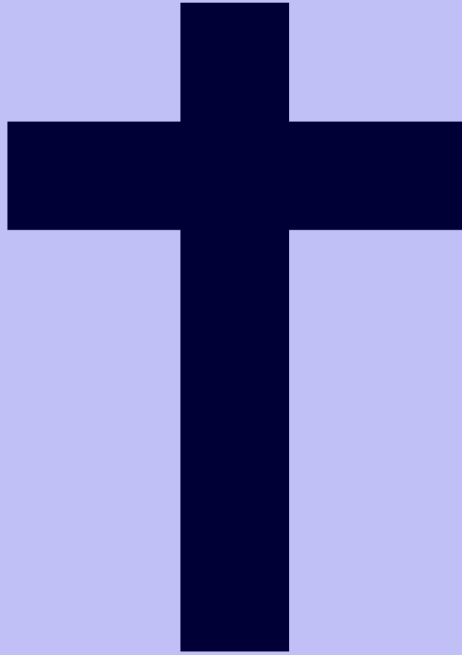

Deftera Lfida
Dzratawi

New Testament in Hdi

Deftera Lfiḍa Dzratawi New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

f257b780-c0dd-5cce-9b20-430484439898

Contents

Mata	1
Markus	51
Lukwa	84
Yuhwana	134
Slna gwal ghunay	170
La Ruma	217
1 Kwarent	239
2 Kwarent	259
Galat	273
Afisu	281
Filip	289
Kwalus	295
1 Tesalunik	300
2 Tesalunik	305
1 Timute	308
2 Timute	314
Titus	319
Filimun	322
Hebru	324
Yakubu	341
1 Piyer	347
2 Piyer	353
1 Yuhwana	357
2 Yuhwana	363
3 Yuhwana	364
Yuda	365
Suna Yuhwana	367

Gwada ta sabi da Mata

Mndara dzidzaha Yesu
Luk 3:23-38

¹ Wya ka tva saba mndara taɗ ma Yesu Kristi zivra Dawuda. Dawuda guli ná, zivra Abraham ya.

² Abraham ta yata Izak, Izak ta yata Yakubu, Yakubu ta yata Yuda nda zwanamani.

³ Yuda ta yata i Peres nda Zara (Tamar na ma taɗ,) Peres ta yata Isrum, Isrum ta yata Aram,

⁴ Aram ta yata Aminadap, Aminadap ta yata Nasuɗ, Nasuɗ ta yata Salmuɗ,

⁵ Salmuɗ ta yata Buwaz (Rahab na mani,) Buwaz ta yata Ubet (Rut na mani,) Ubet ta yata Yesay,

⁶ Yesay ta yata Dawuda.

Ka yata mgham Dawuda ta Salumuɗ (si markwa Uriya na mani,)

⁷ Salumuɗ ta yata Rubuwam, Rubuwam ta yata Abiya, Abiya ta yata Asa,

⁸ Asa ta yata Yusafat, Yusafat ta yata Yuram, Yuram ta yata Uziyas,

⁹ Uziyas ta yata Yuwatam, Yuwatam ta yata Akaz, Akaz ta yata Izekiyas,

¹⁰ Izekiyas ta yata Manasa, Manasa ta yata Amuɗ, Amuɗ ta yata Yuziyas,

¹¹ Yuziyas ta yata Yukwaniyas nda zwanamani. Ta tsa fitik ya, hlaghata lu ta la Isra'ila ta hadika Babila.

¹² Tahula hlaghata lu ta haɗ ta hadika Babila, ka yata Yukwaniyas ta Salatiyel, Salatiyel ta yata Zwarubabel,

¹³ Zwarubabel ta yata Abiyuda, Abiyuda ta yata Iliyakim, Iliyakim ta yata Azura,

¹⁴ Azura ta yata Saduka, Saduka ta yata Akim, Akim ta yata Iliyuda,

¹⁵ Iliyuda ta yata Iliyazar, Iliyazar ta yata Matan, Matan ta yata Yakubu,

¹⁶ Yakubu ta yata Yusufu ta nzakway ka za'ala Mari. Tsa Mari ya ta yata Yesu ta hga lu ka Kristi*.

¹⁷ Zlrafta ta Abraham ka sagha ta Dawuda ná, ghwanɗɗe fwaɗ da mida.

Zlrafta ta Dawuda ka lagha ta fitika hlaghatá la Isra'ila ta hadika Babila guli ná, ghwanɗɗe fwaɗ da mida. Zlrafta ta fitika hlaghatá la Isra'ila ta hadika Babila ka sagha ta Kristi guli ná, ghwanɗɗe fwaɗ da mida.

Yakwa Yesu
Luk 2:1-7

¹⁸ Wya ka lu yata Yesu Kristi. Mari mani ma Yesu ná, Yusufu ta dzugway. Ta kul kluvta haɗ ta vgha, ka zlghanavata Sulkum nda ghuɓa ta huɗi ta Mari.

¹⁹ Tsa zwanja midzani Yusufu ya ná, haɗma mndu ya. Va a ta pghanaghatá hula ta makumidzani wa. Ka kumə tsi ta zlanavata tsa makwa ya ma kdek ma kdek.

²⁰ Tata ndanay ndanay tsatsi ta zlanavata, ka lagha duhwala Mgham Lazglafta da sunani. «Yusufu zivra Dawuda, ma zlaɗ ka ta kla Mari ha nzakway ka markwa ghuni. Tsa huɗi zlghaf tsi ya ná, Sulkum nda ghuɓa ta zlghanavata.

²¹ Zwanja zgun dza'a tsi yata, ha tsanaftá gha ta hgani ka Yesu†, kabga tsatsi dza'a mbanaftá mnduhani ma dmakuha taɗ,» ka'a nda tsi.

²² Inda tsaya ná, magu maga ha dzanaghatá ghaha skwi ya mnigina Mgham Lazglafta nda ma wa anabi kazlay:

²³ «Wya dza'a zlghafzlgaha daghala makwa ta kul snantá zgun ta huɗi, ha yatani ta zwanja zgun,

ha tsanaftá hgani ka Emanuwel,» manda mnay kazlay: Kawadaga Lazglafta nda amu‡ ka'a ya.

²⁴ Sli'avata Yusufu, ka snatá tsi ta tsa gwada mnana duhwala Mgham Lazglafta ya. Ka klaftá tsi ta Mari ha nzakway ka markwa taɗ.

²⁵ Walaɗ a Yusufu ta ksantá tsa makwa ya wa. Tahula dgatani zla tsi ta ksanta. Ka tsanaftá tsi ta hga tsa zwanja ya ka Yesu.

2

Sli'agaf ta gwal ma mndara luwa da vla glaku ha Yesu

¹ Ma luwa Batlehem ta hadika Zudiya yata lu ta Yesu, ma fitika gay Hiridus ta

* **1:16** Kristi na: Manda mnay Mgham tfanagha Lazglafta ta wi ka'a ya. † **1:21** Yesu: Manda mnay kazlay: Lazglafta ta mba mndu ka'a ya. ‡ **1:23** Ngha ta Isaya 7:14 nda 8:8, 10.

mghamani hada. Tahula yata, ka sli'aftá gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaŋtsa daga ma mndəra luwa ka safi da luwa Ursalima. ² Ka dawəŋtá həŋ: «Ga tsa zwan yaga lu ka lfid Mghama la Yahuda ya na? Nda ngha ŋni ta tekwaŋtsani ta zlagapta daga ma mndəra luwa kəl ŋni ka safi da tsəlbu ta kəmani.»

³ Snaŋta mgham Hiridus ta tsa gwada ya, tsibak ma vghani. Mantsaya inda gwal ma luwa Ursalima guli.

⁴ Ka tskanatá tsi ta inda gwal mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Ka dawu tsi da həŋ: «Ga tsa vli dza'a yata lu ta Kristi* ya na?» ka'a nda həŋ.

⁵ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Ma luwa Batlehem ta hadika Zudiya dza'a yatá lu, kabga wya ka anabi vindafta:

⁶ «Kagha luwa Batlehem ta hadika Yahuda. Hta a nzakwa gha mataba luwaha ya ta hadika Yahuda wu,

kabga ga ghuni dza'a saba Mgham dza'a ngha mnduha da la Isra'ila,†» ka'a.

⁷ Ka hgaftá mgham Hiridus ta tsa gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaŋtsa ya ma kdek ma kdek, ka dawəŋtá tsi da həŋ: «Yawu zlagapta tsa tekwaŋtsa ya na?» ka'a.

⁸ Ka ghunaftá tsi ta həŋ da Batlehem, ka'a mantsa: «Lawala, ka zbapta kuni dina ta gwada ta tsa zwan ya. Ka slafsla kuni tida katsi, ka vrakta kuni da mnihata ŋa dza'a vərda i'i guli da tsəlbu ta kəmani,» ka'a.

⁹ Kdakwa tan ta snamtá tsa gwada mgham ya, ka sli'aftá həŋ ka dza'a. Ka nghəŋlantá həŋ ta tsa tekwaŋtsa si nghan həŋ daga ma mndəra luwa ya kay ta mbađa ta kəma tan. Bhadaghatani da tsa vli nda tsa zwan ya, ka sladata tsi.

¹⁰ Nghan tan ta sladata tsa tekwaŋtsa ya, ka tuta ŋudufa tan da rfu katakata.

¹¹ Ka lamə həŋ da həga. Ka slanaghatá həŋ ta tsa zwan ya nda Mari ta nzakway ka mani. Ka tsəlbatá həŋ ta kəma tsa zwan ya, ka vlanjtá həŋ ta glaku. Ka palanaptá həŋ ta zlibiha tan, ka mbəhatá həŋ nda dasu, nda urdi ŋa dray nda dra, nda mandaɓaya urdi.

* **2:4** Kristi na: Tsaya Mgham tfanagha Lazglafta ta wi. Huseya 11:1. § **2:18** Ngha ta Irmiya 31:15.

¹² Tahula tsa ka mnanatá Lazglafta ta həŋ nda ma suni kazlay: Yahayaha həŋ da vradaghata nda da Hiridus kə'a. Ka sli'aftá həŋ ka vraghata da luwa tan nda ta sana tvi.

Kdikiŋtá Yesu da luwa Masar

¹³ Tahula laghwa tan, ka lagha sana duhwala Mgham Lazglafta da suna Yusufu. Ka'a nda tsi mantsa: «Sli'afslí'a, kla ta na zwan na nda mani ka hwayaghata ka nda həŋ ta hadika Masar, ka nzata ka hada. I'i dza'a mnaghata kada vrakta ka. Ya dza'a zbay Hiridus ta na zwan na ŋa dzata,» ka'a.

¹⁴ Ka sli'aftá Yusufu, ka hlaftá tsi ta i tsa zwan ya nda mani girvidik ka laghwi ta hadika Masar.

¹⁵ Ka nzatá tsi hada ha ka sagha fitika mta ta mgham Hiridus. Mantsa kə'a maguta ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada mna Mgham Lazglafta nda ma wa anabi, ka'a mantsa: «Ma hadika Masar‡ hgagapta yu ta zwanja da,» kə'a ya.

Pslatá zwani ma luwa Batlehem

¹⁶ Kə'a ka Hiridus ná, hidaku hidanagha tsa gwal nda snatá skwi ta ghəŋa tekwaŋtsa ya. Ka kuzlanaftá tsi ta ŋuduf. Tsaw mnanamna tsa gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaŋtsa ya kay ta fitika zlagapta tsa tekwaŋtsa ya, kəl tsi ka mnay: Lawa pslihatá inda zwana zgwana yaga lu hadahada ha ka klaftá imi his ma luwa Batlehem, nda ya ma inda vli ta wanafta kə'a.

¹⁷ Ma tsa fitik ya dzatá ghəŋa gwada ya mna anabi Irmiya. Ka'a mantsa:

¹⁸ «Ta snaku hlwi ma Rama.

Ta snaku lili nda ŋada ghəŋ.

Rahila ya ta tawa zwanani,

va a ta ləbanatá ŋuduf wu kabga rwurwa həŋ§,» ka'a.

Sli'afsta ma luwa Masar ka vru da luwa Nazaret

¹⁹ Manda mtatá mgham Hiridus, ka ləglagha duhwala Mgham Lazglafta da suna Yusufu ma hadika Masar.

²⁰ Ka'a mantsa: «Sli'afslí'a, ka kla ka ta na zwan na nda mani, ka dza'a ka ta hadika Isra'ila kabga nda rwa tsa gwal ta zba dzatá na zwan na ya,» ka'a.

† **2:6** Ngha ta Mika 5:1, Yuhwana 7:42. ‡ **2:15** Ngha ta

²¹ Ka sli'aftá Yusufu, ka hlaftá tsi ta i tsa zwan̄ ya nda mani, ka laghwi ta hadika la Isra'íla.

²² Ama snan̄tani kazlay: Zwan̄a Hiridus ta nzakway ka Arkilayus ta ga mgham ta hadika Zudiya kə'a, ka zlan̄aftá tsi ta dza'a da hada. Tahula mnan̄anta Mgham Lazglafta nda ma suni, ka mbədaghatá tsi ta vgha ta hadika Galili.

²³ Ka laghu tsi nzata ma sana luwa ta hgu lu ka Nazaret. Nda nza mantsaya n̄a dzanaghatá ghə̄n̄a gwada ya mana la anabiha, ka hən̄ mantsa: «Mnda la Nazaret dza'a hga lu,» ka hən̄.

3

«Mbədanafwa nzakwa ghuni» ka Yuhwana

Mak 1:1-8, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28

¹ Ma tsa fitik ya, ka zlagaptá Yuhwana mnda maga batem ma mtak ta hadika Zudiya, ka'a mantsa:

² «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, kabga ndusa ga mghama Lazglafta ka sagha,» ka'a.

³ Ka anabi Isaya mnuta mantsa:
«Mamu sana mndu ta gugudaku ma mtak.
Ka'a mantsa:
“Payanawa tva Mgham Lazglafta, ka
lele'anata kuni ndədap,*”» ka'a.

⁴ Gatá lguta swida n̄alibwa ta sudə Yuhwana ta vgha nda hbatá banava huta misti. Hi'i nda zuduma mtak skwa zayni.

⁵ Ka sli'adaghatá gwal ta sli'afta ma luwa Ursalima, nda inda gwal ta hadika Zudiya, nda inda gwal ta hadikha ta wanafta ghwa Zurden̄, ka lagha da tsi.

⁶ Ka manigintá hən̄ ta dmakuha tan̄, ka maganaftá tsi ta batem ta hən̄ ma ghwa Zurden̄.

⁷ Nghay Yuhwana ta ndəghadaghata la Farisa nda la Sadukiya ta sli'adaghata da tsi, n̄a maganaftani ta batem ta hən̄ ná, ka'a nda hən̄ mantsa: «Mndəra la mupuhwa! Waya ta mnaghunatá hwayapta ma tsa basatá n̄udufa Lazglafta dza'a sagha ya na?

⁸ Ka maga kuni tama ta slna dza'a marantá mbədata nzakwa ghuni.

* 3:3 Ngha ta Isaya 40:3.

⁹ Ma fa kuni ta ndana ghuni kazlay: Abraham na Da n̄ni kə'a. Ka yu ta mnaghunata na: lavin̄lava Lazglafta ta mbədanaftá na palaha na n̄a nzakwa tan̄ ka zwana Abraham.

¹⁰ Nda ghada fata wa slpada mista fuha n̄a ratsinta nda slrən̄ nda slrən̄. Inda fu kul zdaku yakwani, dza'a tsintsa lu ka vzamta ma vu.

¹¹ I'i ná, nda imi ta magaghunafta yu ta batem n̄a marantá ta mbədata nzakwa ghuni. Ama tsa mndu ta sagha nda hula da ya ná, mal n̄ani glaku ka n̄a da. Slaghu a yu dər n̄a hlaptá baḅah ma səlani wa. Tsatsi ná, dza'a magaghunafmaga ta batem nda Sulkum nda ghuḅa nda ya nda vu.

¹² Mamu kuwatavihi ma dzvani ta wa blikwi n̄a vihaptá hyani, n̄a dganatá sabatbat nda hən̄zila hya n̄a pghamtani ta hyani ma guvur. Ama n̄a driñtani ta sabatbat, nda vu kul had ta mtavata dekdek,» ka'a.

Maganaftá batem ta Yesu

Mak 1:9-11, Luk 3:21-22

¹³ Ka sli'aftá Yesu ta hadika Galili, ka lagha ta wa ghwa Zurden̄ slanaghatá Yuhwana n̄a maganaftani ta batem.

¹⁴ Ka Yuhwana nda tsi mantsa: «Nawanawa mantsa a tsa wu! I'i ta kuma magidifta kagha ta batem guli ná, da i'i ta sagha kagha guli?» ka'a.

¹⁵ «Maga maga mantsa ya ndanana karaku, kabga mantsa ya dza'a magata u ta inda skwi ya kuman̄ Lazglafta,» ka Yesu nda tsi. Gi dzəglamə a Yuhwana ta wi mida wa.

¹⁶ Kdakwa lu ta maganaftá batem ta Yesu, ka sabə tsi ma imi. Ka gi gunatá luwa buwan̄, ka nghə tsi ta Sulkuma Lazglafta ta saha manda ghərbu' ta ghən̄ani.

¹⁷ «Nanana zwan̄a da ya d̄vu yu, ya ta zdigihata katakata,» ka sana lwi snagata daga ta luwa.

4

Dzəghan̄ta halaway ta Yesu ma mtak

Mak 1:12-13, Luk 4:1-13

¹ Tahula tsa, ka klaghatá Sulkuma Lazglafta ta Yesu da mtak n̄a dzəghay halaway.

² Tahula magatani ta fitik fwaď mbsak nda rvidik tani nda fitik tani ta suma*, ka kuzlanafť maya.

³ Ka gavanavatá halaway, ka'a nda tsi mantsa: «Ka si Zwanja Lazglafta ka katsi ná, mnanamna ta na palaha na ka mbəďavafta hən ka skwa zay,» ka'a nda tsi.

⁴ Ka Yesu mantsa: «Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: “nda skwa zay kwenkwen yeya a ta nzata mndu nda hafu wu, ama nda inda gwada ta sabi ma wa Lazglafta,†”» ka'a.

⁵ Ka klaghatá halaway ta Yesu da Ursalima luwa ya nda ghuđa. Ka kladaftá tsi ta bďema həga Lazglafta.

⁶ Ka halaway nda tsi mantsa: «Ka si Zwanja Lazglafta ka katsi ná, vzadavza ta vgha ta hadik. Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: “dza'a ghunafghuna Lazglafta ta duhwalhani ŋa tsu'afť kagha ma dzva tan ŋa kwala səla gha da grunťa pala‡,» ka'a nda tsi.

⁷ Ka Yesu guli mantsa: «Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta guli na: “Ma dzəghə ka ta Mgham Lazglafta§ gha kə'a,» ka'a nda tsi.

⁸ Tahula tsa, ka kləglaghatá halaway ta bďema sana ghwá nda slra, ka maranató za mgham ma ghəŋa hadik nda gadghəlani tani.

⁹ Ka'a nda tsi mantsa: «Ka tsəlba tsəlba ka ma ghuva da ka vlihatá glaku, ta vlaghavla yu ta inda tan demdem,» ka'a.

¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Halaway! Laghula gha ta vata i'i. “Ŋa Mghama gha Lazglafta dza'a vla ka ta glaku, da tsatsi turtukwani dza'a skwa ka ta htsiŋ*,”» ka lu vindafta ma deftera Lazglafta, ka'a nda tsi.

¹¹ Mnatani ta tsaya, ka zlanavatá halaway. Ka sli'adaghatá duhwalha Lazglafta, ka vlanťa hən ta skwa zay.

Zrafta Yesu ta mna Lfida Gwada ma luwa Galili

Mak 1:14-15, Luk 4:14-15

¹² Manda sanťa Yesu kazlay: Wa'a hbam hba lu ta Yuhwana ma gamak kə'a, ka sli'afť tsi ka laghwi ta hadika Galili.

¹³ Ka zlanatá tsi ta luwa Nazaret. Ka laghwi da nzata ma luwa Kafarnahum ta nzakway ta wa drəfa Galili, ma kwakwara luwa Zabulun nda Naftali.

¹⁴ Mantsa ya magata tsi ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mnə anabi Isaya:

¹⁵ «Kaghuni kwakwara Zabulun nda Naftali ta nzakway ta wa drəf tvə sana 6la ghwa Zurdeŋ,

nda kagha hadika Galili ta nzaku gwal kul had ka la Yahuda mida ya,

¹⁶ dza'a nda ngha gwal ta nzaku ma grusl ta mghama tsuwadak. Lanagha la tsuwadak ta gwal ta nzaku ma luwa zlatanagha sulkuma mtaku ta hən,†» ka'a.

¹⁷ Daga ma tsa fitik ya zrafta Yesu ta mna gwada, ka'a mantsa: «Mbəďanafwa mbəďa ta nzakwa ghuni! Ndusa ga mghama Lazglafta ka sagha!» ka'a.

Hgafta Yesu ta tanťa duhwalhani

Mak 1:16-20, Luk 5:1-11

¹⁸ Ta wawakwani Yesu ta wa drəfa Galili, ka nghanťa tsi ta zwanamaha his, i Simun ta hgu lu ka Piyer ya nda zwanamani Andre. Ta wda kadəŋa tan hən da drəf ŋa tuma klipi kabga tuma klipi slna tan.

¹⁹ «Mbadwa mista da ŋa naghunafta da ka gwal hlaktá mnduha,» ka Yesu nda hən.

²⁰ Ka gi zlanavatá hən ta kadəŋha tan ka laghu mistani.

²¹ Mbadapta tan dau', ka nghanťa tsi ta zwanamaha his guli, i Yakubu nda Yuhwana zwana Zebedi. Kawadaga hən nda da tan Zebedi ma kwambalu ta paya kadəŋa tan. Ka hgaftá Yesu ta hən.

²² Ka zlanavatá hən ta tsa kwambala tan ya nda da tan tani, ka laghwi mista Yesu.

Taghay Yesu ta skwi, nda mbambayni ta mnduha

²³ Ka rə Yesu ta inda hadika Galili, ka tagha skwi ŋa mnduha ma həgaha tagha skwa la Yahuda, ka mna Lfida Gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, ka mbamba mnduha ma inda danwaha tan, nda inda ya ta raghwa hən.

* 4:2 Suma: Tsaya fitik ya dza'a kurata mndu ta zlanatá za skwa zay nda sa skwa say ka vaghay nda hanay ma fitik ya dza'a kura mndu ta klafta ka magay. † 4:4 Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:3. ‡ 4:6 Ngha ta Zabura 91:11-12. § 4:7 Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:16 * 4:10 Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:13 † 4:16 Ngha ta Isaya 8:23–9:1

²⁴ Ka tuta gwada wdid ta għeja Yesu ta inda hadika Siri. Ka hledanagħata lu ta inda gwal danwa, nda gwal ta nra danwaha kavghakavgha, nda gwal nda ksa da hal-away, nda gwal nda ksa da seteni, nda gwal nda rwa sela tan. Ka mbambə Yesu ta hej.

²⁵ Ka sli'i demga mistani, gwal ta sli'afra ta hadika Galili, nda gwal ta sli'afra ta kwakwara Dekapwalus, nda ya ma luwa Ursalima, nda ya ta hadika Zudiya, nda gwal nda ta sana bla ghwa Zurden.

5

*Varda zdaku sura 5 ka labə ta 7
Luk 6:20-23*

¹ Nghay Yesu ta sli'adagħata demga da tsi, ka sli'afra tsi ka lafi ta kudunur ka nzata. Ka sli'adagħata duhwalhani tavatani.

² Ka zrafta tsi ta tagħa skwi ja tan, ka'a mantsa:

³ «Rfu da gwal nda sna ta pda tan ma Sulkum, kabga ja tan ga mghama Lazglafta.

⁴ Rfu da gwal ta taw ndanana, kabga dza'a ləana ləa Lazglafta ta nudufa tan.

⁵ Rfu da gwal lektekwa għeja tan, kabga dza'a vlanvla Lazglafta ta hadik ya tanaf tsi ta imi ta sləmən ta hej.

⁶ Rfu da gwal ta dzə maya nda ndala maga skwi ta kumə Lazglafta ta hej, kabga dza'a bagħaku hej.

⁷ Rfu da gwal ta tawa hidahida ta mndu kabga dza'a taway Lazglafta ta hidahida ta hej.

⁸ Rfu da gwal hezle' a nudufa tan, kabga dza'a nghannga hej ta Lazglafta.

⁹ Rfu da gwal ta sləga zdaku mataba mnduha, kabga zwana da kuni ka Lazglafta dza'azlay nda hej.

¹⁰ Rfu da gwal ta gə lu ta iri ja tan ta għeja magay tan ta skwi tdukwa, kabga ja tan ga mghama Lazglafta.

¹¹ Rfu da kaghuni, ka ta rarazay lu ta kaghuni, ka ta gay lu ta iri ja ghuni, ka ta vazay lu ta rutsak ta kaghuni ta għeja gwada ta i'i.

¹² Rfawarfa ta rfu, ka nzata kuni wadāh, kabga mamu nisəla ghuni dagala ta kzla

kaghuni ta luwa. Manda va tsaya ganapta lu tiri ta anabiha ta tinlagħuta kaghuni.»

Nzaku ka slughul nda tsuwadaka għeja hadik

Mak 9:50, Luk 14:34-35

¹³ «Kaghuni slughula għeja hadik. Ka sabsa nəmaku ma slughul na, waka lu dza'a nəmglanafa na? Ta had hayhayani wu, ta għeja pghidinta ja dinlay mnduha yeya.

¹⁴ «Kaghuni tsuwadaka għeja hadik. Had luwa ta bafta lu ta ghwa ta difagħuta wa.

¹⁵ Had lu ta tsamtā vu ma pitirla ka dzuəamta ma tughuba wa. Ta vli tskala ta fagata lu ja tsuwadakayni ta inda gwal ma tsa həga ya.

¹⁶ Manda tsaya dza'a tsuwadakakwa tsuwadaka ghuni ta kəma mnduha, kada nghanja hej ta nərma slna ta magə kuni, ja zləzlvay tan ta da ghuni ta luwa.»

Nlanafa Yesu ta inda zlahu

¹⁷ «Ma fa kuni ta għeja kazlay: Sa da hərdinta zlahu Musa nda tagħa skwa la anabi yu kə'a. Sa da hərdinta a yu wu, sa da nlanafā yu.

¹⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Ka ta teke'a luwa nda hadik katsi, had sana skwi dər ned, dər ndəhed dza'a wudanaghuta lu mataba zlahu Musa, ha ka lagħani ta fitika kdavakta inda skwi wa.

¹⁹ «Tsaya tama, dər wa ta kwalagħuta snatā dər ya kwitikw mataba tsa zlahuha ya, ka tagħa magay manda tsa nani ja ja sanlaha na, dza'a nzakway tsa mndu ya ka sagəj gudzekw ma ga mghama Lazglafta. Ama ka snasna mndu ta tsa zlahu ya, ka tagħa magay manda tsa nani ja ja sanlaha guli na, ka mndu dagala tsa mndu ya dza'azlay ma ga mghama Lazglafta.

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Ka malagħumala a kaghuni ta snatā zlahu ka gwal tagħa zlahu ja mnduha nda la Farisa wu katsi na, had kuni dza'a walaŋtā lami da ga mghama Lazglafta wa.»

Tagħa skwi ta għeja basa nuduf

²¹ «Nda sna kuni ta skwi mnana lu ta dzidzīha mu ghalya kazlay: Yaha ka

walaŋta dzatá mndu* kə'a. Dər wa mndu ta dzatá mndu ná, dza'a klay lu da guma kə'a.

²² Ama ka i'i ta mnaghunata ná, dər wa ta basanavatá ŋuɖuf ta zwaŋamani ka mukumani a tsi ka tsi, dza'a klay lu ta tsa mndu ya da guma. Dər wa mndu dza'a mnay nda zwaŋamani ka mukumani a tsi kazlay: Ghwaɖak kə'a ná, dza'a klay lu ta tsa mndu ya ta kəma guyatá ghəŋa gwal tsa guma. Dər wa mndu dza'a mnay nda zwaŋamani ka mukumani a tsi kazlay: Rgha kə'a, nda ra tsa mndu ya ŋa vzaghata da duda vu.

²³ «Tsaya tama, ka kladagha kla ka ta skwi ŋa vlay ta gwir ŋa Lazglafta, ka havaktá ka hada ta gwada ya ta kul dzraku mataba ghuni nda zwaŋama gha katsi,

²⁴ zlaŋzla ta tsa skwa gha ya hada tavata tsa gwir ya, ka vraghuta ka dzrafta nda tsi karaku, kada vrakta ka vlaŋtá tsa skwa gha ya ta Lazglafta.

²⁵ «Ka mamu skwi mataba ghuni nda mndu katsi, ta kul lagha kuni da vla guma nda tsi ya, ŋavaŋa ka dzrafta kuni ma kɖaku tsi kladaghaghata da vla guma, da klaftá mndu ta tsa guma ta kagha ka vlaŋtá la sludzi, da vzaghatá lu ta kagha da gamak.

²⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghata, had ka dza'a sabi hada kata kɖiŋ a ka ta planatá kɖavakta penani wa.»

Tagha skwi ta ghəŋa hliri

²⁷ «Nda sna kuni ta skwi mna lu kazlay: Yaha ka da hliri† kə'a.

²⁸ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, mndu ta nghafta nda ira mbəzleh ta markwa sani ma mndu ná, nda ghada klutani ta tsa marakw ya ma ŋuɖufani.

²⁹ Ka ira gha nda ga zeghwi ta kla kagha da ga dmaku katsi, tsakwasliŋ tsakwasla ka wuɖiɖiŋta ka di'iŋ. Dər pɖata ka ta fawaya gha turtuk ka ya da vzamta lu ta kagha tsuhtsuh da duda vu.

³⁰ Ala, ka dzva zeghwa gha ta kla kagha da maga dmaku ya, tsiŋtsa ka wuɖiɖiŋta ka di'iŋ, dər pɖata ka ta fawaya gha turtuk ka ya da vzamta lu ta kagha tsuhtsuh da duda vu.»

Tagha skwi ta ghəŋa ghzla marakw Mat 19:9, Mak 10:11-12, Luk 16:18

³¹ «Ka lu mnata guli na: “Ka ghzliŋghzla mndu ta markwa taŋ katsi, vindanaftani ta ɖelewera ghzlatani‡.”

³² Ama ka i'i ta mnaghunata na: Ka ghzliŋghzla mndu ta markwa taŋ, ka ta ghəŋa hliri a tsi wu katsi, famfa ta tsa marakw ya da hliri. Ka klafta mndu ta marakw ghzliŋ lu guli, hliri ta hlə tsa mndu ya,» ka'a.

Gwada ta ghəŋa wadu

³³ «Nda sna kuni ta skwi mnana lu ta dzidziha ghalya na: Yaha ka da walaŋta wadu kə'a. Manda va tsa wadana ka ta Mgham§ Lazglafta gha ya ná, manda va tsaya ká ka magata.

³⁴ Ama ka i'i ta mnaghunata na: Yaha kuni walaŋta wadutá vli, dər nda luwa, kabga vla nzakwa Lazglafta ya.

³⁵ Dər nda hadik, kabga vla fa səlani ya. Dər nda luwa Ursalima, kabga luwa Mgham dagala ya.

³⁶ Yaha ka da wadu nda ghəŋa gha, kabga laviŋ a ka ta mbədanafta ka ŋusliŋ dər ka ŋra ta ya dər turtuk ma swida gha wa.

³⁷ Gwada ya ŋa sabi ma wa ghuni ná, ka anji tsi, anji. Ka mantsa a tsi wu, mantsa a wa. Inda ya dza'a sganaghata lu ta ghəŋa tsaya ná, sagha da halaway.»

Gwada ta ghəŋa planamtá mndu ta ŋaslu nda ŋaslu

Luk 6:29-30

³⁸ «Nda sna kuni ta mnata lu kazlay: Nda iri dza'a plamta lu ta iri, nda sli'iŋ dza'a plamta lu ta sli'iŋ* kə'a.

³⁹ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, ka magamaga mndu ta ghwaɖaka skwi, yaha kuni da vranamta. Katək ná, ka dzughus-dza mndu ma lagəŋa gha nda ga zeghwi, mbədanambəda guli ta lagəŋa gha nda ga zlaɖa.

⁴⁰ Ka kurakura mndu ta wlatá kagha kabga ŋa klugudughustá dawra gha, fanavafa guli ta lguta huɖa gha.

⁴¹ Ka pgha ta i'i tkwe' ka meli turtuk ka mndu nda kagha ya, pghafpgha gha ka meli his.

* 5:21 Ngha ta Sabi 20:13 nda Vrafta ta Zlahu 5:17. † 5:27 Ngha ta Sabi 20:14 nda Vrafta ta Zlahu 5:18. ‡ 5:31 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. § 5:33 Ngha ta Zlahu 19:12, Mbsak 30:3 Vrafta ta Zlahu 23:22-24. * 5:38 Ngha ta Sabi 21:23-25 nda Zlahu 24:19-20, nda Vrafta ta Zlahu 19:21.

⁴² Ka dawarɗawa mndu ta skwi da kagha vɓaɗvɓa gha. Ka laghala mndu da ɓɓa nzawa da kagha, ma sɗanaf ka.»

Gwada ta ghɛɗa dɓa ghuma

Luk 6:27-28,32-36

⁴³ «Nda sna kuni ta skwi mna lu kazlay: Dɓudɓa ta zwanama gha†, ghuma gha katsi husaghata kɛ'a.

⁴⁴ Ama ka i'i ta mnaghunata: Dɓuwadɓa ta ghuma ghuni, magawa du'a ta ghɛɗa gwal ta giri ɗa ghuni.

⁴⁵ Tsaya dza'a kɛl kuni ka nzakway ka vɛrɗa zwana Da ghuni ya ta luwa, kabga tsatsi ta sli'aganaptá fitik ta ghɛɗa gwal kul zɗaku ghɛɗa taɗ, nda ya ta ghɛɗa gwal zɗa ghɛɗa taɗ. Ta nzagazna ta imi ta ghɛɗa tɗukwa mnduha, nda ya ta ghɛɗa ghwadaka mnduha.

⁴⁶ Ka gwal ta dɓutá kaghuni yeya ka kuni laghu dɓuta katsi, mndɛra wati nisɛla ta dza'a kuni mutsɛgɛlta na? Dɛr gwal tska dzumna guli ná, mantsa ya a ta maga hɛɗ guli ra?

⁴⁷ Ka ɗa zwanama gha yeya ta ga kaghuni ta zgu katsi ná, ndaw malaghuta kaghuni tama? Mantsa ya a ta maga gwal kul snanɗa Lazglafta guli ra?

⁴⁸ Nzawanza ka vɛrɗa mndu manda va nzakwa Da ghuni ta luwa ka vɛrɗa mndu‡ ya.»

6

Tva vla skwi ɗa pɗuɗa

¹ «Dasuwa ka kuni ta magɛ kuni ta skwi tɗukwa, yaha kuni da magay ɗa ghubaku ta wa ira mnduha. Ka mantsa tsi ná, mutsafta a kuni ta nisɛla ghuni da Da ghuni ta nzakway ta luwa wa.

² «Ta vlɛ ka ta skwi ɗa pɗu ya, ma ghubu ka ta ghɛɗa gha ta ghɛɗani, manda ya ta magɛ gwal ta maga madɗwirmadɗwir ma hɛga tagha skwa la Yahuda, nda ya ta pazlala, ɗa ghubaku da mnduha ya. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsu mutsa hɛɗ ta nisɛla taɗ.

³ Ama kagha, ta mbɛhu ka ta pɗu ya, ma snan dzva zlaɓa gha ta skwi ta magɛ dzva zeghwa gha.

⁴ Tsaya dza'a kɛl tsa mbɛha gha ya ka nzakway ka skwi nda dɓifa. Dza'a plaghampɓa Da gha Lazglafta ta ngha skwi ta magɛ ka ma dɓifa ya.»

Tva maga du'a

Luk 11:2-4

⁵ «Ta ndɛbu kuni ta dzvu, ma nza kuni manda ɗa gwal ta maga madɗwirmadɗwir zɗɛgana maga du'a ta hɛɗ ta sladu ta sladu ma hɛga tagha skwa la Yahuda, nda ya ta wa madɛdga tvi* ɗa nghanɗa mnduha ta hɛɗ ya. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsu mutsa hɛɗ ta nisɛla taɗ.

⁶ Ama kagha, ka ta maga du'a ka, laghula da dzuguva gha, ka hafta ka ta tgha gha ka ndɛba ka ta dzvu. Dza'a plaghampɓa Da gha ta nzakway ta nghay ma dɓifa ya.

⁷ «Ta ndɛbu kuni ta dzvu ya, ma gɗa kuni ta vrafta ta gwada turtuk, manda ɗa gwal kul sanɗá Lazglafta ta ndanay kazlay: Vrafta ta gwada dza'a kɛl Lazglafta ka tsu'anɗa kɛ'a ya.

⁸ Ma taghɛ kuni ta skala taɗ, kabga nda sna Da ghuni ta skwi ta kumɛ kuni ma kɗaku kaghuni ka daway da tsi.»

Da ta luwa

⁹ Wya ka kuni da maga du'a tama: «Da ɗni ta nzakway ta luwa, ka snavasna hga gha nda ghuɓa.

¹⁰ Ka saghasa fitika ga mghama gha, ka maga ka ta skwi ta kumɛ ka ta hadik, manda ya ta magaku ta luwa.

¹¹ Vlaɗnavla ta skwa zay prɛk zay ɗni gita.

¹² Plaɗnapla ta dmakuha ɗni, manda ya ta plinista anɗi ta dmakwa gwal ta maganɗa.

¹³ Ma zlaɗna ka tawa skwi dza'a dzɛghanɗa. Klapkla ta anɗi ma dzva halaway, [kabga ɗa gha ga mgham, nda mbraku, nda glaku, ɗa kɛkɛdɛɗɛɗ. Amin!]

¹⁴ «Ka plinisɓa kuni ta dmakwa mnduha ta magaghunata katsi, Da ghuni ta nzakway ta luwa ná, dza'a plighunisɓa ta ɗa ghuni guli.

¹⁵ Ama ka had kaghuni ta plinistá dmakwa mnduha ta magaghunata wu katsi, had Da ghuni dza'a plighunistá dmakuha kaghuni guli wa.»

† 5:43 Ngha ta Zlahu 19:18, nda Vrafta ta Zlahu 23:3-6. Ngha ta Lukwa 18:10-14.

‡ 5:48 Ngha ta Zlahu 19:2, Vrafta ta Zlahu 18:13. * 6:5

Tva maga suma

¹⁶ «Ka ta suma kuni, ma pslaf kuni ta kuma manda ya ta magə ghwadaka mnduha. Ta pslafpsla həŋ ta kuma, kabga ŋa nghay mnduha kazlay: Ta suma həŋ kə'a. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsumutsa həŋ ta nisəla taŋ nda tsaya.»

¹⁷ Kagha, ka ta suma ka, masamma ta rdī ma ghəŋa gha ka payanata ka, mbaziŋ ka ta kuma gha guli.

¹⁸ Tsaya dza'a kwal mnduha tsatsafta ta suma ka kə'a. Ta ghəŋa Da gha hada ta nzaku ma difa yeya nda ngha. Dza'a plaghampła tsa Da gha nda ngha ta skwi ta magə ka ma difa ya. Psawapsa ta mutsaftá gadghəl da Lazglafta.»

*Skwa gadghəl ta hadik nda ya da Lazglafta**Luk 12:33-34*

¹⁹ «Ma tskana kuni ta gadghəla ghuni ta hadik ma vli ya ta zuta zahar, ta ksuta mbəzlar, nda ya ma vli ta zraghata ghaliha guli.»

²⁰ Ama tskawa tska ta gadghəla ghuni ta luwa ma vli dza'a kwal zahar zuta, dza'a kwal mbəzlar ksuta, nda ya dza'a kwal ghaliha zraghata.

²¹ Ma vli hada gadghəla gha ya, hada ŋudufa gha guli.»

*Nzaku ma tsuwadək**Luk 11:34-36*

²² «Iri ná, manda pitirla vgha gha nzakwani. Ka tsidifira gha, tsuwadək inda vgha gha.»

²³ Ama ka nda badza ira gha, ma grum inda vgha gha. Ka si ma grum nzakwa tsa tsuwadək ma kagha ya katsi, kighkigh dza'a tdikuta tsa grum ya tama!»

*Zba'awazba mataba i Lazglafta nda tsemi**Luk 16:13*

²⁴ «Had' mndu dza'a laviŋta gwafta ksanatá slna ta mghamha his, ta magaymagay ŋa ya, ta magaymagay ŋa ya, ma va tsa fitik turtuk ya wa. Nda husaŋta sani, ta d'vutá tsi ta sani. Nda ndi'a nzakwani nda sani, ta wudiŋtá tsi ta sani. Laviŋ a kuni ta gwaftá maga slna ŋa Lazglafta, ta magaymagay kuni ŋa tsemi wa.»

† 6:29 Ngha ta 1 Mghamha 10.

*Zbawazba ta ga mghama Lazglafta karaku**Luk 12:22-31*

²⁵ «Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Ma thə kuni ta he', a nu dza'a mu zay? Nu dza'a mu say? A nu dza'a mu suday ta vgha na kə'a? Malaghumala a hafu ta skwa zay ra? Ari malaghumala a wa a vgha ta lgut na?»

²⁶ Nghawangha ta dyak ta ndaraku ta luwa 6a. Had' həŋ ta sləgu wu, tska a həŋ ta skwi ta vwah wu, had' həŋ ta tskanatá skwi ma guvur guli wa. Da ghuni ta luwa ta zunťá skwi ta həŋ. Malaghumala a kaghuni piw ka hahəŋ wu ra?»

²⁷ «Waya mataba ghuni ma mnayni ta he', dza'a slranaghata dau' ta fitika hafani na?»

²⁸ Ala, kabgawu ta kəl kuni ka mna he' ta ghəŋa lgut tama 6a? Nghawangha ta vzlizla ta magaku ma vwah 6a. Had' sana slna ta magata həŋ wu, had' həŋ ta ga lgut wa.»

²⁹ Kulam nda tsa, ka yu ta mnaghunata na: Dər Salumuŋ nda va tsa nzakwani ka gadghəl† ya tani ná, ta fava a ta lgut ta klaftá dínakwa ya dər turtuk ma tsa vzli-zlaha ya wa.»

³⁰ Ka si mantsa ya ta sudanavata Lazglafta ta lgut dīna ta kuzuŋ gita, gamahtsimani ŋa vzamta da vu ya ní, kaghuni yeya dza'a kwal tsi sudavaghunata tama rki? Kay! Nda hta zlgħay nda ŋudufa ghuni.»

³¹ «Ma walaŋ kuni ta mna he' tama, ma mnə kuni kazlay: A nu dza'a ŋni zay? A nu dza'a ŋni say? A nu dza'a ŋni suday ta vgha na kə'a.»

³² Inda tsaha ya ná, gwal kul sñaťá Lazglafta ta psay. Nda sna Da ghuni ta luwa ta skwiha ta raku ka ŋa ghuni.»

³³ Zbawazba ta ga mghama Lazglafta nda maga skwi tdúkwa ta wa irani karaku, dza'a vlaghunavla lu ta inda tsa skwiha ya ta ghəŋani.»

³⁴ «Ma mnə kuni kazlay: He', waka yu da magay gamahtsimani na kə'a. Prək gamahtsimani ka ndananatá ghəŋani, prək dər wati ma vaghu nda dāŋwani.»

7

Ma tsə kuni ta guma ta ghəŋa mndu
Luk 6:37-38,41-42

¹ «Ma tsə kuni ta guma ta ghəŋa mndu, da tsaghunaghatá lu ta guma ta kaghuni guli.

² Dza'a tsaghunagha tsa Lazglafta ta guma, manda va tsa ta tsə kaghuni ta ghəŋa sanlaha ya. Nda tsa daram ta kəl kaghuni ka gray ŋa sanlaha ya, nda va tsaya dza'a gra lu ŋa kaghuni guli.

³ Kabgawu ta kəl kagha ka laghwí da ngha slimbitsa udzu ma ira zwanjama gha, kul nghanja kagha ta dughuslani ma ŋa gha iri na?

⁴ Ari, waka kagha dza'a mnay nda zwanjama gha "Yaha ka kləgaghata yu ta slimbitsa udzu ta ira gha kə'a," wya dughuslani ma ŋa gha na?

⁵ Tsa madgwímadgwíra gha ya. Tinəl ká ka klijntá dughusl ma ira gha karaku, kada nghanja ka ta vli ŋa klijntá slimbitsa udzu ma ira zwanjama gha.»

⁶ «Ma vlə kuni ta skwi nda ghuḅa ŋa kriha, da mbəḁavatá tsi valafta ta kaghuni ka patsaghunata. Ma vza kuni ta mizidikwa ghuni ta kəma ghuvazu da diŋlanaptá tsi, ka mbəḁavata da hi'ida kaghuni.»

Mndu ta zbay ta mutsay
Luk 11:9-13

⁷ «Dawawadawa dza'a vlaghunavla lu. Zbawazba dza'a mutsay kuni. Gawaga ta zgu dza'a gunaghunaguna lu ta watgha.

⁸ Dər wati ma mndu ta dawəŋta, ta mutsay. Dər wati ma mndu ta zbanja, ta slafsla tida. Ta gunanaguna lu ta watgha ta mndu ta gatá zgu.

⁹ Waya ma kaghuni dza'a klaftá pala ka vlanjá zwanjani dawəŋər tsi ta skwa zay na?

¹⁰ Ari, ka klipi dawəŋ tsa zwanj ya, ka klaftani ta nahadik ka vlanja na?

¹¹ Ka si kaghuni ta nzakway ka ghwadaka mnduha, nda sna kuni ta klaftá ŋərma skwiha ka vlanjá zwana ghuni ya ní, Da ghuni ta luwa yeya dza'a kwal kul snanja klaftá skwiha dínadína, ka vlanjá gwal ta dawəŋta da tsi rki?»

Hbatá ghəŋa zlahu

¹² «Inda skwi má ta kumə kaghuni ta magaghunata mnduha ya, maganawamaga kaghuni guli ta hahəŋ, kabga tsaya klatá ghəŋa zlahu Musa, nda gwadá la anabi*.»

Tviha his
Luk 13:24

¹³ «Lamwa la nda ta watgha slrehwa, kabga watgha bughwa ná, bla a labə tida wa ta kla mndu da vla zadaku. Nda ndəgha gwal ta dza'a nda tida.

¹⁴ Watgha slrehwa ná, nda bla ka lu ta labə tida, ta kla mndu da hafu. Sira a gwal ta mutsa labə tida guli wa.»

Ghwadaka anabiha
Luk 6:43-44

¹⁵ «Dasuwa ka kuni nda anabiha ta tsakalawi ta sli'amta da taba ghuni manda tuwak, ama ma ŋudufa tanj ta sidi həŋ manda kramtak mtak.

¹⁶ Ta slna tanj dza'a tsatsafta kuni ta həŋ. Ta dagay lu ta yakwa fwa inabi ta teki ra? Ari, ta dagay a lu ta yakwa ghuraf ta hlu'a na?

¹⁷ Inda fu zda ná, zda yakwani. Ala, ka zda a fu ná, zda a yakwani guli wa.

¹⁸ Had fu zda ta lavinjta yaftá yakwa fu kul zđaku wa. Manda tsaya guli ná, had fu kul zđaku ta yaftá yakwa fu zda guli wa.

¹⁹ Inda fu kul zđaku yakwani, ta tsinjtsa lu ka vzamta ma vu.

²⁰ Tsaya tama, ta yakwa tanj ta tsatsafta lu ta həŋ.»

Vərda duhwalha Yesu
Luk 13:25-27

²¹ «Inda gwal ta mnay kazlay: Mghama da, Mghama da! kə'a a dza'a lami da ga mghama da wa. Ba mndu ya ta maga skwi ta kumə Da da ta nzakway ta luwa kwenjkenj dza'a lami.

²² Nda ndgha gwal dza'a mnay ŋa da bađu tsa kazlay: Mghama da, Mghama da! Anji a si ta kla lwa Lazglafta nda hga gha kay ra? Anji a si ta ghazla ghwadaka sulkum nda hga gha kay ra? Anji a si ta maga ndəghata mazəməmha nda hga gha kay guli ra kə'a.

²³ Ka yu dza'azlay nda həŋ banluwa na: "Ta walanj a yu ta snanjta kaghuni wu. Laghwala ta vata i'i, kaghuni gwal maga ghwadaka skwiha†."»

* 7:12 Ngha ta la Ruma. 13:8-10. † 7:23 Ngha ta Zabura 6:9.

*Həgaha his**Luk 6:47-49*

²⁴ «Mantsa tama, dər wati ma mndu ta snaŋtá na gwada ta mnə yu na, ka ksa slna nda tsi, dza'a nzakway tsa mndu ya ka gragra nda sana mndu nda hida ta baftá həgani ta kutumba.

²⁵ Ka sagha imi, ka lagha zala vlunduf dista tsa həga ya. Zlu a wu, kabga thaf ta kutumba lu.

²⁶ Dər wati ma mndu ta snaŋtá na gwada ta mnə yu na, ka kwalaghutá tsi ta ksa slna nda tsi, ka gragra tsa mndu ya guli nda sana mndu ka rgha ta baftá həgani ta wutak.

²⁷ Ka sagha imi, ka lagha zala vlunduf dista tsa həga, ka saf falak guk grunŋa, ka zlutá tsi tesne',» ka'a.

Taghay Yesu ta skwi nda sgit

²⁸ Manda kdinŋa Yesu ta mna tsa gwadaha ya, ka ndərmim mnduha katakata ta tsa tagha skwani ya,

²⁹ kabga nda sgit ma tsa ŋani tagha skwi ya, nza a manda tsa ŋa gwal tagha zlahu ŋa taŋ ya wa.

8*Mbanafta Yesu ta mndu nda rda mndu tida**Mak 10:40-45*

¹ Manda saha Yesu ta ghwá, ka sli'aftá ndghata dəmgá mistani.

² Ka lagha sana mndu nda rda mndu tida zləmbata ma ghuvani, ka'a mantsa: «Mghama da, ka ta kumay ka, laviŋlava ka ta mbidifta,» ka'a.

³ Ka fadaptá Yesu ta dzvani ka ksanta, ka'a nda tsi mantsa: «Ta kumay yu, mbafmba gha,» ka'a. Gi hadahada ka mbaftá tsa mndu ya.

⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Yahayaha ka mnananŋtá mndu! La ka dza'a ka da marananŋtá vgha gha ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta, ka plata ka ta ghəŋ nda skwi manda ya mna zlahu Musa, kada snaŋta mnduha nda mba* ka kə'a,» ka'a nda tsi.

*Mbanafta Yesu ta kwalva mghama sludza la Ruma**Luk 7:1-10, Yuh 4:43-54*

⁵ Ta lamə Yesu da luwa Kafarnahum, ka lagha sana mghama sludza la Ruma ndəba dzvu da tsi.

⁶ Ka'a nda tsi mantsa: «Mghama da, wa'a kwalva da ta hani mintgha gəzəmba' a ta ghuya danwa katakata,» ka'a.

⁷ «Ta dza'a yu da mbanaftha,» ka Yesu nda tsi.

⁸ «Mghama da! Ra a yu ka lagha gha da ini wa. Ka sabsa gwada te' ma wa gha ná, dza'a mbaku kwalva da.

⁹ I'i guli ná, mista maliha nziŋta yu, mamu sludziha mista i'i guli. «Ka la!» ka yu nda sani, gi sli'ani. Ka «saghasa!» ka yu nda sani, gi saghani. Ka «maga ta ya!» ka yu nda kwalva da, gi magayni,» ka tsa mghama sludzi ya.

¹⁰ Snanata Yesu ta tsa gwada mghama sludzi ya, ka laghu tsi ndərmimay. Ka'a nda tsa gwal mistani ya mantsa: «Kahwathwata ká yu ta mnaghunata, dər mataba la Isra'ila, ta slaf a yu ta mndərga zlghay nda ŋudufa mndu manda nana wa.

¹¹ Ka yu ta mnaghunata ná, nda ndgha gwal zlghay nda ŋuduf mndərga nana dza'a sli'agaghata daga ma mndəra luwa nda ya mista luwa†, ka nzata ka za skwi kawadaga nda i Abraham nda Izak nda Yakubu ma ga mghama Lazglafta.

¹² Ama gwal má dza'a nzakway ka zwana za həga ga mghama Lazglafta ya, dza'a hlafhla lu ta həŋ ka pghidinŋta da grum ma bli, ma vli ŋa taw nda hpađa sli'in,» ka'a.

¹³ Ka Yesu nda tsa mghama sludzi ya mantsa: «La dzagha gha! Dza'a magamaga lu manda ya zlghaf ka,» ka'a. Gi ma va tsa fitik ya ka mbaftá tsa kwalvani ya.

*Mbanafta Yesu ta midza Piyer**Mak 1:29-34, Luk 4:38-41*

¹⁴ Ka sli'aftá Yesu ka lagha da Piyer, ka slanaghatá tsi ta midza Piyer ta hani ta basa ŋudidar.

¹⁵ Ka ksanta tsi ta dzvu, ka mbaftá tsi da tsa ŋudidar ya. Ka sli'aftá tsi ka maganata skwa zay.

¹⁶ Gahawani, ka hladaghatá lu ta ndghata gwal nda ksa da ghwadaka sulkumha. Ka ghazliginŋtá tsi ta tsa ghwadaka sulkumha ya nda gwada ma

* 8:4 Ngha ta Zlahu 14:2-23. † 8:11 Mndəra luwa: Tsaya tva safa fitik. Mista luwa: Tsaya tva dədakwa fitik.

wani. Ka mbambanaftá tsi ta inda gwal kul dughwanaku.

17 Mantsa ya magata tsi ɲa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mna anabi Isaya kazlay:

«Tsatsi ka ghəŋani ta hlaghutá daŋwaha mu,

ka mbambamafta ma kwala mu kul dughwanaku‡ kə'a ya.»

Mamay mnduha ta dza'a mista Yesu

Luk 9:57-62

18 Nghanata Yesu ta dəmga ta wanafta ná, «mbadma ta a ɓlu a,» ka'a.

19 Ka lagha sana mnda vinda zlahu slanaghata, ka'a nda tsi mantsa: «Maləma da! Ta dza'a mista gha yu dər dza'a diga ka,» ka'a.

20 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Gərhanha ná, mamu ghurumha taŋ. Dyakha ta ndaraku ta luwa guli, mamu həgaha taŋ. Ama Zwaŋa mndu ná, haɗ dər vli ɲa fadatani ta ghəŋani wu,» ka'a.

21 Ka sani mataba duhwalhani mantsa: «Mghama da! Zlihazla ka dza'a yu da padamtá da da karaku,» ka'a.

22 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Mbadá kagha mista da! Zlanzla ta gwal nda rwa ka pada hən ta mbliha taŋ,» ka'a.

Lɓanata Yesu ta falak ta drəf

Mak 4:35-41, Luk 8:22-25

23 Ka sli'aftá Yesu ka lami da kwambalu, ka laghu duhwalhani mistani.

24 Tata ndəru hən ta drəf, ka sli'avaftá mghama falak, ka kapatsa'uwaku imi, ka sli'i da kwambalu. Ma tsa fitik ya, ta hanutá hanani Yesu.

25 Ka sli'aftá duhwalhani ka lagha sli'anafata. Ka hən nda tsi mantsa: «Mghama da, kata ta amu, dza'a rwaku mu!» ka hən.

26 Ka Yesu nda hən mantsa: «Nu ta kəl kuni ka zlən. Kay! Nda hta zlghay nda ɲudufa ghuni,» ka'a. Ka sli'aftá tsi ka davanaghatá falak nda drəf, ka nzatá vli tɓekw.

27 Ka ndərmim tsa mnduha ya katakata. «Wa na mndu na ta snəŦ dər falak nda drəf tani ta gwadani katək na?» ka hən.

Mbanafta Yesu ta sana mnduha his nda ghwadaka sulkum ma hən

Mak 5:1-10, Luk 8:26-39

28 Bhadapta taŋ ta tsa sana ɓla drəf ta hadika Gadaraniya ya, ka sli'agaptá sana mnduha his ma kulu kasu halaway, ka lagha hən da guyay. Ta zlənɲay lu ta hən katakata, laviŋ a mndu ta walaŋta labə nda tvə tsa wa.

29 Ka gi dzə hən ta lawlaw. Ka hən mantsa: «Nya mataba mu nda kagha ní Zwaŋa Lazglafta? Sagha da ghuyanaftá ka ta kul magaku fitikani ra?» ka hən.

30 Tsaw manda a nda hən, mamu sana bra ghuvazu* dagala ta nghə lu.

31 Ka ndəbu tsa halawayha ya ta dzvu da Yesu. Ka hən mantsa: «Ka ta ghzla aŋni ka ná, ghuna ta aŋni da a bra ghuvazuha a,» ka hən.

32 Ka'a nda hən mantsa: «Lawala!» ka'a. Ka sli'agaptá hən ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa bra ghuvazuha ya ta vgha ta vata vli, ka rkaghata da drəf, ka zadamtá hən mida.

33 Ka sli'afta tsa gwal si ta ngha hən ya nda hwaya, ka laghwi da luwa da mna inda skwi ta maguta, nda ya ta slanaghatá tsa mnduha kasu halaway ya.

34 Ka sli'agaptá mnduha ma luwa nek-wnekw da guya Yesu. Na tsa gi nghanata taŋ ta Yesu ya, «kdəkkdək, sli'apsli'a ma hadika ɲni,» ka hən nda tsi.

9

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlani

Mak 2:1-12, Luk 5:17-26

1 Ka sli'aftá Yesu ka lami da kwambalu, ka vrəglaghuta nda ta drəf, ka ɓhadaghatá tsi da luwani*.

2 Ka tsukwadaghatá sana mnduha da tsi ta kativin ta sana mndu nda rwa səlani. Nghanata Yesu ta zlghay nda ɲudufa taŋ, ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya mantsa: «Sagəŋ! Navaŋa gha, nda pla dmakwa gha!» ka'a.

3 Ka sanlaha ma gwal tagha zlahu ɲa mnduha ma ghəŋa taŋ mantsa: «Na mndu

‡ 8:17 Ngha ta Isaya 53:4. § 8:27 Ngha ta Zabura 65:8, 89:10, 107:23-32. * 8:30 Ngha ta Markus 5:11. * 9:1 Ka Markus 2:1 na: Kafarnahum tsa luwani ya. Ngha ta Mata 4:13. † 9:3 Ngha ta Zlahu 24:16.

na ná, ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta†,» ka həŋ.

⁴ Nghadapta Yesu ta skwi ta ndanu həŋ, ka'a mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ndana tsa ghwadaka ndanu ya na?»

⁵ Mal blakwa mnay kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re, ari, mal mnay kazlay: Sli'afslia gha ka mbadaka ta mbadaka kə'a na?»

⁶ Ala, kada grafta kuni mamu Zwanja mndu nda mbrakwa plinṭá dmakwa mnduha ta na ghəŋa haḍik na kə'a,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya mantsa: «Sli'afslia gha, kla ta kativiŋa gha ka dza'a ka dzagha gha,» ka'a.

⁷ Gi brahwat sli'afslia tsa mndu ya ka laghwi tsi dzaghani.

⁸ Nghanata dəmga ta tsaya, ka ksutá tsi ta həŋ ka zləŋ. Ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ta vlanṭá mndərga tsa mbraku ya ta mnduha.

Hgafṭa Yesu ta Mata ŋa dza'a mistani
Mak 2:13-17, Luk 5:27-32

⁹ Manda sli'afṭa Yesu ka zluṅṭá tsa vli ya, ka nghanṭá tsi ta sana mndu ta hgə lu ka Mata, ta nzaku ma həga tska dzumna. «Mbadaka mista ḍa!» ka'a nda tsi. Ka sli'afṭa Mata ka laghwi mistani.

¹⁰ Tahula tsa, ka nzatá Yesu ka za skwa zay ga Mata. Ka sli'adaghatá ndəghata gwal ta tska dzumna, nda sanlaha ma ghwadaka mnduha nzata ka za skwa zay nda tsi, kawadaga nda duhwalhani.

¹¹ Nghay la Farisa ta tsa zay taŋ ta skwa zay kawadaga ya, ka həŋ nda duhwalhani mantsa: «Kabgawu ta kəl Mghama ghuni ka za skwa zay kawadaga nda gwal tska dzumna, nda ya nda ghwadaka mnduha‡ na?» ka həŋ.

¹² Slrew lami da sləməŋa Yesu, ka'a mantsa: «Haḍ mnduha ḍughwana ḍughwana ta zba duhtur wa, gwal kul ḍughwanaku yeya ta zbay.

¹³ Lawa tsatsa klatá ghəŋa gwada ya mnə Lazglafta kazlay: Tawa hidahida skwi ta zdigihata pla ghəŋ nda rini§ a wu kə'a ya. Sagha a yu haga gwal tḍukwatḍukwa wa, gwal dmaku ŋa i'i ta sagha da hagay,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəŋa suma
Mak 2:18-22, Luk 5:33-39

¹⁴ Ka sli'afṭá duhwalha Yuhwana mnda maga batem ka lagha ḍawanṭa da Yesu, ka həŋ mantsa: «Kabgawu ta kwal ŋa gha duhwalha suma, ya wya ta suma aŋni nda la Farisa tazlay na?» ka həŋ.

¹⁵ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dza'a laviŋlava gwal hagan lu da vla kla makwa ta nzata zuzu'uva, ka ta kawadaga zwanja midzi nda həŋ ra? Dza'a saghasa fitik ŋa kləgadanaghutá həŋ ta zwanja midzi. Ma tsa fitik ya dza'a suma həŋ ta suma.

¹⁶ «Haḍ mndu ta tsa'atá lfiḍa lgut ka tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ka mantsa tsi, dza'a sganaghasga tsa lfiḍani ya ta mḍukwiŋta tsa halatani ya.

¹⁷ Haḍ lu guli ta pghamtá ima inabi ta ka nuni da halata zliba huta wa. Ka mantsa tsi, dza'a tuta tsa zliba huta ya, ŋa mbuzuta ima inabi, lpay lu ma zliba huta guli. Ima inabi ta ka nuni ná, ma zliba huta ta ka lfiḍani ta pghamta lu. Tsaya dza'a kəl həŋ his his ka nzata dina.»

Vranamta Yesu ta hafu da sana zwanja makwa
Mak 5:21-43, Luk 8:40-56

¹⁸ Tata mna tsa gwada ya Yesu ŋa taŋ mantsa, ka lagha sana mali mataba la Yahuda zləmbata ma ghuvani. Ka'a nda tsi mantsa: «Ta nzḍava a makwa ḍa manda saba hafu mida wa, sawi fanaghatá dzwa gha ta ghəŋani ka mbafta tsi,» ka'a.

¹⁹ Ka sli'afṭá Yesu kawadaga nda duhwalhani, ka dza'a mista tsa mali mataba la Yahuda ya.

²⁰ Ka sli'afṭá sana marakw ta magay vakwani ghwanṭḍə his ta paghaku, ka lagha tsi ksantá wa lguta Yesu nda ga muhul hul.

²¹ Tsaw ka tsa marakw ya ma ghəŋani na: «Dər wa lgutani yeya ksəŋ yu taḍa ná, dza'a mbaku yu,» ka'a.

²² Ka mbəḍavatá Yesu, ka nghanavatá tsi. Ka'a nda tsi mantsa: «ŋavanja gha makwa ḍa! Zlgay nda ṅuḍufa gha ta mbaghafta,» ka'a. Gi hadahada ka mbaftá tsa marakw ya.

²³ Ka ḅhadaghatá Yesu da tsa mali mataba la Yahuda ya, ka slanaghatá tsi ta gwal ta vya siŋlak, nda gwal ta vaza vgha.

† 9:11 Ngha ta aya 10-11 nda Lukwa 15:1-2. § 9:13 Ngha ta Huseya 6:6.

²⁴ Ka'a nda həŋ mantsa: «Laghwala, ta mta a na makwa na wu, hani ta hani tsi,» ka'a. Ka ghubasu həŋ.

²⁵ Manda mbigin̄ta lu ta mnduha dzibil, ka lami Yesu da həga. Ka ksaf̄ta tsi ta tsa zwan̄a makwa ya ta dzvu, ka sli'aft̄a tsa makwa ya.

²⁶ Ka tut̄a tsa skwi ta magata ya wdid ma luwa.

Mbanafta Yesu ta ghulpata mnduha his

²⁷ Manda sli'aft̄a Yesu ma tsa vli ya ka sli'i, ka sli'aft̄a sana ghulpa ta mnduha his mistani nda hagaku. «Zwan̄a Dawuda! Tawa ta hidahida ta aŋni!» ka həŋ.

²⁸ Ka lamə Yesu da həga, ka lagha həŋ slanaghata. Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Grafgra kuni kazlay: Dza'a laviŋlava yu ta mbaghunafta kə'a ra?» ka'a nda həŋ. «Aŋi Mghama da,» ka həŋ nda tsi.

²⁹ Ka kasaŋt̄a tsi ta iriha taŋ. «Manda va tsa zlghafta ghuni nda ŋuduf ya ná, ka magamaga tsi manda va tsa,» ka'a nda həŋ.

³⁰ Ka mbaft̄a tsa iriha taŋ ya. «Yahayaha kuni walaŋta mnanat̄a mndu!» ka Yesu ka ŋdan̄a nda həŋ.

³¹ Na tsa saba tsa gwal nda ghulpa ya, ka laghu həŋ da ta gwada ta Yesu ma inda tsa hadik ya.

Mbanafta Yesu ta sana rgha

³² Ta mbədf̄ hul tsa mnduha si nda ghulpa ya, ta kladaghat̄a lu da Yesu ta sana mndu tsin̄ ghwadaka sulkum ka rgha.

³³ Ka ghzligin̄t̄a Yesu ta tsa ghwadaka sulkum ya mida. Ka zraft̄a tsa mndu si ka rgha ya ta gwada tsəleŋ. «Ka yawu ka yawu, ta n̄gha a lu ta mndərga skwi manda na ma Isra'ila wu,» ka dəmga ka ndərmimay.

³⁴ «Mghama ghwadaka sulkum ta vlan̄t̄a mbraku ta Yesu ta kəl tsi ka ghazla ghwadaka sulkumha*,» ka la Farisa nda ŋa taŋ.

Tawata Yesu ta hidahida ta dəmga

³⁵ Ka rə Yesu ta vli ma inda luwa dagal-adagala nda zwana luwa tani. Ka tataghə tsi ta skwi ŋa mnduha ma həgaha tagha skwa la Yahuda. Ka mnə tsi ta Lfid̄a Gwada

ta ga mghama Lazglafta, ka mbamba mnduha ma inda dan̄waha, nda inda ya ta raghwa mndu.

³⁶ Kə'a ka Yesu waft̄a dəmga ná, ka ksaŋt̄a tsi ka hidahida, kabga nda hərf̄a həŋ, ta had mbraku ma həŋ wu, nda nza həŋ manda tuwakha kul had mndu ŋa n̄ghay†.

³⁷ Ka'a nda duhwalhani mantsa: «Dagala skwi ŋa ts kay ta vwah, slaghu a gwal ŋa ts kay wa.

³⁸ Ndəbawa ndəba ta dzvu da mnda vwah ka ghuna tsi ta gwal ksa sl̄na, ŋa ts kanat̄a skwi ta vwah,» ka'a.

10

Hga duhwalha Yesu ghwan̄pd̄a his Mak 3:13-19, Luk 6:12-16

¹ Ka hagaft̄a Yesu ta duhwalhani ghwan̄pd̄a his. Ka valan̄t̄a tsi ta mbrakwa ghazla ghwadaka sulkum, nda mbamba mnduha ma inda dan̄waha, nda ya ma inda dan̄waha ta raghwa mndu nda raghwa ta həŋ.

² Wya hga tsa gwal ghwan̄pd̄a his ya: Tan̄tan̄ani, Simuŋ ta hgə lu ka Piyer, nda Andre ta nzakway ka zwan̄amani, nda Yakubu zwan̄a Zebedi, nda Yuhwana ta nzakway ka Zwan̄amani,

³ nda Filip, nda Bartelemi, nda Tuma, nda Mata mnda tska dzumna, nda Yakubu zwan̄a Alfe, nda Tade,

⁴ nda Simuŋ mnda la Kananit, nda Zudas Iskaryut ta skwapt̄a Yesu ya.

Ghunafta Yesu ta duhwalhani ghwan̄pd̄a his

Mak 6:7-13, Luk 9:1-6

⁵ Tsa gwal ghwan̄pd̄a his ya ghwanagha Yesu da luwa. Ka'a nda həŋ ma kd̄aku tsi ka ghuna həŋ mantsa: «Yaha kuni dza'a da mndu kul nzakway ka la Yahuda. Yaha kuni lami da luwa la Samari.

⁶ Lawa tvə la Isra'ila, hahəŋ ná, nda nza həŋ manda tuwak nda zada.

⁷ Lawa ka mna kuni ŋa taŋ kazlay: Ndusagagha ndusa ga mghama Lazglafta, kə'a.

⁸ Ka mbamba kuni ta gwal kul dughwanaku, ka sli'aganapta kuni ta gwal nda rwa, ka mbambanafta kuni ta gwal

* 9:34 N̄gha ta 12:24. † 9:36 N̄gha ta Mbsak 27:17, nda 1 Mghamha 22:17.

nda ksa da rda mndu, ka ghazliŋta kuni ta ghwadaka sulkumha. Zlghaf ka mbalay kaghuni ka vla kaghuni guli ka mbalay.

⁹ Yaha kuni klaftá dər dasu, dər tsemi, dər skwi ŋa da manaka tsemi ma zliba ghuni.

¹⁰ Yaha kuni klaftá dər zliba mbuluh. Turtuktuk ka kuni da klaftá lgut. Yaha kuni klaftá 6a6ah, dər dafa, kabga nda ra ka mutsay mnda slna ta skwa zayni*.

¹¹ «Ka lamla kuni da luwa dagala, dər da zwanja luwa a tsi, zbawazba ta mndu ya nda fa vghani ŋa tsu'aftá kaghuni. Ka nzata kuni ga tsa mndu ya ha ka sagha fitika sli'afta ghuni.

¹² Ta lamə kuni da həga ga mndu ya, “ka nza zdakwa Lazglafta nda kaghuni†,” ka kuni dazlay.

¹³ Ka nda fa vgha gwal ma tsa həga ya ŋa tsu'a zdaku katsi, dza'a nzaku tsa zdakwa ghuni ya ta ghəŋa taŋ. Ala, ka fa a vgha taŋ wu katsi, ka vragaghuvra tsa zdakwa ghuni ya da kaghuni.

¹⁴ Ka kwalaghukwala lu ta tsu'aftá kaghuni snaghuna a lu ta gwada ghuni wu katsi, sli'apwa sli'a ma tsa həga ya, ka ma tsa luwa ya a tsi, ka tukwiŋta kuni ta rgitik ta səla ghuni.

¹⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, badu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərdər ŋa luwa Suduma nda Gwamura dza'a nzakwa tsi ka ŋa mnduha ma tsa luwa ya.»

*Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu
Mak 13:9-13, Luk 21:12-17*

¹⁶ «Wana yu ta ghuna kaghuni manda tuwakha da taba kramtak mtakha. Ka nzata kuni nda hida manda nahadik, manda ghərbu' kul had gwada ta ghəŋani ya ká kuni da nzata guli.

¹⁷ Dasuwa ká kuni, dza'a hlay mnduha ta kaghuni da vla guma. Dza'a sləvay həŋ ta kaghuni nda gaslərbaha ma həga tagha skwa taŋ.

¹⁸ Dza'a hlay lu ta kaghuni, kabga gwada ta ii ta kəma ŋumna nda ya ta kəma mghamha. Ŋa nzakwa ghuni ka masləmtsəka da ta kəma taŋ, nda ya ta kəma sanlaha ma mndəra mnduha.

* **10:10** Ngha ta 1 La Kwareŋt. 9:14, nda 1 Timute. 5:18. † **10:12** Ka nza zdaku nda kaghuni: Tsaya ga zgwa la Yahuda ta lagha həŋ da mndu. ‡ **10:28** Ngha ta Yakubu 4:12.

¹⁹ Ka hlafhla lu ta kaghuni ka hladaghata ta kəma guma katsi, yaha kuni da ndana skwi ŋa mnay ghuni, nda ya ka kuni dza'a da gwaday. Dza'a vlaghunavla Lazglafta ta gwada ya ŋa gwaday ghuni ma va tsa fitik ya.

²⁰ Tsa gwada dza'a kuni gwaday ya ná, kaghuni a dza'a gwaday wu, Sulkuma Da ghuni dza'a gwaday nda ma kaghuni.

²¹ «Zwanjamani dza'a vlatá zwanjamani ŋa dzata. Dani dza'a vlatá zwanjani ŋa dzata. Dza'a ndəranava ndəra zwana taŋ ta dadaha taŋ, ŋa vlatá həŋ ŋa pslata.

²² Dza'a husaŋhusa kuni ta inda mnduha ta ghəŋa gwada ta ii. Ama mndu dza'a kdanakta ná, dza'a mbaku.

²³ Ka ta giri lu ŋa ghuni ma sana luwa katsi, ka hwaya kuni da sana luwa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma kdaku kuni ka ranaftá inda luwaha la Isra'ila ná, dza'a vragaghavra Zwanja mndu.

²⁴ «Malaghumala a mndu ta taghə lu ta skwi ŋani, ka mndu ta taghanatá skwi wa. Malaghumala a kwalva ta danahəgani guli wa.

²⁵ Laviŋlava mndu ta taghanata lu ta skwi ta nzakway ka guram nda mndu ta taghanatá skwi. Laviŋlava kwalva ta nza-kway ka guram nda danahəgani guli. Ka si halaway, ka lu ta hga danahəga ya ní, kighkigh ká lu dza'a hga gwal ma tsa həga ya tama?»

Faftá ghəŋ ta Yesu

Luk 12:2-7

²⁶ «Yaha kuni da zləŋa həŋ. Had skwi bukwana lu dza'a kwal kul sabi ta da6i wa. Had skwi difana lu dza'a kwal lu tsatsafta guli wa.

²⁷ Skwi mnaghuna yu ma grum ya ná, mnawa mna banluwa. Skwi mnaghuna lu ma sləməŋ ma sləməŋ ya guli ná, gugudawa guguda ta wa lilwa.

²⁸ Ma zləŋ kuni ta gwal ta dzatá slu'uvgha ta kwal kul laviŋta dzatá hafu. Lazglafta ta laviŋta zadənatá‡ slu'uvgha nda hafu tani ma həga vu ya ŋa zləŋay katək.

²⁹ Had lu ta skwaptá tiyti his ta kwa6u ra? Kulam nda tsa ná, had ya dər turtuk ma həŋ dza'a zadavaghuta kul dvaftá Da ghuni wa.

³⁰ Nduk nda swidi ma ghəŋa ghuni tani ná, mbədaf mbəda Lazglafta demdem.

³¹ Yaha kuni da zləŋ, mal kaghuni sgitani ka ndəghata tiytiha.

³² «Tsaya tama, ka ŋa Yesu i'i ka mndu ta kəma inda mndu katsi ná, i'i guli ná, ŋa da na mndu na wu, ka yu dza'azlay ta kəma Da da ta nzakway ta luwa.

³³ Ala, ka ŋa Yesu aš i'i wu, ka mndu ta kəma mnduha ya guli ná, i'i guli ná, ŋa da a na mndu na wu, ka yu dza'azlay ta kəma Da da ta nzakway ta luwa.»

Zdaku a klagagha Yesu wa

Luk 12:51-53, 14:26-27

³⁴ «Yaha kaghuni da ndanay kazlay: Zdaku klagagha i'i da ghəŋa hađik kə'a. Kafay klagagha yu.

³⁵ Saghasa yu da dganatá i zwaŋ nda dani, ta i makwa nda mani, ta i ghwa'ali nda midzani.

³⁶ Gwal ma həga ga mndu dza'a nzakway ka ghuma mndu ma va tsa həga* ya.»

Vlatá ghəŋ manda ŋa Yesu

³⁷ «Ka malaghumala đvafta mndu ta dani ka mani a tsi ka i'i ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa da wa. Ka malaghumala đvafta mndu ta zwaŋani ka makwani a tsi ka i'i ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa da guli wa.

³⁸ Ka kla a mndu ta udza zləŋayni ka dza'a mista da wu ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa da wa.

³⁹ Ka ta nzula hafa da yu ka mndu katsi ná, dza'a zadinžada tsa mndu ya ta tsa hafani ya. Mndu ta zadinžatá hafani ta gwada ta i'i guli ná, dza'a mutsay tsa mndu ya ta tsa hafani ya guli.»

Mndu ta tsu'aftá duhwalha Yesu ná, Yesu tsu'aftsi

Mak 9:41

⁴⁰ «Ka tsu'aftsu'a mndu ta kaghuni, i'i tsaya tsu'af tsi. Mndu ta tsu'aftá i'i guli, mndu ta ghunagatá i'i tsaya tsu'af tsi guli.

⁴¹ Mndu ta tsu'aftá anabi kabga nzakwani ka anabi ná, dza'a mutsay ta nisəla manda ya ta vlə lu ŋa anabi. Mndu ta tsu'aftá mndu tđukwa, kabga nzakwani ka

mndu tđukwa ná, dza'a mutsay ta nisəla manda ya ta vlə lu ŋa mndu tđukwa.

⁴² Mndu ta tanaftá dər leghwa imi ləŋləŋa yeya tsi ŋa say ta sani turtuk mataba tsa zwaniha ya, kabga nzakwani ka duhwala da ná, kahwathwata ka yu ta mnaghunata, hađ nisəla tsa mndu ya dza'a zwaduta wa.»

11

Ghunafta Yuhwana ta mnduha

Luk 7:18-35

¹ Manda kdakwa Yesu ta tsa tagha skwiha ŋa tsa duhwalhani ghwanpđə his ya ná, ka sli'aftá tsi hada ka laghwí da ra luwaha ma tsa hađik ya ŋa tagha skwiha, nda ya ŋa mna Lfida Gwada.

Dawutá vla Yuhwana mnda maga batem

² Ma tsa fitik ya, ma gamak na Yuhwana mnda maga batem. Ka snanžatá tsi ta mna gwada ta Kristi nda slnaha ta magə tsi. Ka ghunaftá tsi ta sanlaha ma duhwalhani

³ da dawantá da Yesu kazlay: Kagha Kristi dza'a sagha ya re, ari ka kzla ŋni ta sana mndu a na kə'a.

⁴ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Lawa mnanatá Yuhwana ta skwi ya snanž kuni nda skwi ya nghanž kuni.

⁵ Nda ngha gwal si nda ghulpa ta vli. Ta mbada gwal si nda raghwa səla tanž. Nda mbamba gwal si nda rđa mndu ta həŋ. Nda sna gwal si ka matghəm ta sləməŋ. Sli'agapsli'a gwal si ta rwuta. Mnanamna lu ta Lfida Gwada ta gwal ka pđu*.

⁶ Rfu da mndu ya kul kwalaghutá zlg haftá i'i,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəŋa Yuhwana

⁷ Ta sli'i duhwalha Yuhwana ka vru, ka mnə Yesu ŋa dəmgə ta gwada ta Yuhwana, ka'a mantša: «Nahgani laghu kuni da nghay ma mtak na? Gagadək ta vyə falak rki laghu kuni da nghay na?

⁸ Nahgani laghu kuni da nghay 6a? Mndu ta sudavata lgut nda bla rki laghu kuni da nghay? Ya wya gwal ta sudavatá lgut nda bla nda bla ta həŋ ná, ma həga ga mghamha həŋ.

⁹ Nu va skwi laghu kuni da nghay tama? Anabi rki laghu kuni da nghay?

Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, malaghumala tsa mndu ya ta anabi.

¹⁰ Tsatsi tsa mndu mnə deftera Lazglafta ta gwada ta ghəjani kazlay: Wya yu ta tinlaghutá ghunafta mnda dá ka kagha ɲa payaghatá tvi† kə'a ya.

¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata na: Mataba inda mndu ya yaga marakw nda ya ná, had mndu ya ta zlagapta ka malaghutá Yuhwana mnda maga batem wa. Tsaw tama ná, mndu ya ta htuta katakata ma ga mghama Lazglafta ná, malaghumala ta tsatsi.

¹² Daga ta fitika Yuhwana mnda maga batem, ha ka sagha ta gitana, ta hwisay lu nda mbraku ta ga mghama Lazglafta. Ta zbay tsa gwal ta hwisay nda mbraku ya ta zlu'atá tsa ga mghama Lazglafta ya guli.

¹³ Inda la anabi nda deftera Musa tani, mnumna həj ta gwada ta ghəja tsa ga mghama Lazglafta ya, ha ka sagha ta fitika zlagapta Yuhwana.

¹⁴ Kata kumay kuni ta snaɲta katsi ná, Yuhwana tsa Iliya dza'a vragaghata ya.

¹⁵ Ka mamu mndu nda sləməja snay ka sna tsi.

¹⁶ «Nda wa dza'a gra yu ta mnduha ta na zamana na na? Manda tskatá vgha zwani ta luma ta tsgha lwi ɲa graha taɲ

¹⁷ kazlay: Vyanafha ɲni ta sinlak ná, skala a kuni wu, fanafha ɲni ta laha ta ɲada ghəj, tawa a kuni wu kə'a ya həj.

¹⁸ Saghaha Yuhwana, za a ta skwi wu, sa a ta skwi wu, "a' nda halaway ma ghəjani!" ka mnduha nda tsi.

¹⁹ Saghaha Zwanja mndu, ta zay ta skwi, ta say ta skwi, "a' mamblahawa ya, dagala sasakwani, a' gra gwal tska dzumna, nda gwal dmaku ya," ka həj nda tsi. Kulam nda tsa, ta nghaku dífla Lazglafta ma slnahani.»

Sana luwaha ta kwalaghutá zlglaftá Yesu

Luk 10:13-15

²⁰ Tahula tsa tama, ka tsukunustá tsi nda gwada ta luwaha ya maga tsi katakata ta mazəmzəmhani mida, kabga kwalaghuta

taɲ ta mbədanafatá nzakwa taɲ. Ka'a mantsa:

²¹ «Daɲwa ɲa gha luwa Kwarizin! Daɲwa ɲa gha luwa Betsayda! Ka má tsa mazəmzəm magə lu ma luwa gha ya, má maga ma luwa Tir, nda luwa Siduɲ lu katsi ná, má gitagita a ta mbədanafatá həj ta nzakwa taɲ ka pghavatá buhu nda hutidif ta vgha‡ wa.

²² Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəja mnduha ná, ta dərdər ɲa luwa Tir nda luwa Siduɲ dza'a nzakwa tsi ka ɲa ghuni.

²³ «Kagha guli Kafarnahum! Dza'a kapay Lazglafta ta i'i ta luwa ka kagha ta gray ra? Bukwa a gha tsa! Dza'a vradaghavra lu tdəm da vla gwal nda rwa. Ka má tsa mazəmzəm maga lu ma luwa gha ya, má maga ma luwa Suduma lu katsi ná, má ta teke'a luwa Saduma gita naŠ.

²⁴ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəja mnduha ná, ta dərdər ɲa luwa Suduma dza'a nzakwa tsi ka ɲa gha kə'a.»

Snanamta Yesu ta Dani ta gwal ka zwanani

Luk 10:21-22

²⁵ Ma va tsa fitik ya, ka Yesu mantsa: «Ta rfay yu ta kagha Da, Mghama luwa nda hadik tani, kabga dífana dífa ka ta na skwiha na da gwal nda dífil ma ghəja taɲ, nda gwal nda sna ta skwi*, ka maranata ka ta zwani.

²⁶ Manda va tsa nzakwani Da, ta rfay yu ta kagha, ma zdakwa gha nzakwa tsi mantsa.

²⁷ «Da dá ta vliha ta inda skwi. Had sana mndu nda sna ta Zwanj wa, ba Da yeya nda sna. Had sana mndu nda sna ta Da guli wa, ba Zwanj yeya nda sna, nda mndu ta kumə Zwanj ta maranata,» ka'a.

Sagha da Yesu ɲa mutsa mbi'a vgha

²⁸ «Saghawasa da i'i inda kaghuni gwal nda hərfa da ndəgaku ka mbi'aghunapta yu ta vgha.

²⁹ Zba a yu ta nzaghunaghata wa. Klawakla ta ndəgaku ya ta klə yu, ka tagha

† 11:10 Ngha ta Malatsi 3:1. ‡ 11:21 Kwarizin, Betsayda, Tir, Siduɲ: Ngha ta Isaya 23:1-18, nda Izekiyel 26, nda Yuwel 4:4-8, Amus 1:9-10. § 11:23 Ngha ta Isaya 14:13-15, Suduma Ngha ta Zlrafta 19:24-28. * 11:25 Ngha ta 1 La Kwareɲt 1:17-29.

kuni ta skwi da i'i, mantsa ya dza'a kæl kuni ka mutsaftá mbi'a vgha.

³⁰ Manda va tsaya nzakwani, skwi ya dza'a faghunaghata yu ná, ndəgaghunata a wa. Kafkafani nzakwani,» ka'a.

12

Zwanja mndu Mgham ta ghəŋa sabat Mak 2:23-28, Luk 6:1-5

¹ Ma va tsa fitik ya, bađu fitika sabat, ka labə i Yesu nda duhwalhani nda ma vwaha hya. Ka kuzlanafá maya ta duhwalhani. Ka ɓala'atá hən ta ghəŋa alkama* nja dghaday.

² Nghay la Farisa ta tsa skwi ta magə hən ya ná, ka hən nda Yesu mantsa: «Ngha ta duhwalha gha ɓa! Wa'a hən ta maga skwi kul raku ka magay bađu sabat†,» ka hən nda tsi.

³ Ka Yesu nda hən mantsa: «Ta dzanaf a kaghuni ta skwi ya maga Dawuda kuzlanafər maya, nda gwal kawadaga nda tsatsi tani ra?»

⁴ Ka lamə hən da həga Lazglafta ka zuta hən ta skwa zay fana lu ta Lazglafta. Had sana mndu ta za tsa skwa zay ya, dər Dawuda, dər tsa gwal kawadaga nda tsi ya mazlay wu, ba gwal dra skwi nja Lazglafta‡ yeya ta zay.

⁵ Ari ta dzanaf a kuni ma deftera zlahu kazlay: Bađu sabat ná, ta zluŋzla gwal dra skwi nja Lazglafta ta zlaha sabat ta magə hən ta slna ma həga Lazglafta, ksaf a ta hən ka dmaku§ wu kə'a na?»

⁶ Tsaw ka yu ta mnaghunata ná, mamu sana skwi hadna ta malaghutá həga Lazglafta.

⁷ Ka má nda sna kuni ta klatá ghəŋa skwi mnə lu kazlay: Tawa hidahida skwi ta zɗigihata pla ghəŋ nda rini* a wu kə'a ya ná, má had kuni dza'a mnay kazlay: Magamaga hən ta dmaku, kə'a nda tsa gwal kul had dmakwa tan ya wa.

⁸ Zwanja mndu ná, tsatsi mgham ta ghəŋa fitika sabat,» ka'a.

Mbanafta Yesu ta mndu nda mta dzvani Mak 3:1-6, Luk 6:6-11

⁹ Ka sli'aftá Yesu ka zlanjá tsa vli ya, ka laghwi da həga tagha skwa la Yahuda.

¹⁰ Hada, mamu sana mndu nda mta dzvani. Ka mnduha dawanta da Yesu mantsa: «Vlavla zlahu mu ta tvi nja mbanafá mndu bađu sabat re, ari ki na?» ka hən nda tsi nja mutsaftá rutsak tida.

¹¹ Ka'a nda hən mantsa: «Waya mataba ghuni, ka dədaghatá kdakwa tuwakani tur-tuktuk da gudzuwruŋ bađu sabat, dza'a kwal kul kliginjá tsa tuwakani ya na?»

¹² Malaghumala a mndu ka tuwak ra? Tsaya tama ná, pyaf a lu ta mndu ka maga zɗaku bađu sabat wa,» ka'a.

¹³ Ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya mantsa: «Tɗap dzva gha,» ka'a. Ka tɗaptá tsi, gi yəmaɗ vravafvra tsa dzvani ya manda va tsa sanani ya.

¹⁴ Ka gi gazlagaptá la Farisa, ka laghwi dzraku nja zba tvi nja zadinjá Yesu.

Yesu ná, kwalva ya zbap Lazglafta ya

¹⁵ Tsatsafta Yesu ta tsa ndana tan ya, ka sli'aftá tsi ma tsa vli ya, ka laghwi. Ka sli'aftá dənga guli ka laghwi mistani, ka mba mbə tsi ta inda gwal ma danwa.

¹⁶ Ka zlahanaghatá tsi ta hən ka nɗanɗa kazlay: Yahayaha kuni da mnihata kə'a.

¹⁷ Kæl tsi ka mnay mantsa ya ná, nda nza nja dzanaghatá ghəŋa gwada ya mna anabi Isaya kazlay:

¹⁸ Wya kwalva ɗa ya zbap yu, ya ɗvu yu, ya ta zɗigihata katakata, dza'a fanaghafa yu ta Sulkuma ɗa, dza'a mnanamna ta inda mndəra mndu kazlay: Tudukwa guma ɗa kə'a.

¹⁹ Zbəta a ta zlərdawi wa. Dzəta a ta lawlaw wa. Had mndu dza'a snanja ta gugudaku ta pazlala wa.

²⁰ Had dza'a kdəglijntá ɓlanaptá sulam nda ghada natan wa. Had dza'a kdinjta mtəglijntá pitirla ta mtaku mtaku guli wa. Mantsa ya dza'a maga tsi ha ka vlanjani ta za ghwa ta skwi tɗukwa.

²¹ Na fafta mndəra mnduha ta ghəŋa tan ta hgani† kə'a ya.

Ghziŋta Yesu ta ghwadaka sulkumha Mak 3:22-30, Luk 11:14-23

* 12:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 23:26. † 12:2 Ngha ta Sabi 34:21. ‡ 12:4 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7, nda Zlahu 24:9. § 12:5 Ngha ta Mbsak 28:9-10. * 12:7 Huseya 6:6, nda Mata 9:13. † 12:21 Ngha ta Isaya 42:1-4.

²² Ka kladaghatá lu da Yesu ta sana mndu ksu ghwadaka sulkum ta ghulpin̄ta, ka tsīnta ka rgha guli. Ka mbanaftá tsi. Ka gwad̄a tsa mndu ya ta gwad̄a ts̄alen̄, ka nghantá tsi ta vli tsidid̄ guli.

²³ «Zlah zwan̄a Dawuda a na mndu na wu re?» ka mnduha ka nd̄ermimay.

²⁴ Na snant̄a la Farisa ta tsa skwi ya, ka h̄en̄ mant̄sa: «Nda mbrakwa halaway† ta nzakway ka mghama ghwadaka sulkumha ya ta ghazla tsi ta ghwadaka sulkumha,» ka h̄en̄.

²⁵ Tsaw nda sna Yesu ta skwi ta ndanu h̄en̄. Ka'a nda h̄en̄ mant̄sa: «Ka ta lmu-vuslma va tsa ga mgham turtuk ya ta lmu katsi ná, sladglata a tsa ga mgham ya wa. Ka ta lmu-vustalmu gwal ma luwa turtuk, ka gwal ma h̄ega turtuk a tsi guli ta lmu ná, had̄ ya dza'a sladglata ma h̄en̄ guli wa.

²⁶ Ka si ta ghzlay halaway ta halaway katsi ná, dgavapdga tsa halaway ya nda tsa tama. Waka ga mghamani dza'a sladglata tama na?

²⁷ Ka si nda mbrakwa Halaway ta ghzla yu ta ghwadaka sulkum ya ní, nda mbrakwa wa ta ghazla zwana ghuni guli? Tsaya tama, v̄ard̄a hah̄en̄ dza'a tsaghunatá gumani.

²⁸ Ala, ka si nda Sulkuma Lazglafta ta ghzla yu ta ghwadaka sulkumha katsi, bhavaghunaḡha ga mghama Lazglafta nda tsa tama.

²⁹ «Ari, waka mndu dza'a lavīntá lami da h̄ega ga mndu nda mbra ka hlugudun̄tá huzlani ta kul habaftá tsi ta tsa mndu nda mbra ya na? Tahula tsaya dza'a k̄el tsi ka hlugudun̄tá huzlani.

³⁰ «Mndu kul had̄ mista ḡa ná, ghuma ḡa tsa mndu ya. Mndu kul had̄ ta katihata nda tskanata guli ná, kwizidin̄tá ḡa tsa mndu ya ta kwizay.

³¹ Tsaya ta k̄el yu ka mnaghunata kazlay: Inda dmaku ta ḡe mndu, nda rutsak ya ta pgh̄e tsi ta Lazglafta ná, dza'a plinispla lu ta h̄en̄. Ama mndu ta vzaftá rutsak ta Sulkum nda ghuḡa ná, had̄ lu dza'a plinistá dmakwani wa.

³² Ka vzafvza mndu ta rutsak ta Zwan̄a mndu katsi, dza'a plinispla lu ta dmakwani. Ama mndu ta vzaftá rutsak ta

Sulkum nda ghuḡa ná, had̄ lu dza'a walan̄tá plinistá dmakwani, d̄er ta na zamana na, d̄er ta zamana dza'a sagha wa.»

Fu nda yakwani

Luk 6:43-45

³³ «Ka si zḡa ya fu ya, ka lu ná, zḡa yakwani. Ka si zḡa a ya fu ya wu, ka lu ná, zḡa a yakwani guli wa, kabga ta yakwani ta tsatsafta lu ta fu.

³⁴ Mnd̄era la mupuha na! Waka kuni si má dza'a mnagaptá skwi dina, kaghuni la ghwadak na! Ka nu nd̄aghatá skwi ma ḡudufa mndu ta mnigin̄ta wubisima mndu.

³⁵ ḡ̄erma mndu ná, ma tsa ḡ̄erma skwiha ma ḡudufani ya ta kligista tsi ta skwi dina. Ghwadaka mndu guli ná, ma tsa ghwadaka skwiha ma ḡudufani ya ta kligista tsi ta ghwadaka skwi.

³⁶ Ka yu ta mnaghunata ná, nda wa tan̄ dza'a mn̄egin̄ta mnduha bad̄u guma ta inda ḡaslu ya br̄ef̄egin̄ h̄en̄.

³⁷ Nda gwad̄a ma wa gha dza'a tsagghaghat̄a lu ta guma. Ka ḡa kwala dmakwa gha kul had̄ tsi, ka ḡa nzakwa dmakwa gha mamu a tsi.»

Zlghawa Yesu ḡa gwal ta ḡawa maz̄əmz̄əm

Mak 8:11-12, Luk 11:29-32

³⁸ Ka sanlaha ma gwal tagha zlahu ḡa mnduha, nda sanlaha ma la Farisa guli, nda Yesu mant̄sa: «Mghama ḡa, ta kumay ḡni ta magata gha ta maz̄əmz̄əm ḡa grafta ḡni kazlay: Sa daga da Lazglafta ka k̄'a,» ka h̄en̄.

³⁹ Ka Yesu nda h̄en̄ mant̄sa: «Ghwad̄ak mnduha ta na fitik na. Had̄ h̄en̄ ta zl̄en̄a Lazglafta wa. Ta ḡawa maz̄əmz̄əm h̄en̄. Had̄ sana maz̄əmz̄əm dza'a maganata lu ta h̄en̄, ka tsa ḡa anabi Yunusa ya a tsi wa.

⁴⁰ Manda va ya maga anabi Yunusa ta vaghu hk̄en̄ nda rvidik hk̄en̄ ma huḡa mghama klipiḡ ya, manda va tsaya guli dza'a magata Zwan̄a mndu ta vaghu hk̄en̄ nda rvidik hk̄en̄ ma had̄ik.

⁴¹ Ghalya guli, gwal ma luwa Niniva ná, snasna h̄en̄ ta gwad̄a anabi Yunusa*, ka mb̄ed̄anaftá h̄en̄ ta nzakwa tan̄. Wana mamu mndu ta malaghutá anabi Yunusa hadna. Bad̄u tsay dza'a ts̄e Lazglafta ta

† 12:24 Ngha ta 10:25. § 12:40 Ngha ta Yunusa 2:1. * 12:41 Yunusa 1-4.

guma ta ghəŋa mnduha, “ŋa ghuni dmaku,” ka gwal ma luwa Niniva dza’a sli’afta mnay ŋa mnduha ta na fitik na.

⁴² Ghalya, ka sli’aftá sana marakw ta ga mgham ma vli di’iŋ nda ga sud†, ka lagha da sna difla Salumuŋ. Wana mamu mndu hadna ta malaghutá Salumuŋ nda difil. Bađu tsay dza’a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha, “ŋa ghuni dmaku,” ka tsa marakw ya dza’a mnanatá mnduha ta na fitik na.»

*Vradamta ghwadaka sulkum da mndu
Luk 11:24-26*

⁴³ «Ka sabsa ghwadaka sulkum ma mndu katsi, ŋa dza’ani da ra vli tuhwayaŋ tuhwayaŋa ka zba vli ŋa mbi’a vghani. Ka trid mutsaf a tsi ta tsa vli ŋa mbi’a vghani ya wu katsi,

⁴⁴ “ka vra yu da tsa həga da sabə yu mida ya gra,” ka’a dza’azlay, ŋa sli’aftani ka vradaghata. Ka ta vradaghata tsi nda tsukwa vli mida, nda paya dīna katsi,

⁴⁵ yawa da! kə’a dza’azlay ŋa vraghutani, ŋa hlanaktani ta sanlaha ma ghwadaka sulkumha ndəfáŋ ta malaghutá tsatsi nda sisi. Ŋa lama taŋ da tsa həga ya ka nzamta mida. Mantsa tama, dza’a nza-kway badzatá nzakwa tsa mndu ya ka malaghutá nzakwani taŋtaŋ. Manda va tsaya dza’a nzakwa tsi nda na mnduha ta na ghwadaka fitik na,» ka’a.

*Vərdaka mnduha Yesu
Mak 3:31-35, Luk 8:19-21*

⁴⁶ Tata gwada tsa gwada ya Yesu nda dəmga ná, ka bhadaghata i mani nda zwanamani, ka nzaghutá həŋ ma bli, ka zbə həŋ ta gwadganata.

⁴⁷ Ka sana mndu nda tsi mantsa: «Wa’a i ma gha nda zwanama gha ma bli ta zba gwadgaghata,» ka’a nda tsi.

⁴⁸ Ka Yesu nda tsa mndu ta mnay ŋani ya mantsa: «I wa i ma da nda zwanama da na?» ka’a nda tsi.

⁴⁹ Ka fadapta tsi ta dzvu tvə duhwalhani, ka’a mantsa: «Wana i ma da nda zwanama da.

⁵⁰ Dər wati ma mndu ta maga skwi ya kumaŋ Da da ta nzakway ta luwa ná, tsa

mndu ya ta nzakway ka zwanama da, nda mukuma da, nda ma da,» ka’a.

13

*Gwada ta wutsa hulfa
Mak 4:1-9, Luk 8:4-8*

¹ Bađu va tsa fitik ya, ka sabi Yesu ma həga* ka laghwi nzata ta wa drəf.

² Ka tskadaghata dəmga ŋərbiŋl ta vgha ta vatani. Ka sli’aftá tsi ka laghwi nzagapta ma kwambalu ta nzatá inda mnduha ta wa ghwa.

³ Ka mnə tsi ta ndəghata skwiha ŋa taŋ ka mahdihdi, ka’a mantsa: «Mbađa sana mndu ka sli’afta ka laghwi da wutsa hul-fani.

⁴ Tata wutsay wutsay, ka rkatá sanlaha ma hulfa ta tvi, ka sli’aktá dyakha ka daguta.

⁵ Ka rkatá sanlaha ta kluluh ma vli kul slaghutá hadik, ka gi dyaftá tsi misimmisim kabga sira a hadik ta ghəŋani wa.

⁶ Na safa fitik dzafra tida ka zlghutá tsi həw ka ghwaluta, kabga slaghu a slrəŋ mistani wa.

⁷ Ka rkamtá sanlaha ma teki, ka glanaghata teki ka raghwanata.

⁸ Ka rkatá sanlaha ta gənək, ka dyaftá tsahaya ka glaftá tsi ka pghaftá ghəŋ ka zwaŋ dze’dze’, bərzləzla ghəŋa sanlaha, se-lela ghəŋa sanlaha, midida ghəŋa sanlaha.»

⁹ Ka sganaghata Yesu, ka’a mantsa: «Mndu nda sləməŋa snay ka sna tsi,» ka’a.

Kabgawu ta kəl Yesu ka gra gwada nda gra na?

Mak 4:10-12, Luk 8:9-10

¹⁰ Ka gavanavatá duhwalhani, ka həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl ka ka mna gwada ŋa taŋ ka mahdihdi katək na?» ka həŋ.

¹¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kaghuni ná, vlaghunavla lu ta snəŋtá vərda difatá ga mghama Lazglafta, ama vlaŋ a lu ta hahəŋ wa.

¹² Ŋa mndu mamu skwi da tsi ta sganaghata lu, ŋa sgutani da tsi. Ama mndu ya kul had skwi da tsi ná, dza’a kləgadanaghu kla lu ta va tsa ki’a da tsi ya.

¹³ Tsaya ta kəl yu ka mnay ka mahdihdi ŋa taŋ, kabga dər nghanha həŋ, ngha a həŋ

† 12:42 Ngha ta 1 Mghamha 10:1-10. * 13:1 Ngha ta Markus 3:1. † 13:13 Ngha ta Markus 4:12.

wa. Dər snan̄ha hən̄ nda sləmən̄ja tan̄ katək, sna a hən̄ wu, graf a hən̄ guli wa†.

14 «Ta ghən̄ja tan̄ dədəfta tsa gwada Lazglafta ta mnay nda ma wa anabi Isaya‡ kazlay:

“Dər dza’a nda sna kuni nda sləmən̄ja ghuni, grafta a kuni wa.

Dər dza’a nda ngha kuni nda ira ghuni, nghan̄ta a kuni wu kə’a ya.

15 Tən̄ju tən̄ja ghən̄ja na mnduha na.

Dərzlaf dərzla hən̄ ta sləmən̄ja tan̄, hafha hən̄ ta ira tan̄, kabga va a hən̄ ta nghan̄ta wa, yaha hən̄ da snan̄ta nda sləmən̄ja tan̄, yaha hən̄ da grafta ma n̄udufa tan̄, yaha hən̄ da mbədanaf̄ta n̄zakwa tan̄, da mbanaf̄ta yu ta hən̄§.”

16 «Kaghuni ná, nda tfawi ta ghən̄ja kaghuni, kabga nda ngha ira ghuni ta vli, nda sna sləmən̄ja ghuni ta sləmən̄.

17 Kahwathwata ka yu ta mnaghu-nata: Nda ndəgha la anabi nda gwal t̄dukwat̄dukwa n̄zakwa tan̄ si ta d̄van̄ta nghan̄ta na skwi nghan̄ kaghuni na, lay ngha a hən̄ wa. Si ta kumay hən̄ ta snan̄ta na skwi snan̄ kaghuni ná, sew sna* a hən̄ wa,» kə’a ya.

*Klatá ghən̄ja tsa gwada ta wutsa hulfa ya
Mak 4:13-20, Luk 8:11-15*

18 «Snawasna tama ta klatá ghən̄ja gwada ta ghən̄ja tsa mndu ta wutsa hulfa ya.

19 Tsa tvi rkaf hulfa tida ya ná, gwal ta snan̄ta gwada ta ga mghama Lazglafta kul grafta hən̄ ya, hən̄. Ka sagha halaway zlu’ugudunustá hən̄ ta tsa skwi wutsam lu ma n̄udufa tan̄ ya.

20 Tsa kluluh rkaf hulfa tida ya ná, tsaya mndu ta snan̄ta gwada ta ga mghama Lazglafta, gi ka tsu’af̄ta tsi nda rfu.

21 Tsaw tama, had̄ slrən̄ mistani wu, n̄zdava a wa. Ka gi grun̄gra ghuya dan̄wa, ka giri a tsi kabga tsa gwada ya, gi zləm̄butani.

22 Tsa vli ma teki rkam hulfa mida ya guli ná, tsaya gwal ta snan̄ta gwada Lazglafta, ka laghu hən̄ da ndana skwiha ma ghən̄ja had̄ik, nda skwa gadghəl, ka raghwana-tá tsa skwiha ya ta tsa gwada ya ma hən̄, ka nin̄ta hən̄ ka ksuban̄.

23 Tsa gənək rkaf hulfa tida ya guli ná, tsaya gwal ta snan̄ta gwada Lazglafta ka snatá hən̄, ka magaf̄ta hən̄: Ghəmbəts ghəmbəts sanlaha, salala sanlaha, mid̄ida sanlaha.»

Ghwadaka kuzun̄

24 Ka’a nda hən̄ nda sana mahdihdi mant̄sa: «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mndu ta sləgamtá vərda hulfa hya ma vwahani.

25 Girvid̄ik, sli’aghuslia lamndu da vlə hani, ka lagha ghumani da sləginistá rira distani ka laghwani.

26 Manda d̄yaf̄ta tsa hulfa ya ka pghaf̄ta ghən̄, ka zlagaptá rira guli.

27 Ka lagha kwalvaha tsa dan̄ahəga ya mnay n̄ani, ka hən̄ mant̄sa: “Mghama da! vərda hulfa a sləgam kagha ma vwaha gha kay ra? Lamə ndiga rira dida na?” ka hən̄.

28 Ka’a nda hən̄ mant̄sa: “Ghuma da ta magatá tsa,» ka’a. Ka tsa kwalvaha ya nda tsi mant̄sa: “Ta d̄vay ka ka dza’a n̄ni rətin̄ta rki na?” ka hən̄. Ka’a nda hən̄ mant̄sa:

29 “Zlan̄wazla, ma lə kuni da rətay, yaha kuni da gab̄in̄ta nda vərda hya.

30 Zlan̄wa hən̄ ka glakwa hən̄ ka skwa turtuk ha ka sagha fitika ts kay ta vwah. Tskapwa tska karaku ta rira, ka habaf̄ta kuni n̄a drin̄ta nda vu. Vərda hya ya, ka tskid̄imta kuni da guvura da, ka yu dza’azlay nda gwal tska skwi ta vwah,» ka’a.

Hya kramasa

Mak 4:30-32, Luk 13:18-19

31 Ka’a nda hən̄ nda sana mahdihdi kay guli mant̄sa: «Ga Mghama Lazglafta ná, ka guram nda hya kramasa klaf mndu ka sləgamta ma vwahani.

32 Ndərzikwa tsatsi mataba inda hul-faha, ama ka d̄yaf̄ d̄ya tsi ka glafta, mal tsatsi mataba hulfa nid̄aliha. Ta nuna gdiz ka fu, n̄a sli’adaghata d̄yakha da baba həga tan̄ ta zligamahani.»

Is

Luk 13:20-21

33 Ka’a nda hən̄ nda sana mahdihdi guli mant̄sa: «Ka guram ga mghama Lazglafta nda is ta klafta marakw ka laḅanamta ma

‡ 13:14 Ngha ta Isaya 6:9-10. § 13:15 Ngha ta Isaya 6:9-10. * 13:17 Ngha ta 1 Piyer 1:10, 12.

kuratá darama hupu hkən ɲa ɲlaftá tsa hupu ya demdem,» ka'a.

Mahdihda Yesu ɲa mnigijntá skwi nda difa

Mak 4:33-34

³⁴ Ka mahdihdi mnanata Yesu ta inda tsa skwiha ya ta dəmga. Had' sana skwi mnananɲ tsi ta hənɲ kul had' ka mahdihdi wa,

³⁵ kada nzakwa dzatá ghəɲa gwada anabi ta mnay kazlay:

«Ka mahdihdi dza'a gwada yu ta gwada nda hənɲ.

Dza'a mnigijmna yu ta skwiha nda difa daga ka ya wu zraftá ghəɲa hadik† kə'a ya».

Klatá ghəɲa gwada ta ghwadaka kuzunɲ

³⁶ Mbadá Yesu ka zliɲtá dəmga, ka sli'aftá tsi ka laghu da həga. Ka gavanavatá duhwalhani, ka hənɲ nda tsi mantsa: «Pslanɲap psla ta klatá ghəɲa tsa mahdihdi ta ghəɲa rira ya,» ka hənɲ.

³⁷ Ka'a nda hənɲ mantsa: «Tsa mndu ta sləgamtá vərda hulfa hya ya ná, Zwanɲa mndu ya.

³⁸ Vwah ya guli ná, ghəɲa hadik tsa. Vərda hulfa hya ya guli ná, gwal ta nzakway ka ɲa ga mghama Lazglafta ya. Rira ya guli ná, gwal ta nzakway ka ɲa halaway ya.

³⁹ Tsa ghuma ta sləgamta ya guli ná, halaway ya. Tsa tska skwi ta vwah ya, tsaya kdakwa ghəɲa hadik. Tsa gwal tska skwi ta vwah ya guli, tsaya duhwalha Lazglafta.

⁴⁰ Manda va tsa tskaɲtá rira ɲa driɲta nda vu ya, manda va tsaya dza'a nzakwa tsi badu kdavakta ghəɲa hadik guli.

⁴¹ Dza'a ghunaga ghuna Zwanɲa mndu ta duhwalhani ɲa talaptá inda gwal ta pghamtá mndu da ga dmaku, nda gwal ta maga ghwadaka skwi, ɲa hliɲtá hənɲ di'ɲ nda ga mghamani,

⁴² ka pghamtá hənɲ da duda vu. ɲa wahay taɲ ta wahu, ka hpaɲá sli'ɲa‡ taɲ hada.

⁴³ Ama gwal ta nzakway tdukwa ta wa ira Lazglafta ya, manda fitik dza'a wudakwa hahənɲ ma ga mghama DaŒ taɲ. Ka mamu mndu nda sləmənɲa snay, ka sna tsi.»

Gadghəl ma difa

⁴⁴ «Ka guram ga Mgham Lazglafta nda gadghəl ta difa ma sana vwah. Ka lagha sana mndu dukwafta tida. Ka difglanata tsa mndu ya guli. Ka laghu tsi nda rfu da dzawɲntá inda skwani ka skwata tsa vwah ya.»

Mizidikw nda bla dzvani

⁴⁵ «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mnda tsakala ta psa mizidikwha nda bla dzvani.

⁴⁶ Ka mutsafta tsi ta tsa mizidikw ya turtuk nda bla dzvani ya. Ka laghu tsi dzawɲntá inda skwani ka skwata tsa mizidikw ya.»

Kadənɲ

⁴⁷ «Ka guram ga mghama Lazglafta nda kadənɲ ta wudadata lu da drəf ɲa tumagaftani ta inda mndərga klipiha kavghakavgha.

⁴⁸ Ndəghafta tsa kadənɲ ya, ɲa tdagafta ta wa sgam. Tahula tsa, ɲa nzata ka dagaptá ya dɲnadina, ka pghamta ma tughuba, ɲa pghɲnta ghwadakhani.

⁴⁹ Mantsa ya dza'a nzakwa tsi ma kdakwa ghəɲa hadik. Dza'a sli'aga sli'a duhwalha Lazglafta ɲa galapta taɲ ta ghwadaka mnduha mataba tdukwani,

⁵⁰ ɲa pghaghata taɲ ta hənɲ da duda vu, ɲa wahay taɲ ta wahu ka hpaɲá sli'ɲa* taɲ hada.»

Lfida gadghəl nda halatani

⁵¹ Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Lamla inda tsa skwiha ya da sləmənɲa ghuni rki na?» ka'a nda hənɲ. «Anɲi!» ka hənɲ zlghanafta wani.

⁵² Ka'a nda hənɲ guli mantsa: «Tsaya tama ná, ka nuna mnda tagha zlahu ka duhwala ga mghama Lazglafta ná, ka guram nda danahəga ta mutsa skwa gadghəlani ma skwiha ka lfid ka lfid, nda ya ma skwiha nda kda fitikani, dza'a gra lu,» ka'a.

Kwalaghuta la Nazaret ta zlghaftá Yesu Mak 6:1-6, Luk 4:16-20

⁵³ Tahula kdɲnta Yesu ta mana tsa mahdihdiha ya, ka sli'afta tsi hada ka laghwi.

⁵⁴ Ka 6hadaghata tsi da luwa Nazaret† ta nzakway ka luwa ta glakwani. Ka taghə

† 13:35 Ngha ta Zabura 78:2. ‡ 13:42 Ngha ta Mata 8:12 § 13:43 Ngha ta Daniyel 12:3. * 13:50 Ngha ta Mata 8:12. † 13:54 Nazaret: Luwa ta glakwa Yesu. Ngha ta 2:23, nda Lukwa 4:16.

tsi ta skwiha ɲa mnduha ma həga tagha skwa taŋ. Ka ndərmim həŋ, ka həŋ mantsa: «Wa ta vlaŋtá mndərga na ma dífil? Wa ta vlaŋtá mbrakwa maga mndərga na ma mazəmzəm?

⁵⁵ Zwaŋa tsa mndu ta fidí ya a tsi kay ra? Mari a mani‡ kay guli ra? I Yakubu, nda Yusufu, nda Simuŋ, nda Yuda a zwana-mani kay ra?

⁵⁶ Mataba amu a ta nzakwa kwaghamani kay guli ra? Tsaw wa ta vlaŋtá na dífil na, nda na mbraku na tama 6a?» ka həŋ.

⁵⁷ Tsahaya skwi ta pyafta həŋ ka zlgħafta Yesu. Ka Yesu nda həŋ tama mantsa: «Ma luwani, nda ya ma həga§ ga taŋ yeya ta hərtətata lu ta anabi. Ama ma hamata vli ná, ta vlaŋvla lu ta glaku,» ka'a.

⁵⁸ Ki'a yeya mazəmzəm magan Yesu ma luwa Nazaret, kabga zlgħaf a mnduha nda ɲuduf wa.

14

Mtakwa Yuhwana mnda maga batem

Mak 6:14-29, Luk 9:7-9

¹ Ma tsa fitik ya, ka snanagħatá gwada ta Yesu ta Hiridus ta nzakway ka ɲumna ta hadika Galili. Ka'a nda kwalvahani mantsa:

² «Yuhwana mnda maga batem ya ta sli'agapta ma mtaku, tsaya kəl tsi ka mut-saftá mbrakwa maga mazəmzəm,» ka'a.

³ Tsaw si mnamna Hiridus kazlay: Ksidifwa ksa ta Yuhwana kə'a. Ka ksaftá lu, ka habafta, ka vzamta ma gamak ta ghəŋa gwada ta Hiridiya markwa zwaŋamani Filip*,

⁴ kabga ka Yuhwana nda Hiridus na: «Ra'a ka klafta gha ka markwa† ghuni wu,» ka'a.

⁵ Si ka zbə Hiridus ta tva dzata, ama ka zlaŋaftá tsi ta dəmga, kabga ka anabi klafta mnduha ta Yuhwana.

⁶ Ka sagħa fitik ya ta grafta nda fitik ya kəl lu ka yatá Hiridus. Ka lagħa makwa tsa Hiridiya ya kay da skalu ta kəma gwal hagadagħa lu da vla skala havaktá tsa fitika yakwani ya. Ka zdanaftá tsi ta ɲuduf ta Hiridus.

⁷ Ka'a mantsa: «Dər nahgani dawaŋ ka da i'i ná, ta vlagħavla yu,» ka'a wadana tá tsa makwa ya.

⁸ Ka mnanaf tá mani ta hidaku. Ka tsa makwa ya mantsa: «Tsidiftsa ta kwambleh nda va nana ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

⁹ Su'anak ka mgham nzata. Ama kabga ghadagħada ta wadana ta, hada tsa gwal hagadagħa lu ya kay guli, ka'a mantsa: «Lawala da tsagagħata ka vlaŋta kuni,» ka'a.

¹⁰ Ka ghunaftá tsi ta mnduha da tsagagħatá ghəŋa Yuhwana ma gamak.

¹¹ Ka klaktá lu ta ghəŋa Yuhwana ta kwambleh, ka vlaŋtá tsa zwaŋa makwa ya, ka klaŋtá tsi ta mani.

¹² Ka lagħa duhwalha Yuhwana da klagħatá mblani ka lagħwi da padamta. Ka sli'aftá həŋ ka lagħwi mnanatá Yesu.

Zuŋta Yesu ta skwa zay ta mnduha dəmbu' hutaf

Mak 6:30-44, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-14

¹³ Manda snan ta Yesu ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi hada nda kwambalu, ɲa lagħwi nzakta kətsau' ta wa mazawa. Ka snin tá dəmga, ka sli'aftá həŋ nda səla ka lagħwi da zbiŋta.

¹⁴ Ta sabi Yesu ma kwambalu, kə'a kə'a ná, tizlik mnduha. Ka ksantá həŋ ta Yesu ka hidahida, ka mbambanaftá tsi ta gwal kul dughwanaku guli.

¹⁵ Gahawu, ka gavadagħata duhwalhani tavata Yesu. Ka həŋ nda tsi mantsa: «Ta wa mazawa na vli na, lagħula fitik guli, vriŋvra ta na mnduha na ka dza'a həŋ da luwaha da zba skwi ɲa zay taŋ,» ka həŋ.

¹⁶ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Zbaŋ a hahəŋ ta sli'i wa, vlaŋwavla kaghuni ta skwa zay ta həŋ, ka za həŋ,» ka'a.

¹⁷ «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his yeya da amu,» ka həŋ nda tsi.

¹⁸ «Hligidighawa hla,» ka'a.

¹⁹ «Nzawanza nda nza ta kuzuŋ,» ka'a nda mnduha. Ka nzatá mnduha rpa'. Ka hlaftá tsi ta tsa buradiha hutaf nda tsulhwa klipi his ya, ka ngħadaftá tsi nda ta luwa, ka rfanagħatá tsi ta Lazglafta, ka 6alanaptá tsi

‡ 13:55 Ngha ta Yuhwana 6:42. § 13:57 Ngha ta Lukwa 4:24, nda Yuhwana 4:44. * 14:3 Ngha ta Markus 6:17.
† 14:4 Ngha ta Zlahu 18:16, nda 20:21. ‡ 14:20 Ngha ta 2 Mghamha 4:42-44.

ta tsa buradi ya, ka valaŋtá duhwalhani ɲa dgay ɲa dɛmga.

²⁰ Ka zə inda mnduha. Ka babaghutá hɛɲ. Ka tsakaftá lu ta padakwani‡ ma vɛl zay taɲ ka ghwanak ghwanɲɔdɛ his.

²¹ Tsa gwal si ta zay ya ná, ta magay hɛɲ ta dɛmbu' hutaf, mbɛda a lu ta mi'aha nda zwani wa.

Mbaɗay Yesu ta mbaɗa ta drɛf

Mak 6:45-52, Yuh 6:15-21

²² Gi tahula tsa, ka mblaftá Yesu ta duhwalhani ka lami da kwambalu ɲa dza'a ta sana ɓlu, ta nzaghutá tsatsi ɲa vriɲtá tsa dɛmga ya.

²³ Manda vriɲtani ta hɛɲ, ka sli'afta tsi ka laghwi nzata ta ghwá ɲa maga du'a. Ta kuzutá rvidik tukzum ná, ta hada turtukwani.

²⁴ Ta tsa luwa ya ná, ma takataka drɛf na kwambalu ta takada wuda nda gamtsa'uwakwa imi, ta vray vray falak guli.

²⁵ Ta tsughbura sɛrdɛk tama, ka sli'aftá Yesu ka mbaɗa ta drɛf ka dza'a tvɛ duhwalhani.

²⁶ Nghay duhwalhani ta mbaɗani ta drɛf ná, ka ksafatá zlɛɲ ta hɛɲ. «Aya halalay!» ka hɛɲ ka wahu nda zlɛɲ nda zlɛɲ.

²⁷ Gi ka Yesu nda hɛɲ mantsa: «Ma wahu kuni! I'i ya, ma zlɛɲ kuni ta zlɛɲ!» ka'a.

²⁸ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Mghama da, ka si kagha tsi ná, mnamna ka laba yu ta ghɛɲa na imi na da kagha,» ka'a.

²⁹ «Saghasa!» ka'a nda tsi. Ka sabɛ Piyer ma kwambalu, ka mbaɗa ta imi ka dza'a nda da Yesu.

³⁰ Ama nghayni ná, dagala falak, ka ksafatá zlɛɲ. Gi sɛlikw zraftani ta dɛdaku da huɗa imi tsa. «Mghama da, kata ta i'i!» ka'a wahata.

³¹ Ka gi fadapta Yesu ta dzvu ka ɲanata. «Nda hta zlghay nda ɲuɗufa gha, kabgawu kɛl ka ka dga ghɛɲ na?» ka'a nda tsi.

³² Ka sli'aftá hɛɲ ka lami da kwambalu, ka lɔata tsa falak ya.

³³ «Kagha ná, vɛrda Zwanɲa Lazglafta ka,» ka tsa gwal ma kwambalu ya sli'adaghata da tsɛlbu ma ghuva Yesu.

Mbambanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku ta hadika Genazaret

Mak 6:53-56

³⁴ Tahula tsughwadapta taɲ ta drɛf, ka ɓhadaghata hɛɲ ta hadika Genazaret§.

³⁵ Tsɛmafta gwal ma tsa vli ya ta Yesu, ka tsaghaghatá hɛɲ ta lwi da inda luwaha ta wanaftá hɛɲ. Ka hlɛganaghatá lu ta inda gwal kul dughwanaku.

³⁶ Ka ndɛbɛ hɛɲ ta dzvu da tsi: «Zlanɲzla ta tvi ta hɛɲ ka ksarɲta hɛɲ ta wa lguta gha kwenkwen,» ka hɛɲ nda tsi. Inda tsa gwal ta kasaɲta ya, ka mbambaftá hɛɲ.

15

Gwada ta nzakwa la Yahuda ta dzidza taɲ

Mak 7:1-13

¹ Tahula tsa, ka sli'aftá la Farisa nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha daga ma luwa Ursalima, ka lagha da Yesu. Ka hɛɲ mantsa:

² «Kabgawu ta kɛl duhwalha gha ka kwal kul sna taghatá nzaku daga ta dzidzi, kul had hɛɲ ta mbaziɲtá dzvu kada za skwa zay* wu na?» ka hɛɲ nda tsi.

³ Ka'a nda hɛɲ mantsa: «A ki kaghuni kaghuni, kabgawu ta kwal kaghuni sna zlahu Lazglafta, ka laghwi da sna ɲa ghuni ɲa ghuni na?»

⁴ Ya wya ka Lazglafta mnata na: «Vla ta glaku ɲa i da gha nda ma gha,» ka'a. Ka'a mnata guli na: «Mndu ta razanaftá dani ka mani a tsi ná, dzatá† tsa mndu ya,» ka'a.

⁵ Ama ká kaghuni ta taghay ɲa mnduha na: Lavinlava ka ta mnay ɲa da gha ka ma gha a tsi kazlay: Si ta kumay yu ta vlaghatá skwi ɲa kataghata mndani ná, tsaw dza'a vlanɲtá Lazglafta yu kɛ'a. Nza a tkwe' ka vlanɲta gha ta glaku ta da gha nda tsa tama wa.

⁶ Mantsa ya zadanata kuni ta gwada Lazglafta ka mbɛɗapta nda ɲa ghuni.

⁷ Tsa maɗgwirmaɗgwira ghuni ya! Nda tvani tsa klatá lwa Lazglafta klak Isaya ta ghɛɲa ghuni ta mnay kazlay:

⁸ Ta wi ta wi ta vla tsɛna mnduha na ta glaku ɲa da,

ama ma ɲuɗufa taɲ ná, di'ɲ hɛɲ nda i'i.

§ 14:34 Ngha ta Markus 6:53. * 15:2 Ngha ta Lukwa 11:38. † 15:4 Ngha ta Sabi 20:12, Vrafta ta zlahu 5:16, Sabi 21:17, Zlahu 20:9.

⁹ Ka bətbət ta tsəlba hən ta tsəlu ɲa da, gwada Lazglafta ya ka hən ta tagha zlahā mnduha ɲa mnduha‡ kə'a ya.

Skwi ya ta ɲrintá mndu

Mak 7:14-23

¹⁰ Ka hɔadaghatá Yesu ta dəmga da tsi, ka'a nda hən mantsa: «Fawafa ta sləmən ka sna kuni.

¹¹ Skwi ta lami nda la nda ma wubisim a ta ɲrintá mndu wu, ama skwi ta sabi nda sa ma wa mndu ta ɲrintá mndu,» ka'a.

¹² Na snaɲta duhwalhani ta tsa gwada ya ka gavadaghatá hən. Ka hən nda tsi mantsa: «Nda sna kagha kazlay: Kuzlaɲ kuzla tsa gwada gha ya ta la Farisa kə'a re?» ka hən.

¹³ Ka'a mantsa: «Inda fu ya kul ɲəbata Da da ná, dza'a tɔɲtá lu.

¹⁴ Zlaɲwazla ta hən, la ghulpata mndu ta pgha ghulpata mnduha hən. Ka lagha ghulpata mndu ka pgha ghulpata mndu ná, dza'a rkagharka hən his his da ghurum,» ka'a.

¹⁵ «Tsislaɲnap tsisla ta tsa mahdihdi ya,» ka Piyer nda tsi.

¹⁶ Ka Yesu mantsa: «Had mahizl ma ghəɲa kaghuni guli katək ra?

¹⁷ Ta sna a kaghuni kazlay: Inda skwi ta lami nda la nda ma wubisim ta dza'a da hudí, ɲa dza'a thidiɲta ma dra kə'a ra?

¹⁸ Ama skwi ta sabi nda sa nda ma wubisim ná, ma ɲuduf ta saba tsi. Tsaya skwi ta ɲrintá mndu.

¹⁹ Tazlay ná, ma ɲudufa mndu ta sli'agapta ghwadaka ndanuha manda: Psla mndu, hliri, sli'ɲslí'ɲ, ghali, tsanavata gwada ta mndu, vza rutsak ta mndu.

²⁰ Tsahaya skwi ta ɲrintá mndu. Had za skwa zay kul mbazaku dzvu ta ɲrintá mndu wu,» ka'a.

Zlghay nda ɲudufa sana marakw

Mak 7:24-30

²¹ Tahula tsa ka sli'afta Yesu ma tsa vli ya ka laghwi ta hadika Tir nda ya nda ta hadika Siduɲ.

²² Ka lagha sana marakw, makwa ta Kan'ana ta nzakway ta tsa hadik ya da wahu da tsi. «Zwaɲa Dawuda, tawatá

hidahida ta i'i Mghama da. Halaway ta ksuta makwa da, ta ghuya danwa ɲani katakata,» ka'a.

²³ Ka kwalaghuta tsi ta zlghanaftawi dər te'. «Vriɲ na marakw ta wahu mista mu na ba!» ka duhwalhani gavadaghata mny ɲani ka ɲdanɔa.

²⁴ Ka'a mantsa: «Ghunaga ɲa la Isra'ilaS nda zada manda tuwak lu ta i'i, ɲa sanlaha a wu,» ka'a.

²⁵ Ama ka lagha tsa marakw ya tsəlbata ma ghuvani: «Mghama da, kata ta i'i,» ka'a.

²⁶ Ka Yesu mantsa: «Ra a ka klaftá skwa zay zwani ka vzanatá zwana kriha wu,» ka'a.

²⁷ «Mantsa ya nzakwani Mghama da, tsaw ta dagay zwana kriha ta wiwisa skwa zay ta rkagata ma vəl zay danahəga taɲ,» ka'a.

²⁸ Gi ka Yesu nda tsi mantsa: «Dagala zlghay nda ɲudufa gha makwa da, ka magamaga tsa skwi ya, manda ya kumaɲ ka,» ka'a. Gi ta tsa luwa ya, ka mbaftá tsa makwani ya.

Mbambanafta Yesu ta ndəghata gwal danwa

²⁹ Tahula tsa, ka sli'afta Yesu ma tsa vli ya ka laghwi nda ta wa drəfa Galili. Ka laf tsi da nzata ta sana kuɔuɲur.

³⁰ Ka sli'adaghata ndəghata dəmga slanaghata. Ka hlanaghata hən nda gwal ta dzəgidi, nda gwal nda ghulpa, nda gwal nda rwa səla taɲ, nda gwal ka rgha, nda ndəghata sanlaha ma danwaha, ka pghata ta kəmani. Ka mbambanaftá tsi ta hən.

³¹ Ka ndərmim tsa dəmga ya ta gwal si ka rgha ta gwada, ta mbambatá gwal si ka buɔudun fawaya taɲ, ta gwal nda rwa səla taɲ ta mbaɔa, ta gwal si nda ghulpa ta ngha vli. Ka hən mantsa: «ɲa Lazglafta la Isra'ila na glaku,» ka hən.

Zuɲta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu'fwad

Mak 8:1-10

³² Tahula tsa guli, ka hgantá Yesu ta duhwalhani. Ka'a nda hən mantsa: «Ta kshihata ka hidahida na dəmga na, kabga mahkəna fitika taɲ na kawadaga nda i'i, had skwi dan hən wa. Va a yu ta vrintá hən nda maya

nda maya guli wu, da htuta mbrakwa taŋ ta tvi ta vru dzagha,» ka'a.

³³ Ka duhwalhani nda tsi mantša: «Ga dza'a mutsa mu ta skwa zay hadna ma na mtak na ŋa zunŋá ndəghata dəmgá man-dana na?» ka həŋ.

³⁴ «Kidaghi buradi da kaghuni na?» ka Yesu nda həŋ. «Ndəfáŋ həŋ, mamu zwana klipi ki'a guli,» ka həŋ nda tsi.

³⁵ Ka'a nda tsa ndəghata dəmgá ya mantša: «Nzawanza nda nza ta hadík,» ka'a.

³⁶ Ka hlaftá tsi ta tsa buradi ndəfáŋ nda tsa klipiha ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəŋani. Ka ɓalanaptá tsi ka vlanŋá duhwalhani. Ka daganafŋá hahəŋ guli ta tsa ndəghata dəmgá ya.

³⁷ Ka zə inda taŋ, ka baghawŋá həŋ. Ka tskaftá lu ta pɗakwani ka ghwanak ndəfáŋ.

³⁸ Dəmbu' fwaɗ na tsa mnduha ta za tsa skwi ya, mbəɗaf a lu ta mi'aha nda zwani wa.

³⁹ Tahula vrinŋani ta tsa dəmgá ya dzagha taŋ, ka lamə tsi da kwambalu ka laghwani ta hadíka Magadan*.

16

Yesu kawadaga nda la Farisa nda ya nda la Sadukiya

Mak 8:11-13, Luk 12:54-56

¹ Ka sli'adaghatá la Farisa nda la Sadukiya slanaghatá Yesu. «Maraŋnamara ta ŋizla ya ta saha daga ta luwa,» ka həŋ ɗawanŋa da tsi ŋa dzəghay.

² Ka Yesu nda həŋ mantša: «Nghay ghuni ta dvata vli laghar vli ta fitik hawu ya na: "Ka mandaha dza'a nzakwa vli mahtsim," ka kuni ta mnay.

³ Nghay ghuni ta ŋra ta vli ma mndəra luwa gasərdək ya guli na: "Dza'a ghubugwa vli gita," ka kuni ta mnay. Nda sna kuni ta dganatá skwiha ya ta magaku ta luwa, ama sna a kuni ta dganatá ŋizla skwiha ya ta magaku nda fitikani wa.

⁴ Ghwadak mnduha ta na fitik na, zləŋa a həŋ ta Lazglafta wa. Mazəməzəm yeya ta ɗawu həŋ. Had' sana mazəməzəm dza'a maganata lu ta həŋ ka ŋa anabi Yunusa*

a tsi wu,» ka'a nda həŋ. Ka sli'aftá tsi ka zlanŋa həŋ ka laghwani.

Trapta duhwalha Yesu ta havapta ka skwi ta magə Yesu

Mak 8:14-21

⁵ Ta tsughwadapta duhwalha Yesu ta drəf ná, zanap za həŋ ta klaftá skwa zay.

⁶ «Dasuwa ka kuni! Nghawa ghəŋa ghuni da isa la Farisa nda la Sadukiya,» ka Yesu nda həŋ.

⁷ «Tsəna kwala mu kul klaftá skwa zay na ya kəl tsi ka mnay mantša,» ka duhwalhani ta ndanay ma ghəŋa taŋ.

⁸ Ka Yesu nda həŋ snaŋər tsi ta tsa ndana taŋ ya mantša: «Slaghwa a zlgħay nda ŋuɗuf da kaghuni wa. Kabgawu ta kəl kuni ka ndanay kazlay: Hadu skwa zay da amu wu kə'a na?

⁹ Ta sna a kuni ra? Had' kuni ta havakta ka buradi zunus lu ta mnduha dəmbu' hutaf kay ra? Kidaghi ta tughuba tsakafta† kuni ta padakwani na?

¹⁰ Had' kuni ta havaktá ka buradi ndəfáŋ zunus lu ta mnduha dəmbu' fwaɗ kay guli ra? Kidaghi ta tughuba tsakafta‡ kuni ta padakwani guli na?

¹¹ Ma mnaghunata ɗa kazlay: Dasuwa ka kuni nda isa la Farisa nda Sadukiya kə'a ná, waka kaghuni kwal kul snaŋta kazlay: Ta ghəŋa buradi a ta gwada yu wu kə'a na?» ka'a.

¹² Ka tsatsaftá duhwalhani kazlay: Ta ghəŋa is ta magə lu ma buradi a mna Yesu ta magay taŋ ta ɗasuwa wu, ama ta ghəŋa tagha skwa la Farisa nda la Sadukiya dza'a maga həŋ ta ɗasuwa.

Yesu ná, Kristiya

Mak 8:27-30, Luk 9:18-21

¹³ Bhadaghatá Yesu ta hadíka Sezare Filip, ka ɗawanŋá tsi da duhwalhani: «Wa ya ka mnduha ta mnay ta Zwanŋa mndu na?» ka'a nda həŋ.

¹⁴ «Yuhwana mnda maga batem ya, ka sanlaha ta mnay. Iliya ya, ka sanlaha. Irmiya ya, ka sanlaha. Sana anabi ya, ka sanlaha,» ka həŋ nda tsi.

¹⁵ «A ki kaghuni! Wa ya ka kaghuni ta mnay?» ka'a nda həŋ.

* **15:39** Sna a lu ta tsa luwa ya wa. Magdala ya ka sanlaha ta gray. † **16:9** Ngha ta 14:15-21. ‡ **16:10** Ngha ta 15:32-38. * **16:4** Ngha ta 12:15-21.

¹⁶ «Kagha ná, Kristi ka, Zwanja Lazglafta ya ta vla hafu ka,» ka Piyer nda tsi.

¹⁷ Ka Yesu nda tsi tama mantse: «Simuñ zwanja Zunas, nda tfawi ta ghəña kagha, kabga mnda səla a ta mnaghatá tsa gwada ya wu, Da da ta nzakway ta luwa ya.

¹⁸ Ka i'i ta mnaghatá kagha na: Piyer§ ka. Ta tsa pala ya dza'a bafta yu ta Igliza* da. Had sana skwi dza'a laviñta mbrakwa mtaku ta maganavata wa.

¹⁹ Dza'a vlaghavla yu ta kramtak tgha ga mghama Lazglafta. Inda skwi dza'a ka da hbafta ta ghəña hadik ná, nda hba ta luwa guli. Inda skwi dza'a ka da plința ta ghəña hadik guli ná, dza'a plinpla lu ta luwa† guli.

²⁰ Yaha kuni da walañta mnananța dər wati ma mndu kazlay: Kristi yu kə'a,» ka Yesu zlahanaghatá duhwalhani ta ghəñani.

Mnanța Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mak 8:31–9:1, Luk 9:22-27

²¹ Daga ma tsa fitik ya zlafta Yesu ta tsalinistá duhwalhani kazlay: «Dza'a dza'a yu da luwa Ursalima, dza'a ghuydipghuya la galata mndu, nda la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ña mnduha ta danwa katakata. Ña dzata tan ta i'i. Bađu mahkən ya, ña sli'agapta da ma mtaku nda hafu,» ka'a.

²² Lagha Piyer ka ksaghutá Yesu nda ghəñani ta slərpa vli, ka dvanaghata: «Ka klinkla Lazglafta ta tsaya Mghama da. Ma walañ tsaya ta slaghaghata,» ka'a.

²³ «Laghula gha tavata i'i, halaway na. Tuthun ta fə ka ña da. Manda ña Lazglafta a ta ndana ka ta ndanu wu, manda ña mnda səla ta ndana ka,» ka Yesu mbədavata nda Piyer.

Gwada ta ghəña nzula hafu

²⁴ Ka Yesu nda duhwalhani tama mantse: «Ka ta kumay mndu ta dza'a mista da ná, vziñtani ta ghəñani ka klayni ta udza zləñayni, ka dza'ani mista da.

²⁵ Mndu ta kuma nzulanatá hafani ná, dza'a zadinžada tsa mndu ya ta hafani. Ama mndu dza'a zadința hafani ta ghəña

gwada ta i'i ná, dza'a mbanafmba ta hafani guli.

²⁶ Tsa lagha mndu ka mutsaftá na ghəña hadik na demdem ka ñani, ka nda zada hafani ní, nu dza'a ghzlanata tsi na? Ari mamu a skwi dza'a laviñta mndu ta varatá hafani nda tsi na?

²⁷ Wya dza'a sasa Zwanja mndu kawadaga nda duhwalhani ma glakwa Dani, ña dganafani ta nisəla inda mndu tafta magatá slnani‡ ma mndu.

²⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, had sanlaha mataba na gwal hadna na dza'a rwuta kul nghanța həñ ta sagha Zwanja mndu ma ga mghamani wa.»

17

Nghanța i Piyer, nda Yakubu, nda Yuhwana ta Yesu ma glakwa Lazglafta

Mak 9:2-13, Luk 9:28-36

¹ Tahula fitik mku', ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yakubu nda zwanjamani Yuhwana nda ghəña tan, ka laghu həñ ta sana ghwa nda slra.

² Ka mbədavafatá Yesu ta wa ira tan, ka wudaku kumani manda fitik. Ka navafatá lgutani tilil ka ñusliñ manda slker.

³ Ka gi zlagaptá i Musa nda Iliya ta wa ira tan ka ghwa yiva nda tsi.

⁴ Gi ka Piyer nda Yesu mantse: «Mghama da! Dina ka nzata mu hadna. Kata kumay ka, dza'a magafmaga yu ta dumbiha hkən hadna: Pal ña gha, pal ña Musa, pal ña Iliya,» ka'a.

⁵ Tata tsa gwada ya Piyer, gi ka saha kusay ka ñusliñ tilil bukwamtá həñ. Gi ka snanța lu ta sana lwi ta gwadagapta ma tsa kusay ya: «Nana na Zwanja da ya dvu yu katakata Tsatsi zbap yu, ta rfu yu ta ghəñani. Snawasna ta gwadani,» ka'a.

⁶ Na gi snanța tsa duhwalha ya ta tsa lwi ya, gi ka zləmbatá həñ zlužlumbruh ta hadik. Ka ksutá zləñ ta həñ katakata.

⁷ Ka gavadaghatá Yesu tavata həñ, ka ksantá həñ. Ka'a mantse: «sli'afwa sli'a, ma zləñ kuni ta zləñ!» ka'a nda həñ.

⁸ Kə'a ka həñ nghanța ná, Yesu turtukwani yeya nghan həñ hada.

§ 16:18 Piyer: Tsaya ta hgə lu ka Pala. * 16:18 Igliz: Tsaya Igliz. Ngha ta la Afisus 2:20. † 16:19 Ngha ta 18:18, nda Yuhwana 20:23. ‡ 16:27 Ngha ta Zabura 62:13, Ruma 2:6.

⁹ Ta vragatá hən ta tsa ghwá ya tama, ka zlahanaghatá Yesu ta hən: «Yahayaha kuni mnanantá dər wati ma mndu ta skwi ya nghan kuni, ha ka sagha fitika sli'agapta Zwanja mndu nda hafu ma mtaku,» ka'a.

¹⁰ Ka duhwalhani dawanta da tsi mantasa: «Kabgawu kəl gwal tagha zlahu ɲa mnduha ka mnay kazlay: Tinəl Iliya dza'a sagha karaku* kə'a katək na?» ka hən.

¹¹ «Manda va tsaya nzakwani, tinəl Iliya dza'a sagha ɲa payanatá inda skwi karaku.

¹² Ama ka yu ta mnaghunata ná, ghadaghada Iliya ta sagha. Tsaw tama tsatsaf a mnduha wu, ka ghuyanaptá hən ta danwa manda ya kuman hən. Manda va tsaya dza'a ghuyanapta hən ta danwa ta Zwanja mndu guli,» ka'a nda hən.

¹³ Mantasa ya tama, ka graftá tsa duhwalha ya kazlay: Ta gwadə ta ghəɲa Yuhwana mnda maga batem ta tsa gwadə ya kə'a.

Mbanafta Yesu ta sana zwanj ksu seteni
Mak 9:14-29, Luk 9:37-43

¹⁴ Ndusadaghata tan tavata dəmga, ka gi ndadaghatá sana mndu tsəlɓata ma ghuva Yesu,

¹⁵ ka'a mantasa: «Mghama dá! Tawatá hidahida ta zwanja dá ksu seteni†, ta ghuya danwa ɲani katakata. Da vu kə'a ta dədamta bađu ma sani, da imi bađu ma sani.

¹⁶ Si ka kləganaghatá yu ta duhwalha ná, ka traptá hən ta mbanafita,» ka'a.

¹⁷ Ka Yesu mantasa: «Kaghuni mnduha ta na fitik na, had zlgħay nda ɲuduf da kaghuni wa. Ta maga ghwadaka skwi kuni. Ha ɲa yawu dza'a gdavata yu tavata kaghuni na? Klagidighawa tsa zwanj ya da hadna,» ka'a.

¹⁸ Ka kladanaghatá lu. Ka davanaghatá Yesu ta tsa seteni ya katakata. Ka saghu tsi ma tsa zwanj ya, gi ka mbaftá tsa zwanj ya hadahada.

¹⁹ Ma nzata duhwalhani kawadaga nda Yesu ndaghəɲa tan, ka gavadaghatá hən da dawanta da tsi: «Kabgawu kəl anni ka traptá ghzligintá tsa seteni ya katək na?» ka hən.

²⁰ «Hta ta zlgħay nda ɲudufa ghuni ta magay,» ka Yesu nda hən. «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, ka mamu zlgħay

nda ɲuduf ki'a da kaghuni manda hya kra-masa‡ katsi ná, laviɲlava kuni ta mnanatá ya ghwá ya kazlay: Sli'afslí'a hadna ka dza'a ka da hada a kə'a na, dza'a sli'afslí'a. Had sana skwi dza'a trəgadaghunaghuta wa.

²¹ [Ama mndərga tsa ghwadaka sulkum ya ná, ba nda maga du'a kawadaga nda suma ta ghzligintá lu,]» ka'a nda hən.

Mnəglanta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mak 9:30-32, Luk 9:42-45

²² Ma sana fitik ka tskavatá duhwalha Yesu ma Galili. Ka Yesu nda hən mantasa: «Dza'a vlavla lu ta Zwanja mndu ma dzva mnduha.

²³ ɲa dzata tan, bađu mahkəna fitik ɲa sli'agaptani nda hafu ma mtaku,» ka'a. Ka nzata duhwalhani sasu'anak katakata ta ghəɲani.

Plata i Yesu nda Piyer ta dzəmna

²⁴ Manda ɓhadaghata tan da luwa Kafarnahum, ka gwal tska dzumna həga Lazglafta nda Piyer mantasa: «Ta plər pla a wa'a Mghama ghuni ta dzumna həga§ Lazglafta katək na?» ka hən nda tsi.

²⁵ «Ta play,» ka'a.

Ka sli'aftá tsi ka lami da həga. Gi ka Yesu nda Piyer mantasa: «Simun, kinawu ndana kagha ta ghəɲa tsa gwadə tan ya na? I wa ran pla dzumna nda dzumna luma ɲa mghamha ta na ghəɲa hadik na na? Zwana hadik re, ari la matbay a na?» ka'a nda tsi.

²⁶ «La matbay ya,» ka Piyer. Ka Yesu mantasa: «Nza a tkwe' ta zwana hadik ka play tan nda tsa tama wa.

²⁷ Dər má mantasa tsi ná, yaha mu da nzakway ka skwa tuthun ɲa tan. La da drəf, ka vzadata ka ta ɲalum. Tsa tanɲa klipi dza'a ka da ksafita ya, ka gunanta ka ta wani, dza'a slanaghasla ka ta tseda dzumna mndu his. Ka klafta ka, ka vlanɲa ka ta hən ɲa platá ɲa u,» ka'a nda tsi.

18

Fatá ghəɲ manda zwanj kwitikw
Mak 9:33-37, Luk 9:46-48

¹ Ma tsa fitik ya, ka gavanavatá duhwalhani ta Yesu, ka hən mantasa: «Wa ta

* 17:10 Ngha ta Malatsi 3:23. † 17:15 Ngha ta 4:24. ‡ 17:20 Ngha ta 13:32. § 17:24 Ngha ta Sabi 30:11-16.

nzakway ka mali ma ga mghama Lazglafta na?» ka həŋ.

² Ka hgaktá Yesu ta sana zwaŋ kwitikw ka sladanata ta kəma taŋ.

³ Ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka mbədanaf a kuni ta nza-kwa ghuni, ka nuta ghuni manda zwani kwitikw kwitikw wu katsi ná, hađ kuni dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

⁴ Tsaya tama ná, mndu ta hanaganatá ghəŋani manda na zwaŋ kwitikw na ná, tsaya mndu ka mali ma ga mghama Lazglafta.

⁵ Dər wati ma mndu ta tsu'aftá zwaŋ manda na zwaŋ wana tsi na ta ghəŋa gwada ta i'i ná, vərda i'i tsu'af tsi.»

*Dasuwa ka lu da zləmbiŋtá lu ta mndu
Mak 9:42-48, Luk 17:1-2*

⁶ «Ala, ka zləmbiŋzləmba mndu ta sani turtuk ma tsa zwaniha ta zlgəftá i'i ya katsi, ta dər ya má hbidim lu ta dughura buna ma nuzluŋ ka vzaghata da drəf.

⁷ Daŋwa ŋa ghəŋa hađik ta nzakway ta zlazləmbiŋtá mndu! Aŋ mndani, nda nza tkwe' ka nzakwa skwiha ta zləmbiŋtá mndu. Ama daŋwa ŋa mndu ya ta sagha tsa zləmbaku ya nda da tsatsi.

⁸ «Ka nda nza dzva gha, ka səla gha a tsi ka skwi ta famtá kagha da ga dmaku katsi ná, tsinŋtsa gha ka wuđiŋta ka di'ŋ. Ta dər lama ka da hafu ŋa kđekedzeŋ nda səla gha sluŋ turtuk, ka dzva gha sluŋ turtuk a tsi, ka ya da klafta lu ta kagha nda səla gha yipa' ka dzvuha gha yəmađ a tsi, ka vzamtá kagha da həga vu ŋa kđekedzeŋ.

⁹ Ka ira gha ta famtá kagha da ga dmaku katsi ná, tsakwasliŋ tsakwasla gha ka wuđiŋta ka di'ŋ. Ta dər lama ka da həga hafu ŋa kđekedzeŋ nda ira gha guzliŋ turtuk, ka ya da klafta lu ta kagha nda iriha gha his his ka vzaghamta da həga vu.»

*Tuwak nda zada
Luk 15:3-7*

¹⁰ «Dasuwa ka kuni da hərtətátá kuni ta ya dər turtuk mataba tsəna zwaniha na. Ka yu ta mnaghunata ná, duhwalha Lazglafta ta gdata ta ngə kuma Da da ta nzakway ta luwa ta ngə həŋ. [

¹¹ Sa da mbanaftá gwal ya si nda zada na Zwaŋa mndu*.]

¹² «Kinawu ka kaghuni ta ndanay na? Ka dərmađ ka tuwaka mndu, tsa zadavaghuta ya turtuk katsi ná, hađ ta zlaŋtá tsaha təmbay mbsak təmbay mida ya ta ghwá, ka laghu da psa tsa turtuk ta zwađuta ya ra?

¹³ Ka yu ta mnaghunata ná, ka slaf-sla tsi tida ná, dza'a rfay ta rfu katakata ta ghəŋani ka malaghuta ta ghəŋa tsaha təmbay mbsak təmbay mida kul zwađuta ya.

¹⁴ Manda va tsaya guli ná, va a Da ghuni ta nzakway ta luwa ta zadavaghuta ya dər turtuk ma tsa zwaniha ya wa.»

*Tva nzaku nda zwaŋama ta gaghatá
dmaku*

¹⁵ «Ka gaghaga zwaŋama gha ta dmaku ná, la slanaghata ka dzraŋta kaghuni histaghuni. Ka snaghasna tsi katsi, katafkata ka ta zwaŋama gha.

¹⁶ Ala, ka kwalaghukwala tsi ta snaghata katsi, klafla ta mndu turtuk ka his a tsi kawadaga nda kagha, ka vradaghata ka da slanaghata, “ŋa da graftá tsa gwada ya ma wa mnduha his ka hkən† a tsi.”

¹⁷ Ka kwalaghukwala tsi ta snanatá tsaha ya guli katsi, mnanamna ta Igliz. Ka kwalaghukwala tsi ta snatá ŋa Igliz katsi guli, ngə ta tsa mndu ya manda mndu kul snanŋtá Lazglafta, ka mnda tska dzumna a tsi.

¹⁸ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda skwi ya dza'a kwalaghuta kuni ta hađik ná, dza'a kwalaghukwala lu guli ta luwa. Inda skwi ya dza'a hbanata kuni ta hađik ná, dza'a hbafhba lu guli ta luwa‡.

Guya ghəŋ ka maga du'a

¹⁹ «Ka yu ta mnaghunata guli na: Ka dzrafdzra mnduha his mataba ghuni ta wi, ŋa dawa dər wati ma skwi tsi katsi, dza'a tsu'anaf tsu'a Da da ta luwa ta həŋ.

²⁰ Ma vli ya guyava mnduha his ka hkən a tsi ma hga da ná, mataba taŋ yu,» ka'a.

Gwada ta kwal kul pla dmakwa mndu

²¹ Ka sli'aftá Piyer ka gavadaghata dawaŋta da Yesu, ka'a mantsa: «Mghama da! Ka ta giha ga zwaŋama da ta dmaku ní,

* 18:11 Ngə ta Lukwa 19:10. † 18:16 Ngə ta Vrafta ta Zlahu 19:15. ‡ 18:18 Ngə ta 16:19, nda Yuhwana 20:23.

kidaghi sála dza'a planata yu ta dmakwani na? Ndáfánj sála rki dza'a planata yu na?» ka'a nda tsi.

²² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ndáfánj sála yeya a ta mnaghata yu wu, ndáfánj mbsak, ndáfánj mbsak, ndáfánj sála.

²³ Tsaya dza'a kəl lu ka gra ga mghama Lazglafta nda sana mgham ta kuma mbədaftá skwa gadghəlani ma dzva gwal ta ksanatá slna ya.

²⁴ Ma nzatani ka mbəday, ka klanaktá lu ta sani ya nda dməña mlenwi mlenwihi tse di da tsi.

²⁵ Had skwa tsa mndu ya ŋa plata wa. Ka tsa mgham ya mantsa: Skwapwaskwa ta tsa mndu ya, nda markwa taŋ tani, nda zwanani tani, nda inda skwi ta nzakway ka ŋani tani, ŋa pla tsa dməŋ ya, ka'a.

²⁶ Ka zləmbatá tsa kwalva ya ta hadik ka tsəlbatá ta kəmani, ka'a mantsa: "Wya dzvu, ksa ta ŋuduf, dza'a plagha pla yu demdem," ka'a.

²⁷ Ksaŋta tsa kwalvani ya ka hidahida katakata ta tsa danahəgani ya, ka zlanəŋtá tsi ta tsa dməŋ ya ka zliŋta.

²⁸ «Saba tsa kwalva ya manda zliŋtá, ka guyatá tsi nda sana grani ya si ta ksə həŋ ta slna kawadaga, nda dməŋani da tsi ka suley dərək. Ka valaftá tsi tida, ka ksanaftá ŋurzlun. "Plihapla ta skwa da gita gita!" ka'a nda tsi.

²⁹ Ka zləmbatá tsa grani ya ta hadik, ka ndəba dzvu da tsi. Ka'a mantsa: "Wya dzvu, ksa ta ŋuduf dza'a plagha pla yu," ka'a nda tsi.

³⁰ "Ya! Dva a yu wu, plihata gitagita," ka'a. Ka laghu tsi hamtá tsa grani ya ma gamak ka kzla planatani ta tsa dməŋani ya.

³¹ Nghay sanlaha ma tsa kwalvaha ya ta tsa skwi maga tsi ya ná, ka kuzlanəftá tsi ta həŋ ta ŋuduf katakata. Ka laghu həŋ rusanaftá danahəga taŋ ta inda skwi ta maguta.

³² Ka hga daghata tsa danahəgani ya, ka'a nda tsi mantsa: "Ghwadaka kwalva ka, zlaghanzla yu ta inda dməña da ta kagha kabga ndəbata gha ta dzvu da i'i ná,

³³ had kagha guli má dza'a tawa hidahida ta gra gha, manda ya tawa yu ta hidahida ta

kagha ya ra?" ka'a.

³⁴ Huf safi ta ŋudufa danahəgani, ka laghu tsi hamta ma gamak, ka kzla planatani ta inda dməŋani da tsi.

³⁵ «Dər wa tsi ma kaghuni kul had ta planatá dmakwa zwanəmani ma hyahya ŋudufaniŠ wu katsi ná, manda va tsaya dza'a maga Da da ya ta luwa nda kaghuni,» ka'a.

19

Tagha skwi ta ghəña ghzla marakw Mak 10:1-12

¹ Manda kdīŋta Yesu ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi ta hadika Galili ka laghu ta hadika Zudiya ta bla ghwa Zurdeŋ.

² Ka sli'afta dənga rutut mistani. Ka mbambə tsi ta mnduha.

³ Ka gavadaghatá la Farisa da tsi, kabga ta kumay həŋ ta tsanəmtá matsavada. Ka həŋ nda tsi mantsa: «Laviŋlava mndu ta ghzliŋtá markwa taŋ, ka magamaga tsi ta dər wati ma skwi tsi ra?» ka həŋ.

⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta dzaŋa a kuni ta skwi ya nda vinda ma defteri nda ghuə ra? "Ma zrafta inda skwi ná, zlagigin zлага Lazglafta ta i zgun nda marakw*."»

⁵ Ka Lazglafta mantsa: "Tsaya dza'a kəl zgun ka zlanəŋtá i dani nda mani, ka laghu da ndi'aftá vgha nda markwa taŋ, ŋa nza-kway tsa hahəŋ his ya ka mndu turtuk†." Mantsa ya tama,

⁶ nzəgla a həŋ ka mnduha his wa, ama ka mndu turtuk nzakwa taŋ. Yaha mndu tama da dganatá skwi ya ndi'anaf Lazglafta,» ka'a.

⁷ Ka la Farisa nda tsi mantsa: «Kabgawu tama kəl Musa ka mnay kazlay: Ka ta gh-zlay mndu ta markwa taŋ katsi ná, vinda-nəftani ta dēlewera ghzliŋtani‡ kə'a ba?» ka həŋ nda tsi.

⁸ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Təŋa ta ghəña ghuni kəl Musa ka vlaghunatá tva ghzliŋtá marakw. Ma zraftani ná, mantsa ya a nzakwani wa.

⁹ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, yaha mndu walaŋtá ghzliŋtá markwa taŋ, ka

§ 18:35 Ngha ta 6:15. * 19:4 Ngha ta Zrafta 1:27 nda 5:2. † 19:5 Zrafta 2:24. ‡ 19:7 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. Nda Mata 5:31. § 19:9 Ngha ta 5:32.

taghəŋa hliri§ a tsi. Nzakwani ná, ka gh-zliŋghzla mndu ta markwa taŋ, ka klaftani ta sani katsi ná, ta hliri tsa mndu ya nda tsa.»

¹⁰ Ka duhwalhani nda Yesu mantisa: «Ka si mantisa ya ta magakwa skwi mataba i marakw nda zə'al katsi ná, dər kwal kul klay,» ka həŋ.

¹¹ Ka Yesu nda həŋ mantisa: «Inda mndu a dza'a laviŋtá ŋaftá tsa gwađa ya wa, ba gwal ya vlaŋ Lazglafta ta mbrakwa ŋafta kasi'i,

¹² kabga mamu gwal ya yaga lu ka kuβitik, mamu gwal ya pslaf mnduha nda psła, mamu gwal ta kwalaghutá klay, kabga gwađa ta ga mghama Lazglafta guli. Mndu ya dza'a laviŋtá ŋaftá tsa gwađa ya, ka ŋa tsi,» ka'a.

*Fanaghata Yesu ta dzvu ta ghəŋa zwani
Mak 10:13-16, Luk 18:16-17*

¹³ Tahula tsa, ka hładaghatá mnduha ta zwani kwitikw kwitikw da Yesu, ŋa fanaghatani ta dzvu ta həŋ ka maga du'a ta ghəŋa taŋ. Ama ka pyə duhwalha Yesu ta mnduha.

¹⁴ Ka Yesu nda tsa duhwalha ya mantisa: «Zlaŋwazla ta zwani ka sagha həŋ da i'i, ma pyə kuni ta həŋ, kabga ŋa gwal ta gara vgha nda hahəŋ* na ga mghama Lazglafta,» ka'a.

¹⁵ Ka fafanaghatá Yesu ta dzvu ta ghəŋa tsa zwaniha ya. Tahula tsa, ka sli'aftá tsi ma tsa vli ya, ka laghwi.

*Sana duhwal ka gadghəl
Mak 10:17-31, Luk 18:18-30*

¹⁶ Va gi ka lagha sana mndu da Yesu, ka'a mantisa: «Maləma đá, nahgani skwi dza'a yu magata đina, ŋa nzakwa đá nda hafu ŋa kđekedzeŋ kawadaga nda Lazglafta na?» ka'a.

¹⁷ Ka Yesu nda tsi mantisa: «Kabgawu kəl ka ka dawihata ta ghəŋa ŋərma skwi na? Turtuktuk ŋərma ta nzakway ka Lazglafta. Ka ta kumay ka ta nzakwa gha nda hafu ŋa kđekedzeŋ kawadaga nda Lazglafta katsi ná, snata gha ta zlahuhani,» ka'a.

¹⁸ «Wati zlahuha ya na?» Ka tsa mndu ya. Ka Yesu mantisa: «Yaha ka da dzatá mndu,

yaha ka da hliri, yaha ka da ghali, yaha ka da tsanavatá gwađa ta mndu,

¹⁹ vla ta glaku ŋa i da gha nda ma gha, đvudva ta mnda səla manda va ghəŋa gha†,» ka'a.

²⁰ Ka tsa duhwal ya nda tsi mantisa: «Snasna yu ta inda tsaha ya demdem, nu ta pdakwani ŋa magəgəłta đá na?» ka'a.

²¹ Ka Yesu nda tsi mantisa: «Ka ta kumay ka ta nzakwa gha hem‡ katsi ná, la ka dza-wiŋta ka ta inda skwa gha, ka daganaftha ka ta tsedani ta gwal ka pdu. Dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa, tahula tsa ka sagha ka, ka dza'a ka mista đá,» ka'a.

²² Na snanŋa tsa duhwal ya ta tsa gwađa ya, ka basaftá tsi ta ŋuduf ka sli'afta ka laghwi, kabga gadghəl ya.

²³ Ka Yesu nda duhwalhani mantisa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, nda bla katakata ka lama mndu ta fafta ghəŋani ta gadghəl da ga mghama Lazglafta.

²⁴ Ka yu ta vrəgliŋtá mnaghunata na: Ta dər laba ŋalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama mndu ta faftá ghəŋani ta gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁵ Na snanŋa duhwalhani ta tsa gwađa ya, ka ndərau' həŋ katakata, ka həŋ mantisa: «Ka si mantisa tsi, wa dza'a laviŋta mutsaftá mbaku tama?» ka həŋ.

²⁶ Ka nghanavatá Yesu ta həŋ, ka'a mantisa: «Skwi nda bla da mnduha ya ná, bla a da Lazglafta wa,» ka'a.

²⁷ Gi tsau' ka piyer tsu'aghutá gwađa, ka'a nda Yesu mantisa: «A'a! Ya wana aŋni, zlanavazla aŋni ta inda skwi, ka dza'a mista gha ya ní, kinawu kə'a dza'a magaku nda aŋni tama?» ka'a.

²⁸ Ka Yesu nda həŋ mantisa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma mbədavafta§ inda skwi dza'azlay ná, dza'a nzafta ta dughurukwa glakwani na Zwanja mndu. Kaghuni gwal ta dza'a mista đá ya guli, dza'a nzanzafta ta dughurukha ghwanjpdə his kaghuni, ŋa tsa guma ta ghəŋa mndəra la Isra'ila ghwanjpdə his guli.

²⁹ Dər wati ma mndu ta zlanavatá həgani, ka zwanamani a tsi, ka kwaghamani a tsi, ka dani a tsi, ka mani

* **19:14** Ngha ta 18:3-5. † **19:19** Ngha ta Sabi 20:12-16, Vrafta ta zlahu 5:16-20, Zlahu 19:18. ‡ **19:21** Ngha ta 5:48. § **19:28** Ngha ta Daniyel 7:14.

a tsi, ka zwanani a tsi, ka vwahani a tsi, ta ghəŋa gwada ta i'i ná, dza'a mutsay həŋ ta dərməkātani, ka malaghuta a tsi, ɲa mutsay taŋ ta hafu ɲa kdekedzen guli ta ghəŋani.

³⁰ Ama nda ndəgha gwal ta nzakway taŋtaŋ, dza'a nzakway nda hul. Nda ndəgha gwal ta nzakway nda hul guli, dza'a nzakway taŋtaŋ,» ka'a.

20

Gwada ta ghəŋa kwalvaha ma vwaha inabi

¹ «Wya skwi ɲa gray nda ga mghama Lazglafta. Ka tsavagaptá sana zə'ala həga ma həgani, wrək sərdək, da zba gwal ɲa ksanatá slna ma vwaha inabani.

² Ka dzraftá tsi nda tsa gwal ksa slna ya ta planatá həŋ ka tseda vagha mndu* turtuk, ta vagha taŋ. Ka ghunaghatá tsi ta həŋ da vwaha inabi.

³ Ka sli'iglaftá tsi wər ta nzemndi təmbay gavzlazlan, ka nghəglantá tsi ta gwal ksa slna ta nzaku bətbət.

⁴ Ka'a nda həŋ mantša: “Lawa kaghuni guli da ksa slna ma vwaha inaba dá, dza'a plaghuna pla yu ta tseda ghuni manda ya ta raku,» ka'a nda həŋ.

⁵ Ka sli'aftá tsa gwal ksa slna ya ka laghwi da tsa vwaha inabi ya. Ka sli'iglaftá tsi guli wər fitik ma ghəŋ vli, mantša guli ta fitik hawu, ka magata manda va tsaya guli.

⁶ Ka sli'iglaftá tsi guli beeghwa fitik, ka slanaghatá tsi guli ta sanlaha ma gwal ksa slna ta nzaku. Ka'a nda həŋ mantša: “Nya kəl kuni ka vaghay ta nzaku kul laghwi maga slna na?” ka'a nda həŋ.

⁷ Ka həŋ nda tsi mantša: “Had mndu ta klaftá aŋni ɲa maga slna wa,» ka həŋ. Ka'a nda həŋ mantša: “Lawa kaghuni guli da maga slna ma vwaha dá,» ka'a.

⁸ «Gahawu tama, “hagakhaga ta tsa gwal ta ksa slna ya, ka planata ka ta nisəla taŋ ka zrafta ka nda tsa gwal ka kwanahani ya, ɲa kdɪŋta gha nda gwal taŋtaŋ,» ka tsa dani ma vwaha inabi ya nda kwalvani.

⁹ Ka lagha tsa gwal ta zraftá ksa slna beeghwa fitik ya. Ka vlantá lu ta tseda vagha mndu turtuk turtuk ta həŋ.

¹⁰ Ka lagha gwal ta zraftá ksa slna taŋtaŋ. “Mali dza'a aŋni zlgħay” ka hahəŋ si ta gray. Ama ka vlantá lu ta tseda vagha mndu turtuk turtuk ta həŋ.

¹¹ Ta zlgħə həŋ ya, ta dza'a nda ɲuŋuraku həŋ ta ghəŋa tsa danəhəga ya.

¹² Ka həŋ mantša: “Beeghwa fitik ta sagha nanaha na, awa† turtuktuk kwenkwen maga həŋ ta ksa slna ná, waka kagha planatá həŋ guram nda ɲa aŋni na? Aŋni, hərfu hərfa ɲni ta ksa slna tles fitik, ka vaghay ta maga slna ta fitik,» ka həŋ.

¹³ Ka'a nda həŋ mantša: “Gra dá, nənəp a yu ta kagha wa. Ta tseda vagha mndu turtuk a dzrafta u nda kagha kay ra?”

¹⁴ Zlgħa ta nisəla gha, ka sli'a ka. Manda va ya kuman yu vlantá yu ta tsa mndu ta sagha nda hul ya, manda va ɲa gha.

¹⁵ Lavinlava yu ta maga skwi manda ya kuman yu nda tseda dá, mantša a kasi'i wa? Ari zdəgagha a wa a na skwi dɪna maga yu na ta wa ira gha na?” ka'a.

¹⁶ Tsaya tama ná, dza'a nzakway gwal nda hul, ka gwal taŋtaŋ. ɲa nzakwa gwal taŋtaŋ, ka gwal nda hul,» ka Yesu sganaghata.

Mahkəna mnaŋta Yesu ta gwada ta mtakwani nda sli'agaptani

Mak 10:32-34, Luk 18:31-34

¹⁷ Ka sli'aftá Yesu ka ɲlu ka dza'a da luwa Ursalima. Ta mbađa həŋ ta tvi, ka ksagħutá tsi ta tsa gwal ghwanpdə his ya, ka'a nda həŋ mantša:

¹⁸ «Ndanana, wana mu ta ɲlu ka dza'a da luwa Ursalima. Dza'a ksafksa lu ta Zwanə mndu, ka vlantá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha, ɲa tsanaghata taŋ ta guma dzata.

¹⁹ Dza'a vlanvla həŋ ta gwal kul had ka la Yahuda, ɲa gagay tsaha ya, ɲa sləvay taŋ nda krupi, ɲa zləŋafta taŋ ta udza zləŋay. Bađu mahkəna fitik, ɲa sli'agaptani nda hafu ma mtaku,» ka'a.

Dawutá vla mani ma i Yakubu nda Yuhwana

Mak 10:35-45

²⁰ Tahula tsa, ka lagha mani ma zwana Zebedi nda zwanani. Ka tsəlɓata tsi ta kəmani ɲa dawa skwi da tsi.

* **20:2** Ngħa ta Mata 5:26. † **20:12** Awa: Tsaya fitik maga mndu ta maga slna.

21 «Nu ta kumə ka na?» ka Yesu nda tsi. «Wana na zwana da his na, sagha fitika ga mghama gha ya ná, ka mnata ka, ɲa nzata na zwana da na, nda ga zeghwa gha ya, nda ga zlaɓa gha ya, ka yu,» ka'a nda tsi.

22 «Sna a kuni ta skwi ta dawu kuni wa. Dza'a laviɲlava kuni ta sa leghwa tsa ghuya danwa dza'a yu ghuyay ya ra?» ka Yesu. «Dza'a say ɲni!» ka həŋ nda tsi.

23 Ka Yesu‡ nda həŋ mantsa: «Mantsa nza-kwani, dza'a say kuni ta tsa leghwa ghuya danwa da ya, ama ta ghəŋa gwada ta nzaku nda ga zeghwi nda ya nda ga zlaɓa ná, i'i a dza'a mna tsaya wa. Da da dza'a vlanɗa tsa vli ya ta gwal ya payanaf tsi ta həŋ,» ka'a.

24 Snaɗta tsa pɗakwa duhwalha ghwan ya ta tsa gwada ya, ka basanawatá həŋ ta ɲuduf ta tsa zwanamaha his ya.

25 Ka hagamaghatá Yesu ta həŋ, ka'a nda həŋ mantsa: «Nda sna kuni ná, ta gay mghamha ta ghəŋa mnduha ta má mgham mghama taŋ ta ghəŋa taŋ. Gwal dagaladagala guli, ta maray hahəŋ ta mbrakwa taŋ ta ghəŋa taŋ.

26 Ama mantsa ya a nzakwani mataba kaghuni wa. Katək ná, ka ta kumay sani ta nzakway ka mali mataba ghuni ná, nzatani ka kwalva ghuni.

27 Ala, ka dər wa ta kuma nzakway ka mnda kla kəma mataba ghuni ya, nzatani ka vu'a ghuni.

28 Manda va tsaya ná, sa a Zwanja mndu ɲa maganata lu ta slna wa. Ama sasa ɲa maganata slna ta mnduha, ɲa vlatani ta hafani ɲa mbanafɗa ndəghata mnduha§,» ka'a.

Mbambanafɗa Yesu ta ghulpata mnduha his

Mak 10:46-52

29 Ta sabə i Yesu nda duhwalhani ma luwa Yeriku, ka sli'afɗa dəmga rutut mistani.

30 Ta nzaku ghulpata mnduha his ta wa tvi. Ka snaɗta həŋ ta labla Yesu nda ta tsa kə'a, ka dzatá həŋ ta lawlaw. «Mgham, Zwanja Dawuda! Tawa ta hidahida ta aŋni,» ka həŋ.

31 «Hafwa wa ghuni!» Ka tsa dəmga ya, ka dava həŋ. Ama ka sganaghatá tsa ghulpata

mnduha ya ta dza lawlaw. «Mgham, Zwanja Dawuda! Tawa ta hidahida ta aŋni,» ka həŋ.

32 Ka sladawatá Yesu, ka hgamaghatá tsi ta həŋ. «Nahgani ta kumə kuni ta magaghu-nata da na?» ka'a nda həŋ.

33 «Mghama da, gwananɲagwana ta iriha ɲni!» ka həŋ nda tsi.

34 Ka ksantá həŋ ta Yesu ka hidahida. Ka kasantá tsi ta iriha taŋ. Ka gi nghanɗa həŋ ta vli nzidid. Ka laghu həŋ mista Yesu.

21

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mak 11:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19

1 Ta ghwan a i Yesu nda duhwalhani ka ɓhadaghata da luwa Ursalima wu, ndusa həŋ nda luwa Beslaze tavata ghwa Zay-tuŋ*, ka ghunaftá Yesu ta gwal his mataba duhwalhani.

2 Ka'a nda həŋ mantsa: «Lawala da a luwa ta kəma ghuni a. Ka ɓhadaghaɓha kuni, dza'a gi slanaghasla kuni hada ta hbatá mana kdih nda zwanjani. Ka pligidaghata kuni ta həŋ.

3 Ka mamu mndu ta gwadgaghunata ta ghəŋani katsi ná, «Mgham ta kumay,» ka kuni da zlghanaftá wani. Dza'a gi zlaghunanɗa həŋ.»

4 Kəl tsaya ka nzakway mantsa ná, nda nza kabga ɲa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mna anabi Zakari kazlay:

5 «Mnanawamna ta gwal ma luwa Siyuna, wa'a mghama

gha ta sagha da kagha, leɓtekw nzakwani katakata, ta sagha ta kdih,

ta vuvu'ukwa kdih, ta nzakway ka zwanja kdih†,» ka'a.

6 Ka sli'afɗa tsa duhwalha ya ka laghwi magata manda ya mnanaf Yesu ta həŋ.

7 Ka hlaktá həŋ ta tsa mana kdih ya nda zwanjani, ka pghaftá həŋ ta lgutha taŋ ta həŋ, ka lafi Yesu nzafta tida.

8 Ka zlazlatə ndəghata mnduha ta lgutha taŋ ta tvi. Sluhwa ɲa sanlaha ta patsay ka pghay ta tvi‡ guli.

9 Ka hlə gwal ta kəma Yesu nda gwal nda hulani tani ta wi, ka həŋ mantsa:

‡ 20:23 Ngha ta Slna gwal ghunay 12:2. § 20:28 Ngha ta 26:28, nda 1 Timute. 2:6. * 21:1 Ngha ta Markus 11:1.

† 21:5 Ngha ta Zakari 9:9. ‡ 21:8 Ngha ta 2 Mghamha 9:13.

«Ŋa Zwanja Dawuda glaku, ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha ma hga Mgham Lazglafta! Ŋa Lazglafta ta luwaŠ glaku!» ka hən.

¹⁰ Manda 6hadamta Yesu da luwa Ursalima, ka k6utá mnduha. «Wa na mndu na tama?» ka hən.

¹¹ Ka tsa dāmga mistani ya mantasa: «Anabi Yesu ta sabi ma luwa Nazaret ta hadika Galili ya,» ka hən.

Lama Yesu da hēga Lazglafta

Mak 11:15-19, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22

¹² Ka lami Yesu da hēga Lazglafta. Ka gh-zligintá tsi ta inda gwal ta tsakala nda gwal ta skway tani ma tsa hēga Lazglafta ya. Ka zlambidintá tsi ta tabēla gwal mbēdu, nda vla nzakwa gwal ta dzawaptá għerbu’.

¹³ Ka’a nda hən mantasa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Hēga dá ná, hēga maga du’a ya kē’a, ka nintá kaghuni ka galigha la gēnda*.»

¹⁴ Ka gavadaghatá gwal nda ghulpa nda gwal nda ragħwa sēla taŋ tavatani ma tsa hēga Lazglafta ya. Ka mbambanaftá tsi ta hən.

¹⁵ Nghay la mali ta ghēŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagħa zlahu ŋa mnduha ta tsa mandērmima skwi ta magē Yesu, nda tsa hlawa zwani ma hēga Lazglafta kazlay: «Ŋa Zwanja Dawuda glaku!» kē’a ya ná, ka kuzlanaftá tsi ta hən ta ŋuduf.

¹⁶ Ka hən nda Yesu mantasa: «Nda sna ka ta na skwi ta mnē hən na ra?» ka hən. «Anj! Nda sna yu,» ka Yesu nda hən. «Ta walaŋ a kuni ta dzaŋaftá tsa gwadaha ya ma deftera Lazglafta ra? Ka’a na: “Kagħa ta payaftá zlēzlva kagħa nda ma wa zwani nda ya nda ma wa zwana vzi’uwa, manda ya kumaŋ ka†,» ka’a.

¹⁷ Ka sli’aftá Yesu ka zlaŋtá hən ka sagħwi ma tsa luwa ya, ka lagħwi da luwa Betani ka hani tsi hada.

Ksi’afta Yesu ta sana ghuraf

Mak 11:12-14,20-24

¹⁸ Gasērdək ta vru Yesu ka dza’a da tsa luwa dagala ya, ka kuzlanaftá maya.

¹⁹ Ka ngħaŋtá tsi ta fwa sana ghuraf ta wa tvi. Ka lagħa tsi distani. Kē’a kē’a ná, sluhwa yeya dze’dze’ tida. «Had ka dza’a walglaŋta yēglafta wu,» ka’a nda tsi. Gi hadahada dzun ghwalatá tsa fu ya tsa.

²⁰ Kē’a ká tsa duħwalhani ya ngħanata ghwalatá tsa fu ya ná, ka ndērmimi hən nda ndērmima. Ka hən mantasa: «Waka na ghuraf na gi ghwaluta hadahada kay ka na?» ka hən.

²¹ Ka Yesu nda hən mantasa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka zlghafzlgħa kuni ta Lazglafta nda ŋuduf dgaŋ a kuni ta ghēŋ dēkdek wu ka tsi ná, skwi magana lu ta na ghuraf na yeya a dza’a kuni magay wa: “Ama, sli’afslī’a hada ka vzamta ka ta vgha da drēf,» ka kuni dza’azlay nda ya ghwá ya ná, dza’a magaku manda va tsaya.

²² Inda skwi dza’a dawaŋta kuni nda zlghay nda ŋuduf nda ma maga du’a ná, dza’a mutsuy kuni,» ka’a.

Wa ta vlaŋtá mbrakwa maga skwiha manda na?

Mak 11:27-33, Luk 20:1-8

²³ Ka lamē Yesu da hēga Lazglafta ka tagħē tsi ta skwi ŋa mnduha. Ka gavadagħata la mali ta ghēŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu da dawaŋta da tsi. «Mutsu ga kagħa ta na mbraku ta kēl kagħa ka maga na skwiha na na? Wa ta vlagħata na mbraku na?» ka hən.

²⁴ Ka Yesu nda hən mantasa: «Mamu skwi turtuktuk dza’a dawaŋta yu da kaghuni guli. Ka zlghidifzlgħa kuni ta wani katsi, dza’a mnaghunamna yu ta vli ta mutsu yu ta na mbraku ta kēl yu ka maga na skwiha na.

²⁵ Wa ta ghunafta Yuhwana ŋa maga batem‡ na? Lazglafta re, ari mnduha a na?» ka’a nda hən. Ka lagħu heŋ da dzray mataba hahēŋ hahēŋ.

Ka hən mantasa: «“Ka Lazglafta ta ghunafta Yuhwana ka mu,» nu kwal kuni kul zlghafta 6a? ka’a dza’azlay nda amu.

²⁶ Ala, ka “mnduha ta ghunafta” ka mu guli, ta zlēŋay mu ta mnduha guli, kabga

Š 21:9 Ngha ta Zabura 118:25-26, Zabura 118:25. * 21:13 Ngha ta Isaya 56:7 nda Irmīya 7:11. † 21:16 Ngha ta Zabura 8:3. ‡ 21:25 Ngha ta 3:6.

klafkla hən demdem kazlay: Anabi Yuhwana kə'a.»

²⁷ Ka hən nda Yesu tama mantsa: «Sna a anji ka wa ta ghunafta wu,» ka hən. Ka Yesu nda hən guli mantsa: «I'i guli ná, had'yu ta mnaghunata ka wa ta vlihata na mbraku ta kəl yu ka maga na skwiha na wu,» ka'a.

Gwada ta ghəja zwanaha his

²⁸ Ka Yesu nda hən guli mantsa: «Kinawu ka kaghuni ta ndanay na? Mamu sana mndu his zwanani. Ka'a nda sani tanjan mantsa: "La ka dza'a ka da maga slna ma vwaha inaba u sagəj," ka'a nda tsi.

²⁹ "La a yu wu," ka'a. Tahula tsa, ka ndanglaptá tsi ka sli'aftha ka laghwi da vwah.

³⁰ Ka mnanatá dani ta tsa sana zwan ya manda va tsaya guli. "Aray, ta dza'a yu da," ka'a. Tahula tsa, ka kwalaghuta tsi.

³¹ Wati mataba tsa zwanaha his ya, ta magata skwi ya kumə da tan ná?» ka Yesu nda hən. «Tsa tanjan ya ya,» ka hən. Ka Yesu nda hej tama mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, dza'a tinlaghutinla gwal tska dzumna nda mi'a hliri ta lami da ga mghama Lazglafta ka kaghuni.

³² Wya saghasa Yuhwana mnda maga batem da kaghuni, ka maraghunatá tsi ta tvi tdukwa, ka kwalaghutá kuni ta zlghafta. Ama ka zlghaftá gwal ta tska dzumna nda mi'a hliri. Kulam nda va tsa nghanja ghuni ya tani, mbədanaf a kuni ta nzakwa ghuni ka zlghafta wa,» ka Yesu nda hən.

Mahdihdi ta ghəja gwal ta hva vwaha inabi

Mak 12:1-12, Luk 20:9-19

³³ «Ka mnaghunamna yu ta sana mahdihdi 6a: Mamu sana mndu ta nabaftá fwa inabiha ma vwahani. Ka nantá tsi ma muhul. Ka laptá tsi ta ghurum nja ditsa yakwani. Ka baghatá tsi ta vli nja nzagata ka nghanš. Tahula tsa, ka fanamtá tsi ma dzvu ka haya ta gwal hva. Ka sli'aftha tsi ka laghwi dista luwa.

³⁴ Magatá fitika daga yakwani, ka ghunafta tsi ta kwalvahani da tsa gwal hva ma

tsa vwah ya, nja mutsanafta tan ta nani ma dagata yakwa tsa inabi ya.

³⁵ Ama, ka valaftá tsa gwal hva tsa vwaha inabi ya ta tsa kwalvaha ya. Ka dgaptá hən nda dga ta sani ka dzata hən nda dza ta sani. Ka zlerťsatá hən nda zlerťsa ta sani.

³⁶ Ka ghunglaftá tsi ta sanlaha ma kwalvahani ka malaghuta mbsaka tsaha tanjan ya. Ka maganatá tsa gwal hva tsa vwah ya ta hahən guli manava nja tsahaya.

³⁷ Kđavaktani, ka ghunədanaptá tsi ta hən ta vərđa nani ma zwan nda mnay kazlay: Dza'a vlanvla hən ta glaku ta zwanja dā kə'a.

³⁸ Na nghan tsa gwal hva fwa inabi ya ta lagha tsa zwan ya, ka hən mataba tan mantsa: "Wana tsa mndu dza'a za həga ya kay. Sawa, ka dzata mu! Nja zay mu ta həgani," ka hən.

³⁹ Ka valaftá hən tida. Ka tshidinťa di'in nda tsa vwah ya, ka dzata.

⁴⁰ «Bađu da saghər tsa dani ma inabi ya ní, kinawu kə'a dza'a magay nda tsa gwal hva tsa vwaha inabi ya na?» ka Yesu nda hən.

⁴¹ «Dza'a pslapsla ta tsa ghwadakha ya, ksanta a hən ka hidahida wa. Nja klaftani ta tsa vwaha inabani ya ka fanamta ma dzvu ka haya ta sanlaha ma gwal hva. Nja vlay tsahaya nani nda fitikani ta nani mataba dagata yakwa tsa fwa inabi ya,» ka hən.

⁴² Ka Yesu nda hən guli mantsa: «Ta walan a kuni ta dzanaftha skwi vindaf lu ma defteri ra?

"Tsa pala wuđidin gwal ba həga ya, tsaya ta nuta ka vərđa palaka tughwa həga. Tsaya ná, Lazglafta ta đvaftá nzakwani mantsa.

Nda nza ka mazəmzəm ta wa ira amu*."»

⁴³ «Tsaya kəl yu ka mnay nja ghuni kazlay: Dza'a klaghukla lu ta ga mghama Lazglafta da kaghuni nja vlanťa mndəra mnduha dza'a snanatá gwadani dina kə'a ya.

⁴⁴ [Tsa mndu dza'a zləmbafta ta tsa pala ya, dza'a hurbə hurba. Ala, ka tsa pala ya ta zləmbanaghatá mndu katsi, dza'a hu'anap hu'a† nərđək ta tsa mndu ya.]»

§ 21:33 Ngha ta Isaya 5:1-2. * 21:42 Ngha ta Zabura 118:22-23. † 21:44 Ngha ta Lukwa 20:18.

⁴⁵ Na snanata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta tsa mahdihda Yesu ya, ka graftá həŋ kazlay: Ta ghəŋa taŋ ta gwada tsi ta tsa gwada ya, kə'a.

⁴⁶ Ka zbə həŋ ta ksafťá Yesu. Ama ka zləŋaftá həŋ ta dəmga, kabga klafkla dəmga ta Yesu ka anabi.

22

Mahdihdi ta ghəŋa kla makwa

Luk 14:15-24

¹ Ka Yesu mnəŋlanatá həŋ nda mahdihdi mantša:

² «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mgham ta payaftá skwa zay ma klay zwanani ta makwa.

³ Ka ghwanafťá tsi ta kwalvahani ŋa hagaktá gwal hagan tsi ŋa za tsa skwa zay ya, ama ka kwalaghuta tsahaya ta sagha.

⁴ Ka ghunglafta tsi ta sanlaha ma kwalvaha ŋa dza'a "mnanatá tsa gwal hagan tsi ya nda mnay kazlay: Ndanana ná, ndusa skway zay kə'a. Pslapsla yu ta slaha da, nda rina fisika da nda uwasla nda uwasla, nda paya inda skwi, saghawasa da za skwa zay ma vla kla makwa," ka'a nda həŋ.

⁵ Ndanan a tsa gwal hagan lu ya wa. Ta laghu ya da vwahani, ta laghu ya da tsakalani,

⁶ ta valafta sanlaha ta tsa kwalvaha ya ka ganaptá iri ta həŋ, ka pslatá həŋ.

⁷ Ka kuzlanafťá tsi ta ŋuduf ta mgham, ka ghunadaptá tsi ta sludzhiani zadanatá ta tsa gwal ta pslatá tsa mnduha ya ka drintá luwa taŋ.

⁸ Tahula tsa, ka'a nda kwalvahani mantša: "Wana nda paya skwa zaya kla makwa. Tsa gwal si hagan lu ya, ran ta həŋ a zay wa.

⁹ Lawala ta madədga tviha, ka hagakta kuni ta inda mndu dza'a guyunťa kuni da na vla za skwa zay na," ka'a nda həŋ.

¹⁰ Ka sli'afťa tsa kwalvahani ya ka laghwi ta tvi. Ka tsakaktá həŋ ta inda mndu ya guyun həŋ. Nda ghwadaka mnduha tani, nda nərma mnduha tani, ka ndəghanafťá həga ma tsa vla kla makwa ya.

¹¹ «Ka lamə mgham da nghanaghatá tsa gwal hagak lu ya. Ka nghanťa tsi ta sana mndu kul had'lguta kla makwa tida.

¹² Ka'a nda tsi mantša: "Ari gra! Waka kagha sami da na həga na kul had'lguta kla makwa ta kagha na?" ka'a nda tsi. Sew, sna a tsa mndu ya ta skwi ŋa mnay wa.

¹³ Ka mgham nda kwalvahani mantša: "Habafwa haba ta dzvuhani nda səlahani, ka klafta kuni ka wudidinťa dzibil da grum, ka tawa tsi ta taw, ka hpađa sli'inani* hada," ka'a.

¹⁴ Tsaya tama ná, dagala hagatani, ama ki'a yeya dagatani,» ka Yesu sganaghata.

Nda ra ka pla dzumna ŋa mgham Sezar ra?

Mak 12:13-17, Luk 20:20-26

¹⁵ Mbadaka la Farisa ka tskavata ka dzrafta ka həŋ dza'a ksafťá Yesu nda gwada dza'a sabi ma wani.

¹⁶ Ka ghunafťá həŋ ta sanlaha ma duhwalha taŋ kawadaga nda mnduha Hiridus slanaghatá Yesu. Bhadaghata taŋ, ka həŋ nda Yesu mantša: «Mghama da, nda sna ŋni kazlay: Ta mnay kagha ta kahwathwata kə'a. Skwi ta kumə Lazglafta ta magay mu ta taghə kagha kahwathwata ŋa mnduha. Had' kagha ta zləŋa ira mndu wu, kabga gala a kagha nda gala ta mndu wa.

¹⁷ Mnəŋnamna ta ŋa gha ma ndanu. Nda ra re, ari ra a wa'a ka pla dzumna ŋa mgham Sezar na?» ka həŋ.

¹⁸ Tsaw nda sna Yesu ta tsa ghwadaka ndana taŋ ya. Ka'a nda həŋ mantša: «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Kabgawu ta kəl kuni ka dzəgha i'i na?

¹⁹ Marihawa tsa kwađu ta kəl lu ka pla dzumna ya,» ka'a. Ka klanaktá lu ta tsa kwađu† ya.

²⁰ Ka'a nda həŋ mantša: «ŋa wa na fwatu nda hgu ta na kwađu na ná,» ka'a.

²¹ «ŋa mgham Sezar ya,» ka həŋ. «Ka mantša tsi ya ní, vlanwavla ta mgham Sezar ta ya ta nzakway ka ŋa mgham Sezar. Vlanwavla guli ta Lazglafta ta ya nzakway ka ŋa Lazglafta,» ka'a.

²² Snanťa taŋ ta tsa gwada ya, ka ndərmim həŋ nda ndərmima. Ka zlanavata həŋ ta Yesu ka laghwa taŋ.

Gwada ta sli'agapta ma mtaku nda hafu
Mak 12:18-27, Luk 20:27-40

* 22:13 Ngha ta Mata 8:12. † 22:19 Ngha ta Mata 20:2.

²³ Bađu va tsaya, ka laghala Sadukiya, tsa gwal ta mnay kazlay: Had lu dza'a sli'agapta ma mtaku wu kə'a ya slanaghata Yesu.

²⁴ Ka həŋ nda Yesu mantša: «Mghama da, ka Musa na: “Ka mtumta mndu ta kul yata tsi ta zwan katsi, klay zwanamani ta tsa wadgani ya ka markwa tan ŋa yanatani ta zivir ta tsa zwanamani ta mtuta[‡] ya,” ka'a.

²⁵ Tsaw mamu sana mndu da aŋni ndəfəŋ zwanani. Ka klafta mali ta marakw, ka mtuta tsi ta yana a lu ta zwan wa. Ka wunanaghatá sagəŋani ta tsa marakw ya.

²⁶ Ka mtutá tsa mahisa zwan ya guli, ya a ta zwan wa. Ka klafta ma hkən, ha ka klafta mandəfəŋ, had ya ta yata zwan ma həŋ nda tsi wa.

²⁷ Tahula rwuta tan demdem, ka mtuta tsa marakw ya guli.

²⁸ Bađu sli'agapta dza'a sli'agapta gwal nda rwa ma mtaku nda hafu ní, wati dza'a nzakway ka zə'ala tsa marakw ya mataba tsa zwaniha ndəfəŋ ya, ya wya klukla həŋ demdem ka marakw na?» ka həŋ.

²⁹ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Ta nanay kuni ta ghəŋa ghuni, kabga sna a kuni ta skwi nda vinda ma defteri nda ghuḅa wa. Sna a kuni guli ta mbrakwa Lazglafta wa.

³⁰ Bađu sli'agapta dza'a sli'agapta lu ma mtaku ná, had lu dza'a kləgəltá vgha ŋa nza-kway ka marakw nda zə'al wa. Dza'a nza-kway lu ta nzaku tavata Lazglafta manda duhwalha Lazglafta.

³¹ Gwada ta ghəŋa sli'agapta ma mtaku ná, ta dzanaf a kuni ma defteri ta tsa gwada Lazglafta ta manay kazlay:

³² I'i Lazglafta Abraham, i'i Lazglafta Izak, i'i Lazglafta Yakubu[§] kə'a ya ra? Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wu, Lazglafta gwal nda hafu ya,» ka'a.

³³ Snaŋta mnduha ta tsa tagha skwani ya, ka ndərmim həŋ nda ndərmima katakata.

Wati mali mataba zlahuha na?
Mak 12:28-34, Luk 10:25-28

³⁴ Na snaŋta la Farisa kazlay: Hanafha Yesu ta wi ta la Sadukiya kə'a, ka tskavatá həŋ.

³⁵ Lagha sani mataba tan ta nzakway ka mndu ta tagha zlahu ŋa mnduha, ka kuma tsanamta matsavaḁa ta Yesu. Ka'a nda tsi mantša:

³⁶ «Mghama da! Wati mali mataba zlahuha na?» ka'a nda tsi.

³⁷ Ka Yesu nda tsi mantša: «“Dvudva ta Mgham Lazglafta gha nda hyahya ŋudufa gha, nda inda hafa gha, nda inda ndana* gha.”

³⁸ Tsahaya mali mida, tsahaya tanŋa zlahu guli.

³⁹ Mamu mahisani manda tsaya guli: “Dvudva ta sləvda gha manda va ghəŋa gha[†] kə'a.

⁴⁰ Inda zlahu Musa, nda inda skwi ta taghə la anabi ná, ta tsa zlahuha[‡] his ya sladafta həŋ,» ka'a.

Daway ta ghəŋa i Kristi nda Dawuda
Mak 12:35-37, Luk 20:41-44

⁴¹ Mbadaka la Farisa ka tskavata hada tavata Yesu. Ka Yesu nda həŋ mantša:

⁴² «Kinawu ka kaghuni ta ndanay ta ghəŋa Kristi na? Zwanə wa ya na?» ka'a. «Zivra Dawuda ya,» ka həŋ nda tsi.

⁴³ Ka Yesu nda həŋ guli mantša: «Waka Dawuda mnay nda ma mbrakwa Sulkum nda ghuḅa kazlay: Mgham kə'a ḅa? Ya wya ka Dawuda na:

⁴⁴ “Ka Mgham nda Mghama da na: Sawi nzata nda ga zeghwa da, ha ka nanafta da ta ghumaha gha ka skwa ta diŋlay səla gha[§]”, ka'a.

⁴⁵ «Ka si “Mghama da”, ka Dawuda ta hgay ya ní, waka Kristi dza'a nzakway ka zivrani tama?» ka'a.

⁴⁶ Trid, traptra dər wa ta zlghanaftá wi. Daga bađu tsa, had mndu ta walganŋa dawutá vli da tsi wa.

23

Nzakwa la mali ta ghəŋa dina la Yahuda
Mak 12:38-39, Luk 11:43,46, 20:45-46

¹ Tahula tsa, ka Yesu nda dəmga nda ya nda duhwalhani tani mantša:

² «Dzanaghatá gwal tagha zlahu, nda la Farisa na tsislanaptá zlahu Musa ta mnduha.

[‡] 22:24 Ngha ta Zrafta 38:8, nda Vrafta ta Zlahu 25:5-6.

[†] 22:39 Ngha ta Zlahu 19:18. [‡] 22:40 Ngha ta 7:12. [§] 22:44 Ngha ta Zabura 110:1.

[§] 22:32 Ngha ta Sabi 3:6, 15-16. * 22:37 Ngha ta Vrafta

³ Tsaya tama ná, nda ra ka snanata ghuni ta hən, ka magay ghuni ta inda skwi ta mnaghunata hən. Nziya nza tsi ná, yaha kuni da magay manda ya ta magə hahən, kabga had hahən ta magay manda va ya ta mnata hən wa.

⁴ Ta hbaafhba hən ta huzla ndəgaku ka fanaghatá mnduha, ama va a hahən ta ksantə dər nda wa ndəfiŋa dzva taŋ wa.

⁵ Inda slna ta magə hən ná, ta magay hən ŋa nghay wa ira mnduha. Mantsa ya ná, bərzləzla ka hahən ta mbaghaftá ŋa taŋ ayaha ta funta ta wa bizlbizla kuma, nda ya ta dzvu. Zutut ka hən ta zlanťá dzva lguta* taŋ.

⁶ Vli nda paya ta kəma ŋa taŋ ta zbay ŋa nzakwa taŋ ma fitika za skwa zay ta badawa. Vli nda paya ta kəma guli ta zbə hən ŋa nzakwa taŋ ma həga tagha skwa la Yahuda.

⁷ Ta kumay hən ta ganaghata mnduha ta zgu ta hən ma vla tsakata vgha mnduha, ka hga hən ka “maləm.”

⁸ Ama kaghuni ya, ma đvaf kuni ta hga kaghuni ka maləm. Turtuktuk Maləma ghuni. Kaghuni ná, la zwanama kuni.

⁹ Ma hgə kuni ta mnda səla ta ghəŋa hadik ka “Da” kabga turtuktuk Da ghuni ta nzakway ta luwa.

¹⁰ Ma đvaf kuni ta hga kaghuni ka “mali,” kabga turtuktuk Mala ghuni ta nzakway ka Kristi.

¹¹ Ka kwalva ghuni ká mali mataba ghuni nzakway.

¹² Inda mndu ta kapanaftá ghəŋani ná, dza’a dzaganadza lu. Inda mndu ta hanaganatá ghəŋani guli ná, dza’a kapanafkapa lu,» ka’a.

*Daŋwa ŋa gwal tagha zlahu nda la Farisa
Mak 12:40, Luk 11:39-52, 20:45-47*

¹³ «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Mbadá ka kuni ka hanaftá tgha ga mghama Lazglafta ta mnduha. Lamə a vərđa kaghuni wu, zlanəŋ a kuni ta tvi ta gwal ta kuma lami guli wa.

¹⁴ «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Kaghuni ta hlugudunťá skwa mi’a wadgu. Ka va slrintá maga du’a ŋa nghay wa ira mnduha. Tsaya tama dza’a kəl lu ka tsaghunaghatá guma ka malaghutá mbraku†.

¹⁵ «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Ta wawaku kuni ka ra vli ta drəf nda ya ta hadik ŋa mutsaftá dər mndu turtuk ŋa da dina ghuni. Ka mutsafmutsa kuni, ŋa niŋta ghuni ka mnda nzakway ma duda vu ka malaghutá ŋa ghuni mantsa ya mantsa ya his.

¹⁶ «Daŋwa ŋa ghuni gwal nda ghulpa ta kla gwal nda ghulpa. Ka kuni ta mnay tazlay na: “Ka wadawadá mndu ta wadú nda həga Lazglafta ná, bla a tsaya wa. Ama ka wadawadá mndu ta wadú nda dasu ma həga Lazglafta katsi ná, nda nza tkwe’ ka magatani ta skwi wadá tsi ŋa magay ya, ka kuni.”

¹⁷ La rghaha, gwal nda ghulpa! Wati mali mida? Mal dasu re, ari mal həga Lazglafta ta nanaftá dasu ka skwi nda ghuəa ya a ka na?

¹⁸ Ka kuni guli ná, “ka wadawadá mndu ta wadú nda gwir ná, bla a tsaya wa. Ama ka wadawadá mndu ta wadú nda skwi ya vlanť tsi ta Lazglafta ta gwir ná, nda nza tkwe’ ka magatani ta tsa skwi wadá tsi ŋa magay ya,” ka kuni.

¹⁹ Ghulpata mnduha! Wati mali mida. Skwi ya kəl lu ka mbəhata nda tsi re, ari gwir ta nanaftá skwa mbəhu ka skwi nda ghuəa ya a ná?

²⁰ Wya tsi, mndu ta wadá ta wadú nda gwir ná, wadawadá ta wadú nda skwi tida tani.

²¹ Mndu ta wadá ta wadú nda həga Lazglafta ná, wadawadá ta wadú nda Lazglafta ta nzaku mida ya tani.

²² Mndu ta wadá ta wadú nda luwa ná, wadawadá ta wadú nda dughurukwa nza-kwa Lazglafta, nda Lazglafta ta nzaku‡ tida ya tani.

* 23:5 Ngha ta Mbsak 15:38-41. † 23:14 Ngha ta Markus 12:40. ‡ 23:22 Ngha ta Isaya 66:1, nda Mata 5:34. § 23:23 Ngha ta Zlahu 27:30, nda Vrafta ta Zlahu 14:22.

23 «Daŋwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Ta ɲavaɲa kuni ka vla zaka nidaliŋ, ka zluɲtá mali ma skwi ma zlahu ta nzakway ka nzaku tɔfukwa, nda maga zɔfaku, nda nzaku ka ɲərma. Tsahaya skwi ma ɲa magay nda kwal kul zanaptá sanlaha ma skwiha.

24 Gwal ta kla gwal nda ghulpa kuni! Ta dízapdíza kuni ta imi ɲa klinɲa miyaun̄ mida, ka laghwa ghuni da ndutá ɲalibwa.

25 «Daŋwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Hula leghwa ta sa imi nda hliba ɲa ghuni ta laghwi da mbazɲta, ama ma huɔani, nda ndəgha nda skwa ghala ghuni nda ya nda skwiha zla'uwa kuni.

26 La Farisa ghulpata mnduha! Tin̄əl ma ka kuni ghuɔɲtá huɔa leghwa nda hliba, kada nzakwa hulani nda ghuɔa.

27 «Daŋwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Manda kulu ɓap lu ka ɲusliɲ nzakwa ghuni. Ká ka nda dínakwani nda ta hulani, ama nda ma huɔani ná, tskata ghudzifa gwal nda rwa, nda ya nda rwata ɲəɔak yeya mida.

28 Manda va tsaya kaghuni guli. Ta ng-hadaghatá mnduha ta kaghuni ná, manda skwi tɔfukwa nzakwa ghuni. Ama ta ghəɲa madgwirmadgwir, nda kwal kul sna gwada da Lazglafta yeya ma kaghuni.

29 «Daŋwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Ta baba kulu kuni ɲa la anabi, ta pgha rka kuni ta kula gwal ta snanata gwada Lazglafta.

30 Ka kuni ta mnay ná, “ka má si mamu aɲni ta fitika dzidziha ɲni ná, ma gwafta a aɲni ta wi nda həɲ ka pslatá la anabi wu, ka kuni.”

31 Ma tsa mnay ta mnə kuni mantša ya ná, maraɲmara kuni kazlay: Zivra tsa gwal ta zadánatá la anabi ya kuni kə'a.

32 Dina tsa, lawa ta kəma ta kəma nda maga tsa ghwadaka slna zlaf dzidziha ghuni ya!

33 Nahadikha! Mndəra la mupuha! Had wa ghuni ɲa ndapta ma tsa guma nda vu ya wa.

34 Tsaya tama ná, dza'a ghunaghu-nafghuna yu ta la anabi, nda gwal nda dífil da həɲ, nda gwal tagha zlahu. Dza'a pslata nda psala kuni ta sanlaha, dza'a zleɲafta nda zləɲa kuni ta sanlaha, dza'a sləvapta nda sləva kuni ta sanlaha ma həga tagha skwa ghuni, dza'a zbiɲzba kuni ta həɲ ma inda luwaha, ka giri ɲa taɲ.

35 Tsaya tama, ta ghəɲa ghuni dza'a vrafta usa gwal tɔfukwa psala kuni. Zlrafta ta Abel mndu tɔfukwa, ha ka sagha ta dzata dza kuni ta Zakari zwaɲa Baraki, ya dza lu ma takataka vli nda ghuɔa ma həga Lazglafta nda gwir* ya.

36 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vrafta ta ghəɲa gwal ta na fitik na inda tsaya,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəɲa Ursalima

Luk 13:34-35

37 «Aya Ursalima! Aya Ursalima! Kaha ta pslatá la anabi, kaha ta pslata nda pala ta gwal ghunadaghagha Lazglafta. Nda kɔa fitika zbaɲta da ta tskanatá zwana gha manda mana ghatalakw ta tskanatá ndudukhani ma zlambakhani ya, ama ka kwalaghuta kuni.

38 Ndana tama, zlaghunəɲzla lu ta həga ghuni ka kufik†.

39 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had kuni dza'a nghəɲlantá i'i wa, ha ɲa mnay ghuni dazlay kazlay: Tfawi ta ghəɲa mndu ta sagha ma hga Mgham‡ Lazglafta kə'a,» ka'a.

24

Gwada ta ghəɲa tasiɲtá həga Lazglafta

Mak 13:1-2, Luk 21:5-6

1 Mbaɔa Yesu ka sabi ma həga Lazglafta, ka sli'i. Ka lagha duhwalhani tavatani ɲa maranata batá həga Lazglafta.

2 Ka Yesu nda həɲ mantša: «Nda ngha kuni ta inda ya nzakwani ya ki'e? Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a

* 23:35 Ngha ta Zlrafta 4:8, nda 2 Krunik 24:20-22. † 23:38 Ngha ta Irmiya 22:5. ‡ 23:39 Ngha ta Zabura 118:26.

tasiŋtasa lu ta indani demdem. Haď nzug-watá pala sani ta sani, dza'a pďata wa,» ka'a.

*Ma kďaku kďakwa ghəŋa hadik ka sagha
Mak 13:3-13, Luk 21:7-19*

³ Ka sli'aftá Yesu ka laghwi nzata ta ghwá Zaytun. Ka lagha duhwalhani slanaghata. Ka nzata həŋ nda ghəŋa tan kawadaga nda tsi. Ka ďawanťá həŋ da tsi: «Mnanamna ka yawu dza'a magakwa tsa skwi ya. Kinawu ka ŋni dza'a snanťá fitik dza'a kəl ka ka sagha, nda fitika kďakwa ghəŋa hadik na?» ka həŋ.

⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dasuwa ka kuni, yaha lu da nanaghunafta.

⁵ Wya nda ndəgha mnduha dza'a klafta hga ďa ka sagha: "Ti Kristi," ka həŋ dza'azlay ŋa nanaghata tan ta ndəghata mnduha.

⁶ Dza'a nda sna kuni ta gwada ta vulu ma vliha ndusa ndusa nda ya ma vliha di'ŋ di'ŋ. Dasuwa ka kuni, yaha ŋudufa ghuni tďu, kabga nda nza tkwe' ka magakwa inda tsa skwiha ya. Ama tsaya a kďakwa ghəŋa hadik wa.

⁷ Dza'a vulay sana luwa ta vulu nda sana luwa. Dza'a vulay sana mgham ta vulu nda sana mgham. Dza'a slasla maya ma sana vliha. Dza'a gigďavafgigďa hadik.

⁸ Inda tsa skwiha dza'a magaku ya ná, dza'a nzakway manda zlrakwa 6asa yaku.

*Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu
Mak 13:14-23, Luk 21:20-24*

⁹ «Dza'a vlavla lu ta kaghuni ma dzvu ŋa mnduha, ŋa gaghunaptá iri. Dza'a pslapsla lu ta kaghuni guli. Dza'a husanhusa kuni ta inda mndəra mnduha ta ghəŋa hadik kabga gwada ta i'i.

¹⁰ Ta ghəŋa tsaya tama, nda ndəgha gwal dza'a zlanavatá zlghay nda ŋudufa tan. Dza'a skwapskwa sani ta sani, ta husanťá sani ta sani.

¹¹ Nda ndəgha ghwadaka anabiha dza'a sagha ŋa nanaghata tan ta ndəghata mnduha guli.

¹² Ta dza'a sgaku nda sga maga ghwadaka skwi, dza'a vyaku nda vya ďvu ma ŋudufa ndəghata sanlaha ma gwal zlghay nda ŋuduf.

¹³ Ama mndu ta su'afta ha ka lagha ta kďavaktani, dza'a mbaku.

¹⁴ Dza'a mnay lu ŋa mnduha ta ghəŋa hadik demdem ta tsa Lfida Gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta ya, ŋa snanťa gwal kul snanťá Lazglafta. Tahula tsaya tama, ŋa sagha fitika gwada ta kďakwa ghəŋa hadik.

*Dza'a ghuyay mnduha ta ďanwa
Mak 13:14-23, Luk 21:20-24*

¹⁵ «Tsaya tama, ka nda nŋha kuni ta sana "ghwadaka manzakďaway ta vla mbida" manda ya mnə anabi Daniyel*, fa lu ma vli nda ghu6a ya, ďina ka snanťa mndu ta dzanay.

¹⁶ «Ma tsa fitik ya, ka hwaya gwal ta hadika Zudiya ta hwaya ta ghwá.

¹⁷ Ka ta ghəŋa həga nda dədəma mndu, yaha ləglami nda ma həga da hla huzla mida, ka hwaya tsi ta hwaya.

¹⁸ Ka ma vwah mndu, yaha da vrəgəлта dzagha da hla lguthani.

¹⁹ Đanwa tan ŋa mi'aha nda huďi nda ya nda mi'aha nda zwan ta ghuva tan ma tsa fitik ya.

²⁰ Ka ndə6a kuni ta dzvu yaha tsa fitika hwaya ghuni ya da nzakway ma fitika mazlam, nda ya baďu sabat,

²¹ kabga dagala ghuya ďanwa dza'a slaku ma tsa fitik ya. Ta walan a mndərga ghuya ďanwa manda tsaya ta slata ka yawu fata ghəŋa hadik wa. Haď mndəra tsaya dza'a sləglata† guli wa.

²² Ka má haď ka Lazglafta ta htanaktá tsa fitik ya wu, ma haď mndu dza'a ndapta wa. Ama kabga gwal ya zabap tsi, ka htanaktá tsi ta tsa fitik ya.

²³ «Ka ka mndu nda kaghuni mantsa: "A! Wana Kristi hadna." "A! Wa a hada a," ka'a ná, yaha kuni da tsu'afta.

²⁴ Ya dza'a sli'agaghasli'a ghwadaka krista nda ghwadaka anabiha, ŋa magay tan ta skwa mandərmimiha nda mazəməmha katakata ŋa nana mndu, ka ta magaku tsi, nda gwal ďagap Lazglafta tani.

²⁵ Wya mnaghunamna yu ta tseke'luwa.

²⁶ «Ka ka lu nda kaghuni mantsa: "A! Wa a Kristi ta wa mtak kə'a," yaha kuni da

* 24:15 Nŋha ta Daniyel 9:27 nda 11:31 nda 12:11. † 24:21 Nŋha ta Daniyel 12:1.

dza'a. "A! Wana difaghuta hadna kə'a," yaha kuni da zlgħafta.

²⁷ Sagha dza'a sagha Zwaṇa mndu ná, dza'a sagha manda wudakwa luwa nda ma mndəra luwa, ka ranafá vli kutsuk ma mndəra luwa ya, dza'a nzakwa tsi.

²⁸ Ma vli dər ga mbla skwi ya ná, hada dza'a tska gugzlum ta vgha.

Dza'a vragavra Zwaṇa mndu

Mak 13:24-27, Luk 21:25-28

²⁹ «Gi tahula fitika tsa ghuya dāṇwa ya, gi tđik dza'a nzata fitik, hađ tili dza'a tsuwadakgəltá vli wu, dza'a rkaga rka tek-watsa ta luwa, dza'a gigđavafgigđá skwiha nda mbra nda mbra ta luwa.

³⁰ Ma tsaya tama dza'a ngha lu ta saha zwaṇa mndu ta luwa ṇa wahay mnduha ta ghəṇa hađik ka wahu, ṇa nghay taṇ ta Zwaṇa mndu ta saha ta luwa ma ghwayak nda inda mbrakwani, nda inda glakwani§.

³¹ ṇa ghunaftani ta duhwalha Lazglafta ṇa vyata taṇ ta duli ta taw katakata, ṇa tsakakta taṇ ta gwal ya dāgap tsi ta slərpa luwa fwađ, sli'aftani ta mndəra luwa dikw dista luwa*.»

Tagha skwi ta ghəṇa ghuraf

Mak 13:28-31, Luk 21:29-33

³² «Mamu skwi ṇa taghay ghuni ma nza-kwa ghuraf. Ka nda sta ghuraf ta đakudaku sluhwa tida katsi, nda sna kuni kazlay: Ndusa duwiṇ tama kə'a.

³³ Manda va tsaya guli ná, ka nda ngha kuni ta inda tsa skwiha ya, grafwa gra kazlay: Ndusa Zwaṇa mndu, manda skwi ta watgha nzakwani kə'a.

³⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta sagha tsa skwiha ya ná, rwuta a na mnduha ta na fitik na demdem wa.

³⁵ Dza'a lula luwa nda hađik, ama gwadađa ná, walaṇta a ta luta wa.»

Nzawanza hzleṇa

Mak 13:32-37, Luk 17:26-30,34-36

³⁶ «Tsa gwadađa ta ghəṇa fitik ya dza'a magaku tsa skwiha ya, nda ya ka ta wati luwa tsi ya ná, hađ mndu nda sna wa. Dər duhwalha Lazglafta, dər Zwaṇ, sna a wa. Da turtukwani yeya nda sna.

³⁷ Ma tsa fitik dza'a sagha Zwaṇa mndu ya ná, manda va skwi ta luta ma fitika Nuhu ya dza'a magakwa tsi.

³⁸ Manda va ya ma tsa fitik ma kđaku tsa ima mabudbud ya dza'a nzakwa tsi, laghula mnduha da hamta ghəṇ ma za skwi, nda ya ma sasaku. Laghula həṇ da hamta ghəṇ ma kla makwa, nda valaṇta kwagha taṇ ṇa zə'al, ha ka sagha fitik kəl Nuhu ka lamə da kwambalu†.

³⁹ Hađ sana skwi ndanaṇ həṇ wu, ha ka sagha ima mabudbud hlaghatá həṇ dem-dem‡. Bađu tsa fitik dza'a sagha Zwaṇa mndu ya ná, manda va tsaya dza'a magakwa tsi.

⁴⁰ Ma tsa fitik ya, ta maga slna mnduha his ma vwah, ṇa klanaghutá sani ka zlanavata sani.

⁴¹ Mi'aha his ta hu'u ta buna, ṇa klanaghuta sani ka zlanavata sani.

⁴² Ka si mantsa tsi, nzawanza hzleṇa, kabga sna a kuni ta tsa fitik dza'a kəl mghama ghuni ka sagha ya wa.

⁴³ Wya skwi đina ṇa sṇaṇta ghuni: Ka má nda sna dāṇahəga ta fitik má dza'a lamə ghali da həgani ná, má dza'a nzanza hzleṇa, má zlanata a ta ghali ka lamani da həgani wa.

⁴⁴ Tsaya tama ná, nzawanza kaghuni guli nda payatá vgha, kabga ma tsa fitik kul faftá kuni ta ghəṇ ya, dza'a sagha Zwaṇa mndu.

Ṇərma kwalva ya nda hida

Luk 12:41-48

⁴⁵ «Wa na ṇərma kwalva nda hida fanam dāṇahəgani ma dzvu ta inda gwal ksanata slna, ṇa nghaptani ka həṇ ka dğayni ta skwa zay ṇa taṇ nda fitikani na na?

⁴⁶ Rfu ṇa tsa kwalva dza'a sagha dāṇahəgani slanaghata ta magaymagay ta tsa slna ya.

⁴⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a fanamfa dāṇahəgani ta inda gadghəlani ma dzvu.

⁴⁸ Ala, ka ghwadaka kwalva tsi, "saghata a dāṇahəga đa misimmisim wu" ka'a dza'azlay ma ghəṇani,

‡ 24:29 Ngha ta Isaya 13:10, nda 34:4, Izekiyel 32:7, Yuwel 2:10, 3:4. § 24:30 Ngha ta Daniyel 7:13. * 24:31 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 30:4, Zakari 2:10, Nehemi 1:9. † 24:38 Ngha ta Zlrafta 6:9–7:6. ‡ 24:39 Ngha ta Zlrafta 7:7-24.

⁴⁹ ɲa liɲtani ta psła grahani ta ksə hən slna ka skwa turtuk. ɲa laghwani zaza-kwani, ka sasakwani kawadaga nda gwal ghwayaku.

⁵⁰ Nda sagha danahəgani slanaghata dluk ma fitik kul faftá tsi ta ghən, nda ya ka ta wati luwa tsi, sna a wa.

⁵¹ Dza'a dgapdga danahəgani, ɲa tsanaghatani ta guma kawadaga nda la ghwadak, ɲa taway tsa kwalva ya ta taw, ka hpada sli'injani§ hada,» ka'a.

25

Gwada ta ghəɲa ku'aha ghwan

¹ «Ma tsa fitik ya, dza'a gray lu ta ga mghama Lazglafta nda sana ku'aha ghwan ta klaftá pitirla tan ka dza'a da gəma zwanja midzi.

² Mataba tan, hutaf gwal kul hidaku, hutaf gwal nda hidá.

³ Ta klafta tsa ku'aha kul hidaku ya ta pitirla tan ná, tana a hən ta rdí ɲa sɣay da tsa pitirla tan ya wa.

⁴ Ama tsa ku'aha nda hidá ya, tana'atá hahən ta rdí ma hwarak ɲa sɣay da ɲa tan.

⁵ Ka gərdatá zwanja midzi ka sagha mis-immisim. Ka zunur hani ta hən, ka pslatá hani ta hən demdem.

⁶ «Ma takala tama, ka gugudatá lu: “Wa'a zwanja midzi kay ta sagha! Lawala da gmay,” ka lu.

⁷ Ka sli'avatá tsa ku'aha ya demdem ta hani, ka sganaghatá vu ma pitirla tan.

⁸ Ka tsa ku'aha kul hidaku ya nda tsaha nda hidá ya mantisa: “Tanafwata ta na rdá ghuni na, wana na ɲa ɲni ma pitirla na ta mtaku,” ka hən.

⁹ Ka tsaha nda hidá ya mantisa: “Kay! Slaghwa a ka dɣay mu wa, lawala da gwal ta dzawapta, ka skwakta kuni ta ɲa ghuni,” ka hən.

¹⁰ Ta laghu hahən da skwa rdí ya ná, ta bhagaghatá zwanja midzi. Ka lamə tsaha nda hba vgha tan ya kawadaga nda tsi da həga kla makwa, ka hawutá lu ta tgha.

¹¹ Bats nzda tama, ka vraktá tsa ku'aha ya. Ka hən mantisa: “Mghama da, mghama da! Gunanaguna ta watgha,” ka hən.

¹² Ka'a nda hən mantisa: “Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, sna a yu ta kaghuni wu,» ka'a.

¹³ Ka Yesu sganaghata mantisa: «Nzawanza hzleɲa, kabga sna a kuni ta tsa fitik ya, ka ta wati luwa tsi wu,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəɲa kwalvaha hkən

Luk 19:11-27

¹⁴ «Manda va tsaya ná, dza'a gray lu ta ga mghama Lazglafta nda sana mndu ma sli'ani dista luwa, ka hagaftá tsi ta kwalvahanani, ka dganaftá tsi ta gadghəlani ta hən ma dzvu.

¹⁵ Ka klaftá tsi ta talan* hutaf, ka vlanťa sani. His kə'a klafta ka vlanťa sani. Pal kə'a klafta guli ka vlanťa mahkənani. Tahta mbrakwa tan kə'a dganaftá hən. Ka sli'aftá tsi ka laghwi.

¹⁶ Ka gi sli'afta tsa ta zlghaftá talan hutaf ya da tsakala nda tsi, ka zanaghatá tsi ta ndeli ka talan hutaf guli.

¹⁷ Ka sli'aftá tsa ta zlghaftá talan his ya guli ka laghwi da tsakala, ka zanaghatá tsi ta ndeli ka talan his guli.

¹⁸ Tsa ta zlghaftá talan turtuk ya, ka laghu tsi da lapta ghurum ma hadik, ka difanatá tsa tseda danahəgani ya.

¹⁹ «Nzdavanzda lu katakata tama, ka vraktá danahəga tsa kwalvaha ya dzagha. Ka daw tsi da hən ta skwi maga hən nda tsa tsedani ya.

²⁰ Ka lagha tsa ta zlghafta talan hutaf ya, ka kladanaghata nda talan hutaf guli. Ka'a mantisa: “Mghama da, talan hutaf vliha ka, wana zanaghata yu ta ndeli ka talan hutaf guli,” ka'a.

²¹ Ka danahəgani nda tsi mantisa: “Dina tsa, ɲərma kwalva ka! Manda va tsa nza-kwa gha ka ɲərma mndu ma skwi kwitikw ya, ta vlaghavla yu ta skwi dagala. Saghusa gha da rfu kawadaga nda i'i,” ka'a.

²² Ka lagha tsa ta zlghaftá talan his ya guli, ka kladanaghata nda sana talan his. Ka'a mantisa: “Mghama da, talan his vliha ka, wana zanaghata yu ta ndeli ka talan his guli,” ka'a.

²³ Ka danahəgani nda tsi mantisa: “Dina tsa, ɲərma kwalva ka. Manda va tsa nza-kwa gha ka ɲərmani ma skwi kwitikw

§ 24:51 Ngha ta Mata 8:12. * 25:15 Talan: Tsaya tsemi ta klaftá zlibi hutaf.

ya, ta vlaghavla yu ta skwi dagala guli. Saghusa gha da rfu kawadaga nda i'i," ka'a.

²⁴ Tahula tsa, ka lagha tsa ta zlghafta talaṅ turtuk ya guli. Ka'a mantsa: "Mghama da, nda sna yu kazlay: Nda bla gwada ta kagha ka'a. Ta tskay ka ta skwi ta vwah ma vli kul slagadata ka. Ta hlay ka guli ta skwi ma vli kul vihanṭa ka.

²⁵ Ka zlanṭa yu ta zlanṅ, ka laghu yu da difanata tsa talaṅ gha ya ma hadik. Wana tsi, kla ta skwa gha," ka'a.

²⁶ Ka danahagani nda tsi mantsa: "Kagha na, ghwadaka kwalva ka, yadi. Ka si nda sna ka kazlay: Ta tskay yu ta skwi ta vwah ma vli kul slagadata yu, ta hlay yu ta skwi ma vli kul vihanṭa yu ka'a ya ni,

²⁷ ma fafa ka ta tsa tseda da ya ma banji†, ma na vragaghata da na na, ma saghasa yu da kla skwa da nda imi ta ghani.

²⁸ Klaganaghwakla ta tsa talaṅ ya, ka gwanavata kuni ta tsa nda talaṅ ghwan ya," ka'a.

²⁹ «Mantsa ya na, na mndu mamu tsi da tsi, ta sganaghata lu ta skwi na nzakwani dagala da tsi. Ama mndu ya kul had tsi da tsi ya, klaganaghuta va tsa kwitikwatani da tsi ya.

³⁰ Klafwa kla ta tsa ghwadaka kwalva ya ka wudidinta kuni dzibil da grum, ka dza'a tsi taw, ka hpaṭa tsi ta sli'ini‡ hada,» ka'a.

Dza'a sasa Zwanṅ mndu da tsa guma

³¹ «Baḍu sagha dza'a sagha Zwanṅ mndu ma glakwani kawadaga nda inda duhwalha Lazglafta na, dza'a nzafnza ta dughurukwa glakwani.

³² Dza'a tskanatska lu ta inda mndara mnduha ta ghani hadik ta kamani, na dganatani ta sanlaha nda sanlaha manda ya ta dganata mnda nga rini ta tuwak nda gu ya.

³³ Na pghatani ta tuwak nda ga zeghwani, pghaha ta gu nda ga zlabani.

³⁴ Ka mgham dza'azlay nda tsaha nda ga zeghwani ya mantsa: "Saghawasa, kaghuni gwal tfanagha Da da ta wi ya. Tsu'awa tsu'a, ta za mgham ya payaghunaf Lazglafta daga ma zrafta ghani hadik ya.

³⁵ Ma fitika dzay maya ta i'i, vlihavla kuni ta skwa zay. Ma fitika dzay ndala ta i'i, tidifta kuni ta imi na say. Nzanza yu ka matbay, ka tsu'afṭa kuni ta i'i.

³⁶ Ma nzakwa da ka fardi'u, sudidiva suda kuni ta lgut. Ma nzakwa da kul dughwanaku, nghapnga kuni ka i'i. Ma nzakwa da ma gamak, nghadighangha kuni," ka'a.

³⁷ Ka tsa gwal ta snata gwada Lazglafta ya dza'azlay mantsa: "Yawu nghanṭa ni ta kagha ta dzə maya, ka vlaghatā ni ta skwa zay? Yawu nghanṭa ni ta kagha ta dzə ndala, ka taghafta ni ta imi na say?

³⁸ Yawu nghanṭa ni ta kagha ka matbay, ka tsu'afṭa ni ta kagha? Yawu nghanṭa ni ta kagha ka fardi'u ka sudavaghatā ni ta lgut?

³⁹ Yawu nghanṭa ni ta kagha kul dughwanaku? Yawu nghanṭa ni ta kagha ma gamak ka lagha ni nghaghata?" ka haṅ

⁴⁰ Ka Mgham dza'azlay mantsa: "Kahwathwata ka yu ta mnaghunata na, inda fitik ya maga kuni ta tsa skwiha ya na zwanama da gwal ya nda hta katakata ya na, magihatā i'i kuni nda tsa."

⁴¹ «Tahula tsa, ka'a dza'azlay nda tsa gwal nda ga zlabani ya mantsa: "Laghwala tavata i'i, kaghuni gwal ksi'af Lazglafta. Lawala da hoga vu ya na kdekeden, payaf lu na i halaway nda duhwalhani.

⁴² Ma fitika dzay maya ta i'i, vliha a kuni ta skwa zay wa. Ma fitika dzay ndala ta i'i, tidif a kuni ta imi na say wa.

⁴³ Nzanza yu ka matbay, tsu'af a kuni ta i'i wa. Ma nzakwa da ka fardi'u, sudidiva a kuni ta lgut wa. Ma nzakwa da kul dughwanaku nda ya ma nzakwa da ma gamak guli, nghadigha a kuni wu," ka'a.

⁴⁴ Ka haṅ dza'azlay guli na: "Mghama da, yawu nghanṭa ni ta kagha ta dzə maya? Yawu nghanṭa ni ta kagha ta dzə ndala? Yawu nzata ka ka matbay? Yawu nghanṭa ni ta kagha ka fardi'u? Yawu nghanṭa ni ta kagha kul dughwanaku? Yawu nghanṭa ni ta kagha ma gamak kul kataghata ni na?" ka haṅ.

⁴⁵ Ka Mgham dza'azlay nda haṅ mantsa:

† 25:27 Banji: Tsaya vla pgha tseda mnduha ma luwa. ‡ 25:30 Nga ta Mata 8:12.

“Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda fitik ya kul maganata kuni ta tsa skwiha ya na gwal ya nda hta katakata ya, na da kwalaghuta kuni ta magay nda tsaya.”

⁴⁶ Na sli'a tsaha ya da vla ghuya danwa na kdekeden, ta sli'i gwal ta snata gwada Lazglafta da vla hafu na kdekeden § guli,» ka'a.

26

Dzrawi na dzata Yesu

Mak 14:1-2, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53

¹ Manda kdinta Yesu ta inda tsa gwadaha ya, ka'a nda duhwalhani mantsa:

² «Nda sna kuni kazlay: Ta his fitik ka skala Pak ka'a, na vлата Zwanu mndu na zlanjafta,» ka'a.

³ Ka tskavata la mali ta ghana gwal dra skwi na Lazglafta, nda la galata mndu mataba mnduha ma da'a haga ga mali ta ghana gwal dra skwi na Lazglafta ta hgə lu Kayifa ya.

⁴ Ka dzrafta han ta ksafata Yesu ma difa ma difa na dzata.

⁵ Ama ka han mantsa: «Yaha da nzakway badu fitika skala Pak tama, kabga yaha da sli'anafata ndufa mnduha,» ka han.

Pghaganata sana marakw ta rdi ta Yesu ma ghan

Mak 14:3-9, Yuh 12:1-8

⁶ Ta nzaku Yesu ma haga ga Simun, sana mndu nda rda mndu tida ma luwa Betani,

⁷ ta za skwa zay han, ka lagha sana marakw tavata Yesu nda klatata hwaraka albastra nda ndaghatani nda urdi ya nda bla dzvani. Ka pghaganata tsi ma ghan.

⁸ Nghay duhwalhani ta tsa skwi ta mago tsa marakw ya, zdagana a ta han wa. «Kabgawu ta kel lu ka badza skwi manda na na?

⁹ Skwi ma na skwapta na urdi na ka tsemi dagala, ka daganafata la ka pdu na,» ka han.

¹⁰ Snanu Yesu ta tsa gwada tan ya, ka'a nda han mantsa: «Kabgawu ta kel kuni ka ghuya danwa na na marakw na na? Dina skwi magiha tsi ta i'i.

¹¹ Kawadaga a kaghuni* nda la ka pdu inda fitik wu ra? Ama i'i na, gdavata a yu kawadaga nda kaghuni inda fitik wa.

¹² Nana pghata urdi pghidigha tsi na na, paya i'i na dza'a da kulu† ya.

¹³ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma inda vli dza'a mnə lu ta na Lfida Gwada na ta ghana hadik tender na, dza'a gdagda lu ta rusa skwi maga na marakw na na havay,» ka'a.

Kurata Zudas ta dza'a skwapta Yesu

Mak 14:10-11, Luk 22:3-6

¹⁴ Ka gi sli'afata sani mataba duhwalhani ta hgə lu ka Zudas Iskaryut, ka laghwi slanaghata la mali ta ghana gwal dra skwi na Lazglafta.

¹⁵ Ka'a nda han mantsa: «Nu dza'a vlihata kuni ka vlaghunavla yu ta Yesu na?» ka'a. Ka vlantata han ta suley hkən mbsak.‡

¹⁶ Daga ma tsa fitik ya, ka zbə tsi ta tvi ya nda ra na vlatani ta Yesu.

Payafata Yesu ta skwa zaya skala Pak

Mak 14:12-21, Luk 22:7-14,21-23, Yuh 13:21-30

¹⁷ Badu tanjana fitika skala buradi kul had is mida, ka duhwalhani nda Yesu mantsa: «Ga ta kuma ka ta payaghafta ni ta vla skwa zaya skala Pak na?» ka han.

¹⁸ Ka'a nda han mantsa: «Lawala da huda luwa, ka lagha kuni da sana mndu. Ka kuni dza'azlay nda tsi na: “Wana ndusakndusa fitika da, ga ghuni dza'a za yu ta skwa skala Pak kawadaga nda duhwalha da, ka Mghama ni, ka kuni dza'azlay,» ka'a.

¹⁹ Ka laghu duhwalhani magata manda va ya mnana Yesu ta han. Ka payafata han ta skwa zaya skala Pak.

Mamu sani ma kaghuni dza'a skwapta i'i, ka Yesu

²⁰ Gahawani, ka nzata Yesu kawadaga nda duhwalhani ghwanpda his ka za skwa zay.

²¹ Ta za han ta tsa skwa zay ya, ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sani mataba ghuni dza'a vlatata i'i ma dzva mnduha,» ka'a nda han.

²² Rmasas ka vgha inda tan. «I'i a wu su'u ni Mghama da! I'i a wa su'u ni Mghama da!» ka inda hahan.

§ 25:46 Ngha ta Daniyel 12:2. * 26:11 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 15:11. † 26:12 Ngha ta Markus 14:8. ‡ 26:15 Ngha ta Zakari 11:12. § 26:23 Ngha ta Markus 14:20.

²³ Ka'a nda hən mantša: «Tša mndu tsghada nni da hlibaŠ ka guram nda tsi ya, tša mndu ya dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha.

²⁴ Dza'a laghulani Zwanja mndu manda ya nda vinda ma gwađa Lazglafta ta ghənjani*. Ama đanjwa nja mndu dza'a vlatá Zwanja mndu ma dzvu nja mnduha. Ta dranj ya má kwal lu kul yatá tša mndu ya,» ka'a.

²⁵ Ka Zudas dza'a vlatá ma dzva mnduha ya guli mantša: «Ari i'i a ní Mghama đá?» ka'a. «Manda va ya mna kagha nda wa gha,» ka Yesu nda tsi.

Skwa zay na slu'uvgha đá, ka Yesu

Mak 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kwa 11:23-25

²⁶ Ta za skwa zay hən, ka klafta Yesu ta buradi. Tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka đlanaptá tsi ka vlanťá duhwalhani. Ka'a mantša: «Zlghawazlgha ka za kuni. Nanana ná, slu'uvgha đá ya,» ka'a.

²⁷ Ka klafta tsi ta leghwa ima inabi guli. Tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka vlanťá tsi ta hən. Ka'a mantša: «Sasa'awasasa kaghuni demdem,

²⁸ kabga nanana ná, usa đá ya, usa slərba zughu† dza'a pghinťa lu nja pla dmakwa ndəghata mndu.

²⁹ Ka yu ta mnaghunata ná, had yu dza'a səglanťá na ima inabi na wu, ha ka sagha fitik ya dza'a kəl yu ka səgəltá lfidani kawadaga nda kaghuni ma ga mghama Da đá,» ka'a.

Dza'a zliđivazla ka, ka Yesu nda Piyer

Mak 14:27-31, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38

³⁰ Tahula fafanafta tan ta laha skala Pak, ka laghu hən ta ghwá Zaytuŋ.

³¹ Ka Yesu nda hən mantša: «Ta na rvidik gita'una, dza'a hwayaghuhwaya kuni ka zlihata. Ka lu vindafta ma defteri Lazglafta na:

Dza'a dzadza lu ta mnda ngha tuwak, nja gazlata tuwakha demdem ta bra‡.

³² Ama tahula sli'agapta đá ma mtaku, dza'a tinlaghutinťa yu ta bhata ma Galili ka kaghuni,» ka'a.

³³ Ka Piyer nda tsi mantša: «Dər ma dza'a hwayaghuhwaya lamndu ka zlavaghata

ná, had i'i dza'a walanťa hwayaghuta ka zlavaghata wu,» ka'a.

³⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ta va na rvidik gita u na, ma kdaku vazak ka wahata, dza'a mnamna ka hkən səla kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a,» ka Yesu nda tsi.

³⁵ «Dər nja mtuta đá kawadaga nda kagha tsi, had yu dza'a mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a wu,» ka Piyer. Manda va tsaya ka inda sanlaha ma duhwalhani mnata guli.

Maga du'a Yesu ma Getsemene

Mak 14:32-42, Luk 22:39-46

³⁶ Ma va tsaya, ka bhadaghatá i Yesu nda duhwalhani da sana vli ta hgə lu ka Getsemene. Ka'a nda duhwalhani mantša: «Nzawanza hadna ta labə yu da maga du'a hada a,» ka'a.

³⁷ Ka klana'ata tsi i Piyer nda tša zwana Zebedi his ya mistani. Ka tđata nđufani ka ksay ka zləŋ.

³⁸ Ka'a nda hən tama mantša: «Tđatđá nđufá đá manda skwi dza'a dzihata. Nzawanza hadna, ka nzata kuni ndiri kawadaga nda i'i,» ka'a.

³⁹ Zadaptani daw' ta kəma, ka zləmbatá tsi ka mbumba, ka maga du'a. Ka'a mantša: «Da đá, ka ta magaku tsi, di'inđi'inja ta na leghwa ghuya đanjwa na nda i'i. Nziya nza tsi ná, manda ya ta kumə i'i a wu, manda ya ta kumə kagha,» ka'a.

⁴⁰ Ka sli'afta tsi ka vradaghata slanaghatá duhwalhani, pslapsla hani ta hən. Ka'a nda Piyer mantša: «Trapta ghuni ta nzata ndiri kawadaga nda i'i dər ka awa turtuk tša ra?

⁴¹ Nzawanza ndiri ka ndəba kuni ta dzvu, kada njanťa kuni ta skwi dza'a dzəghaghunata. Ta kumay kuni ta maga skwi đina mndani, ama had mbrakwa slu'uvgha ghuni wu,» ka'a.

⁴² Ka zəgladaptá tsi daw' ka mahis, ka ndəbəgəltá dzvu, ka'a mantša: «Da đá, ka va a ka ta di'inđaghuta na leghwa ghuya đanjwa na nda i'i wu kati, ka nda nza tsi nja say đá ná, ka maga tsi manda ya kumanťa,» ka'a.

⁴³ Ka vrəglagaghatá tsi ka sləglanaghatá hən ta hani, nda ghərba hən da hani.

* 26:24 Ngha ta Zabura 22:2-19, nda Isaya 53. † 26:28 Ngha ta Sabi 24:8, nda Irmiya 31:31-34. ‡ 26:31 Ngha ta Zakari 13:7.

⁴⁴ Ka zləglanťá tsi ta həŋ ka zəgladapta daw', ka ndəbgəltá tsi ta dzvu ka ma hkən, ka vrəglinťá tsi ta va tsa gwadaha mna tsi ya.

⁴⁵ Ka vrəgladaghatá tsi da tsa duhwalhani ya, ka'a nda həŋ mantša: «Tata hana ghuni kuni ta mbi'a vgha ghuni 6a? Daswa ka kuni tama tsa, wana nda maga fitik dza'a kəl lu ka vlata Zwaŋa mndu ma dzva gwal dmaku.

⁴⁶ Sli'afwasli'a mbadma. Wa'a tsa mndu ta vlatá i'i ŋa dzata ya ta sagha,» ka'a.

Ksaftá Yesu ŋa dza'a dzata

Mak 14:43-50, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12

⁴⁷ Tata tsa gwada ya i Yesu, nda 6hakta Zudas ta nzakway tekwa mataba duhwalha ghwanpɔdɔ his ya. Kawadaga həŋ nda ndəghata mnduha nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak, ghunaf la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu mataba mnduha.

⁴⁸ Mnanafmna Yuda ta nzakway dza'a vlata ya kə'a dza'a magay nda tsi, ta həŋ. «Tsa mndu dza'a yu brusata ya ná, ya vani tsaya, ka ksa kuni.»

⁴⁹ Na gi ndusadaghatani tavata Yesu, ka'a mantša: «Zgu tsa ŋa gha Mghama ɔa,» ka'a ka gi brusay.

⁵⁰ «Gra ɔa, maga ta skwi sagha ka magay,» ka Yesu nda tsi.

Ka gi sli'adaghata tsa mnduha ya, ka pghaftá vgha tida ka ksafta.

⁵¹ Gi fay, tshagaptsha sani ma duhwalha Yesu ta kafayani, gi tay, tsaghuta sləmənə§ sani ma kwalva mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta.

⁵² Ka Yesu nda tsi mantša: «Vradanamvra ta kafaya gha da kupakani. Inda gwal ta kla huzla vulu ná, tsa huzla vulu ya dza'a zadana ta həŋ guli.

⁵³ Ka kagha ta gray ná, laviŋ a yu ta hganťa Da ɔa, ŋa gi ghunigihatani ta bra sludza duhwalha Lazglafta ta malaghuta ghwanpɔdɔ his ra?

⁵⁴ Kinawu tama dza'a nzakwa dzata ghəŋa skwi ya nda vinda ma deftera Lazglafta ta mnay kazlay: Mantša ya dza'a magakwa tsi kə'a ya?» ka'a.

⁵⁵ Ma va tsa fitik ya, ka Yesu nda tsa mnduha ya mantša: «Nya ŋa sagha ghuni da ksa i'i nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak, manda skwi ŋa ksa gənda na? Inda fitik yu ta nzaku kawadaga nda kaghuni ta tagha skwi ma həga Lazglafta, ksaf a kuni ta i'i wa.

⁵⁶ Kəl na skwiha na ka magaku ná, nda nza ŋa dzanaghata ghəŋa skwi ya vindaf la anabi ma deftera Lazglafta,» ka'a. Ka gi hwayaghutá* inda duhwalha Yesu krawats ka zlanavata.

Yesu ta kəma guma

Mak 14:53-65, Luk 22:54-55,63-71, Yuh 18:13-14,19-24

⁵⁷ Ka klaghatá tsa gwal ta ksafta ya ta Yesu da mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta nzakway ka Kayifa, ma vla tskatá vgha gwal tagha zlahu ŋa mnduha nda la galata mndu ya tani.

⁵⁸ Mbadaka Piyer ka dza'a ta hulani ta hulani, ha ka lami da ɔa həga ga tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya. Ka nzamtá tsi mataba la kwalva ka nghay ka kinawu kdavaktani.

⁵⁹ Ka zbə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda inda gwal tsa guma, ta tsanavatá ghwadaka gwada ta Yesu prək ka dzata.

⁶⁰ Trid, mutsaf a həŋ wa. Aŋ mndani, nda ndəgha tsakalawiha ya hladagha† lu. Ma kdavaktani, ka lagha sana mnduha his da mnay:

⁶¹ Ka na mndu na ná, laviŋlava yu ta tasinťá na həga Lazglafta na, ka bəgladafta ɔa badu mahkən‡, ka'a.

⁶² Ka sli'afta mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, ka'a nda Yesu mantša: «Zlgha a ka ta wani ra? Nu ta mnə na mnduha na ta kagha na na?» ka'a.

⁶³ Pslaf a Yesu ta wani wa. Ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda tsi mantša: «Nda həga Lazglafta nda hafu mida, ta ɔawa yu da kagha, zlghidifzlgha ta wani. Kagha Kristi ta nzakway ka Zwaŋa Lazglafta ra?» ka'a.

⁶⁴ Ka Yesu nda tsi mantša: «Manda va ya mna kagha nda wa gha. Ka yu ta sgaghu-naghata ta ghəŋani ná, daga ndanana,

§ 26:51 Ngha ta Yuhwana 18:26. * 26:56 Ngha ta 26:31. † 26:60 Ngha ta Zabura 27:12, nda 35:11. ‡ 26:61 Ngha ta Yuhwana 2:19.

dza'a nda ngha kuni ta Zwanja mndu ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta ta mbruta, dza'a nda ngha kuni ta sahani ma kusay ta luwa§ guli,» ka'a.

⁶⁵ Lagha tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ya ka kuhintá lgut ta vghani. Ka'a mantša: «Ya wana kwara ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta. Mndəra wati gwada ya ta psəgəlta mu, ya wana nda sna sləmənja ghuni ta kwarakwara ya kwara tsi na?»

⁶⁶ Kinawu ka kaghuni ta gray na?» ka'a. «Nda ra ka dzata* na mndu na,» ka həŋ hlafta wi.

⁶⁷ Ka gi tafə həŋ ta sərdək ma kuma ŋa Yesu, ka dəŋəzl sanlaha, ta dgharu† ya laha.

⁶⁸ «Ka si Kristi ka ná, tsatsaftsatsa ka waya ta dza kagha,» ka həŋ.

Wadutá vla Piyer

Mak 14:66-72, Luk 22:56-62, Yuh 18:25-27

⁶⁹ Ma tsa fitik ya, ta nzaku Piyer ma bli ma daba tsa həga ya. Ka lagha sana kwalva ka marakw slanaghata. «Kagha guli ná, si ka kawadaga kagha nda tsa Yesu mnda la Galili ya,» ka'a nda tsi.

⁷⁰ Əŋ, ya'! «Sna a yu ta skwi ta kumə ka ta mnay wu,» ka'a ta kəma mnduha demdem.

⁷¹ Tahula tsa, ka sli'afta tsi ka nzata ma dzuguva watgha. Ka nghanťa sana kwalva ka marakw guli. «Si ka kawadaga na mndu na nda Yesu mnda la Nazaret,» ka'a nda tsa gwal hada ya.

⁷² Əŋ, ya'! «Sna a yu ta tsa mndu ya wu,» ka'a ka wadgəlta.

⁷³ Bats nzda, ka gavanavatá tsa gwal ma tsa vli ya ta Piyer, ka həŋ nda tsi mantša: «Dər ki tsi, tekw kagha mataba tsa mnduha ya, ta tsatsaku ta lwa gha,» ka həŋ nda tsi.

⁷⁴ «Kusekw!» ka Piyer ka waday. «Ka ksi'afksi'a Lazglafta ta i'i ka tsakalawa da tsi. Sna a yu ta na mndu na wu,» ka'a. Gi ka wahatá vazak.

⁷⁵ Ka gi havaktá Piyer ka gwada ya si mnana Yesu kazlay: Ma kdaku vazak wahata ná, dza'a mnay ka hkən səla kazlay: Sna‡ a yu ta tsa mndu ya wu kə'a ya. Ka gi sli'afta tsi ka laghwi dzibil ka hərbə taw.

27

Kladaghatá Yesu ta kəma Pilatus

Mak 15:1, Luk 23:1-2, Yuh 18:28-32

¹ Tsadakwa vli gasərdək, ka tskavata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu, ka dzraftá gwada ta ghəŋa Yesu, ŋa dzata.

² Ka habaftá həŋ, ka klaghatá həŋ vlanťa Pilat ta nzakway ka ŋumna.

Mtakwa Yuda Iskaryut

Slg 1:18-19

³ Nghan tsa Zudas ta vlatá Yesu ya, ta tsanaghatá guma ŋa dzata ná, ka hagə tsi ta madər. Ka klaftá tsi ta tsa suley hkən mbsak ya, ka lagha vranavatá tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu ya.

⁴ «Gaga yu ta dmaku ta vlatá mndu kul had'makwani ŋa dzata,» ka'a nda həŋ. «Nu gwada aŋni! Dzik nda kagha tsaya,» ka həŋ nda tsi.

⁵ Ka pghidintá Yuda ta tsa tsemi ya ma həga Lazglafta, ka laghwi hamťa ketsin ma ŋurzlunani, ka dzuvťa htsinani.

⁶ Ka hlafta la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta tsa tsemi ya. «Ra a ka gwafta na tsemi na nda tsemi ma vla tskatá skwa Lazglafta wu, kabga tseda nasa ya,» ka həŋ.

⁷ Ka dzraftá həŋ, ka laghwi skwatá vwaha sana mnda tsa huzla nda tsi, ŋa la mbla la matbay.

⁸ Tsaya tama ta kəl lu ka hga tsa vwah ya ka «vwaha nasa» kulam gitana.

⁹ Tsaya dzatá ghəŋa skwi ya mna anabi Irmiya kazlay: Ka klaftá həŋ ta tsa suley hkən mbsak ya, tsa mbsaka tsemi kura la Isra'ila ta planata ya,

¹⁰ ka vlatá həŋ ŋa skwatá vwaha sana mnda tsa huzla, mantša ya mnidifta* Mgham Lazglafta kə'a ya.

Yesu ta kəma Pilatus

Mak 15:2-5, Luk 23:3-5, Yuh 18:33-38

¹¹ Ka kladaghatá lu ta Yesu ta kəma Pilat ta nzakway ka ŋumna. «Kagha na mghama la Yahuda na ra?» ka ŋumna dawantə da tsi. «Manda va tsa mna ka ya,» ka Yesu nda tsi.

§ 26:64 Nghan ta Zabura 110:1 nda Daniyel 7:13. * 26:66 Nghan ta Zlahu 24:16. † 26:67 Nghan ta Isaya 50:6. ‡ 26:75 Nghan ta 26:34. * 27:10 Nghan ta Zakari 11:12-13 nda Irmiya 18:2-3 nda 19:1-2 nda 32:6-15.

12 Ama, ta ghəŋa hamata tsakalawa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu ya ná, zlgħa a ta wani wa.

13 «Sna a kagħa ta inda na skwi ta gwadə həŋ ta kagħa na ra?» ka Pilat nda tsi.

14 Ama mbədanagħa a Yesu dər te' ta inda tsa daway ta daw tsi ya wa. Ka ndərmim ŋumna Pilat katakata.

Tsanagħata lu guma mtaku ta Yesu

Mak 15:6-15, Luk 23:13-25, Yuh 18:39–19:16

15 Inda fitika skala Pak ya, ta snusna ŋumna ta zligiŋtá mndu turtuk ma gamak. Mndu ya dawəŋ mnduha da tsi ta zliŋta tsi.

16 Ma tsa fitik ya, mamu sana mnda dmaku snaŋ lu ksamə lu da gamak, Barabas hgani.

17 Nghay Pilat ta tsa tskata mnduha ya, ka'a nda həŋ mantsa: «Wati ta kumə kuni ta zlighunista da na? Barabas re, ari Yesu ta hgə lu ka Kristi ya a na?» ka'a nda həŋ.

18 Nda sna Pilat kazlay: Ka draku vlata həŋ ta Yesu kə'a ya kay.

19 Ta nzaku Pilat ma vla tsa guma tama, ka ghunafta markwa taŋ ta mndu ŋa mnanata kazlay: Ma famə ka ta ghəŋa għa ma gwadə ta na mndu kul had dmakwani na. Ya ghuyə ghuya yu ta danwa katakata ta ghəŋa na mndu na ma suna da ta na rvidik gita u na kə'a.

20 Lagħa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu, ka liŋtá bara mnduha ŋa daway taŋ ta slinjtá Barabas, ta dzatá lu ta Yesu.

21 «Wati mataba na mnduha his na ta kumə kuni ta zlighunista da na?» ka Pilat nda həŋ. «Barabas! Barabas! Barabas!» ka həŋ hlaftá wi.

22 «Nu dza'a yu magay ŋa Yesu ta hgə lu ka Kristi na tama?» ka Pilat dawəŋta da həŋ. «Zlənəfta ta udzu! Zlənəfta ta udzu! Zlənəfta ta udzu!» ka həŋ hlaftá wi.

23 «Nahgani va skwi maga tsi?» ka ŋumna nda həŋ. «Zlənəfta ta udzu! Zlənəfta ta udzu! Zlənəfta ta udzu!» ka həŋ hlaftá wi nda mbraku.

24 Nghay Pilat ná, zlamta a mataba taŋ wu, ta sgaku nda sga sli'avafta ŋudufa mnduha, ka ta'atá tsi ta imi, «wya dzva da, wya dzva da,» kə'a mbaziŋtá dzvani ta kəma mnduha†. «Sabsa dzva da ta ghəŋa gwadə ta na mndu na, dzik nda kaghuni tsa,» ka'a.

25 «Ka la usani ta ghəŋa aŋni nda zwana ŋni tani!» ka həŋ hlaftá wi.

26 Lagħa Pilat ka zlinistá Barabas ta həŋ. Tahula slvaptani ta Yesu nda krupi, ka vlatá tsi ŋa zlənəfta ta udzu.

Għuḅasay sludziha ta Yesu

Mak 15:16-20, Yuh 19:2-3

27 Ka kladamtá la sludza ŋumna Pilatu ta Yesu da daḅi ma huḁa həga, ka ha-gadagħata həŋ ta inda la sludzi demdem ka tskanagħatá ghəŋ.

28 Ka sudatá həŋ. Ka sudanavatá həŋ ta lguta dva ma mgham mgham.

29 Ka daftá həŋ ta zewazewa teki, ka fanamta ma ghəŋ, fanamha həŋ ta dafa ma dzva zegħwi. Ka lagħa həŋ da tsəlbu ta kəmani ka gagay. «Zgu tsa ŋa għa mghama la Yahuda,» ka həŋ.

30 Ka tafa sərđək tida, ka klagħutá tsa dafa da tsi ya, ka dzay nda tsi ma ghəŋ.

31 Manda kdakwa taŋ ta gagay, ka sudagħutá həŋ ta tsa lguta ma mgham mgham ya, ka sudgłanavatá tsa ŋani ma lgut ya. Ka klə həŋ ŋa dza'a zlənəfta ta udza zlənəy.

Kla Yesu ŋa zlənəfta

Mak 15:21-32, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27

32 Ta sap həŋ ma huḁa luwa, ka guyatá həŋ nda sana mnda la Sireŋ, ta hgə lu ka Simuŋ. Ka mblanaftá həŋ ta kla udza zlənə Yesu.

33 Manda ḅhadagħata taŋ da vli ta hgə lu ka Gwalgwata, manda mnay kazlay: Vla ghudzifa ghəŋ kə'a ya,

34 ka vlanjtá həŋ ta ima inabi nda skwi ya dāh dāha‡. Tapanata Yesu ná, ka kwalagħutá tsi ta say.

35 Tahula zlənəfta taŋ, ka vzə həŋ ta vindima§, ŋa daguvustá lguthani.

36 Tahula tsa, ka nzatá həŋ ka nghay.

† 27:24 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 21:6-8. ‡ 27:34 Ngha ta Zabura 69:22. § 27:35 Ngha ta Zabura 22:19.

37 N̄a maraṅtá skwi kəl lu ka tsanaghatá guma, wya ká lu vindafta nda ta ghəṅani: «Nana mndu na Yesu, Mghama la Yahuda, ka lu.»

38 Ka zlanəftá lu ta gəndaha his kawadaga nda tsi. Pal nda ga zeghwani, pal nda ga zlaḅani.*

39 Ka rarazə gwal ta mbaḁa ta tvi ka kəktsa ghəṅ†.

40 «Kagha dza'a tasiṅtá həga Lazglafta ka bəgladafta gha ma fitik hkən‡ ná, mbanafmba ta ghəṅa gha tama ḅa, ka si Zwaṅa Lazglafta ka. Sasa gha ta na udza zləṅay na tama ḅa,» ka həṅ.

41 Ka gagə la mali ta ghəṅa gwal dra skwi ṅa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ṅa mnduha, nda la galata mndu guli, ka həṅ mantsa:

42 «Mbanafha ta sanlaha ná, trid trapta ma mbanafha ghəṅani. Ka si mghama la Isra'ila tsi ya ní, ka sasa tsi ta na udza zləṅay na kada grafta mu.

43 Faffa yu ta ghəṅa ḁa ta Lazglafta, ka'a. Ka mbanafmba Lazglafta ndana§ tama, ka si ta ḁvay tsi. «'I ná, Zwaṅa Lazglafta yu,» a katsi kay ra,» ka həṅ.

44 Ka rarazə tsa gəndaha zlanəf lu kawadaga nda tsi ya manda va tsaya guli.

Mtakwa Yesu

Mak 15:33-41, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30

45 Zlrafta ta fitik ḁək ma ghəṅ ha ka laha ta nzemndi hkən ta fitik hawu, ka nutá vli tḁik ka grum ta ghəṅa haḁik demdem.

46 Lagha vli ta nzemndi hkən tama, ka wahatá Yesu nda lwi dagala. «Eluwa! Eluwa! Lama sabaktani,» manda mnay kazlay: «Da ḁa! Da ḁa! kabgawu kəl ka ka zlidivata* na?» kə'a ya.

47 «Wya ta haga Iliya,» ka tsa gwal ta snay hada ya.

48 Ka gi hwayaftá sana mndu turtuk mataba taṅ, ka laghwi klaftá susu, ka tsumamta ma imi masmasa, ka hbunṅa ta wa udzu, ka vlay ṅani ṅa sayni†.

49 «Zlanṅa ka ngaha mu, ka dza'a saghasa tsa Iliya ya da mbanafha,» ka sanlaha.

50 Ka wahglatá Yesu nda lwi dagala, ka sap hafu mida.

51 Ma va tsa fitik ya, ka gi tavaptá zlala ma həga‡ Lazglafta his, daga ta ghəṅ dikw ta mndə, ka gigḁavaftá haḁik, ka tatavaptá palaha,

52 ka gwanutá wa kuluha, ka sli'agaptá ndəghata mnduha Lazglafta si ta rwuta, nda hafu.

53 Tahula sli'agapta Yesu, sli'agapta hahəṅ ma kulu, ka laghu həṅ da luwa Ursalima ta nzakway ka luwa nda ghuḁa. Nda ndəgha mnduha ta ngahaṅta həṅ hada.

54 Nghay mghama sludza la Ruma nda sanlaha ma sludzi kawadaga nda tsi ta ngaha Yesu ta tsa gigḁavafta haḁik, nda tsa skwi ta magaku ya ná, ka ksutá zləṅ ta həṅ katakata. «Kahwathwata ná, Zwaṅa Lazglafta na mndu na,» ka həṅ.

55 Hada guli ná, nda ndəgha mi'aha ta nzakta di'ṅ ka ngaha. Tsaw daga ma luwa Galili sli'afta həṅ mista Yesu ṅa maganata slna.

56 Mataba tsa mi'aha ya, hada Mari makwata Magdala, nda Mari mani ma i Yakubu nda Yusufu, nda mani ma zwana Zebedi.

Padamta Yusufu ta Yesu

Mak 15:42-47, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42

57 Laha fitik hawu, ka sagha sana mnda luwa la Arimate ta hgə lu ka Yusufu. Tsa mndu ya ná, gadghəl ya, duhwala Yesu ya guli.

58 Ka lagha tsi da Pilat da ḁawaftá mbla Yesu. Ka vlatá Pilat ta tvi ṅa vlanṅa.

59 Ka klaftá Yusufu ta tsa mbli ya, ka mbsamta ma wupaya ṅusliṅ.

60 Ka klaftá tsi ka laghwi da famta ma kulu ta ka lfid, si lap tsi ma kluluh ṅa ghəṅani. Ka taṅwalunṅtá tsi ta mghama klam ta wa tsa kulu ya. Ka sli'aftá tsi, ka laghwi.

61 Ka nzaktá i Mari makwa ta Magdala nda tsa sana Mari ya mbəṅ nda tsa kulu ya.

Nghay la sludzi ta kula Yesu

62 Gamahtsimani, tahula fitika paya skwi ṅa baḁu Sabat, ka sli'aftá la mali ta ghəṅa

* 27:38 Ngaha ta Isaya 53:12. † 27:39 Ngaha ta Zabura 22:8. ‡ 27:40 Ngaha ta 26:61, Yuhwana 2:19. § 27:43 Ngaha ta Zabura 22:9. * 27:46 Ngaha ta Zabura 22:2. † 27:48 Ngaha ta Zabura 69:22. ‡ 27:51 Ngaha ta Sabi 26:31-33.

gwal dra skwi ŋa Lazglafta kawadaga nda la Farisa, ka laghu slanaghatá Pilat.

⁶³ Ka hən nda tsi mantša: «Mghama da, mamu sana skwi havagagha ŋni. Ka tsəna mnda tsakalawi na mnata ta ma nzakwani ta ndiri ná, “tahula fitik hkən dza’a sli’agapsli’a yu nda hafu\$,” ka’a.

⁶⁴ Tsaya tama ná, mnanamna ta la sludzi ka dza’a hən ngha tsa kulani ya, ha bađu mahkəna fitik, da lagha duhwalhani da ghalaghata mblani, da mnə hən ŋa mnduha kazlay: Wa a sli’agapsli’a ma mtaku, kə’a. Ya dza’a malaghumala tsa tsakalawi ma kdavaktani ya katakata ka tsa tanťan ya,» ka hən.

⁶⁵ «Ya mamu sludziha, hlawa hən ka dza’a kuni da nghay, manda ya ta kumə kuni,» ka Pilat.

⁶⁶ Ka laghu hən da vla tsa kulu ya, ka ŋərzlaftá hən ta tsa klam ya, ka pghatá hən ta la sludzi ŋa nghay.

28

Sli’agapta Yesu ma mtaku

Mak 16:1-10, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10

¹ Tahula luta Sabat, wurək tgha bađu Dəmas, ka sli’afta i Mari makwa ta Magdala nda tsa sana Mari* ya ka laghu ta kulu.

² Gi ka gigdavaftá hadik katakata. Ka saha duhwala Lazglafta daga ta luwa, ka tanťwalaghutá tsa klam ya, ka nzafta tida.

³ Ta wudaku manda wuda luwa. Ka ŋusliŋ lgutani tilil manda papla.

⁴ Ka ghudzaku tsa sludziha ta ngha tsa kulu ya da zlən. Ka zlambutá hən manda gwal nda rwa.

⁵ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsa mi’aha ya mantša: «Kaghuni, ma zlən kaghuni ta zlən. Nda sna yu kazlay: Tsa Yesu si zlənaf lu ta udzu ya ta zbə kuni kə’a.

⁶ Ta had hadna wa, sli’agapsli’a ma mtaku manda va ya si mna tsi. Sawa ngahanatá vli si hanana lu 6a.

⁷ Ka dza’a kuni misimmisim da mnanatá duhwalhani kazlay: Sli’agapsli’a Yesu ma kulu, wa’a ta kzla kaghuni ma luwa Galili† kə’a. Hada dza’a gmakwa kuni nda tsi. Tsaya skwi mnaghuna yu,» ka’a.

⁸ Ka gi sli’afta tsa mi’aha ya ta kulu nda zlən nda zlən, nda rfu nda rfu guli, ka laghu nda hwaya nda hwaya mnay ŋa duhwalha Yesu.

⁹ Ka gi lagha Yesu da guyaku nda hən. «Zguwa tsa!» ka’a nda hən. Ka gavadaghatá tsa mi’aha ya tavatani, ka ŋanjanatá səlahani, ka tsələu ta kəmani.

¹⁰ Ka Yesu nda hən mantša: «Ma zlən kuni ta zlən! Lawala da mnanata zwanama da, ka dza’a hən da luwa Galili, hada dza’a gmakwa ŋni nda hən,» ka’a.

Rusay la sludzi ta skwi ta maguta nda mbla Yesu

¹¹ Tata tvi tsa mi’aha ya, ta sli’amtá sanlaha ma tsa gwal si ta ngha kulu ya da luwa, ka laghu da rusay ŋa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta inda skwi ta maguta.

¹² Ka tskavatá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu, ka dzraftá hən ta klafta tšedi dəmblək ka vlanťá tsa la sludzi ya.

¹³ Ka hən nda hən mantša: «“Duhwalhani ta sagha ghalaghata girvidik ta hani‡ aŋni ná, kiβa” ka kuni dza’azlay, ka hən.

¹⁴ Ka snanaghasna tsa gwada ya ta ŋumna ya, dza’a nda sna aŋni ta skwi ŋa mnanata, had sana skwi dza’a ksaghunata wu,» ka hən.

¹⁵ Ka zlghaftá tsa la sludzi ya ta tsa tšedi ya, ka laghwi magata manda ya mnanaf lu ta hən. Ka tutá tsa gwada ya mataba la Yahuda, ta mnə hən ha gita.

Maravata Yesu da duhwalhani ta ghwá *Mak 16:14-18, Luk 24:36-49, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8*

¹⁶ Ka sli’afta tsa duhwalha Yesu ghwanpədə nden ya ka laghwi da luwa Galili ta ghwá ya mnanaf\$ Yesu ta hən.

¹⁷ Na gi nghay tanť ta Yesu, ka tsəlbatá hən ta kəmani. Ama ta dga ghən sanlaha.

¹⁸ Ka gavadaghatá Yesu, ka’a nda hən mantša: «Inda mbraku ta luwa nda ya ta hadik tani ná, vlihavla lu.

¹⁹ Lawala ta ghəŋa hadik demdem, ka nanaf ta kuni ta mnduha ka duhwalha* da, ka maganafta kuni ta batem ta hən ma hga

§ 27:63 Ngha ta 16:21, 17:23, 20:19. * 28:1 Ngha ta 27:56. † 28:7 Ngha ta 26:32. ‡ 28:13 Ngha ta 27:64. § 28:16 Ngha ta 26:32. * 28:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 1:8.

Da, ma hga Zwan, nda ya ma hga Sulkum
nda ghuba.

²⁰ Ka taghanafta kuni ta hən ta snatá inda
skwiha ya mnaghunaf yu. Ya wana yu
kawadaga nda kaghuni ha kdavakta ghəŋa
hadik,» ka'a.

Gwada ta sabi da Markus

*Slna Yuhwana mnda maga batem
Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28*

¹ Zrafta Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu Kristi Zwanja Lazglafta.

² Nda nza manda ya nda vinda ta ghəŋani ma deftera anabi Isaya kazlay:

I'i Lazglafta, wana yu ta tinlaghutá ghu-naftá mndu ka kagha karaku, ŋa dza'a fadaghatá tvi.

³ Lwa tsa mndu ya ta snu lu ta hagaku ma mtak kazlay: Payanawa paya ta tvi ŋa Mgham ka lele'anata* kuni kə'a.

⁴ Mantsa tama, ka zlagaptá Yuhwana, mnda maga Batem ma mtak, ka'a mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafta lu ta batem, ka plighunista Lazglafta ta dmakuha ghuni,» ka'a.

⁵ Ka sli'aktá inda gwal ma luwa Ursalima, nduk nda inda hamata gwal ta hadika Zudiya, ka lagha slanaghatá Yuhwana. Ka maniginjá hən ta dmakuha tan, ka maganaftá Yuhwana ta batem ta hən ma imi ma ghwa ta hgu lu ka Zurdeŋ.

⁶ Tsa Yuhwana ya ná, gatá swida ŋalibwa ta kəl tsi ta vgha nda hbatá banava huta misti.† Hi'i nda zuduma mtak skwa zayni.

⁷ Wya kə'a ta mnay guli: «Mamu sana mndu ta sagha nda hula da, mal ŋani mbraku ka ŋa da, slaf a i'i dekdək dər ŋa bukwadata ka plaptá zu'a baabah ma səlani wa.

⁸ I'i ná, magaghunaftá batem nda imi ŋa da. Tsatsi, nda Sulkum nda ghuḅa dza'a magaghunafta tsi.»

*Maganaftá batem ta Yesu ma imi
Mat 3:13–4:11, Luk 3:21-22, 4:1-13*

⁹ Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá Yesu ma luwa Nazaret ta hadika Galili ka lagha slanaghatá Yuhwana. Ka maganaftá Yuhwana ta batem ta Yesu ma ghwa Zurdeŋ.

¹⁰ Ta sabə Yesu ma imi manda kdaku ta maganaftá, ka nghadaftá tsi ta luwa, gi ka nghanjá tsi ta gunatá luwa buwan, ka

saha Sulkum nda ghuḅa manda ghərbu' ta ghəŋani. ¹¹ Ka gi snaku lwa Lazglafta daga ta luwa kazlay: «Kagha zwanja da ta dvu yu, ma hyahya ŋudufa da,‡» ka'a.

Dzəghanta halaway ta Yesu ma mtak

¹² Tahula tsa, ka gi tinwaghatá Sulkum nda ghuḅa ta Yesu da mtak.

¹³ Ka zatá tsi ta fitik fwaḍ mbsak hada ta dzəghaydzəghay halaway. Ma tsa mtak ya, mataba nimtak ta nzakwa tsi, ta katay katay duhwalha Lazglafta.

*Tanjanja hgay Yesu ta duhwalhani
Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11*

¹⁴ Ma sana fitik, ka ksaghatá lu ta Yuhwana tsamta ma gamak,§ ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta hadika Galili da mna Lfida Gwada Lazglafta.

¹⁵ Ka'a ta mnay mantsa: «Nda maga fitik, ndusa ga mghama Lazglafta, mbədanafwa nzakwa ghuni, ka zlghafta kuni ta Lfida Gwada,» ka'a.

¹⁶ Ta labə tsi nda ta wa drəfa Galili, ka nghanjá tsi ta i Simuŋ nda zwanjamani Andre ta wda kadəŋa tan da drəf ŋa tuma klipi, kabga tuma klipi slna tan.

¹⁷ Ka Yesu nda hən mantsa: «Saghawasa, mbadwa mista da, dza'a naghunafna yu ka gwal hlaktá mnduha,» ka'a.

¹⁸ Gi sdak zlanavazla hən ta kadəŋa tan, ka laghu mistani.

¹⁹ Manda zadapta tan daw', ka lagha hən slanaghatá zwana Zebedi, i Yakubu nda zwanjamani Yuhwana ta paya kadəŋa tan guli ma kwambalu.

²⁰ Ka hgaftá tsi ta hən, «mbadwa mista da,» ka'a. Ka gi sli'aftá tsahaya guli ka laghwi mistani, ka zlanavatá da tan Zebedi ma kwambalu kawadaga nda gwal ksanatá slna ta hən.

Ghziginjá Yesu ta ghwadaka sulkum ma sana mndu

Luk 4:31-37

²¹ Tahula tsa, ka bhadaghatá hən da luwa Kafarnahum. Na gi sagha sabat, ka lamə Yesu da həga tagha skwa la Yahuda, ka taghə tsi ta skwi ŋa mnduha ma tsa həga ya.

²² Ka ndərmim hən nda ndərmima ta tsa tagha skwani ya, kabga nda sgit ma tsa ŋani

* **1:3** Ngha ta Isaya 40:3. † **1:6** Ngha ta 2 Mghamha 1:8. ‡ **1:11** Gray nda Zabura 2:7, Isaya 42:1. § **1:14** Ngha ta sura 6:17.

tagha skwi ya. Nza a manda ɲa gwal tagha zlaha Musa ɲa mnduha wa.

²³ Ka gi zlagaptá sana mndu ksu ghwadaka sulkum mataba taɲ ta lami da tsa hɛga tagha skwa taɲ ya. Ka sli'aftá tsi nda lili, ka'a mantsa:

²⁴ «Yesu zwanja la Nazaret, nu gwada gha nda aɲni, sagha ka da zada aɲni? Wya nda sna ɲni kazlay: Mndu nda ghuɓa daga da Lazglafta kagha ka'a na?» ka'a.

²⁵ «Haf wa gha! Sabsa ma na mndu na,» ka Yesu dvanaghata.

²⁶ Lagha tsa ghwadaka sulkuma ya ka ghudzanaftá tsa mndu ya katakata, ka lilatá tsi, ka saghu tsi mida.

²⁷ Ka tsutá ɲudufa mnduha demdem ma tsa vli ya, ha ka dadawu hɛɲ mataba taɲ, ka hɛɲ mantsa: «Nu mndɛrga nana ma skwi? Aa! Ifida skwi ta zlagaptá mndɛrga nana! Na dvanaghatani ta dɛr halaway tsi ná, ta snanasna hɛɲ,» ka hɛɲ.

²⁸ Ka tutá gwada ta ghɛɲa Yesu wdid ta hadika Galili.

Mbanafta Yesu ta midza Simuɲ

Mat 8:14-17, Luk 4:38-41

²⁹ Tahula sli'agabta taɲ ma tsa hɛga tagha skwa la Yahuda ya, ka gwaghatá hɛɲ ta vgha nda i Yakubu nda Yuhwana da i Simuɲ nda Andre.

³⁰ Tata lamɛ nda la hɛɲ da hɛga, ka gi mnɛ lu ɲa Yesu ta gwada ta midza Simuɲ ta hani ta basa ɲudidar.

³¹ Ka gavadaghatá Yesu tavatani ka ɲanata ta dzvu, ka sli'anafta. Na tsa gi sli'anaftani ya, gi kwandlaɲ mbatani tsa. Ka sli'aftá tsa marakw ya maganatá skwa zay ta hɛɲ.

Mbambanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku

Luk 4:42-44

³² Tahula dɛɛata fitik baɗu va tsaya, ka hladaɲatá lu ta inda gwal kul dughwanaku da Yesu, kulam nda gwal ta tsuta ka halaway tani.

³³ Ka tskavatá inda mnduha ma luwa ɲɛrbisl ta watgha tsa hɛga ya.

³⁴ Ka mbambanaftá Yesu ta ndɛghata mnduha ma danwaha taɲ kavghakavgha,

ghazligiɲha ta ndɛghata duhwalha halaway guli ma mnduha. Vlaɲ a ta tvi ta tsa duhwalha halaway ya ɲa gwada guli wu, kabga nda sna hahɛɲ guli ta nzakwa Yesu.

Sli'apta Yesu ma luwa Kafarnahum

³⁵ Na tsadakwa vli ta tsughbura sɛrdɛk, ka sli'aftá Yesu, ka laghwi da mtak. Ka ndɛbu tsi ta dzvu hada.

³⁶ Ka sli'aftá i Simuɲ nda sanlaha ma mnduha ka laghwi da naghay.

³⁷ Ka naghɛ hɛɲ, ka slaftá hɛɲ tida. «Ta paha kagha inda mnduha,» ka hɛɲ nda tsi.

³⁸ «Mbadma da sana vliha ndusa ndusa, ka dza'a yu mnanantá gwada Lazglafta ta tsahaya guli, kabga tsaya kɛl yu ka sagha,» ka'a nda hɛɲ.

³⁹ Ka laghu tsi da mna gwada Lazglafta ma hɛgaha tagha skwa la Yahuda ta inda hadika Galili, ghazligiɲha ta duhwalha halaway ma mnduha.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rda mndu tida

Mat 8:1-4, Luk 5:12-16

⁴⁰ Ma sana fitik, ka lagha sana mndu nda rda mndu tida tsɛlbata ta kɛma Yesu. Ka'a mantsa: «Nda zɛakatahuda gha, laviɲlava ka ta mbidifta,» ka'a.

⁴¹ Ka ksantá tsi ta Yesu ka hidahida. Ka kapaɲtá tsi ta dzvani ka ksanta. «Ta kumay yu, mbafmba gha,» ka'a nda tsi.

⁴² Gi hadahada, hlets mbatani tsa, klɛwɛɛd vghani.

⁴³ «La tama,» ka Yesu vriɲta.

⁴⁴ Ka'a nda tsi guli mantsa: «Yahayaha ka da walaɲta mnanantá mndu, ka dza'a ka da maranantá vgha gha ta mnda dra skwi ɲa Lazglafta. Ka plata ka ta ghɛɲ manda ya vindaf Musa, ɲa marantá ghuɓatá kagha, ka da grafta mnduha ta mbatá kagha,*» ka'a.

⁴⁵ Ama ka sli'aftá tsatsi, ka laghwi tay ma luwa, ka tutá tsi wdid. Kabga tsa, ka pyaftá tsa gwada ya ta Yesu ka lamɛ da luwa banluwa. Ama ka nzaghutá tsi ta wa mazawa. Kulam nda tsa, ka sli'adaghatá mnduha dɛr ndiga ndiga da slanaghata hada.

* 1:44 Ngha ta Zlahu 14:2-32.

2

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlani

Mat 9:1-8, Luk 5:17-26

¹ Tsɔakw fitik tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka vradaghata da luwa Kafarnahum. Manda snaŋta lu kazlay: Vragaghavra Yesu dzagha kə'a,

² ka sli'adaghatá mnduha ɲərɔisl ndaghaganaptá vli nduk ta daɔitgha, had vli ɲa nzaku wu, ta mna Lfida Gwada Yesu ɲa taɲ.

³ Ka tsukwadanaghatá mnduha fwad mataba mnduha ta sli'adaghatá da tsi ta sana mndu nda rwa səlani.

⁴ Zbay taɲ ta tvi ɲa ɔhanavatá Yesu ná, trid mutsaf a hən wa. Ka ɲladaftá hən ta ghəɲa tsa dzuguvu nzamə Yesu mida ya. Ka gunaptá hən ta ghəɲani, ka hbaftá hən ta tsa mndu ya ta tsa skwa hanani ya ka fadatá hən nda ta tsa ghurum ya.

⁵ Nghanata Yesu ta tsa zlgħay nda ɲudufa taɲ ya ná, «nda pla dmakwa gha sagəɲ,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya. ⁶ Ta nzaku sanlaha ma gwal tagha zlahá Musa ɲa mnduha ma tsa vli ya, ka hən ma ghəɲa taɲ mantsa:

⁷ «Nu ta kəl na mndu na ka kwarakwara mandana na! Wa ta lavinťá* pla dmakwa mndu ta ghəɲa Lazglafta turtukwani na?» ka hən.

⁸ Snaŋta Yesu ta tsa skwi ta mnə hən ma ghəɲa taɲ ya nda ma sulkuma vghani, ka'a nda hən mantsa: «Nu ta kəl kuni ka ndanu mandana na?»

⁹ Ta grə kuni ná, mal blakwa mnay ɲa na mndu nda rwa səlani na kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re, ari mal blakwa mnay ɲani kazlay: Sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha ka sli'a ka kə'a na?

¹⁰ Ndana tama, kada snaŋta kuni kazlay: Mamu Zwaɲa mndu nda mbrakwa plinťá dmakwa mndu ta ghəɲa hadik kə'a ná, wya tsi:

¹¹ Ka i'i ta mnaghata gra wa, "Sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha, la dzagha gha,"» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya.

¹² Gi brahwat kə'a sli'afta, zləɲal klaftá skwa hanani, ka sabə tsi nzərem ta ngħay inda mnduha. Ka ndərmim hən nda ndərmima, ka zləzlvu hən ta Lazglafta. Ka hən mantsa: «Ka yawu ka yawu, ta maga a skwi manda na wu,» ka hən.

Hgafťa Yesu ta Levi mnda tska dzumna
Mat 9:9-13, Luk 5:27-32

¹³ Tahula tsa ka sli'aftá Yesu ka vrəglaghata nda ta wa drəfa Galili. Ka sli'adaghatá mnduha ddivis slanaghata hada, ka taghə tsi ta skwi ɲa taɲ.

¹⁴ Tata gra mbaďa Yesu, ka nghanťa tsi ta Levi mnda tska dzumna, ta nzakway ka zwaɲa Alfe, ta nzaku ta watgha həga ksa slnani. «Mbaďa mista ďa,» ka'a nda tsi. Ka sli'afta Levi ka lagħwi mistani.

Za skwa zay ma həga ga Levi

¹⁵ Tahula tsa, ka tskavatá i Yesu nda duhwalhani kawadaga nda gwal tska dzumna, nda sanlaha ma ghwadaka mnduha, kabga nda ndəgha mndərga tsa mnduha ya ta dza'a mistani tazlay. Ka tskavatá hən ka za skwi ma həga ga Levi.†

¹⁶ Kə'a, ká gwal tagha zlahá Musa ɲa mnduha ta nzakway mataba la Farisa ná, ta za skwi Yesu kawadaga nda gwal tska dzumna nda sanlaha ma tsa ghwadaka mnduha‡ ya. Ka hən nda duhwalha Yesu mantsa: «Kabgawu ta kəl Mghama ghuni ka za skwi kawadaga nda na mnduha na ɔa?» ka hən.

¹⁷ Slrew, lamla tsa gwada ya da sləməɲa Yesu. Ka'a mantsa: «Gwal kul ɔughwanaku yeya ta psa duhtur, psa a gwal ɔughwana wa. Sagha da psa gwal dmaku i'i, sagha a yu da psa gwal ta mnay kazlay: Tudukwa aɲni kə'a wa,» ka'a nda hən.

Gwada Yesu ta ghəɲa suma
Mat 9:14-17, Luk 5:33-39

¹⁸ Tata suma i duhwalha Yuhwana nda la Farisa ma sana fitik guli, ka sli'aktá mnduha ɔawanťa da Yesu. Ka hən mantsa: «Ya wya ta suma i duhwalha Yuhwana nda la Farisa ní, kabgawu ta kwal ɲa gha ma duhwalha suma ka na?» ka hən nda tsi.

¹⁹ Ka Yesu nda hən mantsa: «Ka ta kawadaga graha zwaɲa midzi nda tsa

* **2:7** Gray nda Zlahu 24:16, Ngha ta Zabura 103:3, Isaya 43:25. † **2:15** Ngha ta Lukwa 5:29. ‡ **2:16** Ngha ta Lukwa 15:1-2.

zwanja midzi ya katsi ná, ta sumay hən ta suma ra? Ka ta kawadaga hən katsi ná, had hən ta suma wa.

²⁰ Dza'a saghasa fitik, ɲa klaghutá zwanja midzi. Bađu tsaya tama, dza'a sumay hən ta suma.

²¹ Mantsa guli, had lu ta tsaktá lfida gərzan, ka tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ka mantsa tsi katsi ná, dza'a kdiŋkda tsa lfida gərzan ya ta mdukiŋtá tsa halata lgut ya.

²² Had lu ta dihamtá ima inabi ta ka nuni ma halata zliba huta guli wa, ba ma lfidani ta dihamta lu. Kabga tawaftani dza'azlay ná, dza'a zlukiginz lukwa ta tsa halata huta ya, ɲa tiŋtani. ɲa nzakwani lpay lu ma ya, lpay lu ma ya,» ka'a.

Yesu mgham ta ghəŋa sabat

Mat 12:1-8, Luk 6:1-5

²³ Bađu sana sabat ta labla i Yesu nda duhwalhani ta tviŋ ma vwaha nimaya, ka ɓala'atá tsa duhwalhani ya ta tsa nimaya ya.

²⁴ Ka la Farisa nda Yesu mantsa: «Nga ɓa gra ta skwi, kabgawu ta kəl duhwalha gha ka maga skwi pyaf lu ta magay bađu sabat* na?» ka hən.

²⁵ Ka Yesu nda hən mantsa: «Ta dzanaf a kuni ta skwi maga Dawuda† ma fitika kuzlanaf ta maya ta hən nda gwal kawadaga nda tsi tani ra?

²⁶ Ma fitika nzakwa Abiyatar ka mali ta ghəŋa inda gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ná, ka lamə tsi da həga Lazglafta, ka zutá skwa zay ya fana lu ta Lazglafta pɗar tsi ta skwi ɲa zanɲa, tsatsanafha guli ta gwal kawadaga nda tsi. Tsa skwa zay‡ ya ná, had hamata mndu ta zay wa, ba tsa gwal ta dra skwi yeya kwenkwen ta zay, ama ka zutá Dawuda tsatsanafha ta grahani guli,» ka'a.

²⁷ Ka Yesu nda hən guli mantsa: «Kabga ɲa kata mndu fata lu ta sabat, fa a lu ta mndu ɲa sabat wa.

²⁸ Tsaya kəl Zwanja mndu ka nzaku ka mgham ta ghəŋa sabat,» ka'a.

3

Mbanaf ta Yesu ta sana mndu nda mta

§ 2:23 Nga ta Vrafta ta Zlahu 23:26. * 2:24 Nga ta Sabi 34:21. † 2:25 Nga ta 1 Samuyel 21:2-7. ‡ 2:26 Nga ta 1 Samuyel 21:2-7, 2 Samuyel 15:35 nda Zlahu 24:9. * 3:6 Hiridus Antipas.

dzvani

Mat 12:9-14, Luk 6:6-11

¹ Mbadaka Yesu ka læglami da həga tagha skwa la Yahuda, ka slaftá tsi ta sana mndu nda mta dzvani ta nzaku hada.

² Ka dza'a mbanafər mbanaf a tsi ta na mndu na bađu sabat, ká mnduha nzata ka nga Yesu tiritiri, kabga ɲa mutsaftá rutsak tida.

³ «Sli'afli'a gra, ka sagha ka sladata ta kəma mnduha,» ka Yesu nda tsa mndu nda mta dzvani ya.

⁴ Ka'a nda hən tama mantsa: «Nu skwi nda ra ɲa magay bađu sabat na? Maga skwi dina re, ari maga ghwadaka skwi a na? Mbanafá mndu skwi ta raku re, ari dzatá mnda a skwi ta raku?» ka'a nda hən. Tsitsrid, ka hən nzata.

⁵ Ka kuzlanafá tsi ta Yesu ta ɲuduf manda waftani ta hən, kabga tsa tənɲa ta ghəŋa tan ya. Huf safi ta ɲudufa Yesu, «tdapta ta dzva gha gra,» ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya. Ka tdapta tsi ta dzvani, gi kundliŋ mbatani tsa.

⁶ Ka gazlagabtá la Farisa dzibil, gi ka laghwi hən dzraku kawadaga nda mnduha mghama Hiridus* ɲa zba tva dzatá Yesu.

Sli'adaghata mnduha slanaghatá Yesu ta wa drəf

⁷ Ka sli'aptá i Yesu nda duhwalhani mataba tan, ka laghwi ta wa drəfa Galili. Snaŋta mnduha ta tsa skwi ta magə Yesu ya, ka sli'akta hən daga ta hadika Galili, nda ya ma Zudiya,

⁸ nda pɗakwa gwal ta hadika Ursalima, nda gwal ta hadika Idume, nda gwal ta ɓla ghwa Zurden, nda gwal ta waftá luwa Tir nda Sidun tani.

⁹ Ka mnanatá Yesu ta duhwalhani ɲa payanatá kwambalu, kabga yaha mnduha da ɓisla i'i kə'a,

¹⁰ kabga nda ndəgha mnduha mbambanaf tsi, kəl inda gwal danwa ka sli'adaghata.

¹¹ Ghur ka gwal kasaf ghwadaka sulkum ta hən nga Yesu guli ná, ka sli'adaghatá hən da tsəlbə ma ghuvani ka wahu. «Kagha Zwanja Lazglafta!» ka hən nda tsi.

12 Ka davanaghatá Yesu ta hən̄ ka n̄dan̄da. «Ma mnan̄ kuni ta i'i» ka'a nda hən̄.

Dagabta Yesu ta duhwalhani ghwan̄pd̄a his

Mat 10:1-4, Luk 6:12-16

13 Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta kudun̄ur. Ka haga'atá tsi ta gwal kuman̄ tsi, ka sli'adaghatá hən̄ slanaghatá.

14 Ka daga'atá tsi ta gwal ghwan̄pd̄a his n̄a nzaku tavatani, n̄a ghunayni guli ta hən̄ mna Ggwada Lazglafta.

15 Vlan̄ha ta mbrakwa ghazligin̄tá duhwalha halaway ma mnduha ta hən̄.

16 Wya hga tsa gwal ghwan̄pd̄a his dagab tsi ya: Simun̄ tsanaf tsi ta hgani ka Piyer†,

17 nda i Yakubu nda zwan̄amani Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi, Bwarneges kə'a tsanaftá hga tan̄, manda mnay kazlay: Zwana n̄azla luwa‡ kə'a ya,

18 nda Andre, Filip, Bartelemi, Mata, Tuma, Yakubu zwan̄a Alfe, Tade, Simun̄ mnda la Kananit,

19 nda Zudas Iskaryut. Tsa Zudas ya ta skwaptá Yesu.

Razanaftá Sulkum nda ghuḅa

20 Tahula tsa, ka sli'aftá hən̄ ka laghwi dzagha. Ka sli'igəldaghatá mnduha d̄l̄ivis slanaghatá hən̄, ha ka trapta i Yesu nda duhwalhani ta mutsaftá fitik n̄a zan̄tá skwa zay.

21 Snan̄ta la tan̄ ma Yesu ta skwi ta mn̄ lu kazlay: Nda hwaḅa ghunislakani kə'a ya, ka sagha hən̄ da klay.

Zlghawa Yesu ta ghəḅa razay ta razu lu

Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10

22 Ka gwal tagha zlahá Musa n̄a mnduha ta sli'akta ma luwa Ursalima ta mnay guli mant̄sa: «Nda ksa na mndu na da Belzebul̄, kabga nda mbrakwa halaway ta ghazligin̄ta tsi ta duhwalha halaway ma mnduha,» ka hən̄.

23 Ka hagaftá Yesu ta hən̄ ka mnay n̄a tan̄ nda mahdihdi. Ka'a nda hən̄ mant̄sa: «Waka halaway dza'a ghazligin̄tá halaway na?»

24 Ka tavaptá luwa turtuk ná, dza'a nza-kway tsa luwa ya tdukwa ra?

25 Ka dgavapdga həga mndu his ná, ta dza'a nzəglanza tsa həga ya ra?

26 Ka kuranavatá ghəḅani halaway katsi ná, nda dga his nda tsa tama, sladglata a nda tsa tama guli wu, kdavakta n̄ani tsa.

27 Ka ta habaf a mndu ta mndu nda mbra wu katsi ná, laviḅta a ta lami da həga ga tan̄ ka hlugudunustá huzlani wa.

28 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Inda dmakuha dza'a magata mnduha, dza'a plinispla Lazglafta ta hən̄ nda inda rarazuha dza'a hən̄ rarazay tani.

29 Ama inda mndu dza'a razanaftá Sulkum nda ghuḅa, plinista a lu ta dmakwani dekdek wa. Dza'a nzakway dmakwani ta ghəḅani n̄a kdekeden̄,» ka'a nda hən̄,

30 kabga «nda ghwaḅaka sulkum ma vghani,» ka hən̄ ta mnay ta Yesu, kəl Yesu ka mna tsa gwada ya n̄a tan̄.

I wa vərda zwanamani ma Yesu?

Mat 12:46-50, Luk 8:19-21

31 Tahula tsa, ka ḅhadaghatá i mani nda zwanamani ma Yesu, ka sladaghuta ma bli. Ka ghunadamtá hən̄ ta mndu da həga n̄a hgagaptá Yesu.

32 Tizlik tskatá mnduha tavata Yesu ta lagha lu da mnay n̄ani kazlay: Wa'a i ma gha nda zwanama gha ta hga kagha ma bli kə'a.

33 «I wa ma ḅa nda zwanama ḅa na?» ka'a zlghaftá wani.

34 Ka n̄ghadaptá tsi ka tsa mnduha ta nzaku ta wanafta ya, ka'a mant̄sa: «Wana i ma ḅa nda zwanama ḅa,

35 kabga inda mndu ta maga skwi manda ya ta kumə Lazglafta, tsaya zwan̄ama ḅa, tsaya mukuma ḅa, tsaya ma ḅa,» ka'a.

4

Mahdihdi nda mnda wutsa hulfa

Mat 13:1-9, Luk 8:4-8

1 Ma sana fitik, ka nzəglatá Yesu ka tagha skwi n̄a mnduha ta wa drəfa Galili. Ka tskadaghatá mnduha ta vgha n̄ərḅisl tavatani, kəl tsi ka laghwi n̄zagapta ma kwambalu ta wa tsa drəf ya, ta nzatá inda tsa mnduha ya rpa' ta wani.

† **3:16** Piyer: Manda mnay kazlay: Pala kə'a ya. Gray nda Mata 16:16-18, Yuhwana 1:42. ‡ **3:17** Gray nda Lukwa 9:54. § **3:22** Ngha ta Mata 10:25.

² Ka taghə tsi ta ndəghata skwi ɲa taŋ nda mahdihdi. Wya ka'a nda həŋ ma tsa tagha skwani ya:

³ «Snawa ka mnaghunata yu ɓa! Mbadaka sana mndu ka sli'aftá ka laghwí da wutsa hulfa ma vwahani.

⁴ Tata wutsaywutsay mantša, ka rkatá sanlaha ta tvi ka sli'adaghatá dyaŋka da daguta.

⁵ Ka rkatá sanlaha ta kluluh ma vli kul slaghutá hadik, ka gi dyaftá tsi misimmisim kabga sira a hadik ta ghəŋani wa.

⁶ Na safa fitik dzafta tida, ka zlgħutá tsi həw ka ghwaluta, kabga slaghu a slrəŋ mistani wa.

⁷ Ma teki sanlaha, ka glanaghatá teki ka raghwana pghaf a ta ghəŋ wa.

⁸ Ta gənək sanlaha, ka dayafta tsahaya, ka galafta, ka pghaftá ghəŋ ka zwaŋ dze'dze'. Midida ghəŋa sanlaha, selela ghəŋa sanlaha, ɓərləzla ghəŋa sanlaha.

⁹ Mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi,» ka'a nda həŋ.

Kabgawu ta kəl Yesu ka gwada nda mahdihdi na?

Mat 13:10-17, Luk 8:9-10

¹⁰ Manda dgaghuta i Yesu nda duhwalhani kawadaga nda sanlaha ma mnduha ta vgha, ka dawantá həŋ ta ghəŋa tsa mahdihdi ya da tsi.

¹¹ «Kaghuni, vlaghunavla lu ta snantá difa ta gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, ama ɲa sanlaha ná, ba nda mahdihdi dza'a mnananta lu ta həŋ,

¹² kabga ɲa nghan taŋ, nghan a həŋ wa. ɲa snay taŋ, snant a həŋ dekdek wa. Ka má nda sna həŋ katsi ná, má dza'a mbədakmbəda həŋ ta vgha da Lazglafta ɲa plinistani ta dmakuha taŋ*,» ka'a nda həŋ.

Klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya

Mat 13:18-23, Luk 8:11-15

¹³ Tahula tsa, ka'a nda həŋ guli mantša: «Sna a kuni ta tsa mahdihdi ya ra? Ka sna a kuni ta tsaya wu katsi ná, wa ka kuni dza'a snantá inda mahdihdi tama?

¹⁴ Tsa hulfa ta wutsə tsa mndu mnə yu ya ná, gwada Lazglafta ya ta wutsə tsi.

¹⁵ Sanlaha ma mnduha ná, manda tvi rkaf hulfa tida nzakwa taŋ. Na gi snant

taŋ ta gwada Lazglafta ma ɲudufa taŋ, ndadaghata halaway hlugudunustá həŋ, manda dagay ta daguta dyaŋka ta hulfa ta tvi.

¹⁶ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda kluluh wutsaf lu ta hulfa tida həŋ. Ka snantsna həŋ ta gwada Lazglafta gi misimmisim ka həŋ ta tsu'afta nda rfu,

¹⁷ ama had' həŋ ta zlantá vli ɲa dzugwamta tsa gwada ya ta slrəŋ ma ɲudufa taŋ wa. Ka grungra ghuya danwa nda giri ta həŋ kabga tsa gwada ya katsi, gi suwak zlanavata taŋ ta zlgħay nda ɲudufa taŋ.

¹⁸ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda vli ma teki rkam hulfa mida həŋ. Snantsna həŋ ta gwada Lazglafta

¹⁹ ama ta laghula həŋ da ndana nzaku ma ghəŋa hadik, nda ndana zba gadghəl, nda ndana sana skwiha ta hara'uwa iri. Mantša tama, mbada tsa skwiha ya ka raghwa tsa gwada ya, ka niŋtá həŋ ka ksubaŋ.

²⁰ Sanlaha ma mnduha ná, manda hadik ka gənək həŋ. Ta snantsna həŋ ta gwada Lazglafta, ta zlgħafzlgħa həŋ nda ɲudufa taŋ, ta magay həŋ ta skwi ta kumə Lazglafta. Sanlaha ma tsa mnduha ya ná, ki'a ki'a magata həŋ, ka gratani magata sanlaha, Sanlaha ma mnduha guli ná, va ɲulum ɲulum magatá ɲa taŋ,» ka'a.

Mahdihdi graf lu nda pitirla

Luk 8:16-18

²¹ Ka Yesu nda həŋ guli: «Ta klafkla lu ta pitirla ɲa dzuɓamta ma tughuba ra? Ari ta klafkla a lu ɲa fiŋta mista ghzləŋ na? Ta klafta ɲa fafta ta vəl tskala† lu kasi'i ki'e.

²² Had' skwi nda difa dza'a kwal kul sabi ta daɓi wa. Had' skwi kdekdek dza'a kwal kul maravata banluwa guli wa.

²³ Mndu nda sləməŋa snay ka sna tsi,» ka'a.

²⁴ Ka'a nda həŋ guli: «Daswa ka kuni nda skwi ta snant a kuni. Nda tsa daram ta kəl kuni ka gra skwi ya, nda tsi guli dza'a graghunafta Lazglafta ta ɲa ghuni, ɲa sgaghunaghatá ɲa ghuni guli.

²⁵ Tsaya tama, mndu ta fata sləməŋani dina ka sna gwada ná, dza'a sganaghasga Lazglafta ta snantani. Ama mndu ta

* 4:12 Ngha ta Isaya 6:9, 10. † 4:21 Gray nda Mata 5:15 Lukwa 11:33.

dərzlaftá sləmənani ná, dza'a sganaghasga ta dərzlanaftha guli,» ka Yesu.

Hulfa ma hadik graf lu nda ga mghama Lazglafta

²⁶ Ka'a nda həŋ guli: «Ka gragra nda hulfa ta pghamta mndu da hadik ya ga mghama Lazglafta.

²⁷ Dər ta hanə ta hanani tsa mndu ya girvidik, dər ta vaghə ta nzakwani tsi gifitik, ta dyutá dyakwani, ka glakwani hulfa sna a kə'a ta magaku wa.

²⁸ Hadik ta dygintá hulfa ŋa nzakwani ka kuzun. Tahula tsa, ŋa pghaftani ta ghəŋ ŋa ksayni ta zwan.

²⁹ Ka nda ndəha tsi vərzləŋ tama, nda maga fitik ŋa tsay, sagha fitika kla vdu ŋa tsay‡ tsa,» ka'a.

Ga mghama Lazglafta graf lu nda hya kramasa

Mat 13:31-32,34, Luk 13:18-19

³⁰ Wya ka'a nda həŋ guli: «Ndaw dza'a gra mu ta ga mghama Lazglafta, nda wati ma skwi dza'a grafta mu?

³¹ Tsa ga mghama Lazglafta ya ná, dza'a gray lu nda hya kramasa. Tsa hya kramasa ya ná, ndərzikw nzakwani mataba hulfaha ta ghəŋa hadik, ama ka sləgam sləga lu,

³² ta glafgla gdiz ka malaghutá hamata sluhwaha nidali. Ta pghay ta sləma dagala ha ka lavinta dyakha ta baba həga taŋ tida,» ka'a.

³³ Nda ndəghata mndərga tsa mahdihdiha ya mnanaŋta tsi ta gwada ta həŋ prək ka snaŋta taŋ.

³⁴ Inda ŋani ma gwada nda həŋ ná, ba nda mahdihdi. Ama nzata taŋ nda ghəŋa taŋ nda duhwalhani ya ná, tsi lanaptani ta həŋ.

Ləanata Yesu ta mativirau'

Mat 8:23-27, Luk 8:22-25

³⁵ Gahawu badu va tsa, «mbadma ta a ɔlu a,» ka Yesu nda duhwalhani.

³⁶ Ka sli'aftha həŋ ka zlanavatá tskata mnduha, ka lamə həŋ da tsa kwambalu nzamə Yesu mida ya ka laghwi, kawadaga nda sanlaha ma kwambalu guli mistani.

³⁷ Tata ndrə həŋ ma kwambalu, ka sli'aftha mghama mativirau', ka kapa'tsa'uwaku imi ka lami ka kuma ndəghanafta kwambalu.

³⁸ Ta hanani Yesu ma mndəra kwambalu, nda fatá ghəŋani ta skwa fa ghəŋ. Ka sli'anaftha həŋ. «Mghama da! Ndana a kagha ta na zwaduta dza'a zwaduta mu na ra?» ka həŋ nda tsi.

³⁹ Sli'avatani mantsa, ka dvanaghatá tsi ta falak. «Ləaləa ka nzata ka tɔekw!» ka'a nda drəf. Ka ləbatá falak, ka nzatá vli tɔekw.

⁴⁰ Ka mbədavatá tsi tvə duhwalhani. Ka'a nda həŋ mantsa: «Nu ta kəl kuni ka zləŋ mandana na, kulam ndana, had'zlgəhay nda ŋuduf da kaghuni dekdek katək ra?» ka'a nda həŋ.

⁴¹ Ka ksafthá zləŋ ta həŋ katakata. «Wa va na ma mndu katək na? Nduk nda falak nda drəf tani ta snanatá gwada!§» ka həŋ.

5

Mbanafta Yesu ta mndu ksu halaway

Mat 8:28-34, Luk 8:26-39

¹ Manda laba taŋ ta tsa sana ɔla drəfa Galili ta hadika Geraseni* ya,

² tata sabə nda sa Yesu ma kwambalu, ka gi ndadaghatá sana mndu ksu halaway, ta sabi mataba kuluha da guyay.

³ Mataba kuluha si ta nzakwa tsa mndu ya. Had' mndu ta lavintá ksaftha ŋa habafta dər nda zida wu,

⁴ kabga si ta tsamtsa lu ma tsuhwal, habawuha lu ta dzvuhani nda zida, ama ta ratsin ratsa tsatsi ta tsa zidaha ya, ta ɔalin ɔala ta tsa tsuhwalha ya. Had' mndu ta lavintá zlahafta wa.

⁵ Inda fitik ta vaghə nda vagha, ta hanə nda hana ta wawaku mataba kuluha nda ya ta ghwá, ka lili ka kwaha vghani nda pala.

⁶ Na tsa Nghanŋtani ta Yesu manda a ya ná, ka hwayaftá tsi ka lagha tsəlɔata ta kəmani,

⁷ ka wahu nda lwi dagala. «Yesu Zwanə Lazglafta ta luwa: Nya mataba da nda kagha na? Ta ndəba dzvu yu da kagha nda həga Lazglafta, ma ghuydip ka ta danwa,» ka'a.

‡ 4:29 Zuwel 4:13. § 4:41 Gray nda Zabura 65:8, 89:10, 107:23-32. * 5:1 Gray nda Mata 8:28.

8 Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga mnanamna Yesu kazlay: Ghwadaka sulkum! Sabsa ma na mndu na kə'a.

9 Ka dawantá tsi da tsi. «Wa hga gha na?» ka'a nda tsi. «Dəba'» hga da, kabga nda tska ŋni.

10 Kdəkkdək, ma ghziŋnis ka ma luwa, ka'a ndi'ata ka ŋdanđá nda tsi.

11 Tsaw ma tsa vli ya, mamu bra ghuvazuha† ta zbu ta skwa zay tanjavata ghwá.

12 Ka tsa ghwadaka sulkum ya mantša: «Kdəkkdək, ghuna ta aŋni da a ghuvazuha a, ka sli'amta ŋni da hən,» ka hən nda tsi.

13 «Lawal!» Ka'a nda hən. Ka sli'agaptá hən ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa ghuvazuha ya ta vgha tavata tsa ghwá ya ka rkaghata da drəf. Ta magay mbsaka tanjavata dambu' his ta zadamta ma tsa drəf ya.

14 Na tsa gwal si ta ngha tsa ghuvazuha ya, ka sli'afta hən nda hwaya ka laghu mnay ma luwa nduk tahula luwa. Ka sli'adaghatá mnduha da ngha tsa skwi ta maguta ya.

15 Manda sli'adaghata tanjavata Yesu, ka nghanjá hən ta tsa mndu si sli'amə ghwadaka sulkumha dida ya ta nzakwani kwandlanj nda sudatá lgut ta vgha. Ka ghudzaku tsa mnduha ya da zlən.

16 Ka rusu tsa gwal si hada ya ta skwi ta maguta nda tsa mndu si ksu halaway ya, nda skwi ta maguta nda tsa ghuvazuha ya, ŋa tanjavata.

17 Tahula tsa, «kdəkkdək, sli'apsli'a ma hadika ŋni,» ka hən nda Yesu.

18 Ta dza'a dza'a Yesu da kwambalu tama, «wya dzvu, ka la yu mista gha,» ka tsa mndu si ksu halaway ya nda tsi.

19 Ama ka Yesu nda tsi mantša: «La dzagha gha, ka dza'a ka slanaghatá la ga ghuni. Ka rusanafta ka ta inda skwi maga gha Mgham Lazglafta, nda ya kə'a tawatá hidahida ta kagha,» ka'a.

20 Ka sli'afta tsi ka laghwi da manay ma kuraghuta hadika Dekapwalus ta inda skwi magana Yesu. Ka ndərmim inda tanjavata nda ndərmima.

Mbatá sana marakw ta paghaku, nda

† 5:11 Ngha ta Zlahu 11:7 nda Vrafta ta Zlahu 14:8.

vramta hafu ma makwa Zayrus

Mat 9:18-26, Luk 8:40-56

21 Manda vradaghata Yesu nda kwambalu ka lagha ta sana bla drəf, ka sli'adaghatá mnduha ŋərbisl slanaghata hada. Ta sladu Yesu ta wa tsa drəf ya.

22 Ka lagha sana mndu tekwa mataba maliha ma həga tagha skwa la Yahuda slanaghata. Zayrus hga tsa mndu ya. Na gi nghanjani ta Yesu, ka gi zləmbatá tsi ma ghuvani.

23 Ka ŋavatá tsi ka ndəba dzvu da tsi, ka'a mantša: «Wa a makwa da ta kala ghən ta dza'a mtaku. Kdəkkdək, sawi ksanjta nda dzvu ka mbafta tsi, ka nzakwa tsi nda hafu,» ka'a nda tsi.

24 Ka sli'aftá Yesu ka dza'a kawadaga nda tsi. Mbadá mnduha ka sli'i rutututa mistani, ka bislay.

25 Mamu sana marakw mataba tanjavata maga vaku ghwanjpdə his ta paghaku.

26 Ghuyghuya tsa marakw ya ta danjwa katakata ta dza'a da takay da duhturha. Zadiŋzadá ta inda skwihani demdem, nduk nda tsa, had lavaghwani wu, tata sgaku nda sga tsa danjwani ya.

27 Na snanjta tsa marakw ya ka lu ta gwada ta Yesu, ka kdikadamtá tsi mataba mnduha, ka lagha ksanjta lguta Yesu nda ga mahulhul,

28 kabga wya ka'a ma ghənani: «Tsa ksanj yu ta dər lgutani tada ná, dza'a mbaku yu,» ka'a.

29 Na tsa gi ksanjani ya, gi təršiu' ləbata tsa paghakwani ya tsa. Ta snu tsi ma vghani ná, wdər nda mba.

30 Gi ta snə Yesu ma ŋani ma vgha guli ná, mamu mbraku ta savaghuta. Ka sladata tsi, ka mbədavata mataba tskata mnduha. Ka'a mantša: «Wa na mndu ta ksanjta lgutha da na na?» ka'a.

31 Ka duhwalhani nda tsi mantša: «Nda ngha ka ta tskatá mnduha ta bisla kagha ná, wa ta kshata na» ka ka? ka hən nda tsi.

32 Ka nanaghaku tsi ka zba tsa mndu ta ksanjta ya.

33 Na tsa marakw ya, ka ghudzaku da zlən, kabga nda sna ta skwi maga tsi. Ka zləmbatá tsi ma ghuva Yesu, ka mnananjta kahwathwata.

³⁴ Ka Yesu nda tsi mantisa: «Nda mba ka makwa da, kabga zlgħafta gha ta i'i nda ṅuḍufa gha. La nda vgha ta zdaku, ka nzata ka kwandəlan,» ka'a.

³⁵ Tata gwada Yesu, ka sagha gwal ga Zayrus da mnay ṅa Zayrus kazlay: Kḍakwa tsa makwa gha ya tsa, ṅa danwazlgelta gha ṅaw ta mgham na? ka həṅ.

³⁶ Klaf a Yesu ta tsa gwada taṅ ya ka gwada wa. «Ma zləṅ ka, fafta kagha ta ghəṅa gha ta i'i kwenkwen ṅa gha,» ka'a nda Zayrus.

³⁷ Ka sli'aftá tsi ka dza'a. Ka pyanatá tsi ta mnduha ta dza'a mistani, ka hgana'atá tsi ta i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana zwanamani ma Yakubu ṅa dza'a mistani.

³⁸ Ka ḅhadaghatá həṅ da tsa Zayrus mali ma həga tagha skwa la Yahuda ya. Ka slanaghatá Yesu ta mnduha ta kitsiwiraku, ta wawahaku, ta dzadza lubaluba.

³⁹ Ka lamə tsi da həga. «Kabgawu ta kəl kuni ka hlawi, ta kəl kuni ka taw? Ya wana ta mta a zwan wu, hani ta hani tsi,» ka'a nda həṅ.

⁴⁰ Ka ghuḅasu həṅ ta Yesu. Lagha Yesu ka ghzlagaptá inda mndu ma həga. Ka hgana'atá tsi ta i dani nda mani ma tsa zwan ya, nda tsa gwal lagha həṅ kawadaga ya, ka lamə həṅ da tsa dzuguvi nda zwan mida ya.

⁴¹ Ka ṅanatá tsi ta dzvu, ka'a mantisa: «Tal-itakum,» ka'a. Manda mnay kazlay: Makwa da, sli'afsl'i'a, i'i ya ta gwada nda kagha kə'a ya.

⁴² Gi hləbəts ka tsa makwa ya sli'afta ka gi mbada. A', ghwanṅpḍə his ima tsa makwa ya. Ka nzata həṅ ndandrakawa ka ndərmimay.

⁴³ Mbadaka Yesu ka zlahanaghatá həṅ ka ṅdanḍa kazlay: Yahayaha kuni da mnay dər ṅa wa tsi, ka'a. Ka'a nda həṅ guli mantisa: «Vlanwa skwa zay ta na makwa na,» ka'a.

6

Kwalaghuta gwal ma Nazaret ta zlgħaftá Yesu

Mat 13:53-58, Luk 4:16-30

¹ Ka sli'aftá Yesu ka zlanṅá tsa vli ya ka laghu da luwa ta glakwani.* Ka laghu duhwalhani mistani.

² Baḍu sabat, ka lamə Yesu da tagha skwi ṅa mnduha ma həga tagha skwa la Yahuda. Káka nda ndəghata mnduha hada ta sna tsa skwi ta taghə tsi ya. Ka ndərmim həṅ nda ndərmima: «Wa ta taghanaftá mndərga nana ma skwi? Wa ta vlanṅá mndərga nana ma difil ta kəl tsi ka maga nana ma mazəməzəma na?»

³ Tsa mnda fidi ta nzakway ka zwanə Mari† ya a na mndu na kay ra? Zwanamani ma i Yakubu nda Yuses, nda Yuda, nda Simuṅ a tsi kay ra? Mataba mu a kwagha mani kay guli ra?» ka həṅ. Ka nzaku Yesu ka skwa tuthun da həṅ.

⁴ Ka Yesu nda həṅ tama mantisa: «Ta vlay lu ta glaku ṅa anabi ma sana vliha, ama ma luwani, nda ya mataba la taṅ nduk nda ya ma həga ga taṅ‡ ná, had lu ta vla glaku ṅani wa,» ka'a.

⁵ Tsaya kəl Yesu ka kwal kul maganṅá mazəməzəm hada. Ka laghu tsi ksanṅa nda dzvu ta sanlaha ma mnduha kul dughwanaku, ka mbambanaftá tsi ta həṅ.

⁶ Ka ndərmim Yesu nda ndərmima ta tsa kwala taṅ kul zlgħaftá tsatsi nda ṅuḍuf ya.

Ghunafta Yesu ta duhwalhani ghwanṅpḍə his

Mat 10:5-15, Luk 9:1-6

Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka laghwi da ra zwana luwa ta hula Nazaret. Ka tatagha skwi ṅa mnduha.

⁷ Ka hagaftá tsi ta duhwalhani ghwanṅpḍə his ṅa ghwanaftani ta həṅ his his his da luwaha. Ka valanṅá tsi ta mbraku ta həṅ ṅa ghazliginṅá ghwadaka sulkum.

⁸ Ka zlahanaghatá tsi ta həṅ ka'a mantisa: «Ta sli'i kuni ya, dafa kwenkwen dza'a kuni klafta ma dzva ghuni, yaha kuni klaftá skwa zay, nda dər zliba ghuva, yaha kuni klaftá tsemi ma zlibi.

⁹ Yaha kuni klaftá mahisa lgut.

¹⁰ Ka lamla kuni da luwa katsi, ka nzata kuni ga mndu ya ta tsu'aftá kaghuni, ha ka sagha fitik dza'a kəl kuni ka sli'afta ma tsa vli ya.

* 6:1 Ngha ta Mata 13:54. † 6:3 Gray nda Yuhwana 6:42. ‡ 6:4 Gray nda Lukwa 4:24, Yuhwana 4:44.

11 Ka mamu gwal ma sana vli dza'a kwal kul tsu'afata kaghuni ta kwalaghutá sna gwada ghuni katsi, ka sli'apta kuni ma tsa vli ya, ka tukwiŋta kuni ta rgitika tsa luwa ya ta sála ghuni. Tsaya dza'a maraŋtá nza-kwa dmakwa taŋ ta ghəŋa taŋ,» ka'a nda həŋ.

12 Ka sli'afatá həŋ ka laghwi da mnay ŋa mnduha, ka həŋ mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, ka mnigiŋta kuni ta dmakwa ghuni,» ka həŋ.

13 Ka ghazligiŋtá həŋ ta ghwadaka sulkum ma mnduha, mbambanafha həŋ ta ndəghata gwal kul dughwanaku nda masanavata rdi ta həŋ§.

*Mtakwa Yuhwana mnda maga Batem
Mat 14:1-12, Luk 9:7-9*

14 Mantsa, ka snanaghatá tsa gwada ta gwadə lu ta Yesu ya ta mgham Hiridus, kabga laghula hgani da zərwa. Ka lu ta mnay tida na: «Tsa Yuhwana mnda maga batem ya kay ya ta sli'agabta ma mtaku, tsa ta kəl tsi ka maga mazəmzəmha,» ka lu.

15 «Iliya ya tane,» ka həŋ. «Sana anabi ta gara vgha nda sani mataba anabiha ghalya ya,» ka sanlaha nda ŋa taŋ.

16 Ama manda kdakwa Hiridus ta snaŋta tsahaya: «Tsa Yuhwana tsaghu yu ta ghəŋani ya kay ya ta sli'agabta nda hafu,» ka'a.

17 Kəl Hiridus ka mnata ksafatá Yuhwana ná, kabga gwada ta Hiridiya ta nzakway ka markwa zwanamani Filip* klu tsi ka marakw,

18 si kəl Yuhwana ka mnay ŋa Hiridus kazlay: Ra a ka klay gha ta markwa zwanama gha wu,† ka'a nda tsi. Kəl Hiridus ka ghunaftá sludzani ksafatá Yuhwana ka tsamta ma zida.

19 Tifin basanava basa Hiridiya ta ŋuduf ta Yuhwana kabga tsa gwada ya, ka zbə tsi ta tvi ŋa dzata ama trid traptra ta tvani.

20 Vərda dər Hiridus ná, ta zləŋay ta Yuhwana. Nda sna guli kazlay: Mndu nda ghuəba Yuhwana, ŋərma mndu ya kə'a ka katə tsi. Inda nzata Hiridus ka sna gwada ta gwadə Yuhwana ya ná, ta dəwir nda dwira ta ghəŋani dər má dʷafdʷa tsi ta snay.

21 Ma sana fitik tama, ka mutsafta tsa Hiridiya ya ta tvi ŋa dzatá Yuhwana. Tsa fitik ya ná, badu fata Hiridus ta skala havakta fitika yakwani ya. Badu tsaya, ka hafaftá Hiridus ta mnduha. Tsa mnduha hagaf tsi ya, gwal dagaladagala ta wanafta, nda mghamha ta ghəŋa sludzihə, nda gwal klu lu ta hadika Galili ya.

22 Badu va tsaya tama, ka lamə makwa tsa Hiridiya ya ka skalu ta kəma tsa mnduha ta tskavata ya. Ka zdanaftá tsa skalani ya ta ŋudufa Hiridus nda tsa gwal hagaf tsi ya tani. Ka Hiridus nda tsa makwa ya mantsa: «Ka nu dza'a kumafta maya gha ya, dawiha dawa dza'a vlaghavla yu,» ka'a.

23 Ka wadanatá tsi. Ka'a mantsa: «Skwi ya dza'a dawanŋta kagha da i'i ná, dza'a vlaghavla yu, dər má sləhwa luwa da tsi,» ka'a.

24 Ka ndagaptá tsa makwa ya ka laghwi mnay ŋa mani. Tahula mnanatani, ka dawu tsi da mani. Ka'a mantsa: «Nu dza'a yu daway tama?» ka'a. Ka mani zlghaftá wani mantsa: «Dawa ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a nda tsi.

25 Ka gi vrəglaghutá tsi slanaghatá mgham ka daway da tsi: «Ta kumay yu ta vlihata gha ndana ndana ta kwambleh ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

26 Su'anak ká mgham nzata. Lavgliŋ a ta sdanafta wu, kabga nda ghada wadanatani ta kəma tsa gwal hagaf tsi ya.

27 Ka gi ghunaftá tsi ta sludzi turtuk mataba gwal ta nghay ka'a nda tsi mantsa: «La ka tsagaghata ka ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

28 Ka sli'afatá tsa sludzi ya ka laghwi da gamak, ka tsagaghatá ghəŋa Yuhwana mnda maga batem ta kwembleh.

29 Manda snaŋta duhwalha Yuhwana ta tsa skwi ya, ka lagha həŋ klaghata mblani ka laghwi padamta.

*Zunusta Yesu ta skwa zay ta mnduha
dəmbu' hutaf*

Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-14

30 Mbada tsa duhwalha si ghwanagha Yesu ya ka varakta. Ka tskavatá həŋ tavata

§ 6:13 Gray nda Yakubu 5:14. * 6:17 Ngha ta 8:27. † 6:18 Ngha ta Zlahu 18:16, 20:21.

Yesu, ka rusa skwi si maga həŋ, nda skwi ya si ta taghə həŋ ɲa mnduha.

³¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Mbadma ta wa mazawa, ka nzata kuni ka hlaptá hafu hada,» ka'a. Had fitika taŋ ɲa mutsaftá dər zaŋta dər skwa zay wu, kabga ndəghata mnduha ta zazavadaku katakata hada.

³² Ka sli'aftá hahəŋ hahəŋ ka dza'a ma kwambalu da sana vli ta wa mazawa.

³³ Ta sli'i həŋ, nda ndəgha mnduha ta nghintá həŋ, ka tsəmaftá həŋ. Ka gazlatá inda mnduha ma luwa, ka dza'a nda səla da tsa vli ta dza'a i Yesu nda duhwalhani ya, ka tinlaghutá həŋ ta ɓhadaghata, kabga ta hway nda hwaya hahəŋ.

³⁴ Manda ɓhadaghata Yesu, ka sabə tsi ma kwambalu. Kə'a kə'a ná, tizlik tskata mnduha, ka ksaŋtá həŋ katakata ta Yesu ka hidahida, kabga nda nza həŋ manda tuwakha kul had mnda ngha‡ həŋ, ka gi nzatá tsi ka tagha skwiha ɲa taŋ.

³⁵ Manda ya nda ghada laghwa fitik, ka lagha duhwalhani mnay ɲani. Ka həŋ mantsa: «Wana ma mtak lu hadna, laghula fitik guli,

³⁶ mnanamna ta na mnduha na, ka sli'a həŋ da luwa, nda ya da zwana luwaha ta wafta na vli na, ka dza'a həŋ skwa skwiha ɲa zay taŋ,» ka həŋ.

³⁷ Ama ka Yesu nda həŋ mantsa: «Vlaŋwawla kaghuni ɓa ta skwa zay ta həŋ,» ka'a. Ama ka həŋ nda tsi mantsa: «ɲa sli'a ɲni da dzawaktá buradi prək ka tseɗa vasha mnduha his dərɱək ta maga slna\$, ka valaŋtá həŋ ɲa zay taŋ rki?» ka həŋ.

³⁸ Ka'a nda həŋ mantsa: «Kidaghi buradi da kaghuni na? Naghawa nasha» ka'a. Naghanata taŋ, ka həŋ mantsa: «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his ya,» ka həŋ.

³⁹ Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Mnanawamna ta mnduha ka nzanzata həŋ ka ghuɓu ka ghuɓu ta kuzuŋwa mkwenek,» ka'a.

⁴⁰ Ka tsakavatá mnduha, ka nzanzata dərɱək dərɱək ma ya vli, hutaf mbsak hutaf mbsak ma ya vli.

⁴¹ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradi hutaf, nda tsulhwa klipi his ya. Ka nghadaftá tsi nda ta luwa ka rfanaghatá Lazglafta. Tahula

tsa mantsa, ka ɓalanaptá tsi ta tsa buradi ya, ka valaŋtá duhwalhani, ɲa daganaftá tsa mnduha ya. Mantsa guli, ka daganaftá tsi ta tsa tsulhwa klipi his ya ta həŋ.

⁴² Inda taŋ demdem ka zazutá həŋ, ka babaghawtá həŋ.

⁴³ Ka tskaftá lu ta paɗakwa tsa buradiha nda klipiha ya ka ghwanak ghwanɗɗə his.*

⁴⁴ Gwal ta za tsa buradi ya ná, mnduha dambu' hutaf ya.

Mbaday Yesu ta mbada ta drəf

Mat 14:22-33, Yuh 6:15-21

⁴⁵ Tahula tsa, gi ka mblafta Yesu ta duhwalhani ka lamə da kwambalu ɲa dza'a taŋ ta sana ɓla drəf nda tvə luwa Betsayda, ta kdə tsatsi ta vriŋtá dəmgə ɲa laba tsatsi nda hul nda hul slanaghatá həŋ.

⁴⁶ Manda dgatani ta vgha nda tsa mnduha ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi ta ghwa da maga du'a.

⁴⁷ Lama vli da rvidik ya ná, ɓhatá tsa duhwalha Yesu ya tsa nda kwambalu ma takataka drəf. Tata hadik Yesu turtukwani.

⁴⁸ Kə'a ka Yesu nghadapta ná, ta takadaku duhwalhani ka swa kwambalu, kabga mamu falak ta vra həŋ. Wər ta tsughbura sərɗək vli, ka sli'aftá tsi ka mbada ta drəf nda səla, ɲa dza'a nda da həŋ, ka kumə tsi ta klatá wa taŋ.

⁴⁹ Kə'a ka həŋ ná, mamu skwi ta mbada ta imi, zlah halalay ya, ka həŋ ka wahu.

⁵⁰ Nda ngha inda taŋ demdem, ka ghudzaku həŋ ta ghudzaku da zləŋ. Ka gi gwadganatá Yesu ta həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: «Ma wahu kuni ta wahu, i'i ya, ma zləŋ kuni ta zləŋ!» ka'a nda həŋ.

⁵¹ Ka lagha tsi, ka lamə da tsa kwambalu ya nzata tavata həŋ. Ka gi lɓata tsa falak ya tɓekw. Ka laghu tsa duhwalhani ya da ndərmimay katakata.

⁵² Ma ɲa sŋaŋta taŋ ta mbrakwa Yesu nda mazəmzəm maga tsi nda buradi ya ná, lanamə a ta həŋ wu, kabga təŋtəŋa ghəŋa taŋ.

Mbambanafta Yesu ta mnduha ma Genazaret

Mat 14:34-36

‡ 6:34 Gray nda Mbsak 27:17, 1 Mghamha 22:17, Azekiyel 34:5-6. § 6:37 Ngha ta Mata 20:2. * 6:43 Gray nda 2 Mghamha 4:42-44.

⁵³ Tahula tsughwadapta taŋ ta drəf, 6hadaghar həŋ ta hadika Genazaret, ka hbanata həŋ ta kwambala taŋ ta wa drəf hada.

⁵⁴ Manda saba taŋ ma kwambalu, ka tsəmafta mnduha ta Yesu.

⁵⁵ Tsəmafta taŋ, ka sli'aftá həŋ nda hwaya da mnay ma inda vliha. Ka tsakwə həŋ nda ghzləŋa taŋ nda ghzləŋa taŋ ta gwal kul dughwanaku, da inda vli sŋaŋ həŋ kazlay: Hada Yesu kə'a.

⁵⁶ Ma inda dər wati ma vli tsi ta lagha Yesu, dər ma zwana luwa tsi, dər ma hudá luwa tsi, ka dər tahula luwa a tsi, ta hladaghahla lu ta gwal kul dughwanaku ka pghata ta daði. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi, ŋa ksəŋta dər wa lgutani tsi kwenkwen. Inda gwal ta ksəŋta ná, nda mbamba həŋ.

7

Gwada i Yesu nda la Farisa ta ghəŋa tagha skwa dzidzi

Mat 15:1-9

¹ Ka sli'agata tsa la Farisa nda sanlaha ma gwal tagha zlahu ŋa mnduha ya ma Ursalima, ka tskavata tavatá Yesu.

² Ka nghanťa həŋ ta sanlaha ma duhwalha Yesu ta za skwa zay nda ŋratá dzvu, mbaziŋ a həŋ manda ya taghanaf dzidziha taŋ ta həŋ wa.

³ Tsaw la Farisa nda sanlaha ma la Yahuda ya ná, had' həŋ ta za skwa zay ka ta mbaza a dzva taŋ tsuwedek dina, manda ya taghanaf dzidziha taŋ ta həŋ wa.*

⁴ Ka vragaghavra həŋ ta luma, had' həŋ ta za skwa zay ka ta mbazaghu a həŋ ta mbaza wa. Mamu ndəghata sana skwiha guli taghanaf dzidziha taŋ ta həŋ ta magə həŋ manda: Tva mbazapta dina ta kuwa, nda bəzleghwa, nda siga kufur.

⁵ Mbadá la Farisa nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ka dawəŋta da Yesu. Ka həŋ mantsa: «Nu kul had' duhwalha gha ta maga skwi taghaf lu da dzidziha, ta kəl həŋ ka za skwa zay kul mbaziŋťa dzvu na?» ka həŋ.

⁶ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. A ta ŋa Isaya

ta mnay ta ghəŋa ghuni, manda ya nda vinda mnə na Lazglafta kazlay:

nana mnduha na ná, ta wubisim ta wubisim ta zləzlva həŋ ta i'i. Ma ŋudufa taŋ ná, d'va a həŋ ta i'i wa.

⁷ Zləzləva i'i ta zləzlvu həŋ ná, ka bətbət. Ma ŋa taghay taŋ ta zlahu dá ŋa mnduha ná, ka laghu həŋ da ŋanatá zlahu mnduha†,» kə'a ya.

⁸ Zlanava zla kuni ta zlahu Lazglafta, ka laghu kuni da sna skwi ya ta taghu mnduha.

⁹ «Nda hidá kuni kahwata ta wudíŋťa zlahuha Lazglafta, ka ŋanatá ŋa ghuni ma skwa dzidzi.

¹⁰ Wya ka Musa: «Vla ta glaku ŋa i da gha nda ma gha,» kə'a. Ka'a guli na: «Mndu ta razanaftá i dani nda mani, dza'a dzadza‡ lu,» kə'a.

¹¹ Ama ka kaghuni ta mnay ŋa mnduha ná, laviŋlava mndu ta mnay ŋa i dani nda mani kazlay: Si má ta kumay yu ta vlaghatá skwi ŋa kataghata, daw laviŋ a yu wu, kabga kwarbaŋ ya manda mnay kazlay: Dza'a vlanťa Lazglafta yu kə'a.

¹² Mantsa ya tama ta mbla kuni ta tsa mndu ya, ŋa kwal kul katanťa i dani nda mani.

¹³ Ma tsa magay ghuni mantsa ya tama ná, ta mbədiŋmbəda kuni ta gwada Lazglafta, nda mndərga tsa tagha skwa ghuni ya ŋa mnduha. Nda ndəgha mndərga sana skwiha ta magə kuni manda daslakwa tsahaya.»

Skwi ya ta ŋriŋta mndu

Mat 15:10-20

¹⁴ Tahula tsa, ka hagəglaktá Yesu ta dəmgá da tsi. Ka'a nda həŋ mantsa: «Gunawa guna ta sləməŋa ghuni dina, ka mnaghunata yu.

¹⁵ Had' skwi ta zadata mndu nda za ta ŋriŋta mndu wa, ba skwi ta sabə nda sa ma ŋudufa mndu ta ŋriŋta mndu,» kə'a.

¹⁶ [Ka mamu mndu nda sləməŋa snay ka sna tsi.]

¹⁷ Manda sli'afta Yesu ka laghwi da həga dgarə tsi ta vgha nda dəmgá, ka dawəŋťa duhwalhani da tsi ta ghəŋa tsa gray graf tsi ya.

* 7:3 Gray nda Lukwa 11:38. † 7:7 Ngha ta Isaya 29:13. ‡ 7:10 Ngha ta Sabi 20:12 nda Vrafta ta Zlahu 5:16 nda Sabi 21:17 nda Zlahu 20:9.

18 Ka'a nda həŋ mantsa: «A'a, haď difil ma ghəŋa kaghuni guli ra? Sna a kaghuni guli kazlay: Haď skwi ta zadata mndu nda za ta laviŋtá ŋriŋta mndu wu kə'a ra?

19 Haď tsa skwi ta zadata mndu nda za ya ta dza'a da ŋuďufa mndu wu, da huďi ta dza'a tsi ŋa dza'a thidiŋta ma dra,» ka'a. Tsa gwada Yesu ya ná, ta kumay ta mnay kazlay: Nda ghuďa inda skwa zayš kə'a.

20 «Skwi ta sabə nda sa ma ŋuďufa mndu ná, tsaya ta ŋriŋta mndu,

21 kabga ma ŋuďufa mndu ta sli'agabta ghwadaka ndanuha, nda sli'inŋli'in, nda ghali, nda psła mnduha,

22 nda hliri, nda hara'u tiri, nda sidi, nda nənəa mndu, nda kakraŋaku, nda ghudzaku, nda vza rutsak ta mndu, nda gəla ghəŋ, nda ga rgha.

23 Inda tsa ghwadaka skwiha ta sli'agapta ma ŋuďufa mndu ya ta ŋriŋta mndu,» ka'a nda həŋ.

Zlghay nda ŋuďufa sana marakw Mat 15:21-28

24 Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu hada ka laghwi ta haďika Tir nda Siduŋ. Ka lamə tsi da sana həga. Va a si ta snaŋta mndu kazlay: Wa'a hadya kə'a wa, ama laviŋ a ta difaghuta wa.

25 Mamu sana marakw ksu halaway ta makwani, ka snaŋtá tsi ta mna gwada ta Yesu. Ka gi sli'aftá tsi ka lagha zləmbatá ma ghuva Yesu.

26 Ka ndəbu tsi ta dzvu da tsi ŋa ghzligiŋtá tsa duhwala halaway ya ma tsa makwani ya. Tsa marakw ya ná, makwa la Grek ma luwa Finusi, ya lu ta haďika Siri ya.

27 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Zlaŋzla ta zwani karaku ka baghafta həŋ. Dina a ka klaftá đuvula zwani ka vlaŋtá zwana kriha wa,» ka'a nda tsi.

28 «Mantsa nzakwani mndani mghama da, ama ta dagay zwana kriha ta wiwsa tsa skwa zay ta rkadata ta haďik ma vəl zay zwani ya guli,» ka tsa marakw ya.

29 Ka'a nda tsi mantsa: «Kabga tsa gwada gha ya, la makwa da dzagha gha, wa'a saghusa tsa duhwala halaway ya ma makwa gha» ka'a nda tsa marakw ya.

30 Ka sli'aftá tsa marakw ya ka laghwi dzaghani. Bhadağhatani dzagha ka lamə tsi da həga, ka slanaghatá tsi ta tsa makwani ya ta hani ta ghzləŋ. Ta haď tsa duhwala halaway ya mida wa.

Mbanafta Yesu ta sana rgha kul snaŋta zləməŋ

31 Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ta haďika Tir, ka laghwi nda ma luwa Siduŋ, ka zlagaghatá tsi nda ma Dekapwalus ŋa vru nda tvə drəfa Galili.

32 Bhadağhatani da hada, ka klanaktá lu ta sana mndu ka rgha, sna a ta sləməŋ wu, sna a ta gwada guli wa. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi ŋa ksəŋta nda dzvu ka mbafta tsi.

33 Ka klaghatá Yesu ta tsa mndu ya turtukwani, di'in, nda mnduha. Ka dzadzaghatá Yesu ta ndəfiŋa dzvuhani da sləməŋha tsa mndu ya, danafha ta sərdəkani ta ghanik.

34 Ka nghadaftá Yesu nda ta luwa, ka hlafta tsi ta hafu. «Efasla,» ka'a. Manda mnay kazlay: Gunaguna kə'a ya, nda gwada luwa taŋ.

35 Gi wuzlaŋ guna guna sləməŋha tsa mndu ya, gi wuted plata ghanikani tsa, ka gwada tsi ta gwada tsələŋ.

36 Ka dvanaghatá Yesu ta mnduha yaha həŋ da mnay dər ŋa wati ma mndu tsi. Ka dvu Yesu ta həŋ ya ná, ka sgə hahəŋ ta mna tsa skwi maga Yesu ya.

37 Ka ndərmim həŋ katakata, ka həŋ mantsa: «Inda skwi ta magə na mndu na na, dina. Nduk nda rgha tani ná, ka gwananatani ta sləməŋhani, ka gwadayni ta gwada. Kay! Skwi dina ta magə na mndu na,» ka həŋ.

8

Zunusta Yesu ta skwa zay ta mnduha dəmbu' fwaď

Mat 15:32-39

1 Ma tsa fitik ya, ka tsəkəglavatá ndəghata mnduha da Yesu, haď skwa zay ŋa zay taŋ wa. Ka hgəŋtá Yesu ta duhwalhani,

2 «Ta ksita ka hidahida na mnduha na, kabga ma hkəna fitika taŋ na ta nzaku kawadaga nda i'i, haď skwi mutsaf həŋ ŋa zay guli wa.

³ Ka lawala dzagha ghuni nda maya nda maya ka yu nda hən̄ katsi, mutsafta a hən̄ ta mbraku ŋa mbađa ta tvi wa. Wya sli'af ma vli di'ij sanlaha mataba taŋ guli,» ka'a nda hən̄.

⁴ «Ga dza'a mutsafta lu ta skwa zay ma na mtak na, ŋa vlaŋtá na mnduha na ŋa baghanaftá hən̄ na?» ka duhwalhani nda tsi.

⁵ «Kidaghi buradi da kaghuni na?» ka'a nda hən̄. «Ndəfáŋ hən̄,» ka hən̄ nda tsi.

⁶ Mantsa tama, «nzawanza rəp ta hadik,» ka Yesu nda tsa mnduha ya. Ka nzatá hən̄. Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ndəfáŋ ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta. Tahula tsa, ka ɓalanaptá tsi, ka valaŋtá duhwalhani, ŋa daganafatá tsa mnduha ya. Ka daganafatá hahən̄ ta tsa mnduha ya.

⁷ Mamu zwana klipi ki'a guli da hən̄, ka rfanaghatá Yesu ta Lazglafta ta ghəŋa tsa klipi ya, ka valaŋtá tsi ta duhwalhani. «Daganafwa daga ta mnduha,» ka'a.

⁸ Ka zutá mnduha, ka baghaftá hən̄. Ka tskaftá lu ta pɗakwani ma vəl zay taŋ, ka ghwanak ndəfáŋ.

⁹ Tsa mnduha ya na, ta magay hən̄ ta dəmbu' fwad. Mantsa tama, ka vriŋtá Yesu ta hən̄ dzagha taŋ.

¹⁰ Gi tahula tsa, ka sli'aftá tsi ka lamə da kwambalu nda duhwalhani, ka laghu hən̄ ta hadika Dalmanuta.

Daway la Farisa ta mazəmzəm da Yesu Mat 16:1-4

¹¹ Manda ɓhadaghata taŋ, ka sli'adaghatá la Farisa slanaghata, ka zlərdə hən̄ ta skwiha nda tsi, kabga ta kumay hən̄ ta mutsaftá ghurum ŋa ksaftá Yesu, ka hən̄ nda tsi mantsa: «Magaŋnamaga maga ta mazəmzəm ŋa maraŋta kazlay: Da Lazglafta ta mutsa kagha ta ŋa gha ma mbraku kə'a,» ka hən̄.

¹² Ka hlaftá Yesu ta hafu, ka'a mantsa: «Kabgawu ta kəl mnduha ta na zamana na, ka ɗawa magatá mazəmzəm katək na? Kahwathwata ta mnaghunata yu, had sana mazəmzəm dza'a maraŋta lu ta mnduha ta na zamana na wa,» ka'a nda hən̄.

¹³ Ka sli'aptá tsi mataba tsa la Farisa ya ka laghwi da kwambalu ŋa dza'a ta sana ɓla tsa drəf ya.

Zanapta duhwalha Yesu ta skwi maga Yesu

Mat 16:5-12

¹⁴ Ma tsa sli'a taŋ ya, ka zanaptá duhwalhani ta klaftá buradi, turtuktuk yeya buradi da hən̄ ma kwambalu.

¹⁵ «Dasuwa ka kuni! Nghawa ghəŋa ghuni da isa la Farisa nda Hiridus,» ka Yesu zlanaghatá hən̄.

¹⁶ Ka wuwisaku tsa duhwalhani ya mataba taŋ. «Zlah na kwala buradi kul had da amu na yeya,» ka hən̄.

¹⁷ Fslek ka tsa gwađa ya lamə da sləməŋa Yesu. Ka'a nda hən̄ mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ndanu, kabga kwala buradi kul had da kaghuni na? Ha gita, had mahizl ma ghəŋa ghuni ra? Təŋtəŋani ghəŋa ghuni katək ra?»

¹⁸ Ya wana mamu ira ghuni ní, nu kul nghanjta kuni ta vli? Wana mamu sləməŋa ghuni, nu kul snaŋtá kuni ta sləməŋ*? Had kaghuni ta havaktá skwi katək ra?

¹⁹ Ma fitika daganafatá ɗa ta buradi hutaf ta mnduha dəmbu' hutaf, kidaghi ndaghanafta kuni ta ghwanak nda paɗakwa vəl zay mnduha na?» ka'a nda hən̄. «Ghwanpɗə his hən̄,» ka hən̄.†

²⁰ «A ki ma fitika daganafatá ɗa ta buradi ndəfáŋ ta mnduha dəmbu' fwad, kidaghi ndaghanafta kuni ta tughuba nda paɗakwa vəl zay mnduha guli?» ka'a nda hən̄. «Ndəfáŋ hən̄,» ka hən̄.‡

²¹ «Ka si mantsa tsi, nu kwal kuni snaŋta tama?» ka'a nda hən̄.

Mbanafta Yesu ta mndu nda ghulpa ma Betsayda

²² Mantsa tama ka ɓhadaghatá i Yesu nda duhwalhani da luwa Betsayda. Ka kladaghatá mnduha ta ghulpata mndu da Yesu. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi ŋa ksaŋta.

²³ Ka ksaftá Yesu ta tsa mndu nda ghulpa ya ta dzvu, ka klaghata tahula luwa. Ka tfanaftá tsi ta sərdək ta iri, ka pghanaftá dzvu, ka ɗaw tsi da tsi kazlay: Nda ngha ka ta skwi ra? kə'a.

* 8:18 Gray nda Irmija 5:21, Azekiyel 12:2. † 8:19 Ngha ta 6:35-44. ‡ 8:20 Ngha ta 8:1-9.

²⁴ Ka gunanṭá tsa ghulpa ta mndu ya ta iri. «Nda ngha yu ta mnduha ta wawaku mndani ná, ama manda fu manda fu ta ngha yu ta hən,» ka'a.

²⁵ Ka pghəglaftá Yesu ta dzvuhani ta iriha tsa mndu ya guli, ka nghanṭá tsa mndu ya ta vli tsuwadək. Nda mba tama, nda ngha ta dagatá skwiha.

²⁶ Mantsa tama, «Yaha ka lami da huḍa luwa,» ka'a nda tsi, ka ghuniṭta dzaghani.

Kagha ná, Kristi ka, ka Piyer nda Yesu

Mat 16:13-20, Luk 9:18-21

²⁷ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka dza'a da sana luwaha ndusa ndusa ma luwa Sezare Filip. Ta labə hən ta tvi, ka daw tsi da duhwalhani. Ka'a mantsa: «Wa i'i, ka mnduha ta mnay na?» ka'a nda hən.

²⁸ Ka hən mantsa: «Yuhwana mnda maga batem ya ka sanlaha, Iliya ya ka sanlaha, sana mndu mataba la anabi ya ka sanlaha ta mnay nda kagha.»

²⁹ «Kinawu ka kaghuni, wa ya ka kaghuni ta mnay nda i'i?» ka'a kay guli. Ka Piyer mantsa: «Kagha na: KristiŠ ka,» ka'a nda tsi.

³⁰ Ka zlahanaghatá Yesu ta hən ka ṅdanḍa. Ka'a nda hən mantsa: «Yahayaha kuni da walanṭá mnay mantsa ṅa mndu,» ka'a.

Mnay Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 16:21-28, Luk 9:22-27

³¹ Mantsa tama, ka zraftá Yesu ta taghay ṅa duhwalhani kazlay: Dza'a ghuyapə ghuya Zwanṅa mndu ta danwa katakata. Dza'a wudidin wuda la galata mnduha, nda maliha ta ghənṅa gwal ta dra skwi ṅa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ṅa mnduha tani. Dza'a dzadza lu, baḍu mahkən, ṅa sli'agaptani nda hafu, ka'a.

³² Ka mnə tsi ta tsa gwadaha ya banluwa. Ka ksaghutá Piyer ta Yesu ta slərpa vli ka davanaghata.

³³ Ka mbədavatá Yesu, ka ngha duhwalhani. Ka ṅruhanaghatá tsi ta Piyer, ka'a nda tsi mantsa: «Laghula gha tavata i'i halawaya skwi na. Had ka ta ndanu manda ya ta kumə Lazglafta wa. Manda ndana mnduha ká ka ta ndanu,» ka'a nda tsi.

Fata duhwalha ta ghənṅa tan manda ṅa Yesu

³⁴ Ka hagaktá Yesu ta mnduha, nda duhwalhani tani, ka mnay ṅa tan. Ka'a mantsa: «Ka ta kumay mndu ta nzaku kawadaga nda i'i katsi, ba vziṅtani ta ghənṅani, ka klayni ta udza zlanṅayni, ka dza'ani mista da.

³⁵ Ka dza'a mbanafmba yu ta hafa da ka mndu katsi ná, dza'a zadinṅada tsa mndu ya ta hafani. Mndu dza'a zadinṅá hafani kabga i'i, nda ya kabga Lfida Gwada ná, dza'a mbanafmba tsa mndu ya ta hafani.

³⁶ Nu dza'a ghzlanata mutsafta mndu ta na ghənṅa hadik na tender, ka nda zada hafani na?

³⁷ Nu dza'a vlata mndu ṅa vara hafani na?

³⁸ Ya wana ka dmaku mnduha ta na zamanana, ka sli'in ka sli'in hən da Lazglafta. Ka kwalaghukwala mndu ta mnantá hga da nda gwada da guli ta kəma tsa mnduha ya katsi, i'i Zwanṅa mndu guli ná, dza'a kwalaghukwala yu ta mnantá tsa mndu ya baḍu vragata da kawadaga nda duhwalha nda ghuḍa ta luwa ma glakwa Lazglafta.»

9

¹ Ka'a nda hən guli mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sanlaha ma mnduha mataba gwal hadna, dza'a kwal kul rwuta ta saha ga mghama Lazglafta nda mbraku, ṅa nghanṭa tan nda ira tan,» ka'a.

Mbədavafta Yesu

Mat 17:1-13, Luk 9:28-36

² Tahula fitik mku', ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yakubu, nda Yuhwana mistani, ka ṅlaghatá hən ta sana ghwa nda slra. Lafa tan ta tsa ghwa ya, ka mbədavaftá tsi ta kəma tan.

³ Ka wudaku lguthani tilil katakata. Had mndu ta na ghənṅa hadik na dza'a lavinṅá ghuḍaptá skwi ṅa banafṭa ṅa laf taḍ ta tsaya wa.*

⁴ Ta wa ira tsa duhwalhani ya, ka zlagaptá i Iliya nda Musa, ka ghwa yiva nda Yesu.

⁵⁻⁶ Ka ksafṭa zlanṅ ta tsa duhwalha ya katakata. Sna a Piyer ta skwi ṅa mnay wa. Gi ka Piyer nda Yesu mantsa: «Maləma da,

§ 8:29 Kristi: Tsaya Almasihu. * 9:3 Gray nda 2 Piyer 1:16-18.

dina ka nzata mu hadna. Magafmamaga ta hægaha tumpul hkæn. Pal ɲa gha, pal ɲa Musa, pal ɲa Iliya guli,» ka'a.

⁷ Ka saha kusay tɔk bukwaamtá hən. Ka gwadagaptá lwi ma tsa kusay ya. Ka'a mantsa: «Nana na zwanja dá ta dɔvu yu nda ɲudufa dá. Snawa ta gwada da tsi,†» ka'a.

⁸ Gi zlawad zlawad zlawad, ka duhwalhani ka nanagha vli ta wanaftá hən. Kə'a ka hən ná, Yesu turtukwani yeya nghan hən kawadaga nda hən.

⁹ Ka sli'aftá hən ka saha ta tsa ghwá ya. Ta saha hən, ka zlahanaghatá Yesu ta tsa duhwalha ya. Ka'a mantsa: «Yahayaha kuni da mnanjá skwi nghan kuni ɲa mndu ha ka sagha fitik ya dza'a sli'agabta Zwanja mndu mataba gwal nda rwa,» ka'a.

¹⁰ Ka snatá hən ta tsa gwada ya, ama ka laghu hən da dadawaku mataba tan «nahgani sli'agabta mataba gwal nda rwa?» ka hən.

¹¹ Mantsa tama, ka dawantá duhwalhani da Yesu. Ka hən mantsa: «Kabgawu ta kəl gwal tagha zlahu ɲa mnduha ka mnay kazlay: Tinjəl Iliya dza'a saha karaku‡ kə'a na?» ka hən.

¹² Ka Yesu nda hən mantsa: «Ani, dza'a tinlaghutinja Iliya ta saha ɲa payanata inda skwiha. Ama kabgawu vindafta lu ta ghəɲa Zwanja mndu kazlay: Dza'a ghuyay ta danwa katakata, dɔvəta a lu wu kə'a?»

¹³ Ama ka yu ta mnaghunata ná, ghadaghada Iliya ta saha ka ghuyanaptá hən ta danwa manda ya kuman hən. Mantsa ya ka gwada Lazglafta mnata ta ghəɲani,» ka'a nda hən.

*Mbanafta Yesu ta sana zwanj ksu seteni
Mat 17:14-21, Luk 9:37-43*

¹⁴ Manda vradaghata i Yesu tavata tsa duhwalhani si zлана hən ya, ka nghanjá hən ta tskata mnduha ta wanaftá tsa duhwalha ya nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ta zlərdutawi nda hən.

¹⁵ Na ghur, nghay tsa tskatá mnduha ya ta Yesu ná, nda ghada ndusadaghatani da hən. Ka sli'afta hən nda hwaya ka dza'a ga zgu ɲani.

¹⁶ Ka Yesu dawanta da hən mantsa: «Ta ghəɲa wu ta zlərdá kuni ta wi nda hən na?» ka'a.

¹⁷ Ka sana mndu mataba tsa mnduha ya zlghanaftawi mantsa: «Maləma dá, zwanja dá ksu seteni, vlan a ta tva gwada wu kəl yu ka klagaghata da kagha.

¹⁸ Ka ta kumay tsa skwi ya ta slanapta katsi, gi slanatani ta hadik. Gi pghay tsa zwanj ya ta mahupak ma wi, dzislayni ta sli'ij ka hpaday, gi dzəɲ vghani. Tsaya kəl yu ka ndəba dzvu da duhwalha gha, kambəl ka ghzliginjá hən ta tsa seteni ya ma tsa zwanja dá ya mazlay, ama ka traptá hən,» ka'a nda tsi.

¹⁹ Ka Yesu nda hən mantsa: «Ghwadaka mndəra mnduha kul had zlghay nda ɲuduf da hən! ɲa kulam yawu dza'a nzata yu tavata kaghuni? ɲa kulam yawu dza'a nzata yu ka su'uwaghunata? Klagidighawa tsa zwanj ya,» ka'a nda hən. Ka klədanaghatá lu.

²⁰ Gi ghur nghay tsa zwanj ya ta Yesu ná, ka gi slanaptá tsa seteni ya nda mbraku, ka slanata ta hadik, ka kwatambal tsi ta vgha ta hadik, ka pgha mahupak ma wi.

²¹ Ka dawantá Yesu da dani ma tsa zwanj ya: «Daga Yawu zrafta na skwi na ta na zwanj na na?» ka'a nda tsi. «Daga ma ga zwanjani ksafra tsi.

²² Baɔu ma sani, klaftani wudamta da vu, dər da imi tsi, gi wudamtani ma ɲa dzatani, kə'a ta magay tazlay. Ka lavinlava ka, kdəkkdək katanəna kata, tawa ta hidahida ta anji!» ka tsa mndu ya.

²³ «Ka lavinlava ka ri waka ka? Nu dza'a kwal lu lavinja magata ka zlghafzlgaha mndu nda ɲuduf na?» ka Yesu nda tsi.

²⁴ Gi ka kapañtá dani ma tsa zwanj ya ta lwi, «Zlghafzlgaha yu, sawi katihata ma hta ta zlghay dá,» ka'a nda tsi.

²⁵ Nghay Yesu ta gazladaghata mnduha nda hwaya, ka davanaghatá tsi ta tsa seteni ya. «Ghwadaka Sulkum ta pya mndu ka gwada nda ya ka snanjá sləmən. Sabsa ma na zwanj na, ka yu ta mnaghata. Yaha ka vrəgladamta dekdek dida,» ka'a.

²⁶ Ka wahata tsa seteni ya ka ghudzanaftá tsa zwanj ya nda mbraku, ka

† 9:7 Ngha ta 1:11. ‡ 9:11 Gray nda Malatsi 3:23.

sabə tsi mida. Ka niŋtá tsi ta tsa zwaŋ ya gzəmbła' manda mndu nda mta, ha ka mnay ndəghata mnduha kazlay: Nda mta kə'a.

²⁷ Ama ka ŋanatá Yesu ta dzvu, ka sli'anafta, ka sli'aftá tsi ka sladata.

²⁸ Manda lama Yesu kawadaga nda duhwalhani da həga nda ghəŋa taŋ, ka daw həŋ da tsi. Ka həŋ mantsa: «Kabgawu kəl aŋni ka traptá ghzligiŋtá tsa seteni ya katak na?» ka həŋ.

²⁹ «Mndərga tsa Sulkum ya ná, ba nda maga du'a kada saba tsi,» ka'a nda həŋ.

Mnəglanŋa Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 17:22-23, Luk 9:43-45

³⁰ Ka sli'aftá həŋ hada ka taghatá hadika Galili. Va a Yesu si ta nghanŋa mndu wu,

³¹ kabga ta tagha skwi ŋa duhwalhani. Wya skwi ta mnə tsi ŋa taŋ: «Dza'a ksafksa lu ta Zwaŋa mndu ka vlata ma dzva mnduha ŋa dzata taŋ. Bađu mahkən, ŋa sli'aftani nda hafu.»

³² Ama sna a duhwalhani ta tsa gwađa ya wa. Ta zləŋ həŋ guli nda dawəŋta da tsi.

Wa dza'a nzakw ka mali

Mat 18:1-5, Luk 9:46-48

³³ Ka 6hadaghatá həŋ da luwa Kafar-nahum. Ta nzaku həŋ ma həga, ka dawəŋtá Yesu da həŋ: «Nahgani tsa skwi ta uwa'uwal kaghuni ta tvi ya na?» ka'a nda həŋ.

³⁴ Sriw nzanza həŋ, pslaf a həŋ ta wa taŋ wa, kabga si ta zba snəŋtá mali mataba taŋ həŋ, na skwi si ta uwa'uwal həŋ ta tvi.

³⁵ Ka nzadatá Yesu, «saghawasa» ka'a nda həŋ. «Ka ta kumay mndu ta nzaku ka mali ta wa ira Lazglafta katsi, vraganatani ta ghəŋani ka sagəŋ gudzekw mista lamndu, ka nzakwani ka kwalva taŋ guli.»

³⁶ Ka hgaftá tsi ta sana zwaŋ kwitikw, ka sladanata mataba taŋ. Ka tskwaftá tsi ma ghuvani, ka'a nda həŋ mantsa:

³⁷ «Dər wati ma mndu ta tsu'aftá sani turtuk mataba na zwaniha na, kabga i'i, vərda i'i tsu'af tsa mndu ya nda tsa. Dər wati ma mndu ta tsu'aftá i'i guli, vərda i'i a tsu'af tsi wa, ama mndu ya ta ghunigihata tsu'af tsi,» ka'a.

Mndu ta vla zdaku ŋa amu ná, ŋa amu tsa
Luk 9:49-50

³⁸ Ka Yuhwana nda tsi mantsa: «Maləma da, nda ngha ŋni ta sana mndu ta ghzla duhwalha halaway ma mndu. Ka tsa mndu ya na: “Yesu ta vlihatá mbraku,» ka'a. Ka lmə ŋni, kabga had ta dza'a mista amu wu,» ka'a.

³⁹ Ka Yesu mantsa: «Ma lmə kuni ta mndu, kabga had mndu ta maga mazəməm nda hga da, dza'a vza rutsak ta i'i wa.

⁴⁰ Mndu kul had ta raza amu guli ná, ŋa amu tsa mndu ya.

⁴¹ Dər wati ma mndu ta taghunəftá imi rau' ŋa say, kabga nzakwa ghuni ka ŋa Kristi, kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had nisəla tsa mndu ya dza'a zwađuta dekdek wu,» ka Yesu.

Daswa ka mndu nda vzamta mndu ma dmaku

Mat 18:6-9, Luk 17:1-2

⁴² «Ka vzamvza mndu ta sani turtuk mataba na zwaniha ta zlghafta i'i na ma dmaku katsi, dza'a ghuyay ta danwa katakata da Lazglafta. Ta dər má ya hbanam lu ta dughura buna dagala ma ŋurzlun, ka vzaghata da drəf, ka'a.

⁴³ Ka si dzva gha ta famta kagha kəl ka ka zləmbamta ma dmaku katsi, tsiŋtsa gha ta tsa dzvu ya. Ta dər mutsafta gha ta hafu nda dzva gha ka buđuduŋ, ka lama gha nda dzvuha gha yipa' his his da həga vu kul had ta mtavata dekdek.

⁴⁴ [Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha ŋədməts, rwava a həŋ wa. Had tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.]

⁴⁵ Ka səla gha ta famta kagha kəl ka zləmbamta ma dmaku katsi, tsiŋtsa ta tsa səla ya. Ta dər mutsafta gha ta hafu nda səla gha slun turtuk, ka nzakwa gha nda səlahə gha yipa' his his, ŋa wudəmtá kagha da həga vu.

⁴⁶ [Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha ŋədməts, rwava a həŋ wa. Had tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.]

⁴⁷ Ka ira gha turtuk, ta famta kagha kəl ka ka dədamta da dmaku katsi, tsakwasliŋ tsakwasla ta tsa iri ya. Ta dər lama ka nda ira gha guzliŋ turtuk da ga mghama Lazglafta, ka nzakwa gha nda ira gha his his, ŋa wudəmtá kagha da həga vu.

48 Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha nɔdməts, rwava a həŋ wa. Haď tsa vu ya ta mtaku ɔkɔkɔ guli wa. §

49 Inda mndu dza'a nɔmanaf nɔma vu manda slughul. [Inda skwi ta drə lu ŋa Lazglafta ta kuktaf kukta lu ta slughul tida]

50 Slughul ná, skwi dina ya, ama ka ta haď zɔaku mida ɔkɔkɔ wu katsi, nu dza'a magəglamta kuni mida ŋa vranamta si tsa nɔmatani ya na? Mamu ka slughul ma kaghuni. Nzawanza nda zɔaku mataba ghuni, sanlaha nda sanlaha,» ka'a.

10

Tagha skwi ta ghəŋa ghzliŋta marakw
Mat 19:1-12, Luk 16:18

1 Tahula tsa, ka sli'afatá i Yesu nda duhwalhani hada ka laghwi ta haďika Zudiya nda tvə drəfa Zurdeŋ. Ka tsəkəgladaghatá mnduha ta vgha tavatani. Ka nzəglatá tsi ka tagha skwi ŋa taŋ manda ya snu tsi.

2 Ka gavadaghatá la Farisa tavata Yesu ŋa hla səlani. Ka ɔawanatá həŋ da tsi, ka həŋ mantsa: «Mamu re haď wa a tvi ŋa ghzliŋta mndu ta markwa taŋ na?» ka həŋ.

3 Ka'a nda həŋ mantsa: «Wa ka Musa vindaghunafta na?» ka'a.

4 «Ka Musa ná, ka ta kumay mndu ta ghzliŋta markwa taŋ katsi ná, vindanaftani ta ɔelewera ghzlu, ka ghzliŋtani* kə'a,» ka həŋ.

5 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Təŋa ta ghəŋa ghuni kəl Musa ka vindaghunaftá tsa gwada zlahu ya mantsa.

6 Ama ma zraftani, manda kɔŋta Lazglafta ta magaftá inda skwi, «ka tsaftá tsi ta i zə'al nda marakw.†»

7 Tsaya dza'a kəl zgun ka zlanatá dani nda mani, ka ndi'anavatá vgha ta markwa taŋ,

8 ŋa nzakwa tsa hahəŋ his ya ka slu'uvgha turtuk‡. Mantsa tama, nzəgla a həŋ ka mnduha his wu, ama ka slu'uvgha turtuk nzakwa taŋ.»

9 Skwi ndi'anaf Lazglafta ná, yahayaha mndu dganata, ka'a.

10 Manda vrakta taŋ, ka lamə həŋ nzata ma həga, ka ɔawanatá duhwalhani da tsi ta ghəŋa tsa gwada ya.

11 Ka'a nda həŋ mantsa: «Ka ghzliŋghzla mndu ta markwa taŋ, ka klaftá sana marakw katsi, ta hliri tsa mndu ya, maganamaga tsa mndu ya ta ghwadaka skwi ta tsa taŋtaŋa markwa taŋ ya.

12 Mantsa guli, ka sli'afslí'a marakw ka laghu da wumatá sana zə'al katsi, ta hliri tsa marakw ya nda tsa.»

Hlakta mnduha ta zwani kwitikw kwitikw da Yesu

Mat 19:13-15, Luk 18:15-17

13 Mbadaka mnduha ka va hlaktá zwani kwitikw kwitikw da Yesu ŋa tfanaghatawi ta həŋ, nda ma fanaghatani ta dzvu ta həŋ. Ama ka ghzlə duhwalha Yesu ta həŋ.

14 Ka nghə Yesu ta tsa skwi ta magə həŋ ya ná, zɔəgana a wu, ka kuzlanafatá tsi ta ŋuɔuf. «Zlanwazla ta zwaniha kwitikw kwitikw ka sagha həŋ da i'i, ma pyə kuni ta həŋ, kabga ŋa gwal ta gara vgha nda həŋ na ga mghama Lazglafta §.

15 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ɔər wati ma mndu dza'a gi kwal kul tsu'afatá ga mghama Lazglafta manda zwan kwitikw, lamta a tsa mndu ya ɔkɔkɔ wa,» ka'a nda həŋ.

16 Ka hlamatá tsi ta tsa zwaniha ya da ghuvani, ka pghanaghatá dzvu ta həŋ, ka tfanaghatawi ta həŋ.

I Yesu nda sana mnda gadghəl

Mat 19:16-30, Luk 18:18-30

17 Manda sli'afatá Yesu ka mbadá ta tvi, ka sli'afatá sana mndu ka hwayakta tsəlɔata ma ghuvani, ka ɔaway da tsi: «Ari nərma mgham, nu dza'a magə yu ŋa mutsafta ɔa ta hafu ŋa kɔkɔkɔzen na?» ka'a nda tsi.

18 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu kəl ka ka hga i'i ka nərma na? Haď sana nərma taɔta Lazglafta wa.

19 Nda sna ka ta zlahuha ta mnay kazlay: Yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da hliri, yaha ka da ghali, yaha ka da tsanavatá gwada ta mndu, yaha ka da nənɔa mndu, ka vla ka ta glaku ŋa i da gha nda ma gha* kə'a,» ka'a.

§ 9:48 Ngha ta Isaya 66:24. * 10:4 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. † 10:6 Ngha ta Zrafta 2:24. ‡ 10:8 Ngha ta Zrafta 1:27 nda 2:24. § 10:14 Gray nda 9:37. * 10:19 Ngha ta Sabi 20:12-16 nda Vrafta ta Zlahu 5:16-20.

²⁰ «Mghama dá, snasna yu ta inda tsa skwiha ya daga ma ga zwanja dá,» ka'a nda tsi.

²¹ Tsamesl, ka Yesu nghanavatá tsa mndu ya, ka dvutá tsi, ka'a nda tsi mantse: «Ta turtuk skwi ta pdugudughusta. La ka dzawapta ka ta inda skwa gha, ka daganaftha ka ta gwal ka pdu, mantse dza'a mutsay ka ta gadghel ta luwa. Magata gha ta tsaya, ka sagha ka, ka dza'a ka mista dá,» ka'a nda tsi.

²² Na snanta tsa mndu ya ta tsa gwada ya, ka laghu tsi nda basatá nuduf, kabga gadghel ya.

²³ Ka waftá Yesu ta duhwalhani ta wanafta. «Kay! Dza'a nda bla ka lama gwal gadghel da ga mghama Lazglafta!» ka'a.

²⁴ Ka ndarmim duhwalhani nda ndarmima ta tsa gwada ya. Ka vræglintá Yesu ta mnay guli, «Zwana dá, nda bla ka lama gwal ta fafta ghæja tan ta gadghel da ga mghama Lazglafta!

²⁵ Ta dær laba nalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama mnda gadghel da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁶ Ka va ndarmimgelta duhwalhani, ka hæj mataba tan mantse: «Ka si mantse tsi kati ná, wa dza'a mutsafta mbaku tama?» ka hæj.

²⁷ Ka nghanavatá Yesu ta hæj, ka'a mantse: «Had mndu dza'a laviñtá mbanafthá ghæjani wa, ama laviñlava Lazglafta ta mbanafthá mndu, kabga laviñlava ta maga inda skwi.»

²⁸ «A'a! Wana anji, zlanavazla nji ta inda skwiha nji, ka dza'a mista gha,» ka Piyer.

²⁹ Ka Yesu mantse: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had mndu ta sli'aftha ka zlanthá hgani, nda zwanamani, nda kwaghamani, nda mani, nda dani, nda zwanani, nda hadikhani, kabga i'i nda ya kabga Lfida Gwada Lazglafta,

³⁰ dza'a kwal kul mutsafta færtá ta sgavaghatani daga ta na zamana mida mu na wa. Dza'a mutsay ta hægaha, nda zwanama, nda kwaghama, nda mamaha, nda zwani, nda hadikha tani, ama dza'a ghuyay ta danwa guli. Ma zamana ta sagha guli, na mutsayni ta hafu na kdekeden da Lazglafta.

³¹ Nda ndægha gwal si ta kæma, dza'a nzakway nda hul. Nda ndægha gwal si nda hul guli, dza'a nzakway ka gwal ta kæma,» ka Yesu nda hæj.

Mahkæna mnanta Yesu ta mtakwani nda sli'agaptani

Mat 20:17-19, Luk 18:31-34

³² Ta mbada hæj ta tvi na nlu ka dza'a da Ursalima, ka labæ Yesu ta kæma tan. Hlulahla zlan ta duhwalhani, nda gwal ta dza'a mista tan tani. Ka tskæglanatá Yesu ta tsa duhwalhani ghwanpdæ his ya tavatani, ka zraftá tsi ta mnay na tan ta skwi dza'a slanaghata.

³³ «Snawasna ba! Wana mu ta dza'a da Ursalima. Hada dza'a ksaftha lu ta Zwanja mndu, na vlanthá maliha ta ghæja gwal ta dra skwi na Lazglafta, nda gwal tagha zlahu na mnduha, na tsanaghata tan ta guma na dzata, na vlanthá tan ta gwal kul nzakway ka la Yahuda,

³⁴ na ganapta tsahaya tiri, na tafay tan ta særdæk tida, na slævay tan nda krupiha, na dzata tan, ama badu mahkæn, na sli'agaptani nda hafu.»

Dawutá vla i Yakubu nda Yuhwana da Yesu

Mat 20:20-28

³⁵ Tahula tsa, ka gavadaghatá i Yakubu nda Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi tavata Yesu. «Mghama dá, ta kumay nji ta maganata gha ta skwi dza'a dawanja nji da kagha,» ka hæj nda tsi.

³⁶ «Nahgani ta kumæ kuni ta magaghunata dá na?» ka'a nda hæj.

³⁷ «Badu lama gha da glakwa gha ya ná, ka pghata ka ta anji, sani nda ga zeghwa gha, sani guli nda ga zlaða gha ná, kiða,» ka nji.

³⁸ Ka Yesu zlganaftawani ta hæj mantse: «Sna a kuni ta skwi ta dawæ kuni wa. Dza'a laviñlava kuni ta sa leghwa tsa ghuya danwa dza'a yu say ya ra? Ari dza'a tsu'ay kuni ta batema tsa ghuya danwa dza'a ghuydipta lu ya?» ka'a nda hæj.

³⁹ «Anji, dza'a laviñlava nji,» ka hæj. Ka Yesu nda hæj mantse: «Mantse nzakwani, dza'a say kuni ta leghwa ghuya danwa

† 10:39 Gray nda Slna gwal ghunay 12:2.

dza'a yu say, dza'a tsu'ay kuni ta batema tsa ghuya danwa dza'a lu ghuydipta ya†.

⁴⁰ Ama ta ghəŋa skwi ta nghanan̄tá tsa nzaku nda ga zeghwa dá nda ya nda ga zlaḅa dá ya ná, nghidigha a tsa ya wa. Nda nza tsa vliha ya ka ŋa gwal payanaf Lazglafta ta hən̄,» ka'a nda hən̄.

⁴¹ Na snan̄ta tsa p̄dakwa duhwalha ghwan̄ ya ta tsa gwad̄a ya, ka ḅasanavata hən̄ ta ŋuduf ta i Yakubu nda Yuhwana.

⁴² «Saghawasa,» ka Yesu nda hən̄. «Nda sna kuni ta gwal ta nghə lu manda mghamha ta ghəŋa mndəra mnduha ná, ta gay hən̄ ta ma mgham mghama tan̄. Gwal kulan̄ lu guli, ta maray hahən̄ ta mbrakwa tan̄ ta ghəŋa tan̄.

⁴³ Ama mant̄sa a nzakwani mataba kaghuni wa. Ka ta kumay mndu ta nzaku ka mali mataba ghuni katsi, ka nzata tsi ka kwalva ghuni.

⁴⁴ Ka ta kumay mndu mataba ghuni ta nzaku ta kəma katsi, ka nzata tsi ka kwalva inda mnduha.

⁴⁵ Wya tsi, sa a Zwan̄a mndu kabga ŋa maganata lu ta slna wa, ama ŋa nzaku ka kwalva mnduha, vlaha ta hafani ŋa vara ndəghata mnduha guli,‡» ka Yesu zlgħanaftawani ta hən̄.

Gunanata Yesu ta ira Bartime *Mat 20:29-34, Luk 18:35-43*

⁴⁶ Ka ḅhadaghatá hən̄ da luwa Yeriku. Ta sabə i Yesu nda duhwalhani, nda tskata sanlaha ma mnduha ma tsa luwa ya, mamu sana ghulpa ta mndu ta nzaku ta wa tvi ka gatá skwi. Bartime hga tsa mndu ya, ta nzakway ka zwan̄a Time.

⁴⁷ Manda snan̄tani kazlay: Yesu zwan̄a la Nazaret ya ta sagha ka'a, ka dzatá tsi ta lawlaw, ka'a mant̄sa: «Yesu zwan̄a Dawuda, tawa ta hidahida ta i'i,» ka'a.

⁴⁸ Mbad̄a mnduha ka ŋurhway. «Ma gwad̄af ka,» ka hən̄. Ama ka sganaghatá tsi ta dza lawlaw ka ŋdan̄da: «Zwan̄a Dawuda, tawa ta hidahida ta i'i,» ka'a.

⁴⁹ Ka sladata Yesu, ka'a mant̄sa: «Hga-gaghawa hga,» ka'a. Ka hgaktá hən̄ ta tsa ghulpa ta mndu ya. Ka hən̄ nda tsi mant̄sa: «ŋavan̄a ka sli'afta ka, wya ta hga kagha,» ka hən̄.

⁵⁰ Ka slurtidin̄tá tsa ghulpa ta mndu ya ta lgutani, ka valavata ka labə nda tvə Yesu.

⁵¹ Ka ḅawan̄tá Yesu da tsi. Ka'a mant̄sa: «Nu ta kumə ka ta magaghata dá na?» ka'a. «Maləma dá, ka nghəglan̄ta yu ta vli,» ka'a.

⁵² «La, nda mba ka, kabga zlgħafta gha ta i'i nda ŋudufa gha,» ka'a nda tsi. Ka gi nghəglan̄tá tsa mndu ya ta vli, ka ksə tsi ta tvi ka dza'a mista Yesu.

11

Lama Yesu da luwa Ursalima *Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19*

¹ Taghwan̄ a hən̄ ka ḅhadaghatata da luwa Ursalima wu, ka labə hən̄ nda mista ghwá zaytun̄, ndusa nda sana luwaha ta hgu lu ka Beslaze nda Betani. Ka ghunaftá Yesu ta gwal his mataba duhwalhani.

² «Lawala da na luwa ta kəma ghuni na. Ka ḅhadaghaḅha kuni, dza'a slanaghasla kuni ta zwan̄a kd̄ih hḅana lu ta kul walan̄ta mndu ta laf tida. Ka plata kuni, ka kla-gaghata kuni.

³ Ka «ŋaw kuni ta tsa na» ka mndu ḅawan̄ta da kaghuni katsi, «Mgham ta kumay,» ka kuni dazlay. Gi dza'a zlagħunan̄zla hən̄ ŋa klaktá ghuni da hadna,» ka'a nda hən̄.

⁴ Ka sli'aftá hən̄ ka labə, ka slanaghatá hən̄ ta zwan̄a kd̄ih ta hḅa ma bli ta watgha ga mndu ndusa nda wa tvi, ka platá hən̄.

⁵ Ka gwal ma tsa vli ya nda hən̄ mant̄sa: «Nu tsa ta magə kuni na? Ta plə ŋaw kuni ta tsa zwan̄a kd̄ih ya na?» ka hən̄.

⁶ Ka zlgħanaftá hən̄ ta wa tan̄ manda ya mnanaf Yesu ta hən̄. Ka zlan̄tá lu ta hən̄, ka lagħu hən̄.

⁷ Ka klədanaghatá hən̄ ta tsa zwan̄a kd̄ih ya ta Yesu, ka pghaftá hən̄ ta lguta tan̄, ka ŋladaftá Yesu nzafta tida.*

⁸ Ka lin̄tá mnduha ta zlazlatá lgutha tan̄ ta tvi, sləhwa fuha ŋa sanlaha ta ḅalakta ma vwah† ka pghay ŋa tsu'ay.

⁹ Mbad̄aka gwal ta dza'a ta kəma Yesu nda gwal ta dza'a nda hulani tani ka hla wi. «ŋa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ya ta sagha ma hgani.

‡ 10:45 Gray nda Slna gwal ghunay 14:24 nda 1 Timute 2:6. Mghamha 9:13, zlatá skwi ŋa vla glaku ya.

* 11:7 Gray nda Zakari 9:9. † 11:8 Manda ya ma 2

10 Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta ga mgham ta sagha, ga mghama Dawuda ta nzakway ka da ηni! Glaku ηa Lazglafta ta luwa!‡» ka hən. 11 Ka θhadaghatá Yesu da luwa Uرسالima, ka lamə tsi da həga Lazglafta. Tahula naghanatani ta inda skwiha, ka sli'aftá tsi ka vraghuta da Betani kawadaga nda duhwalhani ghwanpdcə his, kabga nda ghada laghwa fitik.

Ksi'aftha Yesu ta fwa ghuraf

Mat 21:18-19

12 Gamahtsimani, ta sabə hən ma tsa luwa Betani ya ka vru da luwa Uرسالima, ka kuzlanaftá maya ta Yesu.

13 Ka nghanťá tsi ta sana ghuraf manda a nda sləhwa tbukw tida. Ka labə tsi nghanata, ka dza'a slanaghar slanagha a wa yu ta zwanť tida kə'a. Laghani tavata tsa fu ya, kə'a kə'a ná, sləhwa yeya tida, kabga ta fitika yakwa ghuraf a wa.

14 Ka Yesu nda tsa ghuraf ya mantsa: «Walglanťa a mndu ta tsagatá yaku ta kagha ηa zay wa,» ka'a. Ta snaysnay duhwalhani.

Ghzagaptá gwal dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-17, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22

15 Tahula tsa, ka θhadaghatá hən da luwa Uرسالima, ka lamə Yesu da daβa həga Lazglafta. Ka slanaghatá tsi ta mnduha ta dzawa skwi nda sakwa skwi hada. Ka lińťá tsi ta ghzligińťá hən dzibil, ka zlambidińťá tsi ta tabəlha gwal ta mbəđ, nda vla nzakwa gwal ta dzawa għerbu' tani.

16 Zlana a ta mndu dər turtuk ηa tsughwadadaptá nda ma tsa daβa həga Lazglafta ya nda skwi wa.

17 Ka mnə tsi ηa tan. Ka'a mantsa: «Vinda a ma gwada Lazglafta kazlay: Həga da ná, dza'a nzakway ηa həga maga du'a mndəra mnduha demdem kə'a ra? Ama mbađa kaghuni ka nińťa ka galigha gwal gənda§,» ka'a.

18 Manda snanťa la mali ta ghəηa gwal ta dra skwi ηa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ηa mnduha ta tsa skwi ya, ka zbə hən ta tvi ηa dzatá Yesu. Ama ta zlən hən guli, kabga ksanťsa tsa skwi ta taghə tsi ya ta hamata inda mnduha.

19 Manda dəđata fitik, ka sabə i Yesu nda duhwalhani ma tsa luwa ya ka laghwa tan.

Maga du'a kul had dga ghən

Mat 21:20-22

20 Ga sərđək ta labə hən ta tvi ka vru da Uرسالima, kə'a ka duhwalha Yesu ná, dzunun nda ghwala tsa ghuraf ksi'af tsi ya kay, nduk nda slrənhanani tani.

21 Ka havaktá Piyer ta ghəηa skwi ta luta. «Maləma da, nghan ta ghwala ta na ghuraf ksi'af ka na kay βa!» ka'a nda Yesu.

22 Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Fafwa ghəηa ghuni ta Lazglafta!

23 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər ya ghwá ya mnə mndu kazlay: Sli'afslí'a ka vzamta ka ta vgha da drəf! ka'a nda tsi katsi, ka dganť a tsi ta ghən ta ghənani wu, faffa ta ghənani ta skwi ya mna tsi ηa magakwani katsi, dza'a maganamaga Lazglafta ta tsa skwi ya.

24 Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Inda skwi dza'a kuni dawanťa nda maga du'a ná, fafwafa ta ghəηa ghuni tida manda skwi nda ghada mutsatani, dza'a nghan kuni ta magata tsa skwi ya.

25 Ka ta maga du'a kuni katsi, ka waya ka'a mamu dgun ma ηudufa ghuni nda sana mndu katsi, pliniswapla ta dmakwa tsa mndu ya, kada plighunista Da ghuni Lazglafta ta luwa ta dmakuha kaghuni guli.

26 [Ama, ka had kaghuni ta plinistá dmakwa mndu wa katsi, had Da ghuni Lazglafta ta luwa dza'a plighunistá dmakwa kaghuni guli wa]*» ka Yesu nda hən.

Ga mutsa Yesu ta glaku

Mat 21:23-27, Luk 20:1-8

27 Ta mbađa hən, ka vrəgladaghatá hən da luwa Uرسالima. Ta wawakwani Yesu ma həga Lazglafta, ka sli'adaghatá la mali ta ghəηa gwal ta dra skwi ηa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ηa mnduha, nda la galata mndu guli slanaghata.

28 «Nda mbrakwa wa ta maga ka ta na skwiha na, wa ta vlaghatá tvi ηa magay?» ka hən nda tsi.

‡ 11:10 Gray nda Zabura 118:25-26 nda Mata 21:9. § 11:17 Nghan ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11. * 11:26 Nghan ta Mata 6:15.

²⁹ «I'i guli, ka dawandawa yu ta skwi turtuk da kaghuni, ka zlgheidifzlgba kaghuni ta wani katsi, dza'a mnaghunamna yu, ka nda mbrakwa wa ta maga yu ta tsa skwiha ya,» ka Yesu nda həŋ.

³⁰ «Wya tsa daway da ya: Lazglafta ta ghunafta Yuhwana maga batem† re, ari mnduha a na? Zlgheidifwa zlgba ta wani,» ka'a nda həŋ.

³¹ Ka laghu həŋ zlerday mataba taŋ. «Waka mu dza'a zlgba wani. Ka Lazglafta ya ta ghunafta ka mu, kabgawu kwal kuni kul zlgbafta ba,» ka'a dza'azlay nda amu.

³² «Ka mnduha ta ghunafta» ka mu katsi, lava a mantsha guli wu, ka həŋ, kabga nda sna mnduha ta Yuhwana kahwathwata kazlay: Vərda anabi ya kə'a. Tsaya tama, ta zləŋay həŋ ta skwi dza'a magə mnduha.

³³ Mantsha tama: «Sna a aŋni ta mndu ta ghunakta wu,» ka həŋ. Ka Yesu nda həŋ tama mantsha: «Mantsha i'i guli, hađ yu dza'a mnaghunata, ka nda mbrakwa wa ta maga yu ta tsa skwiha ya wu,» ka'a.

12

Sana ghwadaka mnda vwaha inabi

Mat 21:33-46, Luk 20:9-19

¹ Mantsha, ka nzatá Yesu ka mna gwadaŋa taŋ nda mahdihdi, ka'a mantsha: «Mamu sana mndu ta sli'afta ka laghwi da ŋabaftá fuha inabi ndər ndər ndər ma vwahani, ka ŋamtá tsi ma dzugur. Ka laptá tsi ta vli ŋa ditsa yakwani. Ka bamta tsi nduk nda dumbi nda slra tani mida ŋa nzakwa mnda nghay*. Tahula kdintani ta payanata tsa vwahani ya dina, ka fanamtá tsi ma dzvu ta gwal hvay. Ka sli'aftá tsi ka laghwi dista luwa. ² Sagha fitika daga yakwani, ka ghunadaghatá tsi ta sana kwalvani slanaghatá tsa gwal ta hvay ya ŋa mutsanafta taŋ ta ŋani ma yakwa tsa inabi ya.

³ Laghani, diŋ ksafksa həŋ ka dgaptá, ka vrinta kul vlanja.

⁴ Ka ghungladaghatá tsi ta sana kwalva slanaghatá həŋ guli, ka tatanaghatá həŋ ta ghəŋ ka rarazata.

⁵ Ka ghungladaghatá tsa mnda vwah ya ta mahkəna kwalva, ka dzatá həŋ nda dza

ta tsaya. Ka ghungladaghatá tsa mnda vwah ya ta sanlaha ma kwalvaha guli, ka dgaptá həŋ nda dga ta sanlaha, ka pslatá həŋ nda psla ta sanlaha.

⁶ Ga va tsa mndu ya, mamu pdakwa zwanani turtuktuk ta dvu tsi ma hya ŋudufani, ka kdintá tsi ta ghunadapta da tsa mnduha ya kazlay: Dza'a hulay həŋ tahula ta na zwanja da na kə'a.

⁷ Ka sli'afta tsa zwan ya ka lagha slanaghatá həŋ. «Ya wana tsa mndu dza'a za həga ya kaya! Sawa ka dzatá mu, ŋa zay amu ta tsa həga ya!» Ka tsa gwal ta hva tsa vwah ya mataba taŋ.

⁸ Diŋ ksafksa həŋ ka dzata, ka vzidintá həŋ ta mblani di'in nda tsa fuha inabi ya.

⁹ «Ndana tama, nu dza'a magə dani ma tsa vwaha fuha inabi ya? Dza'a laghala, ŋa zadanatani ta tsa mnduha ta hva ma tsa vwah ya, ŋa vlanjani ta tsa fuha inabi ya ta sanlaha ma mnduha.

¹⁰ Ta dzanaf a kaghuni ta vindatani ma deftera Lazglafta manda ya kə'a ta mnay ra? «Tsa pala wudidin gwal ta ba həga ya, tsaya ta nuta ka vərda palaka tughwa həga.

¹¹ Tsaya ná, Lazglafta ta dvaftá nza-kwa tsa pala ya ka vərda palaka tughwa həga. Skwa ndərmimay nzakwani ta wa ira amu!†» ka'a.

¹² Tsatsafta tsa maliha ya ná, ta ghəŋa taŋ ta gwada Yesu ta tsa gwada ya. Ka zbə həŋ ta tva ksafka, ama ka zlanatá həŋ ka laghwa taŋ kabga zləŋa gwada da mnduha.

Gwada ta ghəŋa pla dzumna

Mat 22:15-22, Luk 20:20-26

¹³ Ka ghunaftá həŋ ta sanlaha mataba la Farisa nda mnduha Hiridus,‡ ŋa dza'a gwada nda Yesu, kada dakwatsafta lu ta gwada ma wani ŋa ksafka.

¹⁴ Wya ka həŋ lagha mnay ŋani: «Maləma da, nda sna ŋni kazlay: Dar gwada ta mnə kagha kə'a, hađ kagha ta zləŋa ira mnduha wu, kabga hađ ghuya gha nda mndu ta ghərɓakwani wa. Vərda nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ta taghə kagha. Ta kumay ŋni ta dawantá gwada da kagha: Ma zlaha Lazglafta ná, nda ra re, ra a wa ka pla

† 11:30 Ngha ta 1:4-5.

* 12:1 Gray nda Isaya 5:1-2.

† 12:11 Ngha ta Zabura 118:22-23.

‡ 12:13 Ngha ta Mata 3:6.

dzumna ɲa mgham dagala ma Ruma na? Dza'a plər pla a wa ɲni na?» ka həŋ.

¹⁵ «Kabgawu ta kəl kuni ka dzəgha i'i na?» Ka Yesu zlgħanaftawi ta həŋ, kabga nda sna ta tsa maɗgwirmaɗgwira taŋ ya. «Kla-gaghawakla ta tsa kwaɓu ya ka nghanata yu,» ka'a.

¹⁶ Ka klanaktá həŋ turtuk. Ka ɗawaŋtá Yesu da həŋ. Ka'a mantsa: «Nda wa grafta lu ta na skwi tsaf lu tida na na? ɲa wa na hgu tida na guli?» ka'a nda həŋ. «ɲa mgham Sezar ya,» ka həŋ.

¹⁷ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Vlaŋwa mgham Sezar ta ya ta nzakway ka ɲa mgham Sezar, vlaŋwa Lazglafta ta ya ta nzakway ka ɲa Lazglafta,» ka'a nda həŋ. Ka ndərmim həŋ katakata ta tsa zlgħawani ya.

Daway ta ghəŋa sli'agabta ma mtaku nda hafu

Mat 22:23-33, Luk 20:27-40

¹⁸ Ka sli'adaghatá la Sadukiya slanaghata Yesu guli. Hahəŋ ná, gwal ta mnay kazlay: Haɗ sli'agabta mndu ma mtaku wu\$ kə'a ya həŋ. Ka ɗawaŋtá həŋ da tsi, ka həŋ nda tsi mantsa:

¹⁹ «Maləma ɗa, wya ka Musa vindaŋnafta: “Ka mamu mndu mtu zwanamani ka zlanjtá markwa taŋ, ya a ta zwan nda tsa marakw ya wu katsi, wunanaghata tsa zwanamani ta ndiri ya ta tsa wadgani ya, ɲa yanatani ta zivir ta tsa zwanamani ta mtuta ya,»* ka'a.

²⁰ «Tsaw ghalya, si mamu zwanama ndəfáŋ həŋ ma da taŋ. Si ka klaftá zumali ma həŋ ta marakw, ka mtutá tsa mndu ya ta yana a lu ta zwan wa,

²¹ ka wunanaghatá tsa mahisa zwan ya ta tsa wadgu ya, ka mtutá tsaya guli, yana a lu ta zwan wa. Mantsa ya tsa mahkəna zwan ya guli.

²² Inda tsa zwaniha ya ndəfáŋ ndəfáŋ, ka raftá həŋ ta tsa marakw ya, kul haɗ ya ta yatá zwan nda tsi. Tahula rwuta tsa zwaniha ya ndəfáŋ ndəfáŋ, ka mtuta tsa marakw ya guli.

²³ Mantsa tama ní, baɗu sli'agabta ma mtaku nda hafu ní, ɲa wa ɲa wa dza'a nzakwa tsa marakw ya mataba taŋ baɗu

tsaya tama, ya wya klaɗkla həŋ demdem ta tsa marakw ya ka markwa taŋ?» ka həŋ nda tsi.

²⁴ Ka Yesu zlgħanaftawani ta həŋ mantsa: «Ta nanay kuni ta ghəŋ. Kabgawu kəl yu ka mnay mantsa? Sna a kuni ta skwi nda vinda ma gwada Lazglafta wu, sna a kuni ta mbrakwa Lazglafta guli wa.

²⁵ Tahula sli'agapta ma mtaku nda hafu ná, ta haɗ kluvtá vgha i marakw nda zə'al wu, dza'a nzanza həŋ manda duhwalha Lazglafta ta luwa.

²⁶ Ta ghəŋa gwada ta vragapta ma mtaku nda hafu ya ná, ta dzaŋaf a kuni ta tsa vli ta ghəŋa mubuk nda vu tida ma deftera Musa ya ra? Ka Lazglafta nda Musa hada na: “Ii Lazglafta Abraham, ii Lazglafta Izak, ii Lazglafta Yakubu,†” ka'a.

²⁷ Hahəŋ ná, ta nda hafu həŋ, kabga Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wu, ama Lazglafta gwal nda hafu ya. Ta nanay kuni ta ghəŋa ghuni katakata,» ka Yesu nda həŋ.

Daway ta ghəŋa mali mataba zlahu

Mat 22:34-40, Luk 10:25-28

²⁸ Ma tsa vli ya, mamu sana mndu mataba gwal tagha zlahu ɲa mnduha ta sna tsa skwi ta zləɗɗa i Yesu nda la Sadukiya ya. Nghayni ná, ɗina tsa zlgħatá wa Yesu ɲa taŋ ya. Ka sli'afta tsi ka gavadaghata tavata Yesu da ɗawaŋta. Ka'a mantsa: «Wati mali ma inda zlahuha na?» ka'a.

²⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Wya mali mida: Snawa ɓa la Isra'ila! Mgham ta nzakway ka Lazglafta ná, tsatsi turtuktuk Mgham.

³⁰ Mantsa tama, ka ɗvuta ka ta Mgham ta nzakway ka Lazglafta gha nda hyahya ɲuɗufa gha, nda inda hafa gha, nda inda ndana gha, nda inda mbrakwa gha.‡

³¹ Wya mahisani: “Ka ɗvuta ka ta mnda səla manda va ɗvuta gha ta ghəŋa gha.Š” Mataba inda zlahuha ná, haɗ zlahu ta malaghutá tsahaya wa,» ka'a.

³² Ka tsa mndu ta tagha zlahu ɲa mnduha ya nda tsi mantsa: «Zɗa tsa mghama ɗa.

§ 12:18 Gray nda Sina gwa ghunay 23:8. * 12:19 Ngha ta Sabi 20:1-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:6-22, 25:5-10 nda Zlrafta 38:8. † 12:26 Ngha ta Sabi 3:2, nda 3:6, 15-16. ‡ 12:30 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:4, 5. § 12:31 Ngha ta Levi 19:18.

* 12:32 Gray nda Vrafta ta Zlahu 4:35.

Kahwathwata tsa mnə ka kazlay: Turtuk-tuk Lazglafta kə'a ya, hađ sani dekdək ta ghəŋa tsatsi* wa.

³³ Hađ taβta đvuta mndu ta Lazglaftani nda hyahya ŋudufani, nda inda ndanani, nda inda mbrakwani, nda đvutani ta mnda səla manda va đvutani ta ghəŋani wa. Malaghumala tsaya ta ghəŋa skwi nda səla ta drafta lu tsuhtsuh ta gwir. Malaghumala guli ta planatá ghəŋ ta plu lu nda hamata skwiha nda ya nda rini† ta vlan̄ta lu manda ya dawəŋ zlahu,» ka tsa mndu ya.

³⁴ Nghanata Yesu ta tsa zlgħawani ya ná, mamu difil mida. Ka'a nda tsi mantsa: «Di'ŋaghu a ka nda ga mghama Lazglafta wa,» ka'a. Hađ mndu ta dərglafatá ŋuduf ka dawgəltá vli da tsi tahula tsa wa.

Zwan̄a Dawuda Kristi ra?

Mat 22:41-46, Luk 20:41-44

³⁵ Ka kdə Yesu ta tagha skwi ŋa mnduha ma həga Lazglafta. Wya ka'a ta mnay: «Kurki gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta mnay kazlay: Kristi ná, zwan̄a Dawuda ya ka'a na?

³⁶ Ya wya ka vərđa Dawuda pghafər Sulkum nda ghuḅa mnata:

“Ka Mgham Lazglafta mnanatá Mghama đa na:

Nzanza gha nda ga zeghwa đa ha ka sagha fitik dza'a nin̄ta

yu ta ghumaha gha ka skwa diŋlay gha,‡ ” ka'a.

³⁷ Ya “Mghama đa ka,” ka vərđa Dawuda ta hğay ní, wa kə'a nzəglaku ka zwan̄ani tama?» ka'a guli. Tsa skwi ta taghə Yesu ya na, zđəganazđa ta tsa dəmgə ta snay ya.

Planaghatá vu ta gwal tagha zlahu

Mat 23:1-36, Luk 20:45-47

³⁸ Wya ka'a nda həŋ ma tsa skwi ta taghə tsi ya. «Daswa ka kuni nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha! Hahəŋ ná, nda lgutha zutututa zđəganata wawaku ta həŋ. Zđəganazđa ganaghatá zgu ta həŋ ta luma.

³⁹ Ta zbay həŋ ta vla nzaku ta kəma ma həga ta kəl lu ka tagha skwa la Yahuda. Vla nzaku đina ta zbə hahəŋ ma vla za skwa zay guli.

⁴⁰ Hahəŋ gwal ta dghwadgudun̄tá skwa la wadgu. Zđəganazđa slriŋtá maga du'a

ta həŋ ta kəma mnduha ŋa ghuban̄tá həŋ. Dza'a tsanagħatsa lu ta guma ta həŋ katakata,» ka'a.

Vla skwa markwa wadgu ka pđu

Luk 21:1-4

⁴¹ Tahula tsa, ka nzatá Yesu mbəŋ nda akwata pgha tsemi ma həga Lazglafta, ka nğhay ka mnduha ta pgha tsemi dida. Nda ndəgha la gadghəl ta va pghadatá tsemi.

⁴² Ka lagha sana markwa wadgu ka pđu guli, ka pghadatá tsi ta aneni his kul slagħuta ka sana skwi.

⁴³ Mantsa tama, ka hagan̄tá Yesu ta duh-walhani, ka'a nda həŋ mantsa: «Kahwath-wata ka yu ta mnagħunata, tsemi pghada ya markwa wadgu ya da ya skwi ya ná, mal ŋani ka ŋa pđakwa mnduha,

⁴⁴ kabga sanlaha ná, ma fərta tani da həŋ kla'ata həŋ ka pghadata. Ama tsa marakw ya ná, kdavakta skwi ma ŋa zayni ga tan̄ klaf tsatsi ka pghadata,» ka'a.

13

Tasiŋtá həga Lazglafta

Mat 24:1-2, Luk 21:5-6

¹ Ma fitika saba i Yesu ma həga Lazglafta, ka sani mataba duhwalhani nda tsi mantsa: «Mghama đa, nğha ta glakwa na pala na ḅa! Nğhana ka ta glakwa bata na həga na ḅa!» ka'a. ² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nda nğha ka ta glakwa batá na həga na ki'e, hađ nzugwatá pala dər turtuk dza'a pđata wa, dza'a tasiŋtasa lu tesne'» ka Yesu nda tsi.

Skwiha dza'a magaku ma kdə kdakwa ghəŋa hadik sagħa

Mat 24:3-14, Luk 21:7-19

³ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka lagħwi nzata ta ghwá zaytuŋ, ta nzakway mbəŋ nda həga Lazglafta, ka ksagħutá i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana nda Andre nda ghəŋa tan̄ ta Yesu ka dawəŋta da tsi.

⁴ «Yawu dza'a magakwa tsa skwiha ya, ŋizla wu dza'a maran̄tá magakwa inda tsa skwiha ya na? Mna gwanəŋna mna,» ka həŋ nda tsi.

⁵ Ka zlraftá Yesu ta mnay ŋa tan̄, ka'a nda həŋ mantsa: «Daswa ka kuni yaha mndu da nanagħunafta.

† 12:33 Gray nda Huseya 6:6. ‡ 12:36 Nğha ta Zabura 110:1.

⁶ Kabga nda ndəgha mnduha dza'a sli'akta ka klaftá hga da kazlay: "I'i Kristi," ka inda tan dza'a mnay, na nanaghata tan ta ndəghata mnduha.

⁷ Dza'a nda sna kuni ta mna gwada ta lmu ndusa nda ya di'in, yaha ndufu ghuni tdu, kabga dza'a magaku tsa skwiha ya, ama kdavakta kdakwa ghəna hadik a tsa wa.

⁸ Dza'a lmay sana hadik ta lmu nda sana hadik, mantsa sana luwa nda sana luwa guli. Dza'a ghudzavafghudza hadik ma vliha kavghakavgha. Dza'a slaku maya ta hadik. Nda tsahaya dza'a zira ghəna hadik ta basay manda marakw ta basa yaku.

⁹ Kaghuni, daswa ka kuni, dza'a hlay lu ta kaghuni da vla guma, dza'a dgay lu ta kaghuni nda sarak ma həga tagha skwa la Yahuda. Dza'a hlaghunagha hla lu ta kəma la numna nda mghamha, kabga nzakwa ghuni ka duhwalha da. Hada dza'a maranta kuni ta nzakwa ghuni ka masləmtsəka da ta kəma tan.

¹⁰ Wya skwi dza'a magaku karaku: Dza'a nzakway tkwe' ka mnanaŋtá mnduha ta ghəna hadik tender ta Lfida Gwada Lazglafta, kada kuduta ghəna hadik.

¹¹ Hlafta lu ta kaghuni ka hlaghata da vla guma ya, yaha kuni da laghwi da ndana skwi dza'a kuni mnay hada kazlay: Nu dza'a mu mnay tama, ka'a. Ka nu dza'a sagha da ghəna ghuni ma tsa fitik ya, tsaya dza'a kuni mnay, kabga kaghuni a dza'a gwaday wa. Dza'a sagha da Sulkum nda ghuəa skwi dza'a kuni gwaday.

¹² Ma tsa fitik ya ná, zwanamani dza'a vlatá zwanamani na dzata, zwanani na da dza'a vlata na dzata, ta mbədavata zwani tvə dadaha tan nda mamaha tan na vlatá hən na pslata.*

¹³ Dza'a husanhusa kuni ta inda mnduha, kabga nzakwa ghuni ka duhwalha da, ama mndu ya dza'a kdanakta su'aftha dza'a mbaku,» ka'a.

Manzakdawaya skwi
Mat 24:15-28, Luk 21:20-24

¹⁴ «Ma sana fitik dza'azlay, dza'a nda ngha kuni ta manzakdawaya ta nriŋta† skwa Lazglafta dza'a nzata ma vli má si kul raku. Ka havapta mndu nda sna ta dzaŋa. Mantsa guli, ka nda ngha gwal hadna ma Zudiya ta tsa skwi ya katsi, ka hwaya hən ta ghwa.

¹⁵ Ka ta nzaku mndu ta bəma həga, yaha da ndana valagata na vru da həga‡ kabga na klaftá sana skwi, ka hwaya tsi ta hwaya.

¹⁶ Mndu ya ma vwah guli, yaha da ndana vrakta dzagha na klaftá lgutani.

¹⁷ Ghuya danwa dza'a slanaghatá mi'aha nda hudi nda gwal nda zwani ta ghuva tan ma tsa fitik ya!

¹⁸ Ndəbawa dzvu da Lazglafta, kabga yaha tsa skwiha ya slata givya.

¹⁹ Ka yawu tsatá ghəna hadik ka sagha ta gita, ta sla a mndərga tsa ghuya danwa dza'a slata ma tsa fitik ya wu, sləglata a vani guli wa.§

²⁰ Ka má fa a Lazglafta ta htanaktá tsa fitik ya wu katsi, ma had mndu dza'a mbafta wa. Ama dza'a htanaghuhta ta tsa fitik ya, kabga gwal dagap tsi na nzaku ka nani.

²¹ Ka "wana Kristi hadna," "a' wa'a Kristi hada a," ka mndu nda kaghuni katsi, yaha kuni da snay,

²² kabga dza'a sli'agaghasli'a ghwadaka la krista nda ghwadaka anabiha. Dza'a magay hən ta njizla sana skwiha nda mazəməmha na nana dagatá mnduha Lazglafta, ka má ta magaku tsi.

²³ Kaghuni, daswa ka kuni. Wya mnaghunamna yu ta tseke'luwa ta inda skwi dza'a magaku demdem.

Vragata Kristi
Mat 24:29-31, Luk 21:25-28

²⁴ «Tsa fitik dza'a sagha tahula ghuyapta lu ta tsa danwa ya, dza'a mtumta fitik, had tili dza'a bəglafta wa.

²⁵ Dza'a rkaga rka tekwatsa ta luwa, ta dza'a ghudzavafghudza mbrakwa sana skwiha ta luwa.*

* **13:12** Gray nda Mika 7:6. † **13:14** Ngha ta Daniyel 9:27, 11:31, 12:11. ‡ **13:15** Ngha ta Mata 24:17. § **13:19** Gray nda Daniyel 12:1. * **13:25** Gray nda Isaya 13:10, 34:4, Azekiyel 32:7, Yuwel 2:10, 3:4. † **13:27** Gray nda Vrafta ta Zlahu 30:4, Zakari 2:10 Nehemi 1:9.

²⁶ Ma tsaya tama, dza'a nghanja lu ta saha Zwanja mndu nda mbraku ma ghwayak, ta wudaku katakata ma glakwani ta saha tsi dza'azlay.

²⁷ Ghwanafha ta duhwalha Lazglafta, ja sli'a tanj ta kdavakta ghəja hadik tender,† kulam ta slrəja luwa, ja tsakaktá mnduhani dagab tsi.

Tagha skwi ta ghəja ghuraf

Mat 24:32-35, Luk 21:29-33

²⁸ «Nghawa skwi ta magaku nda ghuraf 6a! Ka nda ngha kuni ta ghuraf ta daku katsi ná, gi nda sna kuni kazlay: Ndusa dəwiŋ tama kə'a.

²⁹ Mantsa ya guli, ka nda ngha kuni ta tsa skwiha ya ta magaku katsi ná, ka snanja kuni kazlay: Ta tvi səla Zwanja mndu ka saha tama kə'a.

³⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had'na mnduha ta na zamana gita na dza'a kduta dekdek kul slatá tsa skwiha ya wa.

³¹ Luwa nda hadik ná, dza'a kdu kda. Ama gwada da ná, had' dza'a kuduta wa. Nzawanza hzlenja, yaha kuni hani.

Lazglafta yeya nda sna ta kdakwa ghəja hadik

Mat 24:36-44

³² «Ta ghəja gwada ta tsa fitik ya ná, had' mndu nda sna ka ta wati luwa tsi wa. Dər duhwalha Lazglafta ta luwa, dər zwanjani, sna a həj wa. Ba Da turtukwani yeya nda sna ta tsa fitik ya.

³³ Daswa ka kuni! ka nzata kuni hzlenja nda fatá ghəja ghuni, sna a kuni ka yawu dza'a sagha tsa fitik ya wa.

³⁴ Tsa skwi ya ná, dza'a nzakway manda zə'ala həga ta vrakta ta za wliwani. Ma sli'ani, ka zlanjá tsi ta həgani ma dzva gwal ksanatá slnani, daganafha ta slna tanj ta həj. Ka ngha ka ta həga, ka'a nda mnda ngha həga, ka nzata ka hzlenja, ka'a guli. Ka sli'afatá tsi ka laghwi.

³⁵ Kaghuni guli, hzlenja fata ghəja ghuni kabga snanja a kuni ka ta wani luwa dza'a sagha zə'ala həga wa. Ka gahawu tsi, ka ma takala tsi, ka ta waha vazak tsi, ka gasərdək a dza'a sagha tsi, had' mndu nda sna wa.

³⁶ Daswa ka kuni da sagha tsi dluk slaghu-naghata pslapsla hani ta kaghuni.

³⁷ Manda va na ta mnə yu ja ghuni na ná, mantsa ya ta mna yu ja inda mnduha kazlay: Hzlenja ka kuni fata ghəj,» ka'a.

14

Dzra skwi ja ksafta Yesu ja dzata

Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53

¹ Ta his fitik ka sagha fitika skala Pak, nda skala buradi kul had' is mida,* ka zbu gwal dra skwi ja Lazglafta nda gwal tagha zlahu ja mnduha ta hidaku ja ksaftá Yesu ma kdek ma kdek ja klay dzata.

² «Yaha da nzakway badu tsa fitika skala Pak ya tama, kabga ka badu tsa ka mu ksay katsi ná, ka waya ka skwi da sli'anafatá mnduha ta hwanzaɓaku,» ka həj.

Pghay sana marakw ta urdi ta ghəj ja Yesu

Mat 26:6-13, Yuh 12:1-8

³ Ma luwa Betani Yesu ta nzaku ka za skwa zay ma həga ga Simuŋ si nda rda mndu tida ya, ka lamə sana marakw slanaghata nda klatá hwaraka Albastra ndəghamə tsi ta urda sana fu ta hgu lu ka Nar. Nda bla dzva tsa urdi ya katakata. Ka ɓlaghutá tsi ta wa tsa hwarak ya, ka bərzləganatá tsa urdi ya ma ghəj ta Yesu.

⁴ Ka kuzlanafatá tsi ta sanlaha ta ɲuduf, ka ruruŋwaku həj ta ruruŋwaku. Ka həj mantsa: «Kabgawu ta kəl lu ka badza urdi ka bətbət na?

⁵ Ta skwi má ja klafta ka skwapta ja mutsaftá suley hkən dərmək†, ka daganafatá gwal pdu ná,» ka həj ka ɓasanavatá ɲuduf ta tsa marakw ya, ka davay.

⁶ Ama ka Yesu nda həj mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ghuya danja ja tsa marakw ya? Zlanawa zla, ɲərma skwi tsa skwi ya magiha tsi.

⁷ Gwal ka pduha ná, kawadaga həj nda kaghuni inda fitik,‡ laviŋlava kuni ta vla skwi ja tanj dər yawu tsi manda ya ta kumə kuni. I'i ná, gdavata a yu tavata kaghuni wa.

⁸ Kdavakta ɲərma skwi kura tsi, maga tsi. Rdi má ja masadivata badu dza'a da da hadik, tsaya na masadiva tsi na.

⁹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda vli dza'a mnə lu ta Lfida Gwada

* 14:1 Ngha ta Sabi 12:1-27. † 14:5 Ngha ta Markus 6:37. ‡ 14:7 Gray nda Vrafta ta Zlahu 15:11.

Lazglafta ma ghəŋa hadik tender, dza'a rusay lu ta skwi maga na marakw na, ɲa hava na marakw na.»

Skwapta Zudas Iskaryut ta Yesu
Mat 26:14-16, Luk 22:3-6

¹⁰ Ka sli'aftá Zudas Iskaryut. Tsatsi ná, tekw mataba duhwalha ghwanɲpdə his, Ka laghu tsi da slanaghatá gwal dra skwi ɲa Lazglafta. «Dza'a vlaghunavla yu ta Yesu ma dzva ghuni,» ka'a nda həŋ.

¹¹ Tahula mnanatani ta tsa gwada ya ta həŋ, ka rfu həŋ ta rfu. «Dza'a vlaghavla aŋni ta tsemi guli,» ka həŋ nda tsi. «Yaw,» ka Zudas. Tahula tsa tama, ka ɲavata Zudas ka psa tvi dza'a kəl tsi ka vlanɲá Yesu ta həŋ.

Zay Yesu ta skwa zay ɲa skala Pak
Mat 26:17-25, Luk 22:7-14,21-23, Yuh 13:21-30

¹² Bađu tsa tanɲa fitika skala skwa zay kul had is mida ya, bađu tsaya ta hna lu ta tuwak ɲa maga tsa skala Pak ya. Ka duhwalhani nda Yesu mantsa: «Ga ta kuma ka ta payafta mu ta vli ɲa maga skala Pak na?» ka həŋ.

¹³ Ka ghunaftá tsi ta gwal his mataba duhwalhani. Ka'a nda həŋ mantsa: Lawala da huɲa luwa, dza'a guyaku kuni nda sana mndu ta kla bzleghwa imi, ka dza'a kuni mistani.

¹⁴ Ka dza'a lamə da həga ga tsi ya ná, ka mnanatá kuni ta zə'ala həga ma tsa həga ya kazlay: Ga tsa vli dza'a kəl yu ka za skwa zay ɲa skala Pak kawadaga nda duhwalha ɲa ya na? ka mghama ɲni, ka kuni dazlay nda tsi, ɲa maraghunatani.

¹⁵ Ya dza'a maraghunamara ta vli ma sana dzuguvi ta ghəŋa sana həga nda payatá inda huzlaha mida. Hada dza'a payamafta kuni ta skwi ɲa za skwa zay ɲa skala Pak, ka'a.

¹⁶ Ka sli'afta tsa duhwalha ya, ka laghwi da hudluwa, ka slafta həŋ ta inda tsa skwiha ya, manda va ya mnanaf Yesu ta həŋ. Ka datá həŋ ta skwa zaya skala Pak hada.

Sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i, ka Yesu

¹⁷ Gahawu tama, ka lagha tsi kawadaga nda duhwalhani ghwanɲpdə his.

¹⁸ Nda nza nzakwa tanɲ tama ta za skwa zay həŋ, ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, mamu mndu turtuk mataba ghuni ta zə mu ta skwa zay kawadaga nda tsi, dza'a vlatá i'i ma dzva mnduhaŤ,» ka'a.

¹⁹ Rəmasas ka vgha tanɲ. «I'i a wu su'u na? I'i a wu su'u na? I'i a wu su'u na?» ka həŋ turtuk turtuk nda tsi.

²⁰ «Mndu turtuk mataba na kaghuni ghwanɲpdə his ta zə mu ta skwa zay ma hliba turtuk* na tsa mndu ya.

²¹ Wya te'uwa, Zwanɲa mndu ná, dza'a mtaku manda ya nda ghada vindatani ma gwada Lazglafta.† Ama ɲanwa ɲa mndu dza'a vlatá Zwanɲa mndu ma dzva mnduha ɲa dzata. Dər ya má kwal lu yatá tsa mndu ya,» ka'a nda həŋ.

Tahanata Yesu ta za skwa zay nda ghuba
Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kwa 11:23-25

²² Ta zə həŋ ta skwa zay, ka klaftá Yesu ta tsa buradi ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka balanaftá tsi ta həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: Nanana ná, slu'uvgha ɲa ya, zlghawazlgha, ka'a.

²³ Tahula tsa, ka klaftá tsi ta leghwa ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka vlanɲá tsi ta həŋ. Ka zlghaftá həŋ ka ɲanɲ'ata demdem.

²⁴ Ka'a nda həŋ mantsa: «Nanana na usa ɲa ya. Nana usa ɲa ná, dza'a pghupgha ɲa slərɲa zughu mataba mnduha demdem nda Lazglafta.‡

²⁵ Kahwathwata ta mnaghunata yu, had yu dza'a səglanɲá ima yakwa fwa inabi ha ka labə ta fitik dza'a kəl yu ka sa lfidani ma ga mghama Lazglafta wa,» ka'a nda həŋ.

²⁶ Ka fanaftá həŋ ta lahaŤ zləzlva Lazglafta, ka sli'aftá həŋ ka dza'a ta ghwá zayɲuŋ.

Sna a yu ta kagha wu, ka Piyer nda Yesu
Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38

²⁷ Ta labə həŋ ta tvi, ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dza'a hwahwayaghu hwahwaya

§ 14:18 Gray nda Zabura 41:10. * 14:20 Ngha ta Zabura 41:10. † 14:21 Ngha ta Zabura 22:2-19 nda Isaya 53.

‡ 14:24 Gray nda Sabi 24:8, Irmiya 31:31-34. § 14:26 Ngha ta Zabura 113-118. * 14:27 Ngha ta Zakari 13:7.

kuni ka zlidivata,*» ka'a nda həŋ. Wya te'uwa nda vinda da Lazglafta kazlay:

Dza'a dzadza yu ta mnda ngha tuwak, ŋa gazlaghuta tuwakha kə'a†.

28 «Dza'a dzadza lu ta i'i, ama tahula sli'agabta da, dza'a tinlaghutinla yu ta bhadaghata da Galili ka kaghuni,» ka'a.

29 Ka Piyer nda tsi mantša: «Dər hwahwayaghuta lamndu ka zlavaghata, i'i, zlavaghata a yu dekdek wa,» ka'a.

30 Ka Yesu nda tsi guli mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata wa, ta vana rvidik gita u ná, ma kdaku vazak ka wahata kamahis, dza'a mnamna vərda kagha hkən səla kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a.»

31 Ama ka Piyer vrəgliŋtá zlganaftawi nda mbraku nda mbraku mantša: «Dər má ŋa dzatá i'i kawadaga nda kagha tsi, had yu dza'a mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a wu,» ka'a nda tsi. Manda va tsaya, ka pdakwa sanlaha nda tsi guli.

*Ndəba dzva Yesu ma Getsemani
Mat 26:36-46, Luk 22:39-46*

32 Ka bhadaghatá həŋ da sana vli ta hgu lu ka Getsemene.‡ Lagha taŋ da tsa vli ya, «nzawanza hadna ta dza'a yu da maga du'a,» ka Yesu nda duhwalhani.

33 Ka hgana'atá tsi ta i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana kawadaga nda tsi. Ta mbədap a həŋ ta səla wu ná, ka ksaftá zləŋ ta Yesu ka ghuyay ma vgha.

34 Ka'a nda həŋ mantša: Tďatďa ŋudufa da katakata ta kuma dzihata, nzawanza hadna ndiri, ka'a nda həŋ.

35 Tahula tsa ka mbəďaptá tsi ta səla dau' manda a, ka zləmbatá tsi ta hadik, ka ndəbə tsi ta dzvu da Lazglafta: Ka má ta magaku tsi katsi ná, ka laghula na ghuya đanwa na ta ghəŋa da, ka'a.

36 Ka'a guli: «Aba, Da, had skwi kul laviŋtá ka ta magay wa, klinkla ta na gruma dza'a yu say na! Nziyanza tsi tama, manda ya ta kumə i'i a wa, ama ka nza tsi manda ya ta kumə kagha,» ka'a.

37 Ka sli'aftá tsi ka vrakta slanaghatá duhwalhani, ka slanaghatá tsi ta həŋ ta hani. Ka'a nda Piyer mantša: «Simuŋ, ta

hani ka ra? Laviŋ a ka ta nzďavata ta nzaku ndiri dər ka ki'a ra!

38 Nzawanza ndiri, ka ndəbə kuni ta dzvu yaha kuni da zləmbamta ma ghwadaka skwi dza'a dzghaghunata,» ka'a nda Piyer. «Nda sna yu ta kumay ŋudufa ghuni ta maga skwi dina, ama had mbrakwa slu'uvgha wa,» ka'a nda həŋ.

39 Ka vrəglaghutá tsi da maga du'a manda va tsa ya kay guli.

40 Ka sli'iglaftá tsi ka vrəglakta slanaghatá həŋ. Ta vraktá tsi ná, ta zunura hani həŋ kay guli. Ka sli'anaftá tsi ta həŋ. Trid traptra həŋ ta skwi ŋa mnanata, kabga nda ghuya həŋ da hani. Ka vrəglaghutá tsi.

41 Ka vrəglaktá tsi ŋa mahkəna səla, ka'a nda həŋ mantša: «Tata hani kuni ka mbi'a vgha ghuni tama ba? Nda kďa, nda maga fitikani tama. Wana vlanvla lu ta Zwanə mndu ma dzvu ta gwal dmaku.

42 Sli'afwasli'a, mbadma guya həŋ, wya ndusakta tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva taŋ ya,» ka'a nda həŋ.

Ksaftá Yesu

Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12

43 Tata tsa gwada ya Yesu, ta lagha Zudas ta nzakway tekwa mataba duhwalha ghwanpdə his. Ka lagha tsi kawadaga nda tskatá mnduha, nda huzla lmu da həŋ da slanaghatá Yesu. Tsa mnduha ya ná, ghunatá mnduha mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la galata mndu ya.

44 Tsa Zudas ya ná, tsatsi ta vlanťa həŋ. Tinlaghutinla ta mnanatá həŋ kazlay: Ka nda ngha kuni ta tsa mndu dza'a lagha yu da brusata ya ná, ya vani tsaya. Ka gi ksafta kuni, ka kla kuni, yaha kuni da walaŋta zliŋta, ka'a nda həŋ.

45 Bhadaghatani, ka gavadaghatá tsi tavata Yesu. «Zgu tsa Maləma da,» ka'a ganaghatá zgu ka brusay.

46 Ka gi sli'adaghatá tsa mnduha ya ksaftá Yesu.

47 Ka gi tshagaptá sana mndu tavata Yesu ta kafayani, ka gi tsaghutá sləmənə§ sani ma kwalva tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya.

† 14:27 Ngha ta Zakari 13:7. ‡ 14:32 Ngha ta Mata 26:36. § 14:47 Ngha ta Yuhwana 18:26.

48 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nya ta maguta kəl kuni ka sli'agaghata nda huzla lmu da ksa i'i, gənda yu ra?»

49 Ya wya kawadaga yu nda kaghuni ta tagha skwi ma həga Lazglafta tazlay, hada kaghuni, kabgawu kwal kuni ksaftá i'i? Wya nana skwi ta magaku na ná, ɲa nzakwani manda ya mna gwada Lazglafta ya,» ka'a.

50 Ka hwahwayaghutá* duhwalha Yesu ka zlanavata.

51 Ka sli'aftá sana galaɓay ka mbaɗa mistani, nda tsatá gwada ta vghani, ka kumə lu ta ksafta,

52 ama ka slurtiŋtá tsi ta lgutani ka hwayaghuta ka fərđi'u.

Yesu ta kəma guma

Mat 26:57-68, Luk 22:54-55,63-71, Yuh 18:13-14,19-24

53 Ka klaghatá həŋ ta Yesu da mala gwal dra skwi ɲa Lazglafta. Hada, ka tskavatá inda gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta, nda la galata mndu tani, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha tani, ka tskavatá həŋ.

54 Ta klə həŋ ya, mbaɗaka Piyer ka mbaɗa ta hulani ta hulani, ha ka lamə tsi da daɓa tsa həga ga mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya. Ka nzatá tsi hada ka slina vu kawadaga nda kwalvaha.

55 Mbaɗa maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tsa guma, ka zba skwi dza'a kəl lu ka mutsaftá rutsak nda inda tsakalawi ta ghəŋa Yesu, kabga ɲa mutsaftá dzata, trid mutsaf a həŋ wa.

56 Nda ndəgha gwal ta vaza rutsak ta Yesu† mndani, ama la a tsa gwada taŋ ya ta tva turtuk wa.

57 Ka sli'anaftá sanlaha ta gwada ta ghəŋani. Ka'a nda həŋ mantsa:

58 Sniŋsna ɲni ta mnayni kazlay: «Dza'a tasintá na həga Lazglafta baf lu nda dzvu na yu, ka vranafata da ta bafta baɗu mahkən kul ksantá mndu,‡» ka'a.

59 Kulam nda tsaya tani, la a tsa gwada taŋ ya ta tva turtuk wa.

60 Ka sli'aftá mal ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta mataba tsa tskatá vgha mnduha ya. Ka'a nda Yesu mantsa: «Nu kul

zlgə kagha ta wa na skwi ta mnə mnduha ta kagha na katək na? Ari sna a wa a kagha na?»

61 Tsərída, ka Yesu nzata, zlgə a ta wani wa. Ka dawuglanťá tsa mal ta ghəŋa gwal dra skwi ya da tsi. «Kagha Kristi ta nzakway ka Zwaŋa Lazglafta nda tfawi ta ghəŋani ya ra?» ka'a nda tsi.

62 Ka Yesu zlgənaftá mantsa: «Aŋi, i'i ya. Dza'a nda ngha kuni ta i'i Zwaŋa mndu ta nzaku nda ga zəghwa Lazglafta nda mbra. Dza'a nghan yuni ta saha da ma kusay ta luwa\$ guli,» ka'a.

63 Na snanťa tsa mal ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya ta tsa gwada ya, ka kwahintá tsi ta lgutani. Ka'a nda həŋ mantsa: «Nu tata zbəgəltə mu?»

64 Nda sna kuni ta tsa ɲaslani ya ki'e, kinawu ka kaghuni ta ghəŋani?» ka'a. Prək ka dzatá na mndu* na, ka həŋ demdem.

65 Ka gi tafə sanlaha ta sərdək tida, ka hbanamtá həŋ ta patak ma kuma, ka dəŋəzlay. Ka həŋ nda tsi mantsa: Tsatsaf tsatsa ta tsa mndu ta dzughusta ya, ka həŋ nda tsi. Ka vlanťá həŋ ta la kwalvaha, ka dghar† tsahaya guli.

Hkən mnay Piyer kazlay sna a yu ta Yesu wu kə'a

Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18,25-27

66 Tata nzaku Piyer ndagahadik ma daɓa həga, ka sagha sana marakw ta nzakway tekw mataba kwalvaha ka mi'aha ga mal ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta.

67 Ka nghanťá tsi ta Piyer ta slina vu. Ka vits tsi, «Si kawadaga kagha nda tsa Yesu la Nazaret ya,» ka'a nda tsi.

68 «Kay! Sna a yu ta na skwi ta mnə ka na wu, sna a yu ta va na mndu ta mnə ka na guli wu,» ka'a. Ka gi sli'aftá tsi ka laghwida dzuguva watgha. [Ka wahatá vazak.]

69 Ka nghanťá va tsa marakw ya. Tekw nana mndu na mataba tsa mnduha ya, ka'a nda tsa mnduha ma tsa vli ya kay guli.

70 «Kay! I'i a wu,» ka'a kay guli. Bats nzda, ka tsa gwal ta nzaku hada ya nda Piyer kay guli mantsa: «Dər ki tsi, vara a

* 14:50 Gray nda 14:27. † 14:56 Gray nda Zabura 27:12, 35:11. ‡ 14:58 Ngha ta Yuhwana 2:19. § 14:62 Ngha ta Zabura 110:1 nda Daniyel 7:13. * 14:64 Ngha ta Zlahu 24:16. † 14:65 Gray nda Isaya 50:6.

kagha mataba tsa mnduha ya wu, kagha ná, mnda la Galili ka,» ka hən nda tsi.

⁷¹ Ka zraftá Piyer ta ksi'a ghəñani ka wađu. Ka'a mantsa: «Sna a yu ta na mndu ta mnə kuni na dekdek wu,» ka'a.

⁷² Ka gi wahatá vazak ka mahis. Snañta Piyer ta tsa wahata vazak ka mahis ya, hizl sagha tsa gwađa mnana Yesu kazlay: Ma kdaku vazak wahata ka mahis ná, dza'a mnay ka kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a ya tsa da ghəñani. Ka gi sli'aftá tsi ka laghwi da hərbá taw.‡

15

Kladaghata Yesu ta kəma Pilatus

Mat 27:1-2,11-14, Luk 23:1-5, Yuh 18:28-38

¹ Tsadakwa vli, ka gi tskavatá maliha ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta ka dzrəku kawadaga nda la galata mndu, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda gwal tsa guma demdem. Ka habaftá hən ta Yesu. Ka klaftá hən ka laghwi vlanťá Pilat ka ɲumna.

² Tahula kladaghata tañ ta Yesu da Pilatus, ka dawañťá Pilat da tsi. Ka'a mantsa: «Kagha mghama la Yahuda ra?» ka'a nda tsi. Manda ya mna ka,* ka Yesu nda tsi.

³ Ka vazə maliha ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta ta rutsakha kavghakavgha ta Yesu.

⁴ Ka dawuglanťá Pilat da Yesu, «Mbəđa a ka ra, ari sna a wa a ka ta na skwiha ta mnə hən ta kagha na na?» ka'a nda tsi.

⁵ Tsərid nzanza Yesu kul mbədanaghata dər ka turtuk. Ka vlanťá tsi ta ndanu ta Pilat.

Tsanaghatá guma mtaku ta Yesu

Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yuh 18:39-19:16

⁶ Tsaw inda fitika skala Pak ya ná, ta snusna Pilat ta zlinistá mndu turtuk ma gamak ta hən. Mndu dawañ hən ta zlinista tsi ta hən.

⁷ Ma tsa fitik ya, mamu sana mndu ta hgu lu ka Barabas, ksaf lu ka famta ma gamak kawadaga nda sanlaha ma mnduha, kabga dzata tañ ta mndu ma vla zlərdəwi nda ɲumna.

⁸ Mbəđa dəmga ka sli'adaghata da Pilatus, «Zliñniszla ta mndu turtuk manda ya snu ka ta magañnata,» ka hən.

⁹ «Ta kumay kuni ta zlighunista da ta mghama la Yahuda ra?» ka Pilat nda hən,

¹⁰ kabga nda sna ka mnay kazlay: Ka draku kladaghata maliha ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta ta Yesu kə'a.

¹¹ Ama mbəđa maliha ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta ka ɲavata, ka bara mnduha ɲa mnay tañ kazlay: Zliñnis Barabas, zliñnis Barabas, ka'a nda Pilatus.

¹² Ka vrəgliñťá Pilat ta daway da hən: «Ka si mantsa tsi, nu ta kumə kuni ta magay da nda na mndu ta hgu kuni ka mghama la Yahuda na?» ka'a nda hən.

¹³ Ka hləglaftá hən ta wi: «Zləñafzləña ta udzu, ka hən nda tsi.»

¹⁴ Ka Pilat nda hən guli mantsa: «Kabgawu, nahgani va ghwadaka skwi maga tsi? Ka hləglaftá hən ta wi nda mbraku, Zləñafzləña ta udzu!» ka hən nda tsi.

¹⁵ Tsa Pilat ya, ta kumay ta zdanafta ɲuduf ta dəmga. Mantsa, ka zlinistá tsi ta Barabas ta hən, ta vlanťá tsi ta Yesu ma dzvu ta la sludzi ɲa slvanapta. Tahula tsa, ka zlanañťá tsi ta hən ɲa zləñafta ta udzu.

Gagay sludziha ta Yesu

Mat 27:27-31, Yuh 19:2-3

¹⁶ Ka zlgħagħutá sludziha ta Yesu ma dzva Pilatus, ka kladamtá hən, ta dađi ma həga ma vla nzakwa Pilatus, ka hagdaghata hən ta inda sludziha demdem, ka tskavata hada.

¹⁷ Ka sudənavatá hən ta lguta ma mgham mgham ka dva. Ka daftá hən ta teki ka wanamta ma ghəñ manda zewzewa.

¹⁸ Ka gə hən ta zgu ɲani: «Zgu tsa mghama la Yahuda,» ka hən nda tsi.

¹⁹ Mbəđaka hən ka dzay ta ghəñ nda sarak guli, ka tafa sərdək tida. Ka tsəlbu hən ta tsəlbu ta kəmani, manda skwi ɲa vla glaku ɲani.

²⁰ Tahula hərfuta tañ ta gagay, ka sudagħutá hən ta tsa lguta dva má mgham mgham tida ya, ka sudəglanavatá hən ta vərda ɲani. Ka klagapta ka klagħata ɲa zləñay ta udzu.

‡ 14:72 Ngha ta 14:30. * 15:2 Ngha ta Mata 27:11.

*Dalافتa la sludziha ta Yesu ta udzu**Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27*

21 Ta labə hən ta tvi, ka guyatá hən nda sana mnda la Sireñ ta hgu lu ka Simuñ, dani ma i Alegzandra nda Rufus† ta vrakta ta wawakwani. Ka mblanaftá hən ta kla tsa udza zləña Yesu ya.

22 Ka klaghatá hən ta Yesu da Gwalgwata. Tsa Gwalgwata ya na, manda mnay kazlay: Vla ghudzifa ghəñ kə'a ya.

23 Bhadaghata tañ da hada, ka kumə hən ta sunustá ima inabi laβanaf lu nda sana skwi ta hgu lu ka mur, ña htanaghutá kuzlakwa tsa ghuya danwa ya, ama ka kwalaghutá Yesu ta say.

24-25 Nzemndi təmbay vli ta zləñaftá hən ta udza zləñay, ka vzə hən ta vindima‡ ña daguvustá lguthani.

26 Vindafha lu nda ta ghəñani, ta ghəña skwi kəl lu ka tsanaghatá guma kazlay: Mghama la Yahuda kə'a.

27 Ka zlanəftá hən ta gəndaha his ta sana udzuha tavatani, pal nda ga zeghwani, pal nda ga zlaβani.

28 [Mantsa ya kdavakta skwi mnə gwada Lazglafta kazlay: Nda mbəda mataba mb-saka gwal ta maga ghwadaka skwi,§] kə'a.

29 Mbadá mnduha ta labə nda ta tsa tvi ya, ka gigda ghəñ ka rarazay, «Yawa a wa! Dza'a tasiñtasa yu ta həga Lazglafta ka bafta da ma fitik hkən* a ka ka kay ra.

30 Mbanaf mba ta ghəña gha kagha ka ghəña gha, ka saha ka ta na udza zləñay na!» ka hən nda tsi.

31 Mbadá maliha ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ña mnduha ka manay guli: «Mbanafha ta sanlaha ná, ama trid lavin a ta mbanafatá ghəñani wu,» ka hən mataba tañ.

32 «Ka sasa Kristi Mghama la Isra'ila ta na udza zləñay na ndana tama, ka ngha ñni, kada zlghafta ñni nda ñudufa ñni!» ka hən. Mbadá tsa gwal zləñaf lu kawadaga nda tsi ya guli ka razay.

*Mtakwa Yesu**Mat 27:45-56, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30*

33 Lafa fitik dək da ghəñ, ka nutá vli tdik ka grusl ta hadik demdem, ha ka laha ta nzemndi hkən ta fitik hawa.

34 Manda magatá nzemndi hkən, ka hgatá Yesu nda mbraku, ka'a mantsa: «Eluhi, Eluhi, lama sabaktani?» ka'a. Manda mnay kazlay: Lazglafta da, Lazglafta da, kabgawu zlidivata† ka na? kə'a ya.

35 Snañta sanlaha mataba tsa gwal hada ya ta tsa skwi mna tsi ya ná, ka hən mantsa: «Wya ta hga Iliya mnda Lazglafta ghalya,» ka hən.

36 Ka gi sli'afatá sani mataba tañ ka hwayadapta klaftá susu, ka hbunta ta wa sarak. Ka tsughumamtá tsi ma ima inabi mastalan, ka tsghədanaftá tsi ta Yesu ña sayni.‡ Ta tsghə tsi ya, «Swidwa! Nghama ngha ka dza'a sasa Iliya da klagata ta na udza zləñay na tsi, kaki tsi,» ka hən.

37 Ama ka wahatá Yesu nda mbraku, ka sabə hafu mida.

38 Ma va tsa fitik ya, ka tavaptá zlala ta watgha lamə da vli nda ghuβa ma həga§ Lazglafta kuyar daga ta luwa dikw ta hadik.

39 Ma tsa vli zləñaf lu ta Yesu ya, mamu sana mghama sludza la Ruma ta sladakta mbəñ nda tsi. Manda nghanñtani ta mndərga tsa klay Yesu ta hafu ya, ka'a mantsa: «Kahwathwata, na mndu na ná, Zwanja Lazglafta ya,» ka'a.

40 Mamu sana mi'aha ta sladakta di'inj ka ngha tsa skwiha ta magaku ya guli. Mataba tsa mi'aha ya, mamu i Mari makwa ta Magdala, nda Salume, nda Mari mani ma i Yuses nda Yakubu ta tsne'uwa ya.

41 Ma fitika si nzakwa Yesu ta ma luwa Galili karaku ná, si ta dza'a mistani tsa mi'aha ya ña maganatá slna. Si nda ndəgha sanlaha ma mi'aha ta sli'adafta mistani da luwa Ursalima guli.

*Padamta Yusufu ta Yesu**Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42*

† 15:21 Gray nda Ruma 16:13. ‡ 15:24-25 Ngha ta Zabura 22:19. § 15:28 Ngha ta Lukwa 22:37 nda Isaya 53:12.

* 15:29 Ngha ta 14:58 nda Zabura 22:8 nda Yuhwana 2:19. † 15:34 Ngha ta Zabura 22:2. ‡ 15:36 Gray nda Zabura 69:22. § 15:38 Ngha ta Sabi 26:31-33.

⁴² Bađu luma Madagala tsa fitik ya, ta kəl lu ka papaya skwiha, kabga dza'a lamla lu da sabat, ka nda dəda fitik.

⁴³ Ka lagha Yusufu mnda luwa Arimate*. Tsa mndu ya ná, ta mnay ta tughwa gwadaha. Tsatsi guli ná, ta kzla ga mghama Lazglafta. Ka draftá tsi ta ɲuduf, ka lagha slanaghatá Pilat ɲa dawaftá tvi ɲa dza'a kla mbla Yesu.

⁴⁴ Ka ndərmim Pilat ta tsa gi saba hafu ma Yesu misimmisim ya. Ka hganťá tsi ta tsa mghama sludziha ya, ka dawanta da tsi kazlay: Nda kda fitika saba hafu mida ra? kə'a.

⁴⁵ Manda snanamta tsa mghama sludzi ya, ka zlanantá tsi ta tvi ta Yusufu ɲa dza'a kla mbla Yesu.

⁴⁶ Ka skwatá Yusufu ta lguta wupay, ka klagata mbla Yesu ta udza zlanay, ka mbsamta mida. Ka klaftá tsi ka laghwi famta ma kulu huhrap lu ma kluluh. Ka tanwalaktá mghama klam, ka hunťa ta wa tsa kulu ya.

⁴⁷ Ta nzaktá i Mari makwa ta Magdala nda Mari mani ma Yuses, ka ngha vli dza'a kəl lu ka famta.

16

Sli'agabta Yesu nda hafu ma mtaku
Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10

¹ Manda luta sabat, ka sli'aftá i Mari makwa ta Magdala nda Salume nda Mari mani ma Yakubu dzawatá rda urdi ɲa dza'a masay ta mbla Yesu.

² Ka sli'afta həŋ, ka ɓhadaghatá həŋ mbessa vzlazlan ta kulu gasərdək bađu dəmas.

³ Ta labə həŋ ta tvi, ka həŋ mantsa: Wa dza'a tanwalaghutá tsa klam ta wa tsa kulu ya tama? ka həŋ.

⁴ Ndusadaghata tan, kə'a ka həŋ ná, tanwalaghutatanwala lu ta tsa mghama klam ya di'ɲ nda wa tsa kulu ya.

⁵ Ka gi lamə həŋ da tsa kulu ya. Ka slanaghatá həŋ ta sana duhwal ta nzaku hada nda ga zeghwi, nda sudatá ta lguta ɲusliŋ zutut ta vghani. Nghanťa tan, mbadaka həŋ ka ghudzafťa da zlan.

⁶ «Ma zlan kuni ta zlan, nda sna yu kazlay: Yesu mnda la Nazaret si zlanaf lu ya ta psə kuni» kə'a. Ta hadhadna wa. Sli'afslia nda hafu ka laghwi. Wana tsa vli si kəl lu ka fatá mblani ya.

⁷ Lawala da mnanatá i Piyer nda sanlaha ma duhwalhani kazlay: Tinəl tsatsi dza'a ɓhata ma Galili. Hada dza'a nghanťa kuni manda ya si mnaghuna tsi,* ka tsa duhwal ya nda həŋ.

⁸ Ka ndagaptá tsa mi'aha ya ma kulu, ka hwaya. Ta ghudzaku həŋ da zlan. Ka kwalaghutá həŋ ta mna tsa gwada ya ɲa mndu, kabga nda ksa həŋ da zlan.

Maranta Yesu ta vghani da Mari Magdala

Mat 28:9-10, Yuh 20:11-18

⁹ [Manda sli'agabta Yesu gasərdək bađu dəmas, tinəl Mari makwa ta Magdala, ya ghzligiŋ tsi ta duhwalha halaway ndəfán mida ya, marava tsi da tsi.

¹⁰ Ka sli'aftá tsa marakw ya ka laghwi da mnay ɲa gwal si kawadaga nda Yesu, ta nzaku həŋ sasgama ka taw.

¹¹ Wa a Yesu nda hafu, nda ngha i'i nda ira da, kə'a nda həŋ. Ka kwalaghutá həŋ ta zlghaftá tsa gwada ya.

Maravata Yesu da sana duhwalhani his
Luk 24:13-35

¹² Tahula tsa, ka maravatá Yesu ka sani ma mndu tskəm da duhwalhani his ta mbađa ta tvi ta dza'a tahula luwa.

¹³ Ka vraktá həŋ da Ursalima, ka rusu həŋ ɲa sanlaha. Ama ka kwalaghutá tsa-haya ta zlghaftá tsa gwada ya guli.

Maravata Yesu da duhwalhani ghwanpda nden

Mat 28:16-20, Luk 24:36-49, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

¹⁴ Tahula tsa guli, ka maravatá tsi ta kəma duhwalhani ghwanpda nden ta zə həŋ ta skwa zay. Ka davanaghatá tsi ta həŋ: Nu kul zlghaftá kuni ta gwada tsa gwal ta nghanťa i'i ta sli'agapta ya, tanťanə ghəŋa ghuni, kə'a nda həŋ.

¹⁵ Kə'a nda həŋ tama mantsa: Lawala ta ghəŋa hadik tender, ka mna kuni ta Lfida Gwada Lazglafta ɲa inda mnduha.†

* 15:43 Ngha ta Mata 27:57. * 16:7 Ngha ta 14:28. † 16:15 Slna gwal ghunay 1:8.

¹⁶ Inda mndu dza'a zlgħafta nda ηuduf, ka maganaftá lu ta batem, dza'a mbaku. Ama mndu dza'a kwal kul zlgħafta, dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma.

¹⁷ Wya ηizla dza'a maraηtá gwal ta zlgħaftá i'i: Nda hga dá, dza'a ghazlay həη ta duhwalha halaway ma mnduha, dza'a gwađay həη ta sana Lfida Gwađa.

¹⁸ Dər ksafha həη ta nahadik nda dzvu, dər suha həη ta gruma, had sana skwi dza'a maganata tsi ta həη wa. Dza'a fafanaghafafa həη ta dzvu ta gwal kul dughwanaku, ηa mbambafta taη, ka Yesu nda həη.

Vraghuta Yesu ta luwa

Luk 24:50-53, Slg 1:9-11

¹⁹ Tahula mnanata Mgham Yesu ta tsa gwađa ya ta həη, ka klagħatá Lazglafta ta luwa, ka nzanatá tsi nda ga zeghwani.‡

²⁰ Hahəη guli, ka sli'aftá həη ka laghwi da mna tsa Lfida Gwađa Lazglafta ya ma inda vli. Ka katu Mgham Yesu ta həη ma mna tsa gwađa ya, ηlanaghaha ta tsa gwađa ya ta həη nda ma magay taη ta mazəməm.]

‡ 16:19 Gray nda Slna gwal ghunay 1:9-11.

Gwada ta sabi da Lukwa

Zlrafta Lukwa ta gwadani

¹ Ari n̄erma Tawfilus, nda nd̄egha mnduha ta n̄avata ka vinda gwada ta gh̄nja skwiha ta luta mataba n̄ni.

² Ka vindafta h̄nj manda va skwi n̄ghnj gwal ta nzakway ka masl̄emts̄aka tsa skwi ya, ta nuta ka gwal mna gwada Lazglafta daga tan̄tañ.

³ Ka n̄avatá i'i guli ka psa sn̄anta d̄ina ta skwiha ta luta daga tan̄tañ n̄a vindaghafta nda tvani a mala da Tawfilus,

⁴ kada sn̄anta ka ta kd̄avakta v̄rd̄a skwiha mutsaf ka ta tagha skwi ta gh̄njani.

I Zakari nda Elizabet

⁵ Mantsa tama, ma fitika nzakwa mgham Hiridus ta ga mgham ta had̄ika Zudiya, mamu sana mndu ta dra skwi n̄a Lazglafta, Zakari hgani mataba mnd̄era la Abiya mnd̄era gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta. Elizabet hga markwa tan̄ ta sabi nda ma mnd̄era la Haruna.

⁶ Tud̄ukwa mndu h̄nj his his ta wa ira Lazglafta. Ta sn̄ay h̄nj ta zlah̄a Lazglafta nda skwa dzahayhani, had̄ masl̄ivinza ta ks̄antá h̄nj wa.

⁷ Mutsaf a h̄nj ta zwan̄ dek̄dek wa, kabga ka dz̄ogh̄nj Elizabet, lula ima tan̄ guli.

Dza'a n̄atsay ka ta zwan̄ ka duhwala Lazglafta nda Zakari

⁸ Ma sana fitik, ta maga sl̄na tsa dra skwi ya Zakari ta k̄ema Lazglafta, kabga mb̄ad̄agagha mb̄ad̄a fitik n̄a magay mnd̄era tan̄ ta tsa sl̄na ya,

⁹ ka zbaptá lu nda vindima ta Zakari n̄a lami da h̄ega Lazglafta da dra urdi manda ya snu gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta ta magay. ¹⁰ Magatá tsa fitika dra urdi ya, ka sl̄i'áftá tsi ka lami da h̄ega Lazglafta da dra tsa urdi ya, ta maḡe d̄amga ta du'a ma bli.

¹¹ Má tsa tama, gi ka zlagaptá duhwala Lazglafta ta k̄ema Zakari, ka sl̄adata nda ga zeghwa tsa gwir ta dr̄e lu ta urdi ya.

¹² Na gi n̄ghanta Zakari, ka ghudzaftá tsi da zl̄nj, sraw vghani.

¹³ «Ma zl̄nj ka ta zl̄nj Zakari, wana tsu'aftsu'a Lazglafta ta nd̄aba dzva gha. Dza'a yagha ya markwa ghuni Elizabet ta zwan̄a zgun n̄a tsanaftá gha ta hgani ka Yuhwana,

¹⁴ dza'a rfay ka ta rfu katakata, dagala gwal dza'a rfu ta gh̄njani guli.

¹⁵ Ka mndu dagala dza'a nzakwa tsi ta k̄ema Lazglafta. Had̄ dza'a sa ima inabi d̄ar skwi ta ghuya mndu wa. Dza'a nd̄eghund̄egha nda Sulkum nda gh̄ūba daga ma hud̄a mani.

¹⁶ Dza'a nda nd̄egha zwana la Isra'ila dza'a vranakta tsi da Lazglafta Mghama tan̄.

¹⁷ Ta k̄ema ta k̄ema dza'a dza'a tsi nda sl̄nani ta k̄ema Lazglafta nda Sulkum, nda mbraku manda n̄a Iliya n̄a dzranaftá* nzaku mataba dadaha nda zwana tan̄, n̄a vranaktá gh̄nja gwal ta maga ghwad̄aka skwi ka n̄erma mnduha. Mantsa ya dza'a payafta† tsi ta mnduha n̄a fata tan̄ ta vgha n̄a Lazglafta,» ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsi.

¹⁸ «Waka yu dza'a sn̄antá skwi mantsa? Wana i'i halata mndu yu, markwa ini guli nda hala,» ka Zakari nda tsi.

¹⁹ Ka tsa duhwala Lazglafta ya zl̄ghanaftawi mantsa: «I'i Gabriyel‡ ya, ta sladu ta k̄ema Lazglafta n̄a maganatá sl̄na. Tsatsi ta ghunighata n̄a gwad̄gaghata, ka mnaghatá tsa Lfida Gwada ya.

²⁰ Ndana tama, wana ka dza'a nuta ka rgha. Lavin̄ta a ka ta gwada ha ka sagha fitika magata tsa skwiha ya wa, kabga zl̄ghaf a ka ta tsa skwi dza'a magaku ma fitikani mnagha yu ya wu,» ka'a.

²¹ Ta nzatá mnduha ka kzla saba Zakari, sew sab̄e a wa. Ka ndanu h̄nj ta ndanu: «Nu ta slanaghata ma h̄ega Lazglafta tama?» ka h̄nj.

²² Manda sabani, ka traptá tsi ta gwada nda tskatá mnduha, gi ka tsatsaftá h̄nj kazlay: Mamu maz̄emz̄em ta slanaghata ma h̄ega Lazglafta k̄'a. Lavin̄ a ta gwada nda wi nda h̄nj wu, mb̄ad̄a ka mnay nda dzvu n̄a tan̄.

* 1:17 Ngha ta Malatsi 4:6 † 1:17 Ngha ta Malatsi 3:23-24. ‡ 1:19 Tsaya duhwala Lazglafta ghunaf lu.

²³ Tahula kduta fitika maga slnani, ka sli'aftá tsi ka laghwi dzaghani.

²⁴ Nzđava a tahula tsa wu, ka zlghaftá markwa tan Elizabet ta huđi. Ka zatá Elizabet ta tili hutaf ta đifa vgha. Ka'a mantša:

²⁵ «Zđakatahuđi ya magiha Mgham Lazglafta, ka skwa hula si nzakwa đa ta kəma mnduha đa, kabga ta ya a yu ta zwan wa. Ama ka tawatá Lazglafta ta hidahida ta i'i ndana, ka klaghutá tsa hula ya ta ghəja đa,» ka'a.

Dza'a natsay ka ta zwan, ka duhwala Lazglafta nda Mari

²⁶ Ta mamku' a tilani, ka ghunaftá Lazglafta ta duhwalani Gabriyel da sana luwa ta hgu lu ka Nazaret ma hadika Galili,

²⁷ da sana daghali ta hgu lu ka Mari ta dzugu sana mndu Yusufu hgani ta sabə nda ma mndəra la Dawuda.

²⁸ Ka lamə tsi slanaghata: «Zgu tsa, tfaghaghata Lazglafta ta wi katakata. Kawadaga Mgham Lazglafta nda kagha,» ka'a nda tsi.

²⁹ Kəanafta tsa gwada ya ta Mari, «nu mndəra nana ma ga zgu tama,» ka'a ma ghəjani.

³⁰ Ka duhwala Lazglafta nda tsi mantša: «Ma zləj ka ta zləj Mari, zbapzba Lazglafta ta kagha ka tfaghaghatawi.

³¹ Wana dza'a zlghafzlgħa ka ta huđi, ŋa yata gha ta zwanə zgun, ŋa tsanafta gha ta hgani ka Yesu.

³² Dza'a nzakway ka mndu dagala, dza'a hgay lu ka Zwanə Lazglafta ta luwa ŋa vlanəta Lazglafta ta ga mgham manda ŋa dzidzani Dawuda.

³³ Dza'a gay ta mgham ta ghəja la Isra'ila ŋa kdekeden, kdavakta a tsa ga mghamani ya wu,» ka'a.

³⁴ Ka Mari nda tsa duhwala Lazglafta ya mantša: «Kinawu ka skwi dza'a magaku mantša, ya wya ta sna a yu ta zgun wu?» ka Mari.

³⁵ «Sulkum nda ghuđa dza'a saha ta ghəja gha. Mbrakwa Lazglafta ta luwa dza'a bukwaghanta. Tsaya dza'a kəl lu ka hga tsa zwan nda ghuđa dza'a yata ka ya ka Zwanə Lazglafta.

³⁶ Ngha a ka ta zba gha Elizabet si kul faftá lu ta ghəj ta yayni ta zwan ná, wa'a

nda huđi ndana, mamku' a tilani na nda va tsa halatani ya tani ra.

³⁷ Had sana skwi ta tranaghatá Lazglafta wa,» ka duhwala Lazglafta nda tsi.

³⁸ Yaw, «kwalva Lazglafta i'i, ka maga Lazglafta manda ya mniha ka,» ka Mari. Ka sli'afta duhwala Lazglafta tavatani ka laghwi.

Laghwa Mari nghanaghatá Elizabet

³⁹ Ma va tsa fitik ya, ka sli'aftá Mari misimmisim ka laghwi da sana luwa ta ghwa ma hadika Yahuda da nghanaghatá Elizabet.

⁴⁰ Ka lamə tsi da həga ga Zakari ka ganaghatá tsi ta zgu ta Elizabet.

⁴¹ Na gi snaŋta Elizabet ta ga zgwa Mari, gi ka skalavaftá zwan ma huđani. Ka ndəghanaftá Sulkum nda ghuđa ta Elizabet.

⁴² Ka klanəta tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantša: «Kagha, nda tfawi ta ghəja kagha mataba mi'aha. Na zwan ma huđa gha na guli, nda tfawi ta ghəjani.

⁴³ Waka yu mutsa nana ma zđaku kəl mani ma mghama đa ka sagha da ini na?

⁴⁴ Nda sna ka ná, ma fitika lama tsa ga zgwa gha ya tsərah da sləmənə đa, ka skalavaftá na zwan ma huđa đa na da rfu.

⁴⁵ Nda tfawi ta ghəja kagha, kagha ta zlghaftá skwiha mna gha lu ta dza'a magaku kahwathwata daga da Mgham Lazglafta ya.»

Fa laha Mari

⁴⁶ Ka Mari mantša:

«Ta zləzlvay yu ta Lazglafta.

⁴⁷ Ta taku ŋudufa đa da rfu ta ghəja tsatsi mnda mba i'i,

⁴⁸ kabga đvafđva ta nghapta ka kwalvani nda hta. Wana daga ndana, nda tfawi ta ghəjani ka inda zivra mnduha dza'azlay nda i'i,

⁴⁹ kabga dagala ŋərma skwiha magiha Lazglafta nda mbra.

Nda ghuđa həga Lazglafta.

⁵⁰ Tawa hidahidani ná, nda nza ŋa dekdek ta ghəja gwal ta zləj.

⁵¹ Nda dzvani maranəta tsi ta mbrakwani, ka ghzlinəta tsi ta gwal ta gla ghəj, nda ghərbaku ma ŋudufa tan.

52 Ka slisliṅwiṅtá tsi ta sanlaha ma gwal dagaladagala ta dughurukwa dasu, ka kapanaftá tsi ta gwal nda hta,

53 ka baghanaftá tsi ta gwal ma maya nda skwiha zdázda, ka ghziṅtá tsi ta gwal gadghəl bǎadar.

54 Manda ya tanaf tsi ta imi ta sləməṅ ta dzidziha mu, ka katanǎtá tsi ta la Isra'ila mnda maganatá slna,

55 ka havaptá tsi ka tawa hidahidani ṅa Abraham nda inda zivrani tani ṅa dekdek,» ka'a.

56 Ka nzatá Mari kawadaga nda Elizabet ta kla tili hkən, tahula tsa ka vraghutá tsi dzaghani.

Yagatá Yuhwana

57 Mantsa, ka sagha fitika dgakwa Elizabet, ka yatá tsi ta zwanǎ zgun.

58 Ka snanǎtá sləvdahani nda la tanǎ ta tsa ṅərma zdaku magana Lazglafta ya, ka sli'adaghatá hən gwaftá rfu kawadaga nda tsi.

59 Baḍu matghasa fitik manda dgatani, ka sli'adaghatá hən ṅa tsanatá fafaḍa zwanǎ. Ka kumə hən ta tsanaftá hgani ka Zakari manda va hga dani.

60 «Mantsa a dza'a hga lu wu, Yuhwana hgani,» ka mani.

61 «Had mndu mataba mndəra ghuni tsanaflu ta mndərga tsa hgu ya wu,» ka hən nda tsi.

62 Ka ḍawanǎtá hən nda dzvu da dani: «Waka ka ta kuma tsanaftá hgu na?» ka hən nda tsi.

63 Klagidighawa aluha, ka Zakari nda dzvu. «Yuhwana hgani,» kə'a vindaftá hga tsa zwanǎ ya. Inda tanǎ demdem ka ndərmim hən.

64 Gi hadahada, ka zlrəglaftá Zakari ta gwada tsələṅ, ka zləzlv Lazglafta.

65 Ka ksafatá tsi ka zləṅ ta inda sləvdahani. Ka rusu lu ta inda tsa skwiha ya ma inda vli ta ghwá ma hadika Zudiya.

66 Inda mndu ta snanǎtá tsa gwada ya, ta ndanu ta ghənani kazlay: Kinawu dza'a nzakwa tsa zwanǎ ya tama kə'a? «Zlah dza'a nzakway ka mndu dagala, kabga kawadaga Lazglafta nda tsa zwanǎ ya,» ka hən.

Zləzlvay Zakari ta zdakwa Lazglafta

67 Tsa Zakari dani ma tsa zwanǎ ya kay, ka ndəghanaftá Sulkum nda ghuḍa, ka zraftá tsi ta mna skwi dza'a magaku:

68 «Zləzlvama Mgham Lazglafta la Isra'ila kabga saghani da katanǎtá mnduhani, ka varatá tsi ta hən.

69 Ka sladamatá tsi ta mnda mba mndu nda mbra ta sabi

ma zivra Dawuda ta nzakway ka kwalvani,

70 manda ya mnigiy tsi nda ma wa la anabi daga ghalya kazlay:

71 Dza'a mbaghunafmba yu ma dzva ghumaha ghuni,

nda ya da gwal ta dra kaghuni kə'a.

72 Mantsa ya, maranənmarə ta tsa tva hidahidani ya ta dzidziha mu,

ka havaktá tsi ka tsa dzratá wani nda ghuḍa ya, §

73 manda ya waḍana tsi ta dzidza mu Abraham,

74 «Dza'a mbaghunafmba yu ma dzva ghuma ghuni,

kada laviṅta kuni ta ksanaftá slna kul had zləṅ,

75 ṅa nzata ghuni ka gwal nda ghuḍa, gwal tḍukwa ta kəmani ma inda kḍavakta hafa mu.»

76 Kagha zwanǎ ḍa, anaba Lazglafta ta luwa dza'a hga lu ta kagha.

Kagha dza'a tinlaghuta ka mgham ṅa fadanatá tvi,

77 ṅa snanamtá mnduhani kazlay:

dza'a mbay ta hən ma platá dmakwa tanǎ kə'a.

78 Dagala tawa hidahida nda zdaku da Lazglafta mu kəl tsi ka vlagatá tsuwadəkani manda fitik ta safi

gavzlazlanǎ, ka sagha da amu daga ta luwa,

79 ṅa tsuwadəkaku ta ghənǎ gwal ta nzaku ma grusl,

nda gwal ta nzaku ta wa hḍak ma sulkuma mtaku,

nda ya ṅa pgha səla mu ta tva zdaku,» ka'a.

80 Mbada tsa zwanǎ ya ka glaku, ka sgaku mbrakwani ma Sulkum, ka nzatá tsi ma mtak ha ka sagha fitik kəl tsi ka maranǎtá nzakwani banluwa da la Isra'ila.

2

Yagatá Yesu

Mat 1:18-25

¹ Ma tsa fitik ya, ka mnaftá mgham Sezar Agustus ta zlahu kazlay: Vindaftá mbsaka inda mnduha ma dzva Ruma kə'a.

² Ma fitika nzakwa Kiriniyus ka ñumna ta hadika Siri zrafta tsa tan̄tan̄a mbədaftá mbsaka mnduha ya.

³ Inda mnduha ka sli'i hən̄ da vinda hga tan̄ ma luwa tan̄.

⁴ Ka sli'afta Yusufu ma luwa Nazaret ta hadika Galili, ka ñladaftá tsi da luwa Batlehem ma hadika Zudiya ta nzakway ka luwa kəl lu ka yatá mgham Dawuda. Lafla da hada kabga sabə ma mndəra Dawuda tsatsi.

⁵ Ka laf tsi kawadaga nda makumidzani Mari nda hudí ya, da vinda hga tan̄.

⁶ Manda ǂhadaghata tan̄ da hada, ka sagha fitika dgakwa Mari.

⁷ Ka yatá tsi ta zumalani ka zwan̄a zgun, ka mbsamtá tsi ma lgut ka hananamta ma tsu'an̄, kabga mutsaf a hən̄ ta həga nzakwa matbay wa.

Mnay duhwala Lazglafta ta Lfida Gwada ña gwal nga rini

⁸ Tsaw ma va tsa luwa ya mamu gwal ta nga rini, ta hani ma mtak ta nga rina tan̄.

⁹ Ka zlagaptá duhwala Lazglafta ta kəma tan̄, ka wanaftá tsuwadaka glakwa Lazglafta ta hən̄. Ka ksafatá zləñ ta hən̄ katakata.

¹⁰ «Ma zləñ kuni ta zləñ, kabga Lfida Gwada dza'a nzakway ka skwa rfu dagala da inda mnduha sagha yu da mnaghunata.

¹¹ Gita yəgaghunata lu ta mnda mba mndu ta nzakway ka Kristi ma luwa Dawuda.

¹² Wya ñizla dza'a kəl kuni ka tsəmafta: Dza'a slanaghasla kuni ta vzi'uwa mbsam lu ma lgut ka hananamta ma tsu'an̄,» ka duhwala Lazglafta nda hən̄.

¹³ Ka gi sli'agatá ndəghata sanlaha ma duhwalha Lazglafta ta luwa ñərbis slanaghatá tsa turtuk ya. Ka zləzlvu hən̄ ta Lazglafta. Ka hən̄ mantša:

¹⁴ «Glaku ña Lazglafta ta luwa,

zđaku ta ghəñja hadik mataba mnduha đvu tsi.»

Sli'a gwal nga rini da luwa Batlehem

¹⁵ Manda vraghuta tsa duhwalha Lazglafta ya ta luwa, ka tsa gwal nga rini ya mataba tan̄ mantša: «Mbadma da luwa Batlehem ka nghanata mu ta tsa skwi ta maguta mnama lu ya,» ka hən̄.

¹⁶ Ka sli'aftá hən̄ ka laghwi misimmisim, ka slanaghatá hən̄ ta i Mari nda Yusufu nda tsa zwan̄a vzi'uwa ya hananam lu ma tsu'an̄*.

¹⁷ Tahula nghan̄ta tan̄, ka rusu hən̄ ta skwi mnana lu ta hən̄ ta ghəñ tsa vzi'uwa ya.

¹⁸ Ka ndərmim inda gwal ta sna tsa skwi ta mnə gwal nga rini ña tan̄ ya nda ndərmima.

¹⁹ Ka ñanatá Mari ta inda tsa skwiha ya ma ghəñjani ka ndanu ta ghəñjani.

²⁰ Ka vraghutá tsa gwal nga rini ya dzagha tan̄ nda vla glaku nda zləzlvu ña Lazglafta ta ghəñja inda skwi snan̄ hən̄, ka nghan̄tá hən̄ manda va skwi ya mnana lu ta hən̄ ya.

²¹ Ta matghasa fitik ña tsanatá fafađa tsa zwan̄ ya, ka tsanaftá lu ta hgu ka Yesu, tsa hgu mna duhwala Lazglafta ma kđaku mani ka zlghaftá hudani ya.

Maran̄tá Yesu ma həga Lazglafta

²² Kdatá tsa fitika ghuđata Mari manda ya ta mnə zlahu Musa ya, ka klaghatá i Mari nda Yusufu ta tsa zwan̄ ya da Ursalima ña vlan̄tá Lazglafta.

²³ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Inda zumali ka zwan̄a zgun† ná, ña Lazglafta ya kə'a ya.

²⁴ Ka dranaftá hən̄ ta Lazglafta ña pla ghəñ ta «kukuha his ka zwana ghərbu'‡ his a tsi» manda ya nda vinda ma zlahu Mgham Lazglafta.

Rfay Saminu ta Lazglafta

²⁵ Ma tsa fitik ya, mamu sana mndu ma Ursalima Simeyuna hgani. Tsa mndu ya ná, tđukwa mndu ya, ta snay ta gwada da Lazglafta. Ta kzlaykzlay ta mnda mba la

* 2:16 Ngha ta Lukwa 2:7. † 2:23 Ngha ta Sabi 13:2, 12, 15 nda Mbsak 18:15-16. ‡ 2:24 Ngha ta Zlahu 12:8.

Isra'ila. Kawadaga Sulkuma Lazglafta nda tsi guli.

²⁶ Si mnanaŋmna Sulkum nda ghuḅa kazlay: Haḍ dza'a mtuta karaku ka ta nga a tsi ta ghunata mnda Lazglafta ta nzakway ka Kristi wu kə'a.

²⁷ Ka ghunaftá Sulkum nda ghuḅa da hēga Lazglafta, ta kladaghatá i dani nda mani ta Yesu ŋa kdiŋta magatá skwi manda ya mna zlahu ŋa magay.

²⁸ Ka tsu'aftá tsatsi ta tsa zwan ya ma dzvani, ka rfu tsi ta Lazglafta. Ka'a mantsa:

²⁹ «Ndana tama mghama ḍa, nda kḍa magatá slna gha, zlanzla ta kwalva gha,

ka ḅhata tsi nda vghata zḍaku manda ya mna ka,

³⁰ kabga nda nga yu nda ira ḍa ta mbaku vla ka,

³¹ mbaku ya payaf ka ŋa inda mnduha demdem.

³² Tsuwadək ya ŋa inda mndəra mndu.

Tsatsi dza'a klaktá glaku ŋa mnduha gha la Isra'ila.»

³³ Ka va ndərmim i dani nda mani ta skwi ta gwadə lu ta ghəŋa tsa zwan ya.

³⁴ Ka tfanaghatá Simeyuna ta wi ta hən. Ka'a nda Mari mantsa: «Nana zwan na ná, dza'a klakkla ta zləmbaku, nda sli'afta ŋa ndəghata sanlaha ma mnduha ma la Isra'ila. Dza'a nzakway ka ŋizla daga da Lazglafta, ŋa husanṭani ta sanlaha ma mnduha.

³⁵ Dza'a tuzigin tuza ta skwi ma ŋuḍufa mnduha. Vərdá kagha guli ŋa nzakwa ŋuḍufa gha manda skwi sligla lu nda kafay,» ka'a nda Mari mani ma tsa zwan ya.

Rfay Ana ta Lazglafta ta ghəŋa Yesu

³⁶ Mamu sana marakw ka anabi nda hala katakata, Ana hḡani, makwa Fanuwal ma mndəra la Asira. Ndəfəŋ yeya vaku maga tsi nda zə'al manda laghani da mndu,

³⁷ ka nzaku tsi ka wadgu. Tghasmbusak fwad mida imani. Ma hēga Lazglafta ta nzakwa tsi ta ksanatá slna nda fitik tani nda rvidik tani, nda ma maga du'a nda suma.

³⁸ Bhadaghata tsatsi guli, ma va tsa fitik ya, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta, ka mnə tsi ta gwadə ta Yesu ŋa inda gwal ta kzla mbakwa Ursalima.

Glakwa Yesu ma luwa Nazaret

³⁹ Tahula kdiŋta i Yusufu nda Mari ta maga skwi ya mnə zlahu Lazglafta, ka vraghutá hən da luwa tan ma Nazaret ta hadika Galili.

⁴⁰ Ka glaku tsa zwan ya, ka sifaku tsi, dagala difil ma ghəŋani, kawadaga zḍakwa Lazglafta guli nda tsi.

Yesu ma hēga Lazglafta ma Ursalima

⁴¹ Inda vaku i dani nda mani ma Yesu ta dza'a da skala Pak ma Ursalima.

⁴² Magatá ima tsa zwan ya ghwanpḍə his, ka ŋlaghatá tsi kawadaga nda i dani nda mani da Ursalima da tsa skala Pak ya manda ya snu hən ta magay.

⁴³ Tahula kḍatá tsa skalu ya ta vru hən dzagha, ta tsaghutá Yesu ta vgha nda hən ka nzaghuta ma Ursalima kul snanṭá i dani nda mani.

⁴⁴ Ba ta mbaḍa hən kawadaga nda grahani ka hən sizlay. Tekulemes vagha tan ta mbaḍa, ka zbə hən mataba mndəra tan nda grahani, lay nga a hən wa.

⁴⁵ Trapta tan ta pahay, ka vraghutá hən pahay ma Ursalima.

⁴⁶ Baḍu mahkəna fitik, ka slanaghatá hən ma hēga Lazglafta ta nzaku mataba gwal tagha zlahu ŋa mnduha, ta sna skwi ta mnə hən, ta dza'a nda ḍawanṭa da hən guli.

⁴⁷ Faflara, ka tsa gwal ta sna tsa zlgħawi ta zlgħə tsi nda tsa snanṭá skwani ya.

⁴⁸ Na ghur nghanṭá i dani nda mani, ka ndra'u hən nda ndra'uwa. «Sagəŋ, nu kəl ka ka maganṭatá skwi mandana? Hərfə ta aŋni nda da gha na təklək ta psa kagha,» ka mani nda tsi.

⁴⁹ «ŋaw kaghuni ta i'i ta psay na? Sna a kuni kazlay: Dza'a nzə ma hēga da ḍa yu ta nzaku kə'a ra?» ka'a nda hən.

⁵⁰ Tsərid, sna a hən ta tsa skwi ta mnə tsi ŋa tan ya wa.

⁵¹ Mantsa tama, ka snatá tsi ta gwadə tan, ka sli'aftá tsi kawadaga nda hən, ka valaghata da Nazaret. Ka ŋanata mani ta inda tsa skwiha ya ma ghəŋani.

⁵² Ka glaku Yesu, ka sgaku difilani, ka zḍəganatá nzakwani ta Lazglafta nda mnduha tani.

3

Mbədānafwa mbəda ta nzakwa ghuni ka Yuhwana nda mnduha

Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Yuh 1:19-28

¹ Ta Maghwanapdē hutafa vakwa Tiber Sezar ta pala, ta nzakwə Pwanəs Pilat ka ŋumna ta hadika Zudiya, ta gə Hiridus ta mgham ta hadika Galili, ta gə zwanamani Filip guli ta mgham ta hadika Iture nda hadika Trakunita, ta gə Lisaniya guli ta hadika Abilena.

² Ma tsa fitik ya guli, i Hana nda Kayifa mali ta ghəŋ gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Ka sagha gwada Lazglafta da ghəŋa Yuhwana zwanə Zakari ma mtak.

³ Ka sli'aftá Yuhwana ka laghwi da ra inda luwa ta wanaftá ghwa Zurdeŋ nda hagaku, ka'a mantsa: «Mbədānafwa mbəda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafta lu ta batem, ka plighunista Lazglafta ta dmakwa ghuni,» ka'a.

⁴ Manda ya nda vinda ma deftera anabi Isaya kazlay:

«Lwa tsa mndu ya ta snu lu ta gugudaku ma mtak kazlay:

payanawa paya ta tvi ŋa Mgham, ka lele'anata kuni kə'a.

⁵ Ka sanamta lu ta inda vli ka didiŋa, ka tasiŋta lu ta inda ghwá nda kudunurha, ka dayapta lu ta skwi ka ghulunud, ka payanata lu ta hurabasl ta tvi,

⁶ ŋa nghanŋa inda mnda səla ta mbaku da Lazglafta*.»

⁷ Ka mnə tsi ŋa tsa mnduha ta sli'adaghata rutututa da maga batem da tsi ya. Ka'a mantsa: «Mndəra la mupuhwa, wa ta mnaghunata kazlay: Hwayawahwaya ta basa ŋuduf ta sagha ta kəma kə'a na?

⁸ Magawamaga ta slna ya ta maranŋa mbədātá nzakwa ghuni, ka zlanŋa kuni ta mnay ma ghəŋa ghuni kazlay: Abraham ná, dzidza ŋni ya, kə'a. Ka yu ta mnaghunata ná, laviŋlava Lazglafta ta nanaftá ya palaha ya ka zwana Abraham.

⁹ Daswa ka kuni! Nda ghada kapatá slpada ŋa tsinŋá fu daga ta slrəŋ. Inda fu ya kul zdaku yakwani, dza'a tsinŋsa lu ka vzamta ma vu,» ka'a.

* 3:6 Ngha ta Isaya 40:3-5.

¹⁰ Ka dəmgā nda Yuhwana mantsa: «Nu ta raku ŋa magay ŋni tama?» ka həŋ.

¹¹ Ka'a nda həŋ mantsa: «Mndu ya his lgut da tsi, ka dganapdga tsi nda mndu ya kul had tsi da tsi. Mndu ya mamu skwa zay da tsi guli, ka maga tsi mantsa ya,» ka'a.

¹² Ka sli'adaghatá gwal ta tska dzumna guli, ŋa maganafta Yuhwana ta batem ta həŋ, ka dawə həŋ da tsi: «Maləm, nu ta raku ŋa magay anŋi guli?» ka həŋ.

¹³ Ka'a nda həŋ mantsa: «Ma daw kuni ta skwi da mndu ka malaghutá ya tsaf lu,» ka'a nda həŋ.

¹⁴ «A ki anŋi, nu ta raku ŋa magay ŋni?» ka La sludzi dawəŋta guli da tsi. Ka'a nda həŋ mantsa: «Ma mbrəh kuni ta mndu ŋa vlaghunata skwi, rfawa ta rfu nda kuraghuta skwi ta plaghunata lu,» ka'a.

Mndu ta malaghuta ka Yuhwana

¹⁵ «Zlah Kristi a na mndu na ri,» ka mnduha nda Yuhwana, kabga nda fa ghəŋa tanŋ ka kzla saghani.

¹⁶ Ka'a nda həŋ mantsa: «I'i ná, nda imi ta magaghunafta yu ta batem, ama mamu mndu ta sagha ta malaghutá i'i nda mbraku. Slaghu a i'i ka plinŋá zu'a baəahani wa. Tsatsi, dza'a magaghunafmaga ta batem nda Sulkum nda ghuəa nda ya nda vu.

¹⁷ Nda ŋatá kuwatavihi ma dzvani, dza'a vihapviha ta hyani, ŋa tskamtani ma gvurani, ŋa drintani ta sabatbat nda vu kul mtavata,» ka'a nda həŋ demdem.

¹⁸ Mantsa ya ka Yuhwana ta mna Lfidá Gwada ŋa mnduha, ka dza'a nda vla ndəghata hidakuha ŋa tanŋ.

Tsamta Hirudus Anŋipas ta Yuhwana ma gamak

¹⁹ Ka dvanaghatá Yuhwana ta mgham Hiridus ta ghəŋa klugudunustani ta Hiridiya markwa zwanamani Filip, nda ya ta ghəŋa ndəghata sanlaha ma ghwadaka skwi ta magə tsi.

²⁰ Ka ksamtá tsi ta Yuhwana da gamak, ka sganaghata ta ghəŋa tsa ghwadaka skwi ta magə tsi ya.

Maganaftá batem ta Yesu
Mat 3:13-17, Mak 1:9-11

21 Manda ya ta maganafta Yuhwana ta batem ta mnduha, ka lagha Yesu ka maganaftá lu ta batem guli. Ta ndəbu tsi ta dzvu, ka gunatá luwa buwan,

22 ka saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəṇani manda ghərbu' ta nghə mnduha. Mantsa, ka snaku lwa Lazglafta daga ta luwa ta mnay kazlay: Kagha Zwanja da dvu yu ma hyahya nudufa da†, ka'a.

Mndəra la tan ma Yesu

Mat 1:1-17

23 Ta magay ima Yesu ta hkən mbsak ta zraftá tsi ta ksa slnani. Manda va ya ta ndanu mnduha kazlay: Zwanja Yusufu ya kə'a ya, wya mndəra tan: Yusufu, Yusufa Heli,

24 Hela Matat, Matata Levi, Levi Malki, Malki Zanay, Zanaya Yusufu,

25 Yusufa Matatiyas, Matatiyasa Amus, Amusa Nahum, Nahuma Hesəla, Hesəla Nagay,

26 Nagaya Mahat, Mahata Matatiyas, Matatiyasa Samayin, Samayina Yusek, Yuseka Yuda,

27 Yuda Yuwana, Yuwana Resa, Resa Zwarubabel, Zerubabela Salatiyel, Salatiyela Neri,

28 Nera Malki, Malki Adi, Adi Kasam, Kasama Elmadama, Elmadama Yera,

29 Yera Dzesuwa, Dzesuwa Eliyezer, Eliyezera Yurima, Yurima Matat, Matata Levi,

30 Leva Simeyuna, Simeyuna Yudah, Yudaha Yusufu, Yusufa Yunam, Yunama Iliyakim,

31 Iliyakima Meleya, Meleya Mena, Mena Matat, Matata Natan, Natanja Dawuda,

32 Dawuda Yesay, Yesaya Ubed, Ubeda Buwaz, Buwaz Sala, Sala Nasun,

33 Nasunja Aminadap, Aminadapa Admin, Admina Arni, Arni Hesərum, Hesəruma Fares, Faresa Yuda,

34 Yuda Yakubu, Yakubu Izak, Izaka Abraham, Abraham Tera, Tera Nahur,

35 Nahura Seruk, Serukwa Ragaw, Ragawa Falek, Faleka Eber, Ebera Sala,

36 Sala Kayinam, Kayinama Afaksad, Afaksada Sema, Sema Nuhu, Nuhwa Lamek,

37 Lameka Matusalah, Matusalaha Inuk, Inukwa Yered, Yereda Maleleyel, Maleleyela Kayinan,

38 Kayinana Inus, Inusa Set, Seta Adamu, Adamu ya Zwanja Lazglafta.

4

Dzəghanta halaway ta Yesu

Mat 4:1-11, Mak 1:12-13

1 Ta vragaptá Yesu ma ghwa Zurden, nda ndəgha nda Sulkum nda ghuḅa. Ka wawu tsa Sulkum ya ma mtak,

2 fitik fwaḍ mbsak zan a ta skwa zay wa. Ka dzəghantá halaway. Tahula luta tsa fitikha ya, ka kuzlanaftá maya.

3 Ka halaway nda tsi mantsa: «Ka Zwanja Lazglafta ka katsi, mnanamna ta na pala na, ka navapta tsi ka buradi,» ka'a.

4 Ka Yesu mantsa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda skwa zay kwenkwen yeya a ta nzakwa mndu ta nzaku nda hafu wu kə'a,» ka Yesu.*

5 Ka kladaftá halaway ta Yesu ta wa lilwa, ka gi maranata tsi ta inda za mgham ma ghəṇa hadik.

6 Ka'a nda tsi mantsa: «Dza'a vlaghavla yu ta inda na mbraku nda glaku ma na ghəṇa hadik na, kabga klafkla lu ka vlihata ma dzva da. Lavinlava yu ta vlantá mndu ya ta dvu yu guli.

7 Ka tsəḷa tsəḷa ka ma ghuva da, ta vlaghavla yu,» ka'a.

8 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: ma ghuva Mgham Lazglafta gha dza'a tsəḷa ka ta tsəḷu, ka maganata slnani turtukwani†,» ka'a.

9 Ka kləglaghatá halaway ta Yesu da Ursalima, ka kladafta ta bəḍama həga Lazglafta ka sladanata. Ka'a nda tsi mantsa: «Ka si Zwanja Lazglafta ka katsi, vzada vgha gha hadna, kabga nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

10 Dza'a mnanamna ta duhwalhani ta luwa ṇa nghapta ka kagha kə'a.

11 Ka'a guli na: «Ṇa tsu'afra tan ta kagha ma dzva tan, yagha pala da dzughusta ta səla» ka'a‡.

† 3:22 Ngha ta Zabura 2:7 nda Isaya 42:1. * 4:4 Ngha ta vrafta ta Zlahu 8:3. † 4:8 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:13-14.

‡ 4:11 Ngha ta zabura 91:11-12.

12 Ka Yesu nda tsi guli mantša: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: ma dzəghə ka ta Mgham Lazglafta § gha dekdek kə'a,» ka'a.

13 Kđakwa halaway ta dzəghaŋta nda inda tsa skwiha kavghakavgha ya, ka zlanavatá tsi ka laghwi ŋa bađu ma sani guli.

Kwalaghutá Yesu ma Nazaret
Mat 4:12-17, Mak 1:14-15

14 Ta sli'aftá Yesu ka laghwi ta hadika Galili nda ndəgha nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa. Ka tuta hgani ma inda vli ta wanaftá tsa vli ya.

15 Ka tataghə tsi ta skwi ma həga tagha skwa la Yahuda, ka ghubu mnduha.

Zrafta Yesu ta snani ma Galili
Mat 13:53-58, Mak 6:1-6

16 Ka sli'aftá tsi ka Laghwi da Nazaret, luwa ta glakwani. Ka lamə tsi da həga tagha skwa la Yahuda bađu sabat* manda ya snu tsi. Ka sli'aftá tsi ŋa dzaŋaftá skwi ma defteri.

17 Ka klaftá lu ta deftera anabi Isaya ka vlaŋta. Ka plaŋtá tsi, ka slanaŋhatá tsi ta vli vindaf lu kazlay:

18 «Kawadaga Sulkuma Lazglafta nda i'i ŋa vlihatá mbraku. Zbapzba Lazglafta ta i'i ka tfidaghatawi ŋa mnanatá Lfida Gwada ta gwal ka pđu,

ghunafghuna ta i'i ŋa mnanatá gwal habaf lu kazlay: Palaghunispala lu kə'a,

ŋa gwaniŋtá ira gwal nda ghulpa, ŋa zlu'agapta da ta gwal raghwana lu,

19 ŋa snanamta da ta mnduha ta vaku dza'a sagha zdakwa Lazglafta†» kə'a.

20 Manda kđiŋtani ta dzaŋafta, ka mbsaftá tsi ka vlaŋtá kwalva ma tsa həga ya, ka nzadatá tsi. Ka pghaftá inda tsa mnduha ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya ta iri tida:

21 Ka Yesu nda həŋ mantša: «Nana gwada Lazglafta snaŋ kuni nda sləməŋa ghuni gita na ná, nda kda magatani ka ŋa ghuni,» ka'a.

22 Inda tsa hahəŋ ma tsa vli ya ka zdəganatá tsi ta həŋ, ka ndərmim həŋ ta tsa gwada zdaku ta sabə ma wani ya. Ka həŋ mantša:

«Zwaŋa Yusufu a na mndu na kay tsawa,» ka həŋ.

23 Ka Yesu nda həŋ mantša: «Nda sna yu dza'a mnay kuni ta mahdihdi ta ghəŋa i'i kazlay: Ka duhtur ka katsi ná, mbanafmba ta ghəŋa gha kagha ka ghəŋa gha kə'a. Ka kuni dza'azlay nda i'i guli, "magamaga hadna ma luwa gha ta tsa skwiha snaŋ ŋni ta magə ka ma Kafarnahum ya"» kə'a.

24 «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, had lu ta tsu'afta hmətət ta dər wati ma anabi ma luwani wa, ka Yesu sganaghatá həŋ.

25 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma fitika nzakwa anabi Iliya, si nda ndəgha wadguha ma Isra'ila, ka ghwalutá luwa ka vaku hkən nda tili mku', ka slatá maya dagala ta hadika Yahuda,

26 Má ŋa ghunafta lu ta Iliya ŋa katanŋa ya dər turtuk ma tsa wadguha la Yahuda ya, ka ghunaftá lu katanŋa sana markwa wadga ma luwa Sarepta ta hadika Siduŋ.

27 Ma fitika nzakwa anabi Alisa guli, si nda ndəgha gwal nda rda mndu ta həŋ ma Isra'ila, had ya mbanaf lu dər turtuk mataba taŋ wu, Na'ama mnda la Siri‡ yeya mbanaf lu.»

28 Ka basaftá həŋ ta ŋuduf demdem ma tsa həga tagha skwa La Yahuda ya, manda snaŋta taŋ ta tsa gwada ya.

29 Ka sli'aftá həŋ, ka ksagaptá Yesu ma huḁa luwa, ka kladapta ta wa lilwa tsa ghwá baf həŋ ta luwa taŋ tida ya, ma ŋa sliŋwidinŋa,

30 ka tsəhaptá Yesu ta vghani mataba taŋ ka laghwani.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda ksa da duhwala halaway

Mak 1:21-28

31 Ka laha tsi da luwa Kafarnahum ta hadika Galili. Bađu sabat, ka taghə tsi ta skwi ŋa mnduha.

32 Ka ndərmim lu ta tsa tagha skwani ya, kabga nda sgit ma tsa gwadani ya.

33 Ma tsa həga tagha skwa taŋ ya, mamu sana mndu ksu duhwala halaway mataba taŋ. Ka sli'aftá tsi nda lili.

34 «Aya! Yesu zwaŋa la Nazaret, nu gwada gha nda aŋni sagha ka da zada aŋni? Wya

§ 4:12 Vrafta ta Zlahu 6:16. * 4:16 Ngha ta Sabi 20:10. † 4:19 Ngha ta Isaya 61:1-2. ‡ 4:27 Ngha ta 2 Mghamha 5:1-14.

† 4:19 Ngha ta Isaya 61:1-2. ‡ 4:27 Ngha ta 2 Mghamha

nda sna yu mndu nda ghuḅa daga da Lazglafta kagha kə'a, ka'a»

³⁵ «Haf wa gha, sapsa ma na mndu na!» ka Yesu dvanaghata. Gi ka slanata tsa duhwala halaway ya ta tsa mndu ya mataba tskata mnduha, ka saghu tsi mida kul balanata.

³⁶ Ka tsuta ṅuḍufa mnduha demdem, ha ka daḍawu hən mataba taṅ kazlay: Nu mndərga nana ma skwi? Na gi dvanaghatani nda sgit nda mbraku ta duhwala halaway ná, gi saghwa taṅ, ka hən.

³⁷ Ka tuta hgani ma inda vli ta wanafta tsa vli ya.

*Mbanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku
Mat 8:14-17, Mak 1:29-34*

³⁸ Manda sli'agapta taṅ ma həga tagha skwa la Yahuda, ka laghu hən da Simuṅ. Ta lagha hən ta ḅasa ṅuḍidar midza Simuṅ katakata. Ka ndəḅu lu ta dzvu da Yesu ṅa katanṅta tsa marakw ya.

³⁹ Ka ḅukudanaghatá tsi ta tsa marakw ya, «zliṅzla!» ka'a nda ṅuḍidar, ka zliṅṅta tsi. Gi hadahada ka sli'afta tsa marakw ya ka maganata skwa zay ta hən.

⁴⁰ Manda dəḍata fitik, ka hladaghatá gwal nda mnduha taṅ kul dughwanaku da daṅwaha kavghakavgha ta hən da Yesu, ka fafanaghatá tsi ta dzvu ta hən, ka mbambanafta hən.

⁴¹ Ka sli'agapta duhwala halaway guli nda lili ma ndəghata mnduha. Ta sli'agapta hən, ka hən mantsa: «kagha ná, Zwanə Lazglafta ka,» ka hən nda tsi. Ka davanaghatá Yesu ta hən, ṅa hanafta wi ta hən, kabga nda sna hahən kazlay: Tsatsi Kristi kə'a.

*Sli'a Yesu da mna Lfida Gwada ma luwa
Zudiya*

Mak 1:35-39

⁴² Na tsadakwa vli, ka sabə Yesu ka laghwi da mtak. Ka sli'afta mnduha ka zbay, ka slanaghatá hən, ka kumə hən ta ṅanata yaha lavaghwi tavata hən.

⁴³ Ka Yesu mantsa: «Dina guli ka mnananṅa da ta Lfida Gwada ta ghəṅa ga mghama Lazglafta ta sana luwaha, kabga tsaya kəl Lazglafta ka ghunigihata,» ka'a nda hən.

⁴⁴ Ka sli'afta tsi ka laghwi. Ka va rə tsi ta vli ta mna tsa Lfida Gwada ya ma inda həga tagha skwa la Zudiya.

5

*Hgafa Yesu ta tanṅa duhwalhani
Mat 4:18-22, Mak 1:16-20*

¹ Ma sana fitik ta nzaku Yesu ta wa drəf ma Genezaret, ka va sli'adaghata dəmga ddivis slanaghatani ṅa sna gwada Lazglafta da tsi.

² Ka nghanṅta tsi ta kwambaluha his ta wa tsa drəf ya, sli'agaghu gwal tuma klipi mida ka laghu ghwaḅa kadəṅa taṅ.

³ Ka sli'afta Yesu ka lamə da sani ma tsa kwambaluha ya, ta nzakway ka ṅa Simuṅ. «Gavadanam gava kwitikw nda ma huḍa drəf,» ka'a nda Piyer. Ka nzagapta tsi mida ka tagha skwi ṅa mnduha.

⁴ Manda kdakwani ta gwada, «Gavadanamwa gava ta kwambalu da takataka drəf, ka wuḍadata kuni nda graha gha ta kadəṅa ghuni ṅa tuma klipi,» ka'a nda Simuṅ.

⁵ Ka Piyer mantsa: «Mghama da, kurzliṅ hana ṅni ta tumay, lay mutsaf a ṅni wa. Yaw, dza'a vzadavza ṅni tama ta gwada gha» ka'a nda tsi.

⁶ Ka vzadata hən, ka wafta tsi ta ndəghata klipiha ta malaghutá mbraku ka kuma rat-siṅṅta kadəṅa taṅ.

⁷ Ka kəməts hən ta sanlaha ma graha taṅ ma sana kwambalu ṅa sagha katanṅta hən. Ka sagha tsahaya, ka ndaghanafta hən ta tsa kwambaluha taṅ ya his his, ha ka kumə tsa kwambaluha taṅ ya ta zamta da imi.

⁸ «Mghama da! laghula gha tavata i'i kabga mnda dmaku yu,» ka Simuṅ Piyer tsələḅata ma ghuva Yesu nghər tsi ta tsa skwi ya.

⁹ Tsaw si hluhla zləṅ ta i Piyer nda grahani ta ghəṅa tsa mandərmima tuma klipi maga hən ya.

¹⁰ Mantsa ya hluta tsi ta i Yakubu nda Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi ta gwafta vgha nda i Simuṅ ya guli. Ama ka Yesu nda Simuṅ mantsa: «Ma zləṅ ka, daga ndanana, mnduha dza'a ka hlakta,» ka'a nda tsi.

¹¹ Manda vranakta taṅ ta tsa kwambaluha ya ta wa sgam, sḍak zlanavazla hən ta inda skwiha taṅ ka laghwi mista Yesu.

Mbanafta Yesu ta sani mndu nda rda mndu tida

Mat 8:1-4, Mak 1:40-45

¹² Ma sana fitik ma nzakwa Yesu ma sana luwa, ka lagha sana mndu ksu rda mndu. Na gi nghanṭani ta Yesu, ka zləmbatá tsi zlumbruh ma ghuvani ka ndəba dzvu. «Mghama da, ka ta kumay ka laviṅlava ka ta mbidifta ka nzakwa yu nda ghuḅa,» ka'a.

¹³ Ka fadapṭá Yesu ta dzvani ka ksaṅta. Ka Yesu mantṣa: «Ta kumay yu ta mbafta gha, mbafmba gha,» ka'a. Gi hlets mbaftá ka nzaku tsi nda ghuḅa.

¹⁴ Tahula tsa ka'a nda tsi mantṣa: «Ya-hayaha ka da walaṅṭá mnananṭá mndu, la da marananṭá vgha gha ta mndu ta dra skwi ṅa Lazglafta karaku, ka vlata ka ta skwi manda ya vindaf Musa ṅa grafta mnduha ta mbatá kagha,» ka'a nda tsi.

¹⁵ Ka va sgaku dza'a hga Yesu da zərwa, ka sli'aktá dəmga da sna gwaḍa da tsi nda ya ṅa mutsaftá mbaku ma daṅwaha taṅ guli.

¹⁶ Ama ta gḍata Yesu ta laghwi da mtak da maga du'a.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlahani

Mat 9:1-8, Mak 2:1-12

¹⁷ Ma sana fitik ta tagha skwi Yesu ṅa dəmga, ta nzaku la Farisa nda gwal tagha zlahu ṅa mnduha hada ta sli'akta ma inda luwa ta hadika Galili nda ya ma luwa Ursalima, nda pḍakwa gwal ma hadika Zudiya. Ka va sgaku maravata mbrakwa Mgham Lazglafta nda ma mbambay Yesu ta mnduha ma daṅwaha taṅ.

¹⁸ Ka sli'adaghatá mnduha, ka tsukwadanaghatá sanlaha ta sana mndu nda rwa səlani. Ka zbə həṅ ta ḅhadanamta da həga fata ta kəma Yesu.

¹⁹ Ka traptá həṅ ta tvi ṅa lami, kabga hiḅa ta mnduha. Ka kladaftá həṅ nda ta bḍəma həga, ka gunaptá həṅ ta ghəṅa tsa həga ya, ka fadatá həṅ sruh fata ta kəma Yesu nda ta tsa ghurum ya nda ghzləṅani nda ghzləṅani mataba tskata mnduha.

²⁰ Nghanata Yesu ta zlghay nda ṅuḍufa taṅ ná, «nda pla dmakwa gha sagəṅ,» ka'a nda tsi.

²¹ «Wana ma mndu ta kwarakwara ḅa? Wa ta laviṅṭá pla dmakwa mndu ta ghəṅa Lazglafta turtukwani na?» ka tsa gwal

tagha zlahu ṅa mnduha nda la Farisa ya ta ndanay ma ghəṅa taṅ.

²² «Ndanawu mndəra na ta ndanu kuni ḅa! ka Yesu nda həṅ, kabga nda sna tsatsi ta ndana taṅ.

²³ Ta grə kuni ná, mal blakwa mnay ṅa na mndu na kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re? Ari mal blakwa mnay kazlay: Sli'afslí'a ka mbaḍa ka ta mbaḍa kə'a na?

²⁴ Ala, ka da grafta kuni kazlay: Mamu Zwaṅa mndu nda mbrakwa plinṭá dmakwa mndu ta ghəṅa hadik» kə'a, ka yu ta mnaghata gra wa, «sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha, la dzagha gha,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya.

²⁵ Gi hadahada brahwat sli'afṭa tsa mndu ya tsa ta nghanay mnduha demdem, zləṅal klaftá skwa hanani, ka dza'a dzaghani nda zləzlvu Lazglafta.

²⁶ Ka ndərmim inda mnduha nda ndərmima, ka zləzlvu həṅ ta Lazglafta. «Nda nghan ṅni ta skwa mandərmimi gita,» ka həṅ nda zləṅ nda zləṅ.

Hgafṭa Yesu ta Levi ṅa dza'a mistani

Mat 9:9-13, Mak 2:13-17

²⁷ Tahula tsa, ka sabə Yesu ka nghanṭá tsi ta sana mnda tska dzumna Levi hgani, ta nzaku ma həga ksa slnani. «Mbaḍa mista da,» ka'a nda tsi.

²⁸ Ka sli'afṭá Levi ka zlanavatá inda tsa skwiha ta magə tsi ya ka laghwi mistani.

²⁹ Lagha Levi ka maganatá skwa zay ga' ga taṅ. Ka nzata həṅ ka zay kawadaga nda ndəghata mnduha, nda sanlaha ma gwal tska dzumna guli mataba taṅ.

³⁰ Ka rurunwaku la Farisa nda mnduha taṅ ta tagha zlahu ṅa mnduha ta rurunwaku. Ka həṅ mantṣa: «Kabgawu ta kəl kuni ka za skwi nda sa skwi kawadaga nda gwal tska dzumna nda sanlaha ma ghwadaka mnduha na?» ka həṅ nda duhwalha Yesu.

³¹ Ka Yesu nda həṅ mantṣa: «Had gwal duhgwana ta zba duhtur wa, gwal kul duhgwana yeya ta zbay.

³² Sagha a yu da hagaktá gwal ta mnay kazlay: Tudukwa aṅni kə'a wu, sa da haga gwal ta snaṅta kazlay: Gwal dmaku aṅni kə'a yu, ṅa mbəḍanafta taṅ ta nzakwa taṅ,» ka'a nda həṅ.

Mnay Yesu ta gwada ta suma
Mat 9:14-17, Mak 2:18-22

³³ Ka la Farisa nda Yesu mantasa: «Ta sumay i duhwalha Yuhwana nda duhwalha anji ta suma ka maga du'a tazlay, za skwa zay tanj nda sa skwa say tanj na duhwalha kagha,» ka hən.

³⁴ Ka Yesu nda hən mantasa: «Dza'a lavinjlava kuni ta mnay kazlay: Tkwe' sumawa suma ta suma kə'a nda graha zwanja midzi ka ta kawadaga zwanja midzi nda hən badu kla makwa ra?

³⁵ Dza'a saghasa fitik na kləgədanaghutá zwanja midzi ta hən. Ma tsa fitikha ya dza'a suma hən ta suma,» ka'a nda hən.

³⁶ Ka'a nda hən nda mahdihdi guli mantasa: «Had' mndu ta kuhwa'atá lfidá lgut na tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ala ka kuhwa a kuhwa lu ta tsa lfidá lgut ya ka tsamtá halatani nda tsi katsi, rəta a ngha tsatá tsa halata lgut ya wa.

³⁷ Had' mndu dza'a pghamtá ima inabi ta ka nuni da halata zliba huta wa. Ka pghampgha lu katsi, dza'a tinjta ta tsa zlibi ya, na mbəzutani ta bəghutá lu ma zliba huta.

³⁸ Ma zliba huta ta ka lfid ta pghamta lu ta ima inabi ta ka nuni.

³⁹ Had' mndu ta sutá ima inabi nda tawa dza'a zba səgəltá ima inabi ta ka nuni guli wa. «Mal zdakwa ya nda tawa» ka lu ta mnay,» ka'a.

6

Zwanja mndu mgham ta ghəna sabat
Mat 12:1-8, Mak 2:23-28

¹ Badu sana fitika sabat, ta lap Yesu ta tvi ma takataka vwaha alkama kawadaga nda duhwalhani, ka bala'atá duhwalhani ta ghənani. Ka vərdə hən ma dzvu ka dghaday.

² Mamu sanlaha ma la Farisa ta nghanjta hən. Ka'a nda hən nda hən mantasa: «Kab-gawu ta kəl kuni ka maga skwi ya pyaf lu ta magay badu sabat na?» ka hən.

³ Ka Yesu nda hən mantasa: «Ta dzanaf a kuni ta skwi maga Dawuda* ma sana fitik kuzlanafər maya kawadaga nda gwal ta dza'a mistani tani ra?

⁴ Ka sli'aftá tsi ka lami da həga Lazglafta, ka klaftá tsi ta buradi fana lu ta Lazglafta ka zuta, daganafha ta tsa gwal mistani ya guli, anj mndani za a hamata mndu ta tsa skwi ta fanata lu ta Lazglafta ya wa, ba gwal ta dra skwi na Lazglafta yeya ta zay.†»

⁵ «Zwanja mndu ná, tsatsi mgham ta ghəna sabat,» ka'a nda hən.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda mta dzvani

Mat 12:9-14, Mak 3:1-6

⁶ Ma sana sabat guli, ka lamə Yesu da həga tagha skwa la Yahuda, ka taghə tsi ta skwi. Mamu sana mndu nda mta dzva zeghwani hada.

⁷ Ma tsa vli ya guli, mamu gwal tagha zlahu na mnduha‡ nda la Farisa, ta kuma mutsaftá rutsak ta Yesu na razay. Ka nzatá hən ka ngha Yesu ta iri ta iri na nghanj ka dza'a mbər mba a wa tsi ta mndu badu sabat, ka hən.

⁸ Tsaw nda sna Yesu ta ndana tanj. Ka'a mantasa: «Sli'afslí'a gra, ka sagha ka sladata ta nghanj mnduha,» ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya. Ka sli'aftá tsa mndu ya ka sladata.

⁹ Ka Yesu nda hən mantasa: «Nu skwi mna zlahu mu na magay badu sabat na? Maga skwi dina ta raku re, ari maga skwi kul dinaku a na? Mbanaftá hafu skwi nda ra re, ari klaptá hafu mida a guli?» ka Yesu dawanjta da tsa gwal tagha zlahu na mnduha ya, nda tsa la Farisa ya.

¹⁰ Ka waftá Yesu ta hən turtuk turtuk. Ka'a mantasa: «Tdaptá ta dzva gha gra,» ka'a nda tsa mndu ya. Ka tdaptá tsi ta tsa dzvani ya, ka vravaftá tsi yəmad.

¹¹ Ka kuzlanafá tsi ta hən ta njuduf, ka laghu hən dzədzərkaku mataba tanj na zba maganatá ghwadaka skwi ta Yesu.

Zabafta Yesu ta duhwalhani ghwanjpađ his

Mat 10:1-4, Mak 3:13-19

¹² Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá Yesu ka laghwi tavata ghwa da maga du'a. Ka hani tsi kurzlinj nda iri ta maga du'a da Lazglafta.

¹³ Tsadakwa vlani, ka hagadaghatá Yesu ta duhwalhani tavatani, ka sli'adaghatá

* 6:3 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7. † 6:4 Ngha ta 1 Samuyel 26:6. ‡ 6:7 Ngha ta Irmija 36:4 nda Izra 8:1.

həŋ. Ka zaba'atá tsi ta mnduha ghwanpɔ́ his mataba taŋ, ka tsanaftá tsi ta hgu ta həŋ ka gwal ghunay.

¹⁴ Wya hga tsa mnduha ghwanpɔ́ his zaba a tsi ya: Mamu Simuŋ tsanaf tsi ta hgani ka Piyer, nda Andre zwanamani ma Simuŋ, nda Yakubu, nda Yuhwana, nda Filip, nda Bartelemi,

¹⁵ nda Mata, nda Tuma nda Yakubu zwanə Alfe, nda Simuŋ ta hgə lu ka mnda zlu'a ghwa,

¹⁶ nda Yuda zwanə Yakubu, nda Zudas Iskaryut. Tsa Zudas ya ta skwaptá Yesu.

Sli'akta dəmga sna gwada da Yesu

Mat 4:23-25

¹⁷ Tahula tsa, ka saha həŋ kawadaga, ka sladavatá həŋ ta sana vli ka dandar tskava ŋəddəmata sanlaha ma duhwalhani, nda ndəghata mnduha ta sli'akta ma luwa Ur-salima, nda sanlaha ta hadika Zudiya, nda sanlaha guli ta wa drəf ta nzakway ka luwa Tir nda Siduŋ.

¹⁸ Inda tsa mnduha ya ná, sli'agagha da sna gwada da Yesu həŋ, nda ya ŋa mutsa mbaku ma dənwa taŋ. Ka mbambanaftá tsi ta inda gwal kasu ghwadaka sulkum ta həŋ.

¹⁹ Inda mndu ta zba tvi ŋa ksanta dər ndəhed, kabga mamu mbraku ta sabə ma tsatsi ka mbamba həŋ.

Nda zdakwani nda kuzlakwani

Mat 5:1-12

²⁰ Mantsa, ka waftá Yesu ta duhwalhani, ka'a mantsa: «Rfawarfa ta rfu, kaghuni gwal ka pɔ́,

kabga ŋa ghuni ga mghama Lazglaftha.

²¹ Rfawarfa ta rfu kaghuni gwal ta kuzlanəta maya ndanana, kabga dza'a baghaku kuni.

Rfawarfa ta rfu kaghuni gwal ta taw ndanana,

kabga dza'a ghuḅasay kuni ta ghuḅasu.

²² Rfawarfa ta rfu ka ta husanhusa kuni ta mnduha,

ka ta vzhunisvza həŋ,

ka ta razay həŋ ta kaghuni,

ka ta vazay həŋ ta rutsak ta kaghuni kabga vəl zlghaftha ghuni ta Zwanə mndu.

²³ Rfawarfa ta rfu,

ka vavalakwa kuni da rfu baɔ́u slaghu-naghata tsa skwiha ya,

kabga dza'a mutsay kuni ta nisəla dagala ta luwa.

Mantsa ya si ta ghuya dzidziha taŋ ŋa la anabiha ghalya.

²⁴ Dənwa ŋa ghuni kaghuni gwal ka gadghəl,

kabga nda ghada mutsuta ghuni ta ŋa ghuni zɔ́aku.

²⁵ Dənwa ŋa ghuni!

Kaghuni gwal nda bagha,

kabga dza'a dzay maya ta kaghuni.

Dənwa ŋa ghuni!

Kaghuni gwal ta ghuḅasu ndanana,

kabga dza'a taway kuni ta taw nda ima taw.

²⁶ Dənwa ŋa ghuni!

ka ta mnay inda mnduha ta zɔ́aku ta kaghuni,

kabga mantsa si ta mna dzidziha taŋ ta ghəŋa la ghwadaka anabiha ghalya.»

Dvuwadva ta ghumaha ghuni

Mat 5:38-48, 7:12a

²⁷ «Ka i'i nda kaghuni gwal ta sna gwada da ná, dvuwadva ta ghumaha ghuni, mag-awa zɔ́aku ŋa gwal ta husanəta kuni.

²⁸ Dawawa tfawi ta ghəŋa gwal ta ksi'a kaghuni. Ndəbawa dzvu ta ghəŋa gwal ta giri ŋa ghuni.

²⁹ Ka dzughunus dza mndu ma lagəŋ katsi, mbədanawa sana lagəŋ guli. Ka kləgədaghawkla mndu ta lguta huda gha katsi, ma pyə ka ta kləgədaghawta dawra gha.

³⁰ Vlaŋvla ta skwi ta mndu ta dawanta da kagha. Ka kləgədaghaw kla mndu ta skwa gha ŋa ŋani katsi, ma dawugəl ka da tsi.

³¹ Ka nu skwi dina ta kumə ka ghuni ta magaghunata mnduha ya, maganawa-maga manda va tsaya ta hahəŋ guli.

³² Ka gwal ta dvutá kaghuni yeya ka kaghuni ta dvuta katsi, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəлта kaghuni tama ya mantsa ya ta maga gwal dmaku guli, gwal ta dvutá hahəŋ ta dvuta həŋ?

³³ Ka ŋa gwal ta magaghunata zɔ́aku yeya ka kaghuni maga zɔ́aku katsi, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəлта kaghuni ya mantsa ya ta maga gwal dmaku guli?

³⁴ Ka ŋa gwal ta ndanu kuni dza'a plaghunamta yeya ka kuni ɔ́la nzawa katsi

ní, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəлта kuni guli ya mantsa ya ta 6la gwal dmaku ta nzawa ɲa gwal dmaku guli, ɲa planamta həɲ manda va tsaya?

³⁵ Kaghuni ya ná, dɩwuwadva ta ghumaha ghuni, magawamaga ta zdaku ɲa taɲ. Blawa nzawa ɲa mnduha, ma faf kuni ta ghəɲ ta vraghunamta, dza'a mamu nisəla ghuni dagala, dza'a nzakway kuni ka zwana Lazglafta ta luwa, kabga tsatsi ná, zda ghəɲani nda mnduha kul had ta rfa mndu, nda gwal ta sidi tani.»

Ma tsə kuni ta guma ta sanlaha

Mat 7:1-5

³⁶ «Tawawa tawa ta hidahida ta mndu, manda ya ta taw Da ghuni ta hidahida ta mndu ya.

³⁷ Ma tsanagha kuni ta guma ta mndu. Had Lazglafta dza'a tsaghunaghatá guma guli wa. Ma ɲam kuni ta mndu ma ɲuduf, had Lazglafta dza'a ɲamtá kaghuni ma ɲuduf guli wa. Pliniswa dmakwa mnduha, dza'a plighunispla Lazglafta ta ɲa ghuni guli.

³⁸ Vlawa vla ta skwi ɲa mndu, dza'a vlay Lazglafta ɲa ghuni guli, ɲa ndəghaghunamta ta wa lguta ghuni, ka gəgzanata, ka va tsihwaghunamta, ka ndəghanafata ha ka paghakwani. Ta tsa skwi ta kəl kaghuni ka gra skwi ɲa mndu ya dza'a gra Lazglafta ɲa ghuni guli,» ka'a.

³⁹ Wya ka Yesu nda həɲ nda mahdihdi guli: «Dza'a ksay mndu nda ghulpa ta mndu nda ghulpa ka mbaɗa ta tvi ra? Had həɲ dza'a rkaghata his his da ghurum ra?

⁴⁰ Had zwan ɲa taghə lu ta skwi ɲani malaghutá Maləmani wu, ba ka nda tagha skwa tsa zwan ya dza'a kəl tsi ka nzakway manda Maləmani kasi'i.

⁴¹ «Kabgawu ta kəl kagha ka laghwí nga hiwir ma ira zwanama gha, kul had kagha ta nghapta ka dughusl ma ɲa gha iri na?

⁴² Waka kagha ta mnay ɲa zwanama gha kazlay: Yaha ka klighista yu ta hiwir ma ira gha kə'a, ya nga a kagha ta dughusl ma ɲa gha iri na? Mndəra wani ma madgwirmadgwir tsa? Kligiɲ kla karaku ta dughusl ma ɲa gha iri, kada nghanja ka ta vli ɲa laviɲtá kligiɲtá hiwir ma ira zwanama gha.»

Ta yakwani ta tsatsafta lu ta fu

Mat 7:16-20, 12:33-35

⁴³ «Had yakwa fu zda ta yaku ta fu kul zdaku yakwani wa. Had yakwa fu kul zdaku yakwani ta yaku ta fu zda yakwani guli wa.

⁴⁴ Ta yakwani ta tsatsafta lu ta inda fu. Had lu ta mutsaftá mana ta hul'uwa wa. Had lu ta daga yakwa ghuku ta madzəfdzəf wa.

⁴⁵ Mantsa ya guli, mataba ndəghata skwiha dīnadīna ma ɲudufani ta mnigiɲta ɲərma mndu ta skwi. Mataba ndəghata ghwadaka skwiha ma ɲudufani ta mnigiɲta ghwadaka mndu ta ɲani guli, kabga skwi ma ɲudufani ma mndu ta mnigiɲta wu-bisim.»

Həgaha his

Mat 7:24-27

⁴⁶ «“Mghama da! Mghama da!” ka kuni ta hga i'i, kabgawu tama? wya had kuni ta maga skwi ta mnaghunata yu wu na?

⁴⁷ Ka mnaghunamna yu ta nzakwa mndu ta sagha da i'i 6a. Tsa mndu ya ná, ta snaɲsna ta gwada da, ka ksa slna nda tsi.

⁴⁸ Ka guram tsa mndu ya nda mndu ta baftá həgani. Ma zlayni ta bay, ka ladatá tsi ta mndərani, ka thagafta ta kutumba. Ma sagha zala vlundud dista tsa həga ya ma ɲa zliɲta, triɗ, traptá zliɲta kabga nda diha mndərani.

⁴⁹ Mndu ya ta snaɲtá gwada da, ka kwalaghutá tsi ta ksa slna nda tsi, ka guram tsa mndu ya nda mndu ta baftá həgani ta hadik, kul ladatá mndərani da hadik. Ma saha zala vlundud dista tsa həga ya, gi krip zluta tesne' dekdek,» ka'a.

7

Mbanafta Yesu ta kwalva mnda la Ruma

Mat 8:5-13

¹ Tahula kdɲta Yesu ta mna inda tsa gwada ya ɲa tsa ndəghata mnduha ta sna tsa gwadani ya, ka sli'aftá tsi ka lami da luwa Kafarnahum.

² Hada, mamu sana mghama sludza la Ruma kul dughwanaku kwalvani ya dɩv tsi katakata, ta dza'a mtaku.

³ Manda snaɲta tsa mghama sludzi ya ta mna gwada ta Yesu, ka ghunadaptá tsi ta la galata mndu ta ghəɲa la Yahuda, ɲa

guyata nda Yesu, ɲa ndəbanatá dzvu ɲa sagha mbanaftá tsa kwalvani ya.

⁴ Ka sli'aftá hən ka lagha slanaghatá Yesu, ka ndəbanatá hən ta dzvu katakata. Ka hən mantša: «Kdakkdək nda ra katanɲa gha ta tsa mndu ya.

⁵ Tsa mndu ya ná, ta dɲvay ta mndəra amu, tsatsi ta banɲaftá həga tagha skwi,» ka hən.

⁶ Ka sli'aftá Yesu ka dza'a kawadaga nda hən. Ndusa Yesu ka ɓhadaghata tama ta ghungladapta tsa mghama sludzi ya ta grahani ɲa mnanatá Yesu. Ka hən mantša: «Mghama dá, yaha lu da danɲwazlaghafta, ra a yu ka ɲlata gha ga ini wa.

⁷ Tsaya dər kəl yu ka mnay kazlay: La a vərda i'i da guya kuma nda tsi wu kə'a. Ka sabsa gwada ma wa gha ya ná, prək mbanaftá kwalva dá tsa.

⁸ I'i guli ná, mista gwal dagaladagala nziɲta yu, mamu sludziha ta ksa slna mista i'i guli. Ka "la," ka yu nda sani ná, gi sli'ani. Ka "saghasa," ka yu nda sani guli ná, gi saghani. Ka "magamaga ta ya skwi ya," ka yu nda kwalva dá, gi magatani,» ka'a.

⁹ Na snanata Yesu ta tsa gwada ya, ka ndrau' tsi nda ndrau'uwa ta tsa mghama sludzi ya. Ka mbədavatá tsi tvə tsa ndəghata mnduha ta dza'a mistani ya. «Ka yu ta mnaghunata ná, dər mataba la Isra'ila, ta slanagha a yu ta mndərga nana ma zlgħay nda ɲuduf wu,» ka'a.

¹⁰ Ta vradaghatá tsa mnduha si ghunagha tsa mghama sludzi ya dzagha, ka slanaghatá hən ta mbatá tsa kwalva si kul dughwanaku ya.

Vranamta Yesu ta hafu ma zwanja sana wadgu

¹¹ Tahula tsa ka sli'aftá Yesu ka laghwi da sana luwa ta hgə lu ka Nayina. Ka sli'aftá duhwalhani nda dəmga guli mistani.

¹² Ndusa ka lami ta watgha tsa luwa ya, ka guyatá tsi nda mnduha ta kla mbli ɲa paday. Tsa mbli ya, kdakwakdakwa zwanja sana markwa wadgu ya. Nda tska mnduha tsa luwa ya ta dza'a mista tsa marakw ya.

¹³ Na nghanɲa Yesu ta tsa marakw ya, ka ksafatá tsi ka hidahida. «Ma taw ka» ka'a nda tsi.

¹⁴ Ka gavadaghatá Yesu tavata tsa kativɲ ta kəl lu ta mbli tida ya, ka ksarɲa. Ka

sladavatá tsa mnduha ta kla mbli ya. «I'i ya ta gwada nda kagha galaɓay dá, sli'afslí'a gha!» ka'a.

¹⁵ Ka sli'aftá tsa mbli ya ka nzata, ka gwadə tsi ta gwada. «Wya zwanja gha makwa dá,» ka Yesu nda tsa mani ya.

¹⁶ Ka ksutá tsi ta inda tan ka zləɲ. Ka zləzlvu hən ta Lazglafta guli. «Nda zlaga mghama anabi mataba mu, saghasa Lazglafta nghanaghatá mnduhani,» ka hən.

¹⁷ Ta ghəɲa tsa skwi ya, ka tuta gwada wdid ta ghəɲa Yesu ta inda hadika Zudiya, nda ya ma inda luwaha ta wanafta.

Daway Yuhwana mnda maga batem

Mat 11:2-19

¹⁸ Ka snanamtá duhwalhani ma Yuhwana, ta inda tsa skwiha ta maguta ya ta Yuhwana.

¹⁹ Ka hgaftá Yuhwana ta gwal his mataba duhwalhani, ka ghunaftá hən da Mgham Yesu. Ka'a nda hən mantša: «Lawala dawanɲa! Kagha tsa mndu snə ɲni dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na?» ka kuni nda tsi.

²⁰ Ka sli'aftá hən ka ɓhadaghata da Yesu. Ka hən mantša: «Yuhwana mnda maga batem ta ghunaganɲaghatá da kagha kazlay: Kagha tsa mndu snə ɲni dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na kə'a?» ka hən.

²¹ Ma va tsa fitik ya, ka mbambanaftá Yesu ta ndəghata mnduha ma danɲa tan, nda gwal nda ragħwa, nda gwal kasaf ghwadaka sulkum, gwananaha ta iri ta gwal si nda ghulpa.

²² Ka'a nda hən mantša: «Lawala mnanata Yuhwana ta inda skwiha nghan kuni, nda inda skwiha sanan kuni. Gwal si nda ghulpa nda nghan hən ta vli, ta mbaɲa gwal si nda ragħwa səla tan, kwandlanɲkwandlanɲ mbambatá gwal si nda rda mndu ta hən, nda gwana sləmənɲa gwal si ka rgha si kul snanɲá sləmənɲ. Gwal si nda rwa, varamvara hən nda hafu. Mananamana lu ta Lfida Gwada ta gwal ka pdu.

²³ Rfu da mndu ta kwal kul zlanɲá zlgħay nda ɲudufani ta i'i,» ka'a nda hən.

Mnay Yesu ta gwada ta Yuhwana

24 Manda vraghuta tsa mnduha si ghu-nadap Yuhwana ya, ka zraftá Yesu ta mna gwada ta ghəŋa Yuhwana ŋa tsa ndəghata mnduha ta tskavata ya. Ka'a mantsa: «Ma tsa laghwa ghuni da mtak ya ní, nah-gani laghu kuni nghay? Sana mndu ta tatamaku manda sulam ta gigdu falak rki laghu kuni da nghay?

25 Ka tsa a tsi wu, nahgani laghu kuni nghay 6a? Sana mndu nda sudatá lgut ta wudaku ta vghani rki laghu kuni da nghay? Ya wya gwal ta kla lgut nda bla dzvani ná, ta za mghama taŋ həŋ ka nzaku ma həga ma mgham mgham.

26 Wa va mndu laghu kuni da nghay tama na kula? Sana anabi rki laghu kuni da nghay? Anji mantsa nzakwani, malaghumala tsa mndu ya ta mbrakwa anabi.

27 Ta ghəŋa tsa Yuhwana ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay:

i Lazglafta wana yu ta tinlaghutá ghunaftá mndu ka kagha

ŋa dza'a fadaghata tvi* kə'a ya.

28 Ka yu nda kaghuni wa, mataba inda mndu ya yaga marakw nda ya ná, had ya ta malaghutá Yuhwana wa. Tsaw tama, mndu ta nzakway kwitikw ma ga mghama Lazglafta ná, malaghumala ta Yuhwana.

29 Tsaw inda hamata mnduha nduk nda gwal tska dzumna tani, snaŋta taŋ ta gwada Yuhwana, ka həŋ mantsa: «Ta kumay Lazglafta ta mbamafta,» ka həŋ. Ka dawu həŋ ta maganaftá batema Yuhwana ta həŋ.

30 Kuraghuta la Farisa nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ya, ka kwalaghuta həŋ ta tsu'aftá skwi ta kumə Lazglafta ta magay ŋa taŋ. Ka kwalaghutá həŋ ta tsa batem ta magə Yuhwana ya.»

31 «Ndaw dza'a gra yu ta mnduha ta na fitik na? Yakwa wa həŋ?

32 Ka guram nda zwani ta kurbut ta mnay mataba taŋ kazlay: Vyanafha ŋni ta sinlak skala a kuni wu, fanafha ŋni ta laha ta taw, tawan a kuni ta taw wu kə'a ya həŋ.

33 Tsaya ná, nzakwani manda sagha Yuhwana mnda maga batem, ka kwalaghuta

tsi ta za buradi nda sa ima inabi, «a' nda ksa da halaway» ka kuni.

34 Saghaha Zwanə mndu guli, ka zay ka say, «a' dagala mahahaw'ani, dagala sasakwani, gra gwal tsəka dzumna nda la ghwadaka mnduha ya,» ka kuni.

35 Inda gwal nda difil ma ghəŋa taŋ ná, tsatsaftsatsa hahəŋ ta vərdaka difla Lazglafta,» ka'a.

Yesu ma həga ga Simuŋ mnda la Farisa

36 Ka hgaftá sana la Farisa ta Yesu ŋa za skwa zay ga taŋ. Ka lagha Yesu da tsa mndu ya, ka lamə tsi da həga ka zə tsi ta skwi.

37 Mamu sana ghwadaka marakw ma tsa luwa ya, ka snaŋtá tsi kazlay: Wa'a Yesu ta za skwa zay ga tsa la Farisa ya kə'a, ka klaftá tsi ta hwaraka Albastra ndəghatani nda urdi nda bla dzvani, ka kladaghata.

38 Ka lagha tsi tavata səla Yesu nda ga mahulhulani, ka mbəza ima taw ta səla Yesu, ka ksafatá tsi ta swidani ka takaday nda tsi, ka habwa'aku ta səlani, ka pgha tsa urdi ya ta səla Yesu.

39 Na nghanja tsa mnda la Farisa ta hgađaghatá Yesu ya ta tsa skwi ya, ka'a ma ghəŋani mantsa: «Ka ma vərdə anabi na mndu na ná, ma dza'a tsatsaftsatsa ta mndərga na marakw ta ksəŋta na. Ma dza'a nda sna kazlay: Ghwadaka marakw ya kə'a.»

40 Ka Yesu zraftá gwada nda tsa mnda la Farisa ya mantsa: «Ari Simuŋ, mamu gwada ta kumə yu ta mnaghata,» ka'a. «Anji Mghama da mna,» ka'a zlganaftá wi.

41 «Mamu sana mndu ta balanaftá nzawa ta sana mnduha his. Prək ka tseda vagma mnduha hutaf dərmək kə'a vlanjtá sani, prək ka tseda vagma mnduha hutaf mbsak kə'a vlanjtá sani guli.

42 Ka traptá həŋ ta palata kabga had skwi da həŋ prək ka palata taŋ wa. Ka zlanəŋtá tsi ta tsa dməŋ ya ta həŋ his his. Wati mataba tsa mnduha ya dza'a malaghuta dvutá tsa mndu ya, ka kagha ta gray na?» ka'a.

43 «Mataba tsa mnduha ya ra! Ta graftá yu ná, tsa mndu zlanəŋ lu ta ŋani dagala ya ya,» ka Simuŋ. «Ta ŋa gha,» ka Yesu nda tsi.

* 7:27 Ngha ta Malatsi 3:1 nda Sabi 23:20.

⁴⁴ Ka mbəfavatá Yesu tvə tsa marakw ya, ka mnə tsi ŋa Simuŋ: «Nda ngha ka ta na marakw na ki'e? Samsa yu da həga ga ghuni, walaŋ a ka ta tidiftá imi ŋa mbaza səla da manda ya snu lu wu, ka mbazihatá na marakw na nda ima tawani, ka takadihata nda swidani.

⁴⁵ Brusa a ka ta i'i ma sagma da manda ya snu lu wa. Tsatsi, ka yawu sama da ta zлана a ta brusa səlahá da wa.

⁴⁶ Walaŋ a ka ta pghigihatá rđi ma ghəŋ manda ya snu lu wu, tsatsi, pghidif pgha tsatsi ta rđi ta səlahá da.

⁴⁷ Ka yu ka mnaghata na: Nda pla inda dmakwa na marakw na. Tsaya kəl tsi ka maraŋta đvutani ta i'i dagala. Ka ki'a planata lu ta dmakwa mndu ya, ki'a đvu maraŋ tsa mndu ya guli.»

⁴⁸ «Nda pla inda dmakwa gha makwa da» ka Yesu nda tsa marakw ya.

⁴⁹ Ka sana mnduha ta za skwi kawadaga nda tsi mantsa: «Wa va na mndu na katək na? Ta uwala pla dmaku na?» ka həŋ.

⁵⁰ «Zlghay nda ŋudufa gha ta mbaghafta makwa da, la nda vghata zdakwa gha,» ka Yesu nda tsa marakw ya.

8

Sana mi'aha ta pgha Yesu

¹ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka laghwi Yesu da ra luwaha dagaladagala nda luwaha kwitikw kwitikw, ka tuza Lfida Gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, ka mna gwada ta ghəŋani

² nda sanlaha ma mi'aha ya ghazligiŋ lu ta ghwadaka sulkumha ma həŋ, ka mbambanaftá həŋ ma đaŋwaha taŋ. Tekw i Mari makwa ta Magdala sli'agap ghwadaka sulkumha ndəfáŋ mida,

³ nda Yuwana markwa Kuza. Tsa Kuza ya, mndu ya fanam mgham Hiridus ta inda skwi ma həgani ma dzvani ya. Mamu Suzana, nda ndəghata sanlaha ma mi'aha guli mataba taŋ. Inda tsa mi'aha ya ná, katanakata həŋ ta i Yesu nda duhwalhani nda skwi ma dzva taŋ.

Gwada ta ghəŋa sana mndu ta wutsa hul-fani

Mat 13:1-9, Mak 4:1-9

* **8:10** Ngha ta Isaya 6:9, 10.

⁴ Ka sli'aktá mnduha ma luwaha kavghakavgha ka ts kavata tizlik tavata Yesu. Mantsa tama, ka zlraftá Yesu ta mna mahdihdi:

⁵ «Mbađa sana mndu ka sli'afta ka laghwi da wutsa hulfa ma vwahani. Tata wutsay-wutsay, ka rkata sanlaha ma tsa hulfa ya ta tvi, ka diŋlaku lu tida, ka sli'adaghata đyakha da đaguta.

⁶ Ka rkatá sanlaha ta kluluh: Na tsa gi đyaftani ya, ka ghwalutá tsi kabga had nasa mistani wa.

⁷ Ka rkamtá sanlaha ma teki, ka đyaftá tsi, ka glanaghatá teki ka raghwana.

⁸ Ka rkatá sanlaha ta gənek. Tsahaya, ka đyaftá həŋ, ka glafta ka pghaftá ghəŋ ghəmbəts ghəmbəts. Ka mamu mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi,» ka Yesu sganaghata nda lwi dagala.

Garay Yesu nda gara ta gwadani

Mat 13:10-17, Mak 4:10-12

⁹ «Nu klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya na?» ka duhwalhani đawaŋta da tsi.

¹⁰ «Kaghuni, vlaghunavla lu ta sŋaŋta đifatá gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta. Ŋa sanlaha ya, ba nda mahdihdi dza'a mnananŋa lu ta həŋ kabga “ta nghay həŋ, triđ ngha a həŋ wu, ta snay həŋ, sew sna a həŋ wa.*”»

Gwada ta ghəŋa mndu ta wutsa hulfa

Mat 13:18-23, Mak 4:13-20

¹¹ «Wya klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya: Tsa hulfa ya ná, gwada Lazglafta ya.

¹² Sanlaha ma mnduha ná, manda tvi rkaf hulfa tida həŋ. Hahəŋ ná, gi sŋaŋta taŋ ta gwada Lazglafta, gi ndadaghata halaway klugudunustá həŋ yaha həŋ da zlghafta ma ŋudufa taŋ da mbafta həŋ.

¹³ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda kluluh rkaf hulfa tida həŋ, sŋaŋta taŋ ta gwada Lazglafta, gi zlghafta taŋ nda rfu, ama had həŋ ta zlaŋtá vli ŋa dzugwamta tsa gwada ya ta slrəŋ ma ŋudufa taŋ wa. Ka dzghaŋdzgha skwi ta həŋ, gi suwak zlaŋta taŋ ta zlghay nda ŋudufa taŋ.

¹⁴ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda hulfa ta rkamta da teki ya həŋ, sŋaŋta taŋ ta gwada Lazglafta ka laghu həŋ da ndana nzaku ma ghəŋa hadik nda zba gadghəl nda

ndana zba skwi ta hara'uwa iri, mantsa tama, mbada tsa skwiha ya ka raghwa tsa gwada ya, ka ninja hən ka ksuban.

¹⁵ Sanlaha ma mnduha guli, manda gənək hən, sənja tan ta gwada Lazglafta, ka zlglaftá hən nda nɔdɔf turtuk, ka njanatá hən ka ksa slna nda tsi ka dihavata mida.»

*Daswa ka kuni nda sna skwi ta snu kuni
Mak 4:21-25*

¹⁶ «Ka mnaghunamna yu 6a! Had mndu ta tsamta vu ma pitirla ka dzuɔamta ma tughuba wu, had ta finja mista ghzlən guli wu, ta fagata ta vli tskala, kada nghanja gwal ta lamə da dzuguvi ta tsuwadak.

¹⁷ Inda skwi nda difa ná, dza'a maravamarara. Inda skwi nda bukwa guli dza'a sənjsna lu, nja zlagaptani bɔnjanay ta daɓi.

¹⁸ Dasuwa ka kuni nda tva sənja skwi ta sənja kuni, kabga nja mndu nda guna sləmənani nja sna skwi dza'a sganaghata lu ta snanamta. Ama ka had tsi da mndu wu, dza'a kləgadanaghu kla lu ta va tsa má si ta ndanu tsi ta mutsay ya.»

*Vərda zwanamani ma Yesu
Mat 12:46-50, Mak 3:31-35*

¹⁹ Ka lagha i mani nda zwanamani ma Yesu slanaghata, ama trid traptra hən ta ɓhanavata, tsutska mnduha.

²⁰ «Wa a i ma gha nda zwanama gha ma bli ta gəvala kagha,» ka lu nda tsi.

²¹ «Gwal ta sna gwada Lazglafta ka maga slna nda tsi, tsaha ya i ma da nda zwanama da,» ka'a.

*Lɓanata Yesu ta mativirau' ta ghəŋa imi
Mat 8:23-27, Mak 4:35-41*

²² Ma sana fitik, «mbadma ta a sana ɓla drəf a,» ka Yesu nda duhwalha, ka sli'aftha hən kla lamə da kwambalu ka sli'i.

²³ Tata ndəru hən, ka dzata hani ta Yesu, ka sli'avaftha mativirau' ta ghəŋa drəf, ka dza'a imi ndəghanaftá kwambalu. Ta wa hdak hən.

²⁴ Ka lagha hən sli'a Yesu, «Maləm! Maləm! Nda zadá mu!» ka hən nda tsi. Ka sli'avatá Yesu ka davanaghatá tsi ta falak, nda tsa vavalakwa imi ya. Ka lɔatá vli ka nzata tɔekw.

²⁵ «Nu ta kəl kuni ka zlən mantsa? Kulam ndana had zlghay nda nɔdɔf da kaghuni

dekdek katək ra?» kə'a mbəɔavata tvə duhwalhani. Ka ksafatá zlən ta hən, ka ndra'u hən. «Wa na mndu na katək na? Na dvanaghatani ta dər falak nda imi ná, gi ka snanata tan?» ka hən mataba tan.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda duhwalha halaway mida

Mat 8:28-34, Mak 5:1-20

²⁶ Ka ɓhadaghata i Yesu nda duhwalhani ta hadika Geraseni ta nzakway mbən ya mbən ya nda luwa Galili.

²⁷ Nda fagata Yesu ta sɔla ta hadik ta sabə tsi ma kwambalu, ka sagha sana mnda tsa luwa ya da guyay. Tsa mndu ya ná, ksuxsa duhwala halaway. Nda kda fitikani kul sudgaltá lgut dekdek, had ta nzəglata mintgha wu, mataba kuluha kə'a ta nzaku.

²⁸ Na ghur nghanini ta Yesu, ka wahatá tsi ka zləmbatá ma ghuvani. Ka'a mantsa: «Yesu Zwanja Lazglafta ta luwa, Nya mataba u nda kagha? Kdəkəkək, wya dzvu, yaha ka ghuydiptá danwa,» ka'a wahata nda lwi dagala.

²⁹ Kəl tsi ka mna tsaya na: Sabsa ma na mndu na ka Yesu dvanaghtá tsa duhwala halaway ya. Tsa mndu ya ná, nda kda fitika ksafatá tsa duhwala halaway ya. Ma tsa fitika ksafatani ya, si ta habafhaba mnduha nda zida, ka tsamtá səlaha ni ma tsuhwal, ma nja habanata. Ka raratsinjá tsi ka ɓaɓalinja. Ka klaghatá tsa duhwala halaway ya ka laghwi ra vli ma mtak.

³⁰ «Wa hga gha na?» ka Yesu nda tsi. «Dɔa' hga da,» ka'a zlganaftá wi. Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha duhwala halaway ta sli'amta dida.

³¹ «Kdəkəkək, yaha ka da ghuna anni da gudzuvruŋwa vu†,» ka tsa duhwala halaway ya ndi'ata, ka ndəɔa dzvu da Yesu.

³² Ndusa nda tsa vli ya, mamu sana bra ghuvazu ta zbutá skwa zay tan tavata ghwa. «Kdəkəkək vlanja tvi, ka sli'amta nni da a ghuvazuha a,» ka hən nda Yesu. «Aray,» ka Yesu vlanjá tvi ta hən.

³³ Ka gi sli'agaptá tsa duhwala halaway ya ma tsa mndu ya, ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa ghuvazuha ya

† 8:31 Gudzuvruŋwa vu: Nghan ta Ruma. 10:7, Suna Yuhwana 9:1-2, 11, 11:7, 17:8, 20:1, 3.

ta vgha tavata tsa ghwá ya ka rkaghata da dræf ka rwuta.

³⁴ Nghay tsa mnduha ta ngha tsa ghuvazuha ya ta tsa skwi ta magata ya, ka hwayaftá hən̄ ka laghwi tay ma luwa nduk ma zwana luwaha ta tsa skwi ta maguta ya.

³⁵ Ka sli'aftá mnduha ka laghwi da ngha tsa skwi ta maguta ya. Ka lagha hən̄ slanaghatá Yesu, ka slaftá hən̄ ta tsa mndu sli'agap duhwala halaway mida ya ta nzaku kurevesa tavatá sála Yesu nda sudatá lgut ta vgha, nda mbatani kwandlan̄. Nghan̄ta tan̄, ka ksutá tsi ta hən̄ ka zlən̄.

³⁶ Mbadá tsa gwal si ta nghay ta magaku tsa skwi ya, ka rusay ŋa tan̄ ká tsa mndu si ksaf duhwala halaway ya mbafta.

³⁷ Ka hən̄ mantša: «Kdækkdæk sli'apsli'a ma hadika ŋni,» ka inda mnduha ma hadika Geraseni nda Yesu, kabga nda ksa hən̄ da zlən̄ katakata. Ka sli'aftá Yesu ka lamə da kwambalu ŋa vru.

³⁸ «Wya dzvu, kla ta i'i ta sála gha,» ka tsa mndu sli'agap duhwala halaway mida ya nda Yesu.

³⁹ «Vra dzagha gha, ka dza'a ka rusa inda skwi maga gha Lazglafta,» ka Yesu pyafta ka dza'a mistani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi tay ma inda luwa ta inda skwi magana Yesu.

Mbanafta Yesu ta sani marakw, nda sana zwan̄a makwa

Mat 9:18-26, Mak 5:21-43

⁴⁰ Ta vrægladaptá Yesu ta sana ɓla dræf, ka slanaghatá tsi ta ndæghata mnduha guli ta kzlay hada ŋa zlghafta.

⁴¹ Mbadaka sana mndu ta hgə lu ka Zayrus ta nzakway tekwa mataba la mali ta ghəŋa həga tagha skwa la Yahuda, ka lagha zləmbatá ma ghuva Yesu. Ka'a mantša: «Kdækkdæk mbadá da ini,» ka'a nda tsi,

⁴² kabga mamu kdakwakdakwa makwani ta kla imi ghwan̄pɔdə his kul dughwanaku ta kala ghəŋ. Ka sli'aftá Yesu ka dza'a mistani. Ta mbadá Yesu ka dza'a mataba tskata mnduha, had tva mbədayni ta vgha wa.

⁴³ Mamu sana marakw mataba tan̄ Maghwan̄apɔdə hisa vakwani tsa ta paghaku. Kd̄ɪŋkɔda ta inda skwi ma dzvani

ŋa la duhtur. Had ya ka dər turtuk mataba tan̄ ta mbanaf̄ta wa.

⁴⁴ Ka lagha tsa marakw ya nda ga mahulhula Yesu ka ksantá wa lgutani. Na tsa gi ksantani ya, gi hle' sladata tsa paghaku ya tsa.

⁴⁵ Ka Yesu mantša: «Wa tsa ta ksita ya na?» ka'a. «Andaw! Andaw! Andaw!» ka mnduha. Ka Piyer mantša: «Maləma dā! Mataba ndæghata mnduha mandana ta waghaf̄ta, had tva mbəda vgha gha ná, wa ta kshata na, ka ka?» ka'a nda tsi.

⁴⁶ Ka Yesu mantša: «Mamu mndu ta kshata! Nda sna yu ta mbraku ta savaghuta ma i'i,» ka'a.

⁴⁷ Snay tsa marakw ya ta tsa gwada ya ná, a nda tsatsa yu, ka'a. Ka lagha tsi nda ghudzatani da zlən̄ zləmbatá ma ghuva Yesu, ka mnə tsi ta kəma inda mnduha ta skwi kabgawu kal tsi ka ksantani nda ya kə'a mbafta ma va tsa fitik ya.

⁴⁸ Ka Yesu mantša: «Makwa dā, zlghay nda ŋudufa gha ta mbaghaf̄ta, la nda vgha ta zdakwa gha,» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ Tata tsa gwada ya Yesu, ka lagha sana mndu ta sli'afta ga Zayrus da mnay ŋa Zayrus: Ka'a mantša: «Kdakwa tsa makwa gha ya tsa, ta ŋa dan̄wazlgelta gha ŋaw ta Maləm na,» ka'a.

⁵⁰ Ka Yesu mantša: «Ma tdu ŋudufa gha, fata gha ta ghəŋa gha yeya ŋa gha, dza'a mbaku,» ka Yesu nda Zayrus snan̄ər tsi ta tsa gwada ya.

⁵¹ Manda ɓhadaghata tan̄ da tan̄, ka pyaftá Yesu ta mnduha ta lami da həga mistani, ka hla'atá tsi ta i Piyer nda Yuhwana, nda Yakubu nda dani nda mani ma tsa makwa ya ŋa lamə mistani.

⁵² Ta lamə hən̄, ta wahu inda gwal ma həga ka tawa ghəŋ ta ghəŋa tsa makwa ya. Ka hən̄ mantša: «Ma taw kuni, mta a wu, hani ta hani tsi,» ka'a.

⁵³ «Ta mndu nda mta ná, mta a wu ka'a,» ka hən̄ ka ghubasay.

⁵⁴ Ka lagha Yesu ksaf̄ta tsa makwa ya ta dzvu. «Sli'af̄sli'a gha makwana!» ka'a.

⁵⁵ Ka vramtá tsa makwa ya, ka gi sli'afta. «Vlan̄wavla ta skwa zay,» ka Yesu nda hən̄.

⁵⁶ Ndandrakau' ká i dani nda mani ma tsa makwa ya nzata ka ndərmimay. «Yaha

kuni da mnay dər ɲa wati ma mndu ta skwi ta maguta,» ka Yesu zlahanaghatá hən.

9

Ghunafɬa Yesu ta duhwalha ghwanɲɔdɔ his

Mat 10:5-15, Mak 6:7-13

¹ Lagha Yesu ka tskanatá duhwalhani ghwanɲɔdɔ his, ka vɲantá tsi ta hən ta mbrakwa mbranaghatá inda duhwala halaway, nda mbrakwa mbambanaftá dənɲwaha.

² Ka ghunaftá tsi ta hən tuza gwada ta ghəɲa ga mghama Lazglafta, nda mbambanaftá gwal kul dughwanaku.

³ Ma kdaku hən sli'afta, ka'a nda hən mantsa: «Yaha kuni klaftá sana skwi dekdek ɲa dza'a da wawaku, dər dafa, dər zlibi, dər skwa zay, dər tsemi, turtuk turtuk ka kuni da klaftá lɲut.

⁴ Dər ma wati həga da tsu'afta lu ta kaghuni ya, nzata ghuni hada ha ka sagha fitika sli'apta ghuni ma tsa vli ya.

⁵ Ala, dər ga vli dza'a kwal lu tsu'aftá kaghuni ya, wya dzva ɲni wya dzva ɲni ka kuni dazlay ka zlanavata kuni ta tsa luwa ya, tsaya dza'a maranantá hən ta basa ɲudufa Lazglafta ta ghəɲa taɲ,» ka'a nda hən.

⁶ Ka sli'aftá hən ka laghwi da ra luwaha, ka mna Lfida Gwada, ka mbamba gwal kul dughwanaku ma inda vli.

Wa Yesu na ka Hiridus Anɲtipas

Mat 14:1-12, Mak 6:14-29

⁷ Na sɲanta tsa Hiridus Tetrak ta nzakway ka mgham ta hadika Galili ya, ta mna gwada ta inda skwiha ta magaku. Ka traptá tsi ta skwi ɲa ndanay. «A', Yuhwana ya ta sli'agapta nda hafu,» ka sanlaha ta mnay.

⁸ «A', anabi Iliya ya ta zlagapta,» ka sanlaha. «A', sani mataba la anabiha ghalya ya ta sli'agapta,» ka sanlaha.

⁹ «Ya wya tsaghwa tsa ta ghəɲa Yuhwana ka yu, ka tsaghutá lu ní, wa na mndu na ta mnə lu ta mndərga na skwiha ta snə yu na ta ghəɲani tama?» ka Hiridus, ka psə tsi ta tva nghanjá Yesu.

Zunɲa Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf

Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Yuh 6:1-14

¹⁰ Ka varaktá tsa gwal ghunay ya. Manda varakta taɲ, ka rusu hən ɲa Yesu ta inda skwi maga hən. Ka hlaghatá Yesu ta hən mistani, ka laghu hən nda tvə sana luwa ta hgə lu ka Betsayda nda ghəɲa taɲ.

¹¹ Sɲanta dəmga kazlay: Laghula hən kə'a, ka sli'aftá hən zbintá hən. Ka lagha hən slanaghatá hən, ka zlghaftá Yesu ta hən, ka mnə tsi ta gwada ta ga mghama Lazglafta ɲa taɲ. Ka mbambanaftá tsi ta gwal ta kuma mbambanaftá hən ma dənɲwa taɲ.

¹² Ta fitik hawu, ka gavadaghatá duhwalhani tavatani, ka mnay ɲani: «Mnanamna ta na mnduha na, ka dza'a hən da luwa dagaladagala nda luwaha kwitikw kwitikw ta waftá na vli na, ɲa dza'a taɲ zba skwa zay nda vli ɲa hana taɲ, kabga ma mtak mu hadna,» ka hən.

¹³ Ka Yesu nda hən mantsa: «Vɲanɲwavl kaghuni ba ta skwi ɲa zay ta hən,» ka'a. Ka duhwalhani mantsa: «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his yeya da amu, ɲa dza'a ɲni da dzawagaghatá skwa zay ɲa zunɲá inda na mnduha na rki?» ka hən nda tsi.

¹⁴ [Tsaw ta magay mnduha* ta dambu' hutaf ma tsa vli ya.] «Mnanawa mna ta hən ka tsakavata hən hutaf mbsak hutaf mbsak,» ka Yesu nda duhwalhani.

¹⁵ «Aɲay!» ka hən ka tsakanatá hən ta mnduha.

¹⁶ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha hutaf ya, nda tsa tsulhwa klipi his ya, ka ng-hadaftá tsi nda ta luwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəɲani, ka balanaptá tsi ka valantá duhwalhani ɲa daganaptá mnduha.

¹⁷ Ka zə inda tsa mnduha ya, ka babaghawtá hən. Ka tskaftá lu ta padakwani ka ghwanak ghwanɲɔdɔ his.

Yesu ná, Kristi ya ka Piyer

Mat 16:13-19, Mak 8:27-29

¹⁸ Ma sana fitik ta nzaku Yesu turtukwani ka maga du'a, ka lagha duhwalhani slanaghata. Ka'a dawanɲa da hən mantsa: «Wa i'i ka dəmga ta mnay na?» ka'a.

¹⁹ Ka duhwalhani mantsa: «Tsa Yuhwana mnda maga batem ya kay ya, ka sanlaha. Iliya ya, ka sanlaha. Sani mataba

* 9:14 Ngha ta Mata 14:21.

la anabi ghalya ya ta sli'agapta nda hafu, ka sanlaha,» ka hən̄ nda tsi.

²⁰ Ka'a nda hən̄ guli mantša: «A ki kaghuni, waya ka kaghuni ta mnay nda i'i na?» ka'a. Ka Piyer mantša: «Kagha ná, Kristi ka,» ka'a.

Mnan̄ta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 16:20-28, Mak 8:30–9:1

²¹ Ka Yesu zlahanaghatá hən̄ ka n̄dan̄da mantša: «Yaha kuni da mnay dər̄ ŋa wati ma mndu tsi,» ka'a.

²² Ka'a sganaghata guli na, «dza'a ghuyay Zwan̄a mndu ta dan̄wa katakata, dza'a wdiŋwda la galata mndu nda gwal mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Dza'a dzadza lu, ŋa sli'agaptani nda hafu badu mahkən,» ka'a.

²³ Wya ka'a nda hən̄ demdem: «Ka ta kumay mndu ta dza'a mista da katsi, ba zlan̄tani ta ndanu ta ghəŋa ghəŋani, ka vlatani ta ghəŋani ka kla udza zlan̄ayni † inda fitik, ka dza'a mista da,» ka'a.

Kinawu ta dza'a lu mista Yesu?

²⁴ Ka'a guli mantša: «Ka dza'a mbanafmba yu ta hafa da ka mndu katsi, dza'a Zadiŋzada tsa mndu ya ta hafani. Ala ka dza'a Zadiŋzada mndu ta hafani ta ghəŋa i'i katsi, dza'a mbanafmba tsa mndu ya ta hafani.

²⁵ Nu dza'a katan̄ta mutsafta mndu ta inda na ghəŋa hadik na ka ŋani ka Zadiŋzada tsi ta hafani, ka ghəŋani a tsi na?

²⁶ Ka ta bas̄a zlan̄ mndu ka mnantá hga da, nda gwada da guli katsi, i'i Zwan̄a mndu guli ná, dza'a kwalaghukwala i'i guli ta mnantá tsa mndu ya badu sagha dza'a sagha yu ma glakwa da, nda ya ma glakwa Da da nda duhwalhani nda ghuḅa, ta luwa.

²⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Mamu sanlaha ma mnduha mataba gwal hadna dza'a kwal kul rwuta ta saha ga mghama Lazglafta, dza'a nda ngha hən̄ nda ira tan̄,» ka'a.

Mbədavafta Yesu

Mat 17:1-8, Mak 9:2-8

²⁸ Ta magay fitik tghas manda mnutani ta tsa gwada ya, ka hlaftá Yesu ta i Piyer

nda Yuhwana nda Yakubu, ka ŋlaghatá hən̄ ta ghwá da maga du'a.

²⁹ Ta magə Yesu ta du'a, ka mbədavaftá kumani tskəm, mbədavafha lgutani ka wudaku tilil ka ŋusliŋ.

³⁰ Gi wya mnduha his ta ghwa yiva nda tsi. I Musa nda Iliya tsa mnduha ya,

³¹ ta zlagapta ta wudaku tili ma glakwa Lazglafta ta luwa, ta gwada nda Yesu kinawu kə'a dza'a kdiŋta magata skwi ta kumə Lazglafta nda ma mtakwani ma Ur-salima.

³² Ma tsa fitik ya, nda ghərḅa i Piyer nda grahani da hani, sli'avata tan̄, ka nghan̄ta hən̄ ta glakwa Yesu nda tsa mnduha his ya tavatani.

³³ Ma fitika dgay tsa mnduha ya ta vgha nda Yesu, ka Piyer nda Yesu mantša: «Maləma da! Dina ka nzakwa mu hadna, ka magafmaga ŋni ta həga tumpul hkən. Pal ŋa gha, pal ŋa Musa, pal ŋa Iliya!» ka'a. Tsaw, snəgla a Piyer ta skwi ta mnə tsi wa.

³⁴ Tata mna tsa gwada ya tsatsi, ka saha kusay bukwamtá hən̄, ka ksafatá zlan̄ ta tsa duhwalha ya nghər̄ hən̄ ta saha tsa kusay ya bukwamtá hən̄.

³⁵ Ka gwadagaptá lwi ma tsa kusay ya. Ka'a mantša: «Nanana zwan̄a da ya zbap yu, snawasna ta gwada da tsi!» ka'a

³⁶ Tahula gwadata tsa lwi ya, Yesu yeya ta nghə lu turtukwani, sriw nzan̄a tsa duhwalha ya ma tsa fitik ya, had mndu ya mnanan̄ hən̄ ta tsa gwada ya wa.

Mbanafta Yesu ta sana zwan̄ nda ghwadaka sulkum mida

Mat 17:14-18, Mak 9:14-27

³⁷ Gamahtsimani ka saha hən̄ ta ghwá, ka sli'afatá ndəghata dəmḡa ka sagha da guya Yesu.

³⁸ Ka wahatá sana mndu mataba mnduha: «Maləma da! Ta ndəḅa dzvu yu da kagha, nghanava na zwan̄a da na ḅa! kdakwakdakwa zwan̄a da na.

³⁹ Ghwadaka sulkum ta ksafat. Na ksaf-tani, gi wahayni ta wahu, ka ghudzay nda mbraku, ka pgha mahupak ka giri ŋani, zlah kə'a ta zliŋta.

⁴⁰ Ka ndəḅu yu ta dzvu da duhwalha gha ma ŋa ghzligiŋtá mida ná, trid̄ traptra hən̄,» ka'a nda tsi.

† 9:23 Ngha ta Lukwa 14:27, Markus 8:34.

⁴¹ Ka Yesu mantsa: «Gwal tən̄tən̄ja ghə̄nja taŋ kul had zlḡhay nda n̄d̄uf da hən̄, kulam ŋa yawu dza'a nzavaghunata yu? Kulam ŋa yawu dza'a nzata yu ka su'aghunata? Klak tsa zwan̄ja gha ya da hadna,» ka Yesu nda tsa mndu ya.

⁴² Ta gavadaghatá tsa zwan̄ ja, ka slanatá tsa ghwadaka sulkum ya ta hadik, ka ghudzay nda mbraku. Ka davanaghatá Yesu ta tsa ghwadaka sulkum ya, ka mbanaftá tsi ta tsa zwan̄ ja, ka vlan̄tá tsi ta tsa dani ya.

⁴³ Ka ndərmim mnduha ta glakwa mbrakwa Lazglafta.

*Mnəglan̄ta Yesu mtakwani nda sli'agaptani
Mat 17:22-23, Mak 9:30-32*

Ta laghu mnduha da ndərmima inda tsa skwi maga Yesu ya, ka Yesu nda duhwalhani mantsa:

⁴⁴ «Fawafa ta sləmən̄j dīna, ka sna na skwi dza'a yu mnaghunata na. Dza'a ksafksa lu ta Zwan̄ja mndu, ka vlata ma dzva mnduha,» ka'a.

⁴⁵ Sna a tsa duhwalha ya ta tsa gwada ya wa, tsala a tsa gwada ya da hən̄ wa. Nda dīfa klatá ghə̄nja tsa gwada ya da hən̄, kabga ŋa kwala taŋ kul snan̄ta. Ta zlan̄jay hən̄ ta dawantá tsa gwada ya guli da tsi.

Nahgani skwi ka n̄ərmani na?

Mat 18:1-5, Mak 9:33-37

⁴⁶ Ka sagha sana ndanu da ghən̄ taŋ, ka zlərdə hən̄ mataba taŋ. Ka hən̄ mantsa: «Wa mali mataba mu na?» ka hən̄.

⁴⁷ Daslafta Yesu ta tsa ndana taŋ ya, ka hgaftá tsi ta zwan̄ kwitikw ka sladanata tavatani.

⁴⁸ Ka'a nda hən̄ mantsa: «Dər wa ta tsu'aftá na zwan̄ kwitikw na nda hga dá, vərda i'i tsu'af tsi. Dər wa ta tsu'aftá i'i guli, tsu'aftsu'a ta tsa mndu ta ghunighata ya. Tsa mndu ta nin̄tá ghən̄ani ka zwan̄ gudzekw dekdek mataba ghuni ya ná, tsa mndu ya ta nzakway ka mali,» ka'a.

*Mndu kul had kuni ta husan̄ta ná,
kaghuni tsa*

Mak 9:38-40

⁴⁹ Ka gi tsu'aghutá Yuhwana ta gwada, ka'a mantsa: «Maləma dá! Nda ngha ŋni ta sana mndu ta ghzla duhwala halaway

nda hga gha, ka lmaftá ŋni kabga had tsatsi mataba mu wu,» ka'a.

⁵⁰ «Ŋaw! Ma pyə kuni! Ka had gwada mndu nda kaghuni wu, mista ghuni tsa mndu ya,» ka Yesu nda tsi.

Ksay Yesu ta tvi ka dza'a da Ursalima

⁵¹ Manda ndusakta fitik dza'a kəl Yesu ka zlan̄tá ghə̄nja hadik, ka klaftá tsi ta ghən̄ani ŋa dza'a bhata ma Ursalima.

⁵² Ka ghunaghatá tsi ta sana mnduha ŋa dza'a ta kəma ta kəma. Ka sli'aftá tsaha ya ka ksafká tvi, ka bhadaghatá hən̄ da sana zwan̄ja luwa la Samari ŋa payanaftá vli.

⁵³ Ka kwalaghutá mnduha ma tsa luwa ya ta tsu'afta, kabga nzakwani ta dza'a da Ursalima.

⁵⁴ Snan̄ta gwal his mataba tsa duhwalha ya, i Yakubu nda Yuhwana ta tsa gwada ya, «Maləma dá! Va a ka ta dawantá ŋni da Lazglafta ŋa zligin̄tani ta vu ta luwa, ka zadanata tsi ta hən̄ ra?» ka hən̄.

⁵⁵ Ka mbədavatá Yesu ka davanaghatá hən̄: «[Sna a kuni ka mndəra wani ma sulkum ta klaghunaktá mndərga tsaya ma ndanu wu! Sagha a Zwan̄ja mndu da zadanatá mndu wu, saghasa ŋa mbanaftá hən̄,]» ka'a.

⁵⁶ Ka sli'afta hən̄ ka laghwi da sana zwan̄ja luwa.

*Zlan̄tá inda skwi demdem ka dza'a mista
Yesu*

Mat 8:19-22

⁵⁷ Ta mbada hən̄ ta tvi, ka sana mndu mantsa: «Dər dza'a diga ka, ta dza'a yu mista gha,» ka'a.

⁵⁸ Ka Yesu mantsa: «Mamu ghuruma gərhan̄ha, mamu həga dyakha, Zwan̄ja mndu ná, had vli ŋa fadatani ta ghən̄ani wa,» ka'a.

⁵⁹ Ka'a nda sana mndu guli mantsa: «Mbadá mista dá!» ka'a nda tsi. «Mghama dá! Zlihazla ka dza'a yu padamtá da dá karaku,» ka tsaya zlḡhanaftá wi.

⁶⁰ «Zlan̄zla ta gwal nda rwa ka pada hən̄ ta ghə̄nja taŋ, sli'afslí'a kagha ka dza'a ka da mna gwada ta ga mghama Lazglafta,» ka'a nda tsi.

⁶¹ Ka sana mndu guli mantsa: «Ta dza'a yu mista gha mghama dá. Nziya nza tsi

tama ná, ka la yu mnanatá la ga ini nda sli'asli'a dá ka'a.»

⁶² Ka Yesu nda tsi mantisa: «Ka nda ghada sli'afita mndu ka dza'a mista dá, ka læglaghvani nga vli nda ga muhul hul katsi, tsa mndu ya ná, had hayhayani dekdek ña magaftá slna ga mghama Lazglafta wa,» ka Yesu nda tsi.

10

Ghunafta Yesu ta duhwalha ndáfán mb-sak his mida

¹ Tahula tsa ka zabəglaptá Mgham Yesu ta sanlaha ma duhwalha ndáfán mbsak his mida, ka ghunaftá tsi ta hən his his his ta kəma ta kəma da inda vli ya má dza'a bhata tsatsi.

² Ka'a nda hən mantisa: «Dagala skwiha ña tskay ta vwah, tsaw slagwa a mnduha ña magay wa. Ndəbawa dzvu da mnda vwah ka sganaghata tsi ta mnduha nda ndəgha ña tskanata.

³ Lawala, ta ghuna kaghuni yu manda zwana tuwak da taba kramtakha.

⁴ Yaha kuni klaftá tsemi, dər zlibi, dər 6a6ah. Yaha kuni laghwida da gaga zgu ña mnduha.

⁵ «Dər da wa dza'a lagha kuni, “ka nza zɔakwa Lazglafta ta ghəña na həga na,” ka kuni dza'azlay karaku.

⁶ Ka mamu mnda zɔaku ma tsa həga ya katsi, dza'a nzaku tsa zɔakwa ghuni ya nda tsi. Ka had tsi wu dza'a vragaghuvra tsa zɔakwa ghuni ya da kaghuni.

⁷ Ka tsu'aftsu'a lu ta kaghuni, ka nzata kuni ma tsa həga ya, ka za kuni, ka sa kuni ta inda skwi dza'a vlaghunata lu, kabga nda ra ka tsu'ay mndu ta maga slna ta nisəlani. Yaha kuni dza'a da ra həga.

⁸ Ka lamla kuni da luwa ka tsu'aftá lu ta kaghuni, tsu'awatsu'a ka za kuni ta skwi dza'a vlaghunata lu.

⁹ Ka mbambanafta kuni ta gwal kul dughwanaku dza'a slanaghata kuni ma tsa luwa ya. “Ndana ná, ndusavaghuna ndusa ga mghama Lazglafta,” ka kuni dza'azlay nda hən,

¹⁰ Dər da wati ma luwa dza'a lama kuni, ka kwalaghutá lu ta tsu'aftá kaghuni,

lawala ta tvi ta tvi ma tsa luwa ya, ka kuni dza'azlay nda hən na:

¹¹ “Wana ñni ta tukwaghunatá nduk nda rgitika na luwa ghuni ta ndi'afita ta səla ñni na, kada grafta kuni si ndusavaghuna ndusa ga mghama Lazglafta kə'a.”

¹² Ka yu ta mnaghunata na: Bađu tsa fitik dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəña mnduha ya ná, ta læjləña ña luwa Suduma* ka ña tsa luwa ya,» ka'a nda hən.

Luwaha ta kwalaghutá zlglafta nda ñuduf

Mat 11:20-24

¹³ «Danwa ña gha luwa Kuraziñ! Danwa ña gha luwa Betsayda! Ka má magamaga lu ta mndərga tsa mazəməm maga lu mataba kaghuni ya ma luwa Tir nda luwa Siduñ katsi ná, má nda kɔa fitika mbədanafitá tan ta nzakwa tan, ka zlanavatá maga ghwaɔaka skwiha, ka pghavatá buhu ta vgha nda hutidif ma ghəñ

¹⁴ Tsaya dza'a kəl tsi ka nzakway bađu tsa fitika guma Lazglafta ya, dza'a malaghumala kafatá guma ta ghəña luwa Tir nda luwa Siduñ ka ña ghuni.

¹⁵ «Kagha luwa Kafarnahum, dza'a kapidif kapa lu ta luwa ka kagha ra? Siga! Dza'a vradaghavra lu ha da vla gwal nda rwa,» ka'a.

¹⁶ Ka Yesu guli nda duhwalhani mantisa: «Mndu ta snatá gwada ghuni, gwada dá sna tsi. Ka kwalaghukwala mndu ta tsu'aftá kaghuni, i'i kwalaghu tsi ta tsu'afita. Ka kwalaghukwala mndu ta tsu'aftá i'i, kwalaghukwala ta tsu'aftá mndu ta ghunighata,» ka'a.

Varakta tsa duhwalha ndáfán mbsak his mida ya

¹⁷ Manda laghwida tsa gwal ndáfán mbsak his mida ya, ka varaktá hən nda rfu katakata. «Mgham dá! Nduk nda duhwalha halaway tani ná, snasna hən ta gwada danaghari ñni ta hən nda hga gha,» ka hən nda Yesu.

¹⁸ Ka Yesu nda hən mantisa: «Nda nga yu ta halaway ta dədagata ta luwa manda wuɔakwa luwa.

¹⁹ Snawa 6a! Vlaghunavla yu ta mbrakwa diñlanaptá nahadikha nda rdaha,

* 10:12 Nğa ta Zrafta 19:1-29.

nda ya ta ghəŋa inda mbrakwa ghuma, had sana skwi dza'a balaghunata wa.

²⁰ Kulam nda tsa, ma rfu kuni ta rfu kabga snaghunata ghwadaka sulkumha ta gwada, rfawa ta rfu ta ghəŋa vindatá hga ghuni ta luwa,» ka'a nda həŋ.

Snanamta Yesu ta Dani ta gwal ka zwanani

Mat 11:25-27, 13:16-17

²¹ Ma va tsa fitik ya ka zdanaftá Sulkum nda ghuḅa ta nḁuf ta Yesu, ka'a mantisa: «Əŋka'a Da, Mgham ta luwa nda ya ta hadik, ta ghəŋa difanata gha ta tsa skwiha ya da gwal nda difil ma ghəŋa taŋ, nda ya da gwal nda mahizl ma ghəŋa taŋ, ka maranantá ka ta gwal kul snantá skwi. Kahwathwata mantisa nzakwani Da, ta rfa kagha yu ta ghəŋa dḁafta gha mantisa, ka'a.

²² «Inda skwiha vlihavla Da ḁa, had mndu nda sna ta tsa Zwan ya wa, Da yeya nda sna. Had mndu nda sna ta tsa Da ya guli wa, Zwan yeya nda sna nda mndu ya ta kumə zwan ta marananta,» ka'a.

²³ Ka mbəḁavatá Yesu tvə duhwalhani, ka mnay ŋa taŋ nda ghəŋa taŋ kazlay: Rfu ŋa ghuni, kaghuni gwal ta nghanjá skwi ya nghan kuni kə'a.

²⁴ Ka yu ta mnaghunata na: «Nda ndəgha la anabiha nda mghamha si ta kuma nghanjá skwi ya nghan kaghuni, trid nghan a həŋ wa. Si ta kumay həŋ ta snanta, sew, sna a həŋ wa,» ka'a nda həŋ.

Dvudva ta Lazglafta, dvudva ta sləvda gha guli

²⁵ Lagha sana mnda tagha zlahu ŋa mnduha ka sli'afta kabga ŋa dzəghanjá Yesu, ka'a mantisa: «Maləma ḁa, nu dza'a yu magata ŋa mutsafta ḁa ta hafu ŋa kdekedzen na?» ka'a nda Yesu.

²⁶ Ka Yesu nda tsi mantisa: «Waka lu vindafta ma deftera zlahu na? Nu dzanaf ka mida na?» ka'a.

²⁷ «Ka ḁvuta ka ta Mgham Lazglafta gha nda kdavakta nḁufa gha, nda kdavakta hafa gha, nda kdavakta mbrakwa gha, nda kdavakta ndana gha guli, ka ḁvuta ka ta sləvda gha manda va ghəŋa gha† kə'a,» ka'a nda tsi.

† 10:27 Nghan ta Vrafta ta Zlahu 6:5 nda Levitik 19:18.

²⁸ «Mantisa ya nzakwani, la magay mantisa dza'a mutsay ka ta hafu,» ka Yesu nda tsi.

²⁹ Ka'a nda Yesu mantisa: «Wa ya ta nza-kway ka sləvda ḁa na?» Ka tsa mnda tagha zlahu ya kabga ta kumay ta nzakwa gwada ta ŋani.

³⁰ Ka Yesu mantisa: «Mbaḁa sana mndu ka sli'afta ma Ursalima ka valu da Yeriku. Ta laha tsi, ka dəḁamtá tsi mataba la gənda, ka zlu'atá həŋ ta tsa mndu ya ka dgata ka pḁanamtá hafu hafu, ka laghwa taŋ.

³¹ Ta lala sana mnda dra skwi ŋa Lazglafta ta va tsa tvi ya, ka dukwaftá tsi ta tsa mndu ya, ka tsaghutá tsi ta warawara ka laghwani.

³² Ka lagha sana mnda la Levi dukwafta tida guli, ka tsaghutá tsaya ta warawara guli ka laghwani.

³³ Mataba tsa ka lagha sana mnda la Samari ta dza'a wawakwani dukwafta tida. Ghur kə'a ná, ka ksantá tsi ka hidahida.

³⁴ Ka gavadaghatá tsi, ka maganaftá tsi ta rdí nda ghvani ta lkuhani, ka habanafta. Ka tsukwaftá tsi ka fafta ta kdihani. Ka klaghata da həga tsu'a matbay, ka zughulay hada.

³⁵ Gamahtsimani, ka klaftá tsi ta tseda vagma mndu his ta maga slna ka vlanjá mndu nda tsa həga ya, ka'a nda tsi mantisa: «A'a, ka nghanpta ka ka na mndu na, ka kidaghi dza'a sgavaghata ta ghəŋani ya, ŋa mnihata gha vragaghar yu, ŋa plaghata ḁa,» ka'a nda tsi.

³⁶ «Wati mataba tsa duhwalha hkən ya, ta nzakway ka sləvda tsa mndu ta dəḁamta mataba la gənda ya, ka kagha ta gray na?» ka'a nda tsi.

³⁷ «Tsa mndu ta tawatá hidahida tida ya ya,» ka tsa mnda tagha zlahu ya. «La, ka maga kagha mantisa,» ka Yesu nda tsi.

Tsu'afta i Marta nda Mari ta Yesu

³⁸ Tata mbaḁa i Yesu nda duhwalhani, ka ḁhadaghatá həŋ da sana luwa. Ka tsu'afta sana marakw ta hgə lu ka Marta ta Yesu ga taŋ.

³⁹ Mamu mukumani ta hgə lu ka Mari guli, ka nzatá tsi tavata Yesu, ka sna skwiha ta gwadə tsi,

⁴⁰ ta ksaghutá slna rmba ta Marta. Ka sap tsi mnay ŋa Yesu, ka'a mantsa: «Mghama dá! Tha a kagha ta na zlidínta mukuma dá ta slna na katək ra? mnanamna 6a ka katihata tsi,» ka'a.

⁴¹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Marta! Marta! Ma ghuyə ka ta ghəŋa gha, ma laghu ka da ndandanaku ta ghəŋa ndəghata skwiha.

⁴² Turtuk skwi ta raku. Ka zbaptá Mari ta vərđani ya dza'a kwal lu klugudunusta dekdek,» ka Mgham Yesu nda tsi.

11

Taghay Yesu ta maga du'a ŋa duhwalhani

Mat 6:9-13, 7:7-11

¹ Ma sana fitik ka magə Yesu ta du'a ma sana vli. Manda kdakwani ta maga tsa du'a ya, Ka dawantá sani mataba duhwalhani da tsi, ka'a mantsa: «Mghama dá! Taghanaf tagha ka lu ta maga du'a manda ya taghanaf Yuhwana ta duhwalhani ya,» ka'a.

² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta magə kuni ta du'a, wya ka kuni da mnay: "Da ŋni ya ta nzakway ta luwa, ka snavasna hga gha nda ghu6a, ka saghasa ga mghama gha.

³ Vlanavla ta skwa zay prək zay ŋni inda fitik,

⁴ planapla ta dmakwa ŋni, manda ya ta plinista aŋni ta dmakuha gwal ta maganata guli.

Ma zlanə ka tawa skwi dza'a dzəghanata,» ka'a.

Dawawadawa, dza'a mutsay kuni

⁵ Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Ka waya ka skwi mamu sana mndu mataba ghuni mamu grani, ka sli'aftá tsa mndu ya ma takala, ka laghwi slanaghatá tsa grani ya. "Zwanama dá, katihakata nda kanaya buradi hkən.

⁶ Mamu sani mataba graha dá si ta wawakwani ta dukwata ga ini, tsaw had skwa zay ŋa vlanəta dá wu,» ka'a.

⁷ Ka waya ka skwi ka gwadagaptá tsa grani ya ma həga, ka'a mantsa: "Ma gərzlə ka ta i'i gra, nda ghada hatá tgha dá, nda ghada ŋni ta ghzləŋ nda zwana dá, lavglin ə ya ta sli'afta ŋa vlaghatá buradi wu,» ka'a.

⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, dər má lavinəta a tsi ta sli'iglafta ŋa vlanəta skwi ya ta dawu tsi, kabga dər má nzakwani ka grani wu, má dza'a sli'afslí'a ka vlanəta inda skwi ta kumə tsi kada kwala tsi ta gərzləgəta.

⁹ «Ka i'i ta mnaghunata ná, dawawadawa dza'a vlaghunavla lu. Zbawazba dza'a mutsay kuni, dzawadza ta tgha ta gunaghunaguna lu.

¹⁰ Ka dər wa ta dawənta ta mutsay, ka dər wa ta zbanəta ta slafsla tida, ka dzanəda mndu ta tgha, ta gunanaguna lu.

¹¹ Wati ya mataba ghuni dza'a klaftá pala ka vlanəta zwanəni, dawəŋər tsi ta buradi na? Ari ka klipi a dawəŋ tsi, ŋa klaftani ta nahadik ka vlanəta ka zlanəta klipi na?

¹² Ari ka slislik a dawəŋ tsi ná, ŋa klaftani ta rda ka vlanəta na?

¹³ Ka si kaghuni ta nzakway ka ghwadaka mnduha ya, nda sna kuni ta vla skwi dīna ŋa zwana ghuni ya ní, Da ya ta nzakway ta luwa yeya dza'a kwal kul vlanəta Sulkum ta mndu ta dawənta rki na?» ka'a.

Ghzlay Yesu ta duhwalha halaway

Mat 12:22-30, Mak 3:22-27

¹⁴ Ma sana fitik ka ghzligintá Yesu ta duhwalha halaway ta tsa mndu ka rgha ma sana mndu. Manda saghwa tsa duhwalha halaway ya ma tsa mndu ya, ka zlraftá tsa mndu ya ta gwada tsəlen, ka va ndərmim dəmga.

¹⁵ Ka sanlaha mataba tsa dəmga ya mantsa: «A' nda mbrakwa belzebul mgham ta ghəŋa duhwalha halaway ta ghazla tsi ta tsa duhwalha halaway ya!» ka həŋ.

¹⁶ «Maganamaga ta mazəmzəm dza'a maranəta kazlay: Sa daga da Lazglafta mbrakwa gha kə'a,» ka sanlaha nda tsi ŋa dzghay.

¹⁷ Tsatsafta Yesu ta ndana tan, ka'a mantsa: «Ka tavaptá ga mgham turtuk his katsi ní, nda zla tsa ga mgham ya ŋa zla-zlakwa həga sani ta sani.

¹⁸ Ka si dgavapdga halaway his katsi ní, wa ka tsa ga mghamani ya dza'a gdavata tama, "ya nda mbrakwa belzebul ta ghazla tsi ta duhwalha halaway" ka kaghuni nda i'i?

19 Ka si i'i, nda mbrakwa halaway ta ghazla yu ta duhwalha halaway katsi ní, nda mbrakwa wa ta ghazla zwana ghuni guli? Hahəŋ dza'a tsaghunata gumani.

20 I'i, nda mbrakwa Lazglafta ta ghazla yu ta duhwalha halaway, tsaya ta maranjá ghadata sagha ga Mgham Lazglafta da taba ghuni.

21 «Ka hbafhba mndu nda mbra ta vghani ka ngha həgani ka tsi ná, had skwi dza'a ksantá skwihani wa.

22 Ala, tsa lagha sana mndu ta malaghutá mbrakwani ka lagha habafta tsehwtse-hwehw ka hləgadanaghutá huzla lmani ya faf tsi ta ghəŋani tida ya katsi, ta had mbrakwani wa. Nə hlafta tsa mndu ya ta tsa huzla zlu'a tsi ya ka dgiŋta.

23 «Mndu ya kul had mista dá ná, nda i'i gwadani. Mndu kul had ta katihata ka tskanata ná, kwiziŋtá ŋani,» ka'a.

Vramta ghwadaka sulkum da vli sabə tsi
Mat 12:43-45

24 «Ka sabsa ghwadaka sulkum ma mndu katsi, ŋa dza'ani da ra vli tuhwayəŋ tuhwayəŋa, ŋa zba vli ŋa mbi'a vghani, ka trid mutsaf a tsi ta tsa vli ŋa mbi'a vghani ya wu katsi, ka'a dza'azlay na: "Ka vra yu da tsa həga dá ma vəl sabi yu ya gra," ka'a, ŋa sli'aftani ka vradaghata.

25 Ka ta vradaghatá tsi da tsa həga ya, nda tsukwa vli mida nda paya dina katsi,

26 yawa da kə'a dza'azlay ŋa vraghutani, ŋa hlanaktani ta sanlaha ma ghwadaka sulkumha ndəfáŋ ta malaghutá tsatsi nda sidi, ŋa lama taŋ da tsa həga ya ka nzamta mida. Tsaya dza'a kəl nzakwa tsa mndu ya ka ɓwadzuta ka malaghutá nzakwani taŋtaŋ,» ka'a.

Tfawi ta ghəŋa gwal ta sna gwada Lazglafta

27 Tata gwada tsa gwada ya Yesu, «rfu da tsa marakw ta klaftá kagha ma huđi ka sughustá u'a ya!» ka sana marakw klanjá lwi mataba tskata mnduha.

28 «Katək ná, rfu da mndu ta fata sləməŋ ka sna gwada Lazglafta, ka ksa slna nda tsi,» ka Yesu nda tsi.

* 11:30 Ngha ta Yunusa sura 1-4.

Zlghawa Yesu ŋa gwal ta dawamazəmzəm da tsi

Mat 12:38-42

29 Ta tskakutskaku mnduha tavata Yesu, ka'a mantša: «Ghwadək mnduha ma na fitik na, má maganənamaga lu ta mazəmzəm ta saha daga da Lazglafta, ka həŋ ta dawam. Had sana mazəmzəm dza'a maganata lu ta həŋ, ka mndərga ŋa anabi Yunusa a tsi wa.

30 Manda va ya nza anabi Yunusa* ka ŋizla ŋa gwal ma luwa Niniva ya, manda va tsaya dza'a nzakwa Zwanə mndu, ŋa gwal ma na fitik na.

31 Ghalya, ka sli'aftá sana marakw ta ga mgham ma vli di'ŋ ta hadika Seba ka lagha da sna difil da Salumuŋ. Wana mamu mndu ta malaghutá Salumuŋ hadna, bađu tsay Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha, ŋa ghuni dmaku ka tsa marakw ya dza'a sli'afta mnanatá mnduha ma na fitik na.

32 Ghalya guli, gwal ma luwa Niniva ná, snasna həŋ ta gwada anabi Yunas, ka mbəđanaftá həŋ ta nzakwa taŋ. Wana mamu mndu ta malaghutá anabi Yunusa hadna. Bađu tsay Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha, ŋa ghuni dmaku ka gwal ma luwa Ninive dza'a sli'afta mnay ŋa mnduha ma na fitik na,» ka'a.

Nzaku ma tsuwadək
Mat 5:15, 6:22-23

33 «Had mndu ta tsamtá vu ma pitirla ŋa fata ma lwa vli ka ka dzuɓamta ma tughba a tsi wu ta vli tskala ta fagata tsi ŋa nghanja mnduha ta lami da həga ta tsuwadək.

34 Ira gha ná, pitirla vgha gha ya. Ka ta dinadina ira gha, ma tsuwadək vgha gha. Ka nda ɓadza ira gha, ma grum vgha gha.

35 Dasuwa ká ka, yaha tsa tsuwadək ma kagha ya da nuta ka grum.

36 Ka si má tsuwadək inda vgha gha, had pdakwa sana vli ma gruma wu katsi, inda vgha gha dza'a nzata ma tsuwadək manda tsuwadaka pitirla ta tsuwadaka vli ya,» ka'a.

Manay Yesu ta maliha ta ghəŋa dina
Mat 23:1-36, Mak 12:38-40

37 Manda kdakwa Yesu ta gwada, ka hgaghatá sana la Farisa ŋa dza'a za skwi ga

taŋ. Ka lamə tsi da hga, ka nzatá tsi ka za skwi.

³⁸ Ka nzatá tsa la Farisa ya ka ndərmima kwala Yesu kul mbaziŋtá dzvu kada za skwi.

³⁹ Ka Mgham Yesu nda tsi mantša: «Kaghuni la Farisa, hula leghwa nda hula hliba yeya ŋa ghuni ta mbaziŋta, ama ma ŋudufa ghuni ta kumay kuni ta ghalatá sanlaha, ta sidi kuni guli.

⁴⁰ Rghaha! Tsa mndu ta magaftá hulani ya a ta magaftá hudani guli ra?

⁴¹ Klawa skwi ma leghwa ghuni nda ya ma hliba ghuni, ka vla kuni ŋa gwal ka pdu, tsaya dza'a kəl inda skwi ka nzaku tsuwedaka da kaghuni.

⁴² «Daŋwa ŋa ghuni la Farisa! Ta laghula kuni vla skwi turtuk ma ghwanj ta nzakway mataba nidali ta mutsafta kuni ma vwah, nda masu'ataha ta hvata kuni nda hva ka vlay ŋa Lazglafta, ka zlanťá nzaku tdukwa, nda dvtutá Lazglafta. Tsaya skwi má ŋa magay nda kwal kul zanaptá sana skwiha.

⁴³ «Daŋwa ŋa ghuni la Farisa! Ta laghula kuni dvaftá taŋtaŋa vla nzaku ma həga tagha skwa la Yahuda, ta kumay kuni ta gagay mnduha ta zgu ŋa ghuni ta dawadawa.

⁴⁴ Daŋwa ŋa ghuni! Manda kulu ta zwađuta ta mbađə mnduha ta mbađa tida kul snanťa ya kuni.»

⁴⁵ «Mghama da, aŋni ta razə ka ndana gwađa gha na,» ka sana mnda ta tagha zlahu ŋa mnduha nda tsi.

⁴⁶ «Daŋwa ŋa ghuni guli, gwal tagha zlahu! Kərtawa ndəgaku ka kaghuni nda mnduha, va a kaghuni ta hiŋťá dər ndəfiŋa dzva ghuni ŋa katanťá həŋ ka klay wa.

⁴⁷ «Daŋwa ŋa ghuni! Kula anabiha psła dzidziha ghuni ghalya ŋa ghuni ta babay.

⁴⁸ Ma tsa babay ghuni mantša ya ná, ta maray kuni kazlay: Zdəgaghunazda tsa skwi maga dzidziha ghuni ya kə'a. Pslapsla hahəŋ ta la anabiha, baba kuluha taŋ ŋa ghuni.

⁴⁹ Tsaya kəl Lazglafta ma difilani ka mnay kazlay: Dza'a ghunədaghuna ghuna yu ta la anabi nda gwal ghunay ta həŋ, dza'a pslapsla həŋ ta sanlaha, dza'a ganapga həŋ tiri ta sanlaha kə'a.

⁵⁰ Ta ghəŋa tsaya dza'a kəl lu ka ghuzlananťá iri ta gwal ta na fitik na kabga psłata taŋ ta inda la anabiha daga złrafta ghəŋa hadik,

⁵¹ na złrafta ta Abel, ka sagha ta Zakari dza lu ma takataka gwir nda vli nda ghufa ma həga Lazglafta ya. Mantša tsaya, dza'a ghuzlananťghuzla lu ta iri ta gwal ma na fitik na ta ghəŋa vəl psłata taŋ ta tsa mnduha ya.

⁵² «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu! Nu'af nu'a kuni ta watgha snanťá skwi, lamə a vərđa kaghuni wu, pyafpya kuni ta sanlaha ta kuma lami guli,» ka'a.

⁵³ Manda zlanťa Yesu ta tsa vli ya, ka złraftá gwal tagha zlahu nda la Farisa ta złurgwa gwađa kavghakavgha da tsi.

⁵⁴ Ka dəkwaťs həŋ ŋa ksafťa nda gwađa dza'a sabi fəťes ma wani, ŋa fanamťá təŋ ma lwi.

12

Gwađa banľuwa *Mat 10:26-27*

¹ Mataba tsaya, ka tskadaghatá mnduha ta vgha ŋəđđəm tavata Yesu ka bisla vgha sani tavata sani. Ka Yesu nda duhwalhani mantša: «Daśuwa ka kuni nda Isa la Farisa ta nzakway ka madgwirmadgwir ta magə həŋ ya.

² Had skwi nda difa dza'a kwal kul sabi ta dađi wa. Had skwi kdekdek dza'a kwal kul snavata guli wa.

³ Tsaya dza'a kəl inda skwi dza'a kuni mnay ma grum ka snaku ta dađi. Skwi dza'a kuni mnay ma sləməŋ ma sləməŋ ma dzuguvi dza'a tuta wdiđ ta dađi.»

Fafwa ghəŋ ta Lazglafta *Mat 10:28-31*

⁴ «Wya ka yu ta mnaghunatá kaghuni ta nzakway ka graha da: Ma zləŋ kuni ta gwal dza'a dzatá slu'uvgha ghuni kwenkwen, kul lavinťá həŋ ta magəglatá sana skwi tahula tsa.

⁵ Ka maraghunamara yu ta mndu dza'a kuni zləŋay. Zləŋawa zləŋa ta Lazglafta. Tsatsi ta lavinťá dzatá slu'uvgha ghuni, mamu guli nda mbrakwa klafta kaghuni ka vzamta da vu. Mantša ya nzakwani, tsatsi dza'a kuni zləŋay, ka yu ta mnaghunata.

6 «Had lu ta skwaptá tiytiha hutaf ta aneni his ra? Kulam nda tsa, Zanap a Lazglafta ta ya dər turtuk ma hən wa.

7 Mbəđaf mbəđa lu nduk nda swidi ma ghəña ghuni tani, ma zləñ kuni ta zləñ dekdek. Malaghumala kuni piw ta tiyti,» ka'a.

Mnarntá Yesu banluwa

Mat 10:32-33, 12:32, 10:19-20

8 «Ka yu ta mnaghunata na, mndu dza'a marantá ghəñani ta dađi ka mnay: «Ŋa Yesu i'i» ka'a ná, ka Zwanja mndu dza'azlay ta kəma duhwalha Lazglafta na: «Ŋa da na mndu na,» ka'a dza'azlay.

9 Ama Mndu dza'a mnay ta kəma mnduha: «Ŋa Yesu a i'i wu» ka'a, ka Zwanja mndu dza'azlay ta kəma duhwalha Lazglafta na: «Ŋa da a na mndu na wu,» ka'a.

10 Mndu dza'a vaza ŋazlu ta ghəña Zwanja mndu, dza'a plinispla lu ta dmakwani. Ka Sulkum nda ghuđa dza'a razanafta mndu katsi, had lu dza'a plinistá dmakwani dekdek wa.

11 «Ka kladaghunaghakla lu da həga tagha skwa la Yahuda, ka tsaghunaghatá guma, ka dər da gwal tsa guma nda gwal ŋumna a tsi, yaha kuni da ndana skwi dza'a kuni magay ŋa kata ghəña ghuni, nda ya dza'a kuni mnay guli.

12 Sulkum nda ghuđa dza'a mnaghunata ma tsa fitik ya ta skwi ŋa mnay ghuni.»

Ma zbə kuni ta tsagana

13 Ka sana mndu mataba dəmga nda Yesu mantša: «Maləma da, mnanamna ta zwanjama da kada dganapta ŋni ta skwa za hga ŋni,» ka'a.

14 «Ari gra! Wa ta famtá i'i ŋa tsaghunatá guma, ari wa ta famtá i'i ŋa dgaghunaptá skwa za hga na?» ka Yesu nda tsi.

15 «Dasuwa ka kuni nda tsagana. Vəl nzakwa skwa mndu mamu ka nutá tsi ka gadghəl a kəl tsi ka nzata nda hafu wu, ka Yesu kay guli nda inda mnduha.»

16 Ka'a nda hən nda mahdihdi mantša: «Lagha sana mndu ka gadghəl ka hvatá hva dagala.

17 «Waka yu dza'a maga na skwi ná, wana had vli ŋa pgha na nimaya da na wu?» ka'a ma ghəñani.

18 «Yawa! Wya skwi dza'a yu magay: Dza'a dzađiŋtá guvurha da yu, ka tahanaghata ŋa tskamta da ta inda nimaya da, nda hamata skwiha da mida.

19 Wana mamu skwi dər ŋa vaku kidaghi tsi. Mbi'a ta vgha gha, za, sa, rfa ta rfu tama, ka yu dza'azlay nda vgha da,» ka'a.

20 «Rghargha vgha na, kudəñ hafa gha ta na rvidik gita u na, ŋa wa inda na skwiha papayaf ka na tama?» ka Lazglafta nda tsi.

21 Ka Yesu sganaghata mantša: «Tsaya skwi ta magaku nda mndu ta tskanatá skwi ta ghəñani, ka zlanťá tskanatá skwi ta ghəñani da Lazglafta,» ka'a.

Zbawazba ta ga mgham Lazglafta karaku

Mat 6:25-34

22 Tahula tsa, ka Yesu nda duhwalhani guli: «Tsaya ta kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Ma mnə kuni ta «He', a nu dza'a yu zay ní, a nu da fə yu ta vgha ní,» kə'a.

23 Mal hafu ka skwa zay, mal vgha ka lgut.

24 Nghawa zarakataghuvi 6a, had ta sləgu dər tsa skwi ta vwah wu, had wbani wu, had guvurani guli wu, Lazglafta ta zunťá skwi. Malaghumala a kaghuni piw ta dyakha ra?

25 Waya mataba ghuni dza'a laviŋťá sganaghata dər kwitikw ta fitik ta ghəña hafani kabga vəl mnayni ta he' na?

26 «Ka si laviŋ a kuni ta magatá skwi dər ka ki'a wu, nu ta kəl kuni ka mna he' nda pđakwani tama.

27 Nghawa vzlizla ma vwah 6a, had hən ta maga slna wu, had hən ta ga lgut wa. Ka yu ta mnaghunata ná, dər Salumuŋ, kulam nda tsa nzakwani ka gadghəl ya tani, ta fava a ta lgut manda ŋa sani ma tsa vzli-zlaha ya wa.

28 Ka gita u na ka Lazglafta pghanavatá rka ta kuzuŋ ma vwah ná, gi gamahtsimani ŋa driŋta nda vu. Kaghuni yeya dza'a kwal tsi sudavaghunatá lgut tama rki? Nahgani ta htinťá zlgħay nda ŋudufa ghuni? Nu kul laviŋťá kuni ta faftá ghəñ?

29 Ma laghu kuni da ndana skwi dza'a kuni zay nda skwi dza'a kuni say.

³⁰ Gwal kul snaṅtá Lazglafta ma ghəṅja hadík ta laghu da zba tsahaya. Kaghuni ná, nda sna da ghuni kazlay: Ta đvay kuni ta tsa skwiha ya kə'a.

³¹ Dzawadza ta vgha ka zba ga mgham Lazglafta karaku, dza'a vlaghunavla Lazglafta ta pđakwani,» ka'a.

Gwal ka gadghəl ta luwa

Mat 6:19-21

³² «Ma zləṅ kuni ta zləṅ kaghuni gwal ta nzakway ka ṅa da manda zwaṅa bra. Zđəganazda ta Da ghuni Lazglafta na vlaghunatani ta ga mghamani.

³³ Dzawinṅwa dzawa ta skwiha ghuni, ka dgiṅta kuni ṅa gwal ka pđu ta tsedani. Tskawa tseda ghuni ma vəl dza'a kwal kul badzavata ta nzakway ta luwa. Hada, ksənṅa a ghali wu, ksənṅa a hzay guli wa.

³⁴ Ka ga vla tskatađ gadghəla gha ya ná, hada ṅuđufa gha guli,» ka'a.

Fawafa ta vgha ka kzla saha Zwaṅa mndu

³⁵ «Hbawahba ta vgha ṅa maga slna, tsamwa vu ma pitirla ghuni,

³⁶ nzawanza manda duhwalha ta kzla dzaṅta daṅahəga taṅ ta watgha vřakər tsi ma vla kla makwa ṅa gunanata taṅ.

³⁷ Rfu da tsa kwalvaha dza'a sagha daṅahəga taṅ slanaghatá həṅ ndiri ya! Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a habafhaba ta vgha, ṅa nzanatani ta həṅ ma vla za skwi, ṅa saghani vřaṅtá skwa zay ta həṅ.

³⁸ Rfu da tsa kwalvaha ya ka slanaghasla tsi ta həṅ ndiri ma takala dər nda dga a vři ya!

³⁹ «Fawafa ta sləməṅ đina. Ka má nda sna zə'ala hga ta fitik dza'a lagha ghali da taṅ katsi, má dza'a nzanza ndiri má zřaṅta a ka zřratani ta hğani wa.

⁴⁰ Kaghuni guli, habafwa vgha, kabga ma fitik kul ndanəṅtá kuni dza'a sagha Zwaṅa mndu,» ka'a.

ṅəřma kwalva nda sna ta skwi

Mat 24:45-51

⁴¹ Ka Piyer đawaṅta mantša: «Mghama da! ṅa aṅni nda ghəṅja ṅni re, ari ṅa inda mndu demdem a ta mna ka ta na mahdihi na na,» ka'a nda tsi.

⁴² «Wa na mndu tđukwa nda mahizl ma ghəṅjani na na? Tsaya a mndu dza'a daṅahəgani mnay ṅani: “Ta vlaghavla yu ta slna, ka vřa ka ta skwa zay ṅa gwal ta magihatá slna nda fitikani,» ka'a ya ra.

⁴³ Rfu da tsa mndu dza'a sagha daṅahəga slanaghata ta magay mantša ya!

⁴⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Dza'a fanaghafa ta tsa mndu ya ta ghəṅja inda tsa skwihani ya.

⁴⁵ Ala ka ka tsa kwalva ya ma ghəṅjani mantša: “Wana nda gərđa mghama da katək na,» ka'a ka řiṅtá psła sanřaha ma kwalva nda kwalva mi'aħa, ka laghwı da zazaku nda sasaku ka ghuyaku katsi,

⁴⁶ dza'a saghasa mghama tsa kwalva ya dluk ma vaghı kul graftá tsatsi ta fitik ya kul snaṅtá tsi, ṅa ghuyaghunaptani ta đaṅwa katakata, ṅa tsanaghatani ta guma kawadaga nda gwal ta maga ghwadaka skwiha.

⁴⁷ «Tsa kwalva nda sna ta skwi ta kumə mghamani ka kwalaghutá tsi ta payavata ka magay ya, dza'a đgapđga lu kwərđək.

⁴⁸ Kwalva ya kul snaṅtá skwi ta kumə mghamani, ka magatá tsi ta skwiha přək ka đgapta, ki'a yeya dza'a đgūṅta lu. Ka dagala vřaṅta lu ta mndu katsi, dagala dza'a đawa lu da tsi guli. Ka si řarta tani vřaṅ lu ta mndu katsi, řarta tani dza'a đawu lu da tsi guli,» ka'a.

Hwazřaba ta mnduha ta gwada ta Yesu

Mat 10:34-36

⁴⁹ «Sagha da vzatá vu yu ta hadík, ta kumay yu ta gi kbaftani misimmisim.

⁵⁰ Dza'a lamla yu da ghuya đaṅwa manda ya ta lamə mndu da imi ma maga batem. Ya ta kzlə nda imi ma kulṅ yu ta magatani.

⁵¹ Zđaku křagagha yu ta ghəṅja hadík ka kaghuni ta gray ra? Si ga! Daga vgha křagagha yu.

⁵² Daga ndanana, dzrafta a mnduha hutaf ma hga ta wi wa. Dzrafta a gwal hřkən ta wi nda gwal his wa. Dzrafta a gwal his ta wi nda gwal hřkən guli wa.

⁵³ Dza'a nda dma i da nda zwaṅ, dza'a nda dma i zwaṅ nda dani. Dza'a nda dma i ma nda makwani, dza'a nda dma i makwa nda mani. Dza'a nda dma i midzi nda ghwa'alani, dza'a nda dma i ghwa'ali nda midzani,» ka'a.

Nghawangha ta skwi ta magaku ndana
Mat 16:2-3

⁵⁴ Ka Yesu guli nda ndəghata dəmga na: «Nghay ghuni ta nətá ghwayak nda ga mazu ná, “dza’a saghasa imi” ka kuni ta mnay, gi nja magatani mantša.

⁵⁵ Nghay ghuni ta vyakwa falaka Sud ná, “dza’a mamu vis gita,” ka kuni ta mnay, gi nja magatani mantša.

⁵⁶ Tsa madgwirmadgwir madəgwira ghuni ya! Nda sna kuni ta dganatá skwiha ta magaku ta hadik nda ya ta luwa, waka kuni traptá snantá dganatá skwiha ta magaku ma na fitik na tama?» ka’a.

Dzraftá skwi nda ghuma
Mat 5:25-26

⁵⁷ «Waka kaghuni ka ghəŋa ghuni traptá tsatsaftá maga skwi dina?

⁵⁸ Ka wlawla mndu ta kagha, ka sli’afta kuni ka dza’a da guma katsi, navaŋa ka dzray nda tsi ma kdaku kuni ka bhadaghata da tsa vla guma ya, da lamə ka da dzva mnda tsa guma, da klaftá tsi ta kagha ka vlata ma dzva la sludziha, da klaftá tsahaya ta kagha guli ka vzamta ma gamak.

⁵⁹ Ka yu ta mnaghunata ná, “had’ka dza’a walaŋtá sabi hada ka ta kdin a ka ta platá kdavakta anena tsa mndu ta vlaghata ya wu,” ka’a.

13

Mbədanafwambəda ta nzakwa ghuni,
yaha kuni da rwuta

¹ Ma va tsa fitik ya, ka sli’adaghatá sanlaha ma mnduha mnay nja Yesu ta skwi ta slanaghatá gwal ma Galili psla Pilat ma fitika dray tan ta skwi nja Lazglafta.

² Ka Yesu nda hən mantša: «Mal nja tsa la Galili psla lu ya glakwa dmaku ka nja pdakwa sanlaha ma gwal ma Galili, kəl hən ka ghuytá tsa danwa ya, ka kaghuni ta gray ra?»

³ Malaghumala a nja tan wa. Ka mbədanaf a kaghuni ta nzakwa ghuni wu katsi, dza’a rwurwa kuni demdem manda hahən.

⁴ Ari tsa mnduha ghwanpdə tghas ta rwuta ma fitika zləmbanaghata sana həga

dagala ma Silwe ta hən ya ná, mal nja tan glakwa dmaku ka pdakwa sanlaha ma mnduha ma Ursalima a ka kaghuni ta gray na?

⁵ Malaghumala a nja tan wa. Ka mbədanaf a kaghuni ta nzakwa ghuni wu katsi, dza’a rwurwa kaghuni manda hahən guli,» ka’a.

Fu ya kul had ta yaku

⁶ Wya ka’a nda hən nda mahdihdi guli: «Mamu sana mndu dyaf fwa ghuraf ma vwaha inabani. Ka sli’aftá tsa mndu ya ka lagha da daga yakwani. Ta lagha tsi ná, lay yaf a dekdek wa.

⁷ Ka’a nda tsa mndu ta ngha tsa vwaha inabi ya mantša: “ngha ba ta na ghuraf na, mahkəna vakwa da na ta sagha da daga yakwani, lay had ta yafta wa. Nəw nja zlənjutani ta vli ka bətbət na, tsinjša!” ka’a nda tsi.

⁸ “Mghama da! Ka va va tsi karaku, ka lapta yu ta vli mistani, ka pghinjša yu ta rgwa distani.

⁹ Ka waya ka skwi dza’a yafya kdaghalam. Ka yəglafa a tsi wu katsi nja tsinjša gha,» ka tsa mndu ta nghay ya.

Mbanafta Yesu ta sana marakw kul
dughwanaku badu sabat

¹⁰ Badu sana sabat, ka taghə Yesu ta skwi nja mnduha ma həga tagha skwa la Yahuda.

¹¹ Hada, mamu sana marakw kul dughwanaku ta maga vaku ghwanpdə tghas nijn sulkuma halaway kutsuvud, laviŋ a ta sladata ndədap wa.

¹² Nghanjša Yesu ta tsa marakw ya, ka hganjša tsi. «Nda mba ka ma danwa gha makwa da,» ka’a nda tsi.

¹³ Ka faftá tsi ta dzvu tida, gi hadahada ka sladatá tsi ndədap, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

¹⁴ Ka kuzlanaf tsi ta njuduf ta mgham ta ghəŋa tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, kabga tsa mbanafta Yesu ta mndu badu sabat ya. «Mamu fitik mku’ nja maga slna sagha ghuni da mbamba vgha ghuni ma tsa fitikha ya, badu sabat a wu,» ka’a nda tsa tskatá vgha mnduha ya.

¹⁵ «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Had inda kaghuni ta pla slani ka kdihani a tsi ta

* 13:15 Ngha ta Lukwa 2:7.

wa guduk* ka klay da vla sa imi baɗu sabat wu ra?

¹⁶ Wana na marakw na ta sabə ma mndəra la Abraham Maghwanapɗə tghasa vakwani na manda hbuta halaway, ra a ka plinjá tsəna marakw na ma tsa zida ya baɗu sabat wu ra?»

¹⁷ Ka ksutá tsa zlgħawa Yesu ya ta ghumahani ka hula. Ka rfu hamata sanlaha ma mnduha ta rfu ta ghəŋa inda nərma slna ta magə Yesu.

Ndaw dza'a gra lu ta ga Mgham Lazglafta

Mat 13:31-32, Mak 4:30-32

¹⁸ Ka Yesu guli mantša: «Ndaw dza'a gra lu ta ga mghama Lazglafta na? Ndaw dza'a gra yu?»

¹⁹ Ka guram nda hya kramasa klaf sana mndu ka sləgamta ma gam, ka dyaftá tsi ka glafta gəɗiz, ka babaftá dyakha ta hga tan ta zligamahani nzakwani,» ka'a.

Gwada ta ghəŋa is

Mat 13:33

²⁰ Ka Yesu guli mantša: «Ndaw dza'a gra yu ta ga mghama Lazglafta na?»

²¹ Ka guram nda is klaf sana marakw ka labanamta ma gratá darama hupu hkən ŋa ŋlanafta inda tsa hupu ya nzakwani,» ka'a.

Wa dza'a lami da ga mghama Lazglafta?

Mat 7:13-14,21-23

²² Ka tadaptá Yesu ta zwana luwa nda luwaha dagala dagala, ta sli'i tsi da luwa Ursalima, ka dza'a nda tagha skwi ŋa mnduha.

²³ Ka lagha sana mndu dawanta da tsi: «Mgham dá! Ki'a yeya mnduha dza'a mbafta rki na?» ka'a. Ka Yesu nda həŋ mantša:

²⁴ «Ŋavawaŋa ka lami nda ta watgha slre-hwa. Ka yu ta mnaghunata na: Nda ndəgha gwal dza'a zba lami nda tida, trid ŋa traptá tan.

²⁵ «Ka sli'afslia danahəga ka nərzlaftá watgha ta ma bli kaghuni katsi, ŋa kuduslafta kaghuni ta dza watgha kazlay: Mghama dá! Mghama dá! Gunanaguna ta watgha kə'a. "Sna a yu ka sagha ndiga kuni wu!" ka'a dza'azlay nda kaghuni.

²⁶ "Taw kay Mghama dá! Ta va anni si ta za skwi, ka sa skwi, ka tataghə ka ta skwi

ŋa mnduha ta inda pazlala ma luwa ŋni kay ra!" ka kuni dza'azlay nda tsi.

²⁷ "Sna a yu ka sagha ndiga kuni wu, laghwala demdem tavata i'i, kaghuni gwal ta maga ghwadaka skwi," ka'a dza'azlay nda kaghuni kay guli.

²⁸ Hada, dza'a waha kuni ta wahu nda hpaɗa sli'inj nghanər kuni ta i Abraham nda Izak, nda Yakubu, nda inda anabiha ta nzaku ma ga mghama Lazglafta, wdinwɗa lu ta kaghuni ma bli.

²⁹ Dza'a sli'aksli'a mnduha nda ta slərpa luwa fwad, ŋa nzata tan ka za skwi ma ga Mgham Lazglafta.

³⁰ Nda tsaya tama, gwal nda hul ndanana guli, dza'a nzakway həŋ ta kəma. Gwal ta kəma ndanana, dza'a nzakway həŋ nda hul,» ka'a.

Yesu nda Ursalima

Mat 23:37-39

³¹ Ma va tsa fitik ya, ka lagha sanlaha ma la Farisa slanaghatá Yesu, ka həŋ mantša: «Ta psa kagha Hiridus ŋa dzata, sli'afslia hadna ka laghwa ka da sana vli,» ka həŋ.

³² «Lawa mnanatá tsa gərhan ya kazlay: Ta ghazla duhwala halaway yu, ta mbamba gwal ma danwa yu gita nda ya mahtsim, ta mahkəna fitik ŋa kdinta da ta slna da, ka'a nda həŋ.

³³ Ka kda yu ta mbaɗa da gita, nda ya mahtsim, nda ya baɗima. Ra a ka mtuta anabi ma sana vli, ka zlanjá mtuta ma Ursalima wa.

³⁴ «Luwa Ursalima! Luwa Ursalima! Kagha ta rwanatá anabiha. Ghunəgagha gha Lazglafta ta mnduha ná, rwana ka, ka pslatá həŋ nda pala. Kumanakuma yu ta tsakanatá mnduha gha tavata i'i, manda mana ghatalakw ta tsakanatá ndudukhani ma zlabakani, ka kwalaghutá kuni.

³⁵ Wana lu dza'a zlaghunantá həga ghuni. Had kuni dza'a nghəglantá i'i dekdek ha ka sagha fitik dza'a mnə kuni kazlay: Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ya ta sagha ma hga Mgham kə'a,» ka'a nda həŋ.

14

Mbanafta Yesu ta mndu baɗu sabat

¹ Baɗu sana sabat, ka sli'aftá Yesu ka lami da həga ga sana mali mataba la Farisa da za

skwa zay. Ka pghaftá gwal hada ta iri tida ka nghay ndeezla.

² Mamu sani mndu kul dughwanaku nda hasla vghani ta nzaku hada.

³ «Mamu tvi ña mba mndu bađu Sabat re had wa a na?» ka Yesu dawanjta da gwal tagha zlahu ña mnduha nda la Farisa.

⁴ Tsitsirid' nzanza hən kul zlghanaftá wi. Ka lagha Yesu ksantá tsa mndu kul dughwanaku ya ka mbanafita, ka ghuniñta dzaghani.

⁵ Ka'a nda hən tama mantisa: «Wa mataba ghuni ka dədaghadəda zwanjani, ka slani a tsi da vəvrəm bađu Sabat dza'a kwal kul tdiñta misimmisim na?»

⁶ Trid, traptra hən ta skwi ña zlghanaftá wani.

Dasuwa káka nda vli ña nzata gha

⁷ Na nghay Yesu ta gwal hagaf lu ta zba vla nzaku dínadína, ka'a nda hən nda mahdihdi mantisa:

⁸ «Ka hgaf hga mndu ta kagha da vla za skwa zay, ma gi lə ka da nzata ma vli dína, ka waya ka skwi mamu sana mndu ta malaghutá kagha hgaf lu ña da tsa vli ya.

⁹ Da lagha tsa mndu ta hgaftá kaghuni ya, da mnay ña gha kazlay: Sli'afslí'a, zlananjla ta na vli na ta na mndu na kə'a, ña ksutani ta kagha ka hula ta dza'a nzəglata ma hamata vla nzaku.

¹⁰ Skwi ta raku ná, ka hgaf hga lu ta kagha da vla za skwa zay katsi, nzanza gha ma hamata vla nzaku karaku. Kə'a ka tsa mndu ta hgaftá kagha ya ná, «báy gra! sli'afslí'a, sawi da nzata hadya,» ka'a dza'azlay. Mantisa tama nda tsafara vgha gha da gwal dza'a za skwi kawadaga nda kagha.

¹¹ Inda mndu ta glanaftá ghəñani, dza'a vraganavra lu, inda mndu ta vraganata ghəñani dza'a kapanafkapa lu,» ka'a nda hən.

Hagafita gwal ka pđu ña za skwa zay

¹² Ka'a nda tsa mndu ta hgafta ya mantisa: «Ka magamaga ka ta skwa zay ña badawa ka vaghu dər skwa zay ka hani a tsi ña mnduha, ma laghu ka hagay ta gra gha ta gra gha, ta zwanjama gha ta zwanjama gha, ta laghuni ta laghuni, nda ya ta sləvdaha gha ka gadghəl ka gadghəl, da hgaftá hən

ta kagha ña plaghamta manava tsaya bađu ya ga tan guli.

¹³ Ka magamaga ka ta skwa zay ña badawa katsi, haga ta la ka pđu, nda la ka marghum, nda la nda rwa səlahá tan, nda gwal nda ghulpa, ña zay.

¹⁴ Dza'a nzanza ka nda rfu kabga had fitik dza'a plaghamta hən manda va tsaya wa. Lazglafta dza'a plaghamta bađu fitik dza'a sli'agapta tdukwa mnduha nda hafu,» ka'a.

Skwa zay dagala

Mat 22:1-10

¹⁵ Tahula snanata sana mndu mataba tsa gwal ta za skwa zay ya tsa gwada ya, ka'a nda Yesu mantisa: «Rfu da mndu dza'a za skwa zayni ma ga mghama Lazglafta,» ka'a.

¹⁶ Ka Yesu nda tsi mantisa: «Lagha sana mndu ka magatá skwa zay dagala, ka haganjá tsi ta mnduha nda ndəgha.

¹⁷ Ndusakwa skwa zay, ka ghunaftá tsa mndu ya ta duhwalani da mnanatá tsa mnduha hagan tsi ya kazlay: Saghawasa nda maga fitikani kə'a.

¹⁸ Lagha tsa mnduha ya ka mbahanaftá wi ta tva turtuk. «Mamu vwah skwa yu ná, tsaw nda nza tkwe' ka dza'a da nghanata ná, kíba, wya dzvu,» ka sani tanjan nda tsi.

¹⁹ «Mamu slaha hva dzawa yu ghwan dza'a yu dzaghanja» ná, kíba, wya dzvu, ka sani.

²⁰ «Klafta da yeya ta makwa ta ga maghurbi yu tsaya dza'a kwal yu bhata,» ka sani nda ñani.

²¹ Ka vragaghatá tsa duhwal ya dza-gha, ka rusanafita tsi ta mghamani. Ka basafita tsa danahəgani ya ta ñuduf. Ka'a nda tsa duhwalani ya mantisa: «La misimmisim ta badawaha nda ya ta pazlalaha ma luwa, ka hagakta ka ta la ka pđu, nda la marughumha, nda ghulpata mnduha, nda la nda rwa səlahá tan,» ka'a.

²² Tahula magatani, ka vradaghatá tsi. «Mghama da, nda maga tsa skwiha mna ka ya kay, tsaw ta teke'a vla nzakuha, ka'a.»

²³ «La ta tvi ta tvi nda ya ma vla ñanjatá gam, ka hlakta ka ta inda mnduha dza'a slanaghata ka, ka da ndaghagapta vli ma hga ga ini, ka tsa danahəga ya nda duhwalani.

²⁴ Ka yu ta mnaghunata ná, had mndu mataba tsa gwal hagan lu ya dza'a danja skwa zaya da wa,» ka'a.

*Dina zlanja duhwalha Yesu ta inda skwi
Mat 10:37-38*

²⁵ Ma sana fitik ta mbaɗa mnduha rutu-tuta ta tvi mista Yesu, ka mbɗavata Yesu, ka'a nda hɛn mantsa:

²⁶ «Ka sagha da i'i mndu katsi, ba malaghutani ta dvutá i'i ka i dani nda mani, nda markwa tan, nda zwanani, nda zwanamani, nda kwaghamani, nduk nda vɛrɗa ghɛnani tani, kada nzakwa tsi ka duhwala da.

²⁷ Dɛr wa tsi ta kwalaghutá kla udza zlanjayni*, ka kwalaghutá dza'a mista da, laviɗa ta nzakway ka duhwala da wa.

²⁸ Ka ta kumay mndu mataba ghuni ta baftá hɛga dagala katsi ní, had ta nzata ka mbɗaftá mbsaka skwi dza'a zadinja tsi karaku ɗa nghanani ka mamu re had wa a tsedani prɛk ka kdinta tsa slna ya ra?

²⁹ Ka mantsa a tsi wu, ka laghani ka thaftá mndɛra tsa hɛga ya ka kwal kdinta bafta katsi, inda gwal dza'a nghanavata ná, dza'a ghuɓasay hɛn.

³⁰ «Ngha ta na mndu na ta thaftá mndɛra hga ka traptá kdinta,» ka hɛn dza'azlay.

³¹ Mantsa guli, ka ta kumay sana mgham ta vulu nda sana mgham katsi, had ta nzata karaku ka ndanapta ka dza'a laviɗerlaviɗa a wa a tsi ta guyata nda ghumani ta dza'a sagha guyata nda tsi nda mnduha dɛmbu' hisamsak wu ra? Tsaw tsatsi, dɛmbu' ghwan yeya ɗani ma mnduha.

³² Ka kɛ'a kɛ'a nghanapta laviɗa a tsi wu, ta ghunafghuna ta mndani da tsa sana mgham ya ta kul bhadaghatá tsi ndusa, ɗa dawa tva dzrafta nda tsi.

³³ Mantsa tama, had mndu dza'a laviɗa nzata ka duhwala da mataba ghuni, ka zlinj a tsi ta inda skwihani wu,» ka Yesu sganaghata.

*Slughul kul had zdaku mida
Mat 5:13, Mak 9:50*

³⁴ «Wya zɗa slughul, ka nda kɗa zdaku mida katsi, ndaw dza'a vrɛglanamta lu ta zdakwani na?

* 14:27 Ngha ta Lukwa 9:23.

³⁵ Zɗɛgla a ɗa pghafta ta vwah dɛr ɗa rgwa wu, dza'a pghidinppgha lu ta hadik. Ka mamu mndu nda slɛmɛɗa snay, ka sna tsi,» ka'a.

15

*Slafta sana mndu ta tuwakani nda zada
Mat 18:12-14*

¹ Ma sana fitik, ka gavadaghata gwal ta tska dzumna da sna gwada da Yesu.

² Mbaɗa la Farisa nda gwal tagha zlahu ka rurunwaku. «Niɗna na mndu na ta ghɛnani ka gra gwal dmaku, wana ta za skwi kawadaga nda hɛn,» ka hɛn.

³ Ka mnɛ Yesu ɗa tan nda mahdihdi hdi:

⁴ «Waya mataba ghuni, ka dɛrmɛk tuwakhani, ka zadavaghuta ya turtuk mataba tan, dza'a kwal kul zlanavatá tsa pɗakuha tan tɛmbaymbsak tɛmbay mida ya ma mtak, ka laghwi da zba tsa turtuk ta zwaɗuta ya, ha ka nghanani na?

⁵ Manda nghanani, ka rfu tsi ta rfu, ka tsukwaftá tsi ta badzagani. ⁶ Manda vraktani dzagha, ka haganjá tsi ta grahani nda slɛvdahani. «Sawa ka rfa mu ta rfu, wana nda nghanani ya ta tuwaka da si ta zwaɗuta kay,» ka'a nda hɛn.

⁷ Ka yu ta mnaghunata ná, dza'a malaghumala rfu ta luwa ta ghɛɗa mnda dmaku turtuk ta mbɗanaftá nzakwani, ka ɗa tɗukwa mnduha tɛmbaymbsak tɛmbay mida ta kwalaghutá mbɗanaftá nzakwa tan,» ka'a.

Slafta sana marakw ta kwaɓani si ta zwaɗuta

⁸ «Ari wati marakw ya, ta mutsaftá suley ghwan, ka zwaɗugudunustá suley turtuk matabani, dza'a kwal kul tsamtá vu ma pitirla, ka tsukwa hɛga ka psay dasuwa ha ka nghanani na?

⁹ Manda nghanani, ɗa haganani ta magrahani nda slɛvdahani. «Sawa, rfama ta rfu, wana nda nghanani ya ta suley da si ta zwaɗuta kay, ka'a.»

¹⁰ Ka yu ta mnaghunata ná, dza'a malaghumala rfu da duhwalha Lazglafta ta ghɛɗa mnda dmaku turtuk ta mbɗanaftá nzakwani,» ka'a.

Dukwafta dani ta zwanani si ta zwaɗuta

11 Wya ka'a guli: «Mamu sana mndu his zwanani.

12 «Ari da! Vlihavla ta ṅaḍa ma skwa za hāga má dza'a yu mutsay,” ka sagəṅ nda dani. Aray, ka da taṅ. Ka dganaptá tsi ta gadghəlani ta həṅ.

13 Tsəbakw fitik tahula tsa, ka dzawinjá tsa sagəṅ ya ta ṅani demdem, ka sli'aftá tsi ka laghwi ta sana hadik di'inj. Hada, ka badziṅtá tsi ta skwani ma maga sli'injsli'inj.

14 Manda kudúta tsa skwani ya demdem, ka slatá maya ta tsa hadik ya. Lay, ta had skwi dekdek da tsi wa.

15 Ka laghu tsi vzatá ghəṅani ṅa maga slna ga sana mndu ma tsa hadik ya. Ka ghunaghatá tsa mndu ya da ngha ghuvazuha ma vwahani.

16 Ka dzə maya. Ta kumay si má ta za tsa skwa zaya ghuvazuha ya, lay had mndu ta vlanṅa wa.

17 Ka zraftá tsi ta ndanu: “Kidaghi gwal ta ksa slna ga da dá, ta za skwi ka haslay, wana i'i hadna ta mtaku da maya!

18 Dza'a vru yu da da dá. Vradaghata dá ya, da! maganamaga yu ta dmaku ta Lazglafta, magaghamaga yu ta dmaku guli,

19 rglá a yu ka hgay ka zwanja gha wu, fafa ta i'i manda mndu tekwa mataba gwal magaghatá slna,” ka yu dza'azlay nda tsi, ka'a.

20 Ka sli'aftá tsi ka vraghuta da dani.

«Ta ghwa a ka ḅhadaghata dzagha wu, ka nghanṅá dani. Ka ksafṅá tsi ta dani ka hidahida, ka sli'aftá tsi nda hwaya, ka lagha tsi habwa' tida, ka brusay.

21 «Ari Da! maganamaga yu ta dmaku ta Lazglafta, magaghamaga yu ta dmaku ta kagha guli, rglá a yu ka hgəgəṅta ka zwanja gha wu,” ka tsa zwanj ya nda tsi.

22 «Klagapwa kla misimmisim ta tsa lgut dina katakata ya, ka sudanavata kuni, fanaf kuni ta halagar ta dzvu, sudanam kuni ta baḅah ma səla.

23 Ksagaghawaksa ta mamakwa sla nda uwasla, ka hnata kuni, ka za mu, ka rfa mu ta rfu.

24 Nana zwanja dá wana tsi na ná, manda skwi si nda mta, wana vrakta nda hafu, si nda zadá ka nghavatá tsi,” ka dani nda kwalvahani. Ka zraftá həṅ ta rfu.

25 «Tsaw ma vwah zumala tsa mndu ya ta

tsa fitik ya. Ta vraktá tsa zumali ya dzagha, laghani ndusa nda hāga, ka snanṅá tsi ta ghudzaga dewdew nda skalu ga taṅ.

26 Ka hganṅá tsi ta sani ma kwalva taṅ, ka ḍawanṅa da tsi ta skwi ta magaku.

27 «Zwanjama gha ya ta vrakta, ka dzatá da gha ta mamakwa sla nda uwasla, kabga nghanṅani ta ḍughwana,” ka tsa kwalva ya nda tsi.

28 Ka ḅasaftá tsi ta ṅuduf, ka kwalaghutá dza'a da hāga. Ka sabə dani gatay ṅa lamani da hāga.

29 «Má kidagha vakwa dá na ta magaghatá slna, ta kwalaghu a yu dekdek ta snatá skwi ta mnihata ka wa. Ta ksaf a ka ta ḍər ḅizaḅiza gu ka vlihata ṅa hnata dá, ka rfay ṅni ta rfu nda graha dá wa.

30 Na vrakta zwanja gha ya ta zadanatá gadghəla gha ṅa gwal ta hliri ná, ṅani ta hna yu ta mamakwa sla nda uwasla ka ka,” ka'a nda dani.

31 «Sagəṅ, kawadaga kagha nda i'i inda fitik. Inda skwa dá ná, ṅa gha ya.

32 Nda ra ka magatá skwa skalu, ka rfay mu ta rfu. Nana zwanjama gha wana tsi na ná, si nda mta, ka vraktá tsi nda hafu. Si nda zadá, ka nghavatá tsi,”» ka dani nda tsi.

16

Njərma kwalva

1 Ka Yesu nda duhwalhani guli mantsa: «Mamu sana mnda gadghəl ta hlaftá huzlani ka pghanamtá sana mndu ma dzvu ṅa nghanata. Ka lagha lu da mnanata kazlay: Wa'a tsa mndu ya ta badza huzla gha kə'a.

2 Ka hganṅá tsi. Ka'a nda tsi mantsa: «Waka ka ta magay ka lu ta snə yu ya na? Mnihamna káka ta maga slna gha. Ndanana na, nzəglanaghata a ka ta ghəṅa huzla dá wa,” ka'a nda tsi.

3 Ka tsa mndu si ma dzvani tsa huzlaha ya mantsa: «Waka yu dza'a magay tama? Wana hlaghuhla danjahəga dá ta inda huzlaha ma dzva dá? Ka la yu da hva ka yu, had mbrakwa dá wu. Ka la yu da gatá skwi ka yu, dza'a ksay ta i'i ka hula.

4 Ala, nda sna yu ta skwi dza'a yu magay dza'a kəl mnduha ka tsu'aftá i'i ghzləḍisrə lu dazlay,” ka'a.

⁵ Tahula tsa tama ka hagaftá tsi ta gwal nda huzla danahəgani da həŋ. “Kidaghi skwi ta dza’a ka vlay ŋa danahəga da na?” ka’a nda tanŋa mndu.

⁶ “Garwa rđi dərmaək ya,” ka’a nda tsi. “Klafkla ta delewera gha, nzanza misim-misim ka vindafta ka ta hutafmbsak,” ka’a nda tsi.

⁷ “Ki da kagha, ta kidaghi ŋa gha ŋa vlay?” ka’a nda sani guli. “Buhwa hya dərmaək ya,” ka’a nda tsi. “Klafkla ta delewera gha, vindafta ta Tghasmbsak,” ka’a nda tsi.

⁸ Hwidhwida na mndu na, ka tsa danahəga ya ka ghuba tsa ghwadaka mndu ya. Tsaw mal hidata mnduha ma na ghəŋa hadik na nzakwa tan mataba tan, ka zwana tsuwadək,» ka’a.

Laviŋ a mndu ta gwaftá danahəga his wa

⁹ «Ka i’i ta mnaghunata na: Hlawa na ghwadaka skwa gadghəl ta na ghəŋa hadik na, ka kasa kuni ta gra nda tsi. Bađu kdaghutani da kaghuni ya, ŋa tsu’ay Lazglafta ta kaghuni ma həgani ŋa kdekedzen.

¹⁰ Ka nda sna mndu ta ŋanatá skwi kwitikw, nda sna guli ta ŋanatá skwi dagala. Ka sna a mndu ta ŋanatá skwi kwitikw wu katsi, sna a guli ta ŋanatá skwi dagala wa.

¹¹ Ka laviŋ a kuni ta ŋanatá ghwadaka skwa gadghəla na ghəŋa hadik na wu katsi, wa dza’a mnay kazlay: Zlgha ta vərda skwa gadghəl kə’a?

¹² Ka laviŋ a kuni ta ŋanatá skwa gadghəl wu ní, wa dza’a vlaghatá vərda ŋa gha ma skwi tama.

¹³ «Laviŋ a kwalva turtuk ta ga kwalva danahəga his wa. Nda husanŋa sani turtuk, nda dʋutani ta sani. Ka mantsa a tsi wu, dza’a ndi’anava ndi’a ta vgha ta sani, ŋa husanŋa tsa sani ya. Laviŋ a kuni ta nzakway ka kwalva Lazglafta kuni guli na, ka kwalva tsedi kuni guli wa,» ka Yesu.

Nzakwa la Farisa nda guma Lazglafta

Mat 11:12-13, 5:31-32, Mak 10:11-12

¹⁴ Ka ghubasu la Farisa ta sna inda tsa gwada ya ta Yesu, kabga dʋudva hahəŋ ta tsedi.

¹⁵ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka tdukwa mndu anŋi ka kaghuni ta mara ghəŋa

ghuni ta kəma mnduha. Tsaw nda sna Lazglafta ta ŋudufa ghuni. Tsa skwi ta ghubu mnduha nda ghuba ya ná, ka manzakdaway nzakwani ta wa ira Lazglafta.

¹⁶ «Daga ghalya ta zraftá lu ta mna gwada ta ghəŋa skwi vindaf lu ma deftera zlahu Musa, nda ya ma deftera anabiha, ha ka sagha ta fitika zlagapta Yuhwana mnda maga Batem. Ta fitika zlagapta Yuhwana mnda maga batem tama, ka zraftá lu ta mna gwada ta ghəŋa Lfida Gwada ta ga mghama Lazglafta, ka zlu’u mnduha ta vgha ŋa lami.

¹⁷ Tsaw mal ndəkweɗata hərduta luwa nda hadik ka dəɗavaghuta thatá skwi turtuk ma zlahu,» ka’a.

Tagha skwi ta ghəŋa ghzla marakw

¹⁸ «Mndu ta ghzliŋtá markwa tan ka klaftá sani ná, hliri ta hlu tsa mndu ya. Mndu ta klaftá marakw ghzliŋ zə’ala tan guli ná, hliri ta hlu tsa mndu ya,» ka’a.

I sana mnda gadghəl nda Lazar

¹⁹ «Mamu sana mndu ghalya ka gadghəl, lgut kulefedɗa nda bla dzvani ta sudə tsi ta vgha. Inda fitik, skwi zdazda ta zə lu ga tan.

²⁰ Mamu sana mndu guli Lazar hgani, ka pđu, ka lku vghani dze’dze’, ta zi’aku, ta hani ta watgha ga tsa mnda gadghəl ya.

²¹ Ta kumay si ta baghaftani nda wiwisa dafa ta rkata ma vlə zay tsa mnda gadghəl ya, sew mutsaf a wa. Ama kriha yeya katək ta sli’adaghata da ni’a tsa lkuhani ya.

²² Ka mtuta tsa mndu ka pđu ya, ka tsukwaghatá duhwalha Lazglafta fata tavata Abraham. Ka mtutá tsa mnda gadghəl ya guli, ka padamtá lu.

²³ Ka ghuyə tsi ta danwa katakata ma vla nzakwa gwal nda rwa. Kə’a kə’a klanŋa ghəŋ ná, ka nghanŋa tsi ta Abraham di’iŋ kawadaga nda Lazar.

²⁴ “Da da Abraham! Tawatá hidahida ta i’i! Ghunafghuna ta Lazar ka tsughu-mamta tsi ta ndəfiŋa dzvani ma imi, ka didifta tsi ta ghanik ləŋləŋləŋ, kabga ta ghuya danwa yu katakata ma na vu na,» ka’a dzatá lawlaw.

²⁵ Ka Abraham nda tsi mantsa: “Sagəŋ! Havaphava ka za mghama gha si ta zə ka ma nzakwa gha nda iri ta ghəŋa hadik, ta

ghuyə Lazar ta danwani ya. Ndana tama nda lba nudufa tsatsi, ta ghuyə kagha ta danwa gha.

²⁶ Zlanha lu ta tsa, mamu mghama gudzuwruŋ ta dgamata. Dər má ta kumay mnduha ta sli'af ta hadna da anŋi ŋa dza'a da kaghuni ná, laviŋ a hən wa. Laviŋ a lu ta tsughwadagapta da kaghuni ka sagha da anŋi guli wu," ka'a.

²⁷ "Ka si mantša tsi, wya dzvu, ghunata Lazar da la ga da da,

²⁸ kabga ta mamu zwanama da hutaf. Ka dza'a tsi da snanamta hən, da sagha hahən guli da ghuya danwa ma na vla ghuya danwa na," ka tsa mnda gadghəl ya.

²⁹ "Mamu vindata deftera zlahu Musa nda vindata gwada la anabiha da zwanama gha, ka snasna hən," ka Abraham nda tsi.

³⁰ "Slaghwa a tsaya da da Abraham wu, ka sli'af hadna mndu da gwal nda rwa, ka lagha slanaghatá hən ka tsi ná, hadahada hən dza'a mbədanaf ta nzakwa taŋ," ka tsa mnda gadghəl ya.

³¹ "Ka va a hən ta sna tsa zlahu Musa nda tsa gwadaha la anabi ya wu katsi, dər ki sli'af ta mndu da gwal nda rwa ka lagha slanaghatá hən, had fitik dza'a snata hən wu, ka Abraham nda tsi,"» ka'a.

17

Hidaku vla Yesu

Mat 18:6-7,21-22, Mak 9:42

¹ Ka Yesu nda duhwalhani tama mantša: «Nda nza tkwe' ka nzakwa skwiha dza'a dzintá mnduha ka tuthun. Ama danwani ma mndu ta zləmbintá sani.

² Ta dran ya ma hbanam lu ta buna ma lwi ka vzaghata da drəf, ka vzamtani ta sanlaha nda hta da dmaku.

³ Nghawa ghəŋa ghuni!

«Ka gaga zwanama gha ta dmaku, mnanaŋmna dar. Ka mbədanaf mbəda tsi ta nzakwani, planapla ta dmakwani.

⁴ Ka dər ndəfəŋ səla gaghata tsi ta dmaku ta fitika turtuk ka va sagha tsi mnaghaŋta kazlay: Bgadəya kə'a, plinispla,» ka'a.

Gwadata zlghay nda nuduf

⁵ Ka gwal ghunay nda Mgham Yesu mantša: «Sganagha zlghay nda nuduf,» ka hən.

⁶ Ka Yesu tsu'anaf ta wani ta hən mantša: «Ka mamu zlghay nda nudufa ghuni ta bta hya kramasa katsi, dza'a mnay kuni ŋa ya babala ya kazlay: Tdāftda ta vgha gha ka dza'a ka vzamtá vgha ma drəf kə'a, ŋa snaghunatani.»

Vərda kwalva

⁷ «Ka mamu ya mataba ghuni ta hvanatahva ta mndu, ka ta nghanata rini a tsi, na gi nghanata tsa mndu ya ta saghani ma vwah ná, "sawi misimmisim da za skwa zay" ka'a dza'azlay nda tsi ra?

⁸ Skwi dza'a tsi mnay ná, "diha skwa zay, ka mbədapta ka ta lgut ŋa vla skwi ŋa da, ta zə yu. Tahula tsa, ŋa zay gha ta ŋa gha kə'a."

⁹ Dza'a rfay ta tsa kwalva ya kabga magatani ta tsa skwi mnana tsi ya ra?

¹⁰ «Mantša ya kaghuni guli, ka magamaga kuni ta skwi mnaghuna Lazglafta ŋa magay katsi, "nu hayhaya kwalva ma anŋi ba, skwi ya laviŋ ŋni ta magata maga ŋni, ka kuni mnay,"» ka'a.

Mbanafta Yesu ta sana mndu ksu rda mndu

¹¹ Ta dza'a Yesu da luwa Ursalima, ka labə tsi ma takataka hadika Samari nda Galili.

¹² Tata lamə nda la Yesu da sana luwa, ka sagha gwal ghwan hlu rda mndu ta hən guyaku nda tsi. Ka nzagaghatá hən kətsau'.

¹³ «Mgham Yesu, tawatá hidahida ta anŋi,» ka hən kapantá lwi.

¹⁴ Na gi pghafta irani ta hən, «lawa la maranantá vgha ghuni ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta,» ka'a nda hən. Tata mbada hən ka dza'a, gi kləwəf nda mbamba hən.

¹⁵ Na gi nghanatá sani turtuk mataba taŋ ta tsa mbatani ya, ka vraktá tsi nda zləzlvu Lazglafta nda lwi dagala dagala,

¹⁶ ka lagha tsi zləmbatá ma ghuva Yesu, ka rfay. Tsaw mnda la Samari tsa mndu ya.

¹⁷ Ka Yesu mantša: «Ghwan a hən ta mbambafta kay ra? Ga tsaha təmbay ya katak na?

¹⁸ Nana mndu ka matbay na yeya kwenkwen ta vragaghata da rfanaghatá Lazglafta ra?» ka Yesu ta ghəŋani.

¹⁹ «Sli'afslia gha ka dza'a ka, zlghay nda nudufa gha ta mbaghafta,» ka Yesu nda tsi.

Ma takataka ghuni ga mghama Lazglafta

Mat 24:23-28,37-41

²⁰ Ka la Farisa nda Yesu mantisa: «Yawu dza'a sagha fitika ga mghama Lazglafta na?» ka hən. Ka'a nda hən mantisa: «Ghur a dza'a nghan̄ta lu ta sagha ga mghama Lazglafta wa,» ka'a.

²¹ «Had̄ lu dza'a mnay kazlay: A'! "Wana tsi," a'! "Wa'a tsi" kə'a wa. Dina ka snan̄ta ghuni kazlay: Ma takataka ghuni ga mghama Lazglafta kə'a,» ka Yesu nda hən.

Fitik dza'a sagha Zwan̄a mndu

²² Ka'a nda duhwalhani guli mantisa: «Dza'a saghasa fitik n̄a kuman̄ta ghuni ta nghan̄tá fitika Zwan̄a mndu dər turtuk səla tsi, nghan̄ta a kuni wa.

²³ Ka lu dza'azlay nda kaghuni na: "A'! Wa a hada a," "a'! Wana hadna," yaha kuni da dza'a, yaha kuni da slaslamaku.

²⁴ Manda daslakwa wuda luwa ta sli'af̄ta ta sana slərpu ka labə da sana vli ya ná, mantisa ya dza'a sagha Zwan̄a mndu badu n̄ani fitik.

²⁵ Ma kdə tsaya, dza'a ghuyapə ghuya ta dan̄wa katakata n̄a vzin̄ta na mnduha ta na fitik na.

²⁶ Tsa skwi ta maguta ma fitika Nuhu* ya ná, mantisa ya dza'a magakwa tsi ma fitika Zwan̄a mndu guli.

²⁷ Ta zazaku mnduha, ka sasaku, ka hla mi'i, ka vla kwagha tan̄ n̄a zə'al, ha ka sagha fitik kəl Nuhu ka lami da kwambalu, ka sagha imi vlundud̄ zadanatá hən.

²⁸ Ka guram nda skwi ta magata ta fitika Ludu dza'a magakwa tsi. Ta zazaku mnduha, ka sasaku, ka sakway, ka dzawapta, ka n̄abay, ka babay,

²⁹ vagim badu saghwa Ludu ma Suduma† ya, ka zlagatá drəfa vu zadanatá hən tendərzlele'.

³⁰ Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi badu tsa fitik dza'a zlagapta Zwan̄a mndu ya.

³¹ «Badu tsaya, ka ta nzaku mndu ta dədematá ghən̄a həga, dər ma mamu huzlani ma huda həga, yaha tsi da saha da hlay, ka hwayaghuta tsi. Mantisa mndu ma vwah guli, yaha vru dzaghani.

³² Havakwa markwa Ludu‡ 6a!

³³ Mndu ta kuma mbanaf̄ta hafani ka ghən̄ani ná, dza'a zad̄in̄zad̄a. Ama mndu ya ta zad̄in̄tá hafani dza'a mutsaf̄mutsa.

³⁴ Ka yu ta mnaghunata ná, ma tsa rvidik ya, gwal his ta hani ta ghzlən̄a turtuk, n̄a klaghutá sani, ka zlanavatá sani.

³⁵ Mi'aha his ta hu'u ka skwa turtuk, n̄a klaghutá sani ka zlanavatá sani.

³⁶ [Mnduha his ma vwah, n̄a klaghutá sani ka zlanavatá sani,]» ka'a nda hən.

³⁷ Ka duhwalhani nda tsi mantisa: «Ga dza'a magakwa tsa skwiha ya ní Mghama dá?» ka hən. «Ka ga mb̄la skwi ya ná, hada ta tska gugzlum ta vgha,» ka'a nda hən.

18

Sana ghwad̄aka mnda tsa guma

¹ Ka mnə Yesu ta mahdihdi n̄a tan̄, n̄a gd̄avata tan̄ nda maga du'a, yaha malandugwa tan̄ da rwaku, da zlanatá hən.

² Ka'a mantisa: «Mamu sana mnda tsa guma ma sana luwa kul zlən̄a Lazglafta, had̄ ghuyani nda mnda səla wa.

³ Mamu sana markwa wadgu ma va tsa luwa ya guli, ta va gd̄ata ta lagha da mnay n̄ani kazlay: Dgan̄na guma mataba n̄ni nda ghuma dá, ka'a tazlay.

⁴ Nda kda fitika kwalaghutani ta tsanata tsa gumani ya. Tahula tsa, ka'a ma ghən̄ani mantisa: "Dər ma zlən̄a a yu ta Lazglafta wu, had̄ ghuya dá nda mnda səla guli wu,

⁵ tsaw wana na wadgu na ta ghuya i'i, dər tsanata dá ta na gumani na, yaha da gd̄ata ta sagha da ghuya ghən̄a dá,» ka'a.

⁶ «Fawa sləmən̄ ka sna kuni ta skwi mnə tsa ghwad̄aka mnda tsa guma ya 6a!

⁷ Lazglafta yeya dza'a kwal kul maganata zd̄aku ta mnduhani ta wahu da tsi gifitik nda rvidik tani n̄a gərda hən rki na?

⁸ Ka i'i ta mnaghunata, dza'a gi maganama ga ta zd̄aku ta hən gi hadahada. Nziya nza tsi, badu vragata dza'a vragata Zwan̄a mndu ní, dza'a slanaghasla ta gwal ta zlgahfa nda n̄uduf rki na?»

Mnda la Farisa nda sana mnda tska dzumna

⁹ Ka mnə Yesu ta sana mahdihdi guli kabga sanlaha ta n̄gha ghən̄a tan̄ ka gwal

* 17:26 Ngha ta Zlrafta 6:5-12 nda 7:6-23. † 17:29 Ngha ta Lukwa 10:12. ‡ 17:32 Ngha ta Zlrafta 19:26.

tdúkwa ta kəma Lazglafta ka ghuḅasa sanlaha.

¹⁰ Ka'a mantsa: «Mamu sana mnduha his ta ḡladafta da həga Lazglafta da maga du'a. La Farisa sani, mnda tska dzumna sani.

¹¹ Ka sladatá tsa la Farisa ya ka maga du'a ma ghəḡani. Ka'a mantsa: «Ari Lazglafta, ta rfay yu ta kagha, kabga nza a i'i manda sanlaha ma mnduha, gwal ghali, ka ghwadak mnduha, nda gwal hliri wa. Nza a yu manda ya mnda tska dzumna ya wa.

¹² Fitik his ta fata yu ka suma ma luma, ta vlay yu ta skwi turtuk ḡa gha ma skwiha da ghwan kə'a.»

¹³ Na tsa mnda tska dzumna ya kay ka nzagaghata kətsau', walaḡ a ta kapaḡta ghəḡ nda ta luwa wa. Mbaḡa kə'a ka wuslikay dzvu, ka dza ghuva. Ka'a mantsa: «Ari Lazglafta, tawa ta hidahida ta i'i ta nzakway ka mnda dmaku na,» ka'a.

¹⁴ Ka i'i ta mnaghunata, ta lagha tsa mndu ya dzaghani, nda dzra ḡani nda Lazglafta. Mantsa a nzakwa ḡa tsa la Farisa ya wa. Nzakwani ná, dər wa ta kapaḡta ghəḡani, dza'a gwitsaganagwitsa lu. Ka hananahana mndu ta ghəḡani, dza'a kapaḡta lu,» ka'a.

ḡa gwal ta gara vgha nda zwani, ga mghama Lazglafta

Mat 19:13-15, Mak 10:13-15

¹⁵ Mbaḡa mnduha ka va hlaktá zwani kwitikw kwitikw da Yesu ḡa tfanaghatani ta wi ta həḡ guli, Na nghanḡa duhwalhani ta tsa hlaghatá zwani ya, ka ghzlə həḡ ta həḡ.

¹⁶ Ka hgəḡta Yesu ta həḡ, ka'a mantsa: «Zlaḡwazla ta zwani ka sagha həḡ da i'i! Ma pyə kuni ta həḡ. Nda nza ga mghama Lazglafta ka ḡa gwal ta gara vgha nda həḡ.

¹⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər wa ta kwal kul tsu'aftá ga mghama Lazglafta manda zwaḡ kwitikw ná, had dza'a walaḡta lami dida dekdek wu,» ka'a.

Sana mnda gadghəl

Mat 19:16-30, Mak 10:17-31

¹⁸ Ka dawəḡta sana mghama la Yahuda da Yesu ka'a mantsa: «ḡərma mgham, nu

da a yu magay ka da mutsafta yu ta hafu ḡa kdekedzeḡ na?» ka'a.

¹⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu ta kəl ka hga i'i ka ḡərma na? Lazglafta turtukwani ḡərma.

²⁰ Nda sna ka, ka zlahu ta mnay: «Ma hlu ka tiri, ma dza ka ta mndu, ma ghali ka ta ghali, ma tsanava ka ta gwada ta mndu, vlatá glaku ḡa i da gha nda ma gha*, kə'a,» ka Yesu nda tsi.

²¹ «A! Sna a i'i ta tsaha ya daga ma ga zwaḡa da ra,» ka'a.

²² Na snaḡta Yesu ta tsaya, ka'a mantsa: «Turtuk skwi ta pḡəḡadaghawta. La dza-wiḡta skwiha gha, ka daganaftha ka ta tsedani ta la ka pḡu, dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa, ka vrakta ka, ka dza'a ka mista da,» ka'a.

²³ Na snaḡtani ta tsa gwada ya, su'anak kumani kabga gadghəl ya katakata.

²⁴ Nghanata Yesu ta tsa su'anaka ta ḡudufani ya, ka'a mantsa: «E! Nda bla ka lama gadghəl da ga mghama Lazglafta.

²⁵ Ta draḡ lama ḡalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁶ «Ka si mantsa tsi, waya dza'a mbafta ba?» ka tsa gwal ta sna skwi ta mnə tsi ya.

²⁷ «Tsa skwi nda bla nzakwani da mnda səla ya ná, bla a da Lazglafta wu,» ka Yesu zlganaftawa taḡ.

²⁸ Ka Piyer mantsa: «A'a! Wana aḡni ta zlaḡta inda skwa ḡni, ka dza'a mista gha,» ka'a.

²⁹ Ka Yesu nda həḡ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka zlaḡzla mndu kabga ga mghama Lazglafta, ta hgani, ka markwa taḡ a tsi, ka zwanamani a tsi, ka i dani nda mani a tsi, ka zwanani a tsi,

³⁰ dza'a kwal kul mutsaftá skwi dagala ma na zamana na, ḡa mutsaftani ta hafu ḡa kdekedzeḡ dazlay wu,» ka'a.

Mnəḡalta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 20:17-19, Mak 10:32-34

³¹ Ka hgadaghatá Yesu ta duhwalhani ghwanpḡə his da tsi, ka'a nda həḡ mantsa: «Wana mu ta dza'a da Ursalima hada dza'a

* 18:20 Ngha ta Sabi 20:12-16, Vrafta ta Zlahu 5:16-20.

kdafta skwi vindaf la anabi ta ghəŋa Zwaŋa mndu.

³² Dza'a vlanvla lu ta gwal kul nzakway ka la Yahuda, ŋa gagay taŋ, ŋa rarazay taŋ, ŋa tafay taŋ ta sərdək tida.

³³ Tahula sləvapta taŋ nda krupi, ŋa dzata. Ta mahkəna fitik, ŋa sli'agaptani.»

³⁴ Sna a duhwalhani ta tsa skwi ta mnə tsi ya wa. Gwada nda difa ya ta snə hahəŋ, sna a həŋ ta klatá ghəŋani wa.

*Mbanafta Yesu ta sana mndu nda ghulpa
Mat 20:29-34, Mak 10:46-52*

³⁵ Ndu sadaghata Yesu tavata luwa Yeriku, mamu sana ghulpa ta mndu ta nzaku ta wa tvi ta gatá skwi.

³⁶ Snaŋtani ta dəmga ta sli'adaghatá, ka dawəŋtá tsi ta skwi ta magaku.

³⁷ Ka mnanatá lu kazlay, Yesu mnda la Nazaret ya ta labə kə'a.

³⁸ Ka'a mantsa: «Yesu zwaŋa Dawuda, tawatá hidahida ta i'i,» ka'a dzatá lawlaw.

³⁹ Lagha tsa gwal ta kəma ya ka davay, ka mbəl ŋa hanaftá wi. «Zwaŋa Dawuda, tawatá hidahida ta i'i!» ka'a sganaghatá lwi dagala dagala.

⁴⁰ Ka sladavatá Yesu. «Klakwakla,» ka'a mnanatá mnduha. Manda gavadanaghata,

⁴¹ «nu ta kumə ka ta magaghata dá na?» ka Yesu dawəŋta da tsi. «Maləma dá, ka nghəgləŋta yu ta vli,» ka'a nda tsi.

⁴² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nghəgləŋ nga gha, zlgħay nda ŋudufa gha ta mbagħafta,» ka Yesu nda tsi.

⁴³ Gi hadahada, nzuwidid irani, ka sli'aftá tsi ka dza'a mista Yesu nda zləzlvu Lazglafta. Inda mndu ta nghanŋa ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

19

I Yesu nda Zakayus

¹ Ka 6hadamtá Yesu da luwa Yeriku, ka labə nda mida.

² Mamu sana mndu ta hgə lu ka Zakayus, mali ta ghəŋa gwal tska dzumna, gadghəl ya guli.

³ Ka zbə tsi ta tva gmata nda Yesu, ka wa tsi ya. Tsaw laviŋ a ta nghanŋa wa. Ka dekweri nzakwani tskutska mnduha guli

⁴ Ka hwayaghatá tsi nda ta kəma, ka ŋladafta ta sana fwa babala, ŋa nghanŋa Yesu ta labə nda ta tsa tvi ya.

⁵ Manda 6hadaghata Yesu da tsa vli ya, ka kapəŋtá tsi ta ghəŋ, ka nghanadafta. Ka'a mantsa: «Zakayus, sasa gha misimmisim da ghuni ta dza'a yu gita,» ka'a.

⁶ Ka gi saha Zakayus, ka laghu həŋ da taŋ, ka tsu'aftá tsi ta Yesu nda rfu.

⁷ Nghanŋa mnduha ta tsaya, mbada həŋ ka ruruŋwaku. «Wa a lagħwa tsa mndu ya da mnda dmaku,» ka həŋ.

⁸ Ka sladata Zakayus, ka'a nda Mgham Yesu mantsa: «Sna 6a Mghama dá! Dza'a daganaftá sləahwa gadghəla dá yu ta la ka pđu. Ka mamu mndu si hulɡudunus yu ta skwani, fwaď səla dza'a planamta yu ta va tsa skwani ya guli,» ka'a.

⁹ Ka Yesu mantsa: «Samsa mbaku da na həga na gita, kabga zivra Abraham tsatsi guli.

¹⁰ Tsaya ná, sa psa gwal nda zadá ŋa mbambanaftá həŋ Zwaŋa mndu,» ka'a.

*Kwalvaha hkən
Mat 25:14-30*

¹¹ Tata snaysnay həŋ ta tsa skwi ya, ka sganaghatá Yesu ta mahdihdi kabga ndu sanavatani ta luwa Ursalima. Guli ná, zlah gi dza'a zlagapzlagaga ga mgham Lazglafta, ka mnduha ta ndanay.

¹² Wya tsa skwi ta mnə tsi ya: «Mamu sana mndu ka katsala mndəra taŋ ta lagħwi ta sana hadik di'in, ŋa famta ka mgham, kada vrakta tsi.

¹³ Ma kdə tsi kada lagħwi, ka haga'atá tsi ta gwal ksanatá slna ghwan ka daganaftá tseda dasu* pal pal pal ta həŋ. «Ka tsakala kuni ta tsakala nda tsi ta vraktá yu,» ka'a nda həŋ.

¹⁴ Tsa mndu ya ná, ta husaŋhusa ta tsa mnduha ta tsa hadik ya. Ka ghunaftá həŋ ta mnduha ta hulani kazlay: Va a ŋni ta gayni ta mgham ta ghəŋa aŋni wu kə'a.

¹⁵ Kulam nda tsa, ka famtá lu ma mgham, ka vraktá tsi ta hadikani. Ka hagaktá tsi ta tsa gwal daganaf tsi ta tse di ya, ŋa dawəŋta da həŋ ta skwi mutsanagħa həŋ.

* 19:13 Tseda vagħa mndu turtuk turtuk ya.

16 Ka lagha sani tanjan. Ka'a mantsa: "Mghama da! Ghwan mutsanaghata yu ta ghəŋa tsa vliha ka ya kay," ka'a nda tsi.

17 "Dina tsa, vərda kwalva ka. Fitika tsa nzata gha ka vərda mndu ma skwi ki'a ya, ka ŋumna ta ghəŋa luwaha ghwan ta famta yu ta kagha," ka tsa mgham ya nda tsi.

18 Ka lagha mahis. "Mghama da! Hutaf mutsanaghata yu ta ghəŋa tsa vliha ka ya kay," ka'a nda tsi.

19 "Kagha guli, ka ŋumna ta ghəŋa luwaha hutaf ta fanaghata yu ta kagha, ka'a."

20 Ka sagha sani. Ka'a mantsa: "Mghama da! A'a tseda dasa gha. Ma lgut si mbsamta yu.

21 Zlənafzləŋa yu ta kagha, nda bla gwada ta kagha, ta klay ka ta skwi kul fata ka, ta tskay ka ta skwi ta vwah ya kul sləgaftá ka," ka'a nda tsi.

22 "Ghwadaka kwalva ka. Ta gwada gha ta tsaghaghata yu ta guma. Nda sna kagha kazlay: Nda bla gwada ta i'i, ta klay yu ta skwi kul fata yu, ta tskay yu ta skwi ta vwah kul sləgaftá yu kə'a a tsa wa.

23 Kabgawu kwal ka kul famta ta tsa tseda da ya ma ban̄ki? Ma na vrakta da na ná, ma ŋa klagapta da nda zwan ta ghəŋani?"

24 Ka mgham nda tsa gwal hada ya mantsa: "Kləgədanaghwa tsa tseda dasu ya ka gwanaghata kuni ta tsa ghwan ŋani ya," ka'a.

25 Ka həŋ nda tsi mantsa: "A'a! Ghwan a ŋani tsa mghama da wa!" ka həŋ nda tsi.

26 "Ka i'i ta mnaghunata wa, ka mamu skwi da mndu katsi, ŋani ta sganaghata lu. Ala ka had skwi da mndu wu katsi, kləgadanaghutá va tsa ki'atani ta fə tsi ta ghəŋ tida ya, ka'a zlghanaftawi ta həŋ.

27 Tsa hamata gwal kul kuma nzakwa da ka ga mgham ta ghəŋa tan ya, hlagaghawahla ta həŋ ka pslata kuni ta həŋ tawa ira da, ka'a nda həŋ," ka Yesu.

28 Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, Ka sli'afatá tsi ka mbađa ta kəma tan ŋa dza'a da Ursalima.

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Yuh 12:12-19

29 Manda ndusanavatani ta luwa Beslaze, nda luwa Betani ta nzakway

ndusa nda ghwa Zaytuŋ ya, ka ghunaftá tsi ta duhwalhani his. Ka'a nda həŋ mantsa:

30 «Lawala da na luwa ta kəma mu na. Bhadaghata ghuni ya, dza'a slanaghasla kuni ta zwan kdih ta hba, ta kul walantá mndu ta lafi tida. Ka plata kuni ka klaktá kuni.

31 "Ka ŋaw ta pla kuni na?" ka mndu nda kaghuni ya, "Mgham ta psay"» ka kuni dazlay nda tsi, ka'a.

32 Ka laghu tsa gwal ghunagha lu ya, ka slanaghatá həŋ manda va ya mnana Yesu ta həŋ.

33 Tata playplay həŋ, «ŋaw kuni ta zwan kdih na?» ka tsa gwal nda kdih ta tan ya.

34 «Mgham ta psay,» ka həŋ zlghanaftawi ta həŋ.

35 Ka klanaktá həŋ ta tsa zwan kdih ya ta Yesu. Ka pghaftá həŋ ta lgutha tan tida. Ka faftá Yesu tida.

36 Ka gavu həŋ ya ná, ka zlazlatə mnduha ta lgutha tan ta tvi.

37 Ndusadaghatani nda Ursalima, nda ta tsa tvi ta saha nda tvə ghwa Zaytuŋ ya, mbađa inda tskata duhwalhani ka rfu, ka zləzlvə Lazglafta nda lwi dagaladagala ta ghəŋa inda mazəməzəŋ ya nghan həŋ.

38 «Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta Mgham ta sagha ma hgani. Zđaku ta luwa, glaku ŋa Lazglafta ta luwa nda gaftək,» ka həŋ.

39 «Lma ta na duhwalha na 6a, ka l6ata həŋ,» ka sanlaha ma la Farisa ta lami da taba dəmgə.

40 «Ka i'i nda kaghuni wa, ka hafha həŋ ta wa tan ná, pala dza'a wahay,» ka'a nda həŋ.

Taway Yesu ta luwa Ursalima

41 Ndusadaghatani dekdek nda luwa, ka nghanavatá tsi, ka taw tsi ta taw ta ghəŋani.

42 Ka'a mantsa: «Ka má nda sna kagha Ursalima káka má da zba zđakwa gha gita! Ndana tama, zadaghaghazada nghanlan̄ta a ka wa.

43 Dza'a saghasa fitika ksaghaghata, ŋa dzəbafta ghumaha gha ka waghaftha, ka ŋamtá kagha hesl dər ndiga.

44 ŋa zadaghata nda mnduha gha tani. Zlanata a həŋ ta nzugwatá pala ta ghəŋa

sani wu, kabga tsatsafa a kagha ta tsa fitika sagha Lazglafta da kata kagha ya wu,» ka'a.

Ghzlay Yesu ta gwal dzawa skwi ma hęga Lazglafta

Mat 21:12-17, Mak 11:15-19, Yuh 2:13-22

⁴⁵ Ka lamę Yesu da hęga Lazglafta, ka zlraftá tsi ta ghzlagaptá gwal ta tsakala.

⁴⁶ Ka'a mantsa: «Vinda a ma deftera Lazglafta kazlay: Hęga dá ná, hęga maga du'a ya kę'a ra? Na kaghuni ná, ka nińta ka galigha la ghali†?» ka'a nda hęń.

⁴⁷ Ka taghę Yesu ta skwi ńa mnduha ma hęga Lazglafta inda fitik. Mbada gwal dra skwi ńa Lazglafta nda gwal tagha zlahu, nda la mali ta ghęńa mnduha ka psa dzatá Yesu.

⁴⁸ Ama sna a hęń ta tvi ka hęń dza'a ńhanavata wu, kabga dar fata mnduha ta vgha ka sna gwadani.

20

Wa ta vlanťá tvi ta Yesu ńa magay mantsa na?

Mat 21:23-27, Mak 11:27-33

¹ Ma sana fitik, ma tsa fitika tataghay Yesu ta skwi ńa mnduha ma hęga Lazglafta, ka mna Lfida Gwada ya, ka sli'adaghatá la mali mali ta ghęńa gwal dra skwi ńa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu, nda la galata mndu slanaghata.

² Ka hęń mantsa: «Mnańnamna, ka wa ta mnaghatá maga na skwiha na, ka wa ta vlaghatá mbrakwa magay?» ka hęń nda tsi.

³ Ka Yesu mantsa: «Ka dawaghuna dawa i'i guli.

⁴ Lazglafta ta ghunagatá Yuhwana da maga batem re, ari mnduha a na? mni-hawa mna,» ka'a nda hęń.

⁵ Ka nzatá hęń ka dżrakay mataba tań. «“Ka Lazglafta ya ta ghunagata” ka mu, “nu kul zlgħaftá kuni ta gwadani ńa,” ka'a dza'azlay nda amu.

⁶ “Ka mnduha ya” ka mu guli, dza'a zlrętsaku mu nda pala da inda mnduha ńa pslatá amu, kabga nda sna inda tań kazlay: Anabi Yuhwana kę'a.»

⁷ «Sna a ańni ka wa ta ghunagaghata wu,» ka hęń nda tsi.

⁸ Ka Yesu mantsa: «Ahaa! I'i guli ná, had yu ta mnaghunata ka wa ta vlihatá mbrakwa maga tsa skwiha ya wu,» ka'a nda hęń.

Sana mnda vwaha inabi ta sidi

Mat 21:33-46, Mak 12:1-12

⁹ Tahula tsa, ka zlraftá Yesu ta mna mahdihdi ńa mnduha, ka'a mantsa: «Lagha sana mndu ka ńabatá fuha inabi ma vwa-hani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi distaluwa ńa nzdavata.

¹⁰ Magatá fitika daga yakwa fwa inabi, ka ghunaftá tsa mndu ya ta kwalvani slanaghatá tsa gwal ta hva vwaha tsa inabi ya, ńa hlanaftá mayaka ńani ma yakwa fu. Ka mbędanatá tsa gwal ta hva tsa vwah ya ta tsa kwalva ya nda dzę kul klanafata.

¹¹ Ka ghunglaftá tsi ta sana kwalvani, ka ręhaptá hęń ta tsaya guli, ka rarazata, ka vrińta kul klanafata.

¹² Ka ghungladaptá tsi ta mahkęna kwalvani, ka balanatá hęń ta tsaya guli ka vzidińta.

¹³ Ka dani ma tsa vwaha inabi ya mantsa: “Waka yu dza'a magay? dza'a ghuna zwanę dá dvu yu, yu. Tsatsi yeya dza'a vlę hęń ta glaku ńani,” ka'a.

¹⁴ Na ghur nghay tsa gwal ta hva vwaha tsa inabi ya ta lagha tsa zwanę ya, gi ka hęń mantsa: “Ya wana tsa mndu dza'a za hęga ya tane, dzamadza, ka nzakwa na fuha inabi na ka ńa mu,” ka hęń.

¹⁵ Ka tsęhaghatá hęń di'iń nda tsa vwaha inabi ya, ka dzata.» Ka Yesu mantsa: «Mantsa tama ní, nu dza'a maganata dani ma vwaha inabi ta hęń?

¹⁶ Dza'a laghala slanaghatá tsa gwal ta hva tsa vwaha inabi ya, ka pslatá hęń. ńa klaftani ta tsa fwa inabi ya, ka fanamta ma dzvu ta sanlaha ma mnduha,» ka'a nda hęń. «Had tsaya dza'a magaku mantsa wu,» ka tsa mnduha ta sna gwada Yesu ya hlaftawi.

¹⁷ Ka naghadamťá Yesu da kuma tań, ka'a mantsa: «Nu klatá ghęńa tsa gwada vindaf lu ma deftera Lazglafta kazlay: Tsa pala wuđidiń gwal ta ba hęga ya,

† 19:46 Ngha ta Isaya 56:7 nda Irmija 7:11. * 20:17 Ngha ta Zabura 118:22.

ta nuta ka palaka tughwa hēga* kə'a ya?

¹⁸ Inda mndu dza'a nzechwafta ta tsa pala ya, dza'a huruḅu huruḅa. Ka tsa pala ya ta dədanaghatá tsa mndu ya katsi guli, dza'a hu'anap hu'a nərđək,» ka'a.

Nda ra ka pla dzumna ḡa mghama Ruma ra?

Mat 22:15-22, Mak 12:13-17

¹⁹ Ma va tsa fitik ya, ka zbə la mali ta ghəḡa gwal dra skwi ḡa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu, ta tva ksaftá Yesu, kabga nda sna həḡ kazlay: Ta ghəḡa taḡ ta mna Yesu ta tsa mahdihdi ya kə'a, ama ka zləḡaftá həḡ ta mnduha.

²⁰ Ka va đakwats həḡ ta Yesu, ka ghu-nadaghatá həḡ ta sana mnduha ta nzak-way manda va ya ḡərma mnduha ya, da đawa gwada da Yesu, ḡa đakwatsa gwada da tsi, ḡa ksafta ka vlanťá ḡumna.

²¹ Ka đawanťá həḡ da tsi: «Mghama đa! Nda sna ḡni ta gwada ta gwadə ka, nda skwi ta taghə ka tđukwa nzakwani kə'a. Had ka ta gala mndu wu, tva nzaku kahwathwata manda ya ta kumə Lazglafta ta taghə ka,» ka həḡ.

²² «Mnaḡnamna, nda ra re ra a wa a ka play mu ta dzumna ḡa mgham Sezar na?» ka ga ḡni.

²³ Tsatsafta Yesu ta tsa mađgwirmađgwira taḡ ya, ka'a nda həḡ mantsa:

²⁴ «Yahawa ka nghanata yu ta tsa kwaḅu† ya. Fuwata wa nda hga wa na thaf lu tida na na?» ka'a. «ḡa mgham Sezar ya,» ka həḡ.

²⁵ «Ala plawa ḡa mgham Sezar ta ya ta nghanatá mgham Sezar. Plawa ḡa Lazglafta ta ya ta nghanatá Lazglafta,» ka'a.

²⁶ Triđ traptra həḡ ta ksaftá krughuvani ma skwi ya ta mnə tsi ta kəma mnduha. Tsa zlgħawani yeya ta vlanťá ndərmimay ta həḡ katək, ka nzatá həḡ faflara.

Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa ra?

Mat 22:23-33, Mak 12:18-27

²⁷ Ka gavadaghatá sanlaha ma la Sadukiya guli tavatá Yesu. Tsa la Sadukiya ya gwal ta mnay kazlay: Had sli'agapta ma mtaku nda hafu wu kə'a ya. Ka đawanťá həḡ da Yesu.

²⁸ «Mghama đa! Ka Musa vindan̄nafta na: “Ka mamu sana mndu nda zwan̄amani ta klaftá marakw ka mtuta kul yatá zwan̄ katsi, ka kla tsa mndu ta ndiri ya ta tsa wadgani ya, ḡa yanatani ta zivir ta zwan̄amani‡,» ka'a.

²⁹ Tsaw mamu la zwanama ndəfáḡ həḡ. Ka klaftá zumali ta marakw ka mtuta kul yatá zwan̄.

³⁰ Ka klutá mahis ta tsa wadgu ya,

³¹ mantsa ya mahkən, ka raftá həḡ ndəfáḡ ndəfáḡ tida ka rwuta həḡ, had ya ta yatá zwan̄ nda tsi wa.

³² Mantsa ya guli ka mtanaghatá tsa marakw ya.

³³ Mantsa tama ní, ḡa wa ḡa wa dza'a nzakwa tsa marakw ya bađu sli'agapta ma mtaku nda hafu, ya wya klukla tsa mnduha ya ndəfáḡ ndəfáḡ ka markwa taḡ na?» ka həḡ nda tsi.

³⁴ Ka Yesu nda həḡ mantsa: «Ta kluvustá vgha zgwana nda mi'aha ma na ghəḡa hadik na,

³⁵ ama zgwana nda mi'aha gwal ng-hadap Lazglafta kazlay: Nda ra həḡ ka vragapta ma mtaku nda hafu, ḡa nzaku nda hafu ma mbədakwa luwa dazlay kə'a ya, had həḡ dza'a kluvustá vgha wa.

³⁶ Had həḡ dza'a mtəgəltá mtaku wu, kabga nda nza həḡ manda duhwalha Lazglafta. Nda nza həḡ ka zwana Lazglafta, kabga sli'agapsli'a həḡ ma mtaku, ka nzata nda hafu.

³⁷ Kđiḡkđa Musa ta mnata kazlay: Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa ḡa nzaku nda hafu kə'a. Ma vla gwada ta ghəḡa mubukw ta zlgħaku, ka hgə tsi ta Mgham, “ka Lazglafta Abraham, ka Lazglafta Izak, ka Lazglafta Yakubu§.”

³⁸ Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wa, Lazglafta gwal ndiri ya, kabga inda taḡ demdem ḡani ta nzakwa həḡ nda hafu.»

³⁹ Rkau' tsu'uwaghu tsu'a sanlaha ma gwal tagha zlahu ta gwada, ka həḡ mantsa: «Zđa tsa gwada gha ya Mghama đa,» ka həḡ,

⁴⁰ Walglan̄ a həḡ ta đawglanťá sana skwi da tsi wa.

† 20:24 Ngha ta Lukwa 15:8. ‡ 20:28 Ngha ta Zlrafta 38:8 nda Vrafta ta Zlahu 25:5-6. § 20:37 Ngha ta Sabi 3:2, 6.

*Kristi ná, Mghama Dawuda ya
Mat 22:41-46, Mak 12:35-37*

⁴¹ Ka Yesu mantsa: «Kura ki lu ta mnay kazlay: Kristi ná, zwanja Dawuda ya kə'a na?

⁴² Wya mnamna vərda Dawuda ma deftera Zabura kazlay:

“Ka Mgham Lazglafta nda mghama da ná, nzanza nda ga zeghwa da,

⁴³ ta nanaftá yu ta ghumaha gha ka skwa ta dinlay səla gha*» kə'a.

⁴⁴ Waka Kristi dza'a nzaku ka zwanja Dawuda, ya wya “Mgham” ka Dawuda ta hgay?» ka'a.

Yaha kuni maga skwi manda gwal tagha zlahu

Mat 23:1-36, Mak 12:38-40

⁴⁵ Tata sna tsa gwada ta mnə tsi ya mnduha, ka Yesu nda duhwalhani mantsa:

⁴⁶ «Daswa ka kuni nda gwal tagha zlahu zdəgana wawaku ta həŋ nda lgut zutu-tuta ta kuma gagay lu ta zgu ŋa taŋ ta dawadawa ya. Vla nzaku ta kəma ŋa taŋ ta zbay ma həga tagha skwa la Yahuda nda ya ma vla za skwa zay.

⁴⁷ Hahəŋ gwal ta tskugudunustá skwa mi'a wadgu. Ta slriŋsra həŋ ta maga du'a ŋa ghubu. Dza'a tsanaghatsa lu ta guma ta həŋ katakata,» ka'a.

21

Sana markwa wadgu ka pđu

Mak 12:41-44

¹ Kə'a ka Yesu fatá iri ná, ta pgha tsemi gwal gadghəl da akwata pgha tsemi ma həga Lazglafta.

² Ka nghanťá tsi guli ta sana markwa wadgu ka pđu ta pgha aneni his dida.

³ Ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, mal ya markwa wadgu ka pđu ya ta pghadatá tsemi ka inda sanlaha.

⁴ Tsa tsemi pghada sanlaha ya ná, ma fərta tani da həŋ kla'ata həŋ ka pghadata da tsa akwati tsemi ya. Ya marakw ya ná, kdavakta skwi ma ŋa zayni pghada tsatsi,» ka'a.

Dza'a tasiŋtasa lu ta həga Lazglafta, ka Yesu

Mat 24:1-2, Mak 13:1-23

⁵ Mbada sana mnduha ka mna gwada ta ghəŋa dīnakwa həga Lazglafta nda rkatarkani nda pala nda skwiha ta vlə lu ŋa Lazglafta. Ka Yesu nda həŋ mantsa:

⁶ «Tsəna skwi ta nghə kuni na ná, dza'a saghasa fitik ŋa kwal kul nghəglanťá nzugwatá pala ta sani, dza'a tasiŋtasa lu,» ka'a.

Skwi dza'a magaku ma kdakwa ghəŋa hadik

Mat 24:1-2, Mak 13:3-13

⁷ «Mghama da! Yawu dza'a magakwa tsa skwiha ya, mndəra wati ŋizla dza'a kəl lu ka snanťá magakwa tsa skwiha ya tama?» ka həŋ nda tsi.

⁸ «Daswa ka kuni da nanaghunafťá lu, kabga nda ndgha gwal dza'a sagha ka klaftá hga da ka mnay kazlay: “T'i Kristi, ndusakndusa fitik,» ka həŋ dza'azlay. Yaha kuni da dza'a mista taŋ.

⁹ Bađu da snanťa kuni ta mna gwada ta vulu ta vulu lu, nda ghazənžen ta ghazənžen lu ya, yaha ŋudufa ghuni da tđu, ya kdakwa ghəŋa hadik a tsaya karaku wa. Tkwe' ka tinlaghuta tsa skwiha ya ta slata,» ka'a.

¹⁰ «Dza'a vulay mndəra sana mnduha ta vulu nda mndəra sana mnduha. Dza'a vulay sana mgham ta vulu nda sana mgham.

¹¹ Dza'a ghudzavafghudza hadik katakata. Dza'a mamu danwaha, nda maya guli ma vliha kavghakavgha. Dza'a mamu skwiha ta gaga zləŋ, nda ŋizlaha dagaladagala dza'a saha ta luwa, ka'a.

Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu

¹² «Ma kdaku tsa skwiha ya magaku dza'a kasay lu ta kaghuni, dza'a ghuyay lu ta danwa ŋa ghuni, dza'a hlay lu ta kaghuni da həga tagha skwa la Yahuda, ŋa tsaghu-naghatá guma, dza'a tsatsam tsatsa lu ta kaghuni ma gamak, dza'a hlay lu ta kaghuni ta kəma mghamha nda ŋumnaha, kabga nzakwa ghuni ka ŋa da.

¹³ Dza'a slaghunaghasla tsa skwiha ya, ŋa maranťa ghuni ta nzakwa ghuni ka masləmtsəka da.

¹⁴ Wya skwi ŋa famta ghuni ma ghəŋ: Yaha kuni laghwi da ndanay ká kuni dza'a warapťá ghəŋa ghuni.

* 20:43 Ngha ta Zabura 110:1.

15 I'i, dza'a ndanaghunaktá tva gwadaha nda dífil ña ñarapta ghuni ta ghumaha ghuni, ña trapta tan ta skwi ña mbəday.

16 Kulam nda dadaha ghuni tani, nda mamaha ghuni tani, nda zwanama ghuni tani, nda zbəha ghuni tani, nda graha ghuni guli tani, dza'a vlatá kaghuni ña pslanaghutá sanlaha mataba ghuni.

17 Dza'a husanhusa kuni ta hən demdem, kabga nzakwa ghuni ka ña da.

18 Ama dər turtuk had ya dza'a dədavaghuta ma swida ghəña ghuni wa.

19 Drusa ka kuni da nzata, ya tsaya dza'a kəl kuni ka kataftá htsiña ghuni,» ka'a.

Skwi dza'a slanaghatá luwa Ursalima

Mat 24:15-21, Mak 13:14-19

20 «Badu da nghan̄ta kuni ta wanafta sludziha ta luwa Ursalima ya, ya ndusa kdakwa gwada tida nda tsa.

21 Ka mantsa tsi katsi, ka hwaya gwal ta hadika Zudiya ta ghwá. Ka sli'apta gwal ma luwa Ursalima guli. Yagha gwal tahula luwa da sagha ka lami da huda luwa.

22 Mantsa ya dza'a tsanaghata Lazglafta ta guma ta mnduhani, ña hđanamtá ghəña skwi ya nda vinda ma deftera Lazglafta.

23 Dan̄wa ña mi'aha nda hudi dza'azlay, nda gwal nda zwan̄ ta ghuva tan ma tsa fitik ya, kabga dza'a mamu ghuya dan̄wa dagala ma tsa fitik ya. Dza'a maranan̄mara Lazglafta ta 6asa ñudufani ta tsa mnduha ya.

24 Dza'a pslapsla lu ta hən nda kafay nda za, dza'a hlaghahla lu ta hən da ga vu'a mataba mndəra sana mnduha. Dza'a tasiñtasa gwal kul snan̄tá Lazglafta ta luwa Ursalima, ha ka kdaghuta fitika gay tan ta mgham.»

Dza'a vragavra Zwan̄a mndu

Mat 24:29-31, Mak 13:24-27

25 «Dza'a nghaku ñizla ta fitik nda tili nda tekwatsa. Ta ghəña hadik guli, dza'a ghudzaga drəf, ña vavalakwa imi, ña ksutani ta mnduha ka zlən̄ katakata, snan̄ta a hən ta skwi ña magay wa.

26 Dza'a rwaku mnduha da zlən̄a vəl ndana skwi dza'a magaku ta ghəña hadik, kabga dza'a ghudzavafghudza skwiha nda mbra nda mbra ta luwa.

27 Ma tsaya dza'a nghan̄ta lu ta Zwan̄a mndu ta saha ma mbrakwani nda glakwani dagala ma kusay.

28 Ka zlrzfzra tsa skwiha ya ta magaku katsi, ka payavata kuni, ka kapan̄ta kuni ta ghən̄ ya ndusakwa fitika mbakwa ghuni tsa,» ka'a.

Gwada ta ghən̄ ghuraf

Mat 24:32-35, Mak 13:28-31

29 Wya ka'a granaftá hən̄ guli: «Ng-hawangha ta ghuraf nda inda fuha 6a.

30 Ka nda ngha kuni ta zlrafta tan ta daku, gi nda sna kuni ndusa dəwin̄ kə'a.

31 Mantsa ya, ka nda ngha kuni ta magakwa tsa skwiha ya, ka snan̄ta kuni ndusakndusa fitika ga mghama Lazglafta kə'a.

32 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had na mnduha gitana na dza'a rwuta demdem, makdaku inda tsa skwiha ya ka magaku wa.

33 Dza'a lula luwa nda hadik, gwada da ná lula a dekdek wu,» ka'a.

Daswa ka kuni yaha kuni da hani

34 «Daswa ka kuni da laghu kuni dzamtá ghən̄ ma skwi ña zay nda za, nda skwi ña say nda sa, nda ndana nzaku ma ghəña hadik, da sagha tsa fitika sagha Zwan̄a mndu ya ksaghunaghata dluk.

35 Manda vza kadən̄ ya dza'a sagha tsi ta ghəña inda mnduha ta ghəña hadik tender.

36 Hzlen̄a ka kuni nzata, ka va maga kuni ta du'a dər ta wati luwa tsi, kada mutsafta kuni ta ndapta ma inda tsa skwiha dza'a magaku ya, ña sladata ghuni ta kəma Zwan̄a mndu,» ka'a.

37 Gifitik gifitik ya, ta tatagha skwi Yesu ma həga Lazglafta. Gahawu gahawu ya guli, laghwani hanə ta sana ghwá ta hgə lu ka ghwá zaytun̄.

38 Tsadakwa vli gasərdək ya, sli'adaghata inda mnduha da sna gwada ta mnə tsi ma həga Lazglafta.

22

Kurata Zudas ta skwaptá Yesu

Mat 26:1-5,14-16, Mak 14:1-2,10-11, Yuh 11:45-53

1 Ka ndusakaghatá fitika za buradi kul had is mida ta hgə lu ka skala Pak.

² Ka zbə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta tvi ŋa ksafťá Yesu ŋa dzata. Kəl həŋ ka psa tvi nda psa ná, kabga ta zləŋay həŋ ta mnduha.

³ Tsaw ka lami halaway da Zudas ta hgə lu ka Iskaryut ta nzakway mataba mbsaka gwal ghwanpďə his.

⁴ Ka sli'afťá Zudas ka laghwi dzrafta nda la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la mali ta ghəŋa gwal ta ngha həga Lazglafta kə'a dza'a lavinťá ksanaftá həŋ ta Yesu.

⁵ Ka rfu tsahaya ta rfu. Dza'a vlaghavla aŋni guli ta tseđi, ka həŋ nda tsi.

⁶ Tahula dzrafta taŋ, ka zbə tsi ta fitik ya dza'a kəl tsi ka vlanťá həŋ ta Yesu kul snanťá mnduha.

*Payay Yesu ta gwađa ta skwa skala Pak
Mat 26:17-25, Mak 14:12-21, Yuh 13:21-*

30

⁷ Ka sagha tsa fitika za buradi kul had is mida ya. Tsa fitik ya ta kəl lu ka dzađa maŋazak ŋa za skala Pak.

⁸ Ka ghunaftá Yesu ta i Piyer nda Yuh-wana: «Lawala ka dza'a kuni payamaftá skwa zaya Pak,» ka'a nda həŋ.

⁹ «Ga ta kuma ka ta dza'a ŋni payamafta na?» ka həŋ nda tsi.

¹⁰ Ka'a nda həŋ mantsa: «Wya tsi, na lama ghuni da luwa ya, dza'a guyaku kuni nda sana mndu ta kla bzleghwa imi, ka dza'a kuni mistani da tsa həga dza'a lami tsi ya.

¹¹ «Ga tsa vli ŋa zay ŋni ta skwa zay ŋa skala Pak kawadaga nda duhwalha đá ya na ka Mgham nda kagha?» ka kuni dazlay nda zə'ala həga ma tsa həga ya.

¹² Ya dza'a maraghunamara ta vli ma sana dzuguvi dagala ta ghəŋa sana həga, nda payatá inda huzla mida. Hada dza'a payamafta kuni ta skwa zay ŋa skala Pak,» ka'a nda həŋ.

¹³ Ka sli'afťá həŋ ka laghwi, ka slanaghatá həŋ ta tsa skwiha ya manda ya mnanaf tsi ta həŋ. Ka payaftá həŋ ta skwa zay ŋa skala Pak hada.

*Kwanaha zay Yesu ta skwi nda duhwal-
hani*

*Mat 26:26-30, Mak 14:22-26, 1Kwa
11:23-25*

¹⁴ Na sagha tsa fitik ya, ka nzatá tsi ka za skwa zay kawadaga nda gwal ghunay.

¹⁵ Ka'a nda həŋ mantsa: «Ndada a kumafta yu ta zay đá ta na skwa zaya skala Pak na kawadaga nda kaghuni ma kďaku yu ghuya đanwa wa.

¹⁶ Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, had yu dza'a zəglanťá na skwa zay na đekďek ha ka sagha fitika dzatá ghəŋani ma ga mghama Lazglafta wu,» ka'a.

¹⁷ Ka kapaŋťá tsi ta leghwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka'a mantsa: «Zlghawa ta na leghwa na, ka rafta kuni tida, ka'a.

¹⁸ Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, kwanaha say đá nana ta ima yakwa inabi đekďek, ha ka sagha fitika ga mghama Lazglafta.»

¹⁹ Ka kapaftá tsi ta buradi, tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka đlanaptá tsi, ka'a mantsa: «Nanana ná, slu'uvgha đá ya vla lu ŋa ghuni, ka maga kuni manda nana ŋa havay ghuni ta i'i,» kə'a ka vlanťá tsi ta həŋ.

²⁰ Tahula zuta taŋ ta skwa zay, ka kapaftá tsi ta leghwa manda tsaya guli, ka'a mantsa: «Nana leghwa na ná, slərbatá zughu mataba mnduha nda Lazglafta ya nda ma usa đá ta pghuta ŋa ghuni.

²¹ Nghawa 6a! Nana mndu ta skwaptá i'i na ná, wana ta za skwi zay kawadaga nda i'i.

²² Wya te'uwa dza'a mtaku Zwanja mndu manda ya ghada Lazglafta ta mnata, ama đanwani ma mndu dza'a vlatá Zwanja mndu ma dzva mnduha ŋa dzata!» ka'a.

²³ Ka zraftá tsa duhwalha ya ta đadaway da sani nda sani ta tsa mndu mataba taŋ dza'a magatá tsa skwi ya.

Wa mali na?

²⁴ Ka sli'avafťá gwađa đuk mataba tsa gwal ghunay ya. Wa ta nzakway ka mali mataba mu na? ka həŋ zlərdanafta.

²⁵ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta ga má mgham mghama taŋ mghamha kul snanťá Lazglafta ta ghəŋa mnduha taŋ. «Nərma mnduha,» ká lu má hga aŋni, ka tsa gwal ta ga mgham ta ghəŋa taŋ ya.

²⁶ Yaha ŋa ghuni da nzakway manda tsaya. Katək ná, ka nianza tsa mndu

ka mali mataba ghuni ya manda zwan kwitikw. Tsa mndu ta kla kəma ya guli, ka nzanza tsi manda mndu ta dga skwi ŋa mndu.

²⁷ Wa mali katək na, mndu ta nzata ka zay zay re? Ari mndu ta dgaydgay a na? mndu ta nzata ka zay zay mali kasi'i ki'e? Ala, wana i'i mataba ghuni manda mndu ta dgaydgay.

²⁸ Kaghuni, wana gdavagda kuni kawadaga nda i'i ma danwaha ghuyə yu.

²⁹ Manda ya payana Da da ta vla ga mghamani ŋa da ya, manda tsaya ta payaghunata i'i guli ta kaghuni.

³⁰ Ŋa nzata ghuni ka zay nda say ma ga mghama da, ŋa nzanzafta ghuni ta dughurukwa má mgham mgham, ŋa tsay ghuni ta guma ta ghəŋa mndəra la Isra'ila ghwanpdə his.»

Mnay Yesu ta krughuva Simuŋ Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Yuh 13:36-

38

³¹ «Simuŋ! Simuŋ! Nda sna ka ra? dawafda wa halaway ta mbraku ŋa ktsida kaghuni manda hya ma dzelela*.

³² Tsaw magamaga yu ta du'a ta ghəŋa gha, kada kwala zlghay nda ŋudufa gha htuta dekdek. Badu vragaghuta gha da i'i ya, ka mba ka ta zwanama gha,» ka Yesu.

³³ «Mghama da, dər dza'a tsamta ma gamak lu ta kagha, dər dza'a dzata nda dza lu ta kagha, nda fa vgha i'i ŋa dza'a mista gha,» ka Piyer nda tsi.

³⁴ «Piyer! ka yu ta mnaghata ná, makdaku vazak ka wahata gita'una ná, hkən səla dza'a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a,» ka Yesu.

Payavawa paya ŋa lmay

³⁵ Ka'a nda həŋ guli mantša: «Ma fitika ghwanaghata da ta kaghuni da vəl di'ŋ da mna gwada, kul had tšedi, kul had zlibi, kul had ba bah ya kay ní, mamu skwi pdə kuni ra?» ka'a. «Had wa,» ka həŋ zlghanaftá wi.

³⁶ «Ndana tama, ka mamu tseda mndu, ka klafta tsi, ka mamu zliba mndu, ka klafta tsi guli, ka had kafay da mndu wu katsi, ka skwapta tsi ta lguta hudani ŋa skwata.

³⁷ Ka yu ta mnaghunata ná, nana gwada Lazglafta ta mnay kazlay: Tekw tsatsi

mataba gwal pslatá mnduha† kə'a ya, ka nza tsi ta ghəŋa i'i manda tsa. Ndanana, wana tsa skwi mnaf lu ta i'i ya dza'a magaku,» ka'a.

³⁸ «Mghama da, wana kafayha his,» ka həŋ. «Prək tsa tsa,» ka Yesu nda həŋ.

Magay Yesu ta du'a

Mat 26:36-46, Mak 14:32-42

³⁹ Ka sli'aftá Yesu ka sabi, ka laghwi ta ghwá zaytuŋ manda ya snu tsi ta magay, ka laghu duhwalhani mistani guli.

⁴⁰ Manda bhadaghatani da tsa vli ya, «magawamaga ta du'a kada kwala kuni ta zləmbuta dzəghaghunar skwi,» ka'a nda həŋ.

⁴¹ Ka tsaghutá tsi ta vgha ta vata həŋ ka zaptá mtak prək ka mtaka wudadaptá pala. Ka tsəlbatá tsi ka maga du'a.

⁴² «Da! Ka má ta kumay ka, klaghukla ta na ghuya danwa na ta ghəŋa da! Tsaw yaha da nzakw manda ya ta kumə i'i, ka nza tsi manda ya ta kumə kagha,» ka'a. [

⁴³ Ka gi saha duhwalha Lazglafta daga ta luwa da vlantá mbraku.

⁴⁴ Ma tsa tdata ŋudufani ka ghuyay ya, ka ŋavatá tsi ka maga du'a, ka nuta visani manda palaka us, ka tadaku ta hadik.]

⁴⁵ Manda kdakwani ta maga du'a, ka sli'aftá tsi ka lagha slanaghatá duhwalhani ta hani kabga nda gurda ŋudufa tan katakata.

⁴⁶ «Kabgawu ta kəl kuni ka hani na? Sli'afwasli'a, magawamaga ta du'a kada kwala kuni ta zləmbuta dzəghaghunar skwi,» ka'a nda həŋ.

Ksaftá Yesu

Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Yuh 18:3-11

⁴⁷ Tata tsa gwada ya Yesu, nda sli'adaghata mnduha vlunduđ slanaghata. Tsa mndu ta hgə lu ka Zudas tekw mataba duhwalha ghwanpdə his ya kay ta kəma tan. Ka lagha tsi tavata Yesu da brusay.

⁴⁸ «Ari Zudas! Nda ma brusay dza'a vlata ka ta Zwanja mndu ra?» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ Nghay tsa gwal kawadaga nda Yesu ya ta skwi dza'a magaku ná, ka həŋ mantša: «Mghama da! Ka tsa ŋni ta həŋ nda kafay ra?» ka həŋ.

* 22:31 Ngha ta Lukwa 3:17. † 22:37 Ngha ta Isaya 53:12.

⁵⁰ Ka gi tsanamtá sani mataba tañ ta kwalva mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta, ka tsaghutá sləməña zeghwani.

⁵¹ «Zlañwazla prək tsa!» ka Yesu nda həñ. Ka ksañtá tsi ta sləməña tsa mndu ya, ka mbanaftha.

⁵² Ka Yesu nda tsa la mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda la mali ta ghəña gwal nɣa həga Lazglafta, nda la galata mndu ta sli'adaghata da ksay ya mantša: «Nya kəl kuni ka sli'akta nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak na, gənda yu ra?»

⁵³ Inda fitik yu si kawadaga nda kaghuni ma həga Lazglafta, zbañ a kuni ta ksafthá i'i wu, ɲa ghuni nda mghama na grusl ná, na fitik na gita tama,» ka'a nda həñ.

Hkən səla Piyer ta mnay sna a yu ta na mndu na wu kə'a

Mat 26:57-58,69-75, Mak 14:53-54,66-72, Yuh 18:12-18,25-27

⁵⁴ Tahula ksaftha tañ ta Yesu, ka klaghatá həñ da həga ga mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta. Ka sli'i Piyer tahula tañ tahula tañ.

⁵⁵ Vanagha va lu ta vu ma takataka daɓa həga, ka lagha Piyer nzata ka slinay mataba gwal ta nzaku ta slinayslinay.

⁵⁶ Kə'a ka sana kwalva ka marakw ná, ta nzaku Piyer ka slina vu, ka fafthá tsi ta iri tida ka vitsay. «Si kawadaga na mndu na guli nda tsa mndu ya,» ka'a.

⁵⁷ «Makwana, sna a yu ta tsa mndu ya wu,» ka Piyer ka waday.

⁵⁸ Bats nzda, ka nghanthá sana mndu guli ta Piyer. «Tekw kagha mataba tañ tani,» ka'a nda tsi. «Gra! Nu gwada gha nda i'i tagha,» ka Piyer.

⁵⁹ Va rɔats nzda tahula tsa guli, «kahwath-wata kawadaga na mndu na nda tsi, mnda la Galili ya,» ka sana mndu nda tsi nda mbraku nda mbraku.

⁶⁰ «Sna a yu ta na skwi ta kumə kagha ta mnay na gra wu,» ka Piyer. Tata tsa gwada ya Piyer, ma va tsa fitik ya, ka wahatá vazak.

⁶¹ Ka mbədavata Mgham Yesu nghagapta ka Piyer ma kuma. Ka havaktá Piyer ta gwada mnana Yesu kazlay: Makdaku vazak wahata gita u nana, hkən səla dza'a

wadata ka kazlay: Sana a yu ta na mndu na wu kə'a nda i'i kə'a ya.

⁶² Ka saghu Piyer dzibil ka laghu hərba taw.

Dzay mnduha ta Yesu ka rarazay

Mat 26:67-68, Mak 14:65

⁶³ Mbada tsa mnduha ta ɲanata Yesu ya ka gagay, ka dəñzlay.

⁶⁴ Ka hbanamtá həñ ta patak ma kuma. «Tsatsaf tsatsa ta mndu ta dəñzluhusta,» ka həñ ka daway da tsi.

⁶⁵ Ka vavazə həñ ta rutsak tida ka rarazay.

Yesu ta kəma guma

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Yuh 18:19-24

⁶⁶ Tsadakwa vli, ka tskavatá la galata mnduha mataba la Yahuda, nda mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha, ka klaghatá həñ ta Yesu da vla tsa guma tañ.

⁶⁷ Ka həñ mantša: «Kagha Kristi ra? Mnañnañ mna,» ka həñ. Ka Yesu mantša: «Dər ki mnaghunata yu, zlgəta a kuni wa.

⁶⁸ Dər ki dawaghunata yu, tsu'uta a kuni ta wani wa.

⁶⁹ Daga ndanana, dza'a nzanza Zwaña mndu nda ga zeghwa Lazglafta nda mbra.» Ka Yesu zlghanaftawani ta həñ.

⁷⁰ «Zwaña Lazglafta kagha nda yeya tama rke?» ka həñ hlaftá wi. «Manda tsa nzakwani manda ya mna kuni,» ka'a nda həñ.

⁷¹ «Mndəra wati gwada tata zbəgəta mu, ya wya mnamamna vərda tsatsi nda wu-bisimani, nda sna sləməña amu?» ka həñ.

23

Yesu ta kəma Pilatus

Mat 27:1-2,11-14, Mak 15:1-5, Yuh 18:28-38

¹ Ka sli'afthá həñ demdem, ka klaghatá Yesu da Pilat ta nzakway ka ɲumna.

² «Wana na mndu na, slanagha ɲni ta hwazlaɓa mnduha ɲni. Ma plə kuni ta dzumna ɲa mgham Sezar, i'i Kristi ta nzakway ka mgham, ka'a,» ka həñ ka vaza rutsak tida.

³ Ka Pilat mantša: «Kagha mghama la Yahuda ra?» ka'a dawanta da tsi. «Manda tsa mna ka ya nzakwani,» ka Yesu zlghanaftá wani.

⁴ Ka Pilat mantša: «Ksaf a i'i ta skwi præk ka tsanaghata da ta guma ta na mndu na wu,» ka'a nda tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda ya nda tsa dəmga ya.

⁵ «Ta hwazlaḅa mndu na mndu na nda skwi ta taghə tsi. Wa a zrafta tsi ta hadika Galili, ka raganaptá inda hadika Zudiya, ha ka sagha da hadna,» ka həŋ ndi'ata ka mnay.

⁶ «La Galili na mndu na ra?» Ka Pilat dawəŋta snər tsi ta kuləŋtá Galili.

⁷ Snaŋta Pilat kazlay: Sli'af ma luwa ta gə Hiridus ta mgham na Yesu kə'a, ka vrinjtá tsi ta Yesu da mgham Hiridus, kabga ma luwa Ursalima Hiridus ma tsa fitik ya.

Yesu ta kəma Hiridus Anjtipas

⁸ Manda vradanaghata, ka rfu Hiridus ta rfu nghər tsi ta Yesu, kabga nda kḁa fitika zbayni ta nghanṭa, ta ghəŋa skwiha ta snə tsi ta mnay tida. Dza'a nghanṅha yu ta maga sana mazəmzəm su'u na, ka'a sizlay.

⁹ Ka va daḁawu tsi ta skwiha kavghakavgha da Yesu. Sew had sana skwi zlgħanaf tsi ta wani wa.

¹⁰ Hada la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Ka va ŋavatá həŋ ka vaza rutsak tida.

¹¹ Mbaḁa i Hiridus nda sludzihani ka dulay, ka gagay. Ka sudanavatá həŋ ta lgut káka nda dinakwani, ka vrinjta da Pilat ta nzakway ka ŋumna.

¹² Daga baḁu tsa, ksatá gra i Pilat nda Hiridus tsa kabga si manda la ghuma nza-kwa taŋ.

Habaftá Yesu ŋa dzata

Mat 27:15-26, Mak 15:6-15, Yuh 18:39–19:16

¹³ Manda tskanata Pilat ta la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tsa guma nda dəmga tani, ka'a nda həŋ mantša:

¹⁴ «“Wana na mndu na ta hwazlaḅa mnduha,” ka kuni klakta da i'i, ka dawəŋtá yu da tsi ta kəma ghuni, had skwi dər turtuk mataba tsa skwiha ta mnə kaghuni tida ya ksaf yu da tsi wa.

¹⁵ Ksaf a Hiridus guli ta sana skwi da tsi wu, kəl tsi ka vraganaghata da amu. Wana guli had sana skwi maga na mndu na ta nzakway præk ka dzata wa.

¹⁶ Wana yu dza'a sləvapta nda krupi ŋa zlinjta da,» ka'a. [

¹⁷ Tsaw inda skala Pak ya ná, ta zliniszla tkwe' ta vu'a turtuk ma gamak ta həŋ.]

¹⁸ Ka həŋ mantša: «Dzadza ta na mndu na ka zlinjista ka ta Barabas,» ka həŋ hlaftá wi demdem ka skwa turtuk.

¹⁹ Tsaw tsa Barabas ya, tsamtsa lu ma gamak kabga vəl dzatá mndu ma sli'avafta hwazlaḅaku nda ŋumna.

²⁰ Ta kumay Pilat má ta zlinjtá Yesu, ka gwadgəlganatá tsi ta həŋ.

²¹ Ka həŋ mantša: «Zləŋafzləŋa ta udzu! Zləŋafzləŋa ta udzu!» ka həŋ hlaftawi.

²² Ka Pilat nda həŋ ka mahkən mantša: «Nu va na ghwaḁaka skwi na maga tsi na? Ya wana slanagha a i'i ta dmaku maga tsi præk ka dzata wa. Ala, wana yu dza'a slvapta nda krupi, ŋa zlinjta da,» ka'a.

²³ «Zləŋaftá Yesu ta udzu,» ka həŋ va sganaghata hlawi. Ka ŋraptá tsa hlawa taŋ ya ta Pilatus.

²⁴ Ka maganatá Pilat ta həŋ ta tsa skwi kuman həŋ ya.

²⁵ Ka zlinjtá tsi ta tsa mndu si tsam lu ma gamak ta ghəŋa vəl dzatá mndu ma hwazlaḅaku nda ŋumna, ta dawu həŋ ya. Ka vlanjtá tsi ta həŋ ta Yesu manda ya kuman həŋ.

Kla Yesu ŋa dzata

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Yuh 19:17-27

²⁶ Ta klayklay həŋ ta Yesu ka guyatá həŋ nda Simuŋ mnda la Sireŋ ta vrakta ma vwah. Ka ŋanatá həŋ, ka fanaghata tsa udza zləŋay ya ŋa klayni mista Yesu.

²⁷ Ka sli'i mnduha rutututa mistani, ta dza'a mi'aha nda taw ka ŋaḁa ghəŋ guli.

²⁸ Ka mbəḁavatá Yesu tvə tsa mi'aha ya, ka'a nda həŋ mantša: «Ma taw kuni ta i'i kwagha Ursalima, tawawa tawa ta ghəŋa ghuni nda zwana ghuni.

²⁹ Wya dza'a saghasa fitik dza'a kəl lu ka mnay kazlay: Rfu da gwal ka dzəghəŋ, kul tatá mndər, kul sanjtá zwan ta u'a taŋ kə'a.

³⁰ “Zlagawazla ta ghəŋa aŋni,” ka mnduha dza'azlay nda ghwáha, “bukwanawa bukwa,” ka həŋ dza'azlay nda kuḁuŋurha!

31 Ka si manda nana maganata lu ta udza mkwenek ya ní, kighkigh dza'a slanaghata tsi ta ghwalatá udzu?» ka'a.

32 Mamu sanlaha ma ghwadaka mndu his guli ta hlu lu ña dza'a pslatá hən kawadaga nda Yesu.

Dalaftá Yesu ta udza zləňay

33 Bhadaghata tañ da tsa vli ta hgə lu ka «vla ghudzifa ghəñ» ya, ka zləňaftá hən hada, kawadaga nda tsa ghwadaka mnduha his ya kay. Pal sani nda ga zeghwani, pal sani nda ga zlaḅani.

34 Ka Yesu mantasa: «Da! planapla ta dmakwa tañ, kabga sna a hən ta skwi ta magə hən wu,» ka'a. Ka vzə hən ta vindima ña daguvustá lguthani.

35 Ka nzatá mnduha hada ka nghay. «Mbambanaf a tsi ta sanlaha kay ra? Ka si Kristi zbatá ña Lazglafta tsi katək ya ní, ka mbanafmba tsi ta ghəñani tama ḅa?» ka gwal dagaladagala ta ghəña la Yahuda ka ghuḅasa Yesu.

36 Ka kladaghatá la sludzi guli ta imi masmasa ka vlay ñani, ka ghuḅasu hən.

37 «Ka mghama la Yahuda ka katsi, mbanafmba ta ghəña gha, ka ghəña gha,» ka hən.

38 «Nana na mghama la Yahuda,» ka lu vindafta skwi ka fagata nda ta ghəñani.

39 «Kristi a kagha kay ra? mbanafmba ta ghəña gha ka ghəña gha, ka mbanafmba ta,» ka sani ma tsa ghwadaka mnduha zlanaf lu ya, ka razay.

40 Ka sani dvanaghata mantasa: «Wana kagha ta ghuyay ghuyay manda tsatsi, zləña a kagha ta Lazglafta ra?»

41 Ña u ná, rakwani tsa'uwaghatá guma, kabga nisəla slna u maga u ñu u ta mutsafta. Tsatsi, had skwi ga tsi wu,» ka'a.

42 Ka'a ta hula tsa guli mantasa: «Ka havapta ka ka i'i baḁu saghar ka da ga mgham,» ka'a nda Yesu.

43 Ka Yesu mantasa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata na, gita u na dza'a kawadaga ka nda i'i ma luwa ḁa,» ka'a.

Saba hafu ma Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Yuh 19:28-30

44-45 Dək fitik ma ghəñ, ka haftá skwi ta wa ira fitik, ka nutá vli ka grum ta inda tsa hadik ya, ha ka lagha ta fitik hawu. Ka tavaptá tsa zlala tamə lu ma həga Lazglafta ya tsəra' ma takataka.

46 Ka Yesu mantasa: «Da! Ma dzva gha ta vlaghata yu ta hafa ḁa*,» ka'a wahata nda lwi dagala. Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka sabi hafu mida.

47 «Kahwathwata si ñərma mndu na mndu na,» ka mghama sludzi la Ruma nghər tsi ta tsa skwi ta magata ya, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

48 Tahula nghanṭa tañ ta tsa skwi ta magata ya, ka vraghutá inda tsa gwal si ta lagha nghay ya nda wuwuslika dzvu.

49 Ka nzaktá inda graha Yesu, nda tsa mi'aha ta safi mistani daga ma Galili ya, ka ngha tsa skwi ta magaku ya.

Padamta Yusufu ta Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Yuh 19:38-42

50-51 Mamu sana ñərma mndu tḁukwa nzakwani, ta hgə lu ka Yusufu. Mnda la Arimate ya, sana luwa ta nzakway ta hadika la Yahuda. Ta kzlaykzlay tsatsi ta sagha fitika ga mghama Lazglafta. Tekw tsatsi mataba gwal dagaladagala ta vla hidaku. Tsu'af a tsatsi ta tsa skwi tsin lu ta ghəñani ma guma ña magay, ka magata lu ya wa.

52 Ka sli'aftá tsa mndu ya ka lagha da Pilat ta nzakway ka ñumna da ḁawaftá tvi ña dza'a kla mbla Yesu.

53 Ka laghu tsi klagatá mbla Yesu ta udza zləňay, ka mbsamtá tsi ma wupay, ka laghu tsi famta ma kulu huhrap lu ma kluluh ta kul famtá lu ta mbli mida karaku.

54 Baḁu luma madagala tsa fitik ya, ta ghwan a lu ka lami da Sabat wa.

55 Ka sli'aftá tsa mi'aha si ta safi mista Yesu daga ma Galili ya mista Yusufu. Ka nghanatá hən ta vla tsa kulu ya, nda ya ka lu hananamtá Yesu mida.

56 Ka vraghatá hən da luwa. Ka payaftá hən ta rdí nda urdi ña masay ta mbla Yesu. Ka nzaptá hən baḁu Sabat manda ya ta mnə zlahu.

* 23:46 Ngha ta Zabura 31:6.

24

Sli'agapta Yesu ma kulu

Mat 28:1-10, Mak 16:1-8, Yuh 20:1-10

¹ Wræk tgha gasærdæk badú dæmas, ka klaftá tsa mi'aha ya ta tsa rdí nda urdi payaf hən̄ ya kay, ka sli'afta ka laghwi ta kulu.

² Kə'a ká hən̄ ná, tan̄walaghutan̄wala lu ta tsa klam kəl lu ka hun̄ta ya.

³ Ka lami hən̄ dida, ngha a hən̄ ta mbla Mgham Yesu mida wa.

⁴ Trid̄, traptra hən̄ ta skwi ŋa ndanay. Gi ka zlagaptá duhwalha Lazglafta his ta kəma tan̄ nda sudatá lgut ta wudaku tilil ta vgha tan̄.

⁵ Ka ksaftá zlən̄ ta hən̄ katakata, ka dzadzatá hən̄ ta ghəŋa tan̄ nda ta hadik. Ka tsa duhwalha Lazglafta ya nda hən̄ mantsa: «Ta zbə ŋaw kuni ta mndu ndiri mataba gwal nda rwa na?»

⁶ Ta had̄ hadna wa, sli'apsli'a tsatsi nda hafu. Havakwahava ta skwi mnaghuna tsi ma fitika nzakwani ta ma Galili.

⁷ Ka'a mnata na: "Nda nza tkwe' ka klaftá Zwan̄a mndu ka fanamtá gwal dmaku ma dzvu, ŋa dzata ta udza zlən̄ay, ŋa sli'agaptani nda hafu ma mtaku badú mahkəna fitik kə'a ya."»

⁸ Ka havaktá tsa mi'aha ya ta skwi ya si mnana Yesu ta hən̄.

⁹ Sli'afta tan̄ ta kulu, ka laghu hən̄ da ru-sanaftá inda tsa skwiha ya ta tsa duhwalha ghwan̄pɔə nden̄ ya nda pɔakwa sanlaha.

¹⁰ Tsa mi'aha ta mna tsa gwada ya ŋa gwal ghunay ya ná, i Mari makwata Magdala, nda Yuwana, nda Mari mani ma Yakubu, nda sanlaha ma mi'aha ta dza'a mista tan̄ ya hən̄.

¹¹ Ta nghə ka tsabaku hən̄ ta tsa gwada ya, zlghaf a hən̄ ta gwada tsa mi'aha ya wa.

¹² Piyer ya tani, sli'aftá tsatsi nda hwaya ka laghwi ta kulu, ka bukwardatá tsi, kə'a kə'a ná, wupay yeya nghan̄ tsi ŋufuk ta hadik, ka vraghatá tsi dzaghani nda ndərmima tsa skwi ta magaku ya.

Yesu ta tva dza'a da luwa Imayus

Mak 16:12-13

¹³ Badú va tsa fitik ya, ka sli'aftá sana duhwalha his, ka dza'a da sani luwa ta hgə

lu ka Imayus. Ta magay meli ghwan̄pɔə nden̄ matakataka tan̄ nda luwa Ursalima.

¹⁴ Ka dza'a hən̄ nda ghwa yiva ta ghəŋa skwi ta maguta.

¹⁵ Tata dza'a nda ghwa yiva ta ghəŋa tsa skwi ta maguta ya hən̄, ka ksaftá Yesu ta hən̄ ka mbaɔa kawadaga nda hən̄.

¹⁶ Ka hanaftá skwi ta iri ta hən̄, tsəmaf a hən̄ wa.

¹⁷ Ka Yesu mantsa: «Ta ghəŋa wu ta dza'a kuni nda ghwa yiva na?» ka'a nda hən̄. Gagərdzək sladaslada hən̄, ka nzata sasgama.

¹⁸ Ka sani mataba tan̄ ta hgə lu ka Kliyupas nda tsi mantsa: «Si laghu diga kagha ta magaku skwi ma Ursalima ma na fitik na na?» ka'a. Ka Yesu mantsa: «Nya ta magaku na?» ka'a nda hən̄.

¹⁹ Ka hən̄ nda tsi mantsa: «Sna a ka ta skwi ta maguta nda Yesu mnda la Nazaret ta nzakway ka anabi dagala, nda sgit ma gwadani, ta magata skwa mandərmimi ta kəma Lazglafta nda ya ta kəma inda mnduha,

²⁰ klaf la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tsamatá guma, ka vlatá hən̄ ŋa dzata, ka zlən̄aftá hən̄ ta udza zlən̄ay ra?»

²¹ Tsatsi dza'a mbanaftá la Isra'ila ka ŋani sizlay, kulam nda tsa, hkən̄ gita manda luta tsa skwiha ya.

²² An̄ mndani, ta ndərmimi nda ndərmima ŋni ta gwada sana mi'aha mataba ŋni ta sli'afta wræk tgha, ka laghu ta kulu.

²³ Ta lagha hən̄, slanagha a hən̄ ta mblani wu, ka vraktá hən̄ da mnay: "Maravamara duhwalha Lazglafta ta wa ira ŋni, ka mnə hən̄ ŋan̄ni kazlay: Sli'afslí'a nda hafu kə'a."

²⁴ Ka sli'aftá sanlaha mataba ŋni guli ka laghu ta kulu, ka slanaghatá hən̄ ta tsa skwi ya manda va tsa mnə tsa mi'aha ya. Tsatsi, ngha a hən̄ wu,» ka'a.

²⁵ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Mnduha kul had̄ mahizl ma ghəŋa tan̄, ta daramay nda darama ta zlgha inda skwi mna la anabi!

²⁶ Nza a tkwe' ka ghuyay Kristi ta tsa dan̄waha ya makɔaku tsi ka lami da glakwani ra?» ka'a nda hən̄.

²⁷ Ka zlraftá Yesu ta rusa gwada ta ghəŋani manda ya mna i Musa nda inda la

anabi ma deftera Lazglafta.

²⁸ Ndusadaghata tañ nda tsa luwa ta dza'a hən̄ ya, mbađa Yesu ka kďa mbađa manda mndu ta kuma dza'a da vla di'in̄.

²⁹ «Nawanawa, nzanza kawadaga nda aŋni, nda hləma fitik, ndusa rvidik,» ka hən̄ nzafta tida, ka ŋanata, ka lamə tsi da həga ka nzata kawadaga nda hən̄.

³⁰ Ta zə tsi ta skwa zay kawadaga nda hən̄, ka klaftá tsi ta buradi, ka rfanaghatá Lazglafta, ka ɓlanaptá tsi*, ka valaŋtá tsi ta hən̄.

³¹ Nzidid, tsalatsala ira tañ ka tsəmaftá hən̄, gi lay nghəgla a hən̄ tavata hən̄ wa.

³² «Burburbur a ŋudufa u ma fitika mnayni ta gwada ta rusu tsi ta skwi ma deftera Lazglafta ŋa u ta tvi kay ra?» ka hən̄ mataba tañ.

³³ Tahula tsa, gi ka sli'aftá hən̄ ka vraghuta da Ursalima. Bhadaghata tañ, ka slanaghatá hən̄ ta tskata vgha tsa duhwalha ghwanpďə nden̄ ya, kawadaga nda gwal si ta dza'a mista tañ,

³⁴ ta mnaymnay kazlay: Kahwathwata sli'agapsli'a Mgham Yesu nda hafu. Nda ngha Piyer kə'a.

³⁵ Ka rusu tsahaya guli ta skwi ta maguta ta tvi nda ya ka hən̄ tsəmaftá Yesu, ma fitika ɓalanaptani ta buradi.

Maravata Yesu da duhwalhani

Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

³⁶ Tata rusa tsa gwada ya hən̄, ka gi maravata vərdaka Yesu mataba tañ, ka'a mantse: «Ka vlaghunavla Lazglafta ta zďaku» ka'a ganaghatá zgu ta hən̄.

³⁷ Ka ksafťá tsi ta hən̄ ka zlən̄, ka ghudzaku hən̄ katakata, ba glamglam ya ka hən̄ sizlay.

³⁸ Ka Yesu nda hən̄ mantse: «Nya ta ghudza kaghuni na? Nya ta kəl kuni ka dga ghən̄?»

³⁹ Nghawangha ta dzvuha ɗa nda səlaha ɗa ɓa, va tsa i'i yeya. Ksihawaksa, ka vitsidivata kuni. Had̄ slu'uvgha nda ghudzif ma glamglam manda tsa ta ndanu kaghuni ta ghəŋa i'i ya wu,» ka'a.

⁴⁰ Ta mnə tsi ta tsaya ná, ta marə tsi ta dzvuhani nda səlահani ŋa tañ.

⁴¹ Ta graf a hən̄ karaku wu, ta rfu hən̄ katakata ka ndərmimay. Ka Yesu mantse: «Mamu skwa zay da kaghuni hadna ra?» ka'a nda hən̄.

⁴² Ka vlaŋtá hən̄ ta sulatá klipi ki'a.

⁴³ Ka zlghaftá tsi ka zay ta wa ira tañ.

⁴⁴ Ka'a nda hən̄ mantse: «Wana na skwi si ta mnə yu ŋa ghuni ma fitika nzakwa ɗa kawadaga nda kaghuni kazlay: "Inda skwi ya vindaf lu ta ghəŋa i'i ma deftera Musa nda ya ma deftera la anabi, nda ya ma Zabura ná, dza'a magaku kə'a ya kay,» ka'a nda hən̄.

⁴⁵ Ka gunanaŋtá tsi ta mahizl ta hən̄ ŋa snaŋtá skwi vindaf lu ma gwada Lazglafta.

⁴⁶ Ka'a nda hən̄ guli mantse: «Wya ka lu vindafta: Dza'a ghuyay Kristi ta ɗan̄wa, ŋa sli'agaptani ma mtaku nda hafu bađu mahkən.

⁴⁷ Dza'a mnay lu tkwe' nda hgani ŋa inda mndəra mnduha ka mbəɗanafta hən̄ ta nzakwa tañ, ŋa planata Lazglafta ta dmakwa tañ. Tin̄əl ma luwa Ursalima dza'a zlafta lu ta mnay.

⁴⁸ Kaghuni ta nzakway ka masləm̄tsəka tsa skwiha ya kə'a ya.

⁴⁹ Wya yu dza'a ghungaghunatá tsa skwi taghunaf Da ɗa ta imi ta sləmən̄ ya. Kaghuni, ka nzata kuni ma huɗa luwa ha ka saha mbraku daga ta luwa da mbraghunafta,» ka'a nda hən̄.

Sli'a Yesu ka zlaŋtá duhwalhani

Mak 16:19-20, Slg 1:9-11

⁵⁰ Ka hlaftá Yesu ta hən̄ ma huɗa luwa, ka laghu hən̄ nda tvə luwa Betani. Bhadaghata tañ da hada, ka kapaftá tsi ta dzvu ka tfanaghatawi ta hən̄.

⁵¹ Tata tfaytfay ta wi ta ghəŋa tañ, ka dgaghutá tsi ta vgha nda hən̄, ka klaghatá lu ta luwa.

⁵² Hahən̄, manda kďakwa tañ ta tsəlɓanatá tsəlɓu, ka vraghatá hən̄ da Ursalima nda rfu katakata.

⁵³ Ka gďatá hən̄ ta lagha da nzaku ma həga Lazglafta ka zləzlvay.

* 24:30 Ngha ta Lukwa 22:19.

Gwada ta sabi da Yuhwana

Yesu Kristi ná, gwada Lazglafta ya

¹ Daga tañtañ mamu gwada*. Kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta. Tsa gwada ya ta nzakway ka Lazglafta.

² Daga tañtañ, kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta.

³ Nda tsatsi magafta Lazglafta ta inda skwiha. Had skwi magaf Lazglafta kul had tsatsi wa.

⁴ Ma tsatsi zrafta hafu. Tsa hafu ya ta nzakway ka tsuwadaka mnduha.

⁵ Tsa tsuwadaka ya ta tsuwadakaku ma grusl, walañ a grusl ta ksafita dekdek wa.

⁶ Ka zlagaptá sana mndu ta hgə lu ka Yuhwana ghunaf Lazglafta.

⁷ Ka sagha tsi ña nzaku ka masləmtsəka tsuwadaka, kada zlglafta inda mnduha nda ma tsatsi.

⁸ Tsatsi a tsa tsuwadaka ya wu, zlagap ña ga masləmtsəka tsuwadaka tsatsi.

⁹ Tsa tsuwadaka ya ná, vərda tsuwadaka ya. Ma saghani ta ghəña hadik ka tsuwadaka tsi ta mnda səla.

¹⁰ Tsaw tsa gwada ya ná, nda ghada nza-kwani ma ghəña hadik, kabga nda tsatsi magafta lu ta ghəña hadik. Nziya nza tsi tsatsaf a mnduha wa.

¹¹ Saghani da mnduha, ka kwalaghuta mnduha ta tsu'afita.

¹² Lagha gwal ta tsu'afita, ka zlglaftá hgani. Ña tsahaya, ka vlanťá tsi ta hən ta mbrakwa nzaku ka zwana Lazglafta.

¹³ Nza a hən ka zwanani manda ya ta yagata mnda səla, manda ya ta kumə mndu a wu, ama sagha da Lazglafta manda ya ta kumə tsatsi.

¹⁴ Tsa gwada mnə lu ya kay ná, ka mbədavafťá tsi ka mndu, ka nzata mataba mu. Nda ndəgha nda zđakatahudi, nda kahwathwata. Nda ngha mu ta glakwani, glakwa zwan turtuktuk ghunaf Da ya. Zđakatahudi nda kahwathwatani katakata ya.

¹⁵ Ka gwadatá Yuhwana ta nzakway ka masləmtsəkani banluwa. «Wana tsa mndu

mnə yu kazlay: Tsa mndu ta sagha nda hula da ya ná, malaghumala ta i'i, kabga mamu tsatsi ma kđaku lu ka yatá i'i kə'a ya kay.»

¹⁶ Dagala zđakatahudi katakata, tfamaghatfa ta wi demdem, ta gđagda ta vlamatá zđakatahudi.

¹⁷ Nda ma dzva Musa vlata Lazglafta ta zlahu, ka sagha zđakatahudi nda kahwathwata nda da Yesu Kristi.

¹⁸ Had mndu ta kđə walañťá nghanťá Lazglafta wa. Tsa zwan turtuktuk ya ta nzakway ka Lazglafta, ta nzaku ma ghuva Da ya, tsatsi ta mnanťá nzakwa Lazglafta.

Gwada Yuhwana

Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Luk 3:1-18

¹⁹ Wya gwada mna Yuhwana ma ghunadaghata gwal dagaladagala ma la Yahuda ma Ursalima ta gwal dra skwi ña Lazglafta, nda la Levi. Ka lagha hən da đawanťa da tsi: «Wa kagha na?» ka hən.

²⁰ Ka mnatá Yuhwana ta kahwathwata, manana a ta hən wa. «Kristi a i'i wu,» ka'a klinistá ghəñani ta hən.

²¹ «Tsa wa kagha 6a? Iliya ka rki?» ka hən nda tsi. «Vani a i'i wu,» ka Yuhwana nda hən. «Anabi ka rki?» «Vani a i'i wa.»

²² «Wa kagha ka ñni dza'azlay nda gwal ta ghunaganaghata 6a? Wa i'i ka va kagha na?» ka hən nda tsi kay guli.

²³ «I'i ná, "Iwi ta gugudaku ma mtak yu, lele'anawa tvi ña mgham†"» ka'a nda hən, manda ya mnə anabi Isaya.

²⁴ Mataba tsa mnduha ghunadap lu da Yuhwana ya, mamu la Farisa.

²⁵ Ka đawglanťá hən da Yuhwana, «Wana Kristi a i'i wu ka ka, ta Iliya a yu wu ka ka, anabi a yu wu ka ka guli, ñaw ta maga ka ta batem 6a?» ka hən nda tsi.

²⁶ «I'i ná, nda imi ta magə yu ta batem. Mamu sana mndu mataba ghuni kul snanťá kuni. Tsatsi ta sagha nda hula da.

²⁷ Ra a yu ka plaptá zu'a 6a6ahani wu,» ka'a nda hən.

²⁸ Ma Betani maguta tsa skwiha ya, ta 6la ghwa Zurdeñ, ma vla magay Yuhwana ta batem.

Yesu Kristi ná, Zwanā Lazglafta ya

* 1:1 Ngha ta aya 14. † 1:23 Ngha ta Isaya 40:3.

29 Gamahtsimani ka nghə Yuhwana ta Yesu ta sagha da tsi. «Wana zwanja tuwaka Lazglafta ta klaghutá dmakwa mnduha.

30 Tsatsi tsa mndu mnə yu kazlay: Mamu sana mndu ta sagha nda hula dá ta malaghutá i'i, mamu tsatsi ma kdə lu ka yatá i'i kə'a ya kay.

31 I'i guli ná, si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə'a wa. Nana saghasagha yu da maga batem ma imi na ná, ŋa snanamtá la Isra'ila nzakwani,» ka'a.

32 Ka Yuhwana guli mantisa: «Nda ngha yu ta Sulkum ta saha daga ta luwa manda ghərbu', ka nzafta tida.

33 Si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə'a wu, ka mnihatá Lazglafta ta ghunaftá i'i ŋa maga batem ma imi ya kazlay: Tsa mndu dza'a nghanja ka ta saha Sulkum ka nzafta tida ya, tsatsi ta dza'a maga batem nda Sulkum nda ghuḁa, ka'a.

34 Ka nghanjá yu manda va tsaya. Nana mndu na ná, Zwanja Lazglafta ya, ka yu ta ghəŋani.»

Taŋtaŋa duhwalha Yesu

35 Gamahtsimani, ka vradaghata Yuhwana kawadaga nda gwal his mataba duhwalhani da va tsa vli ya.

36 Nghayni ta Yesu ta labə mantisa: «Wa a zwanja tuwaka Lazglafta,» ka'a.

37 Snaŋta tsa duhwalha his ya ta tsa gwada Yuhwana ya, ka laghu həŋ mista Yesu.

38 Kə'a ka Yesu mbəḁavata, ta nghə tsi ná, ta dza'a mistani həŋ. «Nu ta zbə kuni ḁa?» ka'a nda həŋ. «Maləma dá! Ga ta nzakwa ka na?» ka həŋ nda tsi.

39 «Saghawasa ka nghanata kuni ḁa!» ka'a nda həŋ. Ka laghu həŋ mistani, ka nghanatá həŋ ta vla nzakwani. Ta fitik hawu ta nzemndi fwaḁ vli nda tsa. Ka kdɪntá həŋ ta vaghay kawadaga nda tsi.

40 Mataba tsa mnduha his ta snaŋta gwada Yuhwana ka laghu mista Yesu ya ná, tekwa Andre ta nzakway ka zwanjani ma Simuŋ Piyer.

41 Tinəl ŋa zwanjani Simuŋ sli'afta tsi ka laghwi da mnay. Ka'a mantisa: «Slaḁsla ŋni ta Almasihu,» ka'a. Tsaya ta nzakway ka «Kristi.»

42 Ka kladaghatá tsi da Yesu, na ghur nghanja Yesu, ka'a nda tsi mantisa: «Simuŋ! Zwanja Yuhwana ka, Kefas dza'a hga lu ta kagha,» manda mnay kazlay: Pala kə'a ya.

43 Gamahtsimani, dza'a da Galili yu, ka Yesu. Ka guyatá tsi nda Filip, «mbada mista dá,» ka'a nda tsi.

44 Tsa Filip ya ná, mnda luwa Betsayda luwa i Andre nda Piyer ya.

45 Tahula tsa, ka guyatá Filip nda Natanayel guli. «Slaŋaghasla ŋni ta tsa mndu vindaf Musa ta gwada ta ghəŋani ma deftera zlahu nda ya ta mnə la anabi ta gwada ta ghəŋani ya kay. Yesu zwanja Yusufu mnda la Nazaret ya,» ka'a nda tsi.

46 «Mndərga wati skwi ya dina dza'a sabi ma luwa Nazaret na?» ka Natanayel nda tsi. «Sawi ka nghanata ka ḁa!» ka Filip. Ka sli'aftá tsi ka lagha.

47 Nghay Yesu ta laghani, «wana vərḁa mnda la Isra'ila kul haḁsana skwi ŋa tsanavata,» ka Yesu nda Natanayel.

48 «Ga snaŋta ka ta i'i na?» ka Natanayel nda tsi. «A'a! Ngha a yu ta kagha ta nzaku mista ghuraf ma kdə Filip ka hga kagha ya ra!» ka Yesu nda tsi.

49 «Maləma dá! Kagha ná, Zwanja Lazglafta ka, mghama la Isra'ila ka,» ka Natanayel nda Yesu.

50 «Zlay kagha ta zlgay tsa ḁa, kabga mnay dá kazlay: Nda ngha yu ta kagha mista ghuraf kə'a? dza'a nda ngha ka ta skwiha ta malaghutá tsaya,» ka Yesu nda tsi.

51 Ka Yesu sganaghata mantisa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a nda ngha kuni ta gunatá luwa buwan ŋa ŋla duhwalha Lazglafta, ŋa saha taŋ ta ghəŋa Zwanja mndu,» ka'a.

2

Kla makwa ma Kana

1 Ta mahkəna fitik, ka slatá skala kla makwa ma luwa Kana ta haḁika Galili. Tsaw laghala mani ma Yesu da tsa vla skala kla makwa ya.

2 Hgadagha hga lu ta i Yesu nda duhwalhani guli da tsa vla skala kla makwa ya.

3 Ka kdutá ima inabi. Ka mani nda Yesu mantisa: «Nda kdá ima inabi da həŋ,» ka'a.

⁴ «Nahgani ŋa gha nda i'i katək ní a ma! Ta maga a fitika dá wu,» ka Yesu nda tsi.

⁵ «Ka maga kuni ta inda skwi dza'a mnaghunata tsi,» ka mani ma Yesu nda kwalvaha.

⁶ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wudaha tsatsaf lu nda palaha ta za litir tghas mbsak tghas mbsak sanlaha, dərmaq nda hisamb-sak hisambsak sanlaha, ta kəl la Yahuda ka ghuḅa səlaha taŋ.

⁷ «Ndaghanafwa ndagha ta ya wudaha ya nda imi,» ka Yesu nda həŋ. Ka ndaghanafá həŋ te'te'. ⁸ «Ndana tama, taŋwatá ta mndu ta wa skwa zay,» ka Yesu nda həŋ, ka taŋtá həŋ.

⁹ Tapanata tsa mndu ta wa skwa zay ya ta tsa imi mbədanaf lu ka ima inabi ya ná, zdakwa skwi a va tsa wu, sna a guli ka sagha ga tsa ima inabi ya wa. Taghəŋa tsa gwal ta zakamtá tsa imi yeya nda sna. Ka hgantá tsi ta zə'ala makwa.

¹⁰ Ka'a nda tsi mantša: «Tiŋəl ima inabi ya zdá ta dgə lu ŋa mnduha, kada vla ya leghlegha tahula baghuta taŋ ná, ka laghwa kagha difanatá ya zdá, ka zlra kla-gapta ndana?» ka'a nda tsi.

¹¹ Tsaya taŋtaŋa mazəmzəm maga Yesu ma luwa Kana ta hadika Galili. Mantša ya maraŋta tsi ta glakwani. Ka faftá duhwalhani ta ghəŋ tida.

¹² Tahula tsa, ka sli'afá tsi ka lagha da luwa Kafarnahum kawadaga nda i mani nda zwanamani, nda duhwalhani tani, ka zatá həŋ ta fitik tsəbakw hada.

Ghazlay Yesu ta gwal ta dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46

¹³ Ndusagaghata fitika skalay la Yahuda ta Pak, ka lafi Yesu da Ursalima.

¹⁴ Bhadaghatani, ka lamə tsi da daḅa həga Lazglafta ka slanaghatá tsi ta mnduha ta dzawa slaha nda tuwakha, nda ghərbu'ha, nda gwal mbaḅa tsedi ta nzaku tavata tabəla taŋ hada.

¹⁵ Ka klaftá tsi ta tḅaŋ ŋa krupi, ka gh-zlagaptá tsi ta mnduha demdem ma tsa daḅa həga Lazglafta ya, nda tuwakha tani, nda slaha tani. Ka wutsidiŋtá tsi ta tseda

* 2:17 Ngha ta Zabura 69:10.

gwal mbədu, ka zlambidinṭá tabəla taŋ. ¹⁶ «Hliŋwa na skwiha na hadna, ma niŋ kuni ta həga Da dá ka həga mbəḅa dzvu,» ka'a nda gwal dzawa ghərbu'ha.

¹⁷ Ka havaktá duhwalhani ta skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta tazlay: «Dvafḅva* yu ta həga gha, manda vu ta dra tsi ta i'i,» ka'a ya

¹⁸ «Mndərga wati ma mazəmzəm dza'a ka magata, ŋa maraŋtá skwi kəl ka ka maga mndəra skwi mandana na?» ka la Yahuda zlaftá gwada nda tsi.

¹⁹ «Tasiŋwatasa ta na həga Lazglafta na, dza'a bəglafba yu ma fitik hkən,» ka Yesu nda həŋ.

²⁰ «Ta skwi vaku fwaḅ mbsak mku' mida za lu ta ba na həga Lazglafta na ná, ma fitik hkən dza'a bafta yu ri wa kə'a?» ka la Yahuda nda tsi.

²¹ Tsaw tsa həga ta gwada Yesu ya ná, ta gwada ta ghəŋa ghəŋani tsatsi.

²² Tsaya kəl duhwalhani tahula sli'agaptani ma mtaku, ka havaktá skwi ya mna tsi. Ka zlghaftá həŋ ta skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta, nda gwada Yesu ta mnata tani.

Nda sna Yesu ta skwi ma ŋudufa mnduha

²³ Ma fitika nzakwa Yesu ma Ursalima ta skala Pak, nda ndəgha gwal ta zlghafta nghər həŋ ta mazəmzəmha ta magə tsi.

²⁴ Lamə a tsaya da fəlma Yesu wu, kabga nda sna ta həŋ tsidiḅ.

²⁵ Psa a ta mnanata mndu ta gwada ta ghəŋa nzakwa sana mndu wu, kabga nda sna tsatsi ta skwi ma ŋudufa mndu.

3

I Yesu nda Nikwademu

¹ Mamu sana mndu mataba la Farisa ta hgə lu ka Nikwademu tekw mataba gwal dagaladagala mataba la Yahuda.

² Ka sli'afá tsi nda rvidik ka lagha slanaghatá Yesu. Ka'a nda tsi mantša: «Maləma dá! Nda sna ŋni kazlay: Mnda tagha skwi ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a, kabga haḅ mndu ta laviŋtá maga tsa mazəmzəmha ta magə kagha ya, ka haḅ Lazglafta kawadaga nda tsi wu,» ka'a.

³ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu ka mahis wu katsi, laviṅ a ta nghanṭá ga mghama Lazglafta wu,» ka Yesu nda tsi.

⁴ «Waka lu dza'a yəglagatá mndu nda ghada halatani, dza'a vrəgladaf vra da hudá mani, ṅa yəglagata ra?» ka Nikwademu nda tsi.

⁵ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu nda imi nda Sulkum wu katsi, laviṅ a ta walaṅṭá lami da ga mghama Lazglafta wa.

⁶ Ya yaga mndu ná, mnda səla tsaya. Ya yaga Sulkum ya ná, ṅa Sulkum tsa ya.

⁷ Ma ndərmim ka nda ndərmima kabga mnaghata dá: «Tkwe' ka yagatá kaghuni ka mahis' kə'a.

⁸ Nda ta tvi ta kumə tsi ta vyakwa falak. Ta snay ka ta ghudzagani, sna a ka ka ga sli'afta tsi wu, sna a ka ka ga ta dza'a tsi wa. Mantsa ya nzakwa inda mndu yaga lu ma Sulkum,» ka Yesu nda tsi.

⁹ «Waka skwi mantsa dza'a magaku?» ka Nikwademu nda tsi.

¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kagha mndu ta tagha skwi ṅa la Isra'ila ná, sna a ka ta tsa ra?

¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghata, skwi snaj ṅni ta mnə ṅni, skwi nghanṅ ira ṅni ta gwadə ṅni, tsaw tsu'a a kuni ta skwi ta mnə ṅni wa.

¹² Gwaday dá ta skwi ta magaku ta hadik ṅa ghuni, zlgha a kuni wu, waka kuni dza'a zlghaftá skwi ta magaku ta luwa dza'a mnaghunata yu tama?

¹³ Had mndu ta kdə lafi ta luwa, ka mndu ta saha daga ta luwa a tsi wa. Ba Zwanja mndu yeya ta saha daga ta luwa.

¹⁴ Manda va ya kapadaf Musa ta nahadika ghuvatili ta udzu ma mtak ya, manda va tsaya dza'a kapadafta lu ta Zwanja mndu,

¹⁵ kada mutsafta dər wa ta zlghaftá hafu ṅa kdekedzen.

¹⁶ «Dvudva Lazglafta ta ghəṅa hadik, kəl tsi ka vlatá Zwanjani turtuktuk, dər wa ta zlghafta, zwaduta a wu, mutsafmutsa ta hafu ṅa kdekedzen.

¹⁷ Ghunaga a Lazglafta ta zwanjani ṅa tsanaghatá guma ta mnduha ta ghəṅa hadik wu, ama ṅa mutsafta mnduha ma

ghəṅa hadik ta mbaku nda ma tsatsi, kəl Lazglafta ka ghunagatá Zwanjani ta ghəṅa hadik.

¹⁸ Mndu ta zlghaftá Zwanja Lazglafta, had guma ta ghəṅani wa. Mndu kul zlghafta, nda ghada tsatá guma ta ghəṅani, kabga kwalani kul zlghaftá Zwanja Lazglafta turtuktuk.

¹⁹ «Wya ghəṅa tsa guma ya: Ma saha tsuwadək ta ghəṅa hadik, ka zlanavatá mndu ta tsuwadək ka laghwí dvatá grusl, kabga slnaha taṅ kul dínaku.

²⁰ Inda mndu ta maga ghwadəka skwi, husaṅhusa tsuwadək. Had tsa mndu ya dza'a walaṅṭa sagha da tsuwadək wu da maravata slnani duway ta dabi.

²¹ Ka ṅərmani nzakwa mndu kahwathwata katsi ná, dza'a saghasa da tsuwadək kada nghavata inda slnani ta magə tsi tsidíd kazlay: Skwi ta magə tsi, zdəganazda ta Lazglafta kə'a.»

Yuhwana mnda maga batem nda Yesu

²² Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka laghwí ta hadika Zudiya. Ka nzdavata tsi tsəbakw fitik kawadaga nda həṅ hada. Ka magə tsi ta batem ṅa mnduha.

²³ Ta magə Yuhwana ta batem guli ṅa mnduha ma sana vli ta hgə lu ka Inuṅ, ndusa nda sani vli ta hgə lu ka Salima, kabga dagala imi hada. Ka va sli'adaghatá mnduha ṅa maganaftá batem ta həṅ.

²⁴ Ma tsa fitik ya, ta la a lu ksaghatá Yuhwana da gamak karaku wa.

²⁵ Ka sli'anaftá duhwalha Yuhwana ta zlərdutawi nda sana mnda la Yahuda ta ghəṅa gwada ta ghuḅa səla.

²⁶ Ka sli'aftá həṅ ka lagha da mnay ṅa Yuhwana kazlay: Maləma dá! Tsa mndu si kawadaga nda kagha ta ḅla ghwa Zurdeṅ si ta mnə ka ta gwada ta ghəṅani ya kay ná, wa'a ta maga batem ṅa mnduha. Ta sli'i inda mnduha da tsi, ka həṅ.

²⁷ Ka Yuhwana mantsa: «Had mndu dza'a mutsaftá sana skwi ka Lazglafta a ta vlanṅa wa.

²⁸ Nda sna kaghuni nda sləməṅa ghuni ta mnə yu tazlay «Kristi a i'i wu' kə'a. Ghunidik ghuna lu ma kdaku tsatsi ka sagha.

²⁹ Nja zwanja midzi ta kla lu ta makwa, gra zwanja midzi ya guli ná, tavatani ta nzata tsi ka sna lwa gwada ta gwadagapta zwanja midzi. Snanjani ta gwada ta gwadagapta tsi ya, rfayni ta rfu. Manda tsaya ta rfa i'i ta rfu guli. Ndanana ná, rfu na da ta rfay.

³⁰ Ka nja tsatsi nda nja, ka htakwa i'i nda hta.

³¹ «Mndu ya ta saha daga ta luwa ná, nzanaghanza tsatsi ta ghəja inda skwi demdem. Mndu ya ta ghəja hadik guli ná, na ghəja hadik tsatsi. Gwada ta ghəja skwi ta ghəja hadik nani ta gwaday. Mndu ta saha daga ta luwa ná, [ta ghəja inda skwi nzanaghata tsatsi].

³² Gwada ta ghəja skwi nghan tsi nda ya snan tsi ta gwada tsi. Had mndu ta tsu'afat gwadani wa.

³³ Mndu ta tsu'afat gwadani ná, grafgra tsa mndu ya ta Lazglafta kazlay: Kahwathwata ya ka'a.

³⁴ Mndu ghunaga Lazglafta ná, gwada Lazglafta ta gwada tsi, kabga zwakuzwakwa Sulkum vlan Lazglafta mida.

³⁵ «Dvudva Da ta Zwan, ka fanamtá tsi ta inda skwi ma dzvani.

³⁶ Mndu ta zlghaftá tsa Zwan ya mutsafmutsa ta hafu. Mndu ta kwalaghutá zlghaftá tsa zwan ya mutsafta a ta tsa hafu ya wa. Ta ghəja basa nudufa Lazglafta yeya ta nzaku ta ghəjani,» ka'a.

4

I Yesu nda markwa la Samari

¹ Ka snantá la Farisa ta mnay kazlay: Mal mnduha ta sli'i da maga batem da Yesu ka ya da Yuhwana ka'a.

² Ka kahwathwatani ka lu mnay katsi ná, Yesu a ta maga batem na mndu wu, duhwalhani zlanaj tsi ta magay. Snanja Yesu ta tsa gwada ta mnə lu ya,

³ ka sli'afat tsi ta hadika Zudiya na vrə ta hadika Galili.

⁴ Wya nda ma hadika Samari ta laba tsi ya,

⁵ ka bhadaghatá tsi da sana vli ta hge lu ka Sikar ndusa nda vwaha Yakubu ta vlantá zwanjani Yusufu bamma, ta hadika Samari.

⁶ Ma tsa vli ya, mamu vəvrəma Yakubu. Manda hərfatá Yesu ta mbađa, ka nzatá tsi ta wa tsa vəvrəm ya, wər ma ghəj fitik nda tsa.

⁷ Ka lagha sana markwa la Samari da ta imi. «Tidifta ta imi ka sa'ata yu,» ka Yesu nda tsi.

⁸ Ma tsa fitik ya, laghula duhwalhani da luwa da skwa skwa zay.

⁹ «Waka kagha ta nzakway ka mnda la Yahuda, ta dawa imi na say da i'i ta nzakway ka markwa la Samari na?» ka tsa marakw ya nda tsi. Tsaw had la Yahuda ta guya vgha nda la Samari wa.

¹⁰ Ka Yesu mantse: «Ka má nda sna ka ta skwi ta kumə Lazglafta ta vlaghata, nda mndu ya ta dawa imi na say da kagha katsi ná, má kagha má dza'a dawa imi na say, má na vlaghatani ta imi ta vla hafu,» ka'a nda tsi.

¹¹ Ka tsa marakw ya nda tsi mantse: «Mghama da! wana had skwi na tagafta da kagha wu, nda la na vəvrəm na guli, ga dza'a mutsa ka ta tsa imi ta vla hafu ya na?»

¹² Mal kagha ka dzidza nni Yakubu si ta sa ima na vəvrəm na nda zwanani, nda rinani tani, ka zlanantá tsi na ra?» ka'a.

¹³ Ka Yesu nda tsi Mantse: «Dər wati ma mndu ta sa na imi na ná, ta dza'a kuzlanakuzla ndala,

¹⁴ ama mndu dza'a sa na imi dza'a vlanja yu na ná, walglanja a ndala ta kuzlanja wa. Tsa imi dza'a vlanja yu ya ná, dza'a nuna ka dzubay, na mbəzagapta hafu na kdekedzen mida,» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ «Mghama da! Vlihavla ta tsa imi ya tsa, kada kwala ndala ta kuzliglihata, ka kwala yu ta səglagha da ta imi hadna,» ka tsa marakw ya nda tsi.

¹⁶ «La hgaktá zə'ala ghuni, ka sagha kuni da hadna,» ka Yesu nda tsa marakw ya.

¹⁷ «Had zə'ala da wu,» ka tsa marakw ya nda tsi. Ka Yesu nda tsi mantse: «Ta na gha ta mnay kazlay: Hadu zə'ala da wu ka'a,

¹⁸ kabga hutaf zə'ala gha. Nana ga tan ka ndanana guli, zə'ala ghuni a wu, raghatani mnay gha mantse ya,» ka Yesu nda tsi.

¹⁹ «Mghama da! Anabi ka ta grə yu nda na skwi na.

²⁰ Dzidzihə nni la Samari ná, ta na ghwá na si ta maga hən ta du'a na Lazglafta. Ka kaghuni la Yahuda ná, ma Ursalima vla

maga du'a ɲa Lazglafta, ka kaghuni,» ka tsa marakw ya.

²¹ Ka Yesu nda tsi mantša: «Marakw na, zlgħafzlgħa ta i'i. Dza'a sagħasa fitik dza'a kwal kuni maga du'a ɲa Da ta na ghwá na, dər ma Ursalima.

²² Kaghuni la Samari, ɲa skwi kul snaɲtá kuni ta maga kuni ta du'a. Aɲni la Yahuda, ɲa skwi snaɲ ɲni ta maga ɲni ta du'a, kabga da la Yahuda sagħa mbaku.

²³ Dza'a sagħasa fitik, nda maga vani ndanana. Ma Sulkum nda ya ma kahwathwata dza'a kəl mnduha ka maga du'a, ɲa tsəbáy taɲ ta tsəlbu ɲa Da, kabga mndərga tsa mnduha ta tsəba tsa tsəlbu ya ta zbə Da.

²⁴ Lazglafta ná, Sulkum ya. Tsa mnduha ta maga du'a ɲani ya, ma Sulkum nda ya ma kahwathwata ta maga həɲ,» ka Yesu nda tsi.

²⁵ «Nda sna yu kazlay: Dza'a sagħasa Almasihu, ta hgə lu ka Kristi ya, kə'a. Ka sagħasa tsi, dza'a mnaɲnamna ta inda skwi,» ka tsa marakw ya nda tsi.

²⁶ «Tsa mndu ta mnə kagħa ya na i'i ta gwada nda kagħa na,» ka Yesu nda tsi.

²⁷ Tata gwada həɲ, ka vraktá duhwalhani. Ka ndərmimi duhwalhani ta tsa nzatani ka gwada nda tsa marakw ya. Tsit-sirid, nzanza həɲ, had ya ta pslanaftawi, ka dawanta da tsi kazlay: Nu ta daw ka da tsi, ari nu ta gwadə ka nda tsi na kə'a wa.

²⁸ Ka gi zlanatá tsa marakw ya ta bzleghwani hada ka lagħwi da luwa da mnay ɲa mnduha.

²⁹ Ka'a mantša: «Sawa ngħa mndu ta mnihatá inda skwiha maga yu ba, zlah Kristi na mndu na?» ka'a.

³⁰ Ka sli'agaptá mnduha ma luwa, ka lagħa slanagħatá Yesu.

³¹ «Maləma dá! Kwa za ta skwa zay mis-immisim,» ka duhwalhani nda Yesu, ma tsa fitik ya.

³² «Mamu skwa zaya dá kul snaɲtá kaghuni,» ka Yesu nda həɲ.

³³ «Mamu mndu ta klanaktá skwa zay ra?» ka duhwalhani mataba taɲ.

³⁴ Ka Yesu nda həɲ mantša: «Maga skwi ta zdəganatá mndu ya ta ghunigihata ka kdinistá slnani, skwa zaya dá.

³⁵ «Ta fwad pdakwa tili ka tska nimaya ta vwah» a ka kaghuni ndanana wu ra?

ka i'i nda kaghuni wa, ngħadapwangħa ta ndəhatá nimaya ta vwah ba, ta ghwan a lu ka ts kay wa.

³⁶ Mndu ta tska nimaya ta vwah ná, ta mutsay ta nisəlani, ɲa tskanatani ta hulfani ɲa hafu ɲa kdekeden. Mantša ya, ɲa rfay mndu ta sləgaf ta nda mndu ta ts kata ta rfu kawadaga.

³⁷ Tsa mahdihdi mnə lu kazlay: Slgadatá slgayslgay ɲa sani, ts katá ts kayts kay ɲa sani kə'a ya ná, kahwathwata nzakwani.

³⁸ Da vli kul magatá kuni ta slna ghunagħunafta yu. Ghuyghuya sanlaha ta dawwa ma slna, ka lagħa kaghuni da ɲatsa ndela tsa slna taɲ ya,» ka'a.

³⁹ Nda ndəgha la Samari ma tsa luwa taɲ ya ta zlgħaftá Yesu ta ghəɲa tsa gwada mna tsa marakw ya ta mnay kazlay: Ka mnihatá tsi ta inda skwiha maga yu kə'a ya.

⁴⁰ Ma lagħa la Samari da slanagħatá Yesu, ka ndəbə həɲ ta dzvu da tsi ɲa nzatani kawadaga nda həɲ. Ka nzatá tsi ka zatá fitik his hada da həɲ.

⁴¹ Ka sgavagħatá ndəghata mnduha ta zlgħaftá Yesu, kabga Yesu ka ghəɲani ta mna gwadani ɲa taɲ.

⁴² «Zlgħafzlgħa aɲni ndanana tama makwa na, kabga gwada għa mna ka yeya a wa. Nda sna vərda aɲni nda sləməɲa ɲni. Grafgra ɲni kahwathwata kazlay: Na mndu na ná, mnda mba mnduha ta ghəɲa hadik ya kə'a.»

Mbanafta Yesu ta zwanja sana mnda ksa slna ɲumna

⁴³ Tahula tsa fitik his ya, ka sli'aftá Yesu hada ka lagħwi ta hadika Galili.

⁴⁴ Tsaw si wya ka Yesu mnata: «Had lu ta vla glaku ɲa anabi ta hadikani wu» kə'a.

⁴⁵ Bhadagħatani ta hadika Galili, ka tsu'aftá gwal hada. Tsa gwal ta tsu'afta ya ná, gwal ta ngħantá inda skwi maga Yesu ma Ursalima ma fitika skala Pak ya, kabga si labla hahəɲ guli da vla tsa skalu ya.

⁴⁶ Ka vragħatá tsi tama da luwa Kana ta hadika Galili, ma vla mbədanaftani ta imi ka ima inabi ya kay. Tsaw mamu sana mndu dagala ma slna ɲumna, ta maga slna ga mgham ma luwa Kafarnahum, kul dughwanaku zwanjani ta kala ghəɲ.

⁴⁷ Snaŋtani kazlay: Sli'afslia Yesu ta hadika Zudiya, ka sagha ta hadika Galili kə'a, ka sli'aftá tsi ka lagha slanağhata. Ka'a nda tsi mantša: «Kdakkdək, mbađa mbaŋaftá zwaŋa da kul dughwanaku, ta kala ghəŋ,» ka'a.

⁴⁸ Ka Yesu nda tsi mantša: «Ka ta ngha a kaghuni ta mazəməzəm nda skwa ndərmimay wu ná, zlgħa a kaghuni kay tama wa!» ka'a.

⁴⁹ Ka tsa mndu ta maga slna ga mgham ya nda tsi mantša: «Mghama da! Mbađa ma kdaku zwaŋa da mtuta,» ka nda tsi.

⁵⁰ Ka Yesu nda tsi mantša: «La dzagħa! Wa a zwaŋa għa wdərwdər,» ka'a.

Ka zlgħaftá tsa mndu ya ta tsa gwada mnana Yesu ya, ka sli'aftá tsi ka lagħwi dzagħani.

⁵¹ Ta laha tsi ta tvi ta dza'a dzagħa, ka guyatá tsi nda kwalvahani ta ŋlu da mnay ŋani kazlay: Wa'a nda mba zwaŋa għa wdər kə'a.

⁵² Ka tsa mndu ya mantša: «Ta wati luwa leŋavata tsi na?» ka'a dawəŋta da həŋ. «Ki'a hdzikata fitik ma ghəŋ dahawu, ta lavagħutá tsa ŋudidarani ya,» ka həŋ nda tsi.

⁵³ Ka graftá tsa dani ya, ta tsa luwa ya mna Yesu ŋani kazlay: Wdərwdər zwaŋa għa kə'a ya. Daga bađu tsa ka zlgħaftá tsatsi nda gwal ga taŋ tani ta Yesu.

⁵⁴ Tsaya mahisa mazəməzəm maga Yesu ta hadika Galili manda zlaŋtani ta hadika Zudiya.

5

Mbaŋafta Yesu ta sana mndu nda ragħwa səlani

¹ Tahula tsaya, ka slatá skala la Yahuda ma Ursalima. Ka laf Yesu da hada.

² Tsaw ma Ursalima, mamu sana ghwa tsap lu ndusa nda watgha saba tuwakha. Betsayda ta hga lu ta tsa ghwa ya nda gwada Hebru. Ta wa tsa ghwa ya mamu glakamha hutaf.

³ Ma tsa glakamha ya, mamu ndəghata gwal kul dughwanaku mida, manda gwal nda ghulpa, nda gwal ta dzəgidi, nda gwal nda rwa səla taŋ nda dzva taŋ ta kzla gigdavata imi.

⁴ Tsaw ta sasa duhwala Lazglafta tazlay da tsa imi ya ŋa gigdanafta. Ka gigdavafgigda tsa imi ya, ka tinəl wa ta gi laha dida tahula gigdavaftani ya, nda mba tsa mndu ya dər kinawu tsa daŋwani ya.

⁵ Hkənmbsak tghas mida vakwa sana mndu ma daŋwani ta nzaku hada.

⁶ Kə'a ka Yesu ná, ta hani tsa mndu ya. Nda sna guli kazlay: Nda kda fitikani ta bəsa tsa daŋwa ya kə'a. «Ta kumay ka ta mbafta għa ra?» ka'a nda tsi.

⁷ «Mghama da! Had mnda da ŋa fadihata da imi gigdavafər tsi wa. Ka dza'a yu, ka yu ya ná, gi tinlagħuta sani ta laha ka i'i,» ka tsa mndu kul dughwanaku ya nda tsi.

⁸ «Sli'afslia għa kla ta skwa hana għa, ka sli'a ka,» ka Yesu nda tsi.

⁹ Gi hadahada ka mbaftá tsa mndu ya, sləŋad klaftá skwa hanani, ka sli'i. Tsaw, bađu Sabat magakwa tsa skwi ya.

¹⁰ Ka la mali ma la Yahuda nda tsa mndu mbanaf lu ya mantša: «Sabat a vli gita kay ra? Wa ta mnagħatá kla skwa hana għa na?» ka həŋ.

¹¹ «"Kla ta skwa hana għa, ka sli'a ka" ka tsa mndu ta mbađifta ya nda i'i,» ka'a nda həŋ.

¹² «Wa tsa mndu ta mnagħata kazlay: Kla ta skwa hana għa ka sli'a ka kə'a ya na?» ka həŋ dawəŋta da tsi.

¹³ Tsaw sna a tsa mndu mbanaf lu ya ta tsa mndu ta mbaŋafta ya wu, kabga zadamzada Yesu mataba tskata mnduha ma tsa vli ya.

¹⁴ Bats nzda, ka guyaftá Yesu ta vgha nda tsa mndu ya ma daba həga Lazglafta. «Wana nda mba ka ndana tama, yaha ka walgləŋta maga dmaku da slagħagħatá ya katakata ta malagħutá tsaya,» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ Ka sli'aftá tsa mndu ya, ka lagħwi da mnay ŋa la mali ma la Yahuda kazlay: Yesu tsa mndu ta mbidifta ya kay kə'a.

¹⁶ Tsaya kəl la mali ma la Yahuda ka zba htšina Yesu, kabga magatani ta tsa skwi ya bađu Sabat.

¹⁷ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Tata maga slna Da da kulam ndanana, mantša i'i guli, tata maga slna yu kulam ndanana,» ka'a.

¹⁸ Ta ghəŋa tsa gwada gwada tsi ya, ka zbəgəltə la mali mataba la Yahuda ta Yesu

ḡa dzata. Ta ḡhəḡa vəl 6lanaptani ta zlaha Sabat kwenḡkwenḡ a ta zba həḡ wu, kabga mnayni kazlay: Vərdə Lazglafta na Da dā kə'a ta gra ḡhəḡani nda Lazglafta guli ya.

Vlanḡta dani ta inda mbrakwani ta zwanḡani

¹⁹ Ka Yesu vrəḡliḡtá ḡwadani nda həḡ mantḡa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, laviḡ a zwanḡ ta magatá skwi ḡaghəḡ ḡaghəḡani, ka ḡgha a tsi ta skwi ta magə Da wa. Ka kinawu ta maga Da ta inda skwi ya, ka gragra mantḡa ya ta maga zwanḡ guli.

²⁰ Ta dḡvay Da ta zwanḡ. Tsaya ta kəl tsi ka maranḡntá inda skwi ta magə tsi, ḡa maranḡntani ta slnaha ta malaghutá nana, kada ḡghaḡta kuni ta skwa ndərmimay.

²¹ Manda ya ta sli'aganapta Da ta ḡwal nda rwa nda hafu ya, mantḡa ya ta vlanḡta zwanḡ ta hafu ḡa mndu ta kumə tsi.

²² Tsa a Da ta guma ta ḡhəḡa mndu wu, ma dzva zwanḡ fanamta tsi ta inda guma ḡa gumay,

²³ kada vla inda mndu ta ḡlaku ḡa zwanḡ, manda ya ta vlə həḡ ta ḡlaku ḡa Da ya. Ka vla a mndu ta ḡlaku ḡa zwanḡ wu katsi, had' tsa mndu ya ta vla ḡlaku ḡa Da ta ḡhunagatá tsa zwanḡ ya wa.

²⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta sna ḡwadā dā, ka zlgħaftá tsi ta mndu ta ḡhunigihatá, mamu hafu ḡa kdekedzenḡ ma tsa mndu ya. Had' lu dza'a tsanaghatá guma ta tsa mndu ya wa. Nda ḡhada Pak tsa mndu ya ta mtaku ka lagħwi da hafu.

²⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a sagħasa fitik, nda ḡhada va sagħani, dza'a kəl ḡwal nda rwa ka snanḡtá lwa Zwanḡa Lazglafta. Tsa ḡwal dza'a snanḡta ya dza'a nzakway nda hafu.

²⁶ Manda dāslakwa hafu ta nzaku ma Da ya, manda tsaya vlanḡta tsi ta zwanḡ ḡa mutsakwa hafu ma tsatsi guli.

²⁷ Ka vlanḡtá tsi ta mbrakwa tsa guma, kabga nzakwani ka Zwanḡa mndu.

²⁸ Tsaya a skwi ḡa ndərmimay ḡhuni wu, dza'a sagħasa fitik dza'a kəl inda ḡwal ma kulu ka snanḡtá lwani

²⁹ ḡa sli'agapta tanḡ. ḡwal ta maga skwi dīna ya, dza'a sli'agapta ḡa nzata nda hafu hahəḡ. ḡwal ta maga skwi kul dīnaku ya

guli, dza'a sli'agapta ḡa tsanaghatá guma ta həḡ hahəḡ.»

Nzakwa Zwanḡ ka masləmtsək

³⁰ Ka Yesu mantḡa: «Had' sana skwi dza'a magata i'i ḡaghəḡ ḡaghəḡa dā wa. Manda ya mniha Lazglafta ta tsa yu ta guma. Nda tvani ta tsa yu ta guma kabga zba a yu ta skwi ta kumə ḡhəḡa dā wu, skwi ta zdfəganatá mndu ta ḡhunigihata ta zbə yu.

³¹ «Ka i'i katsi mnatá ḡwadā ta ḡhəḡa dā katsi ná, had' hayhaya tsa ḡwadā dā ya nda tsa wa.

³² Ka sana mndu katsi mna ḡwadā ta ḡhəḡa i'i katsi, nda sna yu kazlay: Tsa ḡwadā ta mnə tsi ta ḡhəḡa i'i ya ná, kahwathwata nzakwani kə'a.

³³ ḡhunaf ḡhuna kuni ta mnduha da Yuhwana ka mnaghunatá tsi ta kahwathwata.

³⁴ I'i tadā ná, zbanḡ a yu ta mndu ḡa mna ḡwadā ta ḡhəḡa dā wa. Tsaya kwenḡkwenḡ mnaghuna yu ḡa mutsay ḡhuni ta hafu.

³⁵ Yuhwana ná, pitirla ta zlgħaku ka tsuwadaka vli ya. Kumənḡkuma kuni ta nzdavata nda rfu ma tsuwadəkani.

³⁶ «I'i, mamu ḡa dā ma ḡwadā ta ḡhəḡa dā ta malaghutá ḡa Yuhwana. Tsa ḡwadā ya ná, slnaha vliha Da ḡa kdānafta dā ta magay ya. Tsa slnaha ta kdə yu ta magay ya, ta maranḡta tsidid' kazlay: Da ya ta ḡhunigihata kə'a.

³⁷ Tsa Da ta ḡhunigihata ya, ta mnanḡtá ḡwadā ta ḡhəḡa dā. Anḡ mndani ta walanḡ a kuni ta snanḡtá lwani wa. Ta walanḡ a kuni ta ḡghaḡtá kumani guli wa.

³⁸ Nza a ḡwadani ma ḡudufa ḡhuni wu kabga zlgħaf a kuni ta mndu ya ḡhunaga tsi wa.

³⁹ «Ta ndi'andi'a kuni ka tagħa skwi ya nda vinda ma ḡwadā Lazglafta kabga mida dza'a mutsa ḡni ta hafu ḡa kdekedzenḡ ka kuni. Tsa ḡwadā Lazglafta nda vinda ya ná, ta ḡhəḡa i'i ta ḡwadā tsi.

⁴⁰ Sew va a kuni ta sagħa da i'i ḡa mutsa vərdā hafu wa.

⁴¹ «Da mnda səla a ta mutsa i'i ta ḡlakwa dā wa.

⁴² Tsaw nda sna i'i ta kaghuni tsidid' kazlay: Dvu a kuni ta Lazglafta wu kə'a.

⁴³ Da dā ta ḡhunigihata, ka kwalaghutá kuni ta tsu'aftá i'i. Ka ma sana mndu ta

klaftá ghənjani ka ghənjani ka sagha katsi ná, má tsu'aftsu'a kuni.

⁴⁴ Kaghuni gwal ta d̄va glaku da sani nda sani, ka kwalaghutá zba glaku daga da Lazglafta turtukwani, waka kuni má dza'a zlghafta na?

⁴⁵ «Yaha kuni da uwalay kazlay: Dza'a wlay yu ta kaghuni da Lazglafta kə'a. Tsa Musa faf kaghuni ta ghənj tida ya dza'a wla kaghuni.

⁴⁶ Ka má zlghafzlgha kuni ta Musa katsi ná, má zlghafzlgha kuni ta i'i guli, kabga vindaf ta ghəña i'i tsatsi ta gwada.

⁴⁷ Ka si zlghaf a kaghuni ta skwi vindaf tsatsi ya wu ní, waka kuni dza'a zlghaftá gwada da na?» ka'a.

6

Zunja Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf

Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Luk 9:10-17

¹ Tahula tsaya, ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta sana 6la tsa ghwa Galili ta hgə lu ka Tiberyad ya guli.

² Ka sli'aftá dəmgə rutut mistani nghər hən ta mazəmzəm, ka mbamba gwal kul dughwanaku.

³ Ka nlaghatá Yesu ta ghwá ka nzagata hada kawadaga nda duhwalhani.

⁴ Tsaw ndusa fitika skala Pak ta nzakway ka skala la Yahuda.

⁵ Kə'a ka Yesu klanťá ghənj ka nghadapta ná, rutututa dəmgə ta lagha da tsi. Ka'a mantsa: «Ga dza'a skwakta mu ta buradi nja zunustá na ndəghata mnduha na?» ka Yesu nda Filip.

⁶ Nja tsakwasla gwada da tsi kəl tsi ka mnanata mantsa, kabga nda sna tsatsi ta skwi dza'a tsi magay.

⁷ Ka Filip nda tsi mantsa: «Dər tseďa vagha mnduha his dərmək* ta maga slna klaf lu nja dzawaktá buradi nda tsi ná, slaghu a dər nja valanťá hən ki'a ki'a wu,» ka'a nda tsi.

⁸ Ka sani mataba duhwalhani ta nzakway ka Andre zwanjamani ma Simun Piyer nda tsi mantsa:

⁹ «Mamu sana zwan hadna nda buradi hutaf nda tsulhwa zwana klipi his da tsi,

tsaw nja slafta kawu mataba ndəghata mnduha mandana na?» ka'a.

¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Mnanawa mna ta hən ka nzanzata hən nda nzanza,» ka'a. Tsaw mamu dyatá kuzun ksif ma tsa vli ya, ka nzanzaftá mnduha ta maga dambu' hutaf tida.

¹¹ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghənjani, ka daganaftá tsi ta tsa mnduha ta nzaku ya. Ka daganaftá tsi ta tsa klipiha ya ta hən guli manda ya ta kumə hən.

¹² Manda babaghawta mnduha, «Tskafwa padakwani yaha da badzuta,» ka Yesu nda duhwalhani.

¹³ Ka tsakftá hən, ka ndaghanaftá hən ta ghwanak ghwanpda his nda pdakwa tsa buradi hutaf ya, tahula babaghawta tan demdem.

¹⁴ «Nana mndu na vərda anabi dza'a sagha ta ghəña hadik mnə lu kay ya,» ka tsa mnduha ta nghanťá mazəmzəm maga Yesu ya.

¹⁵ Tsatsafta Yesu kazlay: Dza'a saghasa lu da ksafita nda mbraku nja nzakwani ka mgham kə'a, ka kdinta Yesu ta nlaglaghata ta ghwá.

Mbaday Yesu ta mbada ta imi

Mat 14:22-33, Mak 6:45-52

¹⁶ Magatá hawu, ka sli'agatá duhwalhani ta wa drəf.

¹⁷ Ka sli'adamťá hən da kwambalu nja tsughwada drəf nja dza'a da luwa Kafarnahum. Nda ghada kuzatá vli, ta vradagha a Yesu slanaghatá hən wa.

¹⁸ Tata ndrə hən, ka sli'avafťá falak dagala katakata, ka kapatsa'uwaku drəf.

¹⁹ Swadap swa duhwalha Yesu ta kwambalu ta maga meli hutaf ka mku' a tsi, ka nghanťá hən ta Yesu ta mbada ta drəf ta ndusadaghata tavata kwambalu, ka ksafťá zlən ta hən.

²⁰ «I'i ya tane! Ma zlən kuni ta zlən!» ka Yesu nda hən.

²¹ Si ta kumay hən ta klamta da kwambalu sizlay, gi nda 6hadaghata kwambalu da tsa vli ta dza'a hən ya.

Zbay dəmgə ta Yesu

* 6:7 Ngha ta Mata 20:2.

²² Gamahtsimani, ka havaktá tsa mnduha ta nzaku ta wa drəf ya kazlay: Turuktuk kwambalu si ta lagha da tsa vli ya kə'a. Grafgra həŋ guli kazlay: Lamə a Yesu kawadaga nda duhwalhani dida wu kə'a. Nda ghəŋa taŋ laghwa duhwalhani.

²³ Ma va tsa fitik ya, ka sli'aftá sana kwambalu ma luwa Tiberiya, ka ɓhadaghatá həŋ ndusa nda tsa vli kəl Mgham Yesu ka rfanaghatá Lazglafta ta ghəŋa buradi, ka zutá mnduha ya kay.

²⁴ Nghay mnduha ná, had Yesu hada wu, had duhwalhani hada guli wu, ka sli'adamtá həŋ da tsa kwambalu ya ka laghwi da luwa Kafarnahum da zba Yesu.

Yesu ná, dafa hafu ya

²⁵ Ka ɓhadaghatá həŋ ka zbə həŋ, ka slanaghatá həŋ ta wa sana ɓla tsa drəf ya. «Maləma dá! Yawu saghwa ka da hadna kay?» ka həŋ nda tsi.

²⁶ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta zbə kabga vəl nghan̄ta ghuni ta mazəmzəm a kuni ta i'i wa. Ta zbə kabga zuta ghuni ta buradi, ka baghaftá kuni, kuni ta i'i.

²⁷ Ma ksə kuni ta slna ŋa skwa zay dza'a ɓadzuta. Nəwawaŋa ka maga slna ŋa skwa zay ta nzdavata dza'a vlaghunatá hafu ŋa kdekedzeŋ. Tsa skwa zay ya ná, Zwaŋa mndu dza'a vlaghunata, kabga ta tsatsi thafta Da ta ŋizla vlan̄tani ta mbraku,» ka'a nda həŋ.

²⁸ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Nahgani dza'a aŋni magay ŋa kd̄iŋtá magatá slna Lazglafta na?» ka həŋ.

²⁹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Zlghafta ghuni ta mndu ya ghunaga tsi, na slna ya ta kzlə Lazglafta ta maganata ghuni,» ka'a.

³⁰ Ka həŋ mantsa: «Mndərga wati mazəmzəm laviŋ ka ta magan̄nata ŋa nghan̄ta ŋni, kada zlghafta ŋni ta kagha na? Wati slna dza'a ka magata na?

³¹ Zuza dzidziha ŋni ta Mana ma mtak. Manda ya nda vinda na: “vlagavla ta buradi daga ta luwa† ŋa taŋ, ŋa zay taŋ,» ka həŋ nda tsi.

³² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, Musa a ta vlaghu-

natá buradi ta saha ta luwa wa, Da dá ta vlatá buradi ta saha ta luwa.

³³ Tsa Buradi vlaga Lazglafta ya ná, tsa ta saha ta luwa ta vla hafu ŋa mnduha ta ghəŋa hadik yeya,» ka'a nda həŋ.

³⁴ Ka həŋ mantsa: «Mghama dá! gdagdá ta vlan̄natá mndərga tsa buradi ya,» ka həŋ.

³⁵ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «I'i buradi ta vla hafu. Ka saghasa mndu da i'i, walglan̄ta a maya ta kuzlan̄ta wa. Ka zlghafzlgħa mndu ta i'i, walglan̄ta a ndala ta kuzlan̄ta wa.

³⁶ Wya mnaghunamna yu, nda ngha kuni ta i'i, ka kwalaghutá kuni ta zlghaftá i'i.

³⁷ Inda gwal vliha Da, dza'a saghasa həŋ da i'i. Had i'i guli dza'a zlan̄tá mndu ya ta sagha da i'i ma bli wa.

³⁸ Sa a i'i ta luwa ŋa maga skwi ta kumə yu wa. Sasa i'i ŋa maga skwi ta kumə mndu ta ghunighata.

³⁹ Skwi ta kumə mndu ta ghunighata ná, kwala dá kul zlanaghutá inda gwal vliha tsi, ŋa sli'aganapta dá ta həŋ bađu kdakwa ghəŋa hadik.

⁴⁰ Wya skwi ta kumə Da dá, dər wati ma mndu ta nghan̄tá zwan̄ ka zlghaftá tsi, nda mutsa hafani ŋa kdekedzeŋ. Dza'a sli'aganapsli'a yu bađu kdakwa ghəŋa hadik,» ka'a.

⁴¹ Ka ruruŋwaku la Yahuda ta ghəŋani, kabga mnayni kazlay: I'i buradi ta saha daga ta luwa kə'a.

⁴² «Tsatsi a Yesu zwaŋa Yusufu kay wu ra? Tsatsi a na snan̄ amu ta i dani nda mani na ra? Ta ghəŋa wu ta mna tsi kazlay: Sa daga ta luwa yu kə'a ɓa?» ka həŋ.

⁴³ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Zlanawazla ta ruruŋwaku mataba ghuni,

⁴⁴ had mndu dza'a laviŋtá sagha da i'i, ka ghunagaha a Da ta ghunighata da i'i wa. I'i, dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya bađu kdakwa ghəŋa hadik.

⁴⁵ Wya skwi vindaf la anabi: “Dza'a taghanaftagha Lazglafta‡ ta skwiha ta həŋ.” Dər wa ta snay, ka zlghaftá tsa skwi ta taghə Lazglafta ya, dza'a saghasa tsa mndu ya da i'i.

⁴⁶ Va a tsaya ta mnay kazlay: Nda ngha tsa mndu ya ta Da nda irani kə'a wu, ba

† 6:31 Ngha ta Sabi 16:13-15, 31. ‡ 6:45 Ngha ta Isaya 54:13.

mndu ta saha da Lazglafta yeya nda ngha ta Da nda irani.

⁴⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlghaftá i'i, nda mutsa hafani ña kdekedzenj.

⁴⁸ I'i buradi ta vla hafu.

⁴⁹ Zuza dzidziha ghuni ta mana ma mtak, kulam nda tsa, rwurwa inda tanj.

⁵⁰ Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Mndu ta zay, mtata a wa.

⁵¹ I'i buradi ta vla hafu ta saha daga ta luwa. Kata zay mndu ta tsa buradi ya, dza'a nzaku tsa mndu ya nda hafu ña kdekedzenj. Tsa buradi ta vla yu ya ná, slu'uvgha dá ya. Dza'a vlay yu, kada nza-kwa mnduha ta ghəña hadik nda hafu,» ka Yesu nda həñ.

⁵² Ka həñ mantsa: «Waka na mndu na dza'a vlamatá slu'uvghani ña zay na?» ka la Yahuda zlghanaftha ta ghəñani.

⁵³ Ka Yesu nda həñ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka za a kuni ta slu'uvgha Zwanja mndu, sa a kuni ta usani wu katsi, had hafu dekdek ma kaghuni wa.

⁵⁴ Mndu ta za slu'uvgha dá, ta sa usa dá, mamu hafu ña kdekedzenj ma tsa mndu ya. Dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya badu kdakwa ghəña hadik.

⁵⁵ Vərdá skwa zay ná, slu'uvgha dá ya. Vərdá skwa say guli ná, usa dá ya.

⁵⁶ Mndu ta za slu'uvgha dá, ta sa usa dá ná, ma i'i ta nzamta tsa mndu ya, ma tsa mndu ya nzamta i'i guli.

⁵⁷ Tsa Da ta ghunighata ya ná, nda hafu mida. Nda tsatsi ta nzakwa i'i nda hafu. Mantsa ya guli ka ta zay mndu ta i'i, dza'a nzanza nda hafu.

⁵⁸ Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Nza a manda ña dzidziha ghuni ta zutá mana ka rwutá həñ ya wa. Mndu ta za na buradi na ná, dza'a nzanza nda hafu ña kdekedzenj,» ka Yesu nda həñ.

⁵⁹ Ta taghə tsi ta skwi ma həga tagha skwa la Yahuda ma Kafarnahum, mna Yesu ta tsa gwada ya.

Zlanavata sanlaha ma duhwalhani ta Yesu

⁶⁰ Ka sanlaha mataba duhwalhani snañər həñ ta tsa gwada ya mantsa: «Dukdukwa na gwada na, wa dza'a laviñtá snay na?» ka həñ.

⁶¹ Daslafta Yesu ma vghani kazlay: Ta rurunwaku duhwalhani ta ghəña tsa tagha skwi ya kə'a, «nda ñra ñudufa kaghuni guli ra?

⁶² A ka tsa nghanj kuni ta Zwanja mndu ta ñlu da vli si hada tsi ghalya, waka ñudufa ghuni dza'a magay tama?

⁶³ Sulkuma Lazglafta ta vla hafu, had sana skwi laviñ mnda səla ta magata wa. Na gwada mnaghuna yu na ná, Sulkum nda hafu ya.

⁶⁴ Tsaw mataba ghuni ná, mamu sanlaha kul zlghafta dekdek,» ka Yesu nda həñ. Tsaw nda sna Yesu daga zraftani ta gwal kul zlghafta dekdek, nda mndu ya dza'a skwapta tani.

⁶⁵ Ka Yesu sganaghata mantsa: «Tsaya kəl yu ka mnay ña ghuni kazlay: Had mndu dza'a laviñtá sagha da i'i, ka ghunak a Da wu kə'a ya,» ka'a.

⁶⁶ Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, nda ndəgha sanlaha ma duhwalhani ta vraghuta, ka kwal kul dza'agelta mistani.

⁶⁷ Ka Yesu mantsa: «Ki kaghuni, sli'a a kaghuni guli ra?» ka'a nda tsa gwal ghwanpədə his ya.

⁶⁸ Ka Simunj Piyer mantsa: «Mghama dá! Da wa ta dza'a ñni? Ya wana mamu gwada hafu ña kdekedzenj da kagha.

⁶⁹ Zlghafzlgħa ñni, nda sna ñni guli kazlay: Kristi mndu nda ghuḅa ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka'a nda tsi.

⁷⁰ Ka Yesu mantsa: «I'i a ta dagaptá na kaghuni ghwanpədə his na ra? Nziya nza tsi ná, ka halaway ya turtuk mataba ghuni,» ka'a nda həñ.

⁷¹ Ta ghəña Zudas Iskaryut zwanja Simunj ta mna tsi ta tsaya kabga tsatsi mndu dza'a skwapta, dər má tekw tsatsi mataba tsa gwal ghwanpədə his ya.

7

Kwalaghuta zwanamani ta zlghaftá Yesu

¹ Tahula tsa, mbaḁa Yesu ka ra hadika Galili. Va a ta dza'a ta hadika Zudiya wu, kabga ta dakwatsay dakwatsay maliha ta ghəña la Yahuda hada ña dzata.

² Tsaw ndusakndusa fitika skala dumbi da la Yahuda.

³ «Sli'afslí'a gha ka dza'a ka ta hadíka Zudiya kada nghan̄ta duhwalha gha guli ta slna ta magə ka,

⁴ had mndu ta kuma maraṅtá ghəṅani ta dífa ghəṅani wa. Ya wya mamu skwiha ta magə ka ya, maraṅmara ta ghəṅa gha banluwa ṅa nghan̄ta inda mnduha ta kagha,» ka zwanamani nda tsi.

⁵ Tsaw ta zlg haf a zwanamani ta tsatsi wa.

⁶ Ka Yesu nda həṅ mantsa: «Ta sagha a fitika dá wa. ṅa kaghuni ya ná, dər ta wati luwa tsi, nda maga fitik, ka kaghuni.

⁷ Had kaghuni ta husaṅtá mnduha wa. I'i ná, husaṅhusa yu ta mnduha, kabga ta mnanan̄mna yu ta slna taṅ kul dínaku ta həṅ.

⁸ Lawala kaghuni! La a i'i wu, kabga ta kda a sagha fitika dá karaku wu,» ka Yesu nda həṅ.

⁹ Tahula mnanatani ta tsa gwada ya ta həṅ, ka nzaghutá tsatsi ma Galili.

¹⁰ Manda laghwa zwanamani da vla skalu, ka sli'aftá tsatsi ka ghəṅani ka lafi ma dífa ma dífa, kul maraṅtá ghəṅani banluwa.

Taghay Yesu ta skwi ma həga Lazglafta

¹¹ Ka la Yahuda mantsa: «Ga tsatsi tama!» ka həṅ ka zba Yesu ma vla skalu.

¹² Ka sli'avaftá zlerdūtawi ka ṅdan̄da ta ghəṅa tsatsi mataba mnduha kazlay: ṅərma mndu ya, ka sanlaha, mnduha ta zad̄ṅta tsi, ka sanlaha.

¹³ Ma va tsaya ná, had mndu ta klan̄tá lwi ka gwada ta ghəṅa Yesu wu, kabga zləṅa la mali ta ghəṅa la Yahuda.

¹⁴ Dəgatá tsa fitikha ṅa skalu ya ka gragra ya ná, ka sli'aftá Yesu ka lamə da həga Lazglafta. Ka taghə tsi ta skwi ṅa mnduha mida.

¹⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Taghaf ga na mndu na ta na ṅani ma skwi na na? Ya wya ta lagha a da vla taghaftá skwi wu, waka a snaṅtá skwi ma gwada Lazglafta mandana na?» ka həṅ ka ndərmimay.

¹⁶ Ka Yesu nda həṅ mantsa: «Ta sagha da mndu ta ghunigihatá skwi ta taghə yu, ta sabə da i'i a wa.

¹⁷ Ka fafa mndu ta ghəṅani ka maga skwi ta kumə Lazglafta, dza'a nda sna ka ta

sagha da Lazglafta na skwi ta taghə yu na tsi, ka ta kla'ata ma ghəṅa dá a yu.

¹⁸ Mndu ta mna gwada ta ghəṅa ghəṅani ná, ghəṅani ta ghubu tsi. Mndu ta zba vlan̄tá glaku ta mndu ya ta ghunafta, vərda mndu tsa mndu ya, ghwadaka mndu a wa.

¹⁹ Musa a ta vlaghunata zlahu wu ra? had ya mataba ghuni ta maga slna nda tsa zlahu ya wa. Ta zbə ṅaw kuni ta i'i ṅa dzata tama?» ka Yesu nda həṅ.

²⁰ Ka həṅ mantsa: «Nda ksa ka da hal-away, wa ta zba kagha ṅa dzata na?» ka həṅ nda tsi.

²¹ Ka Yesu nda həṅ mantsa: «Turtuktuk yeya slna magan̄ yu, ka ndərmim kuni nda ndərmima demdem.

²² Vlaghunavla Musa ta zlahu ṅa dátsa fafad, aṅ mndani Musa a ta zrafta wa. Daga ta dzidzı ta zrafta lu. Ta dátsay a kuni ta fafada zwani bađu sabat rke?

²³ Ka si laviṅlava kuni ta tsa fafada zwan̄ bađu Sabat, kabga yaha lu da ɓlanaptá zlahu Musa ya ní, kabgawu ta ɓasa kuni ta ṅuduf ta ghəṅa i'i, kabga vəl mbanaf ta mndu dzahuma' bađu sabat tama?

²⁴ Ma tsə kuni ta guma wa iri, tsawa tsa ta guma manda ya ta raku,» ka Yesu nda həṅ.

Kristi ná, Almasihu ya

²⁵ Ka sanlaha ma mnduha la Ursalima mantsa: «Nana mndu na a ta zbə həṅ ṅa dzata kay ra? ka həṅ.

²⁶ Ngha ɓa ta platá vghani ta gwada, gwadanaf a lu wa. Ari tsatsaftsatsa a mal-ihā mu kazlay: Kristi na mndu na kə'a kana?

²⁷ Aṅ mndani nda sna mu ta vli sabə tsi. Wya ka saghasa Kristi tani ná, had mndu nda sna ta vli dza'a sabə tsi wu,» ka sanlaha ma mnduha la Ursalima guli.

²⁸ Ma tsa tagha skwi ta taghə Yesu ma daɓa həga Lazglafta ya, ka klan̄tá tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Nda sna kaghuni ta i'i nda vli sabə yu dardar guli ra? Gaghəṅ gaghəṅa dá a sagha yu wa. Vərda mndu tsa mndu ta ghunidikta ya. Tsaw sna a kaghuni tama ta tsa mndu ya wa.

²⁹ I'i, nda sna yu, kabga sagha da tsatsi i'i. Tsatsi ta ghunidikta,» ka Yesu.

³⁰ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksay. Sew had ya ta faftá dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani karaku wa.

³¹ «Badu saghar Kristi ní, dza'a magay ta mazəməzəmə ka malaghutá ɲa na mndu na ri?» ka ndəghata sanlaha ma mnduha mataba tsa dəmga ya.

Ghunafta la Farisa ta mnduha ɲa ksaftá Yesu

³² Ka sniɲtá la Farisa ta tsa skwi ta mne mnduha makdek makdek ta ghəɲa Yesu ya. Ka ghunaftá la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda la Farisa ta gwal ngha həga Lazglafta da ksa Yesu.

³³ Ka Yesu mantsa: «Ta teke'a nzda da kwitikw da kaghuni, kada vra yu da mndu ta ghunifikta.

³⁴ Dza'a zbay kuni ta i'i, slafta a kuni ta i'i wu, laviɲta a kuni ta ɓhata ma vli ta dza'a yu guli wu,» ka Yesu nda həɲ.

³⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Dza'a laghu diga ɲa kwala mu kul slanaghata na? Dza'a laghu da taba la Yahuda ta widamtá vgha ma səla la Grek, ka tagha skwi ɲa la Grek rki na?

³⁶ Dza'a zbay kuni ta i'i, sladiɣhata a kuni wu, laviɲta a kuni ta ɓhata da vli ta dza'a yu guli wu, ka'a ná, nu klatá ghəɲa tsa gwadani ya na?» ka həɲ ta ghəɲani.

Mnay Yesu ta gwada ta Sulkum nda ghuba

³⁷ Badu kdavakta fitika tsa skalu ta nza-kway ka mghama fitik ya, ka sli'aftá Yesu ka sladata, ka gwadata nda lwi dagala. Ka'a mantsa: «Ka ta kuzlan kuzla ndala ta mndu, ka sawi tsi da i'i da sa imi.

³⁸ «Ka zlg hafz lgha mndu ta i'i katsi, dza'a mbəzagap mbəza dzu bay ma ɲudufani.» Tsa imi ya ta vla hafu. Mantsa ya vindatani ma gwada Lazglafta,» ka Yesu.

³⁹ Tsaya ná, ta gwadə ta ghəɲa Sulkum dza'a tsu'u gwal dza'a zlg haftá tsatsi ta tsa gwada ya. Ta vla a lu ta Sulkum karaku ma tsa fitik ya wu, kabga ta kapanaf a lu karaku ta Yesu ma glakwani wa.

⁴⁰ Ka sanlaha mataba tsa dəmga ya snəɲər həɲ ta tsa gwada ya mantsa: «Vərda anabi na mndu na,» ka həɲ.

⁴¹ «Kristi ya,» ka sanlaha. «Tsaw ma Galili dza'a saba Kristi rki?

⁴² «Ma zivra Dawuda ma luwa Batlehem ta nzakway ka luwa Dawuda*» a dza'a saba Kristi, ka vindatani ma gwada Lazglafta kay ra?» ka sanlaha.

⁴³ Kidaghi gamndər ka tsa ndəghata mnduha ya dagavapta ta ghəɲa gwada ta Yesu.

⁴⁴ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksafta, sew had ya ta faftá dzvu tida wa.

Ga rgha maliha la Yahuda

⁴⁵ Ka vraghutá tsa gwal ngha həga Lazglafta ya da slanaghatá tsa la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda la Farisa ya. Ka həɲ mantsa: «Nya kwal kuni ksakta na?» ka tsaha ya nda həɲ.

⁴⁶ Ka həɲ mantsa: «Kay! Had mndu ta kdə waləntá gwadaftá mndərga tsa gwada ta gwadə tsa mndu ya wu,» ka həɲ nda tsa la Farisa ya.

⁴⁷ Ka la Farisa mantsa: «Nu! Nanafnana lu ta kaghuni guli ɓa?

⁴⁸ Mamu mndu dər turtuk mataba la mali mali, nda ya mataba la Farisa ta zlg haftá tsa mndu ya ta nghə kaghuni ra?

⁴⁹ Tsa ndəghata mnduha ta zlg haftá ta nghə kaghuni ya ná, sna a həɲ ta zlahá Musa wu, gwal nda ksi'a həɲ!» ka la Farisa nda həɲ.

⁵⁰ Ka Nikwademu ta nzakway mataba taɲ si ta sli'afta girvidik ka lagha slanaghatá Yesu ya kay nda həɲ mantsa:

⁵¹ «Ka ta dawap a lu ta gwada da mndu, ka snəntá skwi maga tsi wu ná, ta gi tsanaghatša zlahá mu ta guma ta ghəɲani ra?» ka'a.

⁵² Ka həɲ mantsa: «Tekw kagha mataba la Galili guli ra? Dzaɲa ta gwada Lazglafta ɓa ka ngha ka, ka dza'a slanaghasla ka ta vli ta mna saba anabi ma Galili,» ka həɲ nda tsi.

[⁵³ Tahula tsa, ka gazlaghutá həɲ dzagha taɲ.]

8

Kwala Yesu kul had ma fəlma mnduha

Marakw ksaf lu ta hliri

* 7:42 Ngha ta 2 Samuyel 7:12, Zabura 89:4-5, Irmiya 23:5, Mika 5:1.

¹ Ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta ghwá Zay-tuᅇ.

² Wræk tgha ka vragatá tsi, ka lamə tsi da daᅇa həga Lazglafta, ka sli'adaghatá inda mnduha da tsi. Ka nzatá tsi nda nza ka tagha skwi ᅇa taᅇ.

³ Mbaᅇa gwal tagha zlahu ᅇa mnduha, nda la Farisa ka ksadaghatá sana marakw ksaf lu ta hliri. Ka kladamta da taba mnduha ka sladanata ta kəma Yesu.

⁴ Ka həᅇ mantsa: «Mghama dá! Wana na marakw na ksaf lu ta hliri.

⁵ Mndərga na marakw na ná, zlbambata nda pala, ka zlahu Musa mnaᅇnata. Waka kagha nda ᅇa gha na?» ka həᅇ nda Yesu.

⁶ Tsaw ᅇa tsanamtá matsavada, kada mutsafta həᅇ ta rutsak tida lagha həᅇ mna tsa gwada ya ᅇani. Lagha Yesu ka dzamtá ghəᅇ ka vinda skwi ta hadik nda ndəfiᅇa dzvu.

⁷ Ka gdavatá həᅇ ka va daway da tsi. Ka Yesu mantsa: «Ka waya mataba ghuni kul walaᅇta gatá dmaku ya, ka zlrzfzra tsi ta wuda na marakw na nda pala,» ka'a kapantá ghəᅇ.

⁸ Ka dzəglamtá tsi ta ghəᅇ ka vindgəltá skwi ta hadik.

⁹ Tahula snaᅇta taᅇ ta tsa gwada Yesu ya, ka gazlaghatá həᅇ turtuk turtuk, zlrtafta ta la galata mnduha ha ka saha ta zwani. Ka zlanᅇta həᅇ ta Yesu turtukwani nda tsa marakw ya ta sladu ta kəmani.

¹⁰ Kə'a ka Yesu kapglanᅇta ghəᅇ ná, tsa marakw yeya nghanᅇ tsi. Ka Yesu mantsa: «A', gazlagha diga həᅇ kay ní makwa na? Had mndu ta tsaghagha ta guma kay ra?» ka'a nda tsi.

¹¹ Ka tsa marakw ya mantsa: «Had mghama dá wa,» ka'a. Ka Yesu mantsa: «Tsa a i'i ta guma ta ghəᅇa kagha guli wa. La! Yaha ka magəgəltá dmaku,» ka'a nda tsi.

Yesu tsuwadaka ghəᅇa hadik

¹² Ka Yesu nda həᅇ guli mantsa: «I'i tsuwadaka ghəᅇa hadik, mndu ta dza'a mista dá ná, had dza'a mbaᅇa ma grusl wu, dza'a mutsay ta tsuwadaka hafu,» ka'a.

¹³ Ka la Farisa mantsa: «Ghuba ghəᅇa gha ta ghubu ka, vərda gwada a na gwada gha na wu,» ka həᅇ ta ghəᅇani.

¹⁴ Ka Yesu nda həᅇ mantsa: «Dər má ghuba ghəᅇa dá ta ghubu yu ná, vərda gwada ya ta mnə yu, kabga nda sna yu ta vli sagha yu nda vli ta dza'a yu. Tsaw kaghuni ya ná, sna a kuni ta vli sagha yu, nda vli ta dza'a yu wa.

¹⁵ Kaghuni ná, guma wa iri ta tsə kuni. I'i, tsa a yu ta guma ta ghəᅇa mndu wa.

¹⁶ Ala ka tsatsa yu ta guma katsi, vərda guma na guma dá, kabga turtukwa dá a yu wu kawadaga ᅇni nda Da ta ghunigihata.

¹⁷ Nda vinda ma zlahu ghuni kazlay: Ka nda guya gwada mnduha his ta va tsa skwa turtuk ya katsi ná, kahwathwata nzakwa tsa gwada ya * kə'a.

¹⁸ Ghuba ghəᅇa dá ta ghubu yu mndani, ta ghuba i'i Da dá ta ghunidikta guli,» ka'a nda həᅇ.

¹⁹ «Ga Da gha na?» ka həᅇ nda tsi. Ka Yesu mantsa: «Sna a kuni ta i'i wu, sna a kuni ta Da dá guli wa. Ka má nda sna kuni ta i'i ná, má nda sna kuni ta Da dá guli,» ka'a nda həᅇ.

²⁰ Ta tagha skwi ma daᅇa həga Lazglafta mna tsi ta tsa gwadaha ya, ta nzaku ndusa nda vla pgha tseᅇi. Sew had mndu ta faftá dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani wa.

Mnaᅇta Yesu ta sli'ani da dani

²¹ Ka Yesu mantsa: «Dza'a laghula yu, dza'a zbay kuni ta i'i. Dza'a rwaku kuni ma dmaku, laviᅇta a kuni ta ᅇhata ma tsa vli ta dza'a yu ya wu,» ka'a nda həᅇ guli.

²² Ka la Yahuda mantsa: «Vghani rki dza'a tsi dzuvta kəl tsi ka mnay kazlay: Laviᅇta a kuni ta ᅇhata da tsa vli ta dza'a yu ya wu kə'a na?» ka həᅇ ta ghəᅇa tsa gwadani ya.

²³ Ka Yesu mantsa: «Gwal ta ghəᅇa hadik kaghuni, la ta luwa i'i, ᅇa gwal ta ghəᅇa hadik kaghuni, ᅇa na ghəᅇa hadik na a i'i wa.

²⁴ Tsaya tsa kəl yu ka mnay ᅇa ghuni kazlay: Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni kə'a ya. Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni ka si zlgha a kuni kazlay: «I'i ná, i'i ya kə'a ya wu,» ka'a nda həᅇ.

²⁵ Ka həᅇ nda tsi mantsa: «Wa kagha katək na?» ka həᅇ. Ka Yesu nda həᅇ mantsa: «Tsa i'i mnaghuna yu daga taᅇtaᅇ ya, ya.

* 8:17 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 17:6, 19:15.

26 Ta traku skwiha ɲa mnay da ta kaghuni, ka tsaghunaghatá guma. Tsa mndu ta ghunigihata ya ná, vərda mndu ya. Skwi snaɲ yu da tsi ta mnə yu ɲa mnduha ta ghəɲa hadik,» ka'a nda həɲ.

27 Sew sna a həɲ kazlay: Ta gwadə ta Da na Yesu ta tsa gwada ya kə'a wa.

28 Ka Yesu nda həɲ mantša: «Badu kapadafta ghuni ta Zwanə mndu ya, badu tsaya dza'a snaɲta kuni "ta i'i." Badu tsaya guli dza'a snaɲta kuni kazlay: Gagħəɲgagħəɲa da a ta maga yu ta skwi wu, manda ya taghadif Da ta mna yu ta gwada da† kə'a.

29 Tsa mndu ta ghunidifkta ya ná, kawadaga ɲni nda tsi. Turtukwa da a zlihata tsi wu, kabga ta maganamaga yu ta skwi ta zdəganata inda fitik,» ka'a.

30 Ta gwadə Yesu ta tsa gwadaha ya ná, nda ndəgha gwal ta zlgħafta.

Da Lazglafta ta sagha kahwathwata

31 Ka Yesu nda tsa la Yahuda ta zlgħafta ya mantša: «Ka gdavagda kuni ma skwi ta tagħə yu ɲa ghuni katsi, nda nza kuni ka vərda duhwalha da.

32 Dza'a nda sna kuni ta kahwathwata, ɲa vlaghunata tsa kahwathwata ya ta nzaku nda platá vgha,» ka'a

33 Ka la Yahuda mantša: «Zivra Abraham aɲni, ta walaɲ a aɲni ta nzata ka vu'a mndu wa. Ta wu ɲa mnay gha kazlay: Dza'a plaku vgha ghuni kə'a na?» ka həɲ nda tsi.

34 Ka Yesu nda həɲ mantša: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, inda mndu ta ga dmaku ná, nda nza ka vu'a dmaku.

35 Had'vu'a ta gdavata ma həga ga mndu wu, zwan yeya ta gdavata ɲa dekdek.

36 Ka zwan ta plighunista katsi ná, falau' vgha ghuni kahwathwata.

37 Nda sna yu kazlay: Zivra Abraham kuni kə'a, ama wana kuni ta psa i'i ɲa dzata, kabga tsu'a a kuni ta gwada da wa.

38 Skwi nghan yu da Da da ta mnə yu. Kaghuni, skwi tagħaghunaf da ghuni ɲa ghuni ta magay,» ka'a

39 Ka həɲ nda tsi mantša: «Abraham da ɲni ta aɲni,» ka həɲ. Ka Yesu nda həɲ mantša: «Ka má vərda zwana Abraham kuni katsi

ná, má mndərga slna Abraham ta magə kuni.

40 Wana ndanana ná, ta zba dzata i'i ta mnaghunata kahwathwata skwi ya snaɲ yu da Lazglafta kuni. Ta walaɲ a Abraham ta magatá mndərga tsaya wa.

41 Kaghuni ná, slna da ghuni ta magə kuni,» ka'a nda həɲ. Ka həɲ mantša: «Masagwa a aɲni wa. Turtuktuk Da ɲni ta nzakway ka Lazglafta,» ka həɲ.

42 Ka Yesu nda həɲ mantša: «Ka si Lazglafta vərda da ghuni katsi ná, má dza'a d'vud'va kuni ta i'i. Sli'af da Lazglafta i'i ka sagha, gagħəɲgagħəɲa da a sagha yu wa. Tsatsi ta ghunigidaghata.

43 Laviɲ a kuni ta snaɲtá gwada da wu, kabga kwala ghuni kul fatá sləməɲ ka sna skwi ta mnaghunata yu.

44 Da ghuni ná, halaway ya. Ta kumay kuni ta maganata skwi ta zdəganata. Nda nza tsatsi ka mnda dzata mndu daga ma zlafta. Ta walaɲ a ta sladafta ta kahwathwata wu, kabga had' kahwathwata da tsi wa. Vərda ɲani ma gwada ta gwadagapta ná, tsakalawi ya, kabga tsakalawi tsatá fwa tsatsi. Dani ma tsakalawi tsatsi guli.

45 I'i, tsu'a a kuni ta i'i, kabga mnay da ta kahwathwata wa.

46 Waya mataba ghuni dza'a mnihata kazlay: Ta6 magamaga ka ta dmaku dər turtuk səla kə'a nda i'i na? Ka si kahwathwata ta mnə yu, kabga wu kwal kuni zlgħay na?

47 Mndu ya nda nza ka ɲa Lazglafta ná, ta snay ta gwada Lazglafta. Kaghuni, sna a kuni ta gwada Lazglafta wu, kabga nza a kuni ka ɲani wu,» ka Yesu nda həɲ.

I Yesu nda Abraham

48 Ka la Yahuda mantša: «Ta ɲaɲni a ta mnay kazlay: Mnda la Samari kagha, nda ksa ka da halaway kə'a kay rke?» ka həɲ nda tsi.

49 Ka Yesu mantša: «Ksa a yu da halaway wa. Glaku ɲa da ta vlay ɲa Da da, ka mbidata kaghuni ta i'i.

50 Zba vlanɲtá glaku ta ghəɲa da a ta zbə yu wa. Turtuk tsa mndu ta zba tsa glaku ya ɲa da, tsatsi ta tsa guma guli.

51 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta snatá skwi ta tagħə yu, had' dza'a mtuta dekdek wa,» ka'a nda həɲ.

† 8:28 Ngha ta Yuhwana 3:14.

⁵² Ka la Yahuda nda tsi mantša: «Ndanana grafta ŋni kazlay: Nda ksa ka da halaway kə'a. Mtumta Abraham, rwurwa la anabi guli. "Ka snasna mndu ta skwi ta taghə yu ná, had dza'a mtuta dekdek wu," ka ka ná,

⁵³ mal kagha ka tsa da ŋni Abraham ta mtuta ya ra? Ari mal kagha a ka tsa anabiha ta rwuta ya na? Wa i'i ka kagha ta gray na?» ka həŋ.

⁵⁴ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Ka vla glaku ta vlə yu ŋa ghəŋa da katsi ná, bətbət tsa glakwa da ya. Da da ta vlihatá glaku, tsa ta mnə kaghuni kazlay: Má Lazglafta ŋni ya kə'a

⁵⁵ kul snan̄ta kuni ya. I'i nda sna yu ta tsatsi. Ka má sna a yu wu ka yu mazlay katsi ná, má dza'a nzakway yu ka guram nda kaghuni ta tsakalawi ya. Tsaw nda sna i'i ta tsatsi, ta snay yu ta gwadani guli.

⁵⁶ Harharhar ghəŋa Abraham ta ghəŋa vəl ndanayni ta dza'ani nghan̄ta fitika da. Ka nghan̄ta tsi, ka tuta tsi da rfu,» ka Yesu nda həŋ.

⁵⁷ Ka la Yahuda mantša: «Ta maga a ima gha hutaf mbsak ná, gi nda ngha yu ta Abraham ka ka?» ka həŋ nda tsi.

⁵⁸ Ka Yesu mantša: «"Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, makəd lu ka Yatá Abraham ná, mamu i'i,"» ka'a nda həŋ.

⁵⁹ Na mnatani ta tsaya, ka hlaftá həŋ ta pala ŋa zlərtsay. Ka difaghutá Yesu, ka saghu tsi da dāba həga Lazglafta.

9

Mbanafta Yesu ta sana ghulpata mndu

¹ Ta labə Yesu ta tvi, ka nghan̄ta tsi ta sana mndu nda ghulpa daga ta yagatá lu.

² «Maləma da! Wana nda ghulpa na mndu na daga ta yagatá lu. Tsatsi re, dadahani a ta gatá dmaku katək na?» ka duhwalhani dawəŋta da tsi.

³ Ka Yesu mantša: «Ta ghəŋa dmakwani a ghulpəta tsi wu, ta ghəŋa dmakwa dadahani a guli wa. Ghulpghulpa ŋa maravata slna Lazglafta nda ma tsatsi.

⁴ Ta ka fitik vəl na ná, magamamaga ta slna mndu ya ta ghunigihata. Wana vli dza'a kuzuta ŋa kwal kul lavin̄ta ksəgəltá slna.

⁵ Tata ghəŋa hadik na yu karaku ná, i'i tsuwadaka ghəŋa hadik,» ka Yesu.

⁶ Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka tfatá tsi ta sərdək, ka hwada'atá hadik nda tsi, ka masanafta ta kwapaya irihani.

⁷ Manda kd̄ntani ta masanaftá, ka'a nda tsi mantša: «La mbazin̄ta kuma gha ma ima Silwe,» ka'a. Tsa «Silwe» ya ná, manda mnay kazlay: Ghunay kə'a ya.

Ka sli'aftá tsi ka laghwi mbazin̄ta kumani. Mbazin̄tani, tsid̄id̄ irani, ka sli'aftá tsi ka laghu dzaghani.

⁸ «Na mndu ta nzata ka gatá skwi da mnduha ya a na mndu na kay ra?» ka sləvdahani si ta gd̄ata ta nghan̄ta ta gatá skwi ya.

⁹ «Tsatsi ya» ka sanlaha. «Tsatsi a wu, sana mndu ya ta gara vgha nda tsatsi,» ka sanlaha guli. Ka tsa mndu ya mantša: «An̄! vada ya,» ka'a.

¹⁰ «Waka ka magay kəl ka ka nghan̄ta vli ba?» ka həŋ nda tsi.

¹¹ «Sana mndu ya ta hgə lu ka Yesu, ta hwada'atá hadik, ka masadiftá tsi ta kwapaya iriha da. "La mbazin̄ta kuma gha ma ima Silwe," ka'a nda i'i, ka sli'aftá yu ka laghwi yu mbazin̄ta, kəl yu ka nghan̄ta vli,» ka'a.

¹² «Ga tsa mndu ya ndana?» ka həŋ nda tsi. «Sna a i'i wa,» ka'a nda həŋ.

Dawutá vla la Farisa da tsa mndu si nda ghulpa ya

¹³ Ka klaftá həŋ ta tsa mndu si nda ghulpa ya, ka klaghata da la Farisa.

¹⁴ Tsaw badu Sabat hwada'ata Yesu ta tsa hadik ya, ka masanaftá tsa mndu ya ta kwapaya irihani ka mbanafta ya.

¹⁵ Ka dawgəltá la Farisa da tsi kə'a magaku kəl tsi ka nghan̄ta vli. Ka'a mantša: «Hadik hwada a tsi, ka masadifta ta kwapaya iriha da. Ka mbazin̄ta yu ta kuma da, kəl yu ka nghan̄ta vli,» ka'a nda həŋ.

¹⁶ Ka dgavaptá la Farisa his gamndər. «Mnda Lazglafta a tsa mndu ya wu kabga sna a ta skwi ta mnə zlahā sabat wu,» ka sanlaha. «Waka mnda dmaku dza'a maga mndərga tsahaya ma mazəməzəmə na?» ka sanlaha, ka həŋ ta ghəŋani.

¹⁷ Ka həŋ nda tsa mndu ya mantša: «Wa tsa mndu ta mbaghaftha ya ka kagha ta gray na?» ka həŋ ka mahis nda tsi. «Anabi ya,» ka'a nda həŋ.

18 Ta lanaf a ta la mali ta ghəŋa la Yahuda na mnay kazlay: Si nda ghulpa tsa mndu ya, ka nghanťá tsi ta vli kə'a wa. Ka laghu həŋ hgaktá dadaha tsa mndu ya. Ka sagha həŋ.

19 Manda sagha taŋ, «zwaŋa ghuni na mndu na ra? Grafgra kuni kazlay: Nda ghulpa ta yagata kuni kə'a ra? Waka a magaku kəl tsi ka nghanťá vli ndana 6a?» ka həŋ nda həŋ.

20 Ka dadahani mantša: «Nda sna aŋni kazlay: Zwaŋa ŋni ya kə'a. Ta yagatá ŋni guli ná, nda ghulpa.

21 Tsaw sna a aŋni kə'a magaku kəl tsi ka nghanťá vli wa. Dawawadawa da tsi, nda gla tsatsi prək ka zlgħawani tsatsi ka ghəŋani,» ka həŋ.

22 Ta zləŋay tsa dadahani ya ta la mal-ihā ta ghəŋa la Yahuda, kəl həŋ ka mnay mantša. Tsaw la mali ta ghəŋa la Yahuda ya ná, nda ghada dzrafta taŋ. Mndu ta mnay kazlay: Yesu ná Kristi ya kə'a ná, dza'a talinťala lu ta tsa mndu ya ma həga tagha skwa mu kə'a.

23 Tsaya kəl dadahani ka mnay kazlay: Nda gla tsatsi, prək tsatsi ka ghəŋani ka zlgħawani kə'a ya.

24 Ka hgəglanťá la Farisa ta tsa mndu ya kamahis. Ka həŋ nda tsi mantša: «Mna kagha ta kahwathwata ta kəma Lazglafta. Aŋni ná, nda sna aŋni kazlay: Mnda dmaku tsa mndu ya kə'a,» ka həŋ.

25 Ka tsa mndu ya mantša: «Ka mnda dmaku tsi, ka mnda dmaku a tsi wu, sna a i'i wa. Skwi turtuk ya snaŋ i'i ná, si nda ghulpa yu, ndanana nda ngha yu ta vli tsidid,» ka'a nda həŋ.

26 «Waka a magaghata kəl ka ka nghanťá vli ka ka?» ka həŋ nda tsi.

27 «Ghadaghada yu ta mnaghunata, va a kuni ta snay wu. Nu ta kumə kuni ta mnəglaghunata da tama, ari ta kumay a kaghuni ta nzakway ka duhwalhani guli na?» ka'a nda həŋ.

28 Ka rarazə həŋ. Ka həŋ mantša: «Ba kagha ta nzakway ka duhwalani wala, aŋni ná, duhwalha Musa aŋni.

29 Nda sna amu kazlay: Gwadgana gwadā Lazglafta ta Musa kə'a. Tsa mndu ya, sna a aŋni ka sagha ga tsi wu,» ka həŋ.

30 Ka tsa mndu ya mantša: «Wanawa mandərmimi kay tama! Sna a kuni ta vli ka ga sagha tsi wu? Wana gunihaguna ta ira i'i tadā tsa.

31 Skwi ya snaŋ amu ná, zlgħa a Lazglafta ta wa skwi ta dawu mnda dmaku wa. Mndu ya ta vla glaku ŋani, ta snanatá ŋani, ta zlgħə tsi ta wani.

32 Ka yawu ta sna a lu ta mnay kazlay: Mamu mndu ta gunanatá ira mndu yaga lu nda ghulpa kə'a wa.

33 Ka si nza a tsa mndu ya ka mnda Lazglafta wu ná, má had sana skwi laviŋ tsi ta magata wa,» ka'a nda həŋ.

34 Ka həŋ nda tsi mantša: «Kagha yaga lu ka dmaku dze'dze' guli ná, ka taghəgəltá skwi ŋaŋni,» ka həŋ, ka ghzlagapta ma həga tagha skwa taŋ.

Vərdaka ghulpata mndu

35 Manda snaŋta Yesu kazlay: Ghzlagap ghzla lu ma həga tagha skwa la Yahuda kə'a, ka lagha tsi slanaghata. Ka'a mantša: «Zlgħafzlgħa ka ta Zwaŋa mndu ra?» ka'a nda tsi.

36 Ka tsa mndu ya mantša: «Waya ní mghama da! Mnihamna ka zlgħafta yu,» ka'a nda tsi.

37 «Vani na ta nghə ka, ta gwadā nda kagha na,» ka Yesu nda tsi.

38 «Zlgħafzlgħa yu mghama da,» kə'a tsəlōata ka ndəba dzvu ŋani.

39 Ka Yesu mantša: «Sasa yu ta na ghəŋa hadik na ŋa dganatá nzakwa mnduha. ŋa nghanťa gwal kul nghanťá vli, ta vli. Ta ghulpəta gwal nda ngha ta vli,» ka'a.

40 Ka sanlaha ma la Farisa hada mantša: «Dza'a ghulpgħulpa aŋni guli ra?» ka həŋ nda tsi manda snaŋta taŋ ta tsa gwadāha ya.

41 Ka Yesu nda həŋ mantša: «Ka má ghulpgħulpa kuni katsi ná, má had dmaku ta kaghuni wa. Tsaw "nda ngha aŋni ta vli," ka kuni ndanana ya, tsaya kəl dmakwa ghuni ka gdavata,» ka'a nda həŋ.

10

Yesu vərda mnda ngha tuwak

1 Ka Yesu mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta kwal kul lami nda ta watgha gamaka tuwakha, ka valadata nda ta muhul ná, ghali tsa mndu ya, gənda tsa

mndu ya guli. ² Ala ka lami nda ta watgha tsa mndu ya katsi, mnda ngha tuwakha tsa mndu ya.

³ Dza'a gunanaguna mnda ngha tsa hęga ya ta watgha, dza'a nda sna tuwakha ta lwani, ęa hęayni ta tuwakhani nda hęa taę nda hęa taę. ęa zligiņtani ta hęę dzibil.

⁴ Zligiņtani ta inda tuwakha ta nzakway ka ęani ya, ęa dza'ani ta kęma taę, ta dza'a hahęę mistani. Ta dza'a tuwakhani mistani, kabga nda sna hahęę ta lwani.

⁵ La a hęę mista mndu kul snaņtá hęę wu, dza'a hwayaghuwaya hęę di'ię nda tsi, kabga tsatsaf a hęę ta lwani wa.»

⁶ Mantsa ya ka Yesu mnanatá mahdihdi ta hęę, sew sna a tsa mnduha ta snay ya ta ghęęa tsa skwi ta mnę tsi ya wa.

Yesu vęrdá mnda ngha tuwak

⁷ Ka Yesu nda hęę guli mantsa: «Kah-wathwata ka yu ta mnaghunata, i'i watgha gamaka tuwakha.

⁸ Inda gwal ta sagha ka tiņlaghutá i'i, ghali tsaha ya, gęnda hęę guli. Ama ka kwalaghutá tuwakha ta sna lwa taę.

⁹ I'i watgha gamaka tuwak, ka lamla mndu nda ta i'i, dza'a mbaku. Dza'a laviņlava ta lami ka sabi, ęa mutsaftani ta skwa zayni.

¹⁰ Mndu ta ghali ná, ghali ęani ta sagha da ghalay, ęa dzata, ęa zadánata. I'i ná, saghasa yu ęa mutsafta mnduha ta hafu ka haslay, ęa nzakwa taę kul had sana skwi ta pdugudunustá hęę.

¹¹ I'i vęrdá mnda ngha tuwak, vęrdá mnda ngha tuwak ná, nda fa vghani ęa tuwakhani.

¹² Mndu ta ngha tuwak ta plę lu nda pla ęani ná, ęani a tuwakha wu na, ng-hayni ta kramtak mtak ta sagha ya ná, hwayaghutani ka zlanavatá tuwakha, ęa valafta kramtak mtak ta tuwakha, ka kwi-tanató hęę.

¹³ Tsaya skwi ta magę mndu ta maga slna ęa tseđi, had dąņwani nda tuwakha wa.

¹⁴ I'i ná, vęrdá mnda ngha tuwak yu, nda sna yu ta tuwakha dá, hahęę guli nda sna hahęę ta i'i,

¹⁵ manda va ya snaę Da ta i'i ya, i'i guli ná, nda sna yu ta Da, nda fa vgha dá guli ęa tuwakha dá.

¹⁶ Mamu sanlaha ma tuwakha dá guli, kul had ma na gamakna. Dza'a nda sna hęę ta lwa dá, ęa hlaktá dá ta hęę, ęa nzata taę tuts, turtuk mndu ta ngha hęę.

¹⁷ Dvudva Da ta i'i, kabga fafa yu ta vgha dá ęa mtuta, ęa mutsęglaftha dá.

¹⁸ Had mndu ta laviņtá klaptá hafu ma i'i wu, i'i ka ghęęa dá ta vlata. Laviņlava yu ta vlata, laviņlava yu ta mutsęglaftha. Tsaya skwi dza'a ka magay ka Da dá nda i'i.»

¹⁹ Ka dagęglavaptá la Yahuda kidaghi gamndę ta ghęęa tsa gwadá ya.

²⁰ Ka sanlaha ma hęę mantsa: «Mamu duhwala halaway ma na mndu na, nda ksa da halaway, ęaw ta sna kuni ta gwadá ta gwadá tsi na?» ka hęę.

²¹ «Had mndu nda ksa da halaway ta gwadá manda tsaya wu, laviņlava duhwala halaway ta gunana ta iri ta mnduha ra?» ka sanlaha guli.

Zlghafa sanlaha ta Yesu wa

²² Ma fitika mazlam, ka skalę lu ta skala havaktá guna hęga Lazglaftha ma Ursalima.

²³ Mbada Yesu ka wawaku ma rmak ta wa tsa hęga Lazglaftha ta hgę lu ka rmaka Salumuņ ya.

²⁴ Ka lagha la Yahuda wanafta dliwis. Ka hęę nda tsi mantsa: «ęa kulam yawu dza'a zlaņnata ka ma dga ghęę ta dgę ęni na? Ka kagha ta nzakway ka Kristi ya kay, mnaņna ka dardar ęa?» ka hęę nda tsi.

²⁵ Ka Yesu nda hęę mantsa: «Mnaghu-namna yu, zlgha a kuni wa. Na slnaha ta magę yu nda hęga Da dá na ta mnaņtá i'i,

²⁶ zlgha a kuni wu kabga had kuni mataba tuwakha dá wa.

²⁷ Nda sna tuwakha dá ta lwa dá. I'i nda sna yu ta hahęę, ta dza'a hęę mista dá guli.

²⁸ Ta vlaņvla yu ta hafu ęa kđekedzeņ ta hęę. Had hęę dza'a walaņta zwaduta wu, had mndu dza'a hlaptá hęę ma dzva dá guli wa.

²⁹ Tsa Da dá ta vliha ta hęę ya, malaghu-mala ta inda sanlaha. Had mndu dza'a laviņtá hlaptá hęę ma dzva Da dá wa.

³⁰ Aņni nda Da dá ná, ka skwa turtuk ęni,» ka'a nda hęę.

³¹ Lagha la Yahuda ka hlęglafthá pala ęa zlęrtsay.

³² Ka Yesu nda hən mantse: «Wya nda ndəgha slna dīnadīna si da Da dā magaghuna yu, ta ghəŋa wati ta kuma kuni ta zlərtsa i'i na?» ka'a nda hən.

³³ Ka hən mantse: «Ta ghəŋa magata gha ta skwi dīna a ta zlərtsa ŋni ta kagha wu, ta ghəŋa vəl kwarakwara gha. Kagha ta nzakway ka mnda səla ná, ta gra ghəŋa gha ka nda Lazglafta,» ka la Yahuda nda tsi.

³⁴ Ka Yesu nda hən mantse: «Vinda a ma deftera zlahā ghuni ma vla mnay Lazglafta kazlay: Kaghuni ná, "lazglaftaha" kuni* kə'a kay ra?

³⁵ Nda sna mu kazlay: Had mndu dza'a lavinjta hərdinta skwi nda vinda ma deftera Lazglafta wu kə'a. Tsaw lazglaftaha kuni ka Lazglafta tsanafta hgu ta mnduha ta mnə tsi ta gwadani ŋa tan.

³⁶ I'i, Da ta zbaptá i'i, ka ghunighata ta ghəŋa hadik, waka kuni dza'a mnay kazlay: Ta kwarakwara ka kə'a kabga mnay dā kazlay: Zwanja Lazglafta yu kə'a?

³⁷ Ka slna Da dā a ta magə yu ta nghə kuni wu, ma zlghaf kuni ta i'i.

³⁸ Ala ka si vani tsi ta magə yu katsi, dər má zlghaf a kuni ta i'i wu, zlghafwazlgha a ka tsa slnaha ya, kada grafta kuni, ŋa snanja ghuni kazlay: Da ta nzaku ma i'i, i'i ma Da guli kə'a,» ka Yesu nda hən.

³⁹ Ta ghəŋa tsaya ka zbəgəltá hən ta ksafra, ka zadānaghatá tsi rək ta hən.

⁴⁰ Ka vrəglaghutá Yesu ta bla ghwa Zurdən, ma vla tanjana magay Yuhwana ta batem ŋa mnduha, ka nzatá tsi hada.

⁴¹ «Had mazəmzəm dər turtuk maga Yuhwana wa. Tsaw inda skwi ya mna Yuhwana ta ghəŋa na mndu na ná, manda va tsaya nzakwani, ka ndəghata mnduha ta sli'adaghata da tsi ta mnay.»

⁴² Ma tsa vli ya, nda ndəgha gwal ta zlghaftá Yesu.

11

Mtakwa Lazar

¹ Mamu sana mndu ma luwa Betani Lazar hgani ksaf danja. Ma tsa luwa ya ta nzakwa kwaghamani ta nzakway ka i Mari nda Marta.

* 10:34 Ngha ta Zabura 82:6.

² Tsa Mari ya tsa ta pghanaftá urdi ta səla ta Mgham Yesu ka takaday nda swida ghəŋani ya. Zwanamani tsa Lazar kul dughwanaku ya guli.

³ Ka tsghaghatá tsa kwaghamani ya ta lwi ŋa Yesu kazlay: Mghama dā, dughwana a tsa gra gha ya kay wu kə'a.

⁴ Ka Yesu mantse: «Dzata a tsa danja ya ta Lazar wa. Ŋa marantá glakwa mbrakwa Lazglafta tsa danjani ya, kada maravata glakwa Zwanja Lazglafta guli,» ka'a manda snanjani ta tsa gwada ya.

⁵ Tsaw ta dvay Yesu ta i Marta nda mukumani nda Lazar.

⁶ Tahula tsa snanja Yesu kazlay: dughwana a Lazar wu kə'a ya, ka magəglatá tsi ta fitik his, ma tsa vli hada tsi ya.

⁷ Tahula tsa, «vramavra ta hadika Zudiya,» ka'a nda duhwalhani.

⁸ «Maləma dā, kdakwa la Yahuda tsa ta kuma zlərtsa ta kagha nda pala ŋa dzata ná, vramavra ta hadika Zudiya ka ka?» ka duhwalhani nda tsi.

⁹ Ka Yesu mantse: «Ghwanjpdə his a nzemndi ma vaghu ra. Ka ta mbadə gifitik mndu ta mbadə ná, had tuthun, ta dzadzay wu, kabga tsuwadak vli ta wa irani gifitik.

¹⁰ Ala ka girvidik ta mbadə mndu ta mbadə katsi, ta dzadzay tuthun, kabga ngaha a ta vli girvidik wu,» ka Yesu nda hən.

¹¹ «Wa a dzadza hani ta gra mu Lazar, ka la yu da sli'anafta,» ka'a nda hən tahula mnatani ta tsa gwada ya.

¹² «Mghama dā! ka si hani ta dzata ya ní, had dza'a mbafta ra?» ka duhwalhani nda tsi.

¹³ Ba va hani ta dzata kahwathwata ka hahən sizlay nda ŋa tan. Tsaw ta ghəŋa mtatani mna Yesu ta ŋani.

¹⁴ Ka Yesu klinistá ghəŋani ta hən mantse: «Nda mta Lazar tane!

¹⁵ Ta rfu yu ta ghəŋa kwala dā kul had hada. Dina tsaya ka ŋa ghuni, ŋa fafta ghuni ta ghəŋ ta i'i. Mbadma slanaghata ndana tama,» ka'a nda hən.

¹⁶ «Mbadma amu guli, ka dza'a mu rwuta kawadaga nda tsi,» ka Tuma ta hgə lu ka mbuhwali nda pdakwa duhwalha.

Yesu hafu

17 Ta lagha Yesu ná, mafwada fitika Lazar tsa ma hadik manda padamta.

18 Tsa luwa Betani ya, malaghumala a ka meli hkən nzakwani nda luwa Ursalima wa.

19 Nda ndəgha la Yahuda ta sli'adaghata da zgwaná i Marta nda Mari, ta ghəña mtatá zwanama tan.

20 Manda snanja Marta kazlay: Wa'a Yesu ta sagha kə'a, ka labə tsi da guyay ta tvi, ta nzutá nzakwani Mari mintgha.

21 Ka Marta nda Yesu mantsa: «Mghama da! Ka má hadna ka katsi ná, má mta a zwanama da wa.

22 Tsaw dər nda vanana ná, nda sna yu kazlay: Inda skwi dza'a ka dawanta da Lazglafta ná, dza'a tsu'aghaf tsu'a Lazglafta ta wani kə'a,» ka Marta nda Yesu.

23 Ka Yesu mantsa: «Dza'a sli'agapsli'a zwanama gha ma mtaku,» ka'anda tsi.

24 «Nda sna yu mantsa kazlay: Dza'a sli'agapsli'a ma mtaku badu kdakwa ghəña hadik kə'a,» ka Marta nda tsi.

25 Ka Yesu nda tsi mantsa: «I'i tsa mndu ta sli'aganaptá gwal nda rwa ŋa nzəglata tan nda hafu ya. Mndu ta zlghaftá i'i dər mtumta tsi, dza'a nzanza nda hafu.

26 Dər wati ma mndu ka ta ndiri tsi ta zlghaftá i'i had dza'a mtuta dekdek wa. Zlghafzlgha ka ta tsa?» ka Yesu nda tsi.

27 Ka Marta nda tsi mantsa: «Ani mghama da, zlghafzlgha yu kazlay: Kagha ná, Kristi Zwanja Lazglafta ya dza'a saha ta ghəña hadik ka,» ka'anda tsi.

Tawa Yesu ta ghəña mta ta Lazar

28 Mnatani ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi mnanatá mukumani Mari makdekmakdek kazlay: Wa'a tsa mndu ta taghamatá skwi ya kay hadna ta gvala kagha, ka'a.

29 Na gi snanja Mari mantsa ya, gi brahwat sli'afta, ka hwaya slanaghatá Yesu.

30 Tsaw ta lamə a Yesu da luwa karaku wu, tata nzaku ma tsa vla guyakwa tan nda Marta ya.

31 Nghay tsa la Yahuda ta nzaku ma həga ta ləa ŋuduf ŋa Mari ta tsa gi sli'aftani brahwat ka sli'i dzibil ya, ka hən mantsa: Ya sli'ani da taw ta kulu tsa, ka hən ka sabi mistani.

32 «Mghama da! Ka má hadna ka ná, má mta a zwanama da wu,» Ka Mari zləmbatá ma ghuva Yesu nghanər tsi manda bhadaghatani da tsa vli nda tsi ya.

33 Nghay Yesu ta Mari ta taw, nda tsa la Yahuda ta labə mistani ya tani, ka lagha tsi ta ŋudufa Yesu ka kəbanafta.

34 «Ga padamta kuni na?» ka'a nda hən. «Mghama da! Sawi nghanata ba,» ka hən nda tsi.

35 Ka mbəzə Yesu ta ima taw.

36 «Nghawa kə'a ta dvay ba!» ka la Yahuda ta ghəñani.

37 «Tsatsi ta mbanaftá ghulpata mndu kay guli ná, laviŋ a ta pyaftá Lazar má ŋa kwal kul mtuta ra,» ka sanlaha mataba tan.

Vranamta Yesu ta hafu ma Lazar

38 Ka ləglagha tsi ta ŋudufa Yesu. Ka sli'aftá tsi ka lagha ta kulu. Sana galigha ya fuŋ lu ta klam ta wani.

39 «Tanwalaghwa ya klam ta wani ya,» ka Yesu. «Mghama da! Nda ghada zi'atani, kabga ma fwada fitikani na manda padamta,» ka Marta, mukumani ma tsa mndu nda mta ya.

40 «Mnagha a yu kazlay: Ka zlghafzlgha ka ná, dza'a nda ngha ka ta mbrakwa Lazglafta kə'a kay ra?» ka Yesu nda tsi.

41 Ka tanwalaghutá hən ta tsa klam ya. Ka nghanadftá Yesu nda ta luwa, ka'a mantsa: «Da! Ta rfay yu ta kagha, kabga ta zlghafzlgha ka ta tawa da.

42 Nda sna yu kazlay: Ta gdagda ka ta zlghidiftawa da kə'a. Nziya nza tsi ná, ŋa na mnduha ta widifta na ta mna yu, kada zlghafta hən,» ka'a.

43 Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Lazar! Sabsa,» ka'a.

44 Ka sabə tsa Lazar si nda mta ya nda slahwatá səlahani nda dzvuhani, nda patak ma kuma. «Paliŋwapala, ka mbađa tsi ta mbađa,» ka Yesu nda hən.

Baray mghamha ta vgha ŋa dzatá Yesu Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2

45 Mataba tsa la Yahuda si ta lagha da zgwa Mari ya ná, nda ndəgha sanlaha ta zlghaftá Yesu nghanər hən ta skwi maga tsi.

⁴⁶ Ka sli'aftá sanlaha mataba tañ, ka laghwi slanaghatá la Farisa, ka rusanaftá skwi maga Yesu ta hən.

⁴⁷ Lagha la mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda la Farisa, ka tskanatá gwal tsa guma. Ka hən mantša: «Dagala mazəmzəm ta magə tsa mndu ya, waka mu dza'a magay na?»

⁴⁸ Ka zlanazla mu ka va magayni katsi ná, dza'a sli'aghuslia mnduha da zlglaftá tsatsi, ɲa sagha la Ruma da zadánatá həga Lazglafta nda mndəra amu tani,» ka hən.

⁴⁹ Ka Kayifa ta nzakway tekwa mataba la mali ta ghəña la Yahuda, ya zbap lu ka mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta ma tsa vaku ya, nda hən mantša: «Kaghuni wa, had skwi snañ kuni wa.

⁵⁰ Had kuni ta ndanu ra? Draj mtuta mndu turtuk da manaka mnduha, kaya dza'a zadánata lu ta mndəra mndu nek-wnekw,» ka'a.

⁵¹ Tsaw tsa gwada mnə tsi ya ná, nda dɔvayni a wa. Ma vəl tsa nzakwani ka mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta ya ná, ka mnutá tsi kazlay: Dza'a mtumta Yesu da mnaka la Yahuda kə'a.

⁵² ɲa la Yahuda nda ghəña tañ a wu, nda nza guli ɲa tskanatá inda zwana Lazglafta ta wídatá vgha.

⁵³ Daga badu tsa ka dzraftá hən ta wi ɲa dzata Yesu.

⁵⁴ Tsaya kwal Yesu margəltá vghani banluwa mataba la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka laghwi da sana luwa ta hgə lu ka Ifrayim ndusa nda wa mtak. Ka nzatá tsi hada kawadaga nda duhwalhani.

⁵⁵ Ka ndusaktá fitika skalay la Yahuda ta Pak. Ma kdaku tsa fitika skalu ya, ka sli'adaghatá ndəghata mnduha tsa hadik ya da luwa Ursalima, ɲa ghuɔɪntá vgha tañ.

⁵⁶ «Ta ndanə kuni ná, dza'a saghasa da vla skalu re, ari saghata a wa na?» ka hən mataba tañ, ka zba Yesu.

⁵⁷ Tsaw si mnumna la mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda la Farisa kazlay: Ka wa mndu da snañtá vli hada tsi ya ná, ka mna tsi ɲa ksafata, ka hən.

12

Pghafta Mari ta urdi ta səla Yesu Mat 26:6-13, Mak 14:3-9

¹ Ta pdakwa fitik mku' ka maga skala Pak, ka Lagha Yesu da luwa Betani, ma tsa luwa ta nzaku Lazar, tsa mndu sli'aganap tsi ma mtaku ya kay.

² Ka danatá lu ta skwa zay hada, ka dgə Marta. Tekwa tsa Lazar ya mataba tsa mnduha ta nzata ɲa za skwa zay kawadaga nda Yesu ya.

³ Ka klaftá Mari ta hwaraka urda sana fu ta hgə lu ka Nar, nda bla dzvani, ka rita litir. Ka pghə tsi ta səla Yesu, ka takaday nda swida ghəñani. Ka vərtikanaftá tsa urdi ya ta vli ma inda tsa həga ya.

⁴ Ka Zudas Iskaryut zwanja Simuñ, ta nzakway tekwa mataba duhwalha Yesu ta dza'a skwapta ya mantša:

⁵ «Had lu si ta skwaptá na Urdi na ka tseda vagha mnduha hkən dərmək* ka daganaftá gwal ka pdu ra?» ka'a.

⁶ Vərdə gwada ta la pdu a gwadə tsi wa. Vərdə tsatsi ná, ghali ya kabga ta dza'a tsatsi nda kla'atá tsa skwi ta tskə lu ma zlibi da tsi ya.

⁷ Ama ka Yesu mantša: «Zlanazla! Ka fata tsi ɲa badu pada i'i.

⁸ Gwal pdu ná, tavata kaghuni hahən. I'i, nzata a yu tavata kaghuni ɲa dekdek wu,» ka'a.

Mal dzatá Lazar, ka gwal dra skwi ɲa Lazglafta

⁹ Snañta ndəghata la Yahuda kazlay: Wa'a Yesu ma Betani kə'a, ka sli'adaghatá hən. Tsa sli'adaghatá sli'adagha hən ya ná, ta ghəña gwada ta Yesu nda ghəñani a wu, ta kumay hən ta nghanťá tsa Lazar sli'aganap Yesu mataba gwal nda rwa ya guli.

¹⁰ «Dzatá Lazar guli!» ka la mali ta ghəña gwal dra skwi ɲa Lazglafta kurata,

¹¹ kabga nda ndəgha la Yahuda ta sli'apta mataba tañ ka laghwi da zlglaftá Yesu ta ghəña gwada ta Lazar.

Lama Yesu da luwa Ursalima Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40

¹² Gamahtsimani, ka snañtá dəmga ta sli'adaghatá da tsa vla skalu ya kazlay: Wa'a Yesu ta sagha da Ursalima kə'a.

* 12:5 Ngha ta Yuhwana 6:7.

13 Ka 6al hən ta sluhwa zlizlam ka dza'a da guyay ta tvi. Ka hən mantsa: «Ŋa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha nda hga Mgham. Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta Mghama la Isra'ila,» ka hən ka hla wi.

14 Manda ya nda vinda, ka mutsaftá Yesu ta zwanja kdih, ka laf tsi tida.

15 «Ma zlən kuni ta zlən mnduha ma luwa Ursalima, wa'a Mghama ghuni ta sagha ta zwanja kdih†,» ka'a.

16 Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ta sna a duhwalhani ta klatá ghəñani karaku wa. Tahula kapanafta lu ta Yesu ma glakwani, ka havaktá hən kazlay: Ta ghəña tsatsi vindafta lu ta tsa skwi ya kə'a, ka sagha tsa skwi mna lu ma gwada Lazglafta ya magata manda va tsaya guli, ta ghəña Yesu.

17 Ka rusu inda tsa mnduha si kawadaga nda Yesu ya ta skwi nghan hən, ma fitika sli'aganaptani ta Lazar ma kulu, mataba gwal nda rwa ya.

18 Tsaya kəl mnduha ka sli'adaghata da guyay kabga sənəta tən ta tsa mazəmzəm maga tsi ya.

19 «A had sana skwi dza'a magata mu ya na! Nghawa 6a ta inda mnduha ta dza'a mistani,» ka la Farisa mataba tən.

Magana tá slna ta Yesu, ka dza'a mistani

20 Mamu la Grek‡ mataba tsa gwal ta sli'adaghata da Ursalima ŋa tsəlbu da Lazglafta ma tsa fitika skalu ya.

21 Ka hən mantsa: «Mghama dá! Ta kumay ŋni ta guyata nda Yesu,» ka hən nda Filip ta nzakway ka mnda luwa Betsayda ta hadika Galili.

22 Ka laghu Filip mnanatá Andre, ka sli'aftá hən kawadaga ka laghiwi mnanatá Yesu.

23 Ka Yesu nda hən mantsa: «Nda maga fitik dza'a kəl lu ka kapanaftá Zwanja mndu ma glakwani.

24 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ndlenw manda va tsaya ta nzata hya ni-maya ka dədam a tsi da hadik ka rwutani. Ka rwurwa tsi, dza'a yaf ya dagala.

25 Mndu ta dva ghəñani ná, dza'a zadinjada. Ala, ka malaghumala dvafta tsa

mndu ya ta Lazglafta ka skwiha ma ghəña hadik katsi, dza'a nzulananzula tsa mndu ya ta hafani ŋa kdekeden.

26 Kata kumay mndu ta magihatá slna ná, ka sawi tsi mista dá, ma tsa vli dza'a nzata i'i ya, hada dza'a nzata tsa mndu ta magihatá slna dá ya guli. Ka ta magihamaga mndu ta slna, dza'a ŋlanafŋla Da dá ta tsa mndu ya,» ka'a nda hən.

Mnay Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku

27 Ka Yesu mantsa: «Ndanana ná, wana nda tsa ŋudufa dá. Sna a yu ta skwi ŋa mnay dá wa. Da! Klapkla ta i'i ma na ghuya danwa na ka yu, tsaw ta ghəña tsa ghuya danwa ya klə yu ka saha ta ghəña hadik da ghuyay kay guli.

28 Da! Maranmara ta glakwa gha,» ka'a. «Ghadaghada yu ta marantá glakwa dá, dza'a kday yu ta maray guli,» ka lwi gwadagata daga ta luwa.

29 «Luwa ya ta ŋəzlata,» ka dəmga ta snay. «Duhwalha Lazglafta ya ta gwadganata,» ka sanlaha.

30 Ama ka Yesu mantsa: «Tsa lwi ta gwadagata ya ná, ka ŋa da a wa, ka ŋa ghuni gwadagata tsi.

31 Ndanana tama, nda maga fitika tsanaghatá guma ta na ghəña hadik na. Ndanana dza'a wudidinŋa lu ta mghama na ghəña hadik na.

32 I'i, badu kapadifta§ lu ta na ghəña hadik ya, dza'a tďaktďak yu ta inda mnduha da i'i,» ka'a.

33 Tvi kə'a dza'a mtaku ta mnə tsi ma tsa gwadani ya.

34 «Dza'a nzata ŋa kdekeden Kristi, ka aŋni taghafta ma deftera zlahu ná, waka kagha tama ta mnay kazlay: Dza'a kapanafkapa lu ta Zwanja mndu kə'a. Wa tsa Zwanja mndu ya?» ka tsa dəmga ya.

35 Ka Yesu mantsa: «Ta 6ats nzda tsuwadək karaku mataba ghuni. Tatake'a tsuwadək na ná, Mbadawambada ta mbadá ma tsuwadək, yaha vli da kuzaghu-naghata. Mndu ta mbadá ma grum ná, sna a ta vli ta dza'a tsi wa.

36 Zlgħafwazlgha ta tsuwadək ta da kaghuni tsi na, kada nzakwa kuni ka zwana tsuwadək,» ka'a nda hən. Gwadata

† 12:15 Ngha ta Zakari 9:9. ‡ 12:20 Ngha ta Yuhwana 7:35. § 12:32 Ngha ta Yuhwana 3:14.

Yesu ta tsa gwada ya, ka laghu tsi ka zaghuta di'in nda hən, ka difaghuta.

Kwalaghuta la Yahuda ta zlghaftá Yesu

³⁷ Kulam nda tsa mazəmzəmha mamaga tsi ta wa ira tan ya, ka kwalaghutá hən ta zlghafta.

³⁸ Mantsa ya dza'a kəl tsi ka nzakway ta6 ta gwada manda ya mna anabi Isaya kazlay:

«Mghama dá, wa ta zlghaftá gwada ya gwada nni?

Wa maranan Mgham Lazglafta ta mbrakwani*?»

³⁹ Skwi kwal hən zlghafta ná, wya tsi ka Isaya mnata guli:

⁴⁰ «Lazglafta ta ghulpinjá ira tan, ka tənanaftá ghəna tan, na kwala tan nghaná nda ira tan, na kwala tan tsatsafta da mbədaktá hən ta vgha tvə i'i

na mbanaftha dá ta hən† kə'a,» ka Lazglafta.

⁴¹ Ma tsa fitika nghaná Isaya ta glakwa Yesu ka mnə tsi ta gwada ta ghəjani‡ ya, mnata tsi ta tsa gwada ya.

⁴² Ma va tsaya ná, mamu ndəghata la mali ta ghəna la Yahuda ta zlghaftá Yesu. Ama ka kwalaghutá hən ta maranjá ghəna tan, kabga zləna gwada da la Farisa, da talinjá lu ta hən ma həga tagha skwa tan.

⁴³ Malaghumala dvafta tan ta ghubu da mnduha ka ya da Lazglafta.

Yesu ná, tsuwadəkya

⁴⁴ Ka Yesu klanjá lwi mantsa: «Mndu ta zlghaftá i'i, i'i a zlghaf tsi wu, tsa mndu ta ghunigihata ya zlghaf tsi.

⁴⁵ Mndu nda ngha ta i'i, nda ngha ta mndu ta ghunigihata.

⁴⁶ I'i ná, tsuwadək yu, ka saha yu ta ghəna hadik kada kwala mndu ta zlghaftá i'i da nzata ma grum.

⁴⁷ Ka nda sna mndu ta gwada mna yu, ka kwalaghutá tsi ta maga slna nda tsi katsi, i'i a dza'a tsa guma ta ghəjani wu, kabga sa a yu ta ghəna hadik na tsa guma wu, sasa yu na mba mnduha ta ghəna hadik.

⁴⁸ Mndu ta vzdta ka kwalaghutá tsi ta zlghaftá gwada dá, dza'a tsanaghatá lu ta guma. Tsa gwadaha gwada yu ya

dza'a tsanaghatá guma badu kdakwa ghəna hadik.

⁴⁹ I'i ná, gaghən gaghəna dá a ta gwada yu ta gwada wa. Tsa Da ta ghunigihata ya ta mnihatá gwada na gwaday dá, nda ya na ta taghay dá na mnduha.

⁵⁰ Nda sna yu kazlay: Skwi ta mnə tsi ná, ta vlay ta hafu na kdekeden kə'a. Inda skwiha ta mnə yu ná, manda va skwi mniha Da dá ta mna yu,» ka'a.

13

Mbazanata Yesu ta səla duhwalhani

¹ Ta kdavakta fitik lu, gamahtsimani dza'a skala lu ta skala Pak. Nda sna Yesu kazlay: Saghasa fitik dza'a kəl tsi ka zlanatá na ghəna hadik na, ka laghu da Da kə'a. Dvudva tsatsi ta gwal ta zlghafta ma na ghəna hadik na, had kdavakta dvutani ta hən wa.

² Ka zə Yesu ta skwa zay nda duhwalhani gahawu. Nziya nza tsi, ghadaghada halaway ta hbutá Zudas zwanə Simun Iskaryut na skwaptá Yesu.

³ Nda sna Yesu ka ghəjani kazlay: Sa daga da Lazglafta yu, dza'a vru da Lazglafta yu kə'a. Nda sna guli kazlay: Fanamfa Lazglafta ta inda skwi ma dzvani kə'a.

⁴ Ka sli'avatá tsi ma tsa vla za skwi ya, ka sudatá tsi ta lgutani, ka klaftá tsi ta ira gwada ka hbivta misti.

⁵ Ka tamtá tsi ta imi ma glifin, ka mbambazə tsi ta səla duhwalhani. Ka ta takad tsi nda tsa ira gwada hbiv tsi misti ya kay.

⁶ Ka lagha tsi ta Simun Piyer. Ka Simun Piyer mantsa: «Mghama dá! Kagha ná, na mbaza səla dá!» ka'a nda tsi.

⁷ «Ta kda a snanəta gha ta na skwi ta magə yu na karaku wu, dza'a nda sna ka dazlay,» ka Yesu nda tsi.

⁸ «Kadzenkadzen, had ka ta walanjá mbaza səla dá wu,» ka Piyer nda tsi. «Ka mbazagha a yu ta səla gha wu, had ima gha ma i'i wu,» ka Yesu nda tsi.

⁹ Ka'a mantsa: «Mghama dá! Səlahə dá kwenkwenə a dza'a ka mbazihata tama wu, nda dzvuha dá nda ghəna dá tani,» ka Simun Piyer nda tsi.

* 12:38 Ngha ta Isaya 53:1. † 12:40 Ngha ta Isaya 6:9-10. ‡ 12:41 Ngha ta Isaya 6:1.

¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Ka nda mbazambaza mndu, had ta zbəgəltá mbaza wa. Ba səlahə kweŋkweŋ dza'a mbambazanaghuta tsi, kabga tsuwedaka vghani. Tsuwedaka vgha ghuni, tsaw kaghuni demdem a wu,» ka Yesu nda tsi. ¹¹ Nda sna Yesu ta mndu dza'a skwapta, tsaya kəl tsi ka mnay kazlay: Kaghuni demdem a tsuwedaka wu kə'a ya.

¹² Tahula mbambazanatani ta səlahə taŋ, ka sudglavatá tsi ta lgutani, ka nzəgladatá ka zəgəltá skwi. Ka'a nda həŋ mantsa: «Nda sna kuni ta tsa skwi magə yu ŋa ghuni ya ra?»

¹³ «Mndu ta tagha skwi» ŋaŋni ka, «mghama ŋni» ka, ka kuni ta hga i'i. Ta ŋa ghuni tsaya, manda va tsaya yu.

¹⁴ Ka si i'i ta nzakway ka mgham, mndu ta tagha skwi ŋa mndu, mbaza ghuna mbaza yu ta səla ya ní, kaghuni guli ŋa mbazay ghuni mantsa ta ŋa sani nda sani.

¹⁵ Maraghunatá tsaya maraghuna yu, ŋa magay kaghuni guli manda tsa magaghuna yu ya.

¹⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had kwalva ta malaghutá mghamani wu, had mnda ghunay guli ta malaghutá mndu ta ghunafta wa.

¹⁷ Ka nda sna kuni ta tsaya, dza'a rfu kuni kata magay kuni ta slna nda tsi.

¹⁸ Nda kaghuni demdem a ta gwada yu ta tsa gwada ya wu, nda sna yu ta gwal zabap yu. Tsa gwada nda vinda ma defteri ya ná, dina ka magatani mantsa. «Mndu ta zə ŋni ta skwa zay kawadaga nda tsi ta lidista.*»

¹⁹ Ka yu ta mnaghunata daga ndanana ma kdaku skwi ka slata. Mantsa tama ka slasla skwi ya, ŋa zlghafta ghuni kazlay: «Ti ná, i'i ya» kə'a.

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka tsu'aftsu'a mndu ta mndu dza'a ghunafta yu katsi ná, i'i tsu'af tsi. Ka tsu'aftsu'a tsi ta i'i, tsu'aftsu'a guli ta mndu ta ghunighata,» ka'a.

Sli'a Zudas skwaptá Yesu

Mat 26:20-25, Mak 14:17-21, Luk 22:21-23

²¹ Tahula kdinta Yesu ta mana tsa gwadaha ya, ka ghudzavaftá ŋudufani, ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta

mnaghunata, mamu sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i,» ka'a mnananŋta həŋ baz.

²² Ghurghurghur, ka duhwalhani ka nanagha vgha taŋ. Sew sna a həŋ ka ta wa ta mna tsi wa.

²³ Tsaw sani turtuk mataba duhwalhani, tsa ta mamə Yesu ya, tavata Yesu nzanavata tsi.

²⁴ «Wa na mndu ta gwadə ka ta ghəŋani na na? ka ka dawanta da tsi ba?» ka Simuŋ Piyer nda tsi nda dzvu.

²⁵ Mantsa ya tama, «Wayə ní mghama da,» ka tsa duhwal ya fadaghatá ghəŋ da ghuva Yesu ka daway.

²⁶ Ka Yesu mantsa: «Tsa mndu dza'a ni'agaf ta yu ta ndurzla dafa ka vlanŋta ya ná, vani tsaya,» ka'a nda tsi. Ka ni'agaf tsi ta ndurzla dafa ka vlanŋtá Zudas zwanŋa Simuŋ Iskaryut.

²⁷ Na gi tsa zlghafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, gi lama halaway dida tsa. «Maga misimmisim ta skwi ta kumə ka ta magay,» ka Yesu nda tsi.

²⁸ Had mndu dər ka turtuk mataba tsa gwal ta nzata ka za skwi ya nda sna ka kabgawu kəl tsi ka mnay ŋani mantsa wa.

²⁹ Zlah la skwaktá skwi ŋa za skalu, ka la valanŋtá skwi ta gwal ka pđu a ka Yesu nda tsi, ka sanlaha ta ndanay, kabga da Zudas zliba tska skwa taŋ.

³⁰ Na zlghafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, ka gi sabə tsi dzibil. Rvidik vli ta tsa luwa ya.

Dvuwadva ta vgha ghuni

³¹ Tahula saghwa Zudas dzibil, ka Yesu mantsa: «Ndana na ŋlanaf ta lu ta Zwanŋa mndu. Ka ŋlanaf t lu ta Lazglaf ta guli nda ma tsatsi.

³² Ka nda ma tsatsi zlagiginŋta Lazglaf ta glakwani ya, dza'a mariginŋmara ma vərda tsatsi ta glakwa zwanŋ guli, dza'a gi magay ndana ndana.

³³ Zwana da, ta bəts yeya nzda da kawadaga nda kaghuni, dza'a zbay kuni ta i'i. Manda va ya mnana yu ta la Yahuda kazlay: Lavinŋ a kuni ta bhata ma vli ta dza'a yu wu kə'a ya, manda tsaya ta mnaghunanŋta yu ta kaghuni guli ndana.

³⁴ Wana lfida zlahu ta vlaghunata yu. Dvuwadva ta vgha ghuni sani nda

* 13:18 Ngha ta Zabura 41:10.

sani. Manda va ya d̄vu i'i ta kaghuni ya, d̄vuwad̄va kaghuni guli ta vgha ghuni sani nda sani.

³⁵ Ka ta d̄vu d̄va kuni ta vgha ghuni sani nda sani katsi, ta tsaya dza'a s̄naŋta mnduha kazlay: Duhwalha d̄a kuni k̄a'a,» ka'a.

Mnay Yesu ta krughuva Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Luk 22:31-34

³⁶ Ka Piyer mantse: «Mghama d̄a! dza'a diga ka na?» ka'a nda tsi. «Laviŋ a ka ta b̄hata da tsa vli ta dza'a yu ya ndanana wu, dazlay ya, dza'a b̄ha b̄ha ka mista d̄a,» ka Yesu nda tsi.

³⁷ Ka Piyer mantse: «Mghama d̄a! kabgawu dza'a kwal yu laviŋt̄a b̄hata mista gha ndana na? D̄er ŋa dzat̄a i'i tsi, fafa yu ta vgha d̄a ka ŋa gha,» ka'a nda tsi.

³⁸ Ka Yesu mantse: «Va kahwathwata, fafa ka ta vgha gha ŋa d̄a ra? Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma kd̄aku vazak wahata n̄a, hk̄an s̄ala dza'a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu, k̄a'a nda i'i,» ka'a.

14

Nda ma Yesu tva dza'a da Da

¹ Ka Yesu nda duhwalhani kay guli mantse: «Yaha ŋud̄ufa ghuni da t̄du, fafwafa ta gh̄ŋa ghuni ta Lazglafta faf kuni guli ta gh̄ŋa ghuni ta i'i.

² Nda nd̄agha vla nzaku ma h̄aga ga Da d̄a, ka m̄a had̄ tsi mantse wu, m̄a mnaghumna yu. Dza'a nda sli'a yu da payaghunat̄a vli.

³ Tahula laghwa d̄a ka payaghunat̄a vli, dza'a vragavra yu, ŋa hlay d̄a ta kaghuni tavata i'i. Ŋa mutsafta kaghuni guli ta nzaku ma vli dza'a nzata i'i, ka'a.

⁴ Wya nda sna kaghuni ta vli ta dza'a yu, nda sna kuni ta tvi guli,» ka'a.

⁵ Ka Tuma mantse: «Mghama d̄a, sna a ŋni ta vli ta dza'a ka wu, waka aŋni dza'a s̄naŋt̄a tvi?» ka'a nda tsi.

⁶ Ka Yesu nda tsi mantse: «I'i tvi, i'i kahwathwata, i'i hafu. Had̄ mndu dza'a laviŋt̄a lami da h̄aga ga Da, ka nza a tsi nda tv̄e i'i wa.

⁷ Ka nda sna kuni ta i'i dza'a nda sna kuni guli ta Da d̄a. Ndanana n̄a, nda sna kuni, nda ngha kaghuni guli,» ka'a nda tsi.

⁸ Ka Filip mantse: «Mghama d̄a! Maran̄namara ta tsa Da ya, ka zd̄afta ŋud̄ufa ŋni,» ka'a nda tsi.

⁹ Ka Yesu nda tsi mantse: «Nda kd̄a fitika d̄a kawadaga nda kaghuni Filip n̄a, ta sna a ka ta i'i ra? Ka nda ngha mndu ta i'i n̄a, nda ngha ta Da. Waka ka dza'a mnay kazlay: Maran̄namara ta Da k̄a'a na?

¹⁰ Zlghaf a ka kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, Da guli ta nzaku ma i'i k̄a'a ra? Nana gwad̄aha ta mnaghunata yu na n̄a, ma gh̄ŋa d̄a a ta kla'ata yu wa. Tsa Da ta nzaku ma i'i ya ta maga tsa sl̄naha ya.

¹¹ Fafwa fa ta gh̄ŋa ghuni ta skwi ta mnaghunata yu kazlay: I'i ta nzaku ma Da, Da guli ta nzaku ma i'i k̄a'a ya. Fafwafa ta gh̄ŋa ghuni d̄er ta gh̄ŋa tsa sl̄naha yeya tsi.

¹² Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlghaft̄a i'i, dza'a magay tsatsi guli ta sl̄na ta maḡe yu. Dza'a magay ka malaghuta kabga nda sli'a i'i da Da d̄a.

¹³ Mantse tama, inda skwi dza'a kuni d̄awan̄ta nda hga d̄a, dza'a magay yu, kada maran̄ta Da ta glakwani nda ma zwan̄.

¹⁴ Ka d̄awan̄d̄awa kuni ta sana skwi nda hga d̄a, dza'a magay yu,» ka'a.

Dza'a ghunaga ghuna Da ta Sulkum nda ghuba

¹⁵ «Ka d̄vu d̄va kuni ta i'i, dza'a snasna kuni ta zlahuha d̄a.

¹⁶ I'i, dza'a d̄away yu da Da ta sana mndu ŋa ghun̄agaghunatani ŋa nzatani ŋa d̄ekd̄ek kawadaga nda kaghuni ŋa kata kaghuni.

¹⁷ Tsa mndu ya n̄a, Sulkuma kligint̄a kahwathwata ya. Laviŋ a mndu ma gh̄ŋa had̄ik ta tsu'afta wa. Laviŋ a h̄eŋ ta s̄naŋta guli wa. Kaghuni nda sna kaghuni, kabga ta gd̄ata kawadaga nda kaghuni, dza'a gd̄avagda ŋa d̄ekd̄ek ma ŋud̄ufa ghuni.

¹⁸ I'i, zlaghunata a yu manda zwana tawakri wu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni.

¹⁹ Ta b̄ats nz̄da d̄a, nghan̄ta a mnduha ma gh̄ŋa had̄ik ta i'i wa. Kaghuni ya, dza'a nda ngha kuni ta i'i, kabga ta nzakw nda hafu i'i, dza'a nzata nda hafu kaghuni guli.

²⁰ Bad̄u tsaya dza'a s̄naŋta kuni kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, ta nzaku ma i'i kaghuni, i'i guli ta nzaku ma kaghuni yu k̄a'a.

21 «Ka nana mndu ta zlahuha da ka snata, tsaya mndu ta dvutá i'i. Dza'a dvudva Da da ta tsa mndu ta dvutá i'i ya. I'i guli dza'a dvudva yu na marananta da ta nzakwa da,» ka'a.

22 «Kinawu ka kagha dza'a maravata da anni, kul maravata ka da mnduha ta ghəna hadik na?» ka Zuda, Zudas Iskaryut ya a wa.

23 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka dvudva mndu ta i'i, dza'a nana ta gwada da, dza'a dvudva Da da ta tsatsi guli. Na sagha nni nda Da da tani na nzakwa nni ga tan.

24 Ka dvu a mndu ta i'i wu katsi, nana a ta gwada da wu, nana gwada ta mnaghunata yu ta snə kuni na ná, kla a ma ghəna da a yu wu, tsa Da da ta ghunighata ya ta mnihata.

25 «Mnaghunamna yu ta tsaya ta wana yu kawadaga nda kaghuni na.

26 Tsa mnda kata mndu dza'a saha ya, Sulkum nda ghuəa ya dza'a ghunagata Da nda hga da. Tsatsi dza'a taghaghunafatá inda skwi, na havaghunaktá inda gwada managhuna yu.

27 «Zdaku ya ta zlaghunanta yu*. Zdakwa da ya ta vlaghunata yu. Vla a yu na ghuni manda ya ta vlə mnduha ma ghəna hadik wa. Yaha nɔdufa ghuni da tɔu, yaha kuni da zləŋ.

28 Nda sna kuni ta gwada mnaghuna yu kay, "nda sli'a yu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni." Ka ta dvay kuni ta i'i katsi ná, dza'a rfay kuni ta rfu ta ghəna má snanta ghuni kazlay: Nda sli'a yu da Da kə'a, kabga mal Da ka i'i.

29 Wana yu ta mnaghunafatá tsa skwiha ya ndanana ma kdaku hən ka slata, kada zlghafta kuni ta skwi ta mnaghunata yu, slarə tsi.

30 Had gwada ta dagala ta na mnaghunata da wu, kabga wya tsa ghwadaka mghama na ghəna hadik na ya ta sagha. Tsaw laviŋ a ta nraptá i'i wa.

31 Dina ka snanta mnduha ta ghəna hadik kazlay: Dvudva yu ta Da kə'a. Inda skwiha ta magə yu guli ná, manda va ya mniha Da ta maga yu. Sli'afwasli'a hadna mbadma,» ka'a.

* 14:27 Ngha ta Isaya 9:5.

15

Yesu vərda fwa Inabi

1 «I'i vərda fwa inabi, Da da mnda hvay. 2 Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i, kul had ta yaku ná, ta tsirŋtsa. Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i ta yaku guli na, ta sladafslada na sgəglavaghata yakwani.

3 Ghadaghada tsa gwada ta mnaghunata yu ya ta sladafatá kaghuni.

4 Gdāvawagda nda ndi'atá vgha ta i'i manda ndi'atá i'i nda kaghuni ya. Laviŋ a dzva fu ta yafta ka ndi'a a tsi ta dughwan wa. Mantsa kaghuni guli, laviŋ a kuni ta magatá sana skwi ka gdava a ndi'atá kaghuni ta i'i wa.

5 I'i fwa inabi, kaghuni dzvuhani, mndu ta gdavata ndi'atani ta i'i manda i'i nda tsatsi ya, dza'a yaf ya tsatsi rgədzəb. Ka had i'i wu, laviŋ a kuni ta magatá sana skwi wa.

6 Ka gdava a ndi'atá mndu ta i'i ná, dza'a wudidiŋ wuda lu manda dzva fu na ghwalutani, na hlaftá tsa dzvuhani ya, ka pghamta ma vu, na drutani.

7 Ka gdāvagda ndi'atá kaghuni ta i'i, ka gdāvagda gwada da guli ma kaghuni katsi, dawawadawa ta inda skwi ta kumə kuni, dza'a mutsay kuni.

8 Ka rgədzəb ta yafta kuni ta maray kuni kazlay: Duhwalhani anni kə'a, tsaya dza'a marantá glakwa Da da.

9 Dvudva i'i ta kaghuni manda va ya dvu Da da ta i'i ya. Gdāvawagda ma dvutá mnda da.

10 Ka ta snasna kuni ta zlahu da, dza'a gdāvagda kuni ma dvutá mnda da. Manda tsaya snata i'i ta zlahu Da da, kəl i'i ka gdavata ma dvutá mndani.

11 «Mnaghunamna yu manda va tsaya kada yifafta rfa da ma kaghuni, na ndəghafta rfa kaghuni guli.

12 Wya zlahu da ta mnaghunata yu, dvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani manda va ya dvu i'i ta kaghuni ya.

13 Had sana dvutá mndu ta malaghuta ta ghəna vlata mndu ta hafani na grahani wa.

14 Ka ta magay kuni ta skwi ta mnaghunata yu ná, nda nza kuni ka graha da.

15 Hgəgla a yu ta kaghuni ka kwalvaha wu, kabga sna a kwalva ta skwi ta magə

dañahəgani wa. Graha da ta hga i'i ta kaghuni, kabga inda skwi taghaf yu da Da da ná, snaghunamsna yu.

¹⁶ Kaghuni a ta zbaptá i'i wu, i'i ta zabaptá kaghuni, ka faghunaghatá slna ña magay, ña yafta ghuni, ña gđavata tsa yakwa ghuni ya. Mantsa tama, dza'a vlaghunavla Da da ta inda skwi dza'a kuni dawanta nda hga da.

¹⁷ Skwi ta mnaghunata yu ná, ka đvuta kuni ta vgha ghuni sani nda sani,» ka'a.

Kwalaghuta ghəña hadik ta i Yesu nda duhwalhani

¹⁸ Ka Yesu mantsa: «Ka ta husanhusa kuni ta mnduha ta na ghəña hadik na katsi, tinəl i'i ta husantá hən ka kaghuni.

¹⁹ Ka má ña na ghəña hadik na ka ghuni katsi, má dza'a đvafđva mnduha ta na ghəña hadik na ta kaghuni, kabga ña tan kuni mazlay. Zabapzaba yu ta kaghuni, ka hligintá kaghuni mataba mnduha ta ghəña hadik. Ta ka ña mnduha ta ghəña hadik a kaghuni wu, kəl kuni ka husantá hən.

²⁰ Havakwahava ta gwada mnaghuna yu. «Malaghumala a kwalva ka Maləmani wa.» Ka si ghuyđipghuya mnduha ta danwa, dza'a ghuyay hən ña kaghuni guli. Ka si snasna hən ta gwada da, dza'a snay hən ta ña ghuni guli.

²¹ Ta gwada ta i'i dza'a maga hən ta tsaya ña ghuni, kabga sna a hən ta mndu ta ghunighata wa.

²² Ka má sna a yu wu, ka má had gwada walañ yu ta mnanatá hən wu, má had dmakwa tan wa. Ndanana tama, lavglin a hən ta mnay kazlay: Had dmakwa ñni wu kə'a wa.

²³ Ka ta husanhusa yu ta mndu, ta husanhusa Da da ta tsa mndu ya guli.

²⁴ Ka má maga a yu mataba tan ta slnaha ya kul walañtá sani ma mndu ta magata wu katsi, má had dmakwa tan wa. Ndanana, nda ngha hən ta slnaha da, ka husantá yu ta hən nda Da da tani.

²⁵ Tsaw slasla tsaya mantsa ya, ña nza-kwa tsa gwada nda vinda ma deftera zlahatāñ ta mnay kazlay: Ka bətbət husanta* yu ta hən kə'a ya, manda va tsaya nzakwani.

* 15:25 Ngha ta Zabura 35:19, 69:5.

²⁶ «Tsa mnda kata kaghuni dza'a saha ya, Sulkum ta kligintá kahwathwata ya dza'a saha daga da Da. Dza'a mnay ta gwada ta i'i.

²⁷ Kaghuni guli, dza'a mnay kuni ta gwada ta i'i, kabga kawadaga kuni nda i'i, daga ka yawu zrafta mu ta nzaku,» ka'a.

16

¹ Ka Yesu mantsa: «Managhuna mana yu ta tsa skwiha ya, kada kwala kuni zlanavata zlgħay nda ñudufa ghuni.

² Dza'a talintala lu ta kaghuni ma həga tagha skwa la Yahuda. Tsaya ya a vani wu, ta saghasa fitik dza'a kəl mnduha dza'a pslatá kaghuni ka ndanay kazlay: Na skwi maga mu na ná, magamaga mu ta skwi ta zđaganatá Lazglafta kə'a.

³ Mantsa ya dza'a maga hən, kabga sna a hən ta dər Da, dər i'i wu,» ka'a.

Dza'a sasa Sulkum nda ghuḃa

⁴ Ka'a guli mantsa: «Ka saghasa tsa fitik ya, dza'a havakhava kuni ta skwiha managhuna yu. Tsaya kəl yu ka managhunatá tsahaya. Ta kawadaga yu nda kaghuni kwal yu ka mnaghunata daga tanñan.

⁵ Ndanana dza'a da mndu ta ghunigiha yu. Sew had ya mataba ghuni ta daway kazlay: Dza'a da wa ka na kə'a wa.

⁶ Ama ma mnaghunanta da, ka gurdutá ñudufa ghuni.

⁷ Kahwathwata na skwi ta mnaghunata yu na. Mal ma na laghwi dza'a laghu yu na kata ta kaghuni. Ka laghu a yu wu, sata a tsa mndu dza'a kata kaghuni ya da kaghuni wa. Ka laghula yu, dza'a ghunəgaghuna ghuna yu.

⁸ Ka sasa tsi, dza'a mnanamna ta mnduha ta ghəña hadik ta krughuva tan ta ghəña skwi ka dmaku nda ya ta ghəña skwi tdukwa, nda ya ta ghəña skwi ka guma.

⁹ Ta nanay mnduha ta ghəña hadik ta ghəña tan ta ghəña skwi ka dmaku, kabga kwala tan kul zlgħaftá i'i.

¹⁰ Ta nanay mnduha ta ghəña hadik ta ghəña tan ta ghəña skwi tdukwa, kabga nda sli'a i'i da Da, nghəglanta a kuni ta i'i wa.

¹¹ Ta nanay mnduha ta ghəña hadik ta ghəña tan ta ghəña skwi ka guma, kabga

nda ghada tsanaghatá guma ta ghwadaka mghama na ghəŋa hadík na.

12 «Ta dagala skwi má ŋa managhunata dá, tsaw laviŋta a kuni ta ŋafta ndana wa.

13 Ka sasa tsa Sulkum ta mnigiŋtá kahwathwata ya, dza'a snaghunamsna ta inda kahwathwata. Gwada ma ghəŋani a dza'a kla'ata tsi ka mnay wa. Inda skwi dza'a sŋaŋta tsi, dza'a tsi mnay, ŋa mnaghunatani ta skwi dza'a slaku ta kəma.

14 Tsatsi dza'a maraŋtá glakwa dá, kabga skwi da i'i dza'a tsu'afata tsi ŋa mnay ŋa ghuni.

15 Inda skwa Da dá ná, ŋa dá ya. Tsaya kəl yu ka mnaghunata kazlay: Skwi da i'i dza'a klafta tsi ŋa mnay ŋa ghuni kə'a ya,» ka'a.

Dza'a mbədavafmbəda taw ka ghubasu

16 Ka'a guli mantsa: «Ta βets nzda, nghəglanŋta a kuni ta i'i wa. Bats nzda guli, dza'a nghəglanŋgha kuni ta i'i [kabga nda sli'a yu da Da,]» ka'a.

17 Ka sanlaha ma duhwalhani mataba hahəŋ hahəŋ mantsa: «“Ta βets nzda nghəglanŋta a kuni ta i'i wu, βats nzda guli ná, dza'a nghəglanŋgha kuni i'i guli. Nda sli'a yu da Da,” ka'a ná, gwada wu tsa gwada ya ta gwadamata tsi na?»

18 «“Ta βets nzda” ka'a ya ní, nu ghəŋ tsaya ma gwada tama? Sana a amu ta skwi ta kumə tsi ta mnay wu,» ka həŋ.

19 Daslafta Yesu ta skwi ta kumə həŋ ta daway da tsi, ka'a nda həŋ mantsa: «Ta dadawavustá kuni mataba ghuni ta ghəŋa skwi mnə yu kazlay: Ta βets nzda ngəhanŋta a kuni ta i'i wu, βats nzda guli, dza'a nghəglanŋgha kuni ta i'i kə'a ya ra?»

20 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a taway kuni ta taw, dza'a ŋaday kuni ta ghəŋ, ta rfu mnduha ta ghəŋa hadík ta rfu. Dza'a gurdaku ŋudufa ghuni, ŋa nutá tsa gurdátá ŋudufa ghuni ya ka rfu.

21 Ka saghasa fitika dgakwa marakw ná, ta ghuyay ta danwa ta basay. Na gi yatani ta tsa zwanŋ ya, gi zanaptani ta tsa ghuya danwani ya. Ta rfay ta rfu katakata, kabga ngəhanŋtani ta mnda səla ta saha ta ghəŋa hadík.

22 Mantsa ya ta basas kaghuni ndanana guli. Tsaw ta dza'a guyaku amu, ŋa rfay

ghuni ta rfu. Had mndu dza'a laviŋtá klaghutá tsa rfu ya da kaghuni wa.

23 «Ka saghasa tsa fitik ya, had kaghuni dza'a dawəŋta skwi nda dáwa da i'i wa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vlaghunavla Da ta inda skwi. Dza'a kuni dawəŋta nda hga dá.

24 Kulam gwatna had sana skwi ta kdə dawəŋta kuni nda hga dá wa. Dawawadawa dza'a mutsay kuni, kada ndəghafta ŋudufa ghuni da rfu,» ka'a.

Ghubasapta Yesu ta ghəŋa hadík

25 Ka'a guli mantsa: «Ka mahdihdi mnaghunata yu ta tsa gwada ya. Dza'a saghasa fitik dza'a kwal yu mnəgəlta mantsa ŋa ghuni, ŋa mnaghunəŋta dá ta skwi tsidíd ta ghəŋa Da.

26 Ma tsa fitik ya, kaghuni ka ghəŋa ghuni dza'a dáwa skwi da Da nda hga dá, dər maga a i'i ta du'a da tsi ŋa ghuni.

27 Vərda Da kaghəŋani ná, ta dvay ta kaghuni kabga ta dvay kaghuni ta i'i. Grafgra kaghuni guli kazlay: I'i ná, sa daga da Lazglafta yu kə'a.

28 Sli'af daga da Da i'i ka saha ta ghəŋa hadík. Ndanana guli, wana yu ta sli'afata ta ghəŋa hadík ka vru da Da,» ka'a.

29 Ka duhwalhani mantsa: «Had mahdihdi ma na tama wa. Wya zlra ka ta kligiŋtá ghəŋa gwada.

30 Ndanana tama, nda sna ŋni kazlay: Nda sna ka ta inda skwi kə'a. Ma kdaku mndu ka dawəŋtá skwi da kagha, nda sna kagha ta skwi ta kumə tsi ta daway. Tsaya kəl anŋi ka zlghafta kazlay: Sa daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka həŋ nda tsi.

31 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ndanana zlra kaghuni ta zlghafta ba?»

32 Wya fitik ta sagha, nda ghada va saghani katək ŋa wutsata ghuni ta vgha, ta ksə ya ta tvani ta ksə ya ta tvani, ŋa zlidivata ghuni turtukwa dá. Tsaw kahwathwata ná, turtukwa dá a yu wu, kabga kawadaga ŋni nda Da.

33 Managhunamana yu ta inda tsaha ya, kabga ŋa mutsafta ghuni ta zdaku ma nza-kwa guyata vgha ghuni nda i'i. Dza'a ghuyay mnduha ta ghəŋa hadík ta danwa ŋa ghuni. Ka nzata kuni drusa. I'i,

ghuḅasapghuḅasa yu ta mbrakwa na ghəṇja hadik na,» ka'a.

17

Ndəḅay Yesu ta dzvu ta ghəṇja duhwahani

¹Tahula gwadafa Yesu ta tsa gwadaha ya, ka nghadaftá tsi nda ta luwa. Ka'a mantsa: «Da, nda maga fitik! Maranmara ta glakwa zwanja gha ṇa maranṭa zwanja gha guli ta glakwa gha.

²Vlanvla ka ta mbraku ta ghəṇja inda mnda səla, ṇa vlanṭani ta hafu ṇa kdekedzen ṭa gwal pgham ka ta həṇ ma dzvani.

³Hafu ṇa kdekedzen ná, tsaya snanṭa ṭan ṭa kagha. Kagha vərda Lazglafta turtuktuk, nda snanṭa ṭan ṭa mndu ya ghunaga ka ta nzakway ka Yesu Kristi.

⁴Maranmara yu ta glakwa gha ta ghəṇja hadik, kđinṭa yu ta magatá slna ya vliha ka ṇa magay.

⁵Ndanana tama Da ná, ṇlidif ṇla da kagha manda nzatá nzakwa da si ta kul zraftá ghəṇja hadik ya.

⁶Snanamsna yu ta hga gha ta gwal hligin ka ma ghəṇja hadik ka vlihata ya. Si ka ṇa gha həṇ, ka hlaftá ka ta həṇ ka vlihata. Ka snatá həṇ ṭa gwada gha.

⁷Ndanana ná, nda sna həṇ kazlay: Inda skwi ya vliha ka ná, sagha da kagha kə'a.

⁸Mnanamna yu ta həṇ ṭa gwada ya mniha ka, tsu'aftsu'a həṇ. Nda sna həṇ dar kazlay: Daga da kagha sagha yu kə'a, zlg hafzlg ha həṇ guli kazlay: Kagha ta ghunighata kə'a.

⁹«Ta ghəṇja hahəṇ ṭa maga yu ta du'a, maga a yu ta du'a ta ghəṇja pđakwa mnduha ma ghəṇja hadik wa. Ta ghəṇja hahəṇ ṭa maga yu ta du'a, kabga ṇa gha həṇ.

¹⁰Inda tsaha ta nzakway ka ṇada ya ná, ṇa gha həṇ. Inda tsaha ta nzakway ka ṇa gha ya guli ná, ṇa da həṇ. Ta maravamara glakwa da ma həṇ.

¹¹«Ta had i'i ma ghəṇja hadik wa. Hahəṇ ná, tata ghəṇja hadik həṇ. Ta dza'a da kagha i'i. Da da, kagha ta nzakway nda ghuḅa, ṇanana ṭa həṇ nda mbrakwa gha. Nda

mndərga tsa mbraku vliha ka ya, kada nza-kwa həṇ ka mndu turtuk manda nzakwa u ka mnda turtuk ya.

¹²Ma tsa nzakwa da kawadaga nda həṇ ma ghəṇja hadik ya ná, si ta nghay yu ta həṇ nda mbrakwa gha ya vliha ka. Nanaṇja yu ta həṇ, had ya ta zadavaghuta wu, ba ya ta nzakway nda fa ṇa zwaduta, ṇa kđinṭa skwi ya nda vinda ma defteri yeya ta zadapta.

¹³Ndanana dza'a da kagha yu. Manda tsaya ta mna yu ma na nzakwa da tata ghəṇja hadik na, kada ndəghafta rfa da ma həṇ.

¹⁴Mnanamna yu ta gwada gha ta həṇ. Tsaya kəl həṇ ka husanṭa mnduha ma ghəṇja hadik, manda nzakwa i'i kul had ka ṇa ghəṇja hadik ya.

¹⁵Ndəḅa a yu ta dzvu da kagha ṇa hlaptá həṇ ma ghəṇja hadik wa. Ama nghay yeya dza'a ka ngha həṇ da katkata tsa ghwadak ya.

¹⁶Manda nzakwa i'i kul had ka ṇa ghəṇja hadik ya ná, manda tsaya nzatá nzakwa hahəṇ, nza a həṇ ka ṇa ghəṇja hadik wa.

¹⁷Ninṇa ta həṇ ka ṇa gha, nda ma kahwathwata. Gwada gha ná, kahwathwata nzakwani.

¹⁸Manda ya ghunaga kagha ta i'i ta ghəṇja hadik ya, i'i guli, ta ghunay yu ta hahəṇ ta ghəṇja hadik.

¹⁹I'i faghafa yu ta ghəṇja da ka ṇa ṭan, kada nzakwa hahəṇ guli ka ṇa gha kahwathwata.

²⁰«Ta ghəṇja na hahəṇ na yeya a ta maga yu ta du'a wu, ta magay yu ta du'a guli ta ghəṇja gwal dza'a zlg haft a i'i nda ma gwada ṭan,

²¹kada nzakwa həṇ demdem ka mnda turtuk. Da! Ka nza həṇ ka yakwa u manda guyatá u, kagha ma i'i, i'i ma kagha ya. Ka nza həṇ ka mnda turtuk ṇa mnay mnduha ma ghəṇja hadik kazlay: Kagha ta ghunighata kə'a.

²²«I'i, ṇlanafṇla yu ta həṇ, manda tsa ṇlidifta kagha ya, kada nzakwa həṇ ka mndu turtuk, manda nzakwa u ka mndu turtuk,

²³i'i ma hahəṇ, kagha ma i'i ya. Manda tsaya dza'a kəl həṇ ka nzakway kahwathwata ka mndu turtuk, kada snanṭa mnduha ma ghəṇja hadik kazlay: Kagha ta

ghunigihata, dʋudʋa kagha ta hən manda ya dʋu kagha ta i'i guli ya kə'a.

²⁴ Da! Tsəna mnduha vliha ka na ná, ta kumay yu ta nzakwa tan ma vli ya nza i'i, ɲa nɲay tan ta glakwa da ya vliha kagha, kabga dʋudʋa ka ta i'i daga ta kul zraftá ghəɲa hadik.

²⁵ Da da! Tudukwa nzakwa kagha, tsaw sna a mnduha ma ghəɲa hadik ta kagha wa. I'i, nda sna yu ta kagha, na hana guli, tsat-saftsatsa hən kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

²⁶ Snamamsna yu ta kagha ta hən, ta dza'a snəglanamnsna yu ta hən, kada nzamta tsa dʋu dʋaf ka ta i'i ya ma hən, ɲa nzamta i'i ma hən guli,» ka'a.

18

Ksafta sludziha ta Yesu

Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53

¹ Tahula kdɲnta Yesu ta tsa gwadaha ya, ka sli'aftá tsi nda duhwalhani ka laghwi ta ɓla lika Sedruɲ. Mamu sana kwambalu mantsa vli ya, ka lamə tsi dida kawadaga nda hən.

² Nda sna tsa Zudas ta dza'a skwapta ya guli ta tsa vli ya, kabga snusna Yesu ta lagha da tsa vli ya kawadaga nda hən.

³ Ka hlanaftá la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda la Farisa ta sludziha, nda gwal ta nɲa həga Lazglafta, ta Zudas. Ka sli'aftá hən nda huzla vulu nda huzla vulu, nda pelapela nda pelapela, nda pinatá vu nda pinatá vu. Ka lagha hən da tsa gam ya.

⁴ Manda ya nda sna Yesu ta skwi dza'a slanaghata, ka sli'aftá tsi da gəma hən. Ka'a mantse: «Wa ta zbə kuni na?» ka'a nda hən.

⁵ Ka hən mantse: «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbə ɲni,» ka hən nda tsi. «I'i nana,» ka'a nda hən. Ta sladu tsa Zudas ta dza'a skwapta ya kay tavata hən.

⁶ Na tsa mnay Yesu nda hən kazlay: I'i nana kə'a ya, dəm turtuk ka hən vraghuta nda ga muhul hul, ka zlambutá hən siy ta hadik.

⁷ «Wa ta zbə kuni ka kuni ka na?» ka'a dawglanɲa da hən. «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbə ɲni,» ka hən.

* 18:14 Nɲa ta Yuhwana 11:49.

⁸ «Vada nana a ka yu nda kaghuni kay ra! Ka si i'i ta zbə kuni ya ní, zlanawa nanaha na tsa, ka laghwa hahəɲ,» ka Yesu nda hən.

⁹ Kəl tsi ka mnay mantse ya ná, ɲa nzakwani manda va tsa gwada mnə tsi kazlay: Had ya dər turtuk zadənanaghu yu mataba gwal ya vliha ka wu kə'a ya, ya.

¹⁰ Mamu kafay da Simuɲ Piyer, ka tsəhagaptá tsi ka tsanamta sani ma kwalva mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, ka tsaghutá sləmənani nda ga zeghwi. Malkus hga tsa kwalva ya.

¹¹ Ka Yesu mantse: «Vranamvra ta kafaya gha da kupakani. Ra a ka say da ta leghwa ghuya danwa ya vliha Da da wu ka ka rki na?» ka'a nda Piyer.

Kladaghata la sludzi ta Yesu da Hana

¹² Lagha tsa tskata sludziha ya nda mghamha tan tani, nda la Yahuda ta nɲa həga Lazglafta ya, ka ksaftá Yesu, ka habaghutá hən ta dzvuhani.

¹³ Ka klaghatá karaku da Hana ta nza-kway ka dzidza Kayifa. Tsa Kayifa ya ta nzakway ka mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ma tsa vaku ya.

¹⁴ Tsa Kayifa ya tsa ta vlanɲá hidaku ta la Yahuda kazlay: Draɲ mtuta mndu turtuk da mnaka mnduha, ka ya da zadənanata lu ta inda mndəra mndu* kə'a ya kay.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer

Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57

¹⁵ Ka sli'aftá i Piyer nda sna duhwal, ka dza'a ta hula Yesu ta hula Yesu. Tsa sana duhwal ya ná, nda sna tsa mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ya. Ka lamə tsi mista Yesu da dabi ma huda həga ga tsa mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ya,

¹⁶ ta sladaghutá Piyer ma bli ta watgha. Ka vragaptá va tsa duhwal snan mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ya, da gwadganatá tsa marakw ta nɲa watgha ya. Ka hgadamta tsi ta Piyer.

¹⁷ Ka'a nda tsi mantse: «Tekw a kagha mataba duhwalha tsəna mndu na guli wu ri?» ka tsa marakw ka kwalva ta nɲa watgha ya nda Piyer. «Tekw a i'i mataba tan wu,» ka Piyer.

18 Ka vanaghatá kwalvaha nda gwal ta ngha hëga Lazglafta ta vu, ka slinë hëj, kabga mtasl vli. Ka lagha Piyer guli da slinganatá hëj.

Daway Hana ta gwada da Yesu

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71

19 Ka'a nda tsi mantisa: «I wa duhwalha gha na? Nahgani ta taghë ka ña mnduha na?» ka tsa mali ta ghëña gwal dra skwi ña Lazglafta ya, nda Yesu.

20 Ka Yesu nda tsi mantisa: «Banluwa si ta mna yu ta gwada ña inda mndu ma hëga tagha skwa la Yahuda nda ya ma hëga Lazglafta. Ma vli ta tskavata inda la Yahuda si ta gdata yu ta tagha skwiha. Had sana skwi mna yu kdekdek wa.

21 Kabgawu ta kël kagha ka daway da i'i na? Dawa da gwal si ta sna tsa skwi ta mnë yu ña tan ya ña. Nda sna hahëj dinadina ta skwi mnana yu ta hëj,» ka'a nda tsi.

22 Na tsa mnata Yesu mantisa ya, ka slifata sani mataba tsa gwal ta ngha hëga Lazglafta ya, ka lagha dgharuntá Yesu. «Mantisa ta zlgaha ka ta wi ña mali ta ghëña gwal dra skwi ña Lazglafta ra?» ka'a nda tsi.

23 Ka Yesu mantisa: «Ka mamu ghwadaka skwi mna yu ya kay, mnamanmna. Ala ka si tdukwa gwada mna yu, kabgawu ta kël lu ka dza i'i na?» ka'a nda tsi.

24 Ka ghunaftá Hana nda va tsa habatá dzvuhani ya da tsa Kayifa ta nzakway ka mali ta ghëña gwal dra skwi ña Lazglafta ya.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer kay guli

Mat 26:71-75, Mak 14:69-72, Luk 22:58-62

25 Ma tsa fitik ya, hada Simun Piyer ta slinutá vwani. «Tekw a kagha mataba duhwalha tsëna mndu na guli wu ri?» ka lu nda tsi. «Siga! had i'i mataba tan wu,» ka Piyer ka wadutá vli.

26 «Ngha a yu ta kagha kawadaga nda tsëna mndu na ma gam ra?» ka sani mataba kwalvaha tsa mali ta ghëña gwal dra skwi ña Lazglafta ya. Tsatsi ná, la tan ma tsa mndu tsanaghu Piyer ta slëmëjani ya, ya.

27 «Siga yu, i'i a wu!» ka Piyer ka wadutá vli kay guli. Ka gi wahatá vazak.

Daway Pilat ta gwada da Yesu

Mat 27:1-2,11-14, Mak 15:1-5, Luk 23:1-5

28 Gasërdëk, ka klaftá hëj ta Yesu ga Kayifa, ka klaghata da hëga dagala ga ñumna la Ruma. Lamë a vërdá hahëj da tsa hëga ya wu, da ñrintá hëj ta vgha tan makëf hëj ka za skala Pak.

29 Tsaya kël Pilat ñumna la Ruma ka sabi dzibil da slanaghatá hëj. Ka'a nda hëj mantisa: «Nu va ghwadaka skwi maga na mndu na ka kuni ka na?» ka'a.

30 Ka hëj mantisa: «Ka má nza a tsi ka mndu ta magatá dmaku wu katsi ná, má klaghak a ñni wu,» ka hëj nda tsi.

31 «Klawakla va kaghuni, ka dza'a kuni da tsanaghatá guma manda ya mna zlahá ghuni,» ka Pilat nda hëj ta ghëjani. «Vlaná a lu ta tva dzatá mndu wu,» ka la Yahuda zlganaftawani.

32 Mantisa ya dza'a magakwa skwiha na ya gwadë Yesu ta ghëjani kë'a dza'a mtaku ya.

33 Ka vraghatá Pilat da dába hëga, ka hgadamta tsi ta Yesu. «Mghama la Yahuda kagha ra?» ka'a dawanta da tsi.

34 Ka Yesu mantisa: «Kagha ta ndanapta ma ghëña gha re, ari sanlaha a ta mnaghatá i'i na?» ka'a nda tsi.

35 «I! La Yahuda yu ra? Laghuni, nda maliha ta ghëña gwal dra skwi ña Lazglafta ta klaktá kagha da i'i, nahgani maga ka ya katëk na?» ka Pilat nda tsi.

36 Ka Yesu mantisa: «Ga mghama dá ná, ña na ghëña hadik na a wa. Ka má ña na ghëña hadik na tsi katsi, má lmalma kwalvaha dá, má ña kwala lu klagaghatá i'i da gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Tsaw ña na ghëña hadik na a ga mghama dá wu,» ka Yesu.

37 «Tsaw va mgham kagha rke?» ka Pilat nda tsi. «Manda va tsa mna ka ya, Mgham yu. Yaya lu ta i'i ña sagha mnanatá kahwathwata ma na ghëña hadik na. Inda mndu ta nzakway ka ña kahwathwata ná, ta snay ta gwada dá,» ka Yesu.

38 «Nahgani kahwathwata na?» ka Pilat nda tsi.

Guma dzatá Yesu

Mat 27:15-31, Mak 15:6-20, Luk 23:13-25

Tahula tsa, ka sëglap tsi dzibil slanaghatá la Yahuda. Ka'a mantisa:

«Slanagha a yu ta skwi præk ña dzatá tsəna mndu na wa.

³⁹ Ya wya ta snusna yu ta gđata ta zlighu-nistá mndu turtuk ma gamak ma fitika skala Pak ya, ta kumay kuni ta slighunista da ta mghama la Yahuda ra?» ka'a nda hən.

⁴⁰ Ka hən mantsa: «Tsatsi a ña zlinṭa wa, Barabas katsi,» ka hən hləglaftawi. Tsaw tsa Barabas ya ná, gənda ya.

19

¹ Tahula tsa, klagaghawa tsa Yesu ya ka sləvaptá kuni nda krupi, ka Pilat.

² Lagha la sludzi ka daftá teki, ka fanamta ma ghəñ manda zewzewa, ka sudanavatá hən ta lguta má mgham mgham ka dva guli.

³ «Zgutsa ña gha mghama la Yahuda,» ka hən gavadaghata tavatani, ka dadgharay.

⁴ «Ndana tama wana yu dza'a kləgaghunapta dzibil, kada grafta kuni kazlay: Slanagha a yu ta sana skwi præk ka dzatá na mndu na wu kə'a,» ka Pilat səglap dzibil slanaghatá la Yahuda.

⁵ Ka sabə Yesu nda zewzewa teki ma ghəñ, nda sudatá lguta má mgham mgham ta vgha. «Wana tsa mndu ya,» ka Pilat nda hən.

⁶ Na gi nghay la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, «zləñaftá! zləñaftá!» ka hən hlaftawi. «Klawakla kaghuni ka zləñafta kuni, kabga slanagha a yu ta skwi dekdek præk ka dzata wu,» ka Pilat nda hən.

⁷ «Mamu zlahá ñni. Ka tsa zlahu ya ná, dzata! ka'a, kabga Lazglafta yu kə'a fatá ghəñani,» ka la Yahuda zlghanaftawi.

⁸ Snañta Pilat ta tsa gwada ya, ka ksəglaftá zləñ katakata,

⁹ Ka lamə tsi da daḅa həga. «Sagha ga ka na?» ka'a dawanṭa da Yesu. Sew zlghanafta a Yesu ta wani wa.

¹⁰ «Zlgha a ka ta wa da wu? sana a ka kazlay: Lavinṭa yu ta zlighista, lavinṭa yu ta zləñaftá kagha kə'a wu ra?» ka Pilat nda tsi.

¹¹ «Had sana skwi laviñ ka ta ghəña i'i, ka ya vlagha Lazglafta a tsi wa. Tsaya kəl dmakwa tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva gha ya, ka malaghutá ña gha dmaku,» ka Yesu nda tsi.

¹² Hada tama, ka zbə Pilat ta tvi ña zlinṭa. «Ka zlinṭa ka ta tsəna mndu na ná, gra Sezar a ka wa. Ka mgham a i'i ra, ka mndu guli ná, ghuma mgham Sezar tsa mndu ya,» ka la Yahuda.

¹³ Snañta Pilat ta tsa gwadaha ya, «kladap-wakla ta Yesu dzibil,» ka'a. Ka nzaftá tsi ta vla tsa guma ma sana vli ta hgə lu ka Pave. Tsa Pave ya, Gabasla ta hga lu nda gwada Hebru.

¹⁴ Mahtsim skala Pak ka lu, ta ghwanə a fitik ma ghəñ wu, ka Pilat nda la Yahuda mantsa: «Wyawa mghama ghuni,» ka'a.

¹⁵ «Ña dzatá! Ña dzatá! Zləñafta ta udzu» ka hən hlaftá wi. «Ka zləñaghunafta yu ta mghama ghuni ta udzu?» ka Pilat nda hən. «Had sana mghama ñni ta ghəña Sezar wu, ka la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta.»

¹⁶ Lagha Pilat ka vlanṭá hən ta Yesu ña zləñafta ta udzu.

Dalafta la sludzi ta Yesu ta udza zləñay

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43

Ka tsu'uwaghutá hən ka klaghata.

¹⁷ Ka klə Yesu ta udzu ña zləña ghəñani, ka sabi ma huda luwa ña dza'a da sana vli ta hgə lu ka «vla ghudzifa ghəñ.» «Gwalgwata» ta hga lu ta tsa vli ya nda gwada Hebru.

¹⁸ Ma tsa vli ya zləñafta hən ta Yesu ta udzu. Ka zlanənavatá hən ta sanlaha ma mnduha his guli tavata Yesu, ma takataka ka hən zləñamtá Yesu.

¹⁹ Vindafwa vinda ta skwi ka fagata kuni ta ghəña tsa udzu ya, ka Pilat. «Yesu mnda la Nazaret mghama la Yahuda,» ka lu vindafta.

²⁰ Nda ndəgha la Yahuda ta dzañaftá tsa skwi vindaf lu ya, kabga ndusa nda luwa tsa vli zləñaf lu ta Yesu ya. Nda gwada Hebru, nda gwada Latəñ, nda gwada Grek vivindafta lu ta tsa skwi ya.

²¹ «Má vinda a ka kazlay: Mghama la Yahuda kə'a wa. "I'i mghama la Yahuda" ka'a, ka ka má vindafta,» ka la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta mataba la Yahuda nda Pilat.

²² «Skwi ghada i'i ta vindafta ná, nda vinda,» ka Pilat zlghanaftawani ta hən.

²³ Tahula zləŋafta la sludzi ta Yesu ta udzu, ka hlaftá hən ta lguthani, ka daganapta fwađ ta hən ta hən. Ka klaftá hən ta dzampani ya gaf lu mantsa daga ta ghən dikw ta hadik kul had iri tida ya guli.

²⁴ «Ma kwahanap mu ta na dzampa na, vzamavza ta vindima ŋa nŋha mndu dza'a zuta,» ka la sludzi mataba hahən hahən. Tsa skwi maga la sludzi ya ná, magamaga hən manda skwi nda vinda ma defteri kazlay:

Ka daganaptá hən ta lgutha da,
ka vzə hən ta vindima ta ghəŋa dzampa* da
kə'a ya,
tsaya skwi maga la sludzi.

²⁵ Ndusa nda tsa vli zləŋaf lu ta Yesu ya, ka sladaktá i mani, nda mukumani ma mani, nda Mari markwa Klupas, nda Mari makwata luwa Magdala.

²⁶ Nŋhay Yesu ta mani, kə'a kə'a ná, wya tsa duhwal ta đvu tsi ya ta sladu tavatani. Ka'a mantsa: «Ma! Wya zwaŋa gha,» ka'a.

²⁷ «Wya ma gha!» ka'a nda tsa duhwal ya guli. Daga ma tsa fitik ya, ka klaghatá tsa duhwal ya da taŋ.

Mtakwa Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49

²⁸ Tahula tsa, manda snaŋta Yesu kazlay: Nda kda inda skwi tama kə'a, «ndala ta kuzlihata†!» ka'a, ŋa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri.

²⁹ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wuda ima inabi masmasa. Ka sli'aftá sana sludzi ka klaftá susu, ka tsughumamta ma tsa ima inabi masmasa ya, ka hbunŋta ta wa dafa, ka tsghadafta funŋta ta wa wubisima Yesu.

³⁰ «Nda dza ghəŋa inda skwi tama,» ka Yesu tapanar tsi ta tsa ima inabi masmasa ya. Ka dzagatá tsi ta ghən, ka sabə hafu mida.

Sliglatá Yesu

³¹ Bađu luma madagala ŋa gi lamə da Sabat magakwa tsa skwi ya. Va a la mali mataba la Yahuda ta slanaghata Sabat ta tsa mnduha ya ta udzu wa. Tsa Sabat ya ná, sana mŋhama fitik ya. Ka sli'aftá hən

ka laghwi da daway da Pilat ŋa balanaptá səlahə taŋ ŋa hligiŋtá hən ta udzu.

³² Ka lagha la sludzi da balanaptá səlahə tsa mnduha his zlananava lu tavata Yesu ya.

³³ Ta lagha hən ta Yesu, kə'a ka hən ná, nda ghada mtatani. Ka zlanŋtá hən ta balanaptá səlahani.

³⁴ Ka sliglanavatá sani ma tsa sludzi-ihə ya ma ŋwazli6 nda gupani, ka gi mbəzagaptá us nda imi.

³⁵ Tsəna mndu ta vinda na skwiha ta maguta na ná, nda nŋha tsatsi nda irani. Kahwathwata gwadani guli. Nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata ta mnə tsatsi kə'a. Mnay ta mnə tsi ná, kada zlghafta kaghuni guli.

³⁶ Magamaga tsa skwiha ya mantsa, ŋa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri kazlay: Had ghudzifani dza'a 6lanapta‡ lu dər turtuk wu kə'a ya.

³⁷ Ka lu vindafta ma sana vli guli ná, «dza'a nghanavangha hən ta tsa mndu sliglanava§ hən nda gupa ya» kə'a.

Pađamtá Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56

³⁸ Tahula tsa, mamu sana mnda la Arimate ta hgə lu ka Yusufu, ta nzakway ka duhwala Yesu makdekmakdek kabga zləŋa la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka laghwi dawaftá mbla Yesu da Pilatus. Ka zlananŋtá Pilat ta tvi, ka lagha tsi klaghatá tsa mbla Yesu ya.

³⁹ Ka lagha Nikwademu, tsa mndu si ta lagha da slanaghata Yesu girvidik ya kay. Ka lagha tsi nda klatá la6atá urdi ka hpuhpu ta hgə lu ka Mir nda Alwes.

⁴⁰ Ka klaftá hən ta mbla Yesu, ka masanavatá rdi ka urdi, ka mbsamtá hən ma wupay manda ya snu la Yahuda ta magay ta padə hən ta mnda taŋ.

⁴¹ Tsaw ma tsa vli kəl lu ka zləŋafta ya, mamu sana gam. Ma tsa gam ya, mamu kulu ta ka lfid ta kul walaŋta lu ta pađamtá mndu mida.

⁴² Ndusa nana, ka hən ka pađamtá Yesu ma tsa klu ya, kabga tsaya fitik ta kəl la Yahuda ka paya vgha ŋa lami da Sabat.

* **19:24** Nŋha ta Zabura 22:19. † **19:28** Nŋha ta Zabura 22:16, 69:22. ‡ **19:36** Nŋha ta Sabi 12:46, Mbsak 9:12, Zabura 34:21. § **19:37** Nŋha ta Zakari 12:10.

20

Ta had Yesu ma kulu wa

Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12

¹ Wræk tgha gasærdæk baðu dæmas, ta kzau'kzau' a vli, ka lagha Mari makwa ta Magdala ta kulu. Kə'a kə'a ná, taŋwalaghutaŋwala lu ta klam ta wa tsa kulu ya.

² Ka sli'aftá tsi nda hwaya ka laghwi slanaghatá i Simuŋ Piyer nda tsa sana duhwal ta dvu Yesu ya. «Klapkla lu ta mbla Mghama mu ma kulu, sna a ŋni ta vli fam lu wu,» ka'a.

³ Ka sli'aftá i Piyer nda tsa sana duhwal ya, ka laghwi ta kulu.

⁴ Ka sli'aftá hən his his nda hwaya. Tsaw mal tsa sana duhwal ya ta hwaya ka Piyer, ka tiŋlaghutá tsi ta ɓhadaghata ta kulu.

⁵ Bhadaghatani má ŋa lamani, lamə a wa. Ka ɓukwatá tsi ka nghə dida. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta hadik.

⁶ Ka ɓhadaghatá Simuŋ Piyer nda hul nda hul, ka lamə tsi da tsa kulu ya. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta hadik,

⁷ nda tsa patak si wanam lu ta Yesu ma ghəŋ ya. Tsa patak ya ná, ma sana vli tsaya ŋusafa guli kawadaga nda tsa wupay ya a wa.

⁸ Ka lamə tsa duhwal si ta ɓhadaghata taŋtaŋ ya kay guli. Ka nghanatá tsatsi guli, ka zlg haftá tsi.

⁹ Tsaw si ta graf a hən ta skwi mna defteri kazlay: Dza'a sli'agapsli'a Yesu mataba gwal nda rwa kə'a wa.

¹⁰ Ka vraghutá tsa duhwalha his ya dza-gha taŋ.

Maranta Yesu ta ghəŋani da Mari makwa ta Magdala

Mat 28:9-10, Mak 16:9-11

¹¹ Ka nzaghutá Mari ma bli ta wa tsa kulu ya ka taw. Ta taw tsi ta tsa taw ya ná, ta ɓukwatá tsi ka nghə da tsa kulu ya.

¹² Ka nghanatá tsi ta duhwalha Lazglafta his, ta nzaku ma tsa vla si fatá mbla Yesu ya. Sani nda tvə ghəŋ, sani nda tvə səla.

¹³ «Nya ta taw ka ní makwa na?» ka hən nda tsi. «Mghama dá ya klagha lu, sna a yu ta vli fam lu wu,» ka'a nda hən.

¹⁴ Ta mnə tsi ta tsaya, ka mbəɗavatá tsi. Ka nghanatá tsi ta sana mndu ta sladu hada. Tsatsaf a tsatsi kazlay: Yesu ya kə'a wa.

¹⁵ «Nya ta taw ka ní makwa na? Wa ta zbə ka na?» ka Yesu nda tsi. Na mndu nda na gam na ya ka tsatsi sizlay. «Mghama dá, ka si kagha ta klaghata, mnihamna ta vli fam ka, ka dza'a yu da klay» ka'a.

¹⁶ «Mari!» ka Yesu hganŋta, ka mbəɗavatá tsi. «Rabum» ka'a nda tsi. Manda mnay kazlay: Mnda taghadiftá skwi kə'a ya nda gwada Hebru.

¹⁷ «Ma ŋiha ka, ta laf a yu da Da dá karaku wu, la da mnay ŋa zwanama dá kazlay: Ta dza'a da Da dá ta nzakway ka Da ghuni yu, da Lazglafta ta nzakway ka Lazglafta ghuni ya yu guli,» ka Yesu nda tsi.

¹⁸ «Nda ngha yu ta Mgham Yesu,» ka Mari makwata Magdala sli'afta ka laghwi da mnay ŋa duhwalha. Ka rusu tsi ŋa taŋ ta skwi mnana tsi.

Maranta Yesu ta ghəŋani da duhwalhani

Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49

¹⁹ Gahawu baðu va tsa dæmas ya, ka tskavatá tsa duhwalha ya ma həga. Ka ŋərzlaftá hən ta watgha kabga ta zləŋay hən ta la mali mataba la Yahuda. «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni,» ka Yesu lami da taba taŋ.

²⁰ Mnatani mantasa ya, ka maranta tsi ta dzvuhani nda ŋwazliɓani ta hən. Ka rfu tsa duhwalha ya ta rfu nghanəŋ hən ta Mgham Yesu.

²¹ «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni. Manda ya ghunaf Da ta i'i ya, mantasa ya ta ghuna i'i ta kaghuni guli,» ka Yesu nda hən guli.

²² Tahula mnatani ta tsaya, «tsu'uwawatsu'uwa ta Sulkum nda ghuɓa,» kə'a vuslu-danaghatá hən.

²³ «Gwal dza'a planata kuni ta dmakuha taŋ, dza'a planapla lu ta dmakuha taŋ. Gwal dza'a kwalaghuta kuni ta planatá dmakuha taŋ, had lu dza'a planatá dmakuha taŋ guli wa,» ka'a.

Maranta Yesu ta ghəŋani da Tuma

²⁴ Tsaw had Tuma ta nzakway ka mbuhwali tekwa mataba tsa duhwalha ya hada ta lagha Yesu wa.

²⁵ «Nda ngha ηni ta Mghama mu Yesu,» ka tsa pđakwa duhwalha ya nda tsi. «Ka ngha a yu ta miviđa pusa ta dzvuhani, ka ksaŋta đa nda ndəfiŋa đa ta vla tsa pusaha ya, ksaŋha yu guli nda dzva đa ta ηwazliβani wu, hađ yu ta zlghafta dekdek wa,» ka Tuma nda həŋ.

²⁶ Tghas fitik tahula tsa, ka nzəglatá duhwalha Yesu ma həga, kawadaga Tuma nda həŋ bađu tsa. Ka ηərzlaftá həŋ ta watgha. Ka lamə Yesu da taba taŋ. «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni,» ka'a nda həŋ.

²⁷ «Wya dzvuha đa ksaŋksa nda ndəfiŋa gha, wya ηwazliβa đa guli, ksaŋksa nda dzva gha, ka zlaŋta ka ta dga ghəŋ, ka zlghafta ka nda ηuduf,» ka'a nda Tuma.

²⁸ «Kagha ta nzakway ka Mghama đa, kagha ta nzakway ka Lazglafta đa guli,» ka Tuma zlghanaftawi.

²⁹ «Zlray gha ta zlghaftá tsa βa kabga ng- haŋta gha ta i'i? Rfu da gwal ta zlghaftá i'i, kul ngħaŋtá həŋ ta i'i,» ka Yesu nda tsi.

Kabgawu kəl lu ka vindaftá na defteri na?

³⁰ Ta traku mazəmzəm magəgla Yesu ta kəma duhwalhani kul vindaku ma na defteri na.

³¹ Nana vinda a lu na ná, vinda a vinda lu ηa zlghafta ghuni kazlay: Yesu ná, Kristi ya, Zwaŋa Lazglafta ya guli kə'a. Ka zlghaf- zlgha kuni ta tsatsi, dza'a mutsay kuni ta hafu nda ma tsatsi.

21

Maran̄ta Yesu ta ghəŋani da duhwalhani

¹ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka marglavatá Yesu da duhwalhani ta wa drəfa Tiberyad. Wya kə'a maravata:

² Ta nzaku i Simuŋ Piyer nda Tuma ta hğə lu ka mbuhwali ya, nda Natanayel mnda luwa la Kana ta hađika Galili, nda zwaŋa Zebedi, nda sanlaha ma duhwalhani his, ka skwa turtuk.

³ «Dza'a tuma klipa đa yu,» ka Simuŋ Piyer nda həŋ. «Nda sli'a aŋni mista gha guli,» ka hahəŋ guli nda tsi. Ka sli'aftá həŋ ka laghwi, ka lamə həŋ da kwambalu. Kurzliŋ hana taŋ ndiri bađu tsa, ksaf a həŋ ta klipi dər ka turtuk wa.

⁴ Tsadakwa vli gasərdək, ka lagha Yesu sladata ta wa tsa drəf ya. Tsəmaf a duhwalhani kazlay: Tsatsi ya kə'a wa.

⁵ «Mamu klipi ksaf kuni ri zwani?» ka Yesu nda həŋ. «Hađ wu,» ka həŋ nda tsi.

⁶ «Wudadawa kadəŋa ghuni ta slərpa kwambalu nda ga zeghwi ya, dza'a mutsay kuni,» ka'a nda həŋ. Ka wudadatá həŋ. Ka traptá həŋ ta tdagafta kabga ndəghatani nda klipi.

⁷ «Mgham Yesu ya tane, ka tsa duhwal ta đvu Yesu ya,» nda Piyer. Na tsa gi sŋaŋta Simuŋ Piyer kazlay: Mgham Yesu ya kə'a ya, ka favatá tsi ta lgutani kabga si sudŋsuda ka tuma klipi, ka vzadatá tsi ta vgha da drəf.

⁸ Ka vragaghutá tsa sanlaha ma tsa duhwalha ya ma kwambalu, nda tđa tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi ya. Si di'ŋaghu a həŋ katakata wa. Ka mitir dərmaək yeya ri kaki nzakwa taŋ nda wa sgam.

⁹ Ta sli'agaptá həŋ ma kwambalu, kə'a ka həŋ ná, mamu tsatá vu hada nda klipi tida nda buradi.

¹⁰ «Kligiswakla ta tsa klipiha kasaf kuni ya,» ka Yesu nda həŋ.

¹¹ Ka lamə Simuŋ Piyer da kwambalu, ka tdagaptá tsi dzibil ta tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi βərzləzla ya. Dərmaək nda hutaf mbsak hkən mida gwagwatani. Kulam nda va tsa nzakwani mantsa ya ná, ratsanap a ta tsa kadəŋ ya wa.

¹² «Sawa da za skwa zay!» ka Yesu nda həŋ. Hađ ya mataba tsa duhwalha ya ta walaŋtá đawaŋta kazlay: Wa kagha na kə'a wu, kabga nda sna həŋ kazlay: Mgham Yesu ya kə'a.

¹³ Ka lagha Yesu klaftá tsa buradi ya, ka daganafhá həŋ, daganafha ta klipi ta həŋ guli.

¹⁴ Mahkəna maravata Yesu tsaya da duhwalhani manda sli'agaptani nda hafu mataba gwal nda rwa.

I Yesu nda Piyer

¹⁵ Tahula zuta taŋ ta skwa zay, ka Yesu mantsa: «Simuŋ zwaŋa Yuhwana! Dvudva ka ta i'i, ka malaghutá ηa nanaha na ra?» ka'a đawaŋta da Simuŋ Piyer. «Aŋi Mghama đa, nda sna kagha kazlay: Ta đvay yu ta kagha kə'a,» ka'a zlghanaftá wani.

«Ka ngha ka ta zwana tuwakha dá,» ka Yesu nda tsi.

¹⁶ «Simuḡ zwanja Yuhwana! Dvudva ka ta i'i?» ka Yesu nda tsi kamahis. «Ani Mghama dá! Nda sna kagha kazlay: Ta dvay yu ta kagha» kə'a, ka Piyer nda tsi. «Ka ngha ka ta tuwakha dá,» ka Yesu nda tsi.

¹⁷ «Simuḡ zwanja Yuhwana! Ta dvay ka ta i'i?» ka'a nda tsi ka mahkən. Ka kuzlanafá tsi ta Piyer ta ḡuduf na tsa daway Yesu ka mahkən kazlay: Ta dvay ka ta i'i ra kə'a ya. «Mghama dá, nda sna kagha ta inda skwi, nda sna kagha guli kazlay: Ta dvay yu ta kagha kə'a,» ka'a nda tsi. «Ka ngha ka ta tuwakha dá,» ka Yesu nda tsi.

¹⁸ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma fitika nzakwa gha ka duhwal, kagha ka ghəḡa gha ta hba banava gha misti, ka dza'a gha da vli ta kumə ka. Ka hwaluhwala ka, dza'a pghapgha ka ta dzvuha gha ḡa nzdaghafta sana mndu ta banava gha, ka kla kagha da vli kul kumə ka ta dza'a,» ka'a.

¹⁹ Tsa gwadaha mnə tsi ya, tvi ka Piyer dza'a mtaku ḡa vla glaku ḡa Lazglafta ya mnə tsi. «Mbadá mista dá,» ka'a nda tsi tahula tsa.

I Yesu nda sana duhwal ya dvu tsi

²⁰ Kə'a ka Piyer mbədavata ná, ta saghasa tsa duhwal dvu Yesu ya mista tan. Tsatsi tsa duhwal ta fadaghatá ghəḡ da ghuva Yesu, ma fitika nzata tan ka za skwa zay, ka daw tsi kazlay: Mghama dá! Wa va na mndu dza'a skwaptá kagha na na? kə'a yeya.

²¹ «A ki na duhwal na tama Mghama dá, nahgani dza'a slanaghatá tsatsi?» ka Simuḡ Piyer nda Yesu, nghər tsi ta sagha tsa duhwal ya.

²² «Ka nzanza nda hafu ha ka vrakta dá, ka yu nda tsi ní, nu ta nghaghata mida na? Sli'a kagha mista dá ḡa gha ba,» ka Yesu nda tsi.

²³ Ka tutá tsa gwada ya mataba gwal zlgay nda ḡuduf kazlay: Mtəta a tsa duhwal ya wu kə'a. Mtəta a wa a mna Yesu ḡa Piyer wa. Wya kə'a mnay: «Ka nzanza nda hafu ta vragatá yu, a ka ka yu nda tsi ní, nu ta nghaghata mida na» kə'a skwi mna tsi.

²⁴ Va na duhwal ta mna na gwadaha na ta vindafta. Nda sna mu guli kazlay: Kahwathwata gwadani kə'a.

Dzatá ghəḡa gwada

²⁵ Nda ndəgha sanlaha ma skwiha magəgla Yesu. Ka má ka vivindaf vivinda lu ta indani ká lu katsi ná, graf a yu kazlay: Má dza'a ḡafḡa ghəḡa hadik ta tsa defteriha má dza'a vivindafta lu ya kə'a wa.

Slna gwal ghunay

¹ Ari Nərma da Tawfilus,

Ma tanṭaṇa deftera da ná, rusaghaf rusa yu ta inda skwi ya maga Yesu, nda skwi ya si ta tataghə tsi ṇa mnduha daga ma zraftani,

² ha ka sagha ta fitik kəl lu ka klaghata ta luwa. Ma kdaku tsi ka ṇlaghatá ta luwa na, vlanṽla ta zlahuhani nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa ta mnduha ya zabap tsi ka gwal ghunay.

³ Tahula mtutani, ka marə tsi ta vgha ṇa tanṇa nda tvi kavghakavgha. Ta traku skwiha maranaṇ tsi ta hən ṇa granaftá hən kazlay: Nda hafu yu kə'a. Fwadmbak fitikani ta mamaranaṇtá vgha ta hən, ka mna gwada ta ghəṇa ga mghama Lazglafta.

⁴ «Yaha kuni zaghuta di'ṇ nda Ursalima. Ka nzata kuni hada ka kzla skwi ya taghunaf Lazglafta ta imi ta sləmən, manda ya snaṇ kuni ma wa da,» ka'a vlanṽta zlahu ta hən ma sana fitik ta zə hən ta skwa zay.

⁵ «Nda imi si ta maga Yuhwana ta batem. Ma fitik kwitikw, kaghuni ná, dza'a magaghunafmaga lu ta batem nda Sulkum nda ghuḅa,» ka'a nda hən.

⁶ «Mghama da, ma na fitik na dza'a sladanafta ka ta ga mghama la Isra'ila ra?» ka tsa gwal ghunay ta ts kavata tavatani ya dawanta da tsi.

⁷ «Nghaghunanṇ a snaṇta ka ta wati luwa, nda ya ka ta wati fitik tsafṭa Da ta ga mgham ya ta nghanata wa.

⁸ Kaghuni, dza'a mutsay kuni ta mbraku sarə Sulkum nda ghuḅa ta ghəṇa ghuni. ṇa nzakwa ghuni ka masləmtsəka da ma luwa Ursalima, nda ya ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Samari, nda ya ta kdavakta ghəṇa hadik demdem,» ka Yesu nda hən.

⁹ Tahula mnata Yesu ta tsa gwadaha ya, ka kapə tsi ta vgha, ka zaghuta ta luwa, ta nghaynghay hahən demdem, ka zamṭá tsi ma ghwayak ta wa ira tanṇ.

¹⁰ Ta tsa fitika pghata tanṇ ta iri ka ngha sli'ani ta luwa ya, gi ka zlagaptá sana mnduha his tavata hən nda sudata lguta ṇusliṇ ta vgha tanṇ.

¹¹ Ka hən nda hən mantṣa: «Mnduha la Galili, kabgawu ta kəl kuni ka pgha iri ta luwa na? Tsa Yesu klap lu mataba ghuni, ka klaghata ta luwa ya ná, dza'a vragavra manda va tsa nghay nghə kuni ta sli'ani ta luwa ya,» ka hən.

¹² Ka sli'aftá tsa gwal ghunay ya ta ghwá ta hgə lu ka Ghwá Zaytuṇ ya, ka vraghuta da luwa Ursalima. Tsa ghwá ya ná, ndusa nzakwani nda Ursalima. Minti hkənmbsak ta magata lu ta mbaḁa manda sli'afta hada.

¹³ Bhadaghata tanṇ da Ursalima, ka ṇlaghatá hən da sana dzuguvi banagha lu ta ghəṇa sana həga, ma vli sunə hən ta tska vgha. Wya tsa hahən ya: I Piyer, nda Yuhwana, nda Yakubu, nda Andre, nda Filip, nda Tuma, nda Bartelemi, nda Mata, nda Yakubu zwanṇa Alfe, nda Simuṇ mnda zlu'a ghwa, nda Yuda zwanṇa Yakubu, na hən.

¹⁴ Hahən demdem, ta ts kay hən ta vgha inda fitik ṇa maga du'a. Kawadaga hən nda sanlaha ma mi'aha, nda i Mari mani ma Yesu, nda zwanamani ma Yesu tani.

¹⁵ Baḁu sana fitik, ma tsa fitik ta ts kə hən ta vgha ya, ka ts kavatá gwal zlg hay nda ṇuduf ta magay hən ta dər mək nda hisambsak. Ka Piyer sli'avata mataba tanṇ mantṣa:

¹⁶ «Zwanama da, nda ra ka magakwa skwi ya mna Sulkum nda ghuḅa ma defteri nda ma wa Dawuda ta ghəṇa Zudas, ta nuta ka mnda kla kəma ṇa mnduha ya ta ksafṭá Yesu ya.

¹⁷ Si tek w tsatsi mataba amu, si mamu slnani mataba va tsa slna ta magə amu ya guli.

¹⁸ Nda tsa tsedi plana lu ma vəl dzatani ta mndu ya, ka skwata tsi ta vwah. Ka dədagatá tsi nda ga ma ghəṇghəṇ ka pslutá huḁani pḁah. Mbəlaḁaḁ, ka harani saghwi ta daḁi.

¹⁹ Ka snanaghatá tsi ta inda mnduha ma Ursalima, kəl hən ka tsanaftá hgu ta tsa vwah ya nda gwada tanṇ ka "Hakəldama," manda mnay kazlay: Vwaha nasa kə'a ya.

²⁰ Wya skwi ta dzanṇ lu ma deftera Zabura: "Dza'a nuna həgani ka kufik, haḁ mndu dza'a nzamta mida wa." Ka'a guli na:

“Sana mndu dza’a klafta slnani* kə’a,” na skwi nda vinda ma defteri.†

21-22 Tsaya tama, dina ka sganaghatá sana mndu tavata amu, ña nzakway ka maslámstəka sli’agapta ya sli’agap Mghama mu Yesu. Tsa mndu ya ná, nda nza ka tsi ka mndu ya si ta gdata ta dza’a mista mu ta inda hadikha ya ranaf mu kawadaga nda Mghama mu Yesu, zlafta ta fitika maganafta Yuhwana ta batem, ha ka sagha ta fitik kəl lu ka kləgadamaghuta ka laghu ta luwa,» ka’a.

23 Mantsa tama, ka pghatá lu ta mnduha his. Tsa mnduha ya ná, i Yusufu ta hgə lu ka Barsaba, ta hgay lu guli ka Yustus, nda Matiyas hən.

24 Ka ndəbə hən ta dzvu, ka hən mantsa: «Mghama da, nda sna kagha ta ndufu inda mnduha. Maraṅnamara ta ya zbap kagha mataba na mnduha his na,

25 ña maga slna mnda ghunay ta nzakway ka vla Zudas, ta zlanavata ka laghu da ksa tvi ya kumaṅ tsi ya,» ka hən.

26 Ka vzə hən ta vindima. Ka kluta vindima ta Matiyas. Ka gwafta tsi ta vgha kawadaga nda tsa gwal ghunay ghwanpədə nden ya.

2

Saha Sulkum nda ghuḅa

1 Ta sagha fitika Pentekwat ná, nda tska vgha inda gwal ña ghunay tets ma vlaka turtuk.

2 Gi ka saha skwi ta luwa manda ghudzaga falak ta vyaku dididida ya, ka ndəghamtá vgha ma tsa həga nzamə hən ya.

3 Ka zlagaptá skwi manda ghanika vu, ka dagavapta, ka nzanazfa ta ghəṅa taṅ turtuk turtuk.

4 Ka ndaghaftá hən demdem nda Sulkum nda ghuḅa. Ka gi gwadə hən ta gwada nda sanlaha ma gwadaha manda ya vlan Sulkum ta hən ña gwada.

5 Tsaw ma Ursalima ma tsa fitik ya ná, ta nzaku gwal ta ndi’amta ma dina la Yahuda ta sli’akta ta inda hadikha ta ghəṅa hadik.

6 Snaṅta taṅ ta ghudzaga tsa skwi ya, ka sli’adaghatá hən nərḅisl, ka ndərmim hən katakata, kabga inda taṅ ta sna skwi ta

gwadə gwal zlgay nda ndufuf nda gwada taṅ ya ta gwadə hən.

7 Ka ndərmim hən nda ndərmima ka nutá manda rgha. Ka hən mantsa: «Inda na mnduha ta gwada na gwada na ná, la Galili a hən kay ra?

8 Wa kə’a magaku ta kəl inda amu ka snaṅtá skwi ta gwadə hən nda vərda ña mu ma gwada ba?

9 Wana mataba mu ná, mamu gwal ta sli’akta ta hadika Partes, nda ya ta hadika Medi, nda ya ta hadika Elam. Mamu gwal ta sli’akta ta hadika Mezaputami, nda hadika Zudiya, nda Kapadwas, nda Puṅ, nda hadika Asiya tani.

10 Mamu gwal ta hadika Frizi, nda Pamfali, nda Masar, nda gwal ta wanaftá Sireṅ, nda Libiya tani. Mamu gwal ta sli’akta daga ta hadika Ruma guli.

11 Mamu gwal ta hadika Kret nda Arabi. Zivra la Yahuda sanlaha. Dina la Yahuda ta nanaftá sanlaha. Nda inda tsa gwadaha mu kavghakavgha ya ta sna mu ta skwi ta mnə hən ta ghəṅa glakwa slna Lazglafta ta magata,» ka hən.

12 Ka ndərmim hən katakata, snəgla a hən ta skwi ña magay wa. «Nu mndəra nana ma skwi manda na na?» ka hən mataba taṅ.

13 «Nda ghuya hən,» ka sanlaha ka ghuḅasa hən.

Mna gwada Piyer

14 Ka sli’aftá Piyer kawadaga nda tsa gwal ghwanpədə nden ya, ka klanṅtá tsi ta lwi. Ka’a nda hən mantsa: «Kaghuni la Yahuda, nda inda kaghuni ta nzakway ma Ursalima! Fawa sləməṅ ka sna skwi dza’a mnaghunata yu, ka sna kuni dina ta skwi ta magaku.

15 Na mnduha na ná, ghuya a hən manda tsa ta grə kuni ya wu, kabga ta ka vzlazlan vli.

16 Gwada anabi Yuwel ta mnata ya kay nana ta magaku ndanana: Wya ka’a mnata:

17 “Ma kdavakta fitik ná, wya skwi dza’a magaku, ka Lazglafta:

Dza’a pghadapgha yu ta Sulkuma da ta ghəṅa inda mnda səla, ña nuta zwana zgwana ghuni

* 1:20 Ngha ta Zabura 69:26 nda 109:8. † 1:20 Ngha ta Zabura 69:26, 118:8.

nda kwagha ghuni ka anabiha.
Ka mazəmzəm dza'a gwada yu ta gwada
ņa duhwalha ghuni.

Nda ma suni dza'a gwada yu ta gwada
ņa la halata mnduha ghuni.

¹⁸ Mantsa ya nzakwani,
dza'a pghadapgha yu ta Sulkuma da
ta ghəņa kwalvaha da ka zgwana
nda la ka mi'aha tani.
Ma tsa fitik ya,
dza'a nzakway həņ ka la anabi.

¹⁹ Dza'a magay yu ta skwa mandərmimi
ma ghuvanata luwa,
nda ņizla mazəmzəmha ta hadik.

Dza'a mamu us,
dza'a mamu vu nda dukwakwa dīņ,

²⁰ tđik dza'a mbəđavafta fitik.
Ma kdaku fitik dagala ta nzakway ka fitika
Mgham Yesu ka sagha,
ghəw manda us dza'a mbəđavafta tili.

²¹ Mantsa tama,
inda mndu ta hga hga Mgham Yesu
nda fatá ghəņ tida ná,
dza'a mbaku*, "» ka'a.

²² «Mnduha la Isra'ila, snawa ta skwi dza'a
mnaghunata yu: Yesu mnda la Nazaret
na tsa mndu maraghunan Lazglafta ta ga
Mghamani, ma magayni ta mandərmimi,
nda ņizla mazəmzəmha kavghakavgha
mataba ghuni, manda va ya snaņ vərđa
kaghuni ya.

²³ Vlaghunavla lu ta tsa mndu ya ma
dzva ghuni. Nda sna Lazglafta manda va
tsaya dza'a nzakwa tsi kə'a, ta kuratá tsi.
Ka zləņaftá kuni ta Yesu. Ma zləņafta ghuni
nda ma dzva gwal kul zləņa Lazglafta.

²⁴ Ka sli'aganaptá Lazglafta, ka kligiņta
ma ghuya đanwa mtaku, kabga had
mbrakwa mtaku ņa ņanata wa.

²⁵ Wya ka Dawuda mnta ta ghəņani:
"Ta nghay yu ta Mgham inda fitik ta kəma
da, ta nzaku nda ga zeghwa da.

²⁶ Tsaya ta ghunanaftá ņudufa da,
kəl yu ka fa laha rfu.
Dər má nda nza yu ka mndu dza'a mtaku
ná,

dza'a mbi'ay yu ta vgha nda fatá ghəņ,
²⁷ kabga zlanata a ka ta hafa da ma vla gwal
nda rwa wu,

zlanĵta a ka ta i'i ta nzakway ka ņərma mnda
gha ņa rwuta ma kulu wu,

²⁸ kagha ta marihatá tva hafu.

Dza'a ndəghidifndəgha ka nda rfu
ma nzakwa gha tavata i'i"» kə'a, ka'a.

²⁹ Ka Piyer sganaghata mantsa:
«Zwanama da, mutsafmutsa yu ta na fitik
na ņa mnaghunata tsidid ta gwada ta
dzidza mu Dawuda. Tsatsi ná, mtumta ka
padamta lu. Ta teke'a kulani dər gitana.

³⁰ Tsatsi ná, anabi ya. Nda sna guli ka-
zlay: Dzrafdzra Lazglafta ta wi nda tsatsi
nda wadānata kazlay:

Dza'a fafa ta sana mndu mataba zivrani
ta palaka ga mgham manda nzakwa tsatsi‡
ya kə'a.

³¹ «Ka tsatsaftá Dawuda ta skwi dza'a
magaku. Tsaya kəl tsi ka mna gwada ta
ghəņa sli'agapta Kristi kazlay:

Zlana a lu ma vla nzakwa gwal nda rwa
wu,

rwu a slu'uvghani ma kulu wu§ kə'a ya.

³² «Tsa Yesu gwadə yu ya ná, Lazglafta
ta sli'aganapta ma mtaku. Nda nza aņni
demdem ka masləmmtsəkani.

³³ Ka kapanaftá Lazglafta ka nzanata
nda ga zeghwani. Ka zlghafta tsi da Da ta
tsa Sulkum nda ghuđa tamaf lu ta imi ta
zləməņ ya, ka pghaņnaghatá tsi. Tsaya skwi
ta nghə kuni nda ya ta snə kuni ndanana
ya.

³⁴ Dawuda ka ghəņani a ta lafi ta luwa
mndani wa. Tsaw wya skwi mna tsi:

"Ka Mgham Lazglafta nda Mghama da ná,
sawi nzata nda ga zeghwa da,

³⁵ ha ka nanafta da ta ghumaha gha
ka skwa ta dīņlay səla gha,* " ka'a.

³⁶ «Ka snaņsna la Isra'ila kahwathwata
kazlay, tsa Yesu dalaf kuni ta udzu ya kay
ná, tsatsi fa Lazglafta ka Mgham, ka Kristi
kə'a guli,» ka'a.

*Sgavaghata mnduha Kristi ka dəmbu'
hkəņ*

³⁷ Na snaņta tsa mnduha ya ta tsa
gwadaha gwada Piyer ya ná, ka kəanaftá
tsi ta həņ. «Zwanama, nu ka ņni dza'a magay
tama?» ka həņ nda i Piyer nda sanlaha ma
gwal ghunay.

* 2:21 Yuwel 3:1-5. † 2:28 Ngha ta Zabura 16:8-11. ‡ 2:30 Ngha ta Zabura 132:11. § 2:31 Ngha ta Zabura 16:10.

* 2:35 Ngha ta Zabura 110:1.

³⁸ Ka Piyer nda hən mantša: «Mbədanafwambəda ma sana fitik, ka sli'aftá i Piyer nda ta tva nzakwa ghuni, ka magafta inda kaghuni ta batem ma hga Yesu Kristi, ɲa plighunista Lazglafta ta dmakuha ghuni, ɲa vlaghunatani ta Sulkum nda ghuḅa.

³⁹ Tsa ta ta imi ta sləmən taghunaf Lazglafta ya ná, ɲa kaghuni nda zwana ghuni, nda gwal di'ɲdi'ɲ, nda ndəghata mbsaka gwal dza'a hagakta Mgham Lazglafta tani ya,» ka'a.

⁴⁰ Ndaḁa a sanlaha ma gwadaha manəɲ Piyer, ka vla hidaku nda mbraku ɲa taɲ wa. «Tsu'afwatsu'a ta mbaku ka sli'apta kuni mataba gwal nda zaḁa,» ka'a nda hən.

⁴¹ Nda ndəgha gwal ta zlghaftá tsa gwadá Piyer baḁu tsa ya. Ka maganaftá lu ta batem ta hən. Tsa mnduha ta sgavaghata ta ghəɲa gwal zlghay nda ɲuḁuf baḁu tsaya ná, ta magay hən ta dəmbu' hkən.

Nzakwa gwal zlghay nda ɲuḁuf

⁴² Inda tsa mnduha ya ná, ta gḁata ta ɲavata ka sna skwi ta taghə gwal ghunay hən. Ta ɲavaɲa hən ka guya vgha nda zwanama. Ta ɲavaɲa hən guli ka guya ghəɲ ta ghəɲa skwa zay†, nda ya ma vla maga du'a.

⁴³ Ka zlən inda mnduha ta zlən, kabga nda ndəgha mandərmimi nda mazəmzəmha ta magata Lazglafta nda ma gwal ghunay.

⁴⁴ Inda gwal zlghay nda ɲuḁuf ná, tets ka skwa turtuk guya ta ghəɲa taɲ. Inda skwa taɲ guli ná, ka skwa turtuk ta dguvusta hən ta vgha taɲ.

⁴⁵ Ta dzawap dzawa hən ta skwiha taɲ ɲa daguvusta taɲ ta tsedani, taḅ ta daɲwa dər wa mataba taɲ.

⁴⁶ Inda fitik hən ta tskavata ma həga Lazglafta. Ka skwa turtuk ta nzata hən ka za skwa zay ma watgha taɲ. Nda rfu nda rfu, nda ɲuḁuf turtuk ta za hən.

⁴⁷ Ta zləzlvay hən ta Lazglafta, ta mamay inda mnduha ta hən. Inda fitik Mgham Lazglafta ta sganaghatá gwal ta mbanafta tsi ta ghəɲa ghuḅa taɲ.

3

Mbanaftá sana mndu nda raghwa səlani

† 2:42 Ngha ta Lukwa 22:19.

¹ Ma sana fitik, ka sli'aftá i Piyer nda Yuhwana ka dza'a da həga Lazglafta da maga du'a ta nzemndi hkən ta fitik hawu.

² Ndusa nda watgha tsa həga Lazglafta ta hgə lu ka «watgha dīna» ya, mamu sana mndu nda raghwa daga yagata, ta nzaku hada. Inda fitik lu ta tsukwadaghata ka nzanata hada, ɲa gatá skwi da gwal ta lami da tsa həga Lazglafta ya.

³ Ka nghanṯa tsi ta i Piyer nda Yuhwana ta lami da tsa həga ya. Ka gatə tsi ta skwi da hən.

⁴ «Ngha ta aɲni!» Ka i Piyer nda Yuhwana pghafta iri tida.

⁵ Ka nzatá tsi ka ngha hən, dza'a mutsay yu kasi'i ta skwi da hən, ka'a ma ghəɲani.

⁶ Ka Piyer nda tsi mantša: «Dər tseḁi, dər dasu, haḁ da i'i wa. Skwi ta nzakway da i'i ná, tsaya dza'a vlaghata yu. Nda hga Yesu Kristi mnda la Nazaret, sli'afslī'a gha, ka mbaḁa ka ta mbaḁa!»

⁷ Ka'a ka ksafṯa ta dzva zeghwi, ka sli'anafta. Gi hadahada, mutsafta səla tsa mndu ya tsa ta mbraku.

⁸ Gi vḁuk, sli'aftani tsa ka sladata. Ka mbaḁə tsi ta mbaḁa. Ka lamə hən kawadaga da həga Lazglafta, ka dza'a tsatsi nda vavalaku, nda zləzlvá Lazglafta.

⁹ Inda mndu ná, nda ngha ta mbaḁayni ta mbaḁa, ka dza'a nda zləzlvá Lazglafta.

¹⁰ Tsəmafta taɲ kazlay: Tsa mndu ta gḁata ta nzaku ka gatá skwi tawa tsa watgha həga Lazglafta ta nzakway dīna yeya kə'a, ka hluta zlən ta hən, ka ndərmim hən nda ndərmima ta skwi ta slata nda tsa mndu ya.

Piyer ta mna gwadá ma həga Lazglafta

¹¹ Tsaw tsa mndu mbanaf lu ya ná, lavaghu a tsatsi tavata i Piyer nda Yuhwana wa. Ka gazladaghata inda mnduha wanafta hən ma rmak, ta hgə lu ka «Rmaka Salumuɲ.» Ka ndərmim hən nda ndərmima demdem.

¹² Na nghay Piyer ta tsaya, ka'a nda tsa mnduha ta tskadaghatá vgha ya mantša: «Ari wa la Isra'ila, kabgawu ta kəl kuni ka ndərmima mbatá na mndu na mandana na? Kabgawu ta kəl kuni ka vu'a aɲni, manda skwi aɲni ta mbanaftá na mndu na

nda mbrakwa ɲni? Ndi'a ta vgha ɲni nda Lazglafta ta mbanaftá na mndu na ra?

¹³ Tsaya a wa. Lazglafta i Abraham, nda Izak, nda Yakubu, nda dzidziha mu ta maraɲta glakwa vu'ani Yesu Kristi, ya klaf kaghuni ka ghəɲa ghuni ka mblanaftá gwal dagaladagala yeya ma mnay Pilat kazlay: Zliɲwa na mndu na kə'a ya.

¹⁴ Kaghuni, vziɲvza kuni ta mndu ya nda ghuḅa, mndu ya tdukwa, ka laghu kuni dawaftá zlighunista mndu ya ta psilatá mnduha.

¹⁵ Ka dzatá kuni ta mndu ya nda hafu da tsi. Tahula dzata ghuni, ka sli'aganaptá Lazglafta mataba gwal nda rwa. Ma tsa sli'agapta sli'agap tsi ya ná, nda nza aɲni ka masləmtsəkani.

¹⁶ Ma fatá ghəɲa ɲni ta Yesu, kəl mbrakwa tsa Yesu ya ka sli'anaftá na mndu ta nghə kuni snaɲ kuni ta sladu na. Mantsa, ma fatá ghəɲ ta Yesu kəl na mndu na ka mutsafta mbaku guzlindiliɲ, manda ya ta nghə kuni demdem ya.

¹⁷ «Tsaw tama zwanama, tsa skwi magana kaghuni ta Yesu kawadaga nda gwal dagaladagala ya ná, nda kwala ghuni kul snaɲta magata kuni.

¹⁸ Mantsa ya dzanaghata Lazglafta ta ghəɲa skwi ya mna tsi manda ghalya nda ma wa inda la anabi kazlay: Dza'a ghuyay Kristi ta daɲwa kə'a.

¹⁹ Mbədanafwa nzakwa ghuni, ka mbədavata kuni tvə Lazglafta, ka plighunista tsi ta dmakwa ghuni.

²⁰ Mantsa ya dza'a kəl Lazglafta ka vlaghunatá fitika hlaptá hafu, ɲa ghunəgaghunatani ta Yesu, ta nzakway ka Kristi zbaghunap tsi daga manda ghalya ya.

²¹ Ndanana karaku, nda ra nzaghuta Yesu Kristi ta luwa ka kzla mbədavafta inda skwi manda ya ghada Lazglafta ta mnata daga manda ghalya nda ma wa la anabi nda ghuḅa.

²² Ka Musa na: «Dza'a ghunəgaghuna ghuna Lazglafta ghuni ta anabi manda i'i, mataba zivra ghuni dza'a sabi tsi, ɲa snay ghuni ta inda skwi dza'a tsi mnaghunata.

²³ Inda mndu dza'a kwal kul sna gwada

tsa anabi ya, dza'a ghzlap ghzla lu mataba mnduha Lazglafta, dza'a dzadza lu* guli,» ka'a.

²⁴ Kahwathwata ná, mnaɲnamna inda la anabi, zraftani ta Samuyel, ha ka sabi ta sanlaha ta zlagapta tahula tsatsi, ta gwada ta na fitika amu gitana na.

²⁵ Ka ɲa ghuni taghunafta Lazglafta ta imi ta sləməɲ nda ma wa la anabi. Ka ɲaghuni dzrafta Lazglafta ta wi nda dzidza mu Abraham kazlay: Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndəra mnduha nda ma zivra gha† kə'a ya.

²⁶ Tsaya kəl Lazglafta ka maraghu-naɲtá kaghuni ta kwalvani karaku, ma ghunagaghatani da kaghuni ɲa tfaghu-naghatawi, ka mbədaghunafta ɲa zlaɲtá ghwadaka skwi ta magə kuni,» ka Piyer.

4

¹ Tata gwada i Piyer nda mnduha, nda sli'adaghata la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, nda la Sadukiya.

² Ta kuzlaɲta ta ɲudufa taɲ tsa skwi ta taghə i Piyer nda Yuhwana ɲa mnduha kazlay: Sli'agapsli'a Yesu ma mtaku, manda tsaya dza'a sli'agapta mnduha guli ma mtaku kə'a ya.

³ Ka hlaftá həɲ ta i Piyer, ka pghamta ma gamak ɲa hanay hada, kabga nda kuza vli.

⁴ Tsaw mataba tsa gwal ta snaɲtá tsa gwada gwal ghunay ya, nda ndəgha həɲ ta zlghafta. Ta magay mbsaka taɲ ta dəmbu' hutaf.

⁵ Gamahtsimani, ka ts kavata gwal dagaladagala mataba la Yahuda, nda la galata mndu, nda gwal ta tagha zlahu ɲa mnduha ma luwa Ursalima.

⁶ Mataba taɲ, hada i Hana, ta nzakway ka mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda Kayifa, nda Yuhwana, nda Alegzandra, nda inda hamata mndəra gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta.

⁷ Ka hlagaptá həɲ ta i Piyer nda Yuhwana ma gamak ka hladaghata ta kəma taɲ. Ka həɲ mantsa: «Nda mbrakwa wa, nda hga wa, magata kuni ta tsa skwi ya na?» ka həɲ dawanaɲta.

* 3:23 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 18:15, 18-19. † 3:25 Ngha ta Zrafta 22:18, 26:4.

8 Piyer ya tani, nda ndəgha tsatsi nda Sulkum nda ghuḅa. Ka'a nda həŋ mantsa: «Ari wa gwal dagaladagala ta ghəŋa mnduha, nda la galata mndu!

9 Wana gita, ta daway lu da aŋni ta ghəŋa skwi dīna magana ŋni ta mndu si nda raghwa. Ta daway lu da aŋni ka waka ya mndu ya magay kəl tsi ka mbafta.

10 Mantsa nzakwani, dīna ka snaghunamta, mantsa ya ŋa inda la Isra'ila guli. Na mndu ta sladu ta kəma ghuni na ná, nda mbrakwa hga Yesu Kristi, mnda la Nazaret, ya dza kuni ta udza zləŋay, ka sli'aganaptá Lazglafta ma mtaku ya, mbafta tsi.

11 Ta tsa Yesu ta mnə defteri kazlay: Pala ya wudidiŋ kaghuni gwal ba həga ta nzakway ka palaka tughwa həga* kə'a ya.

12 Ma tsatsi ta mutsakwa hafu, kabga had sana mndu ta ghəŋa tsatsi vlaga Lazglafta ta ghəŋa hadik tender ŋa mba amu wu,» ka'a.

13 Ka ndərmim tsa gwal dagaladagala ta tskavata ya ta tatá us ta ira i Piyer nda Yuhwana. Ka nghə həŋ guli ná, má si ka gratá mndu həŋ, dzaŋa a dzaŋa taŋ wa. Gwal tani ta dza'a mista Yesu ya ka hahəŋ ta gray.

14 Ta nghə həŋ guli ná, wya tsa mndu nda mba ya ta sladu ta kəma taŋ, had sana skwi laviŋ həŋ ta mbəday wa.

15 Ka ghunigiŋtá həŋ dzibil ta i Piyer nda Yuhwana ma tsa həga dzra gwada ya, ka nzatá hahəŋ hahəŋ ka dzra gwada ta ghəŋa taŋ.

16 Ka həŋ mantsa: «Waka mu dza'a magay nda na mnduha na na? Wana nda sna inda mnduha ma Ursalima kahwathwata kazlay: Hahəŋ ta magatá tsa mazəməzəm ya kə'a, laviŋ a amu ta waday guli wa.

17 Kada kwala na skwi na ta tuta katakata da mnduha ná, dvanaghamadva ta həŋ, yaha həŋ walglanṭa gwada ta tsa Yesu ya dər ŋa wa,» ka həŋ.

18 Ka hgəgladamtá həŋ ta i Piyer, ka davanaghata həŋ. Ka həŋ mantsa: «Yaha kuni walglanṭa gwadanṭá gwada ta Yesu, dər ka tagha skwi ŋa mnduha nda hgani,» ka həŋ nda həŋ.

19 Ama ka i Piyer nda Yuhwana mantsa: «Mal sna ŋaghuni ka zlanṭa ŋa Lazglafta skwi ta raku re, ari mal sna ŋa Lazglafta a na? Tsawa tsa kaghuni ka ghəŋa ghuni ta gumani.

20 Aŋni ta ŋni, laviŋ a aŋni ta hafta wi kul had ta gwada ta ghəŋa skwi ya nghan aŋni nda ira ŋni, nda ya snaŋ aŋni nda sləməŋa ŋni wu,» ka həŋ.

21 Ka dvəglanaghatá tsa mnduha ya ta həŋ ka zliŋtá həŋ, had skwi mutsaf həŋ prək ka hamtá həŋ ta ghəŋa skwi maga həŋ wa.

22 Tsa mndu mbanaf lu nda mazəməzəm ya ná, ta malay imani ta fwaď mbsak.

Du'a gwal zlgħay nda ŋuduf

23 Tahula zliŋtá i Piyer nda Yuhwana, ka sli'aftá həŋ ka laghu slanaghatá graha taŋ ma ghuḅa taŋ. Ka rusanaftá həŋ ta inda skwi mnana la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu, ta həŋ.

24 Na snaŋta tsahaya ta tsa skwi ya rusanaf lu ta həŋ ya, ka gwaftá həŋ ta wi ka maga du'a da Lazglafta. Ka həŋ mantsa: «Mghama dá, kagha ta zlaganaptá luwa nda hadik, nda drəf, nda inda skwiha ma həŋ.

25 Kagha ta gwadağapta nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa, nda ma wa dzidza ŋni Dawuda, vu'a gha kazlay:

“kabgawu ta kəl na mnduha na ka baruvtá vgha?

Kabgawu ta kəl həŋ ka ndandanaku ka bətbət?

26 Hbafhba mghamha ta ghəŋa hadik ta vgha ŋa vulu.

Guyafguya gwal nda mbra ta wi ta ghəŋa Mgham Lazglafta nda ya ta ghəŋa Mgham tfanagha tsi ta wi†” kə'a ya.

27 Mantsa ya guli ná, guyaf guya i Hiridus nda Pwanəs Pilat ta wi ma na luwa na kawadaga nda sanlaha ma mndəra mnduha, nda la Isra'ila ta ghəŋa kwalva gha ya nda ghuḅa, ta nzakway ka Yesu, mndu ya tfanagha ka ta wi.

28 Skwi ya kuman ka, ghada ka ta fata nda mbrakwa gha maga həŋ.

29 Ndanana Mghama dá, ngha ka həŋ ta lma aŋni 6a. Vlanṽla ta mbraku ta vu'aha gha ŋa mna gwada gha nda tatá us ta iri.

* 4:11 Ngha ta Zabura 118:22. † 4:26 Ngha ta Zabura 2:1-2.

³⁰ Maraŋ mbrakwa gha, mbamba ta gwal kul dughwanaku, maga ta mazəməməha, nda mandərmimi nda hga Yesu kwalva gha ya nda ghuḅa,» ka həŋ.

³¹ Manda kdakwa taŋ ta ndəbatá tsa dzvu ya, ka ghudzavaftá tsa vli tskava həŋ ya. Ka ndəghaftá həŋ demdem nda Sulkum nda ghuḅa, ka mnə həŋ ta gwada Lazglafta nda tatá us ta iri.

Dəguvta gwal zlgħay nda ɲuduf ta skwa taŋ

³² Inda tsa gwal zlgħay nda ɲuduf ya, ka skwa turtuk ɲudufa taŋ, ka skwa turtuk ndana taŋ guli. Haḍ mndu ya ta mnay kazlay: Ɗa da yeya kə'a wa. Tuts ka skwa turtuk skwa taŋ.

³³ Nda kuzla nda kuzla ta gwada gwal ghunay ta gwada ta sli'agapta Mgham Yesu. Ka tfe Lazglafta ta wi ta ghəŋa taŋ demdem.

³⁴ Mataba taŋ, haḍ ya ta pḍata skwa dzvu wa. Tsaw inda gwal nda vwah da həŋ, nda həga da həŋ mataba taŋ ya ná, ta dzawin dzawa həŋ ka hlaktá tseda skwi ya dzawin həŋ

³⁵ ka vlanťá gwal ghunay. Mbaḍa lu ka dgay ɲa inda mndu taḅta skwi ya ḍvaŋ mndu ɲa maga slnani nda tsi.

³⁶ Manda Yusufu, ta nzakway tekwa ka mnda la Levi, ya ya lu ma luwa Kiprus, tsanaf gwal ghunay ta hgani ka Barnabas, manda mnay kazlay, «zwaŋa ufa vgha» kə'a ya:

³⁷ Ka skwaptá tsatsi ta ɲani vwah, ka klaktá tsedani ka vlanťá gwal ghunay.

5

I Hananiya nda Safira

¹ Mamu sana mndu guli ta hgə lu ka Hananiya nda markwa taŋ Safira. Ka skwaptá hahəŋ ta vwaha taŋ guli.

² Ka dzraftá həŋ nda markwa taŋ, ka ḍifanaghutá tsa tsedi ya, ka klaktá pḍakwani, ka vlanťá gwal ghunay.

³ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ari Hananiya, kabgawu kəl ká ka zlanantá ɲudufa gha ta halaway, ka tsakalanatá wi ta Sulkum nda ghuḅa, ka ḍifanaghutá tseda tsa vwah skwap ka ya na?

⁴ Ta kul skwaptá ka ná, ka ɲa gha a nzakwani ra? Tahula skwapta gha guli, ka

ɲa gha a tsedani guli ra? Waka ka kurata magatá skwi mandana na? ɲa mnduha a tsakalanata ka ta wi wu, ɲa Lazglafta,» ka'a.

⁵ Na mnata lu ta tsa gwada ya, ka zləmbatá Hananiya, ka mtuta. Ka hlutá zləŋ ta inda gwal ta snantá tsa skwi ya.

⁶ Ka sli'aftá duhwalha, ka ḍahamta, ka klaghata paḍamta.

⁷ Tahula luta awa hkən manda paḍamta, ka lamə markwa taŋ, sna a tsatsi ta skwi ta slata wa.

⁸ Ka piyer nda tsi mantsa: «Ari makwana, mniha mna, mandana na tseda tsa vwah skwap kuni ya ra?» ka'a. «Aŋi, mantsa ya skwapta ɲni,» ka tsa marakw ya.

⁹ Ka Piyer mantsa «Waka kaghuni dzrafta kawadaga ta dzəgha Sulkuma Mgham Lazglafta na? Wya tsa gwal ta paḍamťá zə'ala ghuni ya ta watgha, dza'a tsukwaghatá kagha guli,» ka'a.

¹⁰ Gi hadahada, ka zləmbatá tsi ta kəma Piyer ka mtuta. Ta lamə tsa duhwalha ya ná, nda mta. Ka tsukwaghatá həŋ, ka laghwi da paḍamta tavata zə'ala taŋ.

¹¹ Ka ksafťá tsi ka zləŋ ta gwal zlgħay nda ɲuduf, nda hamata sanlaha ta snantá tsa skwi ya.

Mazəməməha kavghakavgha

¹² Nda ndəgha mazəməmə nda mandərmimi maga gwal ghunay mataba mnduha. Snusna gwal zlgħay nda ɲuduf ta tskavata kawadaga ma rmaka həga Lazglafta ta hgə lu ka rmaka Salumuŋ.

¹³ Haḍ sana mndu ta guya vgha nda həŋ wa. Kulam nda va tsa, ta ghubay lu ta həŋ.

¹⁴ Ta sgaku nda sga ndəghata zgwana nda mi'aha ta zlgħa Mgham Yesu ta sgavaghata ta ghəŋa taŋ.

¹⁵ Ta hlakhla lu ta gwal kul dughwanaku, ka pghatá həŋ ta wa tvi ta kativin nda ya ta pəta, ɲa lanaghata dər sulkuma Piyer yeya tsi ta sanlaha ma həŋ ta labə tsi ta tvi.

¹⁶ Nda ndəgha gwal ta gazlakta ma luwaha ta wanaftá Ursalima ta hlakta gwal kul dughwanaku, nda gwal nda kasa da ghwadaka sulkum, ka mbambafta həŋ demdem.

Giri ɲa gwal ghunay

17 Mbada mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tavatani, ta nzakway ka la Sadukiya, ka dra gwal ghunay.

18 Ka sli'aftá hən ka hlaftá gwal ghunay, ka pghamtá hən ma gamak.

19 Girvidik, ka gwaninjtá duhwala Mgham Lazglafta ta watgha tsa gamak ya ka hlinginjtá gwal ghunay mida.

20 Ka'a nda hən mantša: «Lawala da həga Lazglafta ka mna kuni ta gwada ta ghəŋa tsa lfida hafu ya ŋa mnduha,» ka'a.

21 Ka snatá tsa gwal ghunay ya ta tsa gwada ya ka sli'aftá hən bit tgha ka laghwi da həga Lazglafta ka tagha skwi ŋa mnduha hada.

Ka tskavata i mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tavatani, nda la galata mndu mataba la Yahuda, ŋa dzra gwada. Ka ghunaftá hən ta mnduha ŋa dza'a hlagaptá tsa gwal ghunay ya kay, ma gamak.

22 Ta lagha tsa gwal ghunaf lu ya ná, kudatan had hən ma tsa gamak ya wa. Ka vradaghata hən da mnay ŋa tan.

23 Ka hən mantša: «Ta lagha anni kay ná, tdeitsa nda ha watgha gamak manda va vlani, ta hada tsa gwal ta nghay ya guli ma vla tan. Buts ka ŋni gunatá tgha ná, kudatan, had mndu mida wu,» ka hən.

24 Na snanŋa tan ta tsa gwada ya ná, nda ndarkawa ka i mghama ngha həga Lazglafta nda la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nzata. Snəgla a hən ta skwi ŋa mnay wa. Ka hən mantša: «Nu ta magaku nda tsa gwal ghunay ya,» ka hən dadawavusta.

25 Tata tsa ndanə ya hən, ka sagha sana mndu da mnay ŋa tan. Ka'a mantša: «wa'a tsa mnduha si ham kuni ma gamak ya kay ma həga Lazglafta ta tagha skwi ŋa mnduha,» ka'a nda hən.

26 Ka sli'afta tsa mali ta ghəŋa gwal ngha həga Lazglafta ya kawadaga nda sludzihani, ŋa hlaŋta hən. Ka mbraku mbrakwa a hlaŋta hən ta hən tama wu, kabga ta zlənay hən ta zləzłartsata mnduha ta hən.

27 Hlaŋta tan ta hən, ka hlađaghatá hən ta hən ta kəma tsa gwal dagaladagala ya. Ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta mantša:

28 «Lmaf a ŋni ta kaghuni ka taghəgaltá skwi ŋa mnduha nda hga tsa mndu ya kay ra? Wana ndanana, tinjtá kuni ta tagha skwa ghuni ma luwa Ursalima. Ta kumay kuni ta vzanənamtá təan ma lwi ta gwada ta mtakwa tsa mndu ya,» ka'a nda hən.

29 Ka i Piyer kawadaga nda sanlaha ma gwal ghunay nda tsi mantša: «Mal sna gwada da Lazglafta ka ya da mnduha.

30 Lazglafta dzidziha mu ta sli'aganaptá Yesu si dza kuni ma zlənəfta ghuni ta udzu ya.

31 Tsatsi kapanaf Lazglafta ka Mgham ka fata nda ga zeghwani, ka mnda mba mndu, ŋa vla tvi ŋa mnduha la Isra'ila ŋa mbəđanafta tan ta nzakwa tan, ŋa mutsafta tan ta platá dmakwa tan.

32 Anni, kawadaga nda Sulkum nda ghuəba, ya ta vlə Lazglafta ŋa gwal ta sna gwadani ya ná, masləmtsəka tsa skwi ya anni,» ka hən.

33 Ka kuzlanəftá tsi ta ŋuduf ta tsa gwal dagaladagala ya. Ta kumay hən má ta zadənatá tsa gwal ghunay ya.

34 Ka sli'avata sana la Farisa mataba tskatá mndu, Gamaliyel hgani, mndu ta tagha zlahu ŋa mnduha ya, ta tsatsi ta fa mnduha ta iri. Ka'a mantša: «Ka labla na mnduha na dzibil,» ka'a.

35 Ka'a nda tsa tskata mnduha ya tama mantša: «Mnduha la Isra'ila, đaswa ka kuni nda skwi dza'a kuni da magay ŋa na mnduha na.

36 Di'inəghu a fitikani manda zlagapta sana mndu ta hgə lu ka Tewdas ta mnay kazlay: Had mndu taəta i'i wu kə'a. Ta magay mnduha ta fwad dərək ta laghwi mistani. Ka dzatá lu ta tsatsi, ka gazlatá tsa gwal si ta dza'a mistani ya. Ta had lu tata gwada tida wa.

37 Tahula tsa, ka zlagaptá sana mndu ta fitika vinda hga mnduha, Zudas mnda la Galili. Ka waghatá tsi ta ndəghata mnduha mistani. Ka dzatá lu ta tsatsi guli, ka gazlatá tsa gwal ta laghwi mistani ya.

38 Skwi ya ta mnaghunata yu ndanana tama, ma magan kuni ta sana skwi nda na mnduha na. Ka tsa a nda tsa hən ta na skwi na katsi, mamu kđavaktani.

39 Ala, ka sagha da Lazglafta tsi katsi ná, lavinŋa a kuni ta ləbanata wa. Daswa ka kuni

nda lmu dza'a kuni lmay nda Lazglafta,» ka'a nda hən.

Ka snanata tsa mnduha ya ta tsa gwadani ya.

⁴⁰ Ka hgəgladamta hən ta tsa gwal ghunay ya da həga, ka dgaptá hən. «Yahayaha kuni walglanta gwadanta gwađa nda hga Yesu,» ka hən nda i Piyer.

⁴¹ Ka sli'aftá tsahaya ka laghwi nda rfu, nda mnay kazlay: Nda ra kuni ka ghuya danta ta ghəja Yesu, ka Lazglafta nda anji, ka hən.

⁴² Inda fitik tama, zлана a hən ta tagha skwi na mnduha, nda mna gwađa ta ghəja Lfida Gwađa ta ghəja Yesu Kristi ma həga Lazglafta nda ya ma həga ga mnduha wa.

6

Zabapta mnduha ndəfán na kataná gwal ghunay

¹ Ma tsa fitik ya, ta sgaku nda sga gwal ta zlghafta. Ka nađ la Grek ta ghən ta ghəja la Hebru, kabga inda fitika dga skwa zay, ta zazanap zaza lu ta wadgaha tan.

² Ka hgaftá tsa gwal ghwanpdə his ya ta inda gwal zlghay nda nđuf. Ka hən mantsa: «Ra a ka zlanata anji ta mna gwađa Lazglafta ka laghwi da dga skwa zay wa.

³ Tsaya tama zwanama, mal zabapta ghuni ta mnduha ndəfán mataba ghuni, gwal nda difil ma ghəja tan, ka zlananta nji ta tsa slna ya ta hən.

⁴ Anji ya, ka dihavata nji ka maga du'a nda mna gwađa Lazglafta,» ka hən.

⁵ Ka zdəganata tsa gwađa ya ta inda mnduha. Ka zabapta hən ta i Atiyen, ta nzakway ka vərda mnda zlghay nda nđuf, nda ndəgha nda Sulkum nda ghuđa ya guli, nda Filip, nda Prukur, nda Nikamur, nda Timan, nda Permenas, nda Nikwala mnda luwa Antakiya si ta tsu'aftá dina la Yahuda ya.

⁶ Ka hlaktá hən ta hən marananta gwal ghunay. Ka maganaghatá tsaha ya guli ta du'a ta ghəja tan nda fanaghatá dzvu ta hən.

⁷ Ka sgavaghatá tuta gwađa Lazglafta. Ka sgavaghatá gwal zlghay nda nđuf ma luwa Ursalima. Nda ndəgha gwal dra skwi

na Lazglafta katakata ta faftá ghəja tan ta Yesu guli.

Ksaftá Atiyen

⁸ Ka zdananta Lazglafta ta hudi ta Atiyen, ka vlantá mbraku, ka magə tsi ta mazəməmha nda skwiha ka mandərmimi mataba mnduha.

⁹ Ka sli'avaftá sana mnduha, ka zlərdawi nda Atiyen. Tsa mnduha ya ná, gwal ta nzakway ma həga tagha skwa la Yahuda hən. «Gwal hlap lu ma ga vu'a,» i la Siren, nda la Alegzandri, nda la Silisi, nda la Asiya, hən.

¹⁰ Tsaw laviñ a hən ta nrapta nda gwađa wu, kabga vlanvla Sulkum nda ghuđa ta difil ta Atiyen.

¹¹ Ka baraftá hən ta sanlaha ma mnduha, na mnay tan kazlay: Nda sna anji ta razayni ta i Musa nda Lazglafta kə'a.

¹² Mantsa ya, ka sli'anaftá hən ta ghən ta dəmgə nda la galata mndu, nda gwal tagha zlahu. Tahula tsa, ka valaftá hən ta Atiyen, ka ksaghatá da vla tska vgha tan.

¹³ Ka hlaftá hən ta tsakalawi. Ka hən mantsa: «Had na mndu na ta zlantá raza həga Lazglafta mu nda ghuđa, nda zlahu Musa tani wa.

¹⁴ Nda sna nji ta mnayni kazlay: Dza'a dzaɓɓɓɓ tsa Yesu mnda la Nazaret ya ta həga Lazglafta, ka mbədanaftá nzaku ya snu mu mida vlama Musa ya guli kə'a,» ka hən.

¹⁵ Ka pghaftá inda tsa gwal ma tsa həga ya ta iri ta Atiyen, ka nghay. Tata nghayng-hay hən, ka mbədavaftá kumani manda na duhwala Lazglafta.

7

Rusay Atiyen ta gwađa Lazglafta

¹ Ka mali ta ghəja gwal dra skwi na Lazglafta nda tsi mantsa: «Tsaw mantsa na skwi ta gwadə lu ta kagha na rki na?» ka'a nda tsi.

² Ka Atiyen mantsa: «Zwanama da nda dadaha da, maranəməmara Lazglafta dagala ta ghəjani ta dzidza mu Abraham ta tsa fitika nzakwani ta hadika Mezaputami ya, ma kdə tsi ka laghwi da nzata ma luwa Haran.

³ Ka'a nda tsi mantisa: "Zlanzla ta hadika gha, nda la ghuni tani, ka dza'a ka ta hadik ya dza'a maraghata yu*," ka'a.

⁴ Mantisa ya, ka sli'afta tsi ka zlanja hadika Kaldiya ka laghwi da nzata ma luwa Haran. Tahula mtata dani ka sli'afta tsi ka laghwi da nzata ma na hadik ta nzaku kaghuni mida gitana na.

⁵ Ma tsa fitik ya, had vli vlan Lazglafta ka nani dar ka kwitikw wa. Ama ka tanafta Lazglafta ta imi ta slamaj kazlay: Dza'a vlaghavlala yu ta na hadik na, na nzakwani ka na gha, nda ya na zivra gha tani ka'a. Ma tsa fitik ya, ta mutsaf a Abraham ta zwan karaku wa.

⁶ Ka'a nda tsi guli mantisa: "Dza'a laghula zivra gha da nzapta ta sana hadik ma mayam, na dulay lu ta han, ka ga vu'a na tan hada ka vaku fwa darma." ka'a.

⁷ I'i dza'a ganap ta iri ta tsa gwal ta dula han ya guli. Tahula tsa, na sli'afta tan ka saghwi da tsalbu ma ghuvu da ma na vli na†," ka'a.

⁸ Ka dzrafta Lazglafta ta wi nda Abraham. Tsinja fafa, na njizla tsa dzratawi ya. Tsaya kel Abraham ka tsanata fafa zwanani Izak badu matghasa fitik manda yagata. Mantisa ya Isiyaku, ka tsanata tsi ta na Yakubu. Yakubu guli, ka datsanata tsi ta na zwanani ghwanpd his, ta nzakway ka dzidzihala mu ya.

⁹ «Ka dra dzidzihala mu ta Yusufu, ka skwaptan han. Ka klaghatan lu da ga vu'a ma luwa Masar. Nziya nza tsi, kawadaga Lazglafta nda tsi.

¹⁰ Ka klaptan tsi ma danwani, ka vlanja difil na gwada nda Fir'awna ta nzakway ka mghama Masar. Ka dzaganatan tsi ta tsa mgham ya. Ka fatan mgham ka numna hadika Masar, ka zwirani ka'a fata guli.

¹¹ Ka slatan maya ta inda hadika Masar nda ya ta hadika Kan'ana. Ghuyan ghuya lu katakata. Ka traptan dzidzihala mu ta skwi na zanja.

¹² Ka snanja Yakubu kazlay, mamu skwa zay ta hadika Masar ka'a. Ka ghunadaptan tsi ta dzidzihala mu nda tanjana sala tan.

¹³ Ka laglap han nda mahisa sala, ka mnananta Yusufu ta ghonani ta zwana-

mani. Ka snanja Fir'awna ta mndara tan guli.

¹⁴ Ka tsghaftan Yusufu ta lwi, na hlaghutani dani Yakubu nda la ga tan tani. Ta magay mbsaka tan ta ndafan mbsak hutaf mida.

¹⁵ Ka laha Yakubu da luwa Masar. Hada mtuta tsi. Mantisa ya dzidzihala mu guli.

¹⁶ Ka hlaftan lu ta mbla tan ka hlakta da luwa Sikem. Ka papadamtan han hada, ma vli ya skwa Abraham nda tse di da zwana Hamur ma luwa Sikem.

¹⁷ «Manda ndusakta tsa fitik na magakwa tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta slamaj ta Abraham ya, ka sgavaghatan yavafan mndara amu ma luwa Masar.

¹⁸ Ka laf sana mgham ta pala ma luwa Masar, sna a tsatsi ta Yusufu wa.

¹⁹ Ka nanbaptan tsi ta mndara amu. Ka dula tsi ta dzidzihala mu, na vlata tan ta zwana tan tkwe' na rwanatan han.

²⁰ Ma tsa fitik ya, ka yatan lu ta Musa. Kaka nda dinakwani, dzaganazda ta Lazglafta guli. Ka zatan tsi ta tili hkana ta glaku ma hoga ga dani.

²¹ Manda kadakwa dadahani ta klafta ka laghwi difanata, ka slafta makwa Fir'awna tida ka klaftan tsi ka klaghata glanafta ka zwanani.

²² Mantisa, ka taghanaftan lu ta Musa ta difla la Masar, ka nzaku tsi ka mndu ta laviantan gwada, nda mbra guli ma slani.

²³ Ka kumaftan Musa ta dza'a ng-hanaghatan la tan la Isra'ila magafan imani ta fwa mbsak.

²⁴ Ka nghanjan tsi ta sana mnda la Masar ta ghuya danwa na sana mnda la Isra'ila. Ka lagha tsi katanja. Ka dzatan tsi ta tsa mnda la Masar ya na play.

²⁵ Ba dza'a nda sna zwanama da kazlay: I'i fa Lazglafta na mbanaftan han ka'a, ka tsatsi si ta ndanay, tsaw sna a hahan wa.

²⁶ Gamahtsimani, ka lagha Musa guyamtan ma lmu ta lma gwal his mataba la Isra'ila. Si ka kuma tsi ta dzranaftan han. Ka'a nda han mantisa: "Gaha da! La zwanama kuni na, kabgawu ta kel kuni ka lmu na?" ka'a.

²⁷ Ka tsa mndu ta zbaftan zwanamani nda lmu ya slinwidintan Musa mantisa: "Wa ta

* 7:3 Ngha ta Zrafta 12:1. † 7:7 Ngha ta Zrafta 15:13-14 nda Sabi 3:12.

faghamta ka mghama ɲni ɲa tsa guma ta aɲni na?

²⁸ Ari ta kumay ka ta dzihata manda tsa dzata gha ta mnda la Masar dahawu ya a kay na?" ka'a nda tsi.

²⁹ Na sɲaɲtá Musa ta tsa gwada ya, ka hwayaftá tsi ka laghwi ta hadika Madiyaɲ. Ka yayatá tsi ta zwana zgwana his hada.

³⁰ «Tahula zatani ta vaku fwaɗ mbsak hada, ka maranaɲtá duhwala Lazglafta ta ghəɲani ma vu ta mubuk ma mtak tavata ghwá Sinay.

³¹ Ka tsutá Musa ka nghay, nghər tsi ta tsa skwi ya. Ka gavadaghatá tsi ɲa tsəmanavata. Ta gavadaghatá tsi, ka sɲaɲtá tsi ta lwa Mgham Lazglafta. Ka'a mantsa:

³² "Ti Lazglafta dzidzíha gha, ta nzakway ka Lazglafta Abraham, nda Izak, nda Yakubu ya, ka'a. Ka ghudzaku Musa ta ghudzaku da zləɲ, Walglaɲ a ta nghay wa.

³³ Ka Mgham Lazglafta nda tsi mantsa: Hlaphla ta baɓah ma səla gha, kabga na vli slada ka na ná, hadik nda ghuɓa ya.

³⁴ Nghadap ngha yu ta ghuya daɲwa ɲa mnduha da ta ghuyə lu ma hadika Masar. Snidigha sna ɲada ghəɲa taɲ, kəl yu ka saha da hlaptá həɲ mida. Ndanana na, sawi ka ghuna yu ta kagha da luwa Masar,†" ka'a nda tsi.

³⁵ «Va tsa Musa si vziɲ la Isra'ila ka-zlay, wa ta famtá kagha ka mgham, ɲa tsa guma ta ghəɲa aɲni na? kə'a ya kay, va tsa tsatsi ya ghunaf Lazglafta ɲa nzakay ka mgham, ɲa mbanaftá mnduhani. Nda ma wa duhwala Lazglafta nghan Musa ma vu ta mubuk ya, mnanata Lazglafta ta tsa gwada ya ta Musa.

³⁶ Tsa Musa ya ta hlagaptá zwana la Isra'ila, nda maga mazəmzəm nda skwa ndərmimay ma hadika Masar, nda ya ma drəfa Dva, nda ya ma mtak, ka zatá həɲ ta vaku fwaɗ mbsak ta tvi ma mtak.

³⁷ Tsa Musa ya ta mnay nda zwana la Isra'ila guli kazlay: Dza'a ghungaghu-naghuna Lazglafta ta sana anabi manda va i'i ta nzakway mataba mndəra ghuni§ ya kə'a.

³⁸ Ma fitika tskavata zwana la Isra'ila ma zivak, tsa Musa ya ta nzakway ma takataka dzidzíha mu, nda duhwala Lazglafta ta gwada nda tsi, ta ghwá Sinay ya. Hada tsu'amafta tsi ta gwada hafu ka klamakta.

³⁹ Ka kwalaghutá dzidzíha mu ta snanata, ka vziɲtá həɲ, ka kuma vru da Masar.

⁴⁰ "Magaɲnafmaga ta Lazglafta ɲa mbaɗa ta kəma ɲni, kabga sna a ɲni ta skwi ta slanaghatá* nana Musa ta hlaganapta ma Masar na wu," ka həɲ nda Haruna.

⁴¹ Mantsa fitik ya, ka tsaftá həɲ ta skwi manda zwanja sla ka pla ghəɲ ɲani, ka skalu ɲa skwi ya tsaf hahəɲ nda dzva taɲ.

⁴² Ka mbəɗanata Lazglafta ta hul ta həɲ, ka zliɲtá həɲ ɲa tsəlbu ɲa tekwatsaha ta luwa manda ya nda vinda ma deftera la anabi ta mnay kazlay:

Ari la Isra'ila, ɲa da plihata kuni ta ghəɲ ma zata ghuni ta vaku fwaɗ mbsak ma mtak ya ra?

⁴³ Na da a wa. Na həga tumpula

Mulku, nda fwata tekwatsa Refaɲ hlaf kuni ka pghata ka Lazglafta ghuni a tsi kay ra.

Tsaya dza'a kəl yu ka hlaftá kaghuni ka tsughwadaghunaptá hadika Babila†, ka'a.

⁴⁴ «Ma nzakwa dzidzíha mu ma mtak ná, mamu si həga tumpul pgham lu ta huzla dzratawi nda Lazglafta mida, da həɲ. Manda va ya mnanaf Lazglafta ta Musa ɲa magaftani ya, ka magaftá tsi manda va ya nghan tsi.

⁴⁵ Tahula tsa, ka zlg haftá dzidzíha mu guli da dadaha taɲ. Ka pghaftá Dzesuwa ta həɲ ka hlamta da tsa hadik ghzlaɲ Lazglafta ta mnduha mida ta kəma taɲ ya, kawadaga nda tsa həga tumpul ya. Ka nzaku tsi ha ka sagha ta fitika Dawuda.

⁴⁶ Tsatsi zɗanaɲ Lazglafta ta huɗi, ka ɗawanɲtá da Lazglafta ɲa vlanɲtá tvi, ɲa bannaftá həga nda ghuɓa, ta tsatsi Lazglafta Yakubu.

⁴⁷ Nziya nza tsi tama, Salumuɲ ta baftá tsa həga ya.

‡ 7:34 Aya 27-34: Ngha ta Sabi 2:14—3:10.

§ 7:37 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 18:15.

* 7:40 Ngha ta Sabi 32:1, 23.

† 7:43 Ngha ta Amus 5:25-27.

⁴⁸ Tsaw had Lazglafta ta luwa ta nzaku ma hēga baf mnda sēla manda va ya mna Anabi kazlay:

⁴⁹ Ta luwa vla nzakwa dā, vla fa sēla dā ya guli ná, hadik ya. Mndera wati hēga ya dza'a kuni bidifta na? Wati vli ya præk ka lama dā dida na?

⁵⁰ I'i a ta magaftá tsa skwiha ya ra kē'a ya †.»

⁵¹ Ka Atiyen guli mantša: «Kaghuni ná, tējtēja ghēja ghuni. Ta hgē Lazglafta ta kaghuni ná, duduzla ka kuni nzata, va a kuni ta sna gwada da Sulkum nda ghuḅa manda va tsa nzakwa dzidziha ghuni ya wa.

⁵² Wati ma anabi ya kul ganaptá dzidziha ghuni ta iri na? Ta pslapsla hēj ta gwal ya ta mna gwada ta ghēja mndu ta nzakway tdukwa. Ta na fitik na guli, ka skwaptá kaghuni ta tsa mndu tdukwa ya ka dzata.

⁵³ Kaghuni ka ghēja ghuni ta tsu'aftá zlahu nda ma dzva duhwala Lazglafta, ka kwalaghutá kuni ta snatá tsa zlahu ya guli,» ka'a.

Mtakwa Atiyen

⁵⁴ Na snay tan ta tsa gwada ya, ka sli'avaftá hēj manda binzaun ta ghēja Atiyen, ka hi'idē hēj ta dzvu ka wuslikay.

⁵⁵ Ama ka nghadaftá Atiyen, mndu ya nda ndēgha nda Sulkum nda ghuḅa, ta luwa. Ka nghanťá tsi ta glakwa Lazglafta nda Yesu ta sladu nda ga zeghwa Lazglafta.

⁵⁶ Ka'a nda hēj kay guli mantša: «Wana nda ngha yu ta gunatá luwa. Wa'a Zwanja mndu ta sladu nda ga zeghwa Lazglafta,» ka'a.

⁵⁷ Ka hlaftá hēj ta wi katakata, ka dzadzamtá dzvu ma slēmēj, ka vavalaftá hēj tida.

⁵⁸ Ka tsēhaftá hēj ka klaghata tahula luwa, ka zlertsay nda pala ŋa dzata. Ka pghatá la ka maslēmťsaka tsa skwi ya ta lguta tan da sana galaḅay, Sawulu hgani.

⁵⁹ Ta zlertsē hēj ta Atiyen nda pala ya, ta magē tsatsi ta du'a da Lazglafta. Ka'a mantša: «Mgham Yesu, tsu'a ta hafa dā,» ka'a.

⁶⁰ Ka tsēlbatá tsi, ka gwadata nda lwi dagala. Ka'a mantša: «Mghama dā, ma mbēdanaf ka ta hēj ta na dmaku na,» ka'a.

† 7:50 Ngha ta Isaya 66:1-2.

Tahula mnatani ta tsaya, ka sabē hafu sref mida.

8

¹ Ka zdēganatá tsa dzatá Atiyen ya ta Sawulu.

Zraftá ghuya danwa ŋa gwal zlghay nda ŋuduf

Badu tsa fitik ya zrafta ghuya danwa katakata ta slanaghatá gwal zlghay nda ŋuduf ma luwa Ursalima. Ka gazlaghutá inda gwal zlghay nda ŋuduf da sana vliha ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Samari. Gwal ghunay yeya ta pdata hada.

² Mamu sana mnduha ta zlēja Lazglafta, ka padamtá hēj ta Atiyen, ka tawamtá hēj katakata.

³ Ŋa Sawulu ya tani, kuma zadanatá gwal zlghay nda ŋuduf ŋani. Ka dza'a tsi da hēga da hēga kasa zgwana nda mi'aha, ka pgha hēj da gamak.

Mnay Filip ta Lfida Gwada ma luwa Samari

⁴ Tsa gwal ta gazlaghuta ya ná, ra luwa ŋa tan ta magay ka mna gwada ta ghēja Lfida Gwada.

⁵ Ka laha Filip da luwa Samari, ka mnē tsi ta gwada ta Kristi ŋa mnduha hada.

⁶ Zdēganazda tsa gwada ta mnē Filip ya ta hēj. Tets ka skwa turtuk ndēghata dēmgā ta sna tsa gwada ta mnē tsi ya, nda ya ta ngha tsa mazēmzēmha ta maga tsi ya guli,

⁷ kabga ta sli'agapsli'a ghwadaka sulkumha nda dza lili ma ndēghata mnduha. Nda ndēgha gwal nda raghwa, nda gwal matavaghu sēla tan ta mbambafta.

⁸ Tsaya tama, ma rfu tsa luwa ya katakata.

⁹ Tsaw mamu sana mndu ta hgu lu ka Simun ma tsa luwa ya. Nda kda fitikani ma tsa luwa ya ta ksa slna nda zava. Ta zlēj nda zlēja mnduha ma luwa Samari. Ka mndu dagala klafta tsi ta ghējani.

¹⁰ Nda zwani tani, nda galata mnduha tani demdem, zdēganazda tsa mndu ya ta hēj. «Nana mndu na ná, mbrakwa Lazglafta ya ta hgē lu "ka mbraku dagala yeya,» ka hēj tazlay.

11 Zdəganazda tsa mndu ya ta həŋ, kabga nda kda fitikani ta maganata slna ta həŋ nda tsa zavani ya.

12 Tahula zlghafta taŋ ta tsa gwada Filip ta mnay ŋa taŋ ta ghəŋa Mgham Lazglafta, nda ya ta ghəŋa hga Yesu Kristi ya, ka maganata lu ta batem ta həŋ, nda zgwana tani, nda mi'aha tani.

13 Va tsa Simuŋ ya guli, ka zlghafta tsatsi, ka maganata lu ta batem. Ka ndi'navata tsi ta vgha ta Filip, ka nghə tsi ta mandərmimiha nda mazəməzəma ta magə Filip ya, ka ndərmim tsi.

14 Snaŋta gwal ghunay ta nzakway ma Ursalima kazlay: Zlghafzlgha gwal ma luwa Samari ta gwada Lazglafta kə'a, ka ghunadaptə həŋ ta i Piyer nda Yuhwana, da həŋ.

15 Lagha tsahaya da həŋ, ka magə həŋ ta du'a ta ghəŋa taŋ, kada mutsafta həŋ ta Sulkum nda ghuḅa.

16 Tsaw si ta sa a Sulkum nda ghuḅa ta ghəŋa ya dər ka turtuk ma həŋ wa. Batem kweŋkweŋ yeya maganaf lu ta həŋ ma hga Mgham Yesu.

17 Lagha i Piyer nda Yuhwana ka fanaghatə dzvu ta həŋ, ka mutsaftə həŋ ta Sulkum nda ghuḅa.

18 Na nghay Simuŋ ta tsa vla Sulkum nda ghuḅa ŋa mnduha ma fanaghata gwal ghunay ta dzvu ta həŋ ya, ka klaftə tsi ta tse di ka vlay ŋa taŋ.

19 Ka'a mantsa: «Vlihawavla ta tsa mbraku ya ta i'i guli, ŋa mutsafta mndu dza'a fanaghata i'i guli ta dzvu, ta Sulkum nda ghuḅa,» ka'a nda həŋ.

20 Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ka zada tse di gha nda kagha tani, ka si nda tse di ta mutsa lu ta skwa mbalay da Lazglafta ka ka ta gray ya.

21 Had ŋa gha ma na skwi na wu, had ima gha mida guli wu, kabga slada a ŋudufa gha dar ta kəma Lazglafta wa.

22 Vziŋvza ta tsa ghwadaka ndana gha ya, ka dawa ka da Mgham ta plighistani ta dmakwa tsa ndanagha ya, ka dza'a magaku tsi.

23 Ta nghadaptə yu nā, ksuxsa ghwadaka skwi ta kagha, ma gamaka dmaku ka,» ka'a nda tsi.

24 Ka tsa Simuŋ ya nda həŋ mantsa: «Kdəkwəkdək, magawa vərda kaghuni ta du'a ta ghəŋa da, kada kwala tsa skwiha mna kuni ya da slidighata,» ka'a.

25 Tahula mnaŋta taŋ ta gwada ta ghəŋa Yesu Kristi nda gwadani tani, ka vraghatə həŋ da luwa Ursalima ka dza'a nda mna gwada ma ndəghata sana luwaha ta hadika Samari.

Filip nda mnda luwa Itiyupi

26 Ka duhwala Lazglafta nda Filip mantsa: «Sli'afslī'a ka dza'a ka nda Sud, ka dza'a ka da tsa vli ta saha ma Ursalima ŋa dza'a da luwa Gaza ya, ya ka mtak tsa vli ya,» ka'a.

27 Ka sli'aftə tsi ka laghwi. Tsaw mamu sana mnda la Itiyupi si ta laghwi da maga du'a da Lazglafta ma luwa Ursalima. Tsa mndu ya nā, ka kuḅitik nzakwani. Mndu dagala ya ma slna, ma dzvani inda gadghəla sana marakw, Kandes hga tsa marakw ya ta nzakway ka Mghama la Itiyupi.

28 Ta vru tsi dzaghani, ka nzamtə tsi ma mwata plisani, ka dza'a nda dzaŋa deftera anabi Isaya.

29 «Gavadaghagava tavata ya mwata plis ya,» ka Sulkum nda Filip.

30 Ka ndadaghatə Filip. Ta snə tsi nā, ta dzaŋa deftera anabi Isaya tsa mnda la Itiyupi ya. Ka'a nda tsi mantsa: «Nda sna ka ta na skwi ta dzaŋ ka na ra?» ka'a.

31 Ka tsa mndu ya mantsa: «Waka yu dza'a snaŋta ka mnidif a mndu na?» ka'a zlghaftə wani. Ka hgadaftə tsi ta Filip nzanavata.

32 Wya tsa vli ta dzaŋ tsi ya:

«Manda kla tuwak da vla hnay klaghata lu. Manda nzatə nzakwa zwaŋa tuwakkul had ta gwadafta ta kwitsə lu ta swidani ya

kə'a nzata, pslaf a ta wani wa.

33 Ma hanaganatani ta ghəŋani, ka tsanaghatə lu ta guma,

ka dzata. Had mndu dza'a kulaŋtə mndəra taŋ wu,

kabga zadanazada ta hafani ta ghəŋa hadik*,» ka'a.

* 8:33 Aya 32-33: Ngha ta Isaya 53:7-8.

³⁴ Ka tsa mnda la Itiyupi ya dawanta da Filip mantsa: «Kdækkdæk, mnihamna ka ta ghəŋa wa ta gwada na anabi na ta na gwada na! Ta ghəŋa ghəŋani re, ari ta ghəŋa sana mnda a na?» ka'a.

³⁵ Ka zraftá Filip ta gwada ta ghəŋa tsa vli dzaŋaf tsi ya, ka mnanantá tsi ta Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu.

³⁶ Tata mbaða hən ta tvi, ka lagha hən slafta ta imi ma ghwa. Ka tsa mnda la Itiyupi ya nda tsi mantsa: «Ya wana imi na ní, nu dza'a pyafta magadiftá batem na?» ka'a. [

³⁷ «Ka zlgħafzlgha ka nda ŋuɖufa gha, ta magaku,» ka Filip. «Mantsa nzakwani, zlgħafzlgha yu nda ŋuɖufa dá kazlay: Yesu Kristi ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a,» ka tsa mndu ya nda tsi.]

³⁸ Ka sladanatá tsi ta tsa mwata plisani ya. Ka saha hən nda Filip mida ka lamə hən da imi, ka maganaftá Filip ta batem.

³⁹ Manda kdakwa taŋ ta sabi ma tsa imi ya, ka klaghatá Sulkuma Mgham Lazglafta ta filip, gi kudatanŋ nghəgla a tsa mnda la Itiyupi ya wa. Ka kdə tsatsi ta ksa tvani, ka dza'a nda rfu. ⁴⁰ Ka zlagaptá Filip ma luwa Azutu. Ka rə tsi ta luwaha ka dza'a nda mna Lfida Gwada, ka laghwi trezekw da luwa Sezare.

9

Hgafta Yesu ta Sawulu

¹ Ma tsa fitik ya, zlanava a Sawulu ta ghuyanaptá danwa nda rwanatá duhwalha Mgham Yesu wa. Ka sli'aftá tsi ka lagha slanaghatá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta,

² ŋa dawaftá delewer ŋa dza'ani vlantá la maliha ma həga tagha skwa la Yahuda ma luwa Damas. Tsa delewer ya dza'a vlantá tvi, ka slanaghasla tsi ta gwal zlgħay nda ŋuɖuf hada, ŋa kasaftani ta hən ka hlakta da luwa Ursalima.

³ Tata mbaða hən ta tvi, ndusadagha ndusa hən nda luwa Damas tama, ka saha tsuwadak wanaftá Sawulu.

⁴ Ka zləmbagatá tsi ta hadik, ka snə tsi ta sana lwi ta hğay, ka'a mantsa: «Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ŋa da na?» ka'a.

⁵ «Wa kagha ní Mghama dá?» Ka Sawulu nda tsi. «I'i Yesu ta gə ka tiri ŋa da yeya,

⁶ Sli'afslí'a gha, ka dza'a ka da huða luwa Damas. Hada dza'a mnaghata lu ta skwi ŋa magay gha,» ka'a nda tsi.

⁷ Ndandrakawa, ka tsa gwal ta pgha Sawulu ya nzata. Nda sna hən ta lwi mndani, ama nga a hən ta tsa mndu ta gwada ya wa.

⁸ Ka sli'afta Sawulu ta hadik. Kə'a ka nga yu ta vli kə'a, nga a ta vli wa. Ka ksafata lu ta dzvu ka klaghata da luwa Damas.

⁹ Ka zata tsi ta fitik hkən, nga a ta vli wu, zaŋ a ta skwi wu, saŋ a ta imi guli wa.

¹⁰ Tsaw ma tsa Damas ya, mamu sana mndu zlgħay nda ŋuɖuf ta hgə lu ka Hananiya. Ka Mgham Yesu nda tsi manda skwi ma suni mantsa: «Hananiya!» ka'a. «Wana yu Mghama dá,» ka Hananiya.

¹¹ «Sli'afslí'a ka dza'a ka ta tvi, ta tsa tvi ta hgə lu ka tvi nda ga zeghwi ya, ka dawanta ka ta sana mnda la Tarsus, ta hgə lu ka Sawulu, wa'a ma həga ga Yuda ya.

¹² Ya wa'a ta maga du'a ndanana. Ka nghanatá tsi manda skwi ma suni ta sana mndu ta hgə lu ka Hananiya ta lami ka fa dzvu ta ghəŋani, kada nghəglaŋta tsi ta vli,» ka'a nda tsi.

¹³ Ka Hananiya mantsa: «Mghama dá, nda ndəgha mnduha ta mnihatá gwada ta ghəŋa tsa mndu ya, ka rusiftá hən ta inda ghwadaka skwi magana tsi ta mnduha gha ma Ursalima.

¹⁴ Ka sagha tsi da hadna nda mbraku ya mutsaf tsi da maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, ŋa kasa inda gwal ta hganatá hga gha,» ka'a.

¹⁵ Ka Mgham Yesu nda tsi mantsa: «La! I'i ta zbaptá tsa mndu ya ŋa ghunay dá, ŋa mnanantá hga dá ta sanlaha ma mnduha, nda ya ŋa mghamha, mantsa ya guli ŋa mnduha la Isra'ila.

¹⁶ Dza'a marananmara i'i ka ghəŋa dá, ta inda ghuya danwa ya tkwe' dza'a tsi ghuyay ta ghəŋa hga dá,» ka'a.

¹⁷ Ka sli'aftá Hananiya tama ka laghwi. Ka lamə tsi da tsa həga ya. Ka fanaghatá tsi ta dzvu ta Sawulu. Ka'a nda tsi mantsa: «Sawulu! Zwanjama dá ka. Tsa Mgham Yesu ta maraghanatá ghəŋani ta tvi ya, ta ghunidikta ŋa nghəglaŋta gha ta vli, nda ya ŋa ndəghaghafta nda Sulkum nda ghuða,» ka'a.

18 Ka gi sli'agata skwiha manda nulan manda nulan ta ira Sawulu, ka nghəlanjta tsi ta vli. Ka sli'aftá tsi, ka maganaftá lu ta batem.

19 Ka zutá tsi ta skwa zay, ka vravaktá mbrakwani.

Zlrafta Sawulu ta mna Lfida Gwada ma luwa Damas

Ka nzdavata tsi tsəbakw fitik kawadaga nda gwal zlghay nda nuduf ma Damas.

20 Ka gi sli'aftá tsi ka mnay ma həga tagha skwa la Yahuda, ka'a mantsa: «Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya,» ka'a.

21 Ka ndərmim inda gwal ta snay nda ndərmima. Ka hən mantsa: «Nana mndu na a ta ganaptá iri katakata ta gwal ta hga hga Yesu ma luwa Ursalima kay ra? Sagha da kasa hən njan hlantá la mali ta ghənja gwal dra skwi njan Lazglafta a tsi kay ra?» ka hən.

22 Ka gdavata Sawulu ka mnay: «Yesu ná, Kristi ya,» ka'a. Ka kənaftá tsi ta la Yahuda ta nzakway ma luwa Damas. Sna a hən ta skwi njan zlghanaftawi wa.

23 Labla fitik mida tama, ka dzraftá la Yahuda ta wi njan zba dzatá Sawulu.

24 Ka nzatá hən ta watgha luwa nda rvidik tani, nda fitik tani ka dakwatsay njan dzata. Ka slramtá tsa skwi dzraf hən ya da sləmənja Sawulu.

25 Ta sana rvidik tama, ka famtá gwal zlghay nda nuduf ta Sawulu ma gwadzegwer ka tsghiginja nda ta ghurum ta muhula luwa.

Nzakwa Sawulu ma luwa Ursalima

26 Bhadaghatani da luwa Ursalima, ka zbə tsi ta guyaftá vgha nda gwal zlghay nda nuduf. Ka zlənə hən nda zlənə, kabga graf a hən kazlay, vərda mnda zlghay nda nuduf ya kə'a wa.

27 Ama ka klaftá Barnabas, ka pghadaghata slanaghatá gwal ghunay. Ka rusanaftá Barnabas ta hən ka Sawulu nghanjta Mgham Yesu ma tvi, nda ya ka Mgham Yesu gwadganata. Rusanafha ta hən guli, kinawu ka Sawulu fatá ghənjani ka mna Lfida Gwada nda hga Mgham Yesu ma luwa Damas.

28 Daga badu tsa ya, ka ksafatá tsi ta nzaku nda hən. Ta labla hən, ta vrakvra hən ta

mna Lfida Gwada nda hga Mgham Yesu ma Ursalima.

29 Ta gwadgana gwada ta la Yahuda nda sna ta gwada Grek, ta zlərday ta gwadaha nda hən. Njan tanj tani, zba htsinjani njan dzata njan tanj.

30 Snanja zwanama, ka pghaghatá hən da luwa Sezare. Hada, ka ghunaghatá hən da luwa Tarsus.

31 Ma tsa fitik ya, lefdekw nzata nzakwa guyatá ghənja gwal zlghay nda nuduf ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Galili, nda ya ta hadika Samari. Ta mbray hən ta vgha ka nzaku nda hanatá ghənj mista Mgham Yesu. Ta sgaku nda sga hən nda zdakatahuda Sulkum nda ghuəa.

Mbanafta Piyer ta Ayniya

32 Piyer ya ná, ra inda vli ka naghanaghatá gwal zlghay nda nuduf njan. Ma sana fitik, ka laha tsi nghanaghatá gwal zlghay nda nuduf ma luwa Lida.

33 Ka slaftá tsi sana mndu ta hgə lu ka Ayniya ta hani ta ghzlən. Ma tghasa vakwani tsa manda raghwatani.

34 Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ayniya! Yesu Kristi ta mba kagha. Sli'afslia ka payanata ka ta ghzlənja gha,» ka'a. Ka gi sli'aftá Ayniya.

35 Nghanja inda gwal ma luwa Lida, nda gwal ma dabi ma luwa Sirun ta tsa mndu ya ná, ka zlghaftá hən ta Mgham Yesu.

Vranamta Piyer ta hafu ma Tabita

36 Mamu sana marakw ma luwa Yafa ta hgə lu ka Tabita mataba gwal zlghay nda nuduf. Tsaya «Durkas» nda gwada Grek, manda mnay kazlay: Madva kə'a ya. Daga njerma skwi maga tsi, ta katay ta gwal ka pdu.

37 Ma tsa fitikha ya, ka ksafatá danja ka mtutá tsi. Tahula mbazata, ka klaftá lu ka famta ma dzuguvi ta ghənja sana həga.

38 Tsaw ndusa tsa luwa Yafa ya nda luwa Lida. Ka snantá tsa gwal zlghay nda nuduf ma Yafa ya kazlay, wa'a Piyer ma luwa Lida kə'a. Ka ghunadaptá hən ta mnduha his da tsi. Ka hən nda Piyer mantsa: «Kdəkkdək sawi misimmisim da anjan,» ka hən.

39 Ka sli'aftá Piyer ka labə kawadaga nda tsa mnduha ya. Manda bhadaghatani, ka

kladaftá lu da tsa dzuguvi ta ghəŋa sana həga ya. Ka sli'áftá inda mi'a wadgu wamta ka taw, ka maray ŋani ta lgut nda dzampa ya maganaf Tabita ta hən ma nzakwani ta nda iri.

⁴⁰ Ka Piyer nda inda mndu ma həga mantsa: «Labwala la dzibil,» ka'a. Ka saghu hən. Tahula tsa, ka tsəlbatá Piyer ka maga du'a. Ka mbədavata tsi tvə mbli. Ka'a mantsa: «Tabita, Sli'afslí'a!» ka'a. Ka gunantá Tabita ta iri. Nghanṭani ta Piyer, ka sli'avatá tsi ka nzata nda nza.

⁴¹ Ka ŋanatá Piyer ta dzvu, ka sli'anafta ka sladata. Ka hgamamtá tsi ta gwal zlg hay nda ŋuduf, nda tsa la wadguha ya, ka maranantá hən ta nzakwani nda hafu.

⁴² Ka snanaghatá tsi ta inda gwal ma Yafa. Ka zlg haftá ndəghata mnduha ta Mgham Yesu.

⁴³ Ka nzatá Piyer ka nzdavata ma Yafa ga sana mnda k6a huta, Simun hganí.

10

Maravata duhwala Lazglafta da Kwarney

¹ Mamu sana mndu ta hgə lu ka Kwarney ma luwa Sezare. Tsatsi mali ta ghəŋa sana ghu6a la sludza la Ruma ta hgə lu ka «ghu6a la Italiya.»

² Nərma mndu tsa mndu ya nda gwal ga taŋ tani. Ta zləŋay ta Lazglafta, dagala mnduha la Yahuda mbaha tsi. Ta magay ta du'a da Lazglafta inda fitik.

³ Ma sana fitik ta nzemndi hkən tama, ka slanaghatá sana mazənzəm. Ka nghanṭá tsi ta duhwala Lazglafta ta lamə da həga ga taŋ ka hganṭa. «Kwarney!» ka'a nda tsi.

⁴ Ka nghə tsi ta tsa duhwala Lazglafta ya nda zləŋ nda zləŋ. Ka'a mantsa: «Nya ní Mghama dá!» ka'a. «Bhadaf6ha tsa maga du'a ta magə ka ya, nda tsa mbaha mnduha ta mbah ka ya da Lazglafta, kəl tsi ka havapta ka kagha.

⁵ Ghuna nda va nana ta mnduha da luwa Yafa da mnanatá Simun ta hgə lu ka Piyer ya ka sagha tsi.

⁶ Ya wa'a ga sana mnda k6a huta Simun hganí tawa drəf hga taŋ ya,» ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsi.

⁷ Na gi laghwa tsa duhwala Lazglafta ta gwada nda tsi ya, ka hgaftá tsi ta kwalvahaní his nda nərma sludzani turtuk ta ksanatá slna manda ghalya.

⁸ Tahula rusanaftani ta hən ta inda tsa skwi ta luta ya, ka ghunaghatá tsi ta hən da luwa Yafa.

Mnananṭa Sulkum nda ghu6a ta gwada ta Piyer

⁹ Gamahtsimani ta labə tsa mnduha ya ta tvi, ndusa hən ka lamə da tsa luwa Yafa ya, ka laf Piyer ta dədəmatá ghəŋa həga da maga du'a. Ta ghwan a fitik ma ghəŋ nda tsaya wa.

¹⁰ Ka kuzlanaftá maya ta Piyer, ta kumay ma ta skwi ŋa zay. Tata də nda da lu ta skwi zay ŋani. Ka slanaghatá sana mazənzəm.

¹¹ Ka nghə tsi ta gunata luwa, ka saha sana skwi manda gatá gwada habun lu ta wani ta wani, ka saha ta hadik.

¹² Inda nimitak fwad səla mistani, nda skwiha ta mbada nda hudí ta hadik, nda zarakha tani mida.

¹³ «Sli'afslí'a gha Piyer ka hana ka, ka za ka,» ka sana lwi gwadganata.

¹⁴ Ka Piyer mantsa: «Va a yu Mghama dá wa. Had skwa mbida nda skwi kul raku ka zay ta kdə walanṭa lami da wa dá wu,» ka'a.

¹⁵ «Ka nda ra tsa skwi ya ka zay ka Lazglafta ya ná, ma nghə kagha ka skwi kul raku ka zay,» ka tsa lwi ya ka mahis nda tsi.

¹⁶ Hkən vranafṭani mantsa ya, ka vrinṭá tsi ta tsa skwi ya ta luwa.

¹⁷ «Nu mndəra tsaya ma skwi tama,» ka Piyer ta ndana klatá ghəŋa tsa mazənzəm ta slanaghata ya, nda 6hadaghata tsa gwal ghunaf Kwarney ya ta watgha manda kdakwa taŋ ta dawantá vla həga la Simun.

¹⁸ «Hadna ta nzakwa Simun ta hgə lu ka Piyer ya ra?» Ka hən gwadata nda lwi kuzlahkuzlah.

¹⁹ Tata ndana skwi ta ghəŋa tsa mazənzəm ya Piyer kay ná, «Wya mnduha hkən ta psa kagha,

²⁰ sli'afslí'a ka laha ka, ŋa dza'a gha kawadaga nda hən. Yaha ka da dga ghəŋ, kabga i'i ta ghunagaghatá hən,» ka Sulkum nda ghu6a nda tsi.

²¹ Ka sli'áftá Piyer ka saha slanaghatá tsa mnduha ya. «Wana yu, i'i tsa mndu ta psə

kuni ya. Nya ta klagaghunaghata na?» ka'a nda həŋ.

²² «Kwarney ka mali ta ghəŋa ghuḅa sludzi, ta nzakway ka nərma mndu, ta zləŋa Lazglafta, ta ghubu inda la Yahuda ya ta ghunaŋnakta. Duhwala Lazglafta ta mnanata nja hgadaptá kagha da taŋ nja sna skwi dza'a ka mnanata,» ka həŋ nda tsi.

²³ Ka hładamtá Piyer ta həŋ, ka hanə həŋ hada.

Sli'afťa Piyer ka laghiwi da Kwarney

Gamahtsimani, ka sli'afťa tsi ka laghu mista taŋ. Ka sli'afťa sanlaha ma zwanama ma luwa Yafa ka pghaghatá həŋ.

²⁴ Ka ḅhadaghatá həŋ da luwa Sezare. Gamahtsimani, ta kzlaykzlay Kwarney nda la ga taŋ tani, nda hđuhudá grahani gwal hagaf tsi ya, ta həŋ.

²⁵ Manda ḅhadaghata Piyer, ka lagha Kwarney da guyay, ka zləmbatá tsi ma ghuvani ka ga zgu nani.

²⁶ «Sli'afšli'a, mndu i'i guli,» ka Piyer ka sli'anafta.

²⁷ Tata dza'a nda ghwa yiva həŋ nda Kwarney, ka lamə tsi da həga. Ka slanaghatá tsi ta hiḅatá mnduha hada.

²⁸ Ka'a nda həŋ mantša: «Nda sna kuni ná, pyafpya lu ta guyay mnda la Zudiya ta vgha nda la mayəm, ḅalavakata lamə da həga ga taŋ. Tsaw had mnda səla ya nja mnay kazlay: Nda ghuḅa yeya, ghuḅa a yeya ka guya vgha nda tsi wu kə'a wu, ka Lazglafta marihata.

²⁹ Tsaya kwal yu kul dgaŋtá ghəŋ ka sagha hgaŋər ka ta i'i. Ta kumay yu tama ta snaŋtá ghəŋa skwi kəl kuni ka hgaktá i'i,» ka'a.

³⁰ Ka Kwarney mantša: Ma fwadá fitik na, manda va na luwa, ta maga du'a yu ma həga ḅa ta nzəmndi hkən, ka gi sagha sana mndu nda sudatá lguta njušliŋ tilil ta vghani ta kəma ḅa.

³¹ Ka'a nda i'i mantša: «Kwarney, snasna Lazglafta ta du'a gha, havaphava guli ka mbaha mnduha ta mbah ka.

³² Ghuna tama ta mnduha da luwa Yafa da hgaghaktá Simuŋ ta hgə lu ka Piyer ta nzaku ga sana mndu, Simuŋ hgani, mnda kḅa huta, ta wa drəf hgani ya,» ka'a.

³³ «Gi kəl yu ka ghunadaptá mnduha da kagha. Dina na sagha sagha ka na.

Ndanana, wana aŋni demdem ta kəma gha nja sna skwi ya mnagha Mgham nja mnaŋnata,» ka'a.

Piyer ta gwada ga Kwarney

³⁴ Mbadá Piyer ka zlaftá gwadá. Wya ka'a: «Kahwathwata, ndanana grafta yu kazlay: Had Lazglafta ta gala mndu wu kə'a.

³⁵ Inda mndu dər má ma mndəra la wa tsi ta zləŋa hgani, ka maga skwi tđukwa ná, zđəganazđa.

³⁶ Ghunafghuna Lazglafta ta gwadani nja zwana la Isra'ila ma mnananťá Lfida Gwada ta nzaku nda ma Yesu Kristi, ta nzakway ka Mghama inda mnduha, ta həŋ.

³⁷ Nda sna kuni ta skwi ta zlafta ta hadika Galili, ka zlu'utá tsi ta vli ta hadika Zudiya demdem, tahula kđakwa Yuhwana ta mna gwadá, nda ya ta maga batem.

³⁸ Nda sna kuni ka Lazglafta pghəganaghatá mbrakwa Sulkum nda ghuḅa ta Yesu Kristi mnda la Nazaret. Nda sna kuni guli ka Yesu ranaftá inda vli ka maga zđaku, ka mbamba gwal ghurgana halaway ta həŋ, kabga kawadaga Lazglafta nda tsi.

³⁹ Aŋi, nda nza aŋni ka masləmtsəka inda skwi maga tsi ta hadika la Yahuda nda Ursalima. Ka dzatá lu nda ma zləŋafta ta udzu.

⁴⁰ Ka sli'aganaptá Lazglafta nda hafu badu mahkən. Ka vlaŋtá tsi ta tva maraŋtá ghəŋani.

⁴¹ Na tsa aŋni tiŋlaghu Lazglafta ta zbapta nja nzakway ka masləmtsəkani ya. Na tsa aŋni si ta za skwi, ka sa skwi kawadaga nda tsi ya maraŋta tsi ta ghəŋani, tahula sli'agaptani ma taba gwal nda rwa ya. Na inda mnduha demdem a maraŋta tsi ta ghəŋani wa.

⁴² Tsatsi ta mnaŋnata, ka mna kuni nja mnduha, ka sladanafta kuni kazlay: Tsatsi sladana Lazglafta ka mnda tsa guma ta ghəŋa gwal nda hafu, nda ya ta ghəŋa gwal nda rwa kə'a.

⁴³ Inda la anabi ná, mnamna həŋ ta ghəŋani kazlay: Dər wati ma mndu ta zlglafta dza'a mutsay ta planatá dmakwani, nda ma mbrakwa hgani,» ka'a.

Saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda

⁴⁴ Tata mna tsa gwadaha ya Piyer, ka saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa inda tsa gwal ta sna tsa gwada ya.

⁴⁵ Ka ndərmim inda tsa gwal zlgħay nda ṅuduf nda tsa fafaḁa taṅ ta labə mista Piyer ya kay, ta vlagata Lazglafta ta Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa inda tsa gwal kul nzakway ka la Yahuda ya.

⁴⁶ Ka snə həṅ ta gwaday tsa mnduha ya ta gwada nda sanlaha ma gwada. Ka zləzlvu həṅ ta glakwa Lazglafta. Ka Piyer mantša:

⁴⁷ «Dza'a pyafpya lu ta maganaftá batem nda imi ta na mnduha na, ya wana mutsaf-mutsa həṅ ta Sulkum nda ghuḅa manda va amu na ra?» ka'a.

⁴⁸ Ka Piyer guli mantša: «Maganafá batem ta həṅ nda hga Mgham Yesu Kristi,» ka'a. Tahula tsa, ka ndəḅanata həṅ ta dzvu ṅa nzdavatanani tsəḅakw fitik da həṅ.

11

Rusay Piyer ta skwi ta maguta ma Ursalima

¹ Ka snaṅtá gwal ghunay nda zwanama ta nzakway ma hadika Zudiya kazlay: Zlgħafzlgħa gwal kul nzakway ka la Yahuda ta gwada Lazglafta guli kə'a.

² Manda vradaghata Piyer da luwa Ursalima, tus gwal zlgħay nda ṅuduf nda datsa fafaḁa taṅ nda gwada nda Piyer.

³ «Lamla ka da həga ga gwal kul datsaku fafaḁa taṅ, ka za skwa zay kawadaga nda həṅ,» ka həṅ nda tsi.

⁴ Ka zraftá Piyer ta rusay ṅa taṅ turtuk turtuk ka tsa skwi ya luta.

⁵ Ka'a mantša: «Ma nzakwa ḁa ma luwa Yafa, ta maga du'a yu tama, ka sladighatá sana mazəməm. Ka nghanṅtá yu ta sana skwi dagala manda gatá gwada nzakwani ṅaṅana lu ta wa kuzibidimani ta wa kuzibidimani ta saha daga ta luwa, ka ndusadivata.

⁶ Ka faftá yu ta iri tida ka vitsay, ka nghanṅtá yu ta skwiha fwad fwad səla mista taṅ, nda nimitak, nda skwiha ta mbaḁa nda hudi, nda zarakha mida.

⁷ «Sli'afslí'a gha Piyer ka hana ka, ka za ka ta həṅ,» ka sana lwi gwadgihata.

⁸ «Va a yu Mghama ḁa wa, had skwa mbida nda skwi kul raku ta kdə lami da wa ḁa wu,» ka yu.

⁹ «Ka nda ra, ka Lazglafta ya ná, ma nghə ka ka skwi kul raku,» ka tsa lwi ya gwadglaḁata ta luwa ka mahis.

¹⁰ Hkən kə'a vrəglanafta manda va tsaya. Ka vriṅtá lu ta tsa skwi ya ta luwa.

¹¹ Ta va tsa luwa ya, nda ḅhadaghata sana mnduha hkən ghunaf lu ta həṅ daga ma luwa Sezare, ṅa slidighata ma tsa həga ta nzaku yu ya.

¹² «Ka dza'a ka mista taṅ, yaha ka da dga ghəṅ,» ka Sulkum nda ghuḅa nda i'i. Ka pghaftá na mnduha wana həṅ hadna na ta i'i da luwa Sezare, ka lamə ṅni demdem da həga ga Kwarney.

¹³ Ka rusanṅaftá tsa mndu ya kə'a nghanṅtá duhwala Lazglafta ta sladu ma həga ga taṅ. Ka'a nda tsi mantša: «Ghuna ta mndu da luwa Yafa ṅa hgaktá Simuṅ, ta hgə lu ka Piyer ya ka sagha tsi,

¹⁴ ṅa mnaghunatanani ta gwadaha ya dza'a klaghaktá mbaku, ṅa kagha nda həga gha tani demdem,» ka'a.

¹⁵ Ta zrayzray yu ta gwada tama ná, ka saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa taṅ manda va ya ta magaku nda amu taṅtaṅ ya.

¹⁶ Ka havaktá yu ta gwada Mgham Yesu ta mnay kazlay: Yuhwana ná, nda imi maga tsatsi ta batem, kaghuni ya, nda Sulkum nda ghuḅa dza'a magaghunafta lu ta batem kə'a ya.

¹⁷ Ka si Lazglafta ta vlanṅtá tsa Sulkum nda ghuḅa ya ta tsa mnduha ya, manda va ya vlama lu ta amu ma zlgħafta mu ta Mgham Yesu Kristi ya ní, wa i'i tama ṅa dzanamtá wi ta Lazglafta?» ka'a.

¹⁸ Tahula snaṅta taṅ ta tsa gwada ya, ka ləḁatá həṅ demdem, ka zləzlvu həṅ ta Lazglafta «ta vlanṅtá tva mbədanaftá nza-kwa taṅ ta gwal kul nzakway ka la Yahuda kada mutsafta həṅ ta vərḁa hafu tama,» ka həṅ.

¹⁹ Tsa ghuya ḁaṅwa ta slata ma kdə fitika dzatá Atiyen sagha ya, ta wutsanató gwal zlgħay nda ṅuduf. Ka sli'aftá sanlaha ka lagħwi dikw da luwa Finisi, ta lagħu sanlaha da Kiprus, ta lagħu sanlaha da Anṅakiya. Ka mnə həṅ ta gwada Lazglafta ṅa la Yahuda ka zlanṅtá mnay ṅa sanlaha ma mnduha.

²⁰ Mbaḁa sanlaha ma gwal zlgħay nda

ñuduf ta nzakway ka mnduha la Kiprus nda la Sireñ, ka sli'afta ka laghu da luwa Añtakiya, tvə la Grek. Ka mnə həñ guli ta Lfida Gwada Mgham Yesu ña tañ.

²¹ Kawadaga mbrakwa Mgham Yesu nda həñ, kəl ndəghata mnduha ka zlgħafta, ka mbədaghutá vgha tvə Mgham Yesu.

²² Ka snanaghatá tsi ta Igliz ma luwa Ursalima. Ka ghunaftá həñ ta Barnabas da luwa Añtakiya.

²³ Manda ɓhadaghatani, ka nghanťá tsi ta zđakatahuda Lazglafta, ka rfu tsi ta rfu. Ka vlanťá tsi ta mbraku ta həñ ña gđavata tañ nda fatá ñudufa tañ ta Mgham Yesu.

²⁴ Tsaw tsa Barnabas ya ná, ñerma mndu ya, mnda zlgħay nda ñuduf ya ndəghu ndəgha nda Sulkum nda ghuɓa. Ka sgavaghatá ndəghata mnduha ta zlgħaftá Mgham Yesu.

²⁵ Ka sli'aftá Barnabas ka laghwi da luwa Tarsus, da zba Sawulu.

²⁶ Manda slaftani tida, ka klagaghatá tsi da luwa Añtakiya. Təñ vakwa tañ hada kawadaga ta ksa slna ma Igliz. Ka taghə həñ ta skwi ña ndəghata mnduha guli. Ma luwa Añtakiya zrafta lu ta hga gwal zlgħay nda ñuduf, ka la krista.

²⁷ Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá la anabi ma luwa Ursalima ka laha da luwa Añtakiya.

²⁸ Mamu sani mataba tañ ta hgə lu ka Agabus. Ka'a mantsa: «Dza'a slaku maya ta ghəña hadik demdem,» ka'a manda ya mnana Sulkum nda ghuɓa. Ka slatá tsi tama ma fitika gay Klawdi ta mgham.

²⁹ Ka gwal zlgħay nda ñuduf sladanata mantsa: «Inda mndu, ka vla tsi ta skwi ya laviñ tsi ta vlay ña tsəghay ña kata zwanama ta nzaku ma hadika Zudiya,» ka həñ.

³⁰ Ka tskaftá həñ, ka vlanťá i Barnabas nda Sawulu, ña klanťá la galata mnduha ma hadika Zudiya.

12

¹ Ma va tsa fitik ya, ka zraftá mgham Hiridus ta ghuya danwa ña Igliz.

² Ka dzatá tsi nda kafay ta Yakubu, zwanamani ma Yuhwana.

³ Ta nghə tsi ná, zđəganazda tsa skwi ya ta la Yahuda. Ka ksafťá tsi ta Piyer guli ma fitika skala buradi kul had is mida ya.

⁴ Tahula ksafťani, ka tsamtá tsi ma gamak. Ka pghatá tsi ta ghuɓa sludzi fwad fwad ña mbaday tañ ta vgha ta nghay. Tahula kdata ma skala Pak ta ndana tsi ta tsanaghatá guma banluwa.

⁵ Ma tsa ñatá Piyer ma gamak ya tama, ka ñavata Igliz ka maga du'a ka ñdanđá ta ghəñani.

Zliñťá Piyer

⁶ Ta tsa rvidik ña tsadakwa vlani ya ta ndana Hiridus ta tsanaghatá guma. Ta hani Piyer nda tsatani ma tsuhwalha his ma takataka sludziha his. Ta nzaku gwal ngha watgha guli nda tvə watgha.

⁷ Gi ka zlagaptá duhwala Lazglafta ka tsuwadakanafťá vli ma tsa dzuguvi ya. Ka nduhudanťá tsi ta Piyer ma ñwazliɓ. «Sli'afsl'i'a misimmisim,» ka'a nda tsi. Gi stak saha tsa tsuhwalha ya tsa ta dzvani.

⁸ «Hbana ɓanava gha ka sudamta ka ta ɓabaha gha,» ka duhwala Lazglafta nda tsi. Ka magatá tsi mantsa. «Fava lguta gha, sawi mista da,» ka'a nda tsi.

⁹ Ka saghu Piyer ma gamak mista tsa duhwala Lazglafta ya. Zban a tsatsi kazlay: Kahwathwata na skwi ta magə duhwala Lazglafta na re ari ki na kə'a wa. Zlah suni na skwi na ta fidagħata, ka tsatsi ta ndanay.

¹⁰ Ka tsughwadagaptá həñ ta tañtaña ghuɓa tsa gwal ta ngha mnduha ya, tsughwadapha həñ ta mahisani. Ka lagha həñ tavata sana watgha haf lu nda kufur ta tva lami da huda luwa. Ka gunutá tsa watgha ya ka ghəñani ta wa ira tañ. Ka sabə həñ, ka ksafťá həñ ta tvi, gi ka zlanatá duhwala Lazglafta hada.

¹¹ Ma tsa fitik ya zrafta Piyer ta snanťá skwi ta magaku. «Ndanana, grafta yu dar kazlay: Mgham Yesu ta ghunagatá duhwalani klaptá i'i ma dzva Hiridus nda ya ma inda ghwadaka skwi si ta kumə la Yahuda ta sladighatani,» ka'a.

¹² Na snanťani kazlay: Manda va tsaya nzakwani kə'a, ka sli'aftá tsi ka laghwi da Mari mani ma Yuhwana, ta hgə lu ka Markus ya. Hada, nda hiɓa tskatá vgha mnduha ta maga du'a.

13 Ka lagha Piyer dzañtá watgha lamə da həga. Ka gavadaghatá sana marakw ka kwalva, ta hgə lu ka Ruda, da sna lwani.

14 Ka tsatsaftá tsi ta lwa Piyer, ka rfu tsi ta rfu. Ma ŋa gunatani ta tsa watgha ya ná, ka hwayaghatá tsi da hudá həga da mnay kazlay: Wa'a Piyer ma bli kə'a.

15 «Nda ksa ka da skwi ra!» ka həñ nda tsi. «Kahwathwata ta mna yu,» ka'a ta ghəñani. «Ba sulkumani ya,» ka həñ.

16 Mbada Piyer ka gđavata ta dza watgha. Manda gunata tañ ta watgha ka nghanjta həñ ta Piyer. Ka ndərmim həñ.

17 Kdkədkd, ka Piyer nda dzvu ka ləanata həñ. Ka rusanafatá tsi ta həñ ka Mgham Yesu kliginjta ma gamak. «Ka dza'a kuni da rusanafatá i Yakubu nda sanlaha ma zwanama,» ka'a nda həñ guli. Ka gi sabə tsi ka laghwi da sana vli.

18 Tsadakwa vlani, ka kəutá la sludzi katakata. «Ka wu nuta na Piyer na tama?» ka həñ.

19 «Psawa manda va psay,» ka Hiridus. Lay, ngha a wa. Laghani ka đadawanaptá vli ta tsa gwal si ta nghan ya. Ka vlatá tsi ta tvi, ŋa pslatá həñ. Tahula tsa, ka sli'aftá Hiridus ma Zudiya ka laha da luwa Sezare, ŋa nzđavata ka fitik tsəbakw hada.

20 Ka ɓasaftá mgham Hiridus ta ŋuduf katakata ta ghəñ gwal ma luwa Tir nda Siduñ. Ka dzraftá tsahaya ta wi ka skwa turtuk ŋa lagha ta kəmani. Ka sutá həñ ta ghəñ Blastus ta nzakway ka zwira mgham ya. Ka lagha həñ đawa dzrafta nda mgham, kabga ma hadika tsa mgham ya ta saba skwi ŋa zay tañ.

21 Bađu tsa fitik tsaf həñ ya, ka sudavatá Hiridus ta lguta ma mgham mghamani, ka nzafta ta dughurukwani, ka nəzlatá tsi banluwa.

22 «Lazglafta ta gwada, mndu a wu,» ka mnduha hlaftá wi.

23 Gi hadahada, ka dzuntá duhwala Lazglafta ta Hiridus, kabga kwalani kul vlanjta glaku ta Lazglafta. Ka dughwadutá mtarak, ka mtutá tsi.

24 Mbada gwada Lazglafta ka ta vgha, ka sgaku mbsaka gwal zlgħay nda ŋuduf nda sga.

25 Manda kđinjta i Barnabas nda Sawulu ta slna ya ghunaf lu ta həñ da Ursalima, ka

vraghutá həñ. Ka klijntá həñ ta Yuhwana, ta hgə lu ka Markus ya, mista tañ.

13

Zabaptá i Barnabas nda Pwal ŋa dza'a mna Lfida Gwada

1 Ma Igliza luwa Anjakiya ná, mamu la anabiha nda gwal ta tagha skwiha ŋa mnduha. Hahəñ na i Barnabas, nda Simeyuna ta hgu lu ka mnda ŋra ya, nda Lukiyus mnda la Sireñ, nda Manahəñ ta glafta kawadaga nda Hiridus, ya si ta ga mgham ta hadika Galili ya, nda Sawulu.

2 Ma sana fitik, ka tskavatá həñ ka maga du'a nda sumay. «Hlapwa i Barnabas nda Sawulu ya mataba ghuni, ŋa maga slna ya hgan yu ta həñ,» ka Sulkum nda ghuɓa, nda həñ.

3 Tahula kđinjta tañ ta tsa suma nda maga du'a ya, ka fanaghatá həñ ta dzvu ta həñ ka zlijntá həñ.

I Barnabas nda Pwal ma luwa Kiprus

4 Ka sli'aftá i Barnabas nda Sawulu, ghunafər Sulkum nda ghuɓa ta həñ, ka laghu həñ da luwa Selusi. Hada ŋlafta həñ ta kwambalu, ka laghwi ta hadika Kiprus, ta tsavata ma drəf.

5 Manda ɓhadaghata tañ da luwa Salamina, ka mnə həñ ta gwada Lazglafta ma həga tagha skwa la Yahuda. Kawadaga Yuhwana Markus nda həñ ŋa zlgħanjta həñ.

6 Ka tadaptá həñ ta tsa hadik ya ka ɓhadaghata da luwa Pafus. Ka slanaghatá həñ ta sana đəgha, ta hgu lu ka Baryusuwa, sana mnda la Yahuda ya ta niñtá ghəñani ka anabi.

7 Tavata ŋumna tsa hadik ta tsavata ma drəf ya ta nzakwa tsi. Tsa ŋumna ya ná, Sergiyus Palus, mndu nda ghunizlak ma ghəñani ya. Ka hgaftá tsi ta i Barnabas nda Sawulu, kabga ta kumay ta snanatá gwada Lazglafta.

8 Lagha tsa đəgha ta hgu lu ka Alimas nda gwada Grek ya, ka dzadza wa tañ ka zba mbəđinjta zlgħay nda ŋudufa tsa ŋumna ya.

9 Mbada Sawulu, ta hgu lu ka Pwal ya, nda ndəghatani nda Sulkum nda ghuɓa, ka vazlaftá iri tida.

10 «Kuslemberbera magakwa gha, dagala nana mnda gha, zwanja halaway ka, ghuma

inda skwi tdukwa ka. Yawu dza'a zlanja kagha ta mbadinata tva Lazglafta ta nzakway ka tdukwani na?

11 Kzla tama, wya Mgham dza'a dzughusta, na ghulpata gha. Dza'a nzadvanzda ka, had ka dza'a nghanata fitik wu,» ka'a. Gi hadahada tduk vli ta wa ira Alimas manda vli girvidik. Ka tatam tsi ta tatamaku ka zba mndu na ksay ta dzvu.

12 Nghanata numna ta tsa skwi ta maguta ya na, ka zlglafta tsi nda nudufani. Lanafila tsa skwi ta taghə lu ta ghəna Mgham Yesu ya katakata.

I Pwal nda Barnabas ma luwa Anjakiya

13 Ka sli'afta i Pwal nda grahani ka lami da kwambalu ma luwa Pafus, ka laghwi da Perge ta hadika Pamfali. Ka dgata Yuhwana Markus ta vgha nda hən, ka vraghuta da luwa Ursalima.

14 Ka sli'iglafta hən ma luwa Perge, ka laghwi da luwa Anjakiya ta hadika Pisidi. Badu Sabat, ka lamə hən nzata ma həga tagha skwa la Yahuda.

15 Tahula dzadzanafila lu ta vli ma deftera zlahu Musa, nda ya ma deftera anabiha, ka maliha ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya nda hən mantsa: «Zwanama da, ka mamu gwada da kaghuni na vlanata mbraku ta mnduha, lavinlava kuni ta gwaday ndana,» ka hən.

16 Ka sli'afta Pwal, ka'a nda dzvu nda dzvu mantsa: Snawasna la Isra'ila nda inda gwal ta tsalbu ta kama Lazglafta!

17 Lazglafta mnduha la Isra'ila ta zbaptad dzidzihə mu na nlanafata hən, ma fitika nzakwa tan ta hadika Masar. Ka hliginata tsi ta hən ma tsa hadik ya nda mbrakwani.

18 Ta klay ta vaku fwad mbsak maga tsi ta su'a nzaku nda hən ma mtak.

19 Tahula tsa, ka zadanata tsi ta mndəra mnduha ndafan ta hadika Kan'ana, ka vlanata tsi ta tsa hadik ya ta hən, na natan.

20 Inda tsa nzakwagapta tan ya na, ta klay ta vaku fwad dərma nda hutafmbsak.

«Ka vlanata tsi ta gwal na tsanata guma ta hən, ha ka sagha ta fitika anabi Samuyel.

21 Ka dawu hən ta fanamta mghama tan ta hən. Ka fanamta Lazglafta ta hən ta Sawulu zwanə Kis, ta sabi ma mndəra la

Benzamen. Fwad mbsak vakwani ta ga mgham ta ghəna tan.

22 «Ka mbadanata Lazglafta ta hul ta Sawulu, ka mbadanamta ga mgham ta Dawuda ta ghəna tan. «Slafsla yu ta Dawuda, zwanə Yesay. Zdagihazda, dza'a magay ta inda skwi ya ta kumə yu,» ka'a.

23 Nda ma zivra Dawuda kləganaghata Lazglafta ta la Isra'ila, ta mnda mba mndu, ta nzakway ka Yesu, manda ya tamaf tsi ta imi ta sləmən ya.

24 Ma kduku Yesu ka saha, mnanamna Yuhwana ta inda la Isra'ila kazlay: Mbədanafwambəda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafila lu ta batem guli ka'a.

25 Ndusakwa fitika kdəyni ta slnani, ka'a mantsa: «Dunwa wa ya ka kaghuni nda i'i na? Ya tsa mndu ta kzlə kaghuni ya a i'i wa. Wa a tsatsi ta sagha nda hula da, slaghwa a yu dər ka plaptə zu'a bəbah ma səlani wa,» ka'a.

26 «Zwanama da, kaghuni ta nzakway ka zivra Abraham, nda kaghuni ta zlanə Lazglafta tani, na amu tsghəgamaghata lu ta na gwada ta mbaku na.

27 Tsaw tama, tsatsaf a mnduha ma Ursalima nda mghamha tani ta Yesu wa. Sna a hən ta tsa gwada la anabi ta dzanə lu inda sabat ya guli wa. Ka dzanaghatə hən ta ghəna skwi mna la anabi, nda ma dzata tan ta Yesu.

28 Dər ma slanagha a hən ta skwi prək ka dzata ma mndani wu, dzadza ta na mndu na, ka hən nda Pilat.

29 Tahula kdinta magata skwi manda ya nda vinda ta ghənani ma deftera Lazglafta, ka klaghatə hən dzata ta udza zlanəy. Ka klagatə hən ka famta ma kulu.

30 Ama ka sli'aganapta Lazglafta mataba gwal nda rwa.

31 Nda ndəgha fitikani ta mara vgha na gwal ta sli'afta ma Galili kawadaga nda tsi, ka lafi da Ursalima. Tsa mnduha ya ta nzakway ndanana, ka masləmtsəkani da mnduha la Isra'ila.

32 Vərda anni, tsa Lfida Gwada ya ta mnaghunata anni. Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta zləmən ta dzidzihə mu ya na,

33 magama ta amu, ta nzakway ka zivra tan ya Lazglafta, ma sli'aganaptani ta Yesu

ma mtaku. Wya skwi nda vinda ma Zabura his:

“Zwanja da ka,

gita yata yu ta kagha,”* ka’a.

³⁴ Sli’aganapsli’a Lazglafta ta Yesu ma mtaku, walglan̄ta a ta mtuta ɲa fəgladamtá mblani da kulu ɲa rwutani wa.

“Tsaya kəl Lazglafta ka mnay kazlay:

Dza’a vlaghunavla yu ta tfawi nda ghuḅa, nda fa ghəŋ tida, ya tanaf yu ta imi ta sləməŋ ta Dawuda† kə’a ya.”

³⁵ Ka’a ma sana vli guli na:

“Haḍ ka dza’a zlanatá mnda gha ɲa rwutani ma kulu wu,”‡ ka’a.

³⁶ Ma fitika nzakwa Dawuda nda hafu ná, mnda ksanaṭá slna ta Lazglafta ya. Maganamaga ta skwi ta kumə tsi. Ka mtutá tsi, ka lamtá lu tavata dzidzihani, ka rwuta tsi.

³⁷ Ama tsa mndu sli’aganap Lazglafta nda hafu ya, walaŋ a rwaku ta ksantá tsatsi wa.

³⁸ Mantsa tama zwanama, dina ka snan̄ta ghuni kazlay: Əŋka’a ka tsa Yesu ya kəl lu ka mnaghunan̄ta nda pla dmakwa ghuni kə’a. Traptra zlahā Musa ta klaptá kaghuni ma tsa dmakwa ghuni ya.

³⁹ Ama inda mndu ta zlghaftá Yesu ná, falau’ vghani.

⁴⁰ Daswa ka kuni tama, da slaghunaghatá skwi mnə la anabi kazlay:

⁴¹ “Kaghuni gwal ta mna mbrəs nda Lazglafta,

nghawangha, ndərmima wa ndərmima, ka zwaḍutá kuni, kabga dza’a magay yu ta fitika ghuni ta mandərmimi, ya dər ma kinawu rusaghunafta lu ná, grafta a kuni dekdek wu kə’a ya§”».

⁴² Manda saba i Pwal nda Barnabas ma həga tagha skwi, «Kdəkwakdək, ka vrakta kuni baḍu sana Sabat da mnəglan̄natá na gwada na,» ka lu nda həŋ.

⁴³ Tahula gazlata mnduha, ka sli’aftá ndəghata la Yahuda nda gwal ta lami nda la da dina la Yahuda mista i Pwal nda Barnabas. Ka ghu həŋ ta yiva. Ka vlə i Pwal nda Barnabas ta mbraku ɲa taŋ. «Dihavawa diha ma zḍakatahuda Lazglafta,» ka həŋ nda həŋ.

⁴⁴ Sagha tsa sana Sabat ya, ka tskavatá wər mnduha ma tsa luwa ya demdem ɲa sna gwada Lazglafta.

⁴⁵ Nghay la Yahuda ta tsa tskata mnduha ya, ka lamə həŋ nda draku, ka dzadzə həŋ ta wa i Pwal, ka raraza həŋ.

⁴⁶ Zlənəŋə a i Pwal nda Barnabas ta həŋ wa. Ka həŋ mantsa: «Nda ra má ka tinlaghutá mna gwada Lazglafta ɲa kaghuni mazlay, ka kwalaghutá kaghuni. Ra a aŋni ka mutsa hafu ɲa kḍekedzeŋ wu ka kuni ya, dza’a mbəḍaghutá vgha ɲni nda tvə gwal kul nzakway ka la Yahuda ndana tama.

⁴⁷ Wya skwi mnan̄na Mgham Lazglafta: “Fafa yu ta kagha ka tsuwadaka gwal kul nzakway ka la Yahuda,

ɲa mnay gha ta gwada ta mbaku* ta ghəŋa haḍik tender,» ka’a.

⁴⁸ Snay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa gwada ya ná, ka rfu həŋ ta rfu, ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta. Ka zlghaftá inda gwal thanaf lu ta hafu ɲa kḍekedzeŋ, ta həŋ.

⁴⁹ Ka tutá gwada Mgham Lazglafta ma tsa luwa ya demdem.

⁵⁰ Ka sli’amtá la Yahuda da gagaftá gwal dagaladagala ta zlənə Lazglafta, nda gwal dagaladagala ma luwa tani. Ka ganaktá həŋ ta giri ɲa i Pwal nda Barnabas, ɲa ɲawaftá həŋ ma haḍika taŋ.

⁵¹ Ka tukwanatá i Pwal nda Barnabas ta rgitika səla taŋ ta həŋ, ka laghwa taŋ da luwa Ikwaniya.

⁵² Ta ndaghutá ɲuḍufa gwal zlghay nda ɲuḍuf ma luwa An̄takiya da rfu, nda ya nda Sulkum nda ghuḅa tani guli.

14

I Pwal nda Barnabas ma Ikwaniya

¹ Manda ḅhadaghata i Pwal nda Barnabas da luwa Ikwaniya, ka lamə həŋ da həga tagha skwa la Yahuda, ka mnə həŋ ta gwada Lazglafta. Ma tsa mnay taŋ ya, ndada a ndəghatá la Yahuda nda la Grek ta zlghafta nda ɲuḍuf wa.

² Ama mbada tsa la Yahuda kul zlghafta nda ɲuḍuf ya, ka gagaftá gwal kul nzakway

* 13:33 Ngha ta Zabura 2:7. † 13:34 Ngha ta Isaya 55:3. ‡ 13:35 Ngha ta Zabura 16:10. § 13:41 Habakuk 1:5.

* 13:47 Ngha ta Isaya 49:6.

ka la Yahuda ɲa gwaftawi nda hən̄ ka zba gwada da zwanama.

³ Kulam nda tsa, ka nzɔvatá i Pwal nda Barnabas ma tsa luwa Ikwaniya ya. Ka mnə hən̄ ta gwada Lazglafta ka ɲɔɲɔnda nda fatá ghən̄ dar ta Mgham Lazglafta. Vəɔda gwada tsa gwada ya, ka Mgham Lazglafta nda hən̄ nda ma vɔɲɔtani ta mbrakwa maga mazəmzəm, nda mandərmimi ta hən̄.

⁴ Ka dgavaptá mnduha his gamndər ma tsa luwa ya. Gəts ya laha mista la Yahuda, gəts ya laha mista gwal ghunay.

⁵ Ka dzraftá la Yahuda, nda gwal kul nzakway ka la Yahuda, nda maliha taɲ ta wi, ɲa liɲtá i Pwal nda Barnabas nda pala ɲa pslatá hən̄.

⁶ Ka snanaghatá tsi ta i Pwal nda Barnabas. Ka laghu hən̄ da díɔɔifa vgha ma luwa Listra, nda ya ma luwa Derba ta haɔika Ikwaniya, nda ya ma luwaha ta wanafta.

⁷ Ka mnə hən̄ ta Lfida Gwada ma tsa vliha ya guli.

I Pwal nda Barnabas ma Listra

⁸ Ma tsa Listra ya guli, mamu sana mndu nda rwa səlani ta kul walaɲta mbaɔaɲtá mbaɔa daga yagata, ta nzakwani hada.

⁹ Ka fatá tsi ta sləmən̄ ka sna tsa gwada ta mnə Pwal ya. Ka faftá Pwal ta iri tida. Ta nghə tsi ná, mamu zlgħay nda ɲuɔuf da tsi prək ka mbanaf.

¹⁰ Ka Pwal nda tsi mantsa: «Sli'afli'a ka sladata ka nda səla gha,» ka'a nda tsi nda lwi dagala dagala. Gi vɔɔuk kə'a valavata, ka mbaɔa tsi ta mbaɔa.

¹¹ Nghanata tsa tskata mnduha ya ta tsa skwi maga Pwal ya, ka hlaftá hən̄ ta wi nda gwada Ikwaniya ta nzakway ka gwada taɲ. «Wana sli'agata lazglaftaha manda mnda səla tsakwam tsakwam da slamaghata*,» ka hən̄.

¹² «Zeyus» nana, ka hən̄ nda Barnabas. «Hesmes» nana, ka hən̄ guli nda Pwal, kabga tsatsi ta gwada.

¹³ Ka ksagaghatá mndu ta pla tsa Zeyus banaf lu ta həgani ta tva lami da tsa luwa ya ta lghəɲha rkanaf tsi ta rka ta watgha tsa həga ya. Ta kumay tsatsi nda tsa tskata mnduha ya tani, ta planatá ghən̄ ta i Barnabas nda Pwal.

¹⁴ Snaɲta tsa gwal ghunay ta nzakway ka i Barnabas nda Pwal ya ta tsa skwi ya, ka kwahinɲtá hən̄ ta lɔut ta vgha taɲ, ka ndadamta da taba tsa tskata mnduha. Ka hən̄ mantsa:

¹⁵ «Nawawanawa zwanama, nahgani na dza'a kuni magay na? Mndu aɲni manda va kaghuni tane. Lfida Gwada ɲa aɲni ta kləgaghunaghata, ka zlaɲta kuni ta skwa wuyayha ka mbəɔakta kuni ta vgha tvə Lazglafta ya nda hafu mida, ya ta magaftá luwa nda haɔik, nda inda skwiha mida tani.

¹⁶ Ghalya ná, zliniszla ta tvi ta mnduha ɲa ksa tvi ya ta kumə hən̄.

¹⁷ Aɲ mndani, ta kwalaghu a Lazglafta ta maraɲtá ghəɲani nda maga zɔaku wa. Ta nzəgaghunanza ta imi daga ta luwa, ta magaku skwi ma vwaha ghuni, ta hasl nda hasla kuni ta skwa zay, ta taku ɲuɔufa ghuni da rfu,» ka hən̄.

¹⁸ Kulam nda va tsa mnay taɲ mantsa ɲa taɲ ya, zlahzlah ka hən̄ pyaftá hən̄ ta dza'a pla ghən̄ ɲa taɲ.

¹⁹ Ta ma tsa gwada ya hən̄, ka sli'adaghatá la Yahuda ma luwa Aɲtakiya nda gwal ma luwa Ikwaniya, da baraftá tsa tskata mnduha ya. Ka zləzlərtsə lu ta Pwal ma ɲa dzata. Zlah nda mta tama ka lu ka tsəhidinɲta tahula luwa ta wa mazawa.

²⁰ Ama ka lagha gwal zlgħay nda ɲuɔuf wanaghatá vgha, ka sli'aftá tsi ka lami da huɔa luwa.

Gamahtsimani, ka sli'aftá tsi kawadaga nda Barnabas ka laghwi da luwa Derba.

Vraghata da Aɲtakiya ta haɔika Siri

²¹ Ka mnə hən̄ ta Lfida Gwada ma tsa luwa ya. Ka mutsaftá hən̄ ta ndəghata gwal ta zlgħafta nda ɲuɔuf. Tahula tsa, ka vraghatá hən̄ da luwa Listra, nda ya da luwa Ikwaniya, nda ya da luwa Aɲtakiya ta nzakway ta haɔika Pisidi ya.

²² Ka vɔɲtá hən̄ ta mbraku ta tsa gwal zlgħay nda ɲuɔuf ya, ɲa dihavata taɲ ma zlgħay nda ɲuɔufa taɲ. «Nda ma ghuya ɔaɲwa kavghakavgha dza'a lama lu da ga mghama Lazglafta,» ka hən̄, nda hən̄.

²³ Ka paghanamtá hən̄ ta gwal ɲa ngha mnduha ta hən̄ ma inda vla guya ta ghəɲa

* 14:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 28:6.

mnduha Lazglafta. Tahula ndəbata taŋ ta dzvu kawadaga nda suma, ka fanamtá hən ta tsa mnduha ya ma dzvu ta Lazglafta, ya zlgħaf hən.

²⁴ Ka sli'aftá hən ka lagħwi nda ta hadika Pisidi, ka ǂhadagħatá hən ta hadika Pamfali.

²⁵ Ka mnə hən ta gwada Lazglafta ma luwa Perge. Ka sli'aftá hən ka laha da luwa Atali.

²⁶ Ka sli'aftá hən nda kwambalu hada guli, ka lagħwi da luwa Anṭakiya ta nza-kway ta hadika Siri ya. Ma tsa luwa ya mutsafta hən ta zǂakatahuda Lazglafta ǂa maganatá slna ya kǂa hən ta magay.

²⁷ Manda ǂhadagħata taŋ, ka tskanatá hən ta Igliz, ka rusu hən ǂa taŋ ta inda skwi ya magə Lazglafta nda hən, nda ya kə'a guninistá tva zlgħay nda ǂuǂuf ta gwal kul nzakway ka la Yahuda guli.

²⁸ Ka hanavatá i Pwal nda Barnabas katakata ma luwa Anṭakiya kawadaga nda gwal zlgħay nda ǂuǂuf.

15

Tskata vgha ma Ursalima

¹ Mamu sana mnduha ta sli'afta ta hadika Zudiya, ka lagħa da Anṭakiya da tagħay ǂa zwanama kazlay: «Ka tsa a kuni ta fafaǂa ghuni manda ya mna zlahā Musa wu katsi ná, mbaf a kuni wa» kə'a.

² Zǂəgana a tsa tagħa skwa taŋ ya ta i Pwal nda Branabas wa. Ka zlərdə hən ta wi nda hən ta ghəǂani ka ǂaǂǂa. Ka lu tama mantša: Ka la i Pwal nda Barnabas nda sanlaha mataba mu da Ursalima slanagħatá gwal ghunay, nda la galata mndu, ka tsinṭa hən ta gwada ta ghəǂani, ka hən.

³ Ka klaftá gwal zlgħay nda ǂuǂuf ta skwi ǂa mbaǂa taŋ. Ka ksafatá hən ta tvi nda ma Finisi nda ya nda ma hadika Samari, ka dza'a nda rusay, ka gwal kul nzakway ka la Yahuda zlgħaftá Mgham Yesu. Ka rfu inda zwanama ta rfu katakata ta ghəǂani.

⁴ Bhadagħata taŋ da Ursalima, ka tsu'aftá Igliz, nda gwal ghunay, nda la galata mndu, ta hən. Ka rusu hən ǂa taŋ ta skwi magə Lazglafta nda hən.

⁵ Mbaǂa sanlaha mataba la Farisa ta zlgħaftá Yesu, ka sli'avafta. «Datsay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta fafaǂ, ka maga hən ta skwi ya mna zlahā Musa guli,» ka hən.

⁶ Ka tskavatá gwal ghunay nda la galata mndu, ǂa ngħa gwada ta ghəǂani.

⁷ Ka gwadaǂagħatá hən ta gwada katakata ta ghəǂani. Ka sli'aftá Piyer, ka'a mantša: «Zwanama, nda sna kuni manda ghalya kazlay: Mataba ghuni zbapta Lazglafta ta i'i ǂa mnananṭá Lfida Gwada ta gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada sǂanṭa hən ǂa zlgħafta taŋ kə'a.

⁸ Ka maranṭá Lazglafta ya nda sna ta ǂuǂufa inda mndu, ka tsu'aftá hən nda ma vlaǂtani ta Sulkum nda għuǂa ta hən manda ya vlama tsi ta amu ya guli.

⁹ Had sana skwi dgana Lazglafta ta amu nda hahən manda għuǂinṭani ta ǂuǂufa taŋ, ma zlgħafta taŋ wa.

¹⁰ Ndanana tama ní, kabgawu ta kəl kuni ka zlurga Lazglafta nda fanagħatá gwal zlgħay nda ǂuǂuf ta ndəgaku ya trap dzidziha mu nda amu tani guli ta kərtay na?

¹¹ Nda ma zǂakatahuda Mghama mu Yesu Kristi fatá ghəǂa amu ta mbaku manda va hahən guli,» ka'a.

¹² Sew, ka tsa tskatá vgha ya nzata. Ka zlaftá i Barnabas nda Pwal ta rusa mazəməmha nda skwa mandərmimi maga Lazglafta nda ma hahən mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda.

¹³ Kǂakwa taŋ ta gwada ta gwada, ka zlaftá Yakubu ta gwada, ka'a mantša: «Zwanama, swidwa!

¹⁴ Rusamaf rusa Simuǂ ká Lazglafta zlaftá ngħapta ka gwal kul nzakway ka la Yahuda, ka zabaptá tsi mataba taŋ ta gwal ǂa nzata ka ǂani.

¹⁵ Ka guram nda tsaya gwada ta la anabi ta gwada taŋ, manda ya nda vinda kazlay:

¹⁶ «Tahula tsaya dza'a vragavra yu, ǂa bəglafta ǂa ta həga Dawuda ta zluta ya.

ǂa payafta ǂa ta tsa ǂadzatani ya, ka sladanafta.*

¹⁷ Mantša ya dza'a kəl hamata mnduha, ka tsa gwal kul nzakway ka la Yahuda ha-gaf yu ǂa nzakway ka ǂa ǂa ya ka psa i'i,

* 15:16 Ngħa ta Amus 9:11-12.

ka Mgham Lazglafta ta maga tsa skwiha ya
18 mnata daga manda ghalya.”

19 Ka kdə Yakubu ta mna gwadani. Ma vlanj
lu ta ghuya danwa ta gwal kul nzakway ka
la Yahuda ta mbədfaktá vgha da Lazglafta,
ka i'i nda ɲa da.

20 Skwi ɲa vindanaftá hən na: Zlanja tanj ta
wuya skwi, nda hliri, nda za skwi bərtá lu
nda bərtá†, nda za us, kabga

21 daga ma nzakwagaptá, mamu mnduha
ta mna gwada Musa ma inda luwa. Ta
dzadzanay lu guli inda fitika Sabat ma həga
tagha skwa la Yahuda,» ka'a.

Tsgha ta lwi ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda

22 Mantsa tama, ka ndanatá gwal ghunay
nda la galata mndu, nda gwal zlgħay nda
ɲuduf, ta pasaptá mnduha mataba tanj ɲa
ghunay da Anjakiya kawadaga nda i Pwal
nda Barnabas. Ka psaptá hən ta i Yuda ta
hgu lu ka Barsaba ya, nda Silas. Nda sgit ta
hən his his mataba zwanama.

23 Wya ka hən vindanamta delewer ta
hən ma dzvu:

«Anni gwal ghunay nda la galata mndu
ya ta ga zgu ɲa ghuni zwanama ta nzakway
mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda ma
luwa la Anjakiya, ta hadika Siri nda ya ta
hadika Silisi.

24 Snaɲnagha sna gwada ta ghəɲa san-
laha ma mndu ta sli'af ta da anni, ka lafi
da k6aghunafta kawadaga nda graha ɲni i
Barnabas nda Pwal.

25 Ka nzanaghatá ɲni demdem ta ghəɲani,
ka dgaptá hya mida. Ka zabaptá ɲni ta mndu-
ha ɲa ghundaghunafta kawadaga nda
graha ɲni i Barnabas nda Pwal.

26 Hahən gwal ta vlatá hafa tanj ɲa maga-
natá slna ta Mghama mu Yesu Kristi.

27 I Yuda nda Silas ta ghunədagħunafta
ɲni mista tanj, ɲa rusaghunafta tanj nda
wubisima tanj ta va na skwi vindaghunaf
ɲni na.

28 Skwi ta zdəganatá Sulkum nda ghu6a
nda anni tani ná, va a ɲni ta faghunaghatá
ndəgaku, ka malagħutá ya ta raku tkwe' ka
magay wa. Wya skwi ɲa magay ghuni:

29 Yaha kuni za slu'a skwa wuyay, yaha
kuni za us, yaha kuni da za slu'a skwi

bərtá lu nda bərtá, yaha kuni hliri‡. Ka
zlanzla kuni ta maga tsa skwiha ya katsi
ná, magamaga kuni ta skwi dina. Lanjanj ka
kuni nzata,» ka hən.

30 Ka zlanjá i Pwal nda Barnabas nda
Yuda nda Silas ta hən ka lagħwi da
Anjakiya. Ka tskanatá hən ta gwal zlgħay
nda ɲuduf, ka vlanjá hən ta tsa skwi
vindanaf lu ya ta hən.

31 Tahula dzanaf ta, ka rfu hən demdem ta
rfu nda mbraku ya vlanj lu ta hən.

32 I Yuda nda Silas ta nzakway ka la anabi
ya, ka nzdavata hən ta mna gwada ɲa tanj
ɲa l6a ɲuduf ɲa tanj, ka mbra hən ma zlgħay
nda ɲuduf.

33 Tahula nzdavata tanj tsəbakw fitik
hada, «ka 6hata kuni dughwana tama
zwanama!» ka gwal zlgħay nda ɲuduf nda
hən, ɲa vra tanj slanaghatá gwal ta ghu-
naftá hən. [

34 Sli'af a yu wu, ka Silas ka nzaghuta
hada.]

35 Ka nzatá i Pwal nda Barnabas ma luwa
Anjakiya. Ka tagħə hən ta skwi ɲa mnduha,
ka mnə hən ta gwada Mgham Lazglafta
kawadaga nda sanlaha ma mnduha.

Dga vgha i Pwal nda Barnabas

36 Tsəbakw fitik tahula tsa, «vru u vra
da inda vli mana u ta gwada Mgham
Lazglafta, ka dza'a u naghanaghatá
zwanama, ka kinawu nzakwa tanj,» ka
Pwal nda Barnabas.

37 Si ta kumay Barnabas ta klijntá Yuh-
wana ta hgu lu ka Markus ya, mista tanj.

38 Lanaf a tsa dza'ani mista tanj ya ta
Pwal wu, kabga daga ta hadika Pamfali
ta tsagħutá tsi ta vgha ka kwalagħutá k6a
dza'a maga slna kawadaga nda hən.

39 Ka zlerdanaftá hən katakata, ka dgatá
hən ta vgha. Ka klagħatá Barnabas ta
Markus mistani, ka ɲlaftá hən ta kwambalu
ka lagħwi ta hadika Kiprus.

40 Ta zba'atá Pwal ta Silas. «Mista gha
ka Lazglafta!» ka zwanama nda Pwal, ka
sli'af tsi ka lagħwi.

41 Ka rə tsi ta hadika Siri nda hadika Silisi,
ka vla mbraku ɲa Igliz.

† 15:20 Ngha ta Levitik 18:6-18 nda Levitik 17:10-16. ‡ 15:29 Ngha ta Slna gwal ghunay 15:20.

16

Pghafta Timute ta i Pwal nda Silas

¹ Ka ɓhadaghatá Pwal da luwa Derba, nda ya da luwa Listra guli. Mamu sana mnda Zlghay nda ɓuduf hada, Timute hgani. Makwa la Yahuda ta nuta ka mnda zlghay nda ɓuduf ta yata. Mndəra la Grek dani.

² Ta ghubay tsa zwanama ta nzakway ma luwa Listra nda ya ma luwa Ikwaniya ya ta Timute.

³ Ka kumaftá Pwal ta klay ta səlani, ka klə tsi. Ka tsanatá tsi ta fafad, yaha gwada da la Yahuda ta nzakway ma tsa vli ya, kabga nda sna həŋ demdem kazlay: Mndəra la Grek dani kə'a.

⁴ Ma inda luwa ta ɓhadaghata həŋ, ta mnay həŋ ɓa inda gwal zlghay nda ɓuduf ta skwi ya tsiŋ gwal zlghay nda ɓuduf nda la galata mndu ta ghəŋani ma Ursalima. Tsaya skwi ɓa snata ghuni ka həŋ ta mnay ɓa taŋ.

⁵ Ka mbrə Igliz ta vgha ma zlghay nda ɓuduf, ka sgaku mbsaka taŋ inda fitik.

Fanaghata suni ta Pwal ma Truwas

⁶ Ka pyaftá Sulkum nda ghuɓa ta i Pwal nda Silas, ka mna gwada Lazglafta ta hadika Asiya. Ka sli'aftá həŋ ka laghwi nda ta hadika Frizi nda ya ta hadika Galat.

⁷ Ndusadaghata taŋ ta hadika Misiya, ka kumə həŋ ta dza'a ta hadika Bitani, ama vlan a Sulkuma Yesu ta tvi ta həŋ wa.

⁸ Ka kdəntá həŋ ta dza'a nda ta hadika Misiya, ka ɓhadaghatá həŋ da luwa Truwas.

⁹ Hada, ka nghanjta Pwal ta sana mnda la Mekaduniya ta sladu ta kəmani ma suni, ta mnay ɓani kazlay: «Sawi da Mekaduniya da kata aŋni kə'a.»

¹⁰ Tahula fanaghata tsa suni ya ta Pwal, ka gi psə ɓni ta tva dza'a da Mekaduniya, kabga grafgra ɓni kazlay: Ta hga aŋni Lazglafta ɓa kla Lfida Gwada da hada kə'a.

Zlghafta Lidiya ta Yesu ma luwa Filipiya

¹¹ Ka lamə ɓni da kwambalu ma luwa Truwas, ka ksafatá ɓni ta tva dza'a da luwa Samutra ta tsavata ma drəf ya. Gamahtsi-mani, ka laghu ɓni da luwa Nyapulisi.

¹² Ka sli'aftá ɓni hada ka laghu ɓni da luwa Filipiya. Tsaya luwa dagala ta tsa

hadika Mekaduniya ta nzakway ma dzva la Ruma ya. Tsəbakw fitika ɓni gerger ma tsa luwa ya.

¹³ Badu fitika Sabat, ka saghu ɓni ma huɗa luwa ka laghwi tawa ghwa, dza'a slaf-sla ɓni ta vla ndəba dzva la Yahuda hada ka ɓni sizlay. Ka slaftá ɓni ta tskata mi'aha. Ka mnə ɓni ta gwada ɓa taŋ.

¹⁴ Lidiya hga sana marakw mataba taŋ, makwa luwa Tiyatir ya. Lguta dva ya nda bla nda bla dzvani ta dzawə tsi. Ta zləŋay ta Lazglafta guli. Ka fatá tsi ta sləməŋ ka sna gwada ɓni. Ka gunanantá Lazglafta ta ɓudufani, ɓa tsu'a tsa gwada ta gwadə Pwal ya.

¹⁵ Ka maganafta lu ta batem nduk nda la ga taŋ tani. «Ka grafgra kuni kazlay: Zlghafzlgha yu ta Mgham Yesu kə'a, sawa da ini» ka'a ka mbladaghatá aŋni da taŋ.

Nzaku ma gamak ma luwa Filip

¹⁶ Ta dza'a ɓni da vla maga du'a ma sana fitik, ka gəmatá ɓni nda sana makwa ka kwalva ksu ghwadaka sulkum ta vlanjta mna skwi dza'a magaku ta kəma. Dagala tsedi ta tsanakta tsi ta danahəgani, nda tsa ma slayanjlayanjani ya.

¹⁷ Ka gi mbadə tsi mista ɓni nda i Pwal. «Nana mnduha na ná, gwal ksanatá slna ta Lazglafta ta luwa ya, tva mbaku ta mnaghunata həŋ!» ka'a ta dza'a nda guguday.

¹⁸ Nda za fitikhani ta mna tsa gwada ya tama, ka psanaghatá tsi ta Pwal. «Nda hga Yesu Kristi, sabsa ma na makwa na,» ka'a nda tsa ghwadaka sulkum mida ya. Ka gi sabə tsi mida hadahada.

¹⁹ Nghay la danahəgani ma tsa makwa ya ta kwala taŋ kul fəglafatá ghəŋ ta mutsa tsedi, ka hlaftá həŋ ta i Pwal nda Silas, ka hlaghatá ta dawadawa ta kəma gwal dagala dagala.

²⁰ Ka hladaghatá həŋ ta həŋ da mnda tsa guma la Ruma. Ka həŋ mantsa: «Gwada ɓa kətsida mnduha klamak nana mnduha la Yahuda na.

²¹ Ka taghamatá nzaku kul nghamata, kul ramata tsu'ay mu, kul ramata ksay mu ta slna nda tsi, na amu ta nzakway ka la Ruma na,» ka həŋ.

²² Ka pghaftá dǎmga ta vgha ta hǎŋ. Ka susudaghutá gwal guma ta lguta i Pwal nda Silas. «Slǎvawa hǎŋ nda krupi,» ka hǎŋ.

²³ Tahula slǎvaptá hǎŋ, ka hlaghatá lu ta hǎŋ da gamak. «Ka ngha ka ta hǎŋ dǎna,» ka lu nda mnda ngha gamak.

²⁴ Na mnanata lu ta tsa gwada ya ta mnda ngha gamak, ka hlaghatá tsi ta hǎŋ da hudá hǎga. Ka tsatsamtá tsi ta sǎlaha taŋ ma udzu.

²⁵ Ma takala tama, ka magǎ i Pwal nda Silas ta du'a, ka falaha nda zlǎzlvá Lazglafta. Ta snaysnay hamata la vu'a.

²⁶ Gi ka ghudzavaftá hadík, ka gigdavaftá tughwa tsa gamak ya. Gi ka gwanutá inda watgha tida, ka pwalutá zida ta inda la vu'a.

²⁷ Ka sli'avatá tsa mndu ta ngha hǎŋ ya. Kǎ'a kǎ'a ná, nda gwana tsa gamak ya. Ka tsǎhagaptá tsi ta budgwani ŋa dzuvtá vghani, ba sli'aghuslia inda la vu'a kǎ'a sizlay.

²⁸ «Ma dzuv ka ta vgha gha, wana ŋni demdem hadna,» ka Pwal gugudata.

²⁹ «Pinifwa vu ya,» ka tsa mnda ngha vu'a ya, ka ndadamtá tsi zlǎmbatá ta kǎma i Pwal nda Silas, ta ghudzaku vghani da zlǎŋ.

³⁰ Tahula tsa ka hligintá tsi ta hǎŋ. Kǎ'a nda hǎŋ mantsa: «Mghamha dá, nu dza'a yu magata ka da mbafta yu na?» kǎ'a.

³¹ Ka Pwal nda Silas mantsa: «Zlghafzlgha ta Mgham Yesu Kristi, ka mbafta ka, kagha nda la ga ghuni tani,» ka hǎŋ.

³² Ka mnanatá hǎŋ ta gwada Mgham Lazglafta, ŋa tsatsi nda la ga taŋ tani demdem.

³³ Ka hlaghatá tsi ta hǎŋ ta va tsa rvidík ya ka laghwi ghuǎnistá lkuha taŋ. Ka gi maganaftá lu ta batem ta tsa mndu ya nda la ga taŋ tani demdem.

³⁴ Ka klaghatá tsi ta i Pwal nda Silas da taŋ, ka zunustá skwi ta hǎŋ. Ka rfu tsa mndu ya nda la ga taŋ tani ta rfu, kabga zlghafta taŋ ta Lazglafta.

³⁵ Tsadákwa vli, ka ghunaftá gwal tsa guma ta mnduha da tsa mnda ngha vu'a ya kazlay: Zliŋzla ta hǎŋ kǎ'a.

³⁶ Ka mnda ngha vu'a lami mnanatá Pwal mantsa: «Zliŋzla ta hǎŋ, ka gwal tsa

guma tsghadíktá lwi, sabwasa, ka dza'a kuni nda zdaku,» kǎ'a.

³⁷ Ka Pwal nda tsa gwal ghunadagha lu ya mantsa: «Tsaŋnagha a lu ta guma wu, ka gi slvaptá lu ta aŋni ta kǎma mnduha, ka pghamtá aŋni ma gamak, ta aŋni ta nzakway ka mnduha la Ruma ná, gi ndanana ná, sabwa sa kǎekkǎek ka lu nda aŋni ra? Magava a tsaya mantsa wa! Sagha hahǎŋ kaghǎŋa taŋ zliŋnista,» kǎ'a.

³⁸ Ka sli'aftá tsa gwal ghunadagha lu ya rusanaftá gwal tsa guma. Ka ksaftá zlǎŋ ta hǎŋ, snaŋǎŋ hǎŋ kazlay: Mnduha la Ruma i Pwal nda Silas kǎ'a.

³⁹ Ka lagha hǎŋ da ndǎba dzvu, ka hǎŋ mantsa: «Ga ghunaga ŋni ta dmaku,» ka hǎŋ. Ka hligintá hǎŋ ta hǎŋ ma gamak. Ka ndǎbanatá hǎŋ ta dzvu ta hǎŋ ŋa sli'apta taŋ ma tsa luwa ya.

⁴⁰ Saba i Pwal nda Silas ma gamak, ka laghu hǎŋ da Lidiya. Tahula nghanaghata taŋ ta zwanama, ka vlaŋtá mbraku ta hǎŋ ka sli'aftá hǎŋ ka laghwi.

17

I Pwal nda Silas ma luwa Tesalunik

¹ Ka ksaghatá hǎŋ ta tvi nda ma luwa Amfipulis ka zlagaghata nda ma luwa Apuliniya, ka ǎhaghata hǎŋ da luwa Tesalunik. Hada, mamu hǎga tagha skwa la Yahuda.

² Hkǎn Sabata Pwal ta lami ta ghǎŋ ta ghǎŋ manda ya snu tsi. Ka zlǎrdǎ tsi nda hǎŋ ta skwi nda vinda ma deftera Lazglafta.

³ Ka paslay ŋa taŋ, ka mnay kazlay: Dza'a ghuyǎ ghuya Kristi ta danwa, dza'a sli'agapsli'a nda hafu mataba gwal nda rwa kǎ'a. «Tsǎna Yesu ta mnǎ yu ŋa ghuni na ná, tsaya tsa Kristi ya,» kǎ'a.

⁴ Ka tdaghata tsa gwada ya ta ghunislaka sanlaha ma la Yahuda ta snay, ka laghu hǎŋ mista i Pwal nda Silas. Mantsa ya ndǎghata la Grek ta zlǎŋa Lazglafta, nda ndǎghata sanlaha ma mi'aha dagaladagala guli.

⁵ Ka ndǎghanaftá draku ta ŋudufa sanlaha ma la Yahuda, ka hlafta hǎŋ ta la tanda ma luwa, ka sli'anaftha hǎŋ ta ŋudufa mnduha. Ka sli'adaghata hǎŋ da Yasuŋ, ka zbǎ hǎŋ ta i Pwal nda Silas ŋa hla hǎŋ ta kǎma mnduha,

⁶ slanagha a hən ta hən wa. Ka ksaghatá hən ta Yasuñ nda sanlaha ma zwanama ta kəma gwal ta tsa guma ma luwa. Ka hən mantša: «Nana mnduha na ta kətsidənaftá mnduha ta ghəña hadik, ka sagha hən da amu ndanana,

⁷ ka tsu'afəta Yasuñ ta hən ga tañ. Had hən ta sna zlahu ya ta fata mgham Sezar wa. Mamu sana Mgham ta hgə lu ka Yesu, ka hən ta mnay,» ka hən.

⁸ Snañta mnduha ma tsa luwa ya nda gwal ta tsa guma ta tsa gwada ya, ka sli'avafəta hən.

⁹ Ka platá i Yasuñ nda tsa sanlaha ma zwanama ya ta bika kada zliñta gwal ta tsa guma ta hən.

I Pwal nda Silas ma luwa Bere

¹⁰ Girvidik tama, ka kdikiñtá gwal zlgħay nda ñuduf ta i Pwal nda Silas da luwa Bere. Bhadaghata tañ da hada, ka lamə hən da həga tagha skwa la Yahuda.

¹¹ Mal la Yahuda ma Bere zďakwa ghəña tañ ka gwal ma luwa Tesalunik, kabga fafa hahən ta ghəña tañ kahwathwata ka sna gwada Lazglafta. Inda fitik hən ta vitsa vindatá skwi ma deftera Lazglafta ña nghay ka manda va tsaya tsi re, ka manda va tsaya a wa a tsa skwi ta mnə Pwal ña tañ ya.

¹² Nda ndəgha la Yahuda ta zlgħafta nda ñudufa tañ. Mantša ya ndəghata mi'aha dagaladagala mataba la Grek nda zgwana tañ tani.

¹³ Snañta tsa la Yahuda ma luwa Tesalunik ya kazlay: Wa'a Pwal ta mna gwada Lazglafta ma luwa Bere kay guli kə'a, ka sli'adaghata hən da tsa luwa ya sli'anafəta ñudufa mnduha.

¹⁴ Ka gi kdikiñtá zwanama ta Pwal nda ta wa drəf, ta nzaghuta i Silas nda Timute ma luwa Bere.

¹⁵ Ka klaghatá gwal pghay ta Pwal, tep da luwa Atina. Ma sli'a tañ ka vru, ka mnanatá Pwal ta hən kazlay: Ka sagha i Silas nda Timute slidighata misimmisim ya kə'a.

Pwal ma luwa Atina

¹⁶ Ma tsa nzakwa Pwal ta kzla i Silas nda Timute ma luwa Atina ya, ka nanagħañtá tsi ta skwa wuyayha ma tsa luwa ya, ka kuzlanafəta tsi ta ñuduf katakata.

¹⁷ Mantša tama, ka ghu tsi ta yiva nda la Yahuda, nda ya nda gwal ta zləña Lazglafta ma həga tagha skwa la Yahuda. Mantša ya guli nda inda mndu ta guyatá tsi nda hən ta dawadawa vli inda fitik.

¹⁸ Mamu gwal ta tagha dzəña tva mbada gwada ta hgə lu ka la Ipikuri, nda Situyikiya ta mbada gwada nda tsi guli. «Nu ta yə na mndu na katək na?» ka sanlaha. «Gwada ta sana Lazglafta kul had hadna ta gwadə tsi.» Ka sanlaha, kabga snay tañ ta mnay Pwal ta gwada ta Yesu nda sli'agapta ya sli'agap tsi mataba gwal nda rwa.

¹⁹ Ka klaghatá hən ta Pwal mista tañ, ka kladaghata ta kəma gwal dzra gwada ta sana kudunur ta hgə lu ka Ariyupas. «Dza'a snañnamsna ka ta na lfida skwi ta taghə ka na rki na?»

²⁰ Nana gwada ta mnə ka na ná, ka lfidani nzakwani da añni. Ta kumay ñni ta snañta klatá ghəñani,» ka hən nda tsi.

²¹ Inda la Atina nda la matbayha ma tsa luwa ya, tsa lfida skwi yeya ta gwagwadu lu, ta snə lu kwenkwen.

²² Ka sladatá Pwal ta kəma tsa gwal dzra gwada ya, ka'a mantša: «Kaghuni mnduha la Atina, ta nghadaptá yu dər ndigandiga ná, ñanaña kuni ta dina.

²³ Ma fitika ranafta da ta vliha ma na luwa ghuni na ná, ka slaslanagħatá yu ta skwiha ta ndəbu kuni ta dzvu ña tañ. Ka slaftá yu ta gwir vindaf lu ta skwi tida kazlay: Ña Lazglafta kul snañta lu kə'a. Mantša nzakwani, tsa skwi ta ndəbu kuni ta dzvu ñani kul snañta kuni ya ná, tsaya sagha yu da mnaghunata.

²⁴ Tsaya Lazglafta ta magaftá hadik nda inda skwi tida tani. Tsatsi Mgham ta ghəña luwa nda hadik. Had ta walañta nzaku ma həga ya baf mndu nda dzvani wa.

²⁵ Psañ a ta katu da mnda səla ña vlanťa skwi wa. Had skwi pda tsatsi guli wa. Tsatsi ta famta hafu ma inda mndu ta kəl mndu ka hafu. Tsatsi guli ta vlata inda hamata skwi.

²⁶ Nda ma mndu turtuk zlagagiñta tsi ta inda mnduha, ka pghata hən təbsa' ta ghəña hadik demdem. Ka daganatá fitika inda skwi, kwakwaranaha ta inda tañ ta hadik ña nzakwa tañ.

²⁷ Mantša ya kə'a magafta, kabga ña zbay

tañ ta Mgham Lazglafta, ma tatamay tañ ta zbay. An mndani, di'inghu a nda amu wa.

²⁸ Əñka'a ka tsatsi ta kəl mu ka nzaku nda hafu, dər ta kəl mu ka gigdavata, dər ta kəl mu ka nzaku.

Mantsa ya mnata gwal fa laha mataba ghuni guli: "Kahwathwata mndəra tañ amu guli," ka həñ.

²⁹ Ka si mndəra tañ ma Lazglafta amu ya, ra a ka ndanay mu ta granaftá Lazglafta nda tsa skwa wuyayha tsatsaf lu nda dasu, nda ya nda kufur, nda ya nda pala tsana a mnda səla ka ghəñani ta magafta ya wa.

³⁰ Naw lu 6a, ka Lazglafta nda mnduha daga manda ghalya, kabga kwala tañ kul snañta. Ndanana tama, ta hga mnduha Lazglafta ma inda vli ka mbədanafta həñ ta nzakwa tañ,

³¹ kabga fafa ta fitik nja tsanaghata guma nda tvani ta inda ghəñja hadik. Zbapzba Lazglafta ta mndu nja maga tsaya ka sli'aganaptá tsi mataba gwal nda rwa. Manda tsaya maranəñta Lazglafta ta inda mndu kazlay: Tsatsi vərđa mnda tsa guma zbay yu,» ka'a.

³² Na tsa snañta tañ ta mnay Pwal ta gwada ta sli'agapta mataba gwal nda rwa ya, ka ghuβasu sanlaha nda ghuβasa ta Pwal. «Ńja snəglanavata ŋni bađu ma sani ta tsa gwada ta mnə ka ya,» ka sanlaha.

³³ Ka sli'afta Pwal mataba tañ ka laghwi.

³⁴ Mataba va tsaya ná, mamu sanlaha ta zlghafta, ka laghu həñ mistani. Mataba tañ, mamu Deniz, ta nzakway tekw tsatsi mataba gwal ta dzra gwada ma Ariyupas, nda sana marakw Damaris hgani, nda sanlaha guli kawadaga nda həñ.

18

Pwal ma luwa la Kwareñt

¹ Tahula tsa, ka sli'aftá Pwal ma luwa Atina, ka laghwi da luwa Kwareñt.

² Hada, ka guyatá tsi nda sana mnda la Yahuda ta hgu lu ka Akilas, ya lu ta hadika Puñ. Sli'aftani yeya ta hadika Italiya kawadaga nda markwa tañ Priskila, kabga ka sli'apsli'a inda la Yahuda ta hadika Ruma ka mgham Klawdi mnata. Ka guyaftá Pwal ta vgha nda həñ.

³ Ka skwa turtuk slna ta magə həñ. Həga tumpul ta dafah həñ. Tsaya kəl Pwal ka gwaftá vgha nda həñ.

⁴ Inda fitika Sabat Pwal ta zlərdá gwada ma həga tagha skwa la Yahuda, nda la Yahuda nda ya nda la Grek, kabga ta kumay ta tđaktá həñ nja zlghaftá gwada Lazglafta.

⁵ Manda zlanťa i Silas nda Timute ta hadika Mekaduniya, ka lagha slanaghatá Pwal, ka vzatá Pwal ta ghəñani ka mna gwada. Ka paslə tsi nja la Yahuda kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a.

⁶ Ka grunťa la Yahuda ka rarazay. Mbadá Pwal ka tukwanatá rgitika lgutani ta həñ. Ka'a nda həñ mantsa: «Ta ghəñja ghuni ka skwa ghuni, daga ndana nda sli'a yu tvə gwal kul nzakway ka la Yahuda,» ka'a.

⁷ Ka sli'aftá tsi hada ka lagha da sana mndu, Tirtiyus Yustus hgani. Ta zləñay tsa mndu ya ta Lazglafta. Tavata həga tagha skwa la Yahuda həga tañ.

⁸ Ka zlghaftá Krispus ta nzakway ka mgham ta ghəñja həga tagha skwa la Yahuda ta Mgham Yesu, mantsa ya la ga tañ guli. Nda ndəgha gwal ma Kwareñt guli ta snañtá gwada Pwal, ka zlghaftá həñ, ka maganaftá lu ta batem ta həñ.

⁹ Ta sana rvidik, ka gwadganatá Lazglafta ta Pwal nda ma suni. Ka'a mantsa: «Yaha zləñ da ksafťa kagha da haftá ka ta wi Pwal, kđan gwadañ.

¹⁰ Kawadaga yu nda kagha, had mndu dza'a walañta faftá dzvu ta kagha nja ghuya đanwa nja gha wa. Nda ndəgha mnduha đa ta ma na luwa na,» ka'a.

¹¹ Ka zata pwal ta vaku nda tili mku' ma tsa luwa ya, ta taghanaftá mnduha ta gwada Lazglafta.

¹² Ma fitika nzakwa Galiyuna ka ŋumna ta hadika Akaya tama, ka gwaftá la Yahuda ta wi ka grunťa Pwal. Ka kladaptá həñ da vla tsa guma.

¹³ Ka həñ mantsa: «Nana mndu na ta bara mnduha nja tsəlbu ta kəma Lazglafta, ka zluñtá skwi mna zlahu,» ka həñ.

¹⁴ Ta dza'a dza'a Pwal da gwada mantsa, ama ka gi tsu'aftá Galiyuna ta gwada nda la Yahuda. Ka'a mantsa: «Ka had mndu dza lu wu katsi, had sana dmaku ta bluta wu

katsi, had yu ta snaghunata, a la Yahuda wa.

¹⁵ Ka si ta ghəŋa zwana gwadaha, nda ya ta ghəŋa hgu, nda ya ta ghəŋa zlahā ghuni ta zlərdā kuni ya, dzik nda kaghuni tsa. Va a yu ta tsa guma ta ghəŋa tsa skwiha ya wu,» ka'a.

¹⁶ Ka ghzlaftá tsi ta həŋ ma vla tsa guma.

¹⁷ Ka gwaftá həŋ ta wi ta Sustene, ta nza-kway ka mgham ta ghəŋa tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, ka ksafta, ka dgapta ta wa tsa vla tsa guma ya, gvalaŋ a Galiyuna wa.

Vraghata Pwal da luwa Aŋtakiya

¹⁸ Ka nzdəglavatá Pwal tsəbakw fitik ma Kwareŋt. Tahula tsa, ka sli'aftá tsi kawadaga nda i Priskila nda Akilas, ka zlanťá zwanama, ka lami da kwambalu, ka laghwi ta hadika Siri. Ma kdə tsi ka lami da kwambalu, ka htsatá tsi ta ghəŋani ma luwa Saŋkre, si wadana tsi ta Lazglafta.

¹⁹ Ka bhadaghatá həŋ da luwa Afisus, ka zlanatá Pwal ta i Priskila nda Akilas. Ka sli'aftá tsi ka lami da həga tagha skwa la Yahuda, ka ghwa yiva nda la Yahuda hada.

²⁰ Ka ndəbə həŋ ta dzvu da tsi, má ŋa nzdavatani da həŋ, ama đvaf a Pwal wa.

²¹ «Ta dza'a vragaghavra yu ka ta đvay Lazglafta,» ka'a nda həŋ.

Ka ŋlaftá tsi ta kwambalu ma Afisus ka laghwi.

²² Ka bhadaghatá tsi da luwa Sezare. Ka sli'aftá tsi hada guli ka laghwi da luwa Ursalima da ganaghatá zgu ta Igliz karaku, ma kdaku tsi ka laghwi da luwa Aŋtakiya.

²³ Tahula nzdavatani gerger ma luwa Aŋtakiya ta hadika Siri, ka sli'aftá tsi ka laghwi da ranaftá hadika Galat, nda hadika Frizi, ka vla mbraku ŋa inda gwal zlgħay nda ŋuduf.

Apwalus ma luwa Afisus nda ya ma Kwareŋt

²⁴ Mamu sana mnda la Yahuda, Apwalus hgani, ma luwa Alegzandri yata lu. Ka lagha tsi da luwa Afisus. Mnda gwada ya, nda sna ta vindata skwiha ma defteri.

²⁵ Taghaf tagha ta skwi ta tva Mgham Yesu. Ká ka nda warakatani. Ta taghay ta skwi ta ghəŋa Yesu nda tvani ŋa mnduha.

Aŋ mndani, maga batema Yuhwana yeya snaŋ tsi.

²⁶ Ka mnə tsi ta gwada nda tsafaratá vgha ma həga tagha skwa la Yahuda. Snay i Priskila nda Akilas ta skwi ta mnə tsi, ka hgaghatá həŋ ŋa sganaghata taghanaftá skwi nda tvani ta ghəŋa gwada Lazglafta.

²⁷ Tahula tsa, ka kumaftá Apwalus ta dza'a ta hadika Akaya*. Ka sganaghatá zwanama ta mbraku, ka vindanaftá həŋ ta đelewer ta gwal ta tsa hadik ya ŋa tsu'afta taŋ nda rfu. Bhadaghatani da hada, ka katanťá tsi nda zdaku ya vlaš Lazglafta ta gwal ta ghadatá zlgħafta.

²⁸ Ka gwadə tsi ta gwada baŋluwa nda la Yahuda, ka traptá həŋ ta skwi ŋa ŋrapta. Ka maranaŋťá tsi ta həŋ ta skwi nda vinda ma defteri kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a.

19

Pwal ma luwa Afisus

¹ Ma fitika nzakwa Apwalus ma luwa Kwareŋt, ka ranaftá Pwal ta vli ta ghwáha ta hadika Asiya, ka bhadaghatá tsi da luwa Afisus ka slaftá tsi ta sanlaha ma gwal zlgħay nda ŋuduf hada.

² Ka'a mantsa: «Mutsafmutsa kuni ta Sulkum nda ghuḅa ma zlgħafta ghuni ra?» ka'a đawanťa da həŋ. Ka həŋ nda tsi mantsa: «Ta sna a ŋni ta skwi ta hgə lu ka Sulkum nda ghuḅa wa,» ka həŋ.

³ «Mndərga wati batem magaghunaf lu na?» ka'a nda həŋ. «Mndərga ŋa Yuhwana maganaf lu,» ka həŋ nda tsi.

⁴ Ka Pwal mantsa: «Gwal ta tsu'afta ka mbəđanaftá nzakwa taŋ, maganaf Yuhwana ta batem ta həŋ. Ka Yuhwana nda həŋ na: Zlgħafwazlgħa ta tsa mndu ta sagha nda hula da ta nzakway ka Yesu ya,» ka'a.

⁵ Tahula snaŋta taŋ ta tsa gwada ya, ka maganaftá lu ta batem ta həŋ nda hga Mgham Yesu.

⁶ Ka fanaghatá Pwal ta dzvu ta həŋ, ka saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəŋa taŋ. Ka gwadə həŋ ta gwada nda sanlaha ma gwada, ka klə həŋ ta lwa Lazglafta guli.

⁷ Ta magay gwagwa ta tsa mnduha ya ta ghwanpdə his.

* 18:27 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:12.

⁸ Tahula tsa, ka gđatá Pwal ta dza'a da hęga tagha skwa la Yahuda. Hkən tilani ta mna gwada ta ga mghama Lazglafta, ka ŋavata ŋa tdaktá ghęna gwal ta sna skwi ta mnə tsi.

⁹ Ka tęjanaftá sanlaha mataba taŋ ta ghęn, ka kwalaghutá hęn ta zlgħafta, ka ghubasə hęn ta tsa tagha skwi ta ghęna tva Yesu ya ta kəma tskata mnduha. Tsaya tama, ka sli'aftá Pwal ka zlanťá hęn, ka hlaghatá gwal zlgħay nda ŋuduf, ka laghu hęn da hęga dzaŋa Tiranus, ka taghə tsi ta skwi ŋa taŋ inda fitik hada.

¹⁰ His vakwa taŋ ta tagħay. Ma tsaya snaŋta inda gwal ta nzakway ta hadika Asiya, daga la Yahuda, nda la Grek tani ta gwada Mgham Lazglafta.

Zwana Seva

¹¹ Ka magə Lazglafta ta mazəməm ŋa ndərmimay nda ma Pwal.

¹² Tsaya ta kəl lu ka klaftá lgut nda salawar ya ta ksantá vgha Pwal tazlay, ka klanťá gwal kul đughwanaku ŋa ksantá hęn, ŋa sagħwa tsa đanwa nda ghwadaka sulkum ya tani ma hęn.

¹³ Mamu sanlaha ma la Yahuda guli ta ra luwa, ŋa ghazligiŋťá ghwadaka sulkum ma mnduha. Ka dzəghantá hahęn guli ta ghzla ghwadaka sulkum nda hęga Mgham Yesu ma gwal nda kasa da halaway. Ka hęn mantsa: «Nda hga tsa Yesu ta mnə Pwal ya ta mnaghunata ŋni: Sabwasa,» ka hęn.

¹⁴ Ndəfáj zwana sana mndu ta hgə lu ka Seva ta nzakway tekwa mataba la mali ta ghęna gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta la Zudiya, ta maga mndərga tsa skwi ya mantsa.

¹⁵ Ma sana fitik, ka tsa ghwadaka sulkum ya nda hęn mantsa: «Wya nda sna yu ta Yesu, nda sna yu ta Pwal guli, wa kaghuni tama?» ka'a nda hęn.

¹⁶ Ka valaftá tsa mndu ksu halaway ya ta hęn ka mbranaghatá hęn demdem. Ka ndandagaptá hęn ma tsa hęga ya nda hwaya ka fərđi'u, nda babalatá vgha.

¹⁷ Ka snanaghatá tsa skwi ya ta inda la Yahuda nda la Grek tani ma luwa Afisus. Ka ksafťá zlęn ta hęn demdem, ka vlə hęn ta glaku ŋa Mgham Yesu.

¹⁸ Ta traku gwal si ta zlgħafta, ka sagħa hęn da mnay nda wa taŋ ta ghwadaka skwi ya mamaga hęn.

¹⁹ Nda ndəgha gwal si ta mbađaku ta hlaktá defteriha taŋ ka dariŋta ta kəma mnduha demdem. Ka mbađaftá lu ta tseda tsa defteriha ya ná, ta klay ta tsemi ka dambu' hutaf

²⁰ Mantsa ya kəl gwada Mgham Yesu ka ŋluta, ka zuta vli nda mbrakwa Mgham Lazglafta.

Gigdavafta vli ma Afisus

²¹ Tahula tsa, ka Pwal ndanata mantsa: Ka ranafra yu ta vli ta hadika Mekaduniya, nda vli ta hadika Akaya* kati, ta dza'a da luwa Ursalima yu.

«Ka bhadagħađha yu da hada kati guli, nda nza tkwe' ka bhadagħata đa da luwa Ruma guli,» ka'a.

²² Ka ghunaghatá tsi ta i Timute nda Irasta, his mataba gwal ta katanťa ta hadika Mekaduniya. Ta nzatá vərđa tsatsi ka nzđavata ta hadika Asiya.

²³ Ma tsa fitik ya, ka sli'avaftá gwada katakata ta ghęna Mgham Yesu.

²⁴ Tsaw mamu sana đəgha ta slru ta hgu lu ka Dametriyus, ta slara zwana hęga ka kufur, ŋa wuyay, ta hgu lu ka Deyes Artimis. Kad'ka skwi ta planata tsi ta gwal ta maganatá slna.

²⁵ Ka tskanatá tsi ta tsa mnduhani ya, kawadaga nda sanlaha ta maga mndərga tsa slnahani ya guli. Ka'a nda hęn mantsa: «Għa! Nda sna kuni kazlay: Ta na skwi ta tsatsafta mu na nzafta mu kə'a.

²⁶ Nda ngħa kuni, nda sna kuni guli ta skwi ta mnə Pwal. Ka'a na: Nza a skwi ta tsatsafta mnduha nda dzva taŋ ka Lazglafta wu, ka'a. Ka tdagħatá tsi ta ndəghata mnduha. Ma na luwa Afisus na kwenkwen yeya a wu, nduk ma inda vli ta hadika Asiya tani.

²⁷ Wana na skwi na dza'a dzatá slna mu. Tsaya ya a wu, dza'a zləmbaku gwada ta ghęna hęga skwa wuyay mu dagala ta nza-kway ka Deyes Artimis. Vlęgəlta a mnduha ta glaku ŋa Deyes ka tsəlbu ma ghuvani manda ya ta magə lu ma inda vli ta hadika

* 19:21 Ngħa ta Slna gwal ghunay 18:12.

Asiya nda ya ta ghəŋ hadik demdem ya wu,» ka'a.

²⁸ Snaŋta taŋ ta tsa gwada ya, ka gufaftá ŋudufa taŋ ka gugud həŋ ta gugudaku. «Ya dagala gwada ta Dayes Artimis la Afisus,» ka həŋ.

²⁹ Ka sli'avaftá vli kudukuts ma luwa demdem, ka hwaya da vla katskatsu, ka ksədanaghatá həŋ ta graha Pwal ta nzakway ka i Gayus nda Aristarkus, tsa hahəŋ his ta nzakway ka mnduha la Mekaduniya ya.

³⁰ Si ka kumə Pwal ta dza'a slanaghatá həŋ, ama ka pyaftá gwal zlghay nda ŋuduf.

³¹ Mamu sanlaha ma gwal ksa slna ŋumna ta hadika Asiya ta nzakway ka graha Pwal. «Yaha ka da dza'a da tsa vla katskatsu ya,» ka həŋ tsghadanaghatá lwi ta Pwal.

³² Ta tsa luwa ya, nda ghuya ghəŋa mnduha. Ka nu ŋa ya laha ta guguday, ka nu ŋa ya laha ta guguday. Mal gwal mataba taŋ kul snaŋtá skwi ta tskanatá həŋ.

³³ Ka snanamtá sana mnduha ta tsa gwada ya ta sana mndu ta hgu lu ka Alegzandra ta klə la Yahuda ta kəma. Ka Alegzandra tama mantsa: «Swidwa! Swidwa!» kə'a kapaŋtá dzvu, ka kuma gwada ŋa mnananŋtá mnduha.

³⁴ Manda snaŋta taŋ kazlay: Mnda la Yahuda na mndu na kə'a, ka hlaftá həŋ ta wi ka skwa turtuk ka zatá awa his. Ka həŋ mantsa: «Dagala gwada ta Dayes Artimis la Afisus!» ka həŋ hlaftá wi.

³⁵ Ka ləbanatá mnda vindi ma tsa luwa ya ta mnduha zlahzlah. Ka'a mantsa: «Ari wa la Afisus, wa ya kul snaŋta kazlay: Luwa Afisus ta ŋanatá tsa həga Dayes Artimis dagala ya, nda tsa tsatani ta saha ta luwa ya kə'a na?»

³⁶ Had mndu dza'a zlərday wa. Ləbanatá ŋuduf ka dzatá ghəŋ skwi ŋa magay.

³⁷ Na mnduha hlagagha kuni da hadna na ná, had sana rutsak vzaf həŋ ta həga skwa wuyay, ka razatá Diyesa mu wa.

³⁸ Ka mamu skwi mataba Dematriyus kawadaga nda gwal ksanatá slna nda sana mndu katsi, mamu vla tsa guma, ka kla həŋ da gwal tsa guma, ka dza'a həŋ dganata hada.

³⁹ Ka mamu sna gwada ta kumə kuni ta mnay katsi guli, dza'a dzray mu ta tsaya ma vla dzrəka mu.

⁴⁰ Ta ghəŋa na skwi ta magaku gita na ná, laviŋlava lu ta tsaftá badza ta amu ka gwal zlərdawi, kabga had skwi prək ka tskamata mandana ná, ŋa mnay mu kazlay: Ta ghəŋa ya skwi ya tskavata mu kə'a wa,» ka'a. Kdəkwani ta gwada, «gazlawagazla,» ka'a nda mnduha.

20

Sli'a Pwal ta hadika Mekaduniya nda ya ta hadika Akaya

¹ Tahula ləbatá tsa sli'avafta sli'avaf lu ya, ka tskanatá Pwal ta gwal zlghay nda ŋuduf, ka vlanŋtá mbraku ta həŋ. Ka dgatá tsi ta vgha nda həŋ, ka laghwi ta hadika Mekaduniya.

² Tahula ranaftani ta tsa hadika ya, ka valanŋtá tsi ta mbraku katakata ta gwal zlghay nda ŋuduf, ka ɔhadaghatá tsi ta hadika Gres.

³ Ka zatá tsi ta tili hkəŋ hada. Ta dza'a dza'a lami da kwambalu ŋa dza'a ta hadika Siri tama, ka snaŋtá tsi ta dzray ta dzrə la Yahuda ta wi ta ghəŋani ŋa pghanatá budukwa. Ka ksəglaghatá tsi ta tvi nda ta hadika Mekaduniya.

⁴ Ka sli'aftá i Supater zwaŋa Pirhus mnda luwa Beriya, nda Aristarkus nda Sekundus mnda la Tesalunik, nda Gayus mnda luwa Derba, nda Timute, nda Tisik, nda Trufim mnduha hadika Asiya, mistani.

⁵ Ka laghu tsahaya ta kəma kzla aŋni ma luwa Truwas.

⁶ Aŋni ya, ka lamə ŋni da kwambalu ma luwa Filipiya, tahula zutá skala buradi kul had is mida ya. Ta mahutafa fitik, ka lagha ŋni slanaghatá həŋ ma luwa Truwas, ka zatá ŋni ta luma hada.

Kwanaha lagha Pwal da luwa Truwas

⁷ Gahawu bađu luma gwasi, ka tskavatá ŋni ŋa za skwa zaya* Mgham Yesu, ka zləraftá Pwal ta gwada ta kəma gwal zlghay nda ŋuduf, ka nzđavatá tsi ta gwada ha ka lami da takala, kabga dza'a nda sli'a tsadakwər vli.

* 20:7 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:42.

⁸ Ma dzuguvi ma hēga ta ghēṇa hēga tska-vata ṇni. Mamu ndēghata pitirlaha ma tsa dzuguvi ta ghēṇa hēga tskaṇa ṇni ya.

⁹ Tsaw mamu sana zwan ta hgu lu ka Fewtikus ta nzuṇta tawa finitir. Ka dziṇtá hani ma tsa nzdavata Pwal ta mna gwada ya. Na tsa ghēṇanafta hani ya, ka dēdagatá tsi ta tsa mahkēna hēga ta ghēṇa hēga ya ta hadik. Kē'a ka lu ka sli'ay ná, nda mta.

¹⁰ Ka saha Pwal, ka ndadaghata tsuk-wafta. «Ma tē ṇudufa ghuni, ta teke'a hafu mida,» ka'a.

¹¹ Ka vradaftá Pwal ka bla'atá tsi ta bu-radi ka zay. Ka kdē tsi ta gwada petsuwed vli. Tahula tsa, ka sli'aftá tsi ka laghwi.

¹² Nda hafu ma tsa galaṇay ya ta klaghatá lu dzagha. Ka rfu hēṇ ta rfu katakata.

Sli'a Pwal da luwa Truwas nda ya da luwa Miteṇ

¹³ Ka sli'aftá ṇni ka laghwi ta kēma ta kēma da ṇlaftá kwambalu ṇa kla aṇni da luwa Asus. ṇa dza'a ṇni kla Pwal hada, kabga ta dza'a nda sēla i'i, ka'a.

¹⁴ Manda laghani slanaghatá ma Asus, ka klamtá ṇni da kwambalu, ka laghu ṇni da luwa Miteṇ.

¹⁵ Ka sli'aftá ṇni hada nda kwambalu, ka ḡhadaghatá ṇni gamahtsimani mbēṇ nda luwa Kiyus. Gamahtsimani, ka ḡhadaghatá ṇni da luwa Samus, gamaht-sima tsaya guli, ka ḡhadaghatá ṇni da luwa Miletus.

¹⁶ Ka Pwal mnuta na: «Had yu dza'a sladavata ma luwa Afisus wu, da zutá lu ta fitik ma hadika Asiya, ka má ta magaku tsi katsi ná, misimmisim ta kuma yu ta ḡhadaghata da Ursalima, ka ma kdē fitika skala Pentakwat† ka sagha a tsi,» ka'a.

Gwada Pwal nda la galata mndu ma Afisus

¹⁷ Ma tsa Miletus ya tama, ka ghunaftá Pwal ta mnduha da Afisus ṇa hgaktá gwal nga Igliz.

¹⁸ Manda ḡhadaghata taṇ da slanaghata, ka Pwal nda hēṇ mantsa: «Daga baḡu lagha ḡa ta hadika Asiya ná, nda sna kuni ka yu nzata kawadaga nda kaghuni.

¹⁹ Nda leḡtekwa ta ghēṇ mataba ghuya ḡaṇwa da sanlaha ma la Yahuda ta pghihatá buḡukwa, ksanata yu ta slna ta Mgham Yesu.

²⁰ Nda sna kuni guli kazlay: Had sana skwi præk ka katá kaghuni dīfaghuna yu wu kē'a. Mnaghunamna yu ta indani, ka taghaghunafta baṇluwa nda ya dzagha dzagha.

²¹ Ka gvalaṇtá yu ta la Yahuda nda la Grek, ṇa mbēdavata tvē Lazglafta ṇa zlglafta taṇ ta Mghama mu Yesu Kristi.

²² Ndanana, nda sli'a yu da Ursalima. Sulkum nda ghuḡa ta tinwa i'i ṇa dza'a. Sna a yu ta skwi dza'a slidighata hada wa.

²³ Skwi ya ta mnidīṇta Sulkum nda ghuḡa kweṇkweṇ ná, dza'a sladighasla ghuya ḡaṇwa, dza'a vzidimvza lu da gamak.

²⁴ I'i ná, ndana a yu ta gwada ta hafa ḡa, ḡar má kinawu dīnutani ka ṇa ḡa wa. Dza'a kdānaktá tsa ṇerma slna vliha Mgham Yesu ṇa magay, ta nzakway ka mna Lfida Gwada ta ghēṇa zdakatahuda Lazglafta ya skwi ta zdāghata.

²⁵ «Ndanana ná, nda sna yu kazlay: Nghēḡlaṇta a inda na kaghuni raghunaf yu, ka mnaghunatá gwada ta ga mghama Lazglafta ná, ta hēga kuma ḡa dēkdēk wa.

²⁶ Tsaya ta kēl yu ka mnaghunata dar gita kazlay: Magaghunamaga yu ta inda skwi ya laviṇ yu ta magay nda inda kdavakta mbrakwa ḡa. Ka dza'a zluṇzla kuni ta skwi ya taghaghunaf yu, ta had i'i mida wu,

²⁷ kabga mnaghunamna yu ta inda skwi mna Lazglafta, had ya dīfanaghu yu wa.

²⁸ Nghawangha ta ghēṇa ghuni, nghawa ta inda bra ya vlaghuna Sulkum nda ghuḡa ṇa nghay guli. Nghawangha ta Igliza Lazglafta ya mutsanak tsi ta ghēṇani nda usa zwanjani.

²⁹ Tahula laghwa ḡa ná, nda sna yu kazlay: Dza'a sli'adamsli'a mnduha ta sisi manda mandundiha da taba ghuni, had hēṇ dza'a zlaṇtá tsa bra ya wu kē'a.

³⁰ ḡar mataba kaghuni guli ná, dza'a sli'afslia sanlaha da tsakalawi, ṇa baraghata taṇ ta sanlaha ma duhwalha mista taṇ.

† 20:16 Pentakwat: Tsaya fitika skalū dagala ta fitika tska skwi ta vwah da la Yahuda. Ma tsa fitik ya saha Sulkum nda ghuḡa ta ghēṇa duhwalha Yesu ta ma hutafmbsaka fitik tahula Pak. Ngha Zlahu 23:16.

³¹ Ka nzata kuni hzlenja. Havapwahava kazlay: Hkən vakwa da ta ñavata nda ima taw ta iri, nda rvidik tani, nda fitik tani, ta vla hidaku ña inda kaghuni kə'a.

³² «Ndana tama, ma dzva Lazglafta nda gwada ta zɔakatahudani tani ta famta yu ta kaghuni. Tsa gwada ya dza'a ñla kaghuni, ña zay ghuni ta hɔga kawadaga nda inda gwal nda ghuɔa.

³³ Ma nzakwa da ná, gvalan a yu ta dər tseda mndu, dər dzindara mndu, dər lguta mndu wa.

³⁴ Nda sna vərda kaghuni kazlay: Nda dzva da si ta maga yu ta slna ña kata ghəña da, nda ya ña kata gwal ta dza'a mista da tani kə'a.

³⁵ Inda tsa slnaha magə yu mantse ya ná, ña maraghunata kazlay: Mantse ya ta maga lu ta slna ña katanjá gwal ka pɔu kə'a. Ña havaghunakta guli ta gwada Mgham Yesu ta mnay kazlay: Mal mndu ta vlay ta rfu, ka mndu ta zlgħay kə'a ya,» ka'a.

³⁶ Ta kɔaku Pwal ta mna tsa gwada ya, ka tsəlɔata tsi ka maga du'a nda hahəñ tani demdem.

³⁷ Rəb həñ demdem nda taw, ka lagha tekweśe' ta Pwal.

³⁸ Tsa mnayni kazlay: Nghəglanja a kuni ta hɔga kuma da wu kə'a ya na skwi ta ganaftá taw ta həñ. Ka sli'aftá həñ ka pghaghatá Pwal da vla kwambalu.

21

Lagha Pwal da luwa Ursalima

¹ Tahula dgata ñni ta vgha nda həñ, ka lamə ñni da kwambalu. Ka sli'afta ñni ka laghwi tur da luwa Kus. Gamahtsimani, ka sli'afta ñni ka laghwi da luwa Rudes. Ka gi sli'afta ñni hada guli ka laghwi da luwa Patara.

² Hada, ka slafta ñni ta sana kwambalu ta sli'i da luwa Finisi, ka lamə ñni dida, ka laghu ñni.

³ Nghay ñni ta luwa Kiprus manda a, hadik ya ta tsavata ma drəf, ka zluñtá ñni nda ga zlaɔa ñni ka laghu ñni nda tvə hadika Siri. Ka ɔhadaghatá ñni da luwa Tir ma vla pghay kwambalu ta huzla.

⁴ Hada, ka slanaghatá ñni ta gwal zlgħay nda ñuduf, ka zata ñni ta fitik ndəfánj da həñ.

«Ma laf ka da luwa Ursalima,» ka həñ nda Pwal, manda kɔakwa Sulkum nda ghuɔa ta mnananjá həñ.

⁵ Ma kɔavakta tsa mandəfánja fitik ya, ka sli'afta ñni ka sli'i. Ka pghafta həñ demdem ta anñi, nda mi'a tanj, nda zwana tanj tani, ha ka zluñtá huda luwa. ʔhadaghata ñni ta wa ghwa, ka tsəlɔata ñni, ka magatá du'a.

⁶ Manda dgata ñni ta vgha nda həñ, ka ñlaftá anñi ta kwambalu, ta vraghuta hahəñ dzagha tanj.

⁷ Ka kɔinjtá ñni ta mbada ñni nda kwambalu. Sli'afta ma luwa Tir ka ɔhadaghata da luwa Tulemayis. Hada, ka guguvta ñni ta zgu nda zwanama. Ka zata ñni ta fitik turtuk kawadaga nda həñ.

⁸ Ka sli'afta ñni gamahtsimani ka dza'a, ka ɔhadaghata ñni da luwa Sezare. Ka sli'afta ñni guli ka lagha da Filip ta hgə lu ka mnda mna gwada Lazglafta, ta nzakway ka mndu ya tekw mataba tsa gwal ndəfánj ya kay*. Ka lamə ñni da hɔga ga tanj ka hanay ga tanj.

⁹ Mamu kwaghani fwaɔ ka daghali ka daghali ta klaktá lwa Lazglafta.

¹⁰ Nda za fitika ñni ñulum hada tama, ka sli'aftá sana anabi ta hgə lu ka Agabus daga ta hadika Zudiya,

¹¹ ka sagha da slanaghatata. Ka klaftá tsi ta ɔanava Pwal, ka habanata tsi ta səlahañi nda dzvuhani. Ka'a mantse: «Wya skwi mna Sulkum nda ghuɔa: Ka ña wa nana ɔanava na ná, manda va yeya dza'a habafta la Yahuda ta tsa mndu ya ma Ursalima, ña klafta tanj ka fanamta gwal kul nzakway ka la Yahuda ma dzva tanj,» ka'a.

¹² Na snanja ñni ta tsa gwada ya, nda anñi tani, nda gwal ma tsa vli ya tani, ka ndəbə ñni ta dzvu ña Pwal ña kwalani kul lafi da Ursalima.

¹³ Ka Pwal nda anñi mantse: «Ta ghəña wu ta tawa kuni ta taw. Ta kumay kuni ta gidiftá zləñ ra? I'i ta da ná, ña habaftá i'i yeya a wu, dər má ña dza ta i'i ma Ursalima ta ghəña hga Mgham Yesu tsi, nda fa vgha da,» ka'a.

¹⁴ Na tsa trapta ñni mida ya ná, ñəvglan a anñi guli wa. «Ka maga Mgham Yesu ta skwi ya kumañ tsi,» ka anñi ta ghəñani.

* 21:8 Ngha ta Slna gwal ghunay 6:5. Nda 8:5-40.

¹⁵ Tahula luta tsa fitik ya tama, ka hbaftá ḡni ta vgha, ka ḡlaghatá da luwa Ursalima.

¹⁶ Ka sli'aftá sanlaha ma gwal zlgħay nda ḡuduf ma luwa Sezare guli mista ḡni. Ka pghadaghata hḡḡ ta aḡḡni da vli ya dza'a hani ḡni ta hani ga sana mndu ta hgḡ lu ka Menasun, mnda sana luwa ta tsavata ma drḡf, ta hgḡ lu ka Kiprus. Nda kḡda fitika tsa mndu ya ma zlgħay nda ḡuduf.

Nghanaghata Pwal ta Yakubu

¹⁷ Bħadaghata ḡni da Ursalima, ka tsu'afta zwanama ta aḡḡni nda rfu.

¹⁸ Ga mahtsimani, ka sli'aftá Pwal kawadaga nda aḡḡni ka lagħa da Yakubu. Ka lagħa gwal Igliz tskavata demdem hada.

¹⁹ Tahula ganaghata Pwal ta zgu ta hḡḡ, ka rusu tsi turtuk turtuk ta skwi maga Lazglafta mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda nda ma slnani.

²⁰ Snanata taḡḡ ta tsa skwi rusanaf Pwal ta hḡḡ ya, ka zlḡzlvu hḡḡ ta Lazglafta. Ka hḡḡ nda tsi mantsa: «Zwanama, nda ngħa ka ta dḡmbu' a ta la Yahuda ta zlgħafta ya ki'e, ta ḡavanḡa hḡḡ ka sna zlahā Musa.

²¹ Ka lu nda hḡḡ nda gwada ta kagħa ná, ma snḡ kuni ta zlahā Musa, ma ḡatsḡ kuni ta fafaḡa zwana ghuni, ma tagħḡ kuni ta nzakwa la Yahuda, ká ka ta tagħay ḡa inda la Yahuda ta nzaku ma sḡla hamata sanlaha ma mnduha, ka lu ta mnay.

²² Waka lu dza'a magay? Ya wya dza'a nda sna hḡḡ kahwathwata kazlay: Hadna ka kḡ'a, dza'a sli'agagħasli'a hḡḡ.

²³ Ka si mantsa tsi, ka maga ka ta na skwi dza'a ḡni mnaghata na. Mamu sana mnduha fwad mataba mu ta wadana ta wadu ta Lazglafta.

²⁴ Hla ta hḡḡ ka dza'a ka da tsalapta ghḡḡa għa kawadaga nda hḡḡ. Ka plata ka ta skwi ma dza'a hahḡḡ da play. Tahula tsa, ḡa htsiḡta taḡḡ ta ghḡḡa taḡḡ. Ka magamaga lu mantsa katsi, dza'a nda sna inda mnduha kazlay, tsa skwi ta snḡ mu ta mnay ta Pwal ya kay ná, tsakala wi ya kḡ'a. Ma tsaya dza'a kḡl lu ka snanḡta kazlay: Ta snay kagħa ta zlahu guli kḡ'a.

²⁵ ḡa gwal kul had ka la Yahuda ya, tsiḡtsa mu ta ghḡḡani ka vindanafta mu

ta hḡḡ kazlay: Yaha hḡḡ da za slu'a skwa wuyay, yaha hḡḡ da za us, yaha hḡḡ da za skwi ḡḡrta lu nda ḡḡrta, yaha hḡḡ da maga sli'ḡḡsli'ḡḡ† kḡ'a,» ka hḡḡ.

²⁶ Mantsa tama, ka sli'afta Pwal kawadaga nda tsa mnduha fwad ya ka tsalapta tsi ta ghḡḡani. Gamahtsimani, ka lamḡ tsi da hḡga Lazglafta, ḡa mnata fitika dzata ghḡḡa tsa tsalatá ghḡḡ, nda vlata skwa pla ghḡḡ dza'a vlḡ lu ta hḡḡ ta hḡḡ ya.

Ksaftá Pwal ma hḡga Lazglafta

²⁷ Baḡu kdavakta tsa mandḡfáḡa fitik ya, ka ngħanḡá la Yahuda ta sagħa ta hadika Asiya ta Pwal ma hḡga Lazglafta. Ka gagaftá hḡḡ ta dḡmga, ka ksafta hḡḡ ta Pwal.

²⁸ Ka dzata hḡḡ ta lawlaw: «Ari mnduha la Isra'ila! Kudidwa! Ya wana tsa mndu ta ra inda vli ka raraza mnduha mu, nda zlahā Musa, nda na hḡga Lazglafta na tani ya kay. Lagħani guli ná, ka hladamtá la Grek da na hḡga Lazglafta na, ka ḡriḡḡá na vli nda ghḡḡa na,» ka hḡḡ.

²⁹ Tsaw si ngħiḡḡngħa hḡḡ ta sana mndu ta hgḡ lu ka Trufim, mnda la Afisus kawadaga nda tsi ma luwa. Zlah si kladamkla Pwal ta tsa mndu ya da hḡga Lazglafta ka hḡḡ si ta gray.

³⁰ Kḡdukuts sli'avafsli'a vli ma luwa, ka gazladagħatá mnduha ma inda vli. Ka ksaftá hḡḡ ta Pwal ma hḡga Lazglafta, ka ksigiḡta dzibil, ka gi hahunḡá tghaha.

³¹ Ta naghay naghay hḡḡ ta tva dzatá Pwal ta lagħa lu da mnay ḡa mghama sludzi kazlay: ya nda ḡadza vli ma luwa Ursalima kḡ'a.

³² Ka gi hlaftá tsi ta sludziha nda mal-ihā ta ghḡḡa la sludziha, ka sli'afta hḡḡ ka ndadaghata slanaghata hḡḡ. Ngħay taḡḡ ta mghama la sludzi nda la sludzi tani, ka gi zlanḡta hḡḡ ta dza Pwal.

³³ Ka gavadagħatá mghama la sludzi ka ḡanatá Pwal, ka tsatsanaftá zidaha his. «Wa va kagħa, nahgani maga ka?» ka'a nda tsi.

³⁴ Ka nu ḡa ya ta gwaday, ka nu ḡa ya ta gwaday, ka tsa tskata ghḡḡa mnduha ya. Trid, trap ta mghama sludzi ta ksaftá ghḡḡa gwada, ka'a mantsa: «Klawakla ta na Pwal na da vla nzakwa la sludzi,» ka'a.

† 21:25 Ngħa ta Slna gwal ghunay 15:20.

³⁵ Ndusadaghata Pwal tavata dzatá tva ηlu da hēga, ka gi tsukwaghatá la sludzi, kabga nda ga sida mnduha.

³⁶ «Dzata! Dzata, dzata!» ka tsa ηəddəma ta mnduha ta mbađa mistani ya, ka dza'a nda hla wi.

Waday Pwal ta ghəjanı

³⁷ Ta ghwan a lu ka kladamta Pwal da vla nzakwa la sludzi tama wu, «dza'a tsu'ay ka, ka mnaghanıta yu ta gwada da ra?» Ka Pwal nda tsa mghama sludzi ya. «Nda sna ka ta gwada la Grek ra?»

³⁸ Ka gha a na mnda la Masar ta sli'anaftá zlərdəwi ka ma tan, ka hlaghatá gəndaha dəmbu' fwađ da mtak ya wu ra?» ka'a nda Pwal.

³⁹ Ka Pwal mantša: «Mnda la Yahuda i'i, ya lu ma luwa Tarsus ta hadıka Silisi, zwanı sana luwa ta klu lu ya yu. Kdəkkdək, vlihavla ta tvi ka gwadganata yu ta mnduha,» ka'a.

⁴⁰ Ka vlanıta tsa mghama la sludzi ya ta tvi. Ka sladatá Pwal ta tsa dzatá tva dza'a da hēga ya. Ma hlə kuni ta wi, ka'a nda dzvu nda mnduha. Sriw, nzanza mnduha. Ka zraftá Pwal ta gwada nda hən nda gwada Hebru.

22

¹ «Zwanama nda dadaha, snawasna ka mnaghunata yu ndanana ta skwi ta magaku, ηa wadapta ghəna da,» ka'a.

² Na tsa snay tan ta zraftani ta gwada nda gwada Hebru ya, ka sganaghata hən ta nzata sriw. Ka Pwal mantša:

³ «I'i ná, la Yahuda yu, ya ma luwa Tarsus ta hadıka Silisi lu ta i'i, ama ma na luwa na glafta yu. Gamaliyel ta dzanadiftá ta dzanı, ka taghadifta snanıta zlahá dzidzıha mu nda tvani manda ya ta raku. Nəvanı i'i guli ka sna ηa Lazglafta manda va na ta magə kaghuni demdem gita na.

⁴ Ganap ga yu ta iri ta gwal ta ksa na tvi na ha ka psilatá hən. Hahabaf hahaba yu ta zgwana nda mi'aha tani ka pghamtá hən da gamak.

⁵ Masləmtsəka da na la mali ta ghəna gwal ta dra skwi ηa Lazglafta, nda la galata mndu na guli. Da hahən zlgħafta yu ta delewer ηa klanıta zwanama mu la Yahuda ma luwa Damas, ηa dza'a da kasa gwal

zlgħay nda ηuduf ma tsa luwa ya, ηa hlaktá hən da luwa Ursalima, ηa tsanaghata guma ta hən.»

Mnay Pwal ta tva zlgħaftani ta Yesu Slg 9:1-19, 26:12-18

⁶ «Tata mbađa yu ta tvi, wur ma ghən fitik, ndusa yu nda luwa Damas tama, ka saha tsuwadak katakata daga ta luwa ka tsuwadakaanaftá vli ta widifta.

⁷ Ka zləmbadata yu ta hadık. «Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ηa da na?» ka sana lwi nda i'i ta snə yu.

⁸ «Wa kagha ní Mghama da!» ka yu nda tsi. «I'i Yesu mnda la Nazaret, ta gə ka ta iri ηanı ya yu,» ka'a nda i'i.

⁹ Nda ngha gwal kawadaga nda i'i ta tsa tsuwadak ya, ama sna a hahən ta lwa tsa mndu ta gwada nda i'i ya wa.

¹⁰ «Nu skwi ηa magay da ní Mghama da?» ka yu nda tsi. «Sli'afslı'a, la da tsa luwa Damas ya, dza'a mnagha mna lu ta inda skwi ηa magay gha hada,» ka Mgham Yesu nda i'i.

¹¹ Ghulpidghulpa wudakwa tsa tsuwadak ya kay, nghəgla a yu ta vli wa. Ka ksə tsa gwal kawadaga nda i'i ya ta i'i ta dzvu, ka bhıdidghata da luwa Damas.

¹² «Hada, mamu sana mndu ta hgə lu ka Hananiya. Ta zlənyay ta Lazglafta, ta snay guli ta zlahá Musa. Ta ghubay inda mnduha la Yahuda ma tsa luwa Damas ya.

¹³ Ka sagha tsi slıdighata, ka'a nda i'i mantša: «Zwanama da Sawulu, nghəglanğha ta vli,» ka'a. Gi hadahada, gi ka gwanatá irıha da, ka nghanıta yu ta vli.

¹⁴ Ka Hananiya nda i'i guli mantša: «Zbuzba Lazglafta dzidzıha mu ta kagha daga ghalya ηa snanıta skwi ta kumə tsi, ηa nghanıta gha ta tsa tdukwa mndu ya, ηa snanıta gha ta gwada vərda tsatsi nda wani.

¹⁵ Kagha dza'a nzakway ka masləmtsəkani da inda mnduha ta ghəna skwiha ya snanı ka da tsi.

¹⁶ Ndanana, had sana skwi ηa kzləgəлта gha wa. Sli'afslı'a, sawı ka magagħafta lu ta batem, ka ghuđata dmakwa gha nda ma hganıta gha ta Mgham Yesu,» ka'a.

Ya ka lu ghunaftá Pwal da sana mnduha

17 «Tahula tsa, ka vraghutá yu da Ursalima. Ma sana fitik ta maga du'a yu ma hëga Lazglafta, ka maridin'tá Mgham Yesu ta ghëjani.

18 Na tsa nghan'ta da ya, ka'a nda i'i mantsa: «Sli'apsli'a misimmisim ma luwa Ursalima, kabga tsu'afta a hëj ta skwi dza'a ka mnay ta i'i wu,» ka'a.

19 «Mghama da, nda sna vërdá hahëj kazlay: Si ta ray yu ta hëga tagha skwa la Yahuda ka hla gwal ta zlglaftá kagha, ka hla hëj da gamak, ka slëva hëj nda krupi k'a.

20 Ta dzatá lu ta Atiyen ta nzakway ka maslëmtsëka gha ya ná, hada vërdá i'i. Zdigihazda tsa dzata dza hëj ya. I'i ta njanatá lguta tsa gwal ta dzata ya,» ka yu nda tsi.

21 «Sli'afsl'i'a, la! Ta ghunë da vli di'in yu ta kagha da gwal kul nzakway ka la Yahuda,» ka'a.

Pwal nda mali ta ghëja sludza la Ruma

22 Ka fata hëj ta slëmëj ka sna gwadá ta gwadagapta Pwal ha ka mnagaptani ta tsa gwadaha ya. Na gi sna'ta tan ta tsa gwadaha ya, «zadintá mndërga nana ma mndu ta ghëja hadik, dzawa dza! Ra a ka zlan'ta nda hafu wu!» ka hëj hlaftá wi.

23 Ka kwahu hëj ta wi ka vaza lguta tan nda ta luwa, ka tsadá hadik nda ta luwa.

24 Tsaya kël mghama sludzi ka mnay kazlay: Klaghawakla ta Pwal da hëga, ka dawanapta kuni ta vli nda slëvu, kada sna'ta lu ta skwi ta kël na mnduha na ka hla wi mandana na ta ghëjani na, ka'a.

25 Manda habafta lu na slëvay tama, ka Pwal nda mali ta ghëja la sludzi ta sladu hada mantsa: «Vlaghunavla lu ta tvi na slëva mnda la Ruma nda krupi ta kul tsanaghata lu ta guma katëk ra?» ka'a nda tsi.

26 Sna'ta tsa la mali ta ghëja la sludzi ya ta tsa gwadá ya, ka sli'afta tsi ka laghwi da mnanata mghama tan. «Waka ka dza'a magay? Nana mndu na ná, mnda la Ruma ya,» ka'a nda tsi.

27 Ka gi sli'aftá tsa mghama la sludzi ya ka lami slanaghatá Pwal. «Mnihamna, mnda la Ruma ka kahwathwata ra?» ka'a nda tsi. «Anj!» ka Pwal nda tsi.

28 «I'i ná, nda tredi dagala skwata yu ta nzakwa da, kada nzata yu ka mnda la Ruma,» ka tsa mghama la sludzi ya nda tsi. «I'i na, ka mnda la Ruma yata lu ta i'i buzul,» ka Pwal nda tsi.

29 Damkwal vraghuvra tsa gwal si dza'a slëva Pwal ya nda hul, na sagha nda sa dawanapta vli. Na tsa sna'ta tsa mghama la sludzi ya kazlay: Mnda la Ruma Pwal k'a ya, ka ksuta tsa habafta habaf tsi ya ka zlan'ta.

Pwal ta këma gwal guma

30 Gamahtsimani, ka zbë tsa mghama la sludzi ya ta vërdaka skwi kël la Yahuda ka ksaf'tá Pwal. Ka palintá tsi ta tsa habafta habaf tsi ta Pwal ya. Ka hagaktá tsi ta la mali ta ghëja gwal dra skwi na Lazglafta, nda gwal ta tsa guma, na ts kavata. Ka kladaghata tsi ta Pwal ka sladanata ta këma tan.

23

Pwal ta këma numna Festus

1 Ka vazlanamtá Pwal ta iri ta gwal tsa guma. Ka'a mantsa: «Zwanama da, had sana skwi dëmanaf yu ta Lazglafta ha gita wa. Had sana skwi guli na tsadivata wu,» ka'a.

2 «Dzunwadza ta wubisim,» ka mali ta ghëja gwal dra skwi na Lazglafta ta nzakway ka Hananiya ya, nda gwal ndusa nda Pwal.

3 «Dza'a dzay Lazglafta ta kagha ghwadaka vata hëga 6ap lu nda 6a* na. Nza na tsa guma ta ghëja i'i manda ya ta mnë zlahu kagha, ama ka zlan'tá ka ta zlahu, ka laghwi da mnay kazlay: Dzunwa dza k'a,» ka Pwal nda tsi.

4 «Waka ka ta raza mali ta ghëja gwal dra skwi ta nzakway ka mnda Lazglafta na?» ka tsa gwal ndusa nda tsi ya.

5 «Sna a yu kazlay: Mali ta ghëja gwal dra skwi na Lazglafta ya k'a zwanama wu, kabga nda vinda guli kazlay: Hadu ka dza'a raza mgham ta ghëja mnduha gha wu† k'a,» ka Pwal.

6 Tsaw nda sna kazlay: Nana gwal tsa guma na ná, labatani nda la Sadukiya, nda la Farisa ya k'a, kël tsi ka gwadata nda lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Zwanama da,

* 23:3 Ngha ta Mata 23:27. † 23:5 Ngha ta Sabi 22:27.

i'i ná, mnda la Farisa i'i, zwanja mnda la Farisa yu guli. Ta ghəŋa fafta dá ta ghəŋa dá, nda ya ta ghəŋa sli'agapta dza'a sli'agapta gwal nda rwa ma mtaku, ta kəl lu ka tsa guma ta ghəŋ i'i,» ka Pwal.

⁷ Na tsa mnatani ta tsaya, ka zlraftá zlərdutawi mataba la Farisa nda la Sadukiya. Ka dgavaptá tsa tskata vgha ya his.

⁸ Had gwal nda rwa dza'a walanja sli'agapta wu, had duhwalha Lazglafta wu, had Sulkum guli wu, ka la Sadukiya nda ŋa taŋ. Mamu tsahaya demdem, ka la Farisa nda ŋa taŋ.

⁹ Ka sli'aftá inda mnduha nda gugudaku. Ka sli'avata sanlaha mataba gwal ta tagha zlahu ŋa mnduha ta nzakway mataba la Farisa gwadata nda lwi dagala dagala: «Mutsaf a aŋni ta sana ghwadaka skwi maga na mndu na wa. Ka sana Sulkum tsi, ka sana duhwala Lazglafta tsi, ka kitsi ta gwadganata,» ka həŋ.

¹⁰ Ka sgavaghata zlərduta wi katakata. Duŋwa həŋ da datsanaptá Pwal na! ka mghama sludzi zləŋaftá zləŋ kəl tsi ka ghunaftá la sludzi ŋa klaptá Pwal mataba taŋ, ka klaghata da həga la sludzi.

¹¹ Girvidikani, ka Mgham Yesu maravata da Pwal mantasa: «Tatá us ta iri! Manda va tsa ga masləmtsək gə ka ta ghəŋa i'i ma luwa Ursalima ya ná, manda va tsaya guli dza'a ga ka ta tsa masləmtsək ya ma luwa Ruma,» ka'a nda tsi.

Dzrawi ta ghəŋa Pwal

¹² Gamahtsimani, ka dzraftá sanlaha ma la Yahuda ta wi ŋa dza'a dzatá Pwal. Ka wadatá həŋ ka mnay kazlay: Had mu dza'a zaŋtá skwi nda za, nda saŋtá skwi nda sa, ka ta dza a mu ta Pwal wu, ka həŋ.

¹³ Ta malay gwal ta dzraftá tsa wi ya ta fwad mbsak.

¹⁴ Ka sli'aftá həŋ ka laghwi da slanaghatá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu. Ka həŋ mantasa: «Wadawada ŋni kahwathwata ta kəma Lazglafta kazlay: Had ŋni dza'a walanja zaŋtá skwi nda za, ka ta dza a ŋni ta Pwal wu.

¹⁵ Ndanana tama, gwafwagwa kaghuni ta wi nda gwal ta tsa guma. Ta kumay ŋni

ta dagapta hya ma na gwada na kahwathwata, ka kuni dazlay nda mghama sludzi ya ná, ŋa klaghunakta lu ta Pwal ta kəma ghuni. Ta sagha tsi ya, nda paya vgha aŋni ŋa gi dzata,» ka həŋ.

¹⁶ Snaŋta zwanja mukumani ma Pwal ta tsa pghanatá budukwa dza'a pghanata lu ta Pwal ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi mnanatá Pwal ma həga la sludzi.

¹⁷ Ka hgaftá Pwal ta sana mali ma la sludzi. «Kla ta na duhwal na da mghama la sludzi, ya mamu gwada dza'a mnanata tsi,» ka'a nda tsi.

¹⁸ Ka klaftá tsa mali ta ghəŋa la sludzi ya ta tsa duhwal ya, ka klaghata da tsa mghama la sludzi ya. Ka'a mantasa: «Tsa Pwal tsam lu ma gamak ya ta hgaftá i'i. Kdəkkdək, kla ta na duhwal na da tsi, mamu gwada dza'a tsi mnanata, ka'a nda i'i, kəl yu ka klakta,» ka'a nda tsi.

¹⁹ Ka ksafatá tsa mghama sludzi ya ta tsa duhwal ya ta dzvu, ka laghwi ta slərpa vli. «Nu ta kumə ka ta mnihata na?» ka'a nda tsi.

²⁰ Ka'a nda tsi mantasa: «Dzrafdzra sanlaha ma la Yahuda ta sagha da ndəbaghatá dzvu, ŋa kladaghatá Pwal ta kəma gwal ta tsa guma mahtsim. Ta kumay ŋni ta dagapta hya ma tsa gwada ya kahwathwata ka həŋ dza'azlay nda kagha. Tsaw mantasa ya nza-kwani wa.

²¹ Yaha ka da snana ta həŋ. Ya mamu gwal ta malay ta fwad mbsak dza'a pghatá budukwa. Wada nda wada həŋ kazlay: Had ŋni dza'a walanja zaŋtá skwi nda za, had ŋni dza'a saŋtá skwi nda sa, ka ta dza a ŋni ta Pwal wu kə'a. Ndanana, nda paya vgha taŋ, ya gwada da kagha kwenkwen ta kzlə həŋ,» ka'a nda tsi.

²² Ka tsa mghama sludzi ya mantasa: «Nana gwada mnidŋ ka na ná, yaha ka walanja mnananta sana mndu,» ka'a, ka ghuniŋtá tsa duhwal ya.

Ghunaftá Pwal da ŋumna Feliks

²³ Tahula tsa, ka hgaftá mghama la sludzi ta maliha his ta ghəŋa sludziha. Ka'a nda həŋ mantasa: «Hbawa vgha, dza'a nda sli'a kuni da luwa Sezare ta nzemndi təmbay girvidik, kawadaga nda sludziha his dərək, nda sludziha ndəfəŋ mbsak ta

ñla plis, nda sludziha his dærmæk nda huzla vulu da hæŋ.

²⁴ Mutsaf kuni guli ta plis ña kla Pwal, ña 6hadanaghata dughwana da ñumna ta nzakway ka Feliks,» ka'a.

²⁵ Wya ka tsa mghama sludzi ya vin-danaftá delewer guli:

²⁶ «I'i Klawdi Lisiyas, ta ga zgu ña mghamani ñumna ta nzakway ka Feliks.

²⁷ Ya mndu ta ghunédaghapta yu ya ná, la Yahuda ta ksafata ka dza'a dzata. Ka lagha yu nda la sludza dá ka zlu'agapta ma dzva taŋ snaŋer yu kazlay: Mnda la Ruma ya kə'a.

²⁸ Ña zba snaŋtá ghəŋa skwi ya kəl hæŋ ka razay ná, ka kladaghatá yu ta kəma gwal ta tsanatá guma ta hæŋ.

²⁹ Ka slanaghatá yu ná, ta razu ta ghəŋ skwi ta ksafatá zlahá taŋ hæŋ. Ama had skwi ga tsi præk ka dzata, dər præk ka hbamta ma gamak wa.

³⁰ Ka sagha lu snadimta kazlay: Ta pgha budúkwa hæŋ ñani kə'a, kəl yu ka ghunédaghapta tsa mndu ya ña lagha hahəŋ ka ghəŋa taŋ da mna dmakuha ya maga tsa mndu ya ta kəma gha. Ləŋləŋ ká ka nzata mghama dá,» ka'a.

³¹ Ka klaftá tsa la sludzi ya ta Pwal girvidík manda va ya mnanaf lu ta hæŋ, ka klaghata da luwa Anŋipatris.

³² Gamahtsimani, ka vragaghutá hamata la sludzi da vla nzakwa taŋ, ka kdə gwal nda plis nda plis ta kla Pwal da luwa Kaysariya.

³³ Bhadaghata tsa la sludziha ta plis ya da luwa Sezare, ka klaftá hæŋ ta tsa delewer ya ka vlanŋtá ñumna, zlanəŋha hæŋ guli ta Pwal ma dzvani.

³⁴ Tahula dzaŋaftá ñumna ta tsa delewer ya, ka'a mantsa: «Ta wati hadik kagha na?» ka'a dawəŋta da Pwal. Snaŋtani kazlay: Mnda hadika Silisi ya kə'a,

³⁵ «ña sna yu ta gwada gha saghər tsa mnduha ta raza kagha ya,» ka'a nda tsi. Klaghawakla, ka dza'a kuni da nghay ma tsa həga baf Hiridus ya, ka tsa ñumna ya nda mnduha.

24

Tsanavatá gwada ta Pwal

¹ Tahula luta fitik hutaf, ka 6hadaghatá i mali ta ghəŋa gwal dra skwi ña Lazglafta ta nzakway ka Hananiya, nda la galata mndu, nda sana mndu ta hgə lu ka Tertulus ya, nda vida ma gwada. Ka lagha hæŋ da wlatá Pwal da ñumna.

² Ka hgadaghata lu ta Pwal. Ka zraftá Tertulus ta rusa skwi ya maga Pwal, kəl hæŋ ka wlata. Ka'a mantsa: «Mghama dá, əŋka'a ka kagha kəl ñni ka nzata nda zdaku. Snaŋta gha ta dzra nzaku kəl mnduha ñni ka nzakway dughwana.

³ Ta rfay mnduha ñni dər ndigandiga ta kagha katakata Feliks.

⁴ Mghama dá! Yaha ñni da gərdaghata. Kdəkəkək, kabga zdakwa gha, faŋna fa ta zləməŋ ka sna ka ta zwanə gwada ñni dza'a mnaghata ñni.

⁵ Nana mndu na ná, ghwadaka mndu ya slanagha ñni ta hwađa ghəŋa la Yahuda dər ndigandiga ta ghəŋa hadik. Tsatsi mghama dina la Nazaret* ta nzakway ka gwal ta dza'a mista Yesu ya.

⁶ Ka kumə tsi ta maga sana skwiha dza'a kwal kul vlanŋtá sgit ta həga Lazglafta ñni, kəl ñni ka ksafata. [Ka kumə ñni ta tsanaghatá guma manda ya ta mnə zlahá ñni.

⁷ Ama ka lagha mghama la sludzi ta nza-kway ka Lisiyas da zlu'aghuta ma dzva ñni nda mbraku,

⁸ ña sagha ñni da kuma gha da wlata, ka Lisiyas nda aŋni.] Ka dawəŋdawa vərda kagha da tsi, dza'a nda sna ka kazlay: Tsakalawi a na skwi ta mnə ñni tida na wu kə'a,» ka'a.

⁹ «Manda va tsaya nzakwani,» ka la Yahuda ta ghəŋani.

Waday Pwal ta ghəŋani ta kəma Feliks

¹⁰ Manda mnanata ñumna nda dzvu ta Pwal kazlay: Gwada ta gwada kə'a. Ka Pwal mantsa: «Nda sna yu kazlay: Gitagita a vakwa kagha ta tsa guma ta ghəŋa mnduha ñni wu kə'a. Nda rfu dza'a wada yu ta ghəŋa dá ta kəma gha.

¹¹ Ka psanpsa ka katsi ná, malapə a fitik ghwanpəđə his manda lafa dá da luwa Ursal-ima da tsəlbu ta kəma Lazglafta wa.

* 24:5 Ngha ta Mata 2:23.

¹² Had mndu ta slidighata ta zlerdawu nda mndu, ta hwazlaḅa ghəḅa mnduha, dər ma həga Lazglafta, dər ma həga tagha skwa la Yahuda, dər ma luwa wa.

¹³ Nana skwi mnə hahəḅ ta i'i ndanana ná, graghafta a vərḅa hahəḅ wa.

¹⁴ Skwi ya graf i'i ná, ta maganata slna yu ta Lazglafta dzidziha ḅni nda ta tsa tvi mnə hahəḅ kazlay: Dina ghwadaka tvi ya kə'a ya. Zlgħafzlgħa yu ta inda skwi ya nda vinda ma zlahā Musa, nda ya ma deftera la anabi.

¹⁵ Faffa i'i guli ta ghəḅ ta Lazglafta manda va ḅa hahəḅ ta mnay kazlay: Dza'a sli'aganapsli'a Lazglafta ta tdukwa mnduha nda ghwadaka mnduha tani kə'a ya.

¹⁶ Tsaya ta kəl yu ka ḅavata ka nzaku manda ya ta raku ta kəma Lazglafta nda ya ta kəma mnduha.

¹⁷ «Nda kdā fitika ḅa manda dgata ḅa ta vgha nda Ursalima, kəl yu ka vradaghata, ka kladanaghata nda tsemi ḅa katanḅá mnduha ḅa, nda ya ḅa planatá ghəḅ ta Lazglafta.

¹⁸ Tsaya skwi ta magə yu ta sladighatá sanlaha ma la Yahuda si ta hadika Asiya. Kḅakwa ḅa ta tsala ghəḅa ḅa tsa, ta had tskata mnduha hada wu, hwazlaḅanaf a yu ta ghəḅa mnduha guli wa.

¹⁹ Ka má mamu sana skwi gana yu ta həḅ katsi ná, má vərḅa la Yahuda ta hadika Asiya ta sagha wlatá i'i da kagha tama.

²⁰ Ka mantsa a tsi wu, ma mnanmna nana mnduha na ta dmaku ya ksaf həḅ ta i'i nda tsi ma fitika lagha ḅa ta kəma gwal ta tsa guma.

²¹ Ta kəma gwal ta tsa guma, gwadagwada yu nda mbraku kazlay: Grafgra yu, “dza'a sli'aganapsli'a Lazglafta ta gwal nda rwa kə'a. Ta ghəḅa tsaya ta tsa lu ta guma ta ghəḅa ḅa gita,”» ka'a.

²² Feliks ná, nda sna tsatsi ta skwiha katakata ta ghəḅa tva Kristi kəl tsi ka dzanamtá wi ta həḅ. Ka'a mantsa: «Sagha mghama la sludzi ta nzakway ka Lisiyas ya ná, nghay ḅa ta na gwada ghuni na tsa,» ka'a nda həḅ.

²³ Ka mnanata tsi guli ta mali ta ghəḅa la sludzi kazlay: Hamha ta Pwal ma gamak, yaha ka da hbanata nda hba. Ka ta saghasa

grahani da katanḅa katsi, yaha da pya həḅ, ka'a.

Pwal ta kəma i Feliks nda Drusil

²⁴ Tsəḅakw fitik tahula tsa, ka sagha Feliks kawadaga nda markwa taḅ Drusil, ta nzakway ka makwa la Yahuda. Ka hga-gaptá tsi ta Pwal, ka snə tsi ta gwada ta ghəḅa zlgħaftá Yesu Kristi da tsi.

²⁵ Ka zraftá Pwal ta zwa gwada ta ghəḅa nzaku ya ta zdəganatá Lazglafta, nda gwada ta nghuta mndu ta ghəḅani, nda gwada ta ghəḅa ya ka Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəḅa mnduha. Ka Feliks ksur tsi ka zləḅ mantsa: «La tama, baḅu mutsafər yu ta fitik ya guli ná, hgəḅalta ḅa ta kagha tsa,» ka'a.

²⁶ Dza'a mutsay yu kasi i'i ta tsemi da Pwal ka ḅumna Filiks sizlay, ta kəl tsi gḅata ta hgagaptá Pwal tazlay ka ghwa yiva nda tsi.

²⁷ Səḅ səḅ his ka vaku luta ta magay mantsa. Tahula tsa vaku his ya, ka mbəḅapta Purkiyus Festus ta Filiks. Kambəl zdəganata tsi ta la Yahuda ka Feliks ná, ka zlanḅá tsi ta Pwal ma gamak.

25

Lagha Pwal ta kəma Festus

¹ Tahula fitik hkən manda klafta Festus ta slna nzanaghatá hadikani, ka sli'afḅa tsi ma luwa Sezare ka lafi da luwa Ursalima.

² Ka sli'adaghata la mali ta ghəḅa gwal dra skwi ḅa Lazglafta, nda la mali ta ghəḅa la Yahuda slanaghata hada. Ka wlatá həḅ ta Pwal da tsi.

³ «Kḅakkḅək, kləḅaḅnagha kla ta Pwal da na luwa Ursalima na,» ka həḅ ndi'ata ka ḅḅanḅa nda tsi. Mataba tsaya ná, nda dzra wa taḅ ḅa pghata buḅukwa ḅa dzata ma tvi ta laf tsi.

⁴ Ama ka Festus nda həḅ mantsa: «Wa a Pwal ma gamak ma luwa Sezare. Vərḅa i'i guli ná, nzḅavata a yu wa, dza'a gi vru yu.

⁵ Ka sli'afḅa sanlaha mataba la maliha ghuni mista ḅa ka dza'a ḅni da slanaghata hada ma luwa Kaysariya. Ka mamu skwi maga tsi kul ḅinaku katsi, ḅa wlata taḅ,» ka Festus nda həḅ.

⁶ Ka tghas tsi, ka ghwan a fitik za Festus ma luwa Ursalima, ka laha tsi da luwa Sezare. Gamahtsimani, ka sli'afḅá tsi, ka

lagha da vla tsa guma. «Klagapwakla ta Pwal ya,» ka'a.

⁷ Ka lagha Pwal. Ka sli'adaghatá tsa la maliha la Yahuda ta sli'adata ma Ursalima ya ddivis da wamtá Pwal. Ka mnə həŋ ta gwadaha ta kuzlaku ta kuzlaku, ka tsat-sanavatá Pwal, ama had' hya gwada kligin həŋ wa.

⁸ Ka Pwal mantsa: «Had' sana dmaku maga yu wu, dər tvə zlahá la Yahuda, dər tvə həga Lazglafta, dər tvə mgham Sezar wu,» ka'a wadap'tá ghəŋani.

⁹ «Ta d'vay ka ta dza'a da Ursalima ka dza'a lu tsatá na guma na ta kəma taŋ ra?» Ka Festus nda Pwal ŋa z'danafta ŋuduf ta la maliha ta ghəŋa la Yahuda.

¹⁰ Ka Pwal mantsa: «Wana yu ma vla tsa guma mgham Sezar. Hadna guli rakwa tsadighatá guma. Had' dmaku gana yu ta la Yahuda wu, nda sna vər'dá kagha ka ghəŋa gha.

¹¹ Ka mamu dmaku gə yu, magamaga yu ta skwi prək ka dzata i'i katsi, ma dza lu ta i'i a ka yu wa. Ama ka had' hyahya skwi ma na gwadaha ta mnə həŋ ta i'i na wu katsi, laviŋ a mndu ta vlan'tá i'i ta həŋ wa. Ta ndə'ba dzvu yu da kagha, ka la na guma na ta kəma mghama Ruma,» ka'a.

¹² «Manda tsa zban'ta gha ta dza'a na guma na ta kəma mgham ya, dza'a dza'a ka ta kəma mgham Sezar,» ka Festus nda Pwal tahula gwad'uvustani nda gwal ta vlan'tá hidaku.

Lagha Pwal ta kəma i Agripa nda Beranis

¹³ Tsə'bakw fitik tahula tsa, ka lagha mgham Agripa nda Beranis da luwa Sezare da nghanaghata ŋumna Festus.

¹⁴ Ka zata həŋ ta fitik tsə'bakw hada. Ka rusanaf'tá ŋumna Festus ta gwada ta ghəŋa Pwal ta tsa mgham ya. Ka'a mantsa: «Mamu sana mndu zlidin' Feliks hadna ma gamak.

¹⁵ Ma fitika laha da da luwa Ursalima, ka sli'adaghatá maliha ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu mataba la Yahuda slidighata. Ka wlata həŋ. Kdək'kdək, tsan'na tsa ta guma ta na mndu na, ka həŋ nda i'i.

¹⁶ Ta snu a an'ni la Ruma ta gi tsanaghata guma ta mndu mantsa ya wa. Tin'el ta guyanata nda guya lu ta tsa mndu ya nda

tsa gwal ta wlata ya, ŋa zlanan'ta tvi ŋa wadayni ta ghəŋani ta kəma tsa gwal ta wlata ya karaku, ka yu nda həŋ.

¹⁷ Ka saha həŋ da hadna mista da. Gərdava a yu guli wu, ka gi nzata ŋni ma vla tsa guma gamahtsimani. Hgagaghawa hga ta tsa mndu ya ka yu, ka hgaktá lu.

¹⁸ Ba va wana na mnduha ta wlata na dza'a mna ghwadaka skwi maga tsi, ka yu ná, sew had' tdukwa skwi mna həŋ wa.

¹⁹ Ta ghəŋa zlərdá gwada ta dina taŋ nda gwada ta sana mndu ta hgə lu ka Yesu ta mtuta, ama ta nda hafu ka Pwal nda ŋani ta mnay yeya.

²⁰ Trap'ta da ta tsa ghəŋa mndərga skwi mantsa ya, ka yu nda Pwal mantsa: Ta kumay ka ta dza'a da Ursalima ka dza'a lu tsa na guma gha na hada ra? ka yu nda tsi.

²¹ Ama ka dawan'ta Pwal ta tsanata mgham Sezar ta gumani, kəl yu ka ŋanata ma gamak dasudasu ma kdə yu ka ghunay da mgham Sezar,» ka'a.

²² Ka mgham Agripa nda ŋumna Festus mantsa: «Ta kumay i'i ka ghəŋa da ta snanatá gwada ma wa tsa mndu ya guli,» ka'a. Ka ŋumna Festus mantsa: «Dza'a nda sna ka mahtsim,» ka'a nda tsi.

²³ Gamahtsimani tama, ka lagha i mgham Agripa nda Beranis nda hbatá vgha má mgham mgham ka lamə həŋ da həga tsa guma kawadaga nda mghamha la sludzi, nda gwal dagaladagala ma tsa luwa ya. «Klagaghawakla ta Pwal,» ka ŋumna Festus. Ka kladaghatá lu.

²⁴ Ka ŋumna Festus mantsa: «Mgham Agripa, nda inda gwal ta tskavata hadna ma na vlə na kawadaga nda an'ni. Wana na mndu sli'adagha inda la Yahuda da wlata da i'i ma luwa Ursalima, nduk hadna tani ya kay: "Ra a ka zlan'tá na mndu na nda hafu wu," ka həŋ hlaftá wi.

²⁵ Ama i'i, ngha a yu ta skwi prək ka dzata wa. Ka si klawakla ta guma da ta kəma Sezar ka'a ya, tsaya dza'a kəl yu ka ghunay.

²⁶ Nziya nza tsi ná, mutsaf a yu ta vər'dá gwada ya ŋa vindanaftá mghama Ruma ta ghəŋani wa. Tsaya kəl yu ka klagaghata na mndu na ta kəma ghuni, katkatatani ta kəma gha mgham Agripa, ŋa dawanap'tá vli, kada snan'ta yu ta skwi ŋa vinday.

²⁷ Mndu ya tsam lu ma gamak, ka klafta lu ka ghunay kul snantá lu ta vərda skwi kəl lu ka ksafra ná, tsaḅaku tsaya ta nghadaptá yu,» ka'a.

26

Waday Pwal ta ghəṇani ta kəma Agripa

¹ «Ŋagha gwada tama Pwal, gwada ta gwada ŋa wadapta gha ta ghəṇa gha,» ka mgham Agripa nda tsi. Ka kapaftá Pwal ta dzvu, ka zraftá tsi ta gwada. Ka'a mantsa:

² «Ta rfu yu katakata gita, a mgham Agripa, nda mutsafta da ta tvi ŋa mnanta gwada ta kəma gha ŋa wadapta ghəṇa da ma inda skwiha ya tsatsadiva la Yahuda.

³ Kəl tsi ka vlihata rfu katakata ná, nda sna kagha tsidid ta nzakwa la Yahuda nda ghəṇa skwi ya ta zlərdə hən tani. Kdəkkdək, ka ksa ka ta ŋuduf, ŋa fihata gha ta sləmən ka sna na gwada da na.

⁴ «Daga ma ga zwanə da, nda sna la Yahuda ta nzakwa da. Nda sna hən ka yu nzakwagapta daga tanətan mataba la ini nda ya ma Ursalima.

⁵ Nda sna hahən ta i'i daga manda ghalya. Ka ta kumay hən katsi, laviṇlava hahən ta mnay kazlay: Tekw i'i mataba gwal ta fikaghuta si ta ghəṇa dina ŋni ta nzakwa ka ŋa la Farisa kə'a.

⁶ Ndanana, wana yu ma guma ta ghəṇa fafta da ta ghəṇa da ta tatá imi ta sləmən ya tanaf Lazglafta ta dzidziha mu.

⁷ Tsa mndəra amu ghwanəpdə his ya guli ná, nda fa ghəṇa tanə ŋa nghanəta magatá tsa tatá imi ta sləmən ya. Tsaya ta kəl hən ka ŋavata nda fitik tani, nda rvidik tani, ka tsəlbu ta kəma Lazglafta ya. Ta ghəṇa tsa fafta da ta ghəṇa ya tama, ta kəl la Yahuda ka tsatsafta gwada ta i'i, a mgham Agripa.

⁸ Ari la Yahuda, kabgawu ta kəl kaghuni ka nghanə manda skwi laviṇ a Lazglafta ta sli'aganapta gwal nda rwa wu kə'a na?

⁹ Vərda i'i guli ná, si maganə maga yu kahwathwata ta kdavakta inda skwi ŋa zadanatá na hga Yesu mnda la Nazaret na.

¹⁰ Tsaya skwi magə yu ma Ursalima guli. Da la mali ta ghəṇa gwal ta gra skwi ŋa Lazglafta mutsafta yu ta mbraku, kəl yu ka hla ndəghata gwal zlgħay nda ŋuduf ka

pghay da gamak. Tsaya dina, ka i'i guli ta pslu lu ta hən.

¹¹ Ma fitika ray da ta həga tagha skwa la Yahuda tazlay, si ta gay yu tiri ŋa gwal zlgħay nda ŋuduf katakata ka mbəl raza hən ta hga Yesu. Tsa gatá sida da ya ná, nda nza ŋa zbiṇta hən nduk ma sana luwaha ta sana hadik sizlay.»

Gwadata zlgħafta Pwal ta Yesu

Slg 9:1-19, 22:6-16

¹² «Tsaya tama, kəl yu ka sli'afta ma sana fitik ka dza'a da luwa Damas nda tsa mbraku vliha gwal dra skwi ŋa Lazglafta ŋa dza'a kasa gwal zlgħay nda ŋuduf ya.

¹³ Ta labla yu ta tvi, wər dək fitik ma ghəṇ tama a mgham Agripa, ka nghanəta yu ta saha tsuwadak daga ta luwa wamtá i'i, nda gwal ta dza'a mista da tani. Malaghumala wudakwa tsa tsuwadak ya katakata ka ŋa fitik.

¹⁴ Ka zləmbutá ŋni demdem ta hadik. Ka snantá yu ta sana lwi ta gwadgihata nda gwada Hebru: "Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ŋa da na? Ghuya danəwa ŋa ghəṇa gha na pgha ghəṇ ta pghə ka nda i'i na," ka'a.

¹⁵ "Wa kagha ní mghama da," ka yu nda tsi. Ka Mgham Yesu nda i'i mantsa: "I'i tsa Yesu ta gə ka ta iri ŋani ya.

¹⁶ Sli'afslia ka sladata ka. Kəl yu ka maraghanəta ghəṇa da ná, zbapzba yu ta kagha ŋa magihata slna da, ŋa nzakwa gha ka masləmtsəka da, ŋa mnay gha kinawu ká ka nghanəta i'i gita, ŋa mnay gha ta skwi dza'a maraghanəta yu dza'azlay guli.

¹⁷ Da la ghuni nda ya da gwal kul nza-kway ka la Yahuda ta ghuna yu ta kagha, dza'a katay yu ta kagha guli.

¹⁸ Ŋa gwananata gha ta iri ta hən, Ŋa sli'agapta tanə ma grusl ka lamə da tsuwadak, ŋa kwala halaway ka gəgəta mgham ta ghəṇa tanə. Lazglafta ta dza'a ga mgham ta ghəṇa tanə. Mantsa ya dza'a kəl hən ka mutsafta planata dmakwa tanə, ŋa mutsafta tanə ta vla nzaku kawadaga nda gwal ta zlgħaftá Lazglafta,» ka'a.

Mnay Pwal ta slnani

¹⁹ «Mantsa ya tama a mgham Agripa, kwalaghu a yu ta sna gwada tsa mndu nghanə i'i ta saha daga da Lazglafta ya wa.

²⁰ Katæk ná, “mbədanaf wa mbəda ta nza-kwa ghuni, ka mbəđakta kuni ta vgha da Lazglafta. Magawamaga ta nərma slna n̄a maraŋta tsa mbədata nzakwa ghuni ya,” ka yu zrafta mnay karaku ma luwa Damas, nda ya ma luwa Ursalima. Tahula tsa, ka mnanata yu ta inda gwal ta hadika Zudiya, nda ya da gwal kul nzakway ka la Yahuda guli.

²¹ Ta ghəŋa tsaya kəl la Yahuda ka ksafťá i’i ma nzakwa da ma həga Lazglafta má n̄a dzihata.

²² Ama ka katagadıptá Lazglafta. Ha gita, tata kđan̄kda yu ta nzakw ka masləmtsəkani ta kəma inda mnduha, nda zwan̄ tani, nda glata mndu tani. Had skwi dza’a mnəglata i’i ka malaghuta ya mnə la anabi, nda i Musa ta ghəŋa skwi dza’a magaku, mna həŋ kazlay:

²³ Dza’a ghuyə ghuya Kristi ta đan̄wa, tsatsi ta nzakway ka tan̄tan̄a mndu ta dza’a sli’agapta mataba gwal nda rwa n̄a mnanan̄tani ta tsuwadək ta mnduha mu, nda gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.»

Zlghafzlgha ta Yesu ka Pwal nda Agripa

²⁴ Tata mna tsa gwada n̄a wadapta ghəŋani ya Pwal, ka Festus nda tsi nda lwi dagaladagala mantša: «Pwal! Halaway ka ra? Tsaghis ka halaway na dzaŋa ta dzaŋa gha na ra?» ka’a nda tsi.

²⁵ Ka Pwal mantša: «Mghama da, halaway a i’i wa. Vərdaka gwada n̄a ndanay ta gwada yu.

²⁶ Nda ghada snan̄ta mgham Agripa ta inda tsa skwiha ya. Tsaya ta kəl yu ka gwada na gwada na kul had dzudzukway ta kəmani. Grafgra yu kazlay: Nda sna tsatsi ta inda tsa skwiha ya kə’a, kabga had ya magə lu ma dīfa ma dīfa wa.

²⁷ Mgham Agripa, grafgra ka kazlay: Mantša ya tsa gwada mana la anabi ya kə’a ra? Nda sna yu kazlay: Na, grafgra ka kə’a,» ka Pwal

²⁸ Ka mgham Agripa nda Pwal mantša: «Va gi ndukuđ dza’a niđista ka, ka krista ka kagha ra?» ka’a.

²⁹ Ka Pwal mantša: «Dər ma ndukuđ fi-tikani, dər ma di’iŋ tsi, manda ya kuman̄ Lazglafta, kagha nda ghəŋa gha yeya a wu, n̄a inda na kaghuni demdem hadna na nzakwani, ka nuta kuni manda va i’i. Ama

má ma tsam lu nda tsa ta kaghuni tani,» ka Pwal.

³⁰ Ka sli’afta i mgham Agripa nda n̄umna Festus, nda Beranis, nda gwal kawadaga nda həŋ.

³¹ Tahula saghwa tan̄ ma vla tsa guma, ka həŋ mantša: «Had sana skwi maga na mndu na prək ka dzata, dər ka tsamta ma gamak wu,» ka həŋ.

³² Ka mgham Agripa nda n̄umna Festus guli mantša: «Ka má zban̄ a na mndu na ta kla na gumani na ta kəma mgham Sezar wu katsi ná, ma dza’a zliŋzla lu ta na mndu na,» ka’a.

27

Klaghatá Pwal da luwa Ruma

¹ Ka mnaftá lu kazlay: Dza’a sli’i mu n̄a dza’a ta hadika Italiya kə’a. Ka klaftá lu ta i Pwal, nda sanlaha ma vu’aha, ka fanamta ma dzvu ta sana mali ta ghəŋa la sludzi ta hgə lu ka Zuliyus. «Tekw tsatsi mataba maliha ta ghəŋa la sludza Agustus.»

² Ka lamə n̄ni da kwambala luwa Adramit ta sli’i ka dza’a da sana luwaha nda ma slərpha hadika Asiya. Ta sli’aftá n̄ni, kawadaga Aristarkus, sana mnda la Tesalunik ta nzakway ta hadika Mekaduniya nda an̄ni.

³ Gamahtsimani, ka bhadaghata n̄ni da luwa Siduŋ. Ka maganatá Zuliyus ta zdaku ta Pwal. Ka sliŋťá tsi n̄a dza’a naghanaghatá grahani, n̄a katan̄ťá həŋ.

⁴ Tahula tsa, ka sli’aftá n̄ni hada nda kwambalu, ka vru falak ta an̄ni. Ka mbəđaghatá n̄ni ta vgha nda tahula Kiprus.

⁵ Manda tsughwadapta n̄ni ta drəf ta nza-kway ndusa nda hadika Silisi, nda ya nda hadika Pamfali, ka bhadaghatá n̄ni da luwa Mira ta hadika Likiya.

⁶ Ka mutsaftá tsa mghama sludzi ya ta kwambala luwa Alegzandri ta sli’i ka dza’a nda ta hadika Italiya. Ka pghamta tsi ta an̄ni mida.

⁷ Tsəbakw fitika n̄ni ta ndəru dasuwa. Zlahzlah ka n̄ni bhadaghata ndusa nda luwa Snida. Kulam nda tsa, ka pyaftá falak ta an̄ni hada ta dza’a nda ta tsa, ka mbəđaghatá n̄ni ta vgha nda ma sana vli ta

tsavata ma drəf ta hgə lu ka Kret ndusa nda luwa Salmune.

⁸ Zlahzlah ka ηni labə hada, ka 6hadaghata ηni da sana vli ta hgə lu ka Nərma vla slada kwambalu ndusa nda luwa Laziya.

⁹ Zuza mu ta fitik katakata kay guli, his nda htsiη na mbada na guli, lula fitika suma guli. Tsaya tama kəl Pwal ka mnay ηa taη:

¹⁰ Ka'a mantsa: «Zwana amu, ta ng-hadaptá yu ná, his nda htsiη na mbada mu na, dagala skwi dza'a zlamaghata. Dza'a 6adzaku huzlaha mu nda kwambalu tani. Tsahaya yeya a wu, nda htsiηa mu tani,» ka'a.

¹¹ Ka kwalaghutá tsa mali ta ghəηa la sludzi ya ta sna tsa gwada Pwal ya, ka laghwi da sna ηa dani ma Kwambalu, nda ηa mndu ta sway.

¹² Tsaw hada ya guli ná, dīna a tsa vli ya ka slada kwambalu gufwak wu, kəl ndəghata gwal ma kwambalu ka mnay kazlay: Mbadma, ka wayaka skwi 6hadaghaha mu da Finiks ma vla slada kwambalu ma luwa Kret, ka dza'a mu za fwak hada, ka həη. Tsa Finiks ya ná, zur nda zla6a də6akwa fitik nzakwani.

Mghama falak ta drəf

¹³ Fedfedfed ka falaka Sud vyavata. «Zlah dza'a mbadaku na mbada mu na, ka mnduha ma kwambalu.» Ka tsukwaftá həη ta kufur ta kəl lu ka slada kwambalu ya, ka kladapta həη vzadata nda tvə Kret, luwa ta tsavata ma drəf ya.

¹⁴ Ta nzđava a lu kay ná, ka vyagaftá falak nda mbraku nda mbraku nda ga «zeghwa safa fitik,» nda ma tsa luwa Kret ta tsavata ma drəf ya.

¹⁵ Ka zlaguηta tsi ta tsa kwambalu ya, ka trapta tsi ta ηafta, ka nzata aηni tama ka kzla skwi dza'a magaku ta tiηwu tsa falak ya ta aηni.

¹⁶ Ka tiηwaghata aηni nda tahula sana zwaηa vli ta tsavata ma drəf ta hgə lu ka Kawda. Ka hlaptá ηni ta hafu hada. Zlahzlah ka ηni katsakta sana zwaηa kwambalu tavata ηa ηni.

¹⁷ Tahula tđakta taη ta tsa zwaηa kwambalu ya ka famta ma tsa dagala ya, ka habafta həη nda t6aη ta tsa kwambalu

dagala ya, ηa katay yaha hwanzu6ta. Ka zləηaftá həη ta traku dza'a trata həη ta da6a wutak ndusa nda Libiya. Ka zliηtá həη ta wupay ta tiηwa kwambalu. Ma tsaya tama, ka tiηwu falak.

¹⁸ Gamahtsimani, ka klambarə tsa falak ya ta aηni katakata. Ka zlraftá ηni ta hlapta huzla ma tsa kwambalu ya ka pghay da drəf.

¹⁹ Badu ma hkəna fitik, ka hlaftá hahəη nda dzva taη ta huzla ksa slna ma kwambalu ka pghaghata da drəf.

²⁰ Kidaghi fitika ηni, nghava a fitik wu, nghava a tekwatsa wa. Fərtufərtə tsa falak ya katakata. Ta had mnay kazlay: Ta dza'a mbaku ηni kə'a ma ghəηa ηni wa.

²¹ Nda kđa fitika ηni zaη a ηni ta skwa zay wa. Ka sli'aftá Pwal ma takataka taη, ka'a nda həη mantsa: «Zwana amu, ka má ta snatá kuni ta gwada da ta mnay kazlay: Ma sli'af mu ma Kret kə'a kay ná, ma grumus a na falak na wa.

²² Skwi ta mnaghunata yu ndanana ná, drawa ηuduf, had ya dza'a zadavaghuta dər turtuk mataba ghuni wu, kwambalu yeya dza'a zwađuta.

²³ Ta na rvidik gita ná, ghunigiha ghuna Lazglafta ta duhwalhani. Tsa Lazglafta nza yu ka ηani, nda ya ta maganata yu ta slna ya.

²⁴ Ka'a nda i'i ná, «ma zləη ka ta zləη Pwal, dza'a laghala ka sladata ta kəma mgham Sesar. Wya guli zđaghanzđa Lazglafta ta hudī, dza'a zlaηzla ta na gwal kawadaga nda kagha na nda hafu,» ka'a.

²⁵ Drama ta ηuduf zwanama, nda fa ghəηa da ta Lazglafta. Tsa skwi mniha tsi ya, grafgra yu kazlay: Dza'a magaku manda va tsaya kə'a.

²⁶ Nziya nza tsi ná, dza'a zləmbatá tavata sana hadik ta tsavata ma drəf mu,» ka'a.

²⁷ Ta ma ghwanpdə fwada rvidik, ka va klambar tsa falak ya ta aηni ta ghəηa drəfa Madeterane. «Zlah ndusa mu nda hadik tama,» ka tsa gwal ta swa kwambalu ya lamər vli da takala.

²⁸ Ka hbafta həη ta skwi ta ndəgaku ta zu'i ka vzadata da tsa drəf ya ηa dzəgha latani. Ka graftá həη ka mitir hkənmbsak ndəfáη mida. Zadata lu dau' guli, ka

vzəgladata həŋ, ka grəglafá həŋ ka mitir hisamsak tghas mida.

²⁹ Yaha kwambalu da grunťá palaha ka həŋ zləŋaftá zləŋ, ka vazadatá həŋ ta skwa sladanatá kwambalu fwad nda ga mahulhulani ŋa sladanatá tsa kwambalu ya. Ka kzlə həŋ ta tsadakwa vli nda mndər.

³⁰ Ka zbə tsa gwal swa kwambalu ya ta tva hwayaghuta, ka fagata həŋ ta tsa zwanja kwambalu ya, manda gwal ta zba dza'a pghadata skwa slada kwambalu nda ta kəma kwambalu, ka həŋ magay.

³¹ Ka Pwal nda tsa mali ta ghəŋa la sludzi, nda tsa la sludzi ya tani mantsa: «Ka nzamə a na mnduha na ma na kwambalu na wu katsi ná, katafta a kuni ta vgha wu,» ka'a.

³² Na tsa snaŋta taŋ mantsa ya ná, ka ratsinťá həŋ ta tsa təaŋha tsa zwanja kwambalu ya ka zlidinťa ta drəf.

³³ Ta ghwanj a vli ka tsadaku tama wu, ka Pwal mantsa: «Kdəkwardək, tsuwatsa ta skwa zay, ma ghwanjpdə fwada fitika ghuni na ta fa ghəŋ mazlay, ta daŋ a kuni ta skwa zay wa.

³⁴ Kdəkwardək, tsuwatsa ta skwa zay ŋa ŋaghunatá ta ŋuduf. Had ya ma kaghuni dza'a dədavaghuta swidani dər ka turtuk wu,» ka'a.

³⁵ Kdawkani ta tsa gwada ya, ka klafta tsi ta buradi, ka rfanaghatá Lazglafta ta ghəŋani ta kəma taŋ demdem, ka balanaptá tsi*, ka zay.

³⁶ Ka draftá sanlaha ta ŋuduf, ka zə hahəŋ guli.

³⁷ His dərmaq nda ndəfəŋ mbsak mku' mida ŋni ma tsa kwambalu ya.

³⁸ Manda baghafta taŋ, ka hlaftá həŋ ta alkama ka pghaghata da drəf ŋa htanaghutá ndəgaku ma kwambalu.

Badzuta kwambalu

³⁹ Tsadakwa vli, sew tsatsafa a gwal swa kwambalu ta vli ka ga həŋ wu, ama ka ngəhanťa həŋ ta sana maslirŋitsa vli ka wutak. Ka ma da magaku tsi ná, ka həŋ ka kla tsa kwambalu ya nda ta tsa wutak ya.

⁴⁰ Ka ratsidinťá həŋ da drəf ta tsa skwiha ta kəl lu ka sladanatá kwambalu ya. Ma va tsaya guli, ka palidinťá həŋ ta zu'a skwa swa kwambalu. Ka sli'anafťá həŋ ta wupay

nda ta kəma kwambalu nda ta tvi ŋa tinjway falak, ka kla həŋ nda tvə sgam ya.

⁴¹ Ka lagha həŋ grunťá duvruhwa ta wutak. Ka laghu ghəŋa tsa kwambalu ya tes dida, lavgliŋ a ta gigdavata ŋa sabə wa. Ka lagha gamtsa'uwakwa drəf 6lidinťá tsa kwambalu ya nda tvə mndərani.

⁴² Ka kumə la sludzi ta pslidinťa la vu'a, kabga yaha ya dər turtuk da ndapta mataba taŋ nda bibinja.

⁴³ Ka pyaftá tsa mali ta ghəŋa la sludzi ya ta həŋ ta dza'a magay, kabga va a ta slanaghata skwi ta Pwal wa. Ka'a mnata mantsa: «Inda gwal nda sna ta hlimi ya ná, ka vala həŋ ta drəf, ka dza'a həŋ ta 6lu.

⁴⁴ Sanlaha ya, ka la həŋ ta kataku, ka ta na sləahwa na kwambalu na a tsi,» ka'a. Mantsa ya magata həŋ, kəl hahəŋ ka katagaptá vgha demdem ka labə ta 6la ghwa.

28

Pwal ma Malta

¹ Tahula katagapta ŋni ta vgha, Malta hga tsa vli ta tsavata ma drəf ya, ka ŋni zlra snaŋta.

² Mnduha ma tsa luwa ya ná, ŋerma mnduha həŋ, ka tsu'afťá həŋ ta aŋni. Ka vanjaghata həŋ ta vu gik, kabga ta nzaku imi, kaka nda mtsal guli.

³ Ka hlafta Pwal ta nivi ka pghay ta ghəŋa tsa vu ya, tsaw mamu mupuha mida. Snayni ta hurfukwa vu, gi takwatsak lafi ta dzva Pwal.

⁴ Nghay gwal ma tsa luwa ya ta tsa mupuha ya kzəghəla ta dzva Pwal, ka həŋ mataba taŋ mantsa: «Ta psła mndu na mndu na kahwathwata. Zlahzlah katagapta tsi ta vgha ma drəf kay guli ná, ta zlighisa a yu wu, ba va ta dzaghata da ka guma Lazglafta nda tsi,» ka həŋ.

⁵ Ka wuslikidinťá Pwal ta tsa mupuha ya da vu. Had sana skwi ta ghunanťa dekdek wa.

⁶ Kzla ghuyanaftani ta Pwal ka gi zləmbatani ka mtutani a tsi, ŋa lamndu si ta kzlay. Ka nzakw həŋ ná, had sana skwi magana tsi wa. «Sana Lazglafta na mndu ná,» ka həŋ mbədglavata.

⁷ Ndusa nda tsa vli ya, mamu vla sana mali ta ghəŋa tsa hadik ta tsavata ma drəf

* 27:35 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:42.

ya. Publijus hga tsa mndu ya. Tsatsi ta tsu'aftá aṅni, ka payaṅnatá vli dīna, ka zatá ṅni ta fitik hkən ga taṅ.

⁸ Tsaw ta hani dani ma Publijus ta ghzləṅ ta 6asa ṅudidar nda klu tani. Ka lagha Pwal da nghanaghata, ka fanaghatá tsi ta dzvu, ka maga du'a da Lazglafta ta ghəṅani, ka mbanaftá tsi.

⁹ Manda mbanafta Pwal ta tsa mndu ya, ka sli'adaghatá gwal kul dughwanaku ta tsa hadik ta tsavata ma drəf ya slanaghata, ka mbambanaftá tsi ta həṅ.

¹⁰ Ka va vlə həṅ ta skwi kavghakavgha ṅa ṅni. Ta sli'i ṅni ka dza'a da kwambalu guli, ka tsakanaftha həṅ ta inda skwi dza'a kata aṅni ma mbada ṅni.

Bhadaghata Pwal da luwa Ruma

¹¹ Tahula tili hkən, ka sli'aftá ṅni ka lami da kwambala luwa Alegzandri, ta hgə lu ka «lazglafta la mbuhwali,» ta zagaptá vyani ta tsa hadik ta tsavata ma drəf ya.

¹² Bhadaghata ṅni da luwa Sirikuz, ka zata ṅni ta fitik hkən hada.

¹³ Ka sli'aftá ṅni hada ka 6hadaghata da luwa Regiyu. Gamahtsimani, ka saf falaka Sud, ka 6hadaghata ṅni da luwa Puzul badu mahis.

¹⁴ Hada, ka slafta ṅni ta zwanama ma zlghay nda ṅuduf. Ka həṅ mantsa: «Kdəkwdək, zawaza ta luma kawadaga nda aṅni,» ka həṅ nda aṅni. Mantsa ya ka ṅni 6hadaghata da luwa Ruma.

¹⁵ Ka snaṅta zwanama ma zlghay nda ṅuduf ta nzakway ma luwa Ruma kazlay: Wa'a həṅ ta sabi kə'a, ka sli'aftá həṅ ka sagha da guya aṅni ha ta luma Apyus nda ya ma sana vli ta hgə lu ka vla hani hkən ya. Nghay Pwal ta həṅ, ka rfu tsi ta Lazglafta, ka ufəglavafta vghani.

¹⁶ Bhadaghata ṅni da luwa Ruma, ka zlanəṅtá lu ta tvi ta Pwal ṅa dza'ani nzaku ma ṅani dzuguvi nda ghəṅani, kawadaga nda sludzi ta nghay.

Mna gwada Pwal ma luwa Ruma

¹⁷ Badu mahkəna fitik, ka hagaftá Pwal ta gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Ka'a nda həṅ tskavar həṅ mantsa: «Zwanama da, had sana skwi magana yu ta la amu wa. Dmanaf a yu ta tva nzakwa dzidziha mu

wu, ama ka ksafatá lu ta i'i ka vu'a ma luwa Ursalima. Daga hada, ka lamə yu da dzva la Ruma.

¹⁸ Dawadipta tsahaya ta vli, ka kumə həṅ ta zlidista, kabga had sana skwi ksidif həṅ nda tsi prək ka dzatá i'i wa.

¹⁹ Tsaw va a aṅni ta zliṅta wu, ka la Yahuda. Ka si mantsa tsi ná, nda nza tkwe' tama ka kla na guma da na ta kəma mgham Sezar, ka yu. Aṅ mndani, ka wla yu ta la'ini a ka yu wa.

²⁰ Tsaya tama kəl yu ka zba nghanṅta kaghuni ka gwadaṅta mu ta tsa gwada ya. Ta ghəṅa tsa skwi faf la Isra'ila ta ghəṅ tida ya tsamta lu ta i'i ma zida,» ka'a.

²¹ Ka həṅ nda tsi mantsa: «Had sana delewer vindaf lu ta kagha mutsaf aṅni da la Zudiya wa. Had ya dər turtuk mataba zwana amu ta sagha da mnaftá gwada ta kagha dər ka vzaftá rutsak ta kagha wa.

²² Ta kumay aṅni ta snaṅtá skwi ta ndanu kagha ka ghəṅa gha nda ma wa gha. Skwi ya snaṅ aṅni ná, nda ndəgha gwal ta pgha rutsak ta na lfida dina ghuni na,» ka həṅ.

²³ Ka tsafatá həṅ ta sana fitik tama ṅa gwayavata taṅ. Badu tsa fitik ya, ka sli'aftá ndəghata həṅ ka lagha slanaghatá Pwal ma vla nzakwani. Ka zraftá Pwal ta paslay, ka mnay ṅa taṅ ta gwada ta ga mgham Lazglafta, daga gasərdək, ha tekulemes fitik, ṅa tđakta ghunislaka taṅ ta ghəṅa gwada ta Yesu. Ka mnə tsi ta gwada ma deftera zlahu Musa, nda ya ma deftera la anabi, ṅa taṅ.

²⁴ Ka ksafatá fəlma sanlaha ta tsa gwada ta mnə tsi ya, ta kwalaghutá sanlaha ta tsu'afta dekdek.

²⁵ Ka traptá həṅ ta dzraftawi ka skwa turtuk, ka gazlə heṅ. Ka Pwal nda həṅ mantsa: «A ta ṅa Sulkum nda ghuba ta mnay ṅa dzidziha ghuni nda ma wa anabi Isaya kazlay:

²⁶ «La da slanaghatá na mnduha na, ka ka nda həṅ na:

Dza'a nda sna kuni nda sləməṅa ghuni, ama tsatsafta a kuni dekdek wa.

Dza'a nda ngha kuni nda ira ghuni, ama tsəmafta a kuni dekdek guli wa.

²⁷ Nana mnduha na ná, təṅtəṅa ghəṅa taṅ.

Dərzliṅdərzi la həṅ ta sləməṅa taṅ,

hahafhaha hən ta ira taŋ,
kabga va'a hən ta nghan̄ta nda ira taŋ wu,
va a hən ta snaŋta nda sləmən̄a taŋ guli wu,
da lamə tsi da ɲudufa taŋ,
da mbədaktá hən ta vgha tvə i'i,
da mbanaf̄ta* yu ta hən kə'a ya kay."

²⁸ Ala wya tsi tama, ghunafghuna Lazglafta ta na Lfida Gwada na da gwal kul nzakway ka la Yahuda. Hahən, dza'a snay hən,» ka'a.

[²⁹ Kɔakwa Pwal ta mnatá tsa gwada ya, ka gazlaghutá la Yahuda nda zlərday mataba taŋ.]

³⁰ Ka zatá Pwal ta vaku rən rən his ma tsa həga ta plə tsi nda pla ya. Ta tsu'ay ta inda mndu ta lagha slanaghata hada guli.

³¹ Pyaf a lu wu, ka mnə tsi ta gwada ta ghən̄a ga mghama Lazglafta. Ka taghə tsi ta skwi ta ghən̄a Mgham Yesu Kristi, had sana skwi ta gurtsaŋta wa.

* 28:27 Ngha ta Isaya 6:9-10.

Tsgħa ta lwa Pwal ƚa La Ruma

Ga zgwa Pwal

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi ta vindaftá na delewer na. Lazglafta ta hgaftá i'i ƚa nzakwa da ka mnda għunayni. Tsatsi ta zbaptá i'i ƚa dza'a da mna Lfida Gwada ni ƚa mnduha.

² Tsa Lfida Gwada ya ná, nda kda fitika tamafta Lazglafta ta imi ta sləmən ƚa għəjani tvə la anabi ghalya, ka vindaftá hən ƚa gwada ta għəjani ma deftera Lazglafta.

³ Ta għəjani zwanani ya ka mnda səla yaga lu ma zivra mgham Dawuda tsa gwada ya.

⁴ Ma sli'agaptani ma mtaku, ka kliginjá Lazglafta ta għəjani nzakwani ka zwanani nda mbrakwani ta tsa Yesu Kristi Mghama mu ya. Ka mutsaftá tsi ta inda mbrakwa Sulkum nda għuđa.

⁵ Nda ma Yesu Kristi zdiđinjta Lazglafta ta huđi, ka nidiđta ka mnda ghunay ƚa dza'a da mna gwada ni ƚa inda mndəra mnduha kavghakavgha, ƚa zlgħafta tañ ka snata tañ. Mantsa dza'a kəl hən ka vlanjta glaku ta Yesu Kristi.

⁶ Kaghuni guli ná, tekw kuni mataba tsa mnduha ya, kabga hagafhaga Yesu Kristi ta kaghuni ƚa nzakway ka ƚani.

⁷ Inda kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma, dvuđva Lazglafta ta kaghuni, ka hgaftá tsi ta kaghuni ƚa nzakway ka ƚani. Ka nza zđakatahuđa Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta għəjani ghuni.

Mamay Pwal ta nghanagħatá gwal zlgħay nda ƚuđuf ma luwa Ruma

⁸ Karaku ná, ta rfanagħarfa yu ta Lazglafta da nda ma Yesu Kristi ta għəjani kaghuni demdem, kabga ta kulay lu ta zlgħay nda ƚuđufa ghuni ma inda vli ta għəjani hađik.

⁹ Nda sna Lazglafta ya ta maganata yu ta slna nda ƚuđufa da turtuk ma mnay da ta Lfida Gwada ta għəjani Zwanani, ta skwi dza'a yu mnay. Nda sna kazlay: Ma inda fitika ndəbay da ta dzvu ná, ta kulay yu ta kaghuni kə'a.

¹⁰ Inda fitik yu ta maga du'a da Lazglafta ƚa gi vlihatani ta tvi ka ta kumay tsi ƚa ɓhadaghata da da kaghuni sizlay,

¹¹ kabga ta mamay yu katakata ta ngħantá kaghuni. Ta kumay yu ta dguvusta mu ta skwi ya vliha Sulkum ƚa sgagħu-nagħatá mbraku ta tva Lazglafta.

¹² Skwi ta ndanu yu ná, ta kumay yu ta vluvusta mu ta mbraku, ta vlagħunatá i'i ta mbraku nda ƚa da ma zlgħay nda ƚuđuf, ta vlihatá kaghuni ta mbraku nda ƚa ghuni ma zlgħay nda ƚuđuf.

¹³ Zwanama da, ta kumay yu ta snanja ghuni kazlay: Nda kda fitika da ta zba ɓhadaghata da kaghuni kə'a, ama kulam gita ta mutsaf a yu ta fitik wa. Ta kumay yu ta ɓhadaghata da ƚa maga slna mataba ghuni, ya dza'a kla kaghuni ta kəma ta kəma manda ya ta magə yu mataba san-laha ma mnduha ta sana hađikha ya.

¹⁴ Dguvta għəjani da ka mnanata da ta Lfida Gwada ta inda mnduha, ƚa la Grek, ƚa gwal nda hiđa nda ya ƚa gwal kul hiđaku tani. ƚa gwal nda guna sləmənja tañ nda ya ƚa gwal kul gunaku sləmənja tañ tani.

¹⁵ Tsaya tama ta kəl yu ka kuma ɓhadaghata da da kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma guli ƚa mnagħunatá Lfida Gwada.

Mbrakwa Lfida Gwada

¹⁶ Ksa a hula ta i'i ka mna Lfida Gwada ƚa mnduha wa. Tsa Lfida Gwada ya ná, mamu mbrakwa Lazglafta mida ƚa mba inda mndu ta zlgħafta. ƚa zrafta nda la Yahuda karaku, tahula tsa ƚa kday nda la Grek.

¹⁷ Tsa Lfida Gwada ya ta maray kinawu ka Lazglafta ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwata tawa irani zlgħafər hən. Hađ sana tvi wu, ta għəjani tsa zlgħay nda ƚuđuf ya kwenkwen. Nda nza manda ya nda vinda ma deftera kazlay: Mndu ta zlgħafta Lazglafta ná, tsaya mndu tdukwata tawa ira Lazglafta, tsa mndu ya guli dza'a nzata nda hafu* kə'a.

Gwal dmaku mnduha ta għəjani hađik demdem

¹⁸ Daga ta luwa ta margamata Lazglafta kazlay: Nda ɓasa ƚuđufani ta għəjani

* 1:17 Ngha ta Habakuk 2:4.

inda dmakuha ta magə mnduha, nda kwala taŋ kul haď ta vla glaku ŋani kə'a. Dza'a tsanaghatsa ta guma ta hən, kabga ghwadaka skwi ya ta magə hən ná, ta hawuha ta kahwathwata.

¹⁹ Skwi má ŋa sŋaŋta ta ghəŋa Lazglafta ná, difaghu a wu, dəday ta daʔi nzakwani, kabga maranaŋmara Lazglafta ta hən.

²⁰ Nzakwa Lazglafta kaghəŋani nda mbrakwani ya ŋa kdekedzen ná, skwi ya kul laviŋtá lu ta nghan̄ta ya. Ama daga ka yawu zrafta ghəŋa haďik, laviŋlava lu ta nghan̄ta nda ta tva skwiha ya maga tsi. Ta haď mndu nda psiaftawi da tsi wa.

²¹ Aŋ mndani, nda sna mnduha kazlay: Mamu Lazglafta kə'a kulam nda tsa, haď hən ta vla glaku ŋani wu, haď hən ta rfanaghata guli wa. Katək ná, zwaďuta zwaďu hən ma ndanu. Ka nzamtá hən ma grusl, sna a hən ta skwi tdukwa wa.

²² Gwal nda hiďa aŋni ka hahən ta gray, tsaw ka rgha hən.

²³ Má ŋa tsəlɓay taŋ ta tsəlɓu ka vla glaku ŋa Lazglafta ya ta nzaku nda hafu ŋa kdekedzen ya ná, ka laghu hən da tsəlɓu ŋa skwa wuyay tsaf lu manda mndu kul haď hafu mida. Sanlaha ma tsa skwa wuyay ya ná, manda tsatá zarak hən, manda nimitak fwaď səla mista taŋ tsatá sanlaha, manda tsatá nahadik sanlaha.

²⁴ Tsaya kəl Lazglafta ka zliŋtá mnduha ŋa maga skwi ya kumaŋ maya taŋ. Mantsa tama ka magə hən ta skwa hula nda vgha taŋ mataba taŋ.

²⁵ Ka zluŋtá hən ta kahwathwata Lazglafta ka laghwi sna tsakalawi. Ka laghwi hən da tsəlɓu ŋa skwiha ya tsat-saf Lazglafta, ka maga slna ŋa taŋ, ka kwalaghutá tsəlɓu ŋa Lazglafta ta tsatsaftá inda skwi. Tsatsi ya raŋ zləzlvay ŋa kdekedzen. Amin.

²⁶ Tsaya kəl Lazglafta ka zliŋtá hən ŋa maga skwa hula. Zlan̄zla mi'aha ta guya vgha nda zgwana, ka laghwi da guya vgha nda mi'aha manda hahən, skwi ya kul raku magay kadzenkadzen.

²⁷ Manda tsaya zgwana guli, zlan̄zla hən ta guya vgha nda mi'aha, ka kakə hara'uwa sani nda sani ta hən, ka laghwi hən guya vgha zgun nda zgun, skwi ya kul raku

magay kadzenkadzen. Ka tđanaktá hən ta ghəŋa taŋ ta guma ya prək nda ghwadaka skwi ya maga hən.

²⁸ Manda va ya kwalaghu hən ta sŋanatá Lazglafta ya, ka zliŋtá Lazglafta guli ta hən mista tsa ghwadaka ndana taŋ ya. Ka magə hən ta skwi kul raku.

²⁹ Ndəghundəgha ghwadaka skwiha kavghakavgha ta magə hən: Ta ŋaslu hən, ta tsagana hən, ta sidi hən, ta draku hən, ta psia mndu hən, ta zlərdawi hən, ta tsaghutá mndu hən, ka matsaŋwaslay hən, ta tsa mndəra mndu hən,

³⁰ ta vza rutsak hən ta mndu, ghuma Lazglafta hən, ta ghazenzen hən, ta gla ghən hən, ta ghərbaku hən. Me' ka hən ta dzatá vgha ŋa maga ghwadaka skwi. Sna a hən ta gwada da dadaha taŋ wa.

³¹ Haď ghən da hən wu, maga a hən ta skwi ta mnata hən wu, dva a hən ta mndu wu, tawa a hən ta hidahida ta mndu wa.

³² Mataba tsa guli ná, ta nda sna hən kazlay: Inda gwal ta nzakwa mndərga tsa nzakuha ya ná, mtaku skwi ta ran̄tá hən kə'a. Magay ta magə hən ta tsa skwiha ya kwen̄kwen̄ yeya a wu, ta ghubay hən ta gwal ta maga tsa skwiha ya guli.

2

Guma Lazglafta

¹ Kagma mndu ya ta nzakway ta tha mndu, dər wa ka, haď ka nda psiaftawi baďu guma wu, kabga ma tsa tsay ta tsə kagma ta guma ta sanlaha ya ná, ta tsə ta ghəŋa gha ka. Tsa kagma ta tsanaghatá guma ta mndu ya ná, ta magay kagma ta va tsa skwiha ya.

² Nda sna amu kazlay: Ta tvani tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghəŋa gwal ta maga skwiha mantsa ya kə'a.

³ Kagma mndu ya ta tsanaghatá guma ta ghəŋa gwal ta maga skwiha mantsaya, wya ta magaymagay kagma kay guli. Ta grə ka ná, dza'a ndapnda ka ma guma Lazglafta rki na?

⁴ Lazglafta ná, dagala zdaku da tsi, dagala ksa ŋuďuf da tsi, ghudza a nda ghudza ta skwi wa. Ta gagə nda gaga kagma tama rki? Ari sna a wa kagma kazlay:

Tsa zɔ́akwa Lazglafta ya ta tɪ́ŋwa kagha ɲa mbə́ɔ́anafta gha ta nzakwa gha kə́'a ka ná?

⁵ Ma tsa tənətá ghə́ɲa gha ya, ka kwalaghutá ka ta mbə́ɔ́anaftá nzakwa gha ya ná, guma ɓasatá ɲudúfa Lazglafta ta tɔ́anakta ka ta ghə́ɲa gha. Dza'a ksafksa guma ta kagha, bađu ɓasafta Lazglafta ta ɲuduf ta ghə́ɲa mnduha, ɲa tsanaghatani ta guma nda tvani ta inda mndu.

⁶ «Ŋa vlanɲani ta nisəla inda mndu taɓta slani maga* tsi.»

⁷ Ŋa gwal ta gɔ́data ta maga skwiha ɔ́inaɔ́ina ɲa mutsa glaku nda sgit, nda hafu ɲa kɔ́kedzenj ya, dza'a vlanɲa Lazglafta ta nzaku nda hafu ɲa kɔ́kedzenj ta hən.

⁸ Ŋa gwal ta ga sidi nda Lazglafta, ka kwalaghutá sna kahwathwata ka laghwi da maga ghwaɔ́aka skwiha ya ná, dza'a ghuzlananghuzla Lazglafta tiri ta hən.

⁹ Inda mndu ta maga ghwaɔ́aka skwi, dza'a ghuzlananghuzla Lazglafta tiri. Ŋa zrafta ta la Yahuda karaku, ka da sagha ta la Grek.

¹⁰ Ama ɲa gwal ta maga skwiha ɔ́inaɔ́ina ya, dza'a vlanɲa Lazglafta ta glaku nda sgit nda zɔ́aku ta hən. Ŋa zrafta ta la Yahuda karaku, kada sagha ta la Grek guli.

¹¹ Mantsa ya ná, haɔ́ Lazglafta ta gala mndu wa.

¹² Inda gwal ta maga dmaku kul haɔ́ zlahu Musa da hən, dza'a rwaku hən ɔ́ar má haɔ́ tsa zlahu ya da hən. Inda gwal ta maga dmaku, mamu tsa zlahu ya da hən guli, nda tsa zlahu ya dza'a tsanaghata lu ta guma ta hən.

¹³ Gwal ta snatá tsa zlahu Musa ya a gwal ta nzakway tɔ́ukwa da Lazglafta wu, ama gwal ta nzakway ta ksa slna manda ya kumə tsa zlahu ya gwal ta nzakway tɔ́ukwa da Lazglafta.

¹⁴ Gwal kul nzakway ka la Yahuda ná, sna a hən ta zlahu Musa wu, tsaw bađu sani, ta magay hən ta skwi manda ya ta kumə tsa zlahu ya. Haɔ́ zlahu da hən wu, vɔ́ɔ́da hahən ta nzakway ka tsa zlahu ya.

¹⁵ Tsaya tama ná, slna tan ta maranɲa kazlay: Tsa skwi ta kumə zlahu ta magay lu ya ná, nda vinda ma ɲudúfa tan guli manda tsaya ɲa tan. Ta ndanay hən bađu masani

kazlay: Skwi ɔ́ina maga yu, skwi ɔ́ina a maga yu wu kə́'a.

¹⁶ Tsaya tama, mandana Lfiɔ́a Gwaɔ́a ta mnə yu na, manda tsaya dza'a nzakwa tsi bađu dza'a ghunagata Lazglafta ta Yesu Kristi ɲa tsanaghatá guma ta ghə́ɲa inda skwi nda ɔ́ifa ma ɲudúfa mnduha ya.

Kwalaghuta la Yahuda ta snatá zlahu

¹⁷ Kagha ta mnay kazlay: La Yahuda i'i kə́'a ta dihaftá vgha ta zlahu Musa, ta ghə́ɔ́aku ta Lazglafta,

¹⁸ nda sna yu ta skwi ta kumə Lazglafta ka ka, nda sna yu ta skwi ɔ́ina ma snanɲa ɔ́a ta zlahu Musa ka ka,

¹⁹ nda fa ghə́ɲa gha kazlay: Prək i'i ka dzugwa gwal nda ghulpa kə́'a. Tsuwaɔ́aka gwal ma grusl yu ka ka ta ndanay,

²⁰ mnda tagha skwi ɲa gwal kul snanɲa skwi yu ka ka, mnda taghanaftá skwi ta zwani yu, kabga taghadif tagha Zlahu Musa ta inda skwi nda kahwathwata tani ka ka.

²¹ Mantsa nzakwani, ta tagha skwi yu ɲa sanlaha ka ka, tagha a ka ɲa ghə́ɲa gha rki? ɔ́ina a ghali wu ka kagha ta mnay, tata ghali kagha kay guli.

²² ɔ́ina a hliri wu ka kagha ta mnay, tata hliri kagha kay guli. Husihahusa skwa wuyay ka ka, tata ghalay kagha ta skwi ma hə́ga skwa wuyay.

²³ Ta ghə́ɔ́aku kagha ta nzakwa zlahu Musa mamu da kagha, ta maga a kagha ta tsa skwi ta kumə zlahu ya kay guli wa. Razanaf a ka ta Lazglafta nda tsa ra?

²⁴ Tsaya kəl lu ka vindafta ma deftera Lazglafta kazlay: Ta gwaɔ́a ta kaghuni ta kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka raza Lazglafta kə́'a†.

²⁵ Mantsa nzakwani, ka ta magay kuni ta skwi ta kumə zlahu katsi, ta tvani tsa tsatá fafaɔ́a ghuni ya. Ala ka si nda tsa fafaɔ́a gha, ta maga a ka ta skwi ta kumə zlahu wu katsi, nda nza ka manda mndu kul tsaku fafaɔ́ani.

²⁶ Lagha mndu kul tsaku fafaɔ́ani ka maga skwi ta kumə zlahu Lazglafta ní, haɔ́ Lazglafta dza'a ngha tsa mndu ya manda mndu nda tsa fafaɔ́ani ra?

* 2:6 Ngha ta Zabura 62:13, nda Mahdihi 24:12. † 2:24 Ngha ta Izekiyel 36:20, Isaya 52:5.

²⁷ Ya wya tsa mndu ya ná, had lu ta tsa fafađ ma nzakwa mndəra taŋ wu, ama ta magay ta skwi ta kumə zlahu. Had tsa mndu ya dza'a tsaghaghatá guma ta kagha mndu ta kwalaghutá maga skwi ta kumə zlahu ya ra? Ta wya kay guli, mamu vindatá zlahu Musa da kagha, nda tsa fafađ gha guli.

²⁸ Vərđa mnda la Yahuda ná, tsa ta ng-haku tsakwam ya a wa. Vərđa tsatá fafađ guli ná, tsa tsa lu ta nghaku miviđani ya a wa.

²⁹ Vərđa mnda la Yahuda ná, ma ŋuđuf nzakwani. Vərđa tsatá fafađ guli ná, ma ŋuđuf. Skwi ta vlata Sulkum ná, zlahu ya vindaf lu nda vinda a wa. Vərđa mnda la Yahuda ná, da Lazglafta ta mutsa tsatsi ta ghubaku, da mndu a wa.

3

Had mndu ta nzakway tđukwa wa

¹ Ndaw malaghuta la Yahuda ka lamndu? Nu hayhaya tsatá fafađ na?

² Ndađa a nzakwani ta nghadaptá lu ta nghaynghay wu, kabga tiŋəl ŋa taŋ vlagata Lazglafta ta gwadani.

³ Ka si kwalaghukwala sanlaha ma həŋ ta zlgħafta ná, dza'a pyafpya tsa slna palamapalama taŋ ya ta nzakwa Lazglafta ka ŋərma ra?

⁴ Pyaf a wu! Dər má ta tsakalawi inda mnduha ná, kahwathwata ŋa Lazglafta ta mnay, manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«kagha Lazglafta,
ka gwadagwada ka ta gwada ná, nda sna lu
kazlay:

tđukwa tsa gwada gha ya kə'a.

Dər má tsafha lu ta rutsak ta kagha,
fləwəd dza'a saba ka ma gumani.»*

⁵ Ka si tsa ghwadaka skwi ta magə amu ya dza'a maraŋtá nzakwa Lazglafta tđukwa katsi ná, nu ka mu dza'a mnay tama? Dza'a mnay mu kazlay: Tudukwa a Lazglafta wu kə'a tsamaghar tsi ta guma rki? Ma tsa vli ya ná, manda va ya gwadə lamndu gwadata yu ta tsa gwada ya.

* **3:4** Ngha ta Zabura 51:6. † **3:18** Ngha ta Zabura 14:1-3 nda 53:2-4 nda 5:10 nda 140:4 nda 10:7 nda Isaya 59:8 nda Zabura 36 2.

⁶ Mantsa a wu! Ka tđukwa a Lazglafta wu katsi ná, wa ka'a dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha na?

⁷ Ka si tsa tsakalawa da ya ta malaghutá kligiŋta kahwathwata Lazglafta, ka nzaku tsi ŋa vlanťá glaku katsi, kabgawu dza'a kəl lu ka tsadighatá guma kazlay: Mnda dmaku ka kə'a tama?

⁸ Ka si mantsa ya tsi ní, nu kwal lu kul mnay kazlay: Magama dmaku kada saba skwi dīna kə'a? Nu kul magə lu manda ya ta tsanavata sanlaha ta gwada kazlay: Mantsa ya ta mna həŋ kə'a nda aŋni ya na? Nda ra ka tsanaghata Lazglafta ta guma ta tsa mnduha ya.

Gaga inda mnduha ta dmaku

⁹ Kinawu nzakwani tama! Malaghumala amu la Yahuda ka hamata gwal kul nza-kway ka la Yahuda rki? Malaghumala a amu wa. Ka yu mnata kay ná, nda la Yahuda tani, nda la Grek tani, hahəŋ dem-dem nzanaghanza dmaku ta həŋ.

¹⁰ Nda nza manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«had mndu tđukwa ta wa ira Lazglafta wu,
dər turtuk had wa.

¹¹ Had mndu nda sna ta skwi wu, had ya ta psa Lazglafta wa.

¹² Inda taŋ mbəđanambəđa həŋ ta hul ta Lazglafta,

nda zada həŋ demdem. Had ya dər turtuk
ta maga skwi dīna wu,

dər turtuk had wa.

¹³ Wa taŋ ná, manda gunatá kulu nzakwani.

Nda ghanika taŋ ta nana həŋ ta mnduha.

Ghwana mupuhwa ma huta ta wa taŋ.

¹⁴ Dagala ksi'i nda ŋaslu ma wa taŋ.

¹⁵ Nda tsəra səla taŋ ŋa dza'a dzata mndu.

¹⁶ Inda tvi labə hahəŋ ná, nda hwanzađa
inda vli,

ta wahu inda mnduha.

¹⁷ Sna a həŋ ta tva zđaku wa.

¹⁸ Had zləŋa Lazglafta† da həŋ dekdek wa.»

¹⁹ Aŋ mndani, nda sna amu ka kazlay: Inda skwi ta gwadə zlahu ná, ŋa gwal vla Lazglafta ta tsa zlahu ya ŋa taŋ ta gwada tsi kə'a. Tsaya tama ná, had mndu nda psłaftawi ta kəma Lazglafta wu, kada

snaŋta inda mndu kazlay: Gaga həŋ ta dmaku ta kəmani kə'a.

²⁰ Tsaya tama, hađ mndu dza'a nzakway ka mndu tđukwa ta kəma Lazglafta ta ghəŋa vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu wa. Zlahu ná, nda nza ŋa snanamtá mnduha kazlay: Gaga kuni ta dmaku kə'a.

Zlghay nda ŋuđuf ta nanaftá mndu ka mndu tđukwa

²¹ Ndana tama, maranaŋmara Lazglafta ta tvi ta mnduha dza'a kəl həŋ ka nzakway ka tđukwa mnduha ta kəmani. Tsa nzaku tđukwa ya ná, nda ma zlahu a ta nzakwa lu wa. Mnəŋmna zlahu Musa nda la anabi guli ta gwada ta ghəŋani.

²² Tsaya tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tđukwa ta kəmani ya nda nza nda ma zlghafta dər wa ta Yesu Kristi. Hađ ya galap Lazglafta, dər la Yahuda dər gwal kul nzakway ka la Yahuda wa.

²³ Inda taŋ gaga həŋ ta dmaku traptra həŋ ma snaŋtá sgita Lazglafta.

²⁴ Ka zdanaŋta Lazglafta ta huđi ta həŋ ka mbalay, ka nanaftá həŋ ka gwal tđukwa ta kəmani nda ma Yesu Kristi ta pligintá həŋ ma dmaku.

²⁵ Tsa Yesu Kristi ya vla Lazglafta ŋa mtutani ta ghəŋa inda mnduha ka planatá dmakwa taŋ nda usani nda ma zlghafta taŋ ta Yesu Kristi ŋa maraŋta kazlay: Tuđukwa tsatsi kə'a. Tsa dmaku si ta magə mnduha ghalya ya ná, ka nzata Lazglafta manda skwi kul nghanja,

²⁶ ksana ksa ta ŋuđufani. Manda va tsaya ta mara Lazglafta ndana guli kazlay: Tuđukwa tsatsi kə'a. Tsatsi, tđukwa tsatsi. Ta kumay guli ta nanafta ka gwal tđukwa ta gwal ta zlghaftá Yesu.

²⁷ Ka si mantsa tsi tama ní, ta mamu skwa ghuba ghəŋ nda tsa tama rki? Hađ wa. Kabgawu? Kabga zlghay nda ŋuđuf ŋərma skwi, snanatá skwi ta kumə zlahu a wa.

²⁸ Nda sna amu kazlay: Nda ma zlghay nda ŋuđuf mutsafta mnduha ta nzata ka gwal tđukwa ta kəma Lazglafta kə'a, nda ma snatá skwi ta kumə zlahu a wa.

²⁹ Lazglafta ná, ŋa la Yahuda nda ghəŋa taŋ ra? Lazglafta gwal kul nzakway ka

la Yahuda a guli ra? Mantsa nzakwani, Lazglafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ya guli,

³⁰ kabga turtuktuk Lazglafta. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tđukwa ta gwal nda tsa fafađa taŋ nda ma zlghay nda ŋuđufa taŋ. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tđukwa ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda ma zlghay nda ŋuđufa taŋ guli.

³¹ Ma tsa zlghafta zlghaf mu ya tama guli ná, hərdiŋhərda mu ta zlahu ra? Hərdiŋ amu wu, katək ná, ŋlanafta ŋlanaf mu ta zlahu.

4

Grafta nda nzakwa Abraham

¹ Ndana tama, nu dza'a mu mnay taghəŋa Abraham ta nzakway ka dzidza mu? Nahgani mutsaf tsi ma nzakwani?

² Ka si má ma slnani maga tsi mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tđukwa ta wa ira Lazglafta katsi ná, ma ranra ghubayni ta ghəŋani, ama ta wa ira Lazglafta a tama wa.

³ Waka deftera Lazglafta ta mnay na? Ka lu ta mnay ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzlgha Abraham ta Lazglafta, tsaya* kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tđukwa ta wa irani» kə'a.

⁴ Ka magamaga mndu ta slna ná, ta planapla lu ta nisəlani. Tsa skwi plana lu ya ná, mbəhay a mbəha lu wu, skwi ta ranja ya.

⁵ Ama ka lagha mndu ka zlghaftá Lazglafta nda ŋuđufani klaf a ta ghəŋani ka mndu tđukwa ta kəma Lazglafta ta ghəŋa tsa slnani ta magə tsi ya wu katsi, dza'a klafkla Lazglafta ta tsa mndu ya ka mndu tđukwa ta wa irani. Mndərga tsa mndu ya guli ná, nda sna kazlay: Mamu tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá gwal dmaku ka gwal tđukwa ta wa irani kə'a.

⁶ Manda va tsaya ka mgham Dawuda guli ta fay ma lahani ta ghəŋa gwal ya klaf Lazglafta ka gwal tđukwa ta wa irani dər má maga a həŋ ta skwi đina. Tsa mnduha ya ná, mamu rfu da həŋ, ka'a.

⁷ «Rfu da gwal plana Lazglafta ta dmakuha taŋ, ga həŋ.

* 4:3 Ngha ta Zlrafta 15:6.

Rfu da gwal hērdiŋ Lazglafta ta dmakuha taŋ

⁸ Rfu da mndu kul hađ Mgham Lazglafta ta mbəda dmakwani†.»

⁹ Tsa rfu mnə mgham Dawuda ya ná, ta ghəŋa gwal nda datsa fafađa taŋ re, ari nda gwal kul datsaku fafađa taŋ guli a na? Ka mu kay na: «Zlghafzlgha Abraham ta Lazglafta kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tđukwa ta wa irani, ka mu.»

¹⁰ Yawu mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tđukwa ta wa ira Lazglafta na? Daga ta kul tsaku fafađani re, ari tahula tsanatá fafađ a na? Daga ta kul tsaku fafađani.

¹¹ Ma fitika nzakwani ta kul tsaku fafađani, ka klaftá Lazglafta ka mndu tđukwa ta wa irani, kabga vəl zlghaftani. Tahula tsa ka tsatá tsi ta fafađ. Ka nzaku tsa tsatá fafađani ya, ka ŋizla marantá nzakwani tđukwa ta wa ira Lazglafta. Abraham ná, dani ma inda gwal kul tsaku fafađani ya, ama ka zlghaftá həŋ ta Lazglafta, ka klaftá Lazglafta ta həŋ ka gwal tđukwa ta wa irani, manda ŋa Abraham ya.

¹² Nda nza ka dani ma gwal nda tsa fafađa taŋ guli, ka ksafksa həŋ ta sadá zlghay nda ŋuđufa da mu Abraham ta zlghaftá Lazglafta daga ta kul tsaku fafađani ya.

Tanafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta gwal ta zlghafta

¹³ Tanafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta Abraham nda zivrani tani kazlay: Dza'a vlaghavla yu ta ghəŋa hađik‡ kə'a. Tanaf a Lazglafta ta imi ta sləməŋ kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wu, ama kabga vəl klafta Lazglafta ka mndu tđukwa ma zlghaftani.

¹⁴ Ka si gwal ta maga skwi ta kumə zlahu dza'a mutsa tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta mndu ya katsi ná, bətbət tsa zlghafta zlghaf lu ya, hađ hayhaya tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləməŋ ta mndu ya nda tsa tama wa.

¹⁵ Zlahu ná, ta klakkla ta basa ŋuđufa Lazglafta, ama ka hađ zlahu wu katsi, hađ sana skwi ŋa ɓlanapta wa.

¹⁶ Tsaya tama ná, ma zlghafta nda ŋuđuf kəl Lazglafta ka vlatá tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləməŋ ta mndu ya. Ka mbalay vlata tsi guli. Nda nza tsa skwi taf tsi ta imi ta sləməŋ ya ŋa inda zivra Abraham. Nza a ka ŋa gwal ta sna skwi ta kumə zlahu kweŋkweŋ wu. Nda nza guli ka ŋa inda gwal ta zlghafta nda ŋuđuf manda ŋa Abraham ta nzakway ka Da mu demdem ya.

¹⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta ka-zlay: Fafa yu ta kagha ka dani ma inda mndəra mndu§ kə'a. Nda nza Abraham ka Da mu da Lazglafta ya zlghaf tsi nda ŋuđuf. Tsa Lazglafta ya ta vranamtá hafu ma gwal nda rwa. Tsatsi nda mbrakwa hgagaptá skwi kul hađ ŋa nzakwani mamu.

¹⁸ Fəglaf a lu ta ghəŋ sizlay wu, tsaw mataba tsaya ná, nda fa ghəŋa Abraham, zlghafzlgha ta Lazglafta kəl tsi ka nzata ka dani ma inda mndəra mnduha*, manda ya mnana Lazglafta kazlay: Dza'a nda ndəgha zivra gha kə'a ya.

¹⁹ Ta mnanatá Lazglafta ta tsa gwađa ya ta Abraham ná, ta ghwan a imani ka hda dərmaek wa. Nda sna guli kazlay: Nda ghada halata i'i kə'a. Guli ná, lula fitika yay markwa taŋ ta nzakway ka Sara ta zwan.

²⁰ Dgan a ta ghəŋ dekdek ta ghəŋa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ wu. Katək ná, zlghay nda ŋuđufani ta vlantá mbraku, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

²¹ Grafgra guli kazlay: Tsa skwi tidif Lazglafta ta imi ta sləməŋ ya ná, mamu nda mbraku ŋa magata guli kə'a.

²² Tsaya tama kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tđukwa† tawa irani.

²³ Ka klafkla Lazglafta ka mndu tđukwa ta wa irani ka deftera Lazglafta mnata ya ná, ta ghəŋa Abraham ndaghəŋani a nza-kwa tsa gwađa ya wu,

²⁴ nda nza guli ta ghəŋa amu, ka zlghafzlgha mu ta Lazglafta ta sli'aganaptá mghama mu Yesu ma mtaku ya. Dza'a klafkla ta amu guli ka gwal tđukwa ta wa irani.

²⁵ Lazglafta ta vlatá tsa Yesu ya ma dzva mnduha ŋa dzata ta ghəŋa dmakwa mu. Ka sli'aganaptá tsi guli ma mtaku ŋa nzakwa

† 4:8 Ngha ta Zabura 32:1-2. ‡ 4:13 Ngha ta Zlrafta 12:2-3, 17:4-6, 22:15-18. § 4:17 Zlrafta 17:5. * 4:18 Zlrafta 15:5. † 4:22 Ngha ta Zlrafta 15:6.

mu ka gwal tdukwa ta wa irani.

5

Slərɓaptá ta zughu nda Lazglafta

¹ Ndana tama, nda nza mu ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta ma zlglafta mu nda ɲuduf. Mamu zdaku mataba mu nda tsi nda ma Mghama mu Yesu Kristi.

² Nda ma tsa Yesu Kristi ya mutsafta mu ta zɗakatahuda Lazglafta nda ma zlglafta mu nda ɲuduf. Ta tsa zɗakatahudi ya sladafta amu ka rfu, kabga nda fa ghəŋa mu ta gwata Lazglafta nda amu ma glakwani.

³ Ta ghəŋa tsaya guli ná, ta rfu mu nda ghuya ɗaŋwa ta ghuyə mu, kabga nda sna amu kazlay: Ta taghay ghuya ɗaŋwa ta ksa ɲuduf kə'a.

⁴ Ksa ɲuduf ta klaktá ghuɓasaptá ghuya ɗaŋwa. Tsa ghuɓasaptá ghuya ɗaŋwa ya guli ta klaktá faftá ghəŋ ta Lazglafta.

⁵ Ka faffa mu ta ghəŋ ta Lazglafta ná, nzata a ka bətbət wu, kabga maramaŋmara Lazglafta ma ɲudufa mu kə'a ɗvutá amu nda ma Sulkumani ya vlama tsi.

⁶ Mantsa nzakwani, ta ma fitika nzakwa mu kul haɗ mbrakwa mu ná, ka saha Yesu Kristi mtuta ta ghəŋa gwal dmaku ma fitik ya kumaŋ Lazglafta.

⁷ Nda bla ka fata mndu ta ghəŋani ɲa mtuta ta ghəŋa mndu ta nzakway tdukwa. Ka waya ka skwi ba dza'a laviŋlava ta fata ghəŋani ɲa mtuta ta ghəŋa mndu ta maga skwi ya ɗina.

⁸ Ka Lazglafta maramaŋtá ɗvutani ta amu na: Ta ma fitika nzakwa mu ta ma dmaku ta saha Yesu Kristi mtuta ta ghəŋa amu.

⁹ Ma tsa mtuta mtu Yesu Kristi ta ghəŋa amu ya, ka klaftá Lazglafta ta amu ka gwal tdukwa ta wa irani. Mantsa tama ná, nda fa ghəŋa amu kazlay: Dza'a mbamafmba Yesu Kristi ma ɓasa ɲudufa Lazglafta kə'a.

¹⁰ Ma fitika nzakwa mu ka ghuma Lazglafta ná, ka slərɓaptá tsi ta zughu mataba mu nda tsi nda ma mtuta mtu zwaŋani. Mantsa tama guli ná, ya nda slərɓa zughu mataba mu nda tsi ya, nda fa ghəŋa mu guli kazlay: Dza'a mbamafmba nda ma hafa zwaŋani kə'a.

¹¹ Tsaya kwenkwen yeya a wu, ta ghərbaku mu ta Lazglafta nda ma Yesu Kristi ta slərɓaptá zughu ndanana mataba mu nda Lazglafta ya.

Gwada ta ghəŋa i Adamu nda Kristi

¹² Samsa dmaku da ghəŋa haɗik nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Adamu. Ka klaktá dmaku ta mtaku, kəl mtaku ka lanaghatá inda mndu, kabga gaga inda mndu ta dmaku.

¹³ Ma kdaku Lazglafta ka vlanɗá zlahu ta Musa ná, mamu dmaku ma ghəŋa haɗik. Ma fitika nzakwani ta kul haɗ zlahu ná, haɗ lu ta kulaftá dmaku wa.

¹⁴ Kulam nda tsa, daga ta Adamu ka sagha ta Musa ná, ta ga mghamani mtaku ta ghəŋa mndu, nduk ta ghəŋa gwal kul gatá dmaku manda ɲa Adamu.

Adamu ná, ta grə nda tsa mndu dza'a sagha nda sa ya lu.

¹⁵ Nda dga katakata na nzakwa mbalay vla Lazglafta nda nzakwa Adamu. Mantsa nzakwani, ta ghəŋa dmakwa mndu turtuk ta nzakway ka Adamu ná, dagala mnduha ta rwuta. Ama malaghumala tsa mbalaya Lazglafta ta vlata ya. Tsa mbalayani vla tsi nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi ya ná, klanakkla ta zdaku ta ndəghata mnduha katakata guli.

¹⁶ Tsa mbalay vla Lazglafta ya ná, skwi ɗina ɲani ta magata ka ɲa tsa mndu turtuk ta gatá dmaku ya. Manda gatá tsa mndu turtuk ya ta dmaku ná, ka ksutá guma Lazglafta ta inda mnda səla. Ama tahula vlanɗa Lazglafta ta zɗakatahuda ni ta mnduha ɗər má dagala dmaku maga həŋ mndani, ka klaftá tsi ta həŋ ka gwal tdukwa ta wa irani.

¹⁷ Nda ma dmaku ga mndu turtuk lanaghata mtaku ta inda mndu. Ama nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi mutsafta mnduha ta zɗakatahudi katakata da Lazglafta. Ka mbalay vlanɗa tsi ta tsa zɗakatahuda ni ya ta həŋ, ka klaftá tsi ta həŋ ka gwal tdukwa ta wa irani nda ma Yesu Kristi, ɲa mutsafta taŋ ta hafu ɲa kɗekedzen, ɲa zay taŋ ta mgham kawadaga nda tsi guli.

¹⁸ Mantsa tama, manda va nzakwa dmakwa mndu turtuk ta klakta kəl guma ka hbutá inda mndu ya, manda va tsaya

guli ná, slna tđukwa maga mndu turtuk ta nanaftá inda mndu ka gwal tđukwa guli, ka plinjá tsi ta inda mndu ma guma, ka mutsaftá hən ta hafu ɲa kdekedzen.

¹⁹ Manda va nzakwa mndu turtuk ta kwalaghutá snanató gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nuta ka gwal dmaku ya, manda va tsaya guli ná, mndu turtuk ta snanató gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nzakway ka tđukwa mnduha ta wa ira Lazglafta.

²⁰ Ma sagha zlahu Musa, ka sgavaghata saba dmaku ta dafi. Ma vli sgavagha dmaku ya ná, malaghumala sgəglavaghata zđakatahuda Lazglafta guli.

²¹ Manda va nzakwa gay dmaku ta mgham nda ma mtaku ya ná, manda va tsaya ta ga zđakatahuda Lazglafta ta mgham nda ma nzaku tđukwa ɲa mutsa hafu ɲa kdekedzen nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

6

Gwal nda ndi'a vgha taj nda Yesu ná, mamu hafu da hən

¹ Nu ka mu dza'a magay tama ndana? Ka gdavata mu ma dmaku kada sgavaghata zđakatahuda Lazglafta re, ari ki?

² Mantsa a dekdek wa! Mtugudun mta amu ta dmaku, wa ka amu dza'a gdəglamta ma dmaku na?

³ Sna a kuni kazlay: Ma magamatá batem ná, nda ndi'a mu nda Yesu Kristi, mtumta mu kawadaga nda tsi nda tsa kə'a ra?

⁴ Ma magamatá batem ná, nda gwa mu nda tsi ma mtakwani, padampađa lu ta amu kawadaga nda tsi. Ka sli'aganaptá mbrakwa glakwa Da ta Yesu Kristi ɲa nza-kwa amu guli nda lfiđa hafu.

⁵ Anj, nda ndi'a amu kahwathwata nda tsi ma fitika mtuta mtu mu kawadaga nda tsi. Manda va tsaya guli ná, sli'agapsli'a mu ma mtaku manda va ya sli'agap tsatsi ɲa nzakwa mu nda lfiđa hafu.

⁶ Dina ka snanja mu kazlay: Tsa nzaku si ta nzaku mu ghalya ya ná, zləɲaf zləɲa lu ta udza zləɲay kawadaga nda Kristi kə'a, kabga ɲa zadánatá tsa mbrakwa dmaku ma vgha mu ya. Yaha mu kđanjá nzaku ka

vu'a dmaku ka lu, kəl lu ka magata manda tsaya.

⁷ Mndu ya ta mtuta ná, falau' vghani da dmaku.

⁸ Ka lagha mu ka mtuta kawadaga nda Kristi katsi ná, nda fa ghəɲa mu guli kazlay: Dza'a nzaku mu nda hafu kawadaga nda tsi kə'a.

⁹ Nda sna amu kazlay: Sli'agapsli'a Kristi ma mtaku, mtugəлта a guli wu kə'a. Ta had mtaku nda mbraku ta ghəɲani wa.

¹⁰ Tsa mtuta mtu tsi ya ná, turtuk-tuk mtuta tsi ta ghəɲa dmakwa mnduha. Ndanana ná, nda hafu tsatsi. Ka ɲa Lazglafta ta nzakwa tsi ta nzakwani.

¹¹ Manda tsaya kaghuni guli, dina ka snanja ghuni kazlay: Nda mta kuni, nda dga vgha ghuni nda dmaku kə'a. Ta nzaku kuni nda hafu ɲa Lazglafta, kabga nda ndi'a vgha ghuni nda Yesu Kristi.

¹² Mantsa tama, yaha dmaku gəgəлта mgham ta ghəɲa na slu'uvgha ghuni ta mtaku na. Yaha kuni snanató skwi ya ta kumə tsi.

¹³ Ma zlanaj kuni ta dmaku ta fawayha ghuni ɲa maga dmaku. Katək ná, vlanjavla ta ghəɲa ghuni ta Lazglafta, kabga nda nza kuni ka gwal nda hafu ta sli'agapta ma mtaku. Zlanajwa fawayha ghuni ta Lazglafta, ka maga tsi ta skwiha ya tđukwa nda hən.

¹⁴ Mantsa tama, ta had dmaku nda ga mgham ta ghəɲa kaghuni wu, kabga ta mista zlahu a kuni wu, mista zđakatahuda Lazglafta kuni.

Vu'a dmaku mu re, vu'a Lazglafta a mu na?

¹⁵ Kinawu nzakwani tama! Ka maga mu ta dmaku kabga kwala mu ta kul had mista zlahu, laghula mu dista zđakatahuda Lazglafta rki? Mantsa a dekdek wa!

¹⁶ Sna a kuni kazlay: Ka fafa kuni ta ghəɲa ghuni manda vu'a mndu ka snanató gwadani ná, nda nza kuni ka vu'a tsa mndu ta snu kuni ta gwadani ya kə'a ra? Lavinlava ka ta nzakway ka vu'a dmaku, ɲa klay dmaku ta kagha da mtaku. Lavinlava ka ta snanató ɲa Lazglafta, ɲa naghafu Lazglafta ka mndu tđukwa ta ghəɲa vəl snanata gha ta gwadani.

¹⁷ Rfama ta Lazglafta! Ghalya si nda nza kuni ka vu'a dmaku. Ndanana, snasna kuni nda inda nɔɔɔfufa ghuni ta dughwana skwi ya ta taghu lu ɲa inda mnduha dem-dem, ka taghaftá kuni.

¹⁸ Manda pligighunista ma dmaku, ka nutá kuni ka vu'a maga skwi tɔɔkwa.

¹⁹ Manda va ya ta gwadɔ mnda sɔla ta gwadaghunata yu ta na gwadɔ na, kabga pɔɔɔɔɔɔ a kuni ta snaɲta wa. Ghalya ná, si zliɲzla kuni ta fawayha ghuni ka vu'a maga ɲɔɔɔɔka skwiha, nda dmakuha ɲa kwal kul sna gwadɔ da Lazglafta. Ndanana tama ná, zlaɲwazla ta fawayha ghuni ka vu'a maga skwi tɔɔkwa ɲa nzakway ka gwal ta snanatá ɲa Lazglafta.

²⁰ Ma nzakwa ghuni ka vu'a dmaku ná, Zɔɔɔgaghuna a maga skwi tɔɔkwa wa.

²¹ Slɔnawu tsa maga kuni tama? Wya ka skwa hula tsa skwiha ya ndana, kabga mtaku kɔɔavakta tsa skwiha ya.

²² Ndana tama guli ná, pligighunispla lu ma dmaku ka nutá kuni ka kwalva Lazglafta ka mutsaftá kuni ta nzata nda ghuɔa ma nzakwa ghuni, ɲa mutsay ghuni ta hafu ɲa kɔɔekedzeɲ ma kɔɔavaktani.

²³ Manda va tsaya ná, ka ta ga dmaku mndu, nisɔlani ná mtaku ya. Ama skwi ka mbalay ta mutsu lu da Lazglafta ná, hafu ɲa kɔɔekedzeɲ ya ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi Mghama mu.

7

Grafta nda nzakwa i marakw nda zɔ'ala

¹ Zwanama ɔa, nda sna kaghuni ta zlahu. ɲa kaghuni nda sna ta zlahu ya, ta mna yu ta na gwadɔ na kazlay: Ta ma nzakwa mndu ta ndiri ta ga zlahu ta mgham ta ghɔɲa mndu kɔ'a.

² Ka graghunaf gra yu ɔa! Marakw ga mndu ná, hbafhba zlahu ta zɔ'ala taɲ ka ta ndiri zɔ'ala taɲ. Ala, ka mtumta zɔ'ala taɲ katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ta hbafta ta zɔ'ala taɲ ya.

³ Ka ta ndiri zɔ'ala taɲ, ka sli'aftha tsi ka laghwi da sana mndu katsi, hliri ta magɔ tsa marakw ya nda tsa. Ala ka mtumta zɔ'ala taɲ katsi, falau' vghani ma tsa zlahu

ya, dɔr sli'aftha tsi ka laghu wuma ta sana mndu ná, hla a ta iri nda tsa wa.

⁴ Manda va tsaya nzakwani nda kaghuni guli zwanama. Ma mtuta Kristi ta udza zlaɲay ná, mtumta kaghuni guli kawadaga nda tsi, nda dga vgha ghuni nda zlahu. Nda nza kuni ka ɲa sana mndu, ka ɲa tsa mndu ta sli'agapta ma mtaku ya, ɲa magay mu ta skwi ɔina ɲa Lazglafta.

⁵ Ghalya, ma fitika nzakwa mu ta maga skwi ta kumɔ maya mu ná, dmaku tsa skwi ya ka zlahu ta mnay ɲa mu. Na tsa snaɲta mu mantsaya, ka mamaftá mu ta maga tsa skwi lmaf lu ya. Ka ksɔ tsa ghwadaka skwiha ya ta slna ma amu, ka kla amu da mtaku.

⁶ Ndanana tama ná, falau' vgha mu da zlahu, mtuguduɲmta mu ta tsa zlahu ya si ta hbamata ya. Lavinɲlava mu ta maganatá slna ta Lazglafta ma lfida nzaku ta mara-maɲta Sulkum. Manda tsa vindaf lu ma zlahu ghalya ya a ta magɔgɔlta mu wa.

Nzakwa zlahu nda dmaku

⁷ Nu ɲa mnay tama? Zlahu ná, dmaku ya ra? Dmaku a wa. Ama ka má had ka zlahu wu ná, ma sna a yu ta dmaku wa. Ka má mniha a zlahu kazlay: Ma hara'u ka ta iri ta skwa mndu kɔ'a ná, ma sna a yu kazlay: Dmaku* ya kɔ'a wa.

⁸ Mantsa ya tama, ka mutsaftá dmaku ta gaganaftha inda hara'uwa skwiha ma i'i nda ma zlahu. Ka má had ka zlahu wu ná, gratá skwi nda mta na dmaku.

⁹ Ghalya, ma kwala ɔa ta kul snaɲta zlahu ná, ta nzutá nzakwa ɔa yu. Manda snaɲta ɔa ta zlahu, ka nzatá dmaku nda hafu,

¹⁰ ta mtutá i'i. Lazglafta ná, vlavla tsatsi ta zlahu ɲa mutsa hafu, ama ka klaghatá tsi ta i'i da dmaku.

¹¹ Mutsafmutsa dmaku ta tvi, ka klaftá tsi ta zlahu ɲa nana i'i ka ga dmaku, ka dzihatá.

¹² Tsaw zlahu ná, sagha daga da Lazglafta. Inda gwadɔ ya mna tsi ná, nda ghuɔa, tɔɔkwa nzakwani, ɔina guli.

¹³ Tsaya tama ní, lavinɲlava skwi ɔina ta dzihata ra? Lavinɲ a wu, dmaku katɔk ta dzihata. Tsa dmaku ya ta klaftá tsa ɲɔrma skwi ya, ka dzihata nda tsi, kabga ɲa snaɲta

* 7:7 Ngha ta Sabi 20:17 nda Vrafta ta Zlahu 5:21.

kɔavakta nzakwa dmaku. Nda ma zlahu saba dmaku dɛday ta daɓi, nda kɔavakta ɓadzatani tani.

Mnda sɛla nɔ, ɲurdika dmaku ya

¹⁴ Nda sna amu kazlay: Sagha daga da Lazglafta na zlahu kɛ'a. Tsaw i'i nɔ, mnda sɛla yu habu dmaku.

¹⁵ Kahwathwata nɔ, sna a yu ta skwi ta magɛ yu wu, haɗ yu ta maga skwi ta kumɛ yu wu, tsa skwi ta husihata ya katɛk ta magɛ yu.

¹⁶ Tsaw ka tsa skwi kul kumɛ yu ya ta magɛ yu katsi, tsaya kɛl yu ka grafta kazlay: Skwi ɗina zlahu kɛ'a.

¹⁷ Tsa ghwadaka skwi ta magɛ yu ya nɔ, i'i a ta gay wa, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

¹⁸ Nda sna yu kazlay: Haɗ skwi ɗina ma i'i, ma na slu'uvgha i'i na wu kɛ'a, na skwi ta kumɛ yu ta mnay. Ta kumay yu mɔ ta maga skwi ɗina, triɗ laviɲ a yu wa.

¹⁹ Haɗ yu ta maga skwi ɗina mɔ ta kumɛ yu wu, skwi kul ɗinaku kul kumɛ yu, ta magɛ yu.

²⁰ Ka ta magay yu ta skwi kul kumɛ yu katsi nɔ, i'i a ta gay wu, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

²¹ Wya skwi ta tapaf ta yu tazlay ma vgha ɗa: Ka maga yu ta skwi ɗina ka yu ya nɔ, gi ka ghwadaka skwi kɛ'a ta nuta.

²² Ma hyahya ɲudufa ɗa ya nɔ, zɗigihazɗa zlahu Lazglafta.

²³ Ama ma vgha ɗa, ta tapaf tapa yu ta sana ghwadaka skwi ta lmu nda vɛrɗa skwi ɗina ya ta ndanu yu. Tsa ghwadaka skwi ma i'i ya, ta na i'i ka vu'a dmaku.

²⁴ ɗaɲwa ɗa ɲa ɗa gra! Wa dza'a dgiyata nda na vgha ta kla i'i da dmaku na na?

²⁵ Ta rfay yu katakata ta Lazglafta ta mbidifta nda ma Yesu Kristi.

Tsaya tama nɔ, ma ghɛɲa ɗa ya nɔ, ta kumay yu ta sna zlahu Lazglafta, ama ma vgha ɗa ya, zlahu dmaku ta laghu yu da snay.

8

Nzakway nda mbrakwa Sulkum nda ghuɓa

¹ Ndanana tama, tsanaghata a Lazglafta ta guma ta gwal nda ndi'a vgha taɲ nda Yesu Kristi wu,

² kabga mbrakwa Sulkum nda ghuɓa ta vlamatɔ hafu nda ma Yesu Kristi ta ga mgham ta ghɛɲa i'i. Mbrakwa tsa Sulkum nda ghuɓa ya ta klaptɔ i'i ma mbrakwa dmaku nda ɲa mtaku tani.

³ Traptra zlahu Musa ta maga tsa slna ya, kabga hta ta mbrakwa mnda sɛla ta pyafta ka magata. Ama ka magatɔ Lazglafta ma ghunagatani ta zwanjani turtuktuk ma slu'uvgha manda ɲa gwal dmaku, ɲa klagamapta ma dmaku. Nda tsaya tsanaghata Lazglafta ta guma ta dmaku ta magɛ mnda sɛla.

⁴ Kada laviɲta mu ta nzaku manda ya ta kumɛ zlahu kɛ'a kɛl tsi ka magata mantasa ya, ɲa nzay mu ta nzaku manda ya ta kumay Sulkum, manda ya ta kumɛ slu'uvgha a wa.

⁵ Gwal ta nzaku manda ya ta zɗaganatɔ slu'uvgha nɔ, tsa ɲa slu'uvgha ya ta laghu hɛɲ da snay. Gwal ta nzaku manda ya ta zɗaganatɔ Sulkum nda ghuɓa ya guli, tsa ɲa Sulkum nda ghuɓa ya ta laghu hahɛɲ da snay.

⁶ Ka laghula lu da snanatɔ ta ɲa skwi ta zɗaganatɔ slu'uvgha katsi nɔ, kla ghɛɲ da mtaku tsa. Ka laghula lu da sna skwi ta zɗaganatɔ Sulkum nda ghuɓa katsi guli nɔ, kla ghɛɲ da hafu nda ya da zɗaku tsa guli.

⁷ Gwal ta laghwɛ da snanatɔ ɲa skwi ta zɗaganatɔ slu'uvgha nɔ, ghuma Lazglafta hɛɲ, kabga haɗ hɛɲ ta sna zlahu Lazglafta wu, traptra hɛɲ ta snata.

⁸ Gwal ta maga skwi ta zɗaganatɔ slu'uvgha nɔ, laviɲ a hɛɲ ta maga skwi ta zɗaganatɔ Lazglafta wa.

⁹ Ama kaghuni, haɗ kuni ta maga skwi manda ya ta zɗaganatɔ slu'uvgha wa, manda ya ta zɗaganatɔ Sulkuma Lazglafta ta nzaku ma kaghuni ta nzakwa kuni ta nzaku. Ka haɗ Sulkuma Kristi ma mndu wu nɔ, ɲa Kristi a tsa mndu ya wa.

¹⁰ Ka si mamu Kristi ma kaghuni katsi, ta vlaghunavla Sulkumani ta hafu, kabga naghunafna Lazglafta ka gwal tɗukwa ta wa irani. Aɲ mndani dza'a mtumta kuni ta ghɛɲa vɛl magata ghuni ta dmaku.

¹¹ Ka si ta nzaku Sulkuma tsa mndu ta sli'aganaptɔ Yesu ma mtaku ya ma kaghuni katsi, va tsa mndu ta sli'aganaptɔ Kristi ma mtaku ya, dza'a vranamtɔ hafu

ma tsa slu'uvgha ghuni ta mtuta nda ma tsa Sulkumani ta nzaku ma kaghuni ya.

12 Ka si mantsa tsi tama zwanama, ka dməŋ tsa nzaku ya ta amu. Dəməŋa nzaku manda ya ta zdəganatá slu'uvgha a wa. Had amu ta nzay manda ya ta zdəganatá slu'uvgha wa.

13 Ka manda ya ta zdəganatá slu'uvgha ka kuni nzaku katsi ná, dza'a mtaku kuni. Ala, ka zlanənzla kuni ta ghəŋa ghuni ta Sulkum ka dzata tsi ta skwiha ta zdəganatá slu'uvgha ghuni katsi, dza'a nzakway kuni nda hafu.

14 Inda gwal ta pghə Sulkuma Lazglafta ná, nda nza həŋ ka zwana Lazglafta.

15 Tsa Sulkum vlaghuna Lazglafta ya ná, had ta nighunista ka vu'a ŋa zləŋglay ghuni ta zləŋ wa. Tsa Sulkum ya ná, naghunafna ka zwana Lazglafta. Nda ma tsa Sulkum ya ta hga mu ta Lazglafta ka «Aba, Da!» kə'a.

16 Tsa Sulkuma Lazglafta ya ta mnay ŋa sulkuma vgha mu kazlay: Zwana Lazglafta amu kə'a.

17 Ka si nda nza mu ka zwanani, dza'a mutsay mu ta skwi ya payamaf tsi. Nda amu tani, nda Yesu Kristi tani, kawadaga mu dza'a mutsa tsa skwi payamaf tsi ya, kabga kawadaga mu ta ghuya danwa, kawadaga mu guli nda tsi dza'a mutsa tsa glaku ya.

Nərma skwi ya faf mu ta ghəŋ tida

18 Grafgra yu kazlay: Nana ghuya danwa ta ghuyə mu na ná, had lu dza'a walanja gray nda tsa glaku dza'a maramanja Lazglafta ya wu kə'a.

19 Inda skwi zlagəŋiŋ Lazglafta ná, nda mndər ta kzla həŋ ta tsa fitik dza'a maranja Lazglafta ta zwanani ya.

20 Tsaw tsa skwiha zlagəŋiŋ Lazglafta ya ná, nuna həŋ ka skwa bətbət, nda dvay tan a nuta həŋ mantsaya guli wu, Lazglafta ta dvaftá nzata tan mantsa* ya. Tsaw ta nda fa ghəŋani ta skwi dza'a tsi magay dazlay,

21 kabga mamu fitik ya dza'a plinjta tsi ta inda skwi ya zlagigij tsi, ma ga vu'a rwaku. Ŋa mutsay tan ta glaku manda ŋa zwana Lazglafta, ŋa nzakwa tan flau' vgha tan.

22 Nda sna amu kulam gwatna, ta ŋizi inda skwiha zlagigij Lazglafta, ta basa vgha həŋ manda marakw ta basa yaku.

23 Hahəŋ ndaghəŋa tan yeya a wu, nda amu tinlaghu Lazglafta ta vlamatá Sulkumani ya tani, ta basay basay amu guli ma vgha mu, ka kzla fitika vərda nzakwa mu ka zwana Lazglafta, ŋa nzata mu nda vərda ka falau'wa ta vgha mu.

24 Ma fatá ghəŋa mu mbamafta Lazglafta. Ka nda ghada nghanja skwi ya faf lu ta ghəŋ tida ná, fəgla a lu ta ghəŋ tida wa. Tata fay lu ta ghəŋ ta skwi ya ghada lu ta nghanja ra?

25 Ala, ka nda fa ghəŋa mu ta skwi ta kul nghanja mu katsi ná, nda ksata ŋuduf ta kzla mu ta tsa skwi ya.

26 Manda tsaya guli ná, ta katay Sulkum nda ghuəba ta amu guli ma hta ta mbrakwa mu. Sna a amu ta maga du'a manda ya ta raku wu, ama ka ndəbu Sulkum kaghəŋani ta dzvu da Lazglafta da manaka amu nda ŋizi, kul lavinjta lu ta mnay nda wi.

27 Lazglafta ná, nda sna tsatsi ta kdavakta skwi ma ŋudufa mndu. Nda sna ta skwi ta kumə Sulkum ta daway, kabga manda ya ta kumə Lazglafta ta dawa Sulkum da tsi ta skwi ŋa gwal ta nzakway ka ŋani.

28 Nda sna amu guli kazlay: Ŋa dinakwa tan mida ta maga Lazglafta ta inda skwi ŋa gwal ta dvuta, tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga tanjan ya.

29 Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga tanjan ya, ghadughada ta nanaf ta həŋ ŋa gara vgha nda zwanani, ŋa nzakwa tsa zwanani ya ka zumali mataba ndəghata zwanama.

30 Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta ya, tsa hahəŋ ya hagaf tsi guli. Tsa gwal hagaf tsi ya guli, hahəŋ nanaf tsi ka gwal tdukwa ta wa irani. Tsa hahəŋ nanaf tsi ka gwal tdukwa ta wa irani ya, tsa hahəŋ ya vlanj tsi ta glaku ta həŋ.

Dvuđva Lazglafta ta amu

31 Ka si mantsa tsi, nu ta ŋa mnay mu ta ghəŋa tsaya tama? Ka si ŋa mu Lazglafta ya ní, wa dza'a dzanjta kəma nda amu na?

* 8:20 Ngha ta Zrafta 3:17.

³² Lazglafta ná, pyaghu a ta zwanjani wa. Vlagavla ka mtuta tsi da manaka amu dem-dem. Wa kə'a dza'a kwal kul vlamatá inda skwi kawadaga nda tsatsi tama?

³³ Wa dza'a tsaftá skwi ta gwal zabap Lazglafta na? Had' mndu wa. Lazglafta ta hlaftá hən̄j ka gwal tdukwa ta wa irani.

³⁴ Wa ya dza'a laviŋta ksutá hən̄j ma guma na? Yesu Kristi ná, mtumta. Ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta maga du'a da manaka amu.

³⁵ Wa dza'a dgamata nda dvuta ya dvu Kristi ta amu na? Ghuya dan̄wa re, skwi ta malaghutá mbrakwa mu re, giri re, maya re, pda l̄gut re, nzaku ta wa h̄dak re, budugwa a dza'a dgamata na?

³⁶ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ta ghəŋa gwada ta kagha ta kəl̄ ŋni ka nzakway ta wa h̄dak inda fitik.

«Ta kəl̄ lu ka ngha aŋni manda tuwakha ta klə̄ lu ta tumbła† kə'a.»

³⁷ Ma inda tsa skwiha ya ná, fərtapfərta amu ma zatá ghwa, nda ma mndu ya ta dvutá amu.

³⁸ Manda va tsaya nzakwani, nda sna yu kazlay: Dər má mtaku tsi, dər má nzata nda hafu tsi, dər má duhwalha Lazglafta tsi, dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta luwa tsi, dər má nzaku ndanana tsi, dər má nzaku ta kəma a tsi,

³⁹ dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta ghəŋa hadik a tsi, dər má skwi kighkigh zaghutani ta ghudzifa luwa tsi, dər ma skwi kighkigh zaghutani da ghuvata hadik tsi, had' sana skwi zlaganap Lazglafta nda zlaga dza'a dgamata nda tsa dvu ya dvu Lazglafta ta amu, maraman̄j tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu ya wu kə'a.

9

Lazglafta ta zbaptá la Isra'ila

¹ Kahwathwata na gwada dza'a yu mnay na, ma hga Yesu Kristi, tsakalawa da a wa. Manda tsaya ka nzakwani ka ndana da guli ta mnihata Sulkum nda ghuḅa.

² Ta kuzliha kuzla ta ŋudufa da katakata, nda ŋra ŋudufa da inda fitik,

³ ta ghəŋa zwanama da ta nzakway ka mndəra ini. Ta dər ma Ksi'af̄ta Lazglafta ta i'i, ka dgihata nda Kristi, ta mbanaf̄ta tsi ta hahəŋ, ka yu.

⁴ La Isra'ila hən̄j. Hahəŋ nanaf Lazglafta ka zwanani, hahəŋ maranan̄j tsi ta sgitani, nda hahəŋ dzrafta tsi ta wi, hahəŋ vlan̄j tsi ta zlahu, hahəŋ maranan̄j tsi ta tvi ká hən̄j da tsəl̄bu ta kəmani, hahəŋ tanaf lu ta imi ta sləmən̄j,

⁵ dzidziha tan̄j gwal kulan̄j lu, nda tvi slu'uvgha guli ná, ma mndəra tan̄j saba Kristi. Tsatsi ta hemanatá inda skwi dem-dem. Zləzlvama ŋa dekdek ta Lazglafta. Ka nza tsi mant̄sa.

⁶ Vraghu nda wani a tsa gwada Lazglafta ta mnata ya wu, kabga inda gwal ta nzakway yagap lu ma la Isra'ila a ta nzakway ka vərda la Isra'ila wa.

⁷ Guli ná, inda gwal ta nzakway yagap lu ma mndəra Abraham a ta nzakway ka vərda zivirha Abraham wa. Ka Lazglafta nda Abraham na: «Nda ma Izak* dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

⁸ Ghəŋa tsa gwada ya na: Zivir ya yagap lu nda ma slu'uvgha a gwal ta nzakway ka zwana Lazglafta wa. Ama zwani ya yagap lu nda ta tva dzratawa Lazglafta nda Abraham, zwana zivir.

⁹ Wya tsa gwada ta ta ta imi ta sləmən̄j mnə Lazglafta ya: «Ta vraktá yu kdaghalam mandana luwa ná, nda zwan̄j† ta ghuva Sara,» ka'a.

¹⁰ Manda va tsaya luta tsi nda Rabika markwa dzidza mu Izak, ka yanatá tsi ta mbuhwali.

¹¹⁻¹² Ma kdə lu ka yatá tsa zwaniha ya, ka Lazglafta nda Rabika mant̄sa: «Mali dza'a ndəḅa dzvu da sagəŋ,» ka'a. Ta la a tsa zwaniha ya saha ta hadik, ka snan̄ta tan̄j ta skwi dīna nda ya kul dīnaku nda tsa ta luta tsa gwada ya wa. Nzan̄za tsa skwi ya mant̄sa kada nzakwa skwi ta kumə Lazglafta manda ya tha tsi. Tsa zbaŋ lu ya ná, ŋa nzakwani manda ya ta kumə Lazglafta hgafta lu, ta vəl magatani ta slna a wā.

¹³ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

† 8:36 Ngha ta Zabura 44:23. * 9:7 Ngha ta Zrafta 21:12. † 9:9 Ngha ta Zrafta 18:10-14. ‡ 9:13 Ngha ta Zrafta 25:23, nda Malatsi 1:2-3.

«Zbuzba yu ta Yakubu ka zlanṭá Isuwa‡,»
ka'a

14 Kinawu ka mu dza'a mnay tama? Tudukwa a Lazglafta nda tsa tama wu rki na? Mantsa ya a dekdek wa.

15 Ka Lazglafta nda Musa na: «Ta magana-maga yu ta skwi dina ta mndu ya ta kumə yu ta maganata skwi dina. Ta taway yu ta hidahida ta mndu ya ta kumə yu ta tawata hidahida tida§ guli,» ka'a.

16 Tsaya tama, ka zbaƒ zba Lazglafta ta mndu ná, ta vəl kumafta maya tsa mndu ya a wu, ta vəl magatani ta slna a guli wa. Lazglafta tani ta dvafta maganata skwi dina, ka'a.

17 Wya ka Lazglafta mnanata Fir'awna, ka vindafta lu ma defteri: «Faffa yu ta kagha ka mgham ṅa maravata mbrakwa da ta kagha, nda ya ṅa tinṭa hga da ta ghəṅa hadik* demdem.»

18 Mantsa ya tama ná, ta magay Lazglafta ta skwi dina ṅa mndu ya kumaṅ tsi, ta təṅay ta ṅudufa mndu ya kumaṅ tsi guli.

Manda ya kumaṅ tsi ta maga Lazglafta ta slnani

19 Ka waya ka skwi dza'a mnay ka ṅa da kazlay: Ka si mantsa ya tsi, kabgawu ta kəl Lazglafta ka mnay, magamaga kuni ta dmaku kə'a nda mnduha tama ba? Tsaw waya dza'a laviṅṭa kwalaghutá skwi ya kumaṅ Lazglafta na?

20 Kagha mnda səla, wa hga gha ṅa zlerda ya kumaṅ Lazglafta na? Ta mnay skwi tsaf lu nda rbiṣl ṅa mndu ya ta tsafṭa kazlay: Kabgawu kəl ka ka tsafṭa i'i mandana na kə'a ra?

21 Tsa mnda tsafṭa huzla ya a ta laviṅṭa maga skwi ya kumaṅ tsi nda tsa rbiṣl ya ra? Nda va tsa rbiṣla turtuk ya, laviṅlava ta tsatsafṭa huzla ya ṅa maga slna nda tsi badu gwada, nda ya ṅa maga slnaha badu walaya fitikha.

22 Ka manda tsaya kumaṅta Lazglafta ta maraṅṭa basata ṅudufani, nda maraṅṭani ta mbrakwani ma su'ayni nda ksatá ṅuduf katakata ta ghəṅa gwal nda fa ṅa zwaduta ma basata ṅudufani ya ní, nu ṅa gha mida tama na?

23 Mantsa ya kumaṅta Lazglafta ta sraṅta mnduha ta glakwa sgitaní ṅa gwal tawa tsi ta hidahida ta həṅ, tsa gwal ya thanaf tsi ṅa lami da sgitaní ya.

24 Ama tsa gwal hagaf tsi ya, mataba la Yahuda yeya a wu, kulam mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.

25 Tsaya skwi ya mna tsi ma deftera Huseya:

«Mnduha da kuni,

ka yu dza'a hga gwal kul had ka mnduha da.

Gwal dvu yu kuni,

dza'a hga yu ta gwal si kul dvuta yu.

26 Ma vli ya mnana lu ta həṅ,

«mnduha da a kuni wu» kə'a ya, ma tsa vli ya dza'a hga lu ta həṅ ka Zwana Lazglafta nda hafu†.»

27 Ka Isaya nda ṅani klanṭa lwi nda zwana la Isra'ila guli na: «Dər manda wutak ta wa ghwa yatá zwana la Isra'ila ná, mtsel yeya gwal dza'a mba'ata mataba taṅ.

28 Dza'a sasa Mgham Lazglafta tsanaghatá guma ta ghəṅa hadik demdem, had dza'a laghwi da gərdaƒu wu‡,» ka'a.

29 Manda ya mna Isaya ghalya guli na:

«Ka má pdama a Lazglafta ta Mbruta ta zivir wu katsi ná,

má nda nza mu manda luwa Suduma, má nuna mu manda luwa Gwamura§ guli,» ka'a.

La Isra'ila nda tva mbaku ma zlgħay nda ṅuduf

30 Kinawu tsa tama? Gwal kul nzakway ka la Yahuda ná, zbaṅ a hahəṅ ta nzakway ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta wu, ka mutsafṭa həṅ ta nzakway ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlgħay nda ṅuduf.

31 La Isra'ila ya guli ná, zbaṅzba hahəṅ ta magatá skwi ta kumə zlahu, ṅa nzakway ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta, triƒ traptra həṅ ta magatá tsa skwi kumaṅ zlahu ya.

32 Kabgawu kəl la Isra'ila ka trapta na? Kabga zbaṅ a həṅ nda ma zlgħay nda ṅuduf wu, nda ma magatá skwi kumaṅ zlahu dza'a mutsakwa tsi ka hahəṅ. Ka dzunṭa tuthun ta həṅ «ta palaka tuthun.»

§ 9:15 Ngha ta Sabi 33:19. * 9:17 Ngha ta Sabi 9:16. Isaya 10:22-23. § 9:29 Ngha ta Isaya 1:9 nda 19:23-28.

† 9:26 Ngha ta Huseya 2:1-3 nda 2:25. ‡ 9:28 Ngha ta

³³ Manda ya nda vinda ma defteri kazlay:
Wana yu ta fatá palaka tuthun ma luwa
Siyuna,
pala ya dza'a zlambanaptá mnduha.
Mndu dza'a zlghafta ná,
had' dza'a pghanaghatá hula wu* kə'a ya.

10

Turtuktuk Lazglafta ŋa inda mndu

¹ Zwanama dá, skwi ta kumə yu ma
ŋudufa dá ná, ta kumay yu ta mutsafta la
Isra'ila ta mbaku. Tsaya skwi ta magə yu
ta du'a ta ghəŋa taŋ da Lazglafta.

² Nda sna yu kazlay: Ta zbay həŋ ta
Lazglafta nda ŋudufa taŋ kə'a, ama sna a
həŋ ta vərda tvi wa.

³ Sna a həŋ ta tvi ká Lazglafta ta nanaftá
mnduha ka gwal tdukwa ta wa irani wa. Ŋa
taŋ ŋa taŋ ma zba tva nzaku tdukwa ta wa
ira Lazglafta ta magə həŋ, ka kwalaghutá
həŋ ta tsu'aftá tsa tvi ta kəl Lazglafta ka
nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta wa
irani ya.

⁴ Tsaya tama ná, kdanakkda Kristi ta
zlahu. Inda gwal ta zlghaftá Yesu Kristi ná,
nanaf na Lazglafta ta həŋ ka gwal tdukwa
ta wa irani.

Inda mndu ta zlghafta nda mba

⁵ Ka vərda Musa vindafta ta ghəŋa tva
nzaku ka mndu tdukwa nda ma zlahu na:
«Inda mndu ta kdanaktá inda skwi manda
ya ta kumə zlahu* ná, dza'a mbaku nda
mida» ka'a.

⁶ Ama wya ka gwada Lazglafta ta mnay
ta ghəŋa tva nzaku tdukwa ta wa ira
Lazglafta nda ma zlghay nda ŋuduf: «Wa
dza'a lafi ta luwa da klagatá Kristi na?» ka
ka mndu ná, ghadaghada Kristi ta saha!

⁷ Ma mnə ka guli kazlay: «Wa dza'a laha
da ghuvata hadik da klagatá Kristi na kə'a
guli,» ghadaghada Kristi ta sli'agapta.

⁸ Tsaw wya ka Musa mnata ma deftera
Lazglafta ta ghəŋa tva nzakw tdukwa ta
wa ira Lazglafta: Tavata kagha gwada
Lazglafta, ma wubisima gha nzakwani,
nda ya ma ŋudufa gha† guli. Tsa gwada ya

ná, gwada ta zlghay nda ŋuduf ya ta mnə
ŋni ŋa mnduha.

⁹ Ka mnanmna ka nda wa gha kazlay:
Yesu ná, Mgham ya kə'a, zlghafzlgha ka
guli ma ŋudufa gha kazlay: Sli'aganapsli'a
Lazglafta ma mtaku kə'a, dza'a mbaku ka.

¹⁰ Ma zlghafta nda ŋuduf ta nuta lu ka
mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta. Ma
mniginta nda ma wubisim guli ta mutsafta
lu ta mbaku.

¹¹ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:
«Inda mndu ta zlghafta ná, ta had' hula ta
ghəŋani wu‡» ka'a.

¹² Tsaya tama ná, ta had' dgəvgha mndu
kazlay: La Yahuda yeya, la Grek yeya kə'a
wa. Inda taŋ demdem, Mgham turtuk
Mghama taŋ, ta vla zdaku katakata ŋa inda
gwal ta hwayanavata.

¹³ Nda vinda guli ma deftera Lazglafta
kazlay: Inda mndu ta hwayanavatá
Mgham ná, dza'a mbaku§ kə'a.

¹⁴ Ka zlghaf a həŋ wu, kinawu ka həŋ
dza'a hwayanavata tama, kinawu ka həŋ
dza'a zlghaftá mndu kul snanŋa həŋ ta
gwada ta ghəŋani? Kinawu ka həŋ dza'a
snanŋá gwada ta ghəŋani guli ka had' mndu
ta mnananŋá həŋ?

¹⁵ Kinawu ka gwal ta mnay dza'a mnanŋa
ka ghunaf a lu ta həŋ guli? Nda vinda
ma deftera Lazglafta kazlay: Ngha ba ta
wadahata vgha mndu ta ghəŋa gwal ta
klədanaghatá Lfida Gwada* ta həŋ kə'a.

¹⁶ Tsaw inda taŋ a ta snatá tsa Lfida
Gwada ya wa. Ka Isaya mnata guli na:
Mghama dá! Wa ta zlghaftá tsa gwada mna
ŋni† ya? ka'a.

¹⁷ Mantsa ya ná, ma snanŋá gwada ta kəl
lu ka nuta ka mnda zlghay nda ŋuduf. Tsa
gwada snan lu ya guli ná, gwada Kristi ya.

¹⁸ Tsaw snan a tama rki ba? ka yu.
Mantsa ya a guli wa. Ka lu vindafta ma
deftera Lazglafta guli na:

«Snavasna hga taŋ ta inda ghəŋa hadik,
6ha6ha lwa taŋ guli ta slrəŋa luwa‡,»
ka'a.

¹⁹ Ta sna a la Isra'ila rki? ka yu guli. Ka
Musa ghadata mnata guli na:

* 9:33 Ngha ta Isaya 28:16. * 10:5 Levitik 18:5. † 10:8 Vrafta ta Zlahu 30:12-14. ‡ 10:11 Isaya 28:16. § 10:13
Yuwel 3:5. * 10:15 Isaya 52:7. † 10:16 Isaya 53:1. ‡ 10:18 Zabura 19:5.

«Dza'a famfa yu ta kaghuni da dra gwal kul
nzakway ka la Yahuda,
dza'a famfa yu ta kaghuni da basa nuɗuf
nda gwal kul nzakway ka la Yahuda
kul sɔnɔntá sana skwiŝ ya,» ka'a.

²⁰ Ka Isaya mnatá sana gwada kul raku ka
mnayni guli na:

«Slafsla gwal kul psɔntá i'i, ta i'i,
maravamara yu da gwal kul dawantá i'i
guli,

ka Lazglafta*,» ka'a.

²¹ Tsaw ka'a mnata ta ghɔɔja la Isra'ila guli
na:

«Pghapgha yu ta dzva da ɔa tsu'a gwal kwisa
ghɔɔja taɔ,

sna a hɔɔj ta gwada da mndu ya wu†,» ka'a.

11

¹ Vziɔvza Lazglafta ta mnduhani tama
rki na? ka yu guli. Mantsa ya a guli wa. I'i
guli ná, la Isra'ila yu, zivra Abraham. Sabɔ
nda ma mndɔra la Benzameɔ yu guli.

² Vziɔ a Lazglafta ta mnduhani ya zbu
tsi daga ghalya wa. Havakwahava ta skwi
ya vindaf lu ma deftera Lazglafta ta ghɔɔja
Iliya, ma fitika tawayni ta taw da Lazglafta
ta ghɔɔja la Isra'ila, ka'a na:

³ «Mghama dá! Pslapsla hɔɔj ta la anabi, ka
zlazliɔntá hɔɔj ta gwirha gha. I'i turtukwa dá
ta pɔdata, ta psa i'i hɔɔj guli ɔa dzata*,» ka'a
ya.

⁴ Ama waka Lazglafta zlgħanaftawani?
«Ta teke'a mnduha dá dɔmbu' ndɔfɔɔɔ
pghaghu yu, gwal kul walaɔta tsɔlɔbata ta
kɔma ba'al†,» ka'a.

⁵ Ndanana guli ná, teke'a pɔɔkwa
mnduha hutsekw zabap Lazglafta ma
zɔɔakatahudaɔni.

⁶ Ka si nda ma zɔɔakatahudaɔ tsi, nda ma
magatá slna a tsa tama wa. Ka má mantsa
a tsi wu, ma nza a tsa zɔɔakatahudaɔ ya, ka
zɔɔakatahudaɔ wa.

⁷ Nu klatá ghɔɔja tsa gwada ya tama?
Tsa ta psɔ la Isra'ila ya ná, mutsaf a hɔɔj
wu, ama gwal dagap Lazglafta ná, mutsaf-
mutsa hahɔɔj. Tɔɔjanaftɔɔja sanlaha ta ghɔɔja
taɔ.

⁸ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:
Niɔna Lazglafta ta hɔɔj dlufur, ka razliɔntá
ira taɔ, ka dɔrzliɔntá slɔmɔɔja‡ taɔ kulam
gitana kɔ'a.

⁹ Ka mgham Dawuda guli mantsa:
«Ka nza skwa zaya magwalgwalaya taɔ ka
dɔbla taɔ,

ka kadɔɔj ɔa taɔ,
ka tuthun ɔa taɔ nda ya ɔa ghuzla iri ɔa taɔ.

¹⁰ Ka ghulphulpa ira taɔ ɔa kwala taɔ
nghantá vli,

ka gɔavata hɔɔj nda ɔatá hulŝ!» ka'a.

¹¹ ɔa dɔkɔk zlambuta hɔɔj tama rki? ka
yu guli. Mantsa ya a wa. Ma tsa zlambuta
zlambu hɔɔj ya kɔl gwal kul nzakway ka la
Yahuda ka mutsaftá mbaku, ɔa gagaftá hɔɔj
da draku.

¹² Ka si klanakkla tsa zlambakwa taɔ ya
ta skwi dɔna ta ghɔɔja hadik, klanakkla tsa
hta ta hɔɔj ya guli ta skwi dɔna ta gwal
kul nzakway ka la Yahuda katsi, kighkigh
dza'a nzakwa tsi baɔu vravakɔr inda la
Isra'ila tama?

Tva mbakwa gwal kul had ka la Yahuda

¹³ Ndanana, nda kaghuni gwal kul nzak-
way ka la Yahuda ta gwada yu. Lazglafta ta
ghunaftá i'i da kaghuni gwal kul nzakway
ka la Yahuda. Ta ghɔrɔbaku yu ta tsa slna dá
ya,

¹⁴ ɔa sli'anaftá nuɗufa zwanama dá ɔa
draku ka má ta magaku tsi ɔa mbanaftá
sanlaha mataba taɔ.

¹⁵ Ma tsa wudiɔnta Lazglafta ta hɔɔj ya,
slɔrɔbapta Lazglafta ta zughu matabani nda
hamata mnduha ta ghɔɔja hadik. Ka si
mantsa ya tsi, kinawu kɔ'a dza'a magaku
baɔu tsu'uglafta Lazglafta ta hɔɔj? Sabɔ ma
mtaku ka nzata nda hafu a tsa ra?

¹⁶ Ka taɔtaɔja tsa'atá skwa zay, vliɔntá
Lazglafta lu ná, pɔɔkwani guli* ná, ɔani ya.
Ka ɔa Lazglafta slrɔɔja fu ná, ɔani zligimaha
tsa fu ya guli.

¹⁷ Ka datsanaghutá lu ta zligimaha fwa
zaytuɔ ya ta hvɔ lu nda hva, ka tsaktá
ya ma mtak ndi'af ta tida. Kagma mndu
kul nzakway ka la Yahuda ná, manda fwa
zaytuɔ ma mtak ka. Kagma tsa ndi'af lu ta

Ŝ 10:19 Vrafta ta Zlaha 32:21. * 10:20 Isaya 65:1. † 10:21 Isaya 65:2. * 11:3 1 Mghamha 19:10, 14. † 11:4 Aya
3-4: Ngha ta 1 Mghamha 19:10, 18. ‡ 11:8 Ngha ta Vrafta ta Zlaha 29:3 nda Isaya 6:10. Ŝ 11:10 Zabura 69:23-24.

* 11:16 Ngha ta Mbsak 15:19-21.

dughwanjani ta nzakway ka la Yahuda ya. Ndanana tama ná, ima slrəŋa tsa fu ya ta mutsə kagha.

¹⁸ Ka si mantsa tsi tama, ma ghərɓə kagha ta ghərɓaku ta ghəŋa tsa zligimaha ya. Ka ta ghərɓaku ka katsi, dīna ka snan̄ta gha ta kagha a slrəŋani wu, ta tsa slrəŋ ya nzafta kagha kə'a.

¹⁹ Ka waya ka skwi dza'a mnay ka kazlay: Datsin̄ nda datsa a lu ta zligimahani, ka ndi'af̄ta i'i ra kə'a?

²⁰ An̄ mndani, manda tsaya nzakwani. Ta ghəŋa kwala tan̄ kul zlgħafta nda ŋuduf, datsin̄ta lu ta hahəŋ, ama kagha, ma zlgħay nda ŋuduf gha nzafta kagha nda ndi'atá vgha tida. Ma laghu ka da ghərɓaku, zləŋa ta Lazglafta.

²¹ Ka si zlana a Lazglafta ta zligimaha fu ya ta hvə lu nda hva ya wu katsi ní, kagha yeya dza'a zlaghata tsi ka zlgħaf a ka rki?

²² Hada tama ná, grafgra kazlay: Dagala zdaku da Lazglafta, dagala sidi da tsi guli kə'a. Ta sidi nda gwal ta zlambuta, ama nda kagha ná, mamu zdakwani ka dihavadiha ka ma tsa zdakwani ya. Ka mantsa ya a tsi wu, dza'a tsin̄tsa lu ta kagha guli.

²³ Manda va tsaya hahəŋ guli, ka gdava a həŋ ma tsa kwala tan̄ kul zlgħafta nda ŋuduf ya wu ná, mamu Lazglafta nda mbrakwa ndi'iglanaf̄ta həŋ ta vla tan̄.

²⁴ Ka si kagha, nzakwa fwa zaytuŋ ma mtak ta tsagaghata lu ka ndi'anaf̄ta ta fwa zaytuŋ ya ta hvə lu nda hva ka katsi ya ní, hahəŋ ta nzakway ka fwa zaytuŋ ta hvə lu nda hva nzakwa tan̄ yeya, dza'a kwallu kul ndi'iglanaf̄ta ta va tsa dughwanjani ya rki?

Dza'a mbaku inda la Isra'ila

²⁵ Zwanama da, va a yu ta nzakwa ghuni kul snan̄ta difatá skwa Lazglafta wu, da klaftá kuni ta ghəŋa ghuni ka gwal nda difil ma ghəŋa tan̄. Gdávagda sanlaha ma la Isra'ila nda tən̄atá ghəŋ, ha ka sli'adaghata nekwata gwal kul nzakway ka la Yahuda da Lazglafta.

²⁶ Manda va tsaya ná, dza'a mbanaf̄mba lu ta inda la Isra'ila. Manda ya nda vinda na:

«Dza'a saghasa mnda mba mndu daga ma Siyuna,

ŋa hlin̄tani ta kwal kul sna gwada ma ŋudufa mndəra la Yakubu.

²⁷ Dza'a klaghukla yu ta dmakwa tan̄, tsaya dza'a nzakway ka dzratawa da nda həŋ†,» ka'a.

²⁸ Ta ghəŋa skwi ta nghanata Lfida Gwada, nda nza həŋ ka ghuma ta gwada ta kaghuni. Ama ta ghəŋa gwada ta zabatani, d̄vuɗva lu ta həŋ ta gwada ta dzidziha tan̄.

²⁹ Skwi ya vla Lazglafta, nda hgu ya hgaf tsi ná, had̄ ta mbəɗglanafta wa.

³⁰ Ghalya ná, manda va tsaya kaghuni guli. Si kwalaghukwala kuni ta sna gwada da Lazglafta. Ndana ná, tawa tawa Lazglafta ta hidahida ta kaghuni nda ma kwalaghuta tan̄ ta snatá gwada Lazglafta.

³¹ Manda va tsaya ndana ná, kwalaghukwala hahəŋ ta snatá gwada, ka nzaku tsi ka skwi ŋa mutsafta tan̄ ta tawa hidahida nda ma tsa tawa hidahida Lazglafta ta tawata ta kaghuni ya.

³² Hamha Lazglafta ta inda mnduha ma kwal kul sna gwada, kada tawata tsi ta hidahida ta həŋ demdem.

Di'in gwada ta Lazglafta

³³ Di'in gwada ta Lazglafta! La ta difilani nda snan̄ta skwani ná, laviŋ a lu ta sliŋta wa. Wa dza'a laviŋtá tsislaptá skwi ya kura Lazglafta na? Malaghumala skwi ya ta magə tsi ta mbraku. Ka deftera Lazglafta ta mnay na:

³⁴ «Wa ya ta laviŋta snan̄tá ndana Lazglafta na?

Wati ma mndu ya ta vla hidaku ŋani na‡?

³⁵ Wati ma mndu ya ta vlan̄tá skwi ta Lazglafta,

ŋa faftani ta ghəŋ ta vranamta na§?» ka'a.

³⁶ Sagha da tsatsi inda skwi, nda ma tsatsi nzata inda skwi, ka ŋani inda skwi. Ŋa Lazglafta glaku ŋa kdekeden̄. Amin!

12

Lfida hafu ma Kristi

¹ Zwanama da, dagala tawa hidahida Lazglafta ta amu. Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba ghunata dzvu. Vlan̄wavla ta ghəŋa

† 11:27 Isaya 59:20-21. ‡ 11:34 Isaya 40:13. § 11:35 Ngha ta Ayuba 41:3.

ghuni tsuhtsuh ta Lazglafta manda skwa pla ghəŋ nda hafu mida, nda ghuḅa ta zdəganata. Tsaya vərđaka tva tsəlḅay ghuni ta tsəlḅu ŋani.

² Ma ksə kuni ta sadā mnduha ma na ghəŋa hadik na, zlanḡwa Lazglafta ka mbəḁaghunafta tsi ta ndana ghuni ka lfid, kada laviŋta kuni ta tsatsaftá skwi ta kumə Lazglafta, skwi ya ta dinuta, ta zdəganata, ta pəyuta.

³ Nda ma tsa zdakatahudi zdiḁiŋ Lazglafta ka fimta ma slnani ya, ka yu ta mnay ŋa inda kaghuni ná, ma klaf dər wa ta ghəŋani ka sana skwi. Manda ya ta raku, ka dər wa ka klafkla tsi ta ghəŋani, ka gray nda slna zlghay nda ŋuduf ya vlanḡ Lazglafta.

⁴ Inda mndu ná, tsuhmbura vgha turtuk nzakwani, tsa vgha ya guli ná, nda ndəgha fawayha tida. Ka skwa turtuk a slna tsa fawayha ya guli wa.

⁵ Manda tsaya guli ná, nana ndəghata amu na ná, tsuhmbura vgha turtuk mu ma Kristi. Ka faway ka faway nzakwa inda na amu na guli.

⁶ Zđazđa Lazglafta ta hudi ka dagamaftá slna ŋa magay mu manda ya kumaŋ tsi. Ka kla lwa gwadá Lazglafta vlanḡ Lazglafta ta mndu ya, ka kla tsi ta tsa lwi ya manda ya vlanḡ Lazglafta ta mbrakwa magay.

⁷ Ka hgaf ŋa maganata slna ta mndu Lazglafta ta mndu ya, ka ndi'andi'a tsi ka magay. Ka tagha skwi ŋa mndu vlanḡ Lazglafta ta mbrakwa magay ta mndu ya, ka tagha tsi ŋa taŋ.

⁸ Ka vla mbraku ŋa mnduha vlanḡ Lazglafta ta mbrakwani ta sani ya, ka vla tsi ta tsa mbraku ya ŋa taŋ. Ka muvla vlanḡ Lazglafta ta mndu ya, ka vla tsi nda kwal kul tha madər mistani. Ka nzaku ka mali ta ghəŋa sanlaha vlanḡ Lazglafta ta mndu ya, ka nza tsi kwatskwats ma slnani. Ka tawa hidahida ta mndu vlanḡ Lazglafta ta sani ya, ka maga tsi nda rfu.

⁹ Hmətət ka kuni đvuvustá vgha ghuni, ma magə kuni ta madgwirmadgwir. Ka husaghunahusa inda ghwadaka skwi. Nafwa vgha ta skwi dina.

¹⁰ Manda zwanama ka kuni đvuvustá vgha ghuni mataba ghuni. Nəwawaŋa ta

tinlaghuta vlanḡta glaku ta sani ta ghəŋa ghuni.

¹¹ Kwatskwats ka kuni, ma yadi kuni ta yadi, ufa ka vgha ghuni ka maga slna Mgham Yesu.

¹² Nzawanza nda rfu ma fata ghəŋa ghuni. Ksawaksa ta ŋuduf ma ghuya đanḡwa. Ndi'awandi'a ka maga du'a ma zlanḡ kuni.

¹³ Dguvuswa dga ta skwa ghuni nda gwal zlghay nda ŋuduf ta pđay. Tsu'awatsu'a ta matbay.

¹⁴ Dawawa tfawi ta ghəŋa gwal ta giri ŋa ghuni. Dawawa tfawi ta ghəŋa taŋ, ma ksi'i kuni ta həŋ.

¹⁵ Rfawarfa ta rfu kawadaga nda gwal ta rfu. Tawawatawa ta taw kawadaga nda gwal ta taw guli.

¹⁶ Hmətət ka kuni nzaku mataba ghuni sani nda sani. Ma zbə kuni ta gla ghəŋ. Magawamaga ta skwi ya ta nghə lu kul had hayhayani. Ma klaf kuni ta ghəŋa ghuni ka gwal nda sna ta inda skwi.

¹⁷ Ma vranam kuni ta ŋaslu nda ŋaslu ta mndu. Zbawa maga skwi đina ta wa ira inda mnduha.

¹⁸ Ka ta magaku tsi ŋa nzata nda zdaku nda inda mndu ná, magawamaga ta kdavakta mbrakwa ghuni.

¹⁹ Zwanama đa, ma planam kaghuni ka ghəŋa ghuni ta ŋasla mndu, zlanəŋwazla ta basa ŋudufa Lazglafta. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «'i dza'a planamtá mndu, i'i dza'a vranamta*,» ka Mgham Lazglafta mnata.

²⁰ Katək na, «ka ta kuzlanḡkuzla maya ta ghuma gha katsi, vlanḡvla ta skwi ŋa zay, vlanḡvla ta imi ŋa say. Ma tsa maganata gha mantša ya ná, nda nza manda skwi ta hanzanaghatá lanzəŋa vu ka ta bđəmani†.»

²¹ Ma zlanə ka ta ghəŋa gha ka gay ŋaslu ta mgham ta ghəŋani. Katək ná, maga kagha ta skwi đina ŋa ŋraptá ŋaslu.

13

Sna gwada da ŋumna

¹ Ka haninḡhana inda mndu ta ghəŋ mista ŋumna, kabga inda mndu ta ga mgham ná,

* 12:19 Vrafta ta Zlahu 32:35. † 12:20 Ngha ta Mahdihi 25:21-22.

Lazglafta ta vlačá hən, Lazglafta ta fata ɲumna.

² Tsaya tama, mndu ta pgha ghən nda ɲumna ná, tənanaftəŋa ta ghən ta ghəŋa zlahu ya fa Lazglafta. Mndu ta tənanaftá ghənani guli ná, dza'a klanakkla ta danwa ta ghənani.

³ Had gwal ta maga skwi dina ta zləŋa ɲumna wu, gwal ta maga ghwadaka skwi yeya ta zləŋay. Ta kumay ka ta kwal kul zləŋa ɲumna ki'e? Ala maga ta skwi dina, dza'a rfaghagha rfa.

⁴ Nda nza mnda ɲumna ka mnda maganata slna ta Lazglafta ɲa kata kagha. Ala, ka ghwadaka skwi ta magə ka katsi, zləŋa, kabga ka bətbət a ta kla tsi ta budgwani wa. Ma tsa nzakwani ka mnda ksanatá slna ta Lazglafta ya ná, nda nza tsatsi ɲa marantá basa ɲudufa Lazglafta ɲa planamtá inda gwal ta maga ghwadaka skwi.

⁵ Tsaya tama ná, nda ra ka hanaganatá ghən mistani. Ta ghəŋa zləŋa ghuya danwa yeya a wu, ta daslay dər amu ma ghəŋa mu.

⁶ Tsaya ta kəl dər kaghuni ka pla dzumna. Tsa gwal ta tsKay ya guli ná, Lazglafta ta pghatá hən ɲa magay tan ta tsa slna ya dina.

⁷ Vlačwavlá ta inda tsa mnduha ya ta skwi ta ranča hən: Plawa dzumna ɲa gwal ta tska dzumna, plawa dzumna huzla ɲa gwal ta tska dzumna huzla. Zləŋawazləŋa ta gwal ta raku ka zləŋay ghuni, vlačwavlá ta glaku ta gwal ta raku ka vlačta ghuni ta glaku ta hən.

Dva mnda səla

⁸ Ma nzaf dməŋa mndu ta kaghuni. Ba dməŋa dʋutá sani nda sani yeya katsi gdavata. Mndu ta dʋutá mnduha ná, snasna ta inda zlahu.

⁹ Tsa zlahuha ya na: Yaha da hliri, yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da ghali, yaha ka da hara'utiri, nda inda pďakwa sanlaha ya ná, nda gwagwa hən ma tsa gwaďa ta mnay kazlay: Dʋudʋa ta mnda səla manda va ghəŋa gha* kə'a ya.

¹⁰ Had dʋu ta maga ghwadaka skwi ɲa mndu wa. Dʋu ta dzanaghata ghəŋa zlahu.

Nzata hzlenja ka kzla sagha Kristi

* 13:9 Ngha ta Sabi 20:13-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:17-21 nda Zlahu 19:18.

¹¹ ɲavawaŋa, kabga nda sna kaghuni ta na fitik mida lu gitana na. Fitika sli'afra ghuni ta hani nana. Kəl yu ka mnay mantša ya na: Mal ndanana ndusavamata mbaku, ka ya ma fitika zlglafta mu.

¹² Nda dga rvidik, ndusa tsadakwa vli. Slurtiŋmaslurta ta slna grusl, ka pghavata mu ta huzla vulu ta nghanatá tsuwadak.

¹³ Nzamanza ta nzaku ya ta raku manda skwi gifitik. Zluŋmazla ta mblitá skwi nda ghuyaku. Zluŋmazla ta sli'inqsl'inq nda hliri. Zluŋmazla ta zlərdawi nda draku.

¹⁴ Sudavawa suda ta Mgham Yesu Kristi. Ma laghu kuni hamta ghən ka maga skwi ta zdəganata slu'uvgha.

14

Ma laghu kuni tsa guma ta mndu

¹ Tsu'awatsu'a ta mndu ya nda hta mbrakwani ma zlgHay nda ɲuduf, ma vzə kuni ta rutsak ta skwi ya ta ndanu tsi.

² Inda skwi, ta zay yu, ka sani ma ɲani ma zlgHay nda ɲuduf. Ama mndu ya nda hta zlgHay nda ɲudufani ya guli ná, masu'ata yeya ɲani ta zay.

³ Ma thə mndu ta za inda skwi kazlay: Wa kagha na kə'a nda mndu kul had ta zay. Ma tsə mndu kul zay ta guma ta ghəŋa mndu ta zay guli, kabga tsu'afsu'a Lazglafta.

⁴ Wa kagha ɲa tsay kagha ta guma ta kwalva sana mndu? Ka nda slada tsa mndu ya, ka nda zləmba a tsi, nghanatá danahəgani tsaya. Zləmbuta a wu, kabga mamu Mgham Yesu nda mbrakwa hinistá dzvu.

⁵ Mal ya fitik ya ka hamata sana fitikha, ka sani ta ndanay. Ka skwa turtuk hən, ka sani nda ɲani. Dina ka snanča dər wa ta graftá skwi ya ta ndanu tsi.

⁶ Ma tsa mndu ta daganaptá ya má, ɲa Mgham Yesu ta maga tsi. Tsa mndu ta za inda skwi ya, ɲa Mgham Yesu ta maga tsi, kabga ta rfanagharfa ta Lazglafta ta ghənani. Mndu kul za inda tsa skwiha ya, ɲa Mgham Yesu ta maga tsatsi guli, ta rfay tsatsi guli ta Lazglafta.

⁷ Had mndu mataba amu ta nzaku nda hafu ka ɲa ghənani wa, had mndu ta mtaku ka ɲa ghənani guli wa.

8 Ka ta nzaku mu nda hafu ná, ka ɲa Mgham Yesu ta nzakwa mu. Ka ta mtaku mu, ka ɲa Mgham Yesu ta mtakwa mu. Dər tata nzaku mu nda hafu, dər mtumta mu, ɲa Mgham Yesu mu.

9 Kristi ná, mtumta ka vragaptá tsi nda hafu ɲa nzanaghata ta ghəɲa gwal nda rwa nda gwal nda hafu tani.

10 Kagha tama, kabgawu ta kəl kagha ka tsa guma ta ghəɲa zwanama gha? Kagha guli! Kabgawu ta kəl kagha ka mnay i wa kagha na, ka'a nda zwanama gha na? Wya dza'a laghala inda amu demdem ta kəma Lazglafta ɲa tsamaghatani ta guma.

11 Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ka i'i Lazglafta hafu ta mnaghunata, dza'a saghasa inda mndu tsəlɔata ta kəma ɗa.

Inda taɲ dza'a mnay həɲ nda wa taɲ ka-zlay: I'i Lazglafta* ka'a.»

12 Mantsa ya tama ná, inda amu dza'a mnay mu nda wa mu ta skwi ya maga mu ɲa Lazglafta.

Dina a zləmbiɲtá zwanama wa

13 Ma tsəglə mu ta guma ta ghəɲa sani nda sani mataba mu. Katək ná, ɗina ka ndanay dər wa kazlay: Yaha yu da nzakway ka skwa tuthun da zləmbiɲtá yu ta zwanama ɗa kə'a.

14 Ma ndi'atá vgha ɗa nda Yesu Kristi ná, nda sna yu tsidid kazlay: Haɗ sana skwi kul ghuɔaku wu kə'a. Ama nda nza tsa skwi ya kul ghuɔaku ka ɲa mndu ta klafta ka skwi kul ghuɔaku.

15 Ala, ka ma skwa zay ta zə ka dəmanafta ka ta ɲudufa zwanama gha katsi, ɗvu a ka nda tsa wa. Ma zləmbiɲ ka ta zwanama gha nda ma skwa zay ya ta zə ka, kabga mtumta Kristi ta ghəɲa tsatsi guli.

16 Yaha tsa skwi klaf kagha ka skwi ɗina da kagha ya da nzakway ka skwi ɲa raza kagha.

17 Tsaya ná, nza a ga mghama Lazglafta ka gwada ta skwi ɲa zay nda za, nda gwada ta skwi ɲa say nda sa wa. Nda nza ɲa gwada ta nzaku tɗukwa, nda zɗaku, nda ya nda nzaku nda rfu nda ma Sulkum nda ghuɔa.

18 Ka mantsa ya ka mndu maga slna Yesu Kristi katsi ná, dza'a zɗəganazɗa ta Lazglafta, dza'a rfay mnduha guli.

19 Mantsa ya tama ná, ɲavamaɲa ka zba skwi ya dza'a klaktá zɗaku nda ya ɲa ɲla guyatá ghəɲa mu.

20 Ma badziɲ ka ta magatá slna Lazglafta nda gwada ta skwa zay. Kahwath-watani ná, haɗ sana skwi ɲa zay nda za kul ghuɔaku wa. Ala, ka si dza'a zləmbiɲzləmba tsa skwa zay ya ta zwanama gha katsi, Zlaɲzla, ma zə ka.

21 Skwi ta raku ná, zlaɲzla ta maga skwi ya dza'a zləmbiɲtá zwanama gha. Dər za slu'i tsi, dər sa ima inabi tsi, ka dər nahgani tsi.

22 Inda skwi ya graf kagha, ɲamɲa gha ma ghəɲa gha, mataba kagha nda Lazglafta gha tsa. Mndu ya ta kuratá maga skwi ɗina kul dgaɲtá ghəɲ ta ghəɲani ná, rfu da tsa mndu ya.

23 Ama mndu ta dga ghəɲ ta ghəɲa skwi ya ta zə tsi ná, ksuxsa guma Lazglafta ta tsa mndu ya, kabga sladaf a ta skwi ya snaɲ tsi wa. Inda skwi ya ta magə lu nda dga ghəɲ ná, dmaku ta magə lu.

15

Ksa sada Kristi

1 Na amu nda mbra ma zlgəɲ nda ɲuduf na ná, katanɲa kata ta gwal nda hta mbrakwa taɲ. Ma laghu mu da zba skwi ta zɗəgamata.

2 Magamamaga ta skwi ta zɗəganatá mnda səla ɲa katanɲtá həɲ ɲa ɲlakwa taɲ ma zlgəɲ nda ɲuduf.

3 Kristi ná, zbaɲ a tsatsi ta skwi ya ta zɗəganata wa. Ama manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Tsa razu ta razu mnduha ta kagha ya ná, ta i'i dəɗafta tsi*,» ka'a.

4 Tsaw inda skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta manda ghalya ná, vindafvinda lu ɲa gunamatá sləməɲ, kada nzakwa mu nda fata ghəɲ ta Lazglafta, ma lɔa ɲuduf nda ksa ɲuduf ya ta mnamata gwada Lazglafta.

5 Ka vlaghunavla Lazglafta lɔa ɲuduf ɲa mndu nda ksa ɲuduf ɲa mndu ta nzaku nda

* 14:11 Ngha ta Isaya 45:23. * 15:3 Ngha ta Zabura 69:10.

dzratawi mataba ghuni nda ma ksay ghuni ta sada Yesu Kristi.

⁶ Mantsa ya, ɲa zləzlvay ghuni nda ɲuduf turtuk, nda lwi turtuk guli, ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi.

Ɗa inda mndu na Lfida Gwada

⁷ Kasuvuswakasa ta vgha tama sani nda sani, ɲa vlanɲá glaku ta Lazglafta, manda ya kasuvə Kristi ta vgha nda kaghuni ya.

⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, sasa Yesu Kristi maganata slna ta la Yahuda ɲa maranantá həɲ kazlay: Tdukwa Lazglafta kə'a, ɲa dzanaghatá ghəɲa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta dzidziha taɲ.

⁹ Sasa guli ɲa zləzlvay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta Lazglafta ta ghəɲa tawa hidahidani manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

tsaya dza'a kəl yu ka zləzlvə hga gha mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda, ɲa fay da ta laha vla glaku ɲa hga gha† kə'a ya.

¹⁰ Ka gwada Lazglafta mnata guli na: «Kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda, gwafwagwa ta rfu kawadaga nda mnduha Lazglafta‡,» ka'a.

¹¹ Ka'a mnata guli na: «Inda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda, zləzlvawa Mgham Lazglafta. Ka zləzlvə inda mndəra mndu ta Lazglafta§,» ka'a.

¹² Ka anabi Isaya nda ɲani guli na: «Dza'a sabsa zivir ma mndəra Yesay, ɲa gayni ta Mgham ta ghəɲa la Grek, ɲa nzakwa la Grek nda fatá ghəɲ tida*,» ka'a.

¹³ Lazglafta ná, Lazglafta ta vla faftá ghəɲ ya. Ka vlaghunavla tsi ta rfu nda zdaku ma zlgəɲ ghuni nda ɲuduf, kada nzata kuni nda fata ghəɲ nda ma mbrakwa Sulkum nda ghuɓa.

Pwal ná, kwalva Kristi ya

¹⁴ Zwanama da, grafgra i'i kaghəɲa da kazlay: Nda fa vgha ghuni ɲa maga skwi dina, nda sna kuni ta inda skwi ya nda ra ka

snaɲta, nda sna kuni ta tva vluvta hidaku kə'a.

¹⁵ An mndani, ma na defteri vindaghu-naf yu na ná, dvaghunagha dva yu ma sana vliha taghəɲa sana skwiha ɲa havakta ghuni. Kəl yu ka mnaghunata mantsa ya ná, kabga zdidinɲda Lazglafta ta huɗi,

¹⁶ ka faftá i'i ka kwalva Yesu Kristi mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ka faghutá tsi ta i'i ɲa mna Lfida Gwadani, ɲa nuta gwal kul nzakway ka la Yahuda ka skwi vlanɲ lu ta zdəganatá Lazglafta. Sulkum nda ghuɓa ta nanaftá tsa skwi ya vla lu ya ka skwi ta ranɲa Lazglafta.

¹⁷ Tsaya tama ná, ta ghubay yu ta ghəɲa da ma Yesu Kristi, ta ghəɲa slna Lazglafta ya maga yu.

¹⁸ Had yu ta walanɲá mna sana skwi, ka ya maga Kristi nda ma i'i a tsi wa. Nda ma i'i hlakta tsi ta gwal kul nzakway ka la Yahuda ɲa nzakwa taɲ ka gwal snanata gwada ta Lazglafta. Nda nza nda ma gwada da, nda nza nda ma slnaha da.

¹⁹ Nda ya nda ma mazəmzəmha nda mandərmimiha, nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta magata tsi. Zlraf ma luwa Ursal-ima yu ta tuza tsa Lfida Gwada ta Kristi ya ka laghwi dikw ta hadika Iliri.

²⁰ Ma vli ya ta kul snaɲta mnduha ta gwada ta Kristi yeya kumta maya da ta mna Lfida Gwada kada kwala yu ta magay ta thatá ɲa sana mndu ta magata.

²¹ Mantsa ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay:

«Dza'a nghanɲgha gwal ta kul walanɲa lu ta mnananɲta gwada tida ta həɲ. Dza'a snaɲsna gwal ta kul walanɲa lu ta snanamta† həɲ guli kə'a.»

Gwada Pwal ta ghəɲa sli'ani da Ruma

²² Tsaya skwi ta pyaftá i'i ka labə da kaghuni.

²³ Ndanana tama ná, kdinɲda yu ta slna da ma tsa luwaha ya. Nda kda fitika dvafta da ta lagha da kaghuni.

²⁴ Ta labə yu ka dza'a ta hadika Ispay ya ná, dza'a laghala yu da nzdavata da kaghuni, ɲa sli'afɲa da hada ka dza'a, ɲa katihata ghuni.

† 15:9 Ngha ta 2 Samuyel 22:50 nda Zabura 18:50. ‡ 15:10 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 32:43. § 15:11 Ngha ta Zabura 117:1. * 15:12 Ngha ta Isaya 11:10. † 15:21 Ngha ta Isaya 52:15.

²⁵ Ndanana karaku ná, nda sli'a yu da luwa Ursalima. Ta klanṭá katu ya katanṭu lu ta mnduha Lazglafta hada yu,

²⁶ kabga gwal zlgħay nda ṅuḍuf ta hadika Mekaduniya nda ya ta hadika Akaya ná, kurakura hahəṅ kaghəṅa taṅ ta tskaftá skwi ṅa katanṭá gwal ka pḍu mataba mnduha Lazglafta ma luwa Ursalima.

²⁷ Hahəṅ kaghəṅa taṅ ta kurata katanṭá həṅ. Aṅ mndani, ka dməṅ nzakwani má ta həṅ kabga katanṭá la Yahuda ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda mutsaftá tfawi ma Sulkuma Lazglafta. Mantsa ya guli ná, nda ra ka katanṭa gwal kul nzakway ka la Yahuda ta hahəṅ nda skwiha ma ghəṅa hadik ta htaghuta da həṅ.

²⁸ Dgata da ta vgha nda tsa skwi ya, grafgra yu kazlay: Lamla tsa skwi tsghanaf lu ta həṅ ya da dzva taṅ kə'a ya, sli'afta da tsa ka dza'a ta hadika Ispay, ṅa lagha da nda da kaghuni.

²⁹ Nda sna yu kazlay: Ma tsa lagha dza'a lagha yu da kaghuni ya ná, dza'a lagha nda tfatawa Kristi katakata yu da kaghuni kə'a.

³⁰ Zwanama da, ma nzakwa ndi'atá vgha mu ma Yesu Kristi nda ya ma ḍvu ya ta vlamata Sulkum ná, ta ndəba dzvu yu da kaghuni ṅavawa ṅa kawadaga nda i'i ma maga du'a da Lazglafta ṅa katihata.

³¹ Magawa du'a da Lazglafta kada ndapta yu ma dzva gwal kul snanṭá Yesu ta hadika Zudiya, nda ya ṅa tsu'afta mnduha ma Ursalima nda rfu ta na katu ta klə yu ṅa taṅ na.

³² Mantsa ya tama, kata kumay Lazglafta, dza'a ḅhadaghaḅha yu nda rfu da kaghuni, ṅa mbi'apta da ta vgha da kaghuni.

³³ Ka nza Lazglafta ta vla zḍaku kawadaga nda kaghuni demdem. Ka nza tsi mantsa ya.

16

Ga zgwa Pwal

¹ Ta kumay yu ta snanṭa ghuni ta mukuma mu Fabe. Slna Lazglafta ta magə tsi ma luwa Sanṅkre.

² Ka ḅhadaghaḅha tsi da kaghuni, ka tsu'afta kuni manda ya ta ranṭa mnduha Lazglafta. Ka katanṭa kuni ma skwi ya

zbanṭ tsi ta katanṭa ghuni. Tsatsi guli ná, dagala mnduha katana tsi, katihakata ta vərda i'i kaghəṅa da guli.

³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Priskila nda Akilas ta nzakway ka gwal ta ksə ṅni ta slna Yesu Kristi kawadaga nda həṅ ya.

⁴ Kərdakərda htsiṅa taṅ mista da, ṅa mbadiftá i'i. I'i nda ghəṅa da yeya a ta rfa həṅ wu, nduk nda inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ta nzakway ka Igliz ta rfa həṅ.

⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Igliz ta tska vgha ga taṅ ka maga du'a ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ipayneta gra da teged teged. Tsatsi tanṭaṅa mndu ta zlgħaftá Kristi ta hadika Asiya.

⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Mari ta dzata vghani ka maga slna ṅa ghuni ya.

⁷ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Adranikus nda Zuniyas, ta nzakway ka la ini. Si kawadaga ṅni nda həṅ ma gamak. Mal tsa hahəṅ ya snanṭ lu mataba gwal ghunay. Tinəl hahəṅ ta zlgħaftá Kristi ka i'i.

⁸ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ampliyas, gra da tegedteged ma ndi'atá vgha nda Mghama mu.

⁹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Urben gratá ksa slna mu ma Kristi nda Stasis gra da tegedteged guli.

¹⁰ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Apeles ta maranṭá ndi'ata vghani ta Kristi. Ka ganaghata kuni ta zgu ta gwal ma həga ga Aristabul.

¹¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Hirudiyān la ini, ganagha kuni guli ta zgu ta mnduha Lazglafta ga Narsis.

¹² Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Trifene nda Trifwaz, ta fata ghəṅa taṅ tərdehw ka maga slna Lazglafta ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Persida magra da teged teged, ta ṅavata tərdehw ka maga slna Lazglafta guli ya.

¹³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Rufus ta nzakway ka mndu snava hgani ma gwada Lazglafta ya. Ganagha kuni guli ta zgu ta mani ta klaftá i'i manda zwanṅani ya.

¹⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Asinṅkita nda Fligwana, nda Hermes, nda Patrubas, nda Hermas, nda pḍakwa zwanama kawadaga nda həṅ ya.

¹⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Faluluka nda Zuliya, nda i Nere nda mukumani, nda Ulimpa, nda inda mnduha Lazglafta kawadaga nda hən̄ ya.

¹⁶ Ka gaguvta kuni ta zgu va huđukhuđuk ta hən̄. Ta ga zgu inda Igliz ma Kristi ɲa ghuni guli.

Dasuwa ka kuni, ka Pwal

¹⁷ Zwanama da, wyawa dzvu, daswa ka kuni nda gwal ta kladamtá daga vgha da taba ghuni ya, nda nza hən̄ ka tuthun, ta irna hən̄ nda tsa tagha skwi taghaf kuni ya, tsaghwa vgha nda hən̄.

¹⁸ Mndərga tsa mnduha ya ná, maganatá slna ta Kristi Mghama mu a ta magə hən̄ dekdek wu, ɲa huđa taɲ ta maga hən̄ ta slna. Hlemem ka hən̄ ta magaku. Ta gatutawi, ka nana gwal kul snan̄tá dgata skwi dīna nda ya kul dīnaku hən̄.

¹⁹ Kaghuni ná, nda sna inda gwal zlgħay nda ɲuđuf ya ka kuni snatá gwada Mghama mu. Ta rfu yu katakata ta ghəɲa kaghuni nda tsaya. Ta kumay yu ta nzakwa ghuni nda difla maga skwi dīna. Ka nzata kuni sudek kul maga ghwadaka skwi.

²⁰ Lazglafta ná, tsatsi ta vla zdaku, dza'a gi hu'anaphu'a ta halaway, ɲa vlaghunanatani ta mbraku ta ghəɲani. Ka nza zdakatahuđa Mghama mu Yesu kawadaga nda kaghuni.

²¹ Ta ga zgu Timute gra ta ksa slna da guli ɲa ghuni. Ta ga zgu la ini, i Lukiyus nda Yasuɲ nda Susipata guli ɲa ghuni.

²² Ta ga zgu i'i Tirtiyus ta vindaftá na defteri na guli ɲa ghuni ma hga Mghama mu.

²³ Ta ga zgu Gayus ta nzaku yu ga taɲ ya ɲa ghuni. Ta tskə ga taɲ inda Igliz guli ta vgha. Ta ga zgu Irasta mnda ɲanatá tseɗa luwa ɲa ghuni. Ta gay zwanama mu Kartus guli ta zgu ɲa ghuni.

[²⁴ Ka nza zdakatahuđa Mghama mu Yesu Kristi nda inda kaghuni demdem.]

Na Lazglafta turtukwani glaku

²⁵ Na Lazglafta glaku! Lavinlava ta di-haghunata manda va ya ta mnə Lfida Gwada, ya ta mnə yu ta ghəɲa Yesu Kristi ya. Tsa Lfida Gwada ya ná, skwi si nda difa ya daga ghalya, zlagigij lu.

²⁶ Ndanana ná, sabsa ta daɓi nda ma vindi ya vindaf la anabi, manda va ya mna Lazglafta ɲa kdekedzen̄ guli, ka snanamtá lu ta inda mndəra mndu ɲa snata taɲ ta gwadani ma zlgħafta taɲ.

²⁷ Na Lazglafta glaku! Da tsatsi turtukwani difil nda ma Yesu Kristi, ɲa kdekedzen̄! Amin.

Taŋtaŋa tsghatá lwa Pwal ŋa 1 La Kwareŋt

Ga zgu

¹ I'i Pwal, hgaf Lazglafta manda ya ku-maf tsi ŋa nzakway ka mnda ghunay Yesu Kristi. Kawadaga ŋni nda zwanama mu Sustene,

² ta vindi yu ta na delewer na ŋa mnduha Lazglafta ma luwa Kwareŋt, kaghuni ta nzakway ka ŋa Lazglafta nda zdakatahuda Yesu Kristi, hagafhaga ta kaghuni ŋa nza-kwa ghuni ka ŋani. Hagafhaga guli ta inda gwal ta nzakway ma sana vliha kavghakavgha ta maga du'a da Mghama mu Yesu Kristi. Tsatsi ná, Mghama mu ya demdem.

³ Ka nza zdakatahuda i Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni. Mista ghuni ka zdakwa taŋ guli.

Vlamavla Lazglafta ta zdakwani nda ma Yesu Kristi

⁴ Ta va rfay yu ta Lazglafta da ta ghəŋa kaghuni ma vəl zdanṭani ta hudí ma guyaghunaftani nda Yesu Kristi, Zwanja Lazglafta.

⁵ Manda va tsaya nzakwani. Ma tsa guy-atá vgha ghuni nda tsi ya ná, vlaghunavla ta inda skwiha. Tsaya kəl kuni ka lavinṭá gwada nda snanṭa mniginṭá vərda skwiha guli.

⁶ Ma mnaghunata ŋni ta gwada Yesu Kristi ná, ka dihavatá tsa gwada ya ma ŋudufa ghuni.

⁷ Tsaya kwal kuni pdatá inda skwiha ta vlə Lazglafta ŋa mnduhani, na tsa kaghuni ta kzla fitika nghəglanṭa mu ta Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁸ Lazglafta dza'a vla mbraku ŋa ghuni ha ka sagha tsa fitik ya, ŋa kwala lu vzaftá rutsak ta kaghuni bađu tsa sagha Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁹ Tsa Lazglafta ta hagaftá kaghuni ka guyaghunafta nda Yesu Kristi ta nzakway ka Mghama mu ya ná, hađ ta tsakalawi wa.

Daga vgha ma Igliz ma Kwareŋt

¹⁰ Zwanama da! Kdəkwakdək, ta ndəbay yu ta dzvu ŋa ghuni nda hga Mghama mu Yesu Kristi. Dzərawadzəra ta wi, ma dagə kuni ta vgha ghuni, ka skwa turtuk ka kuni nzaku.

¹¹ Kəl yu ka mnay mantsa zwanama da ná, sli'afslí'a gwal ga Kluwe ka sagha da mnihata kazlay: Ta zlərdawi kuni ma vgha ghuni kə'a.

¹² Dagavapdaga kuni mataba ghuni. Wya tsa skwi ta mnə kuni ya: «ŋa Pwal aŋni» ka sanlaha, «ŋa Apwalus aŋni» ka sanlaha, «ŋa Kefas aŋni» ka sanlaha, «ŋa Kristi aŋni,» ka sanlaha guli, na skwi ta mnə kuni.

¹³ Kidaghi gamndər daga ta Kristi na? Pwal ta mtuta ta udza zləŋay ta ghəŋa kaghuni ra? Ari nda hga Pwal a magaghu-nafta lu ta batem na?

¹⁴ Ta rfay yu ta Lazglafta da kabga hađ ya maganaf yu ta batem mataba ghuni, ka nza a tsi ka i Krispus nda Gayus wa.

¹⁵ Mantsa tama, hađ ya dza'a mnay ka-zlay: Nda hga Pwal magidifta lu ta batem kə'a wa.

¹⁶ Aya! Si zanapta da tsa: Maganafmaga yu ta batem ta la ga Stefanas. Ta graftá yu ná, hađ sana mndu magəglanaf yu ta batem ta ghəŋa tsaha ya wa.

¹⁷ La ka dza'a ka maga batem ŋa mnduha a ka Kristi nda i'i wu, la ka dza'a ka da mna Lfida Gwada ŋa mnduha, ka'a nda i'i. Ka dza'a ka kla'atá difla ghəŋa gha ka mnay a ka'a nda i'i guli wa. Ka má si skwi ma ghəŋa da ka yu kla'ata ka mnay katsi ná, má dza'a nzakway mtatá Kristi ta udza zləŋay ka skwa bətbət.

Yesu Kristi ná, mbraku nda difla Lazglafta ya

¹⁸ Aŋ mndani, gwada ta mtatá Kristi ta udza zləŋay ná, nda nza ka tsabaku da gwal ta zadaku. Tsaw da amu gwal ta tva mbaku ya, nda sna amu kazlay: Mamu mbrakwa Lazglafta mida kə'a.

¹⁹ Wya skwi nda vinda ma deftera Lazglafta:

«Dza'a zadanazada yu ta difla ghəŋa mnda səla, dza'a hərdiŋhərda yu ta mahizla ghəŋa mnda səla,» ka'a.

²⁰ Ka si mantsa ka Lazglafta mnata ya ní, ga gwada ta difla mnda səla tama? Ga gwada

ta gwal ta mnay kazlay: Nda sna aņni ta zlahu kə'a tama? Ga gwada ta gwal ta zlardutawi ma na ghəja hadik na guli? Had gwada ta həj dekdək wa. Niņna Lazglafta ta difla mnduha ma na ghəja hadik ná, ka skwi ka bətbət.

²¹ Nda ęa taņ ma difil ná, traptra mnduha ma ghəja hadik ta tsatsaftá skwi maga Lazglafta nda ęani ma difil. Ka klaftá Lazglafta ta tsa gwada ta mnə mu, niņ hahəj ka gwada tsaǂaku ya, ęa mbanaftá mnduha ta zlglafta.

²² Má maraņnamara lu ta skwi ka mazəməm, kada grafta ęni ka la Yahuda nda ęa taņ. Tsa skwi mnaņna difla ęni ya ęa aņni ta snay, ka la Grek nda ęa taņ.

²³ Aņni, gwada ta zlənatá Yesu Kristi ta udza zləņay ęa aņni ta mnay. Ka zadįntá tsa gwada ya ta la Yahuda. Tsaǂaku tsa gwada ya ka hamata gwal kul nzakway ka la Yahuda guli ta mnay.

²⁴ Ka gwal hagaf Lazglafta ęa nzakway ka ęani, dər má la Yahuda tsi, dər má hamata Grek a tsi ta mnay na: Kristi mbrakwa Lazglafta nda difla Lazglafta ya, ka hahəj.

²⁵ Tsaw tsa skwi maga Lazglafta ta nghə mnduha manda tsaǂaku ya ná, malaghumala ta difla mnduha. Ka ka mbegi Lazglafta ká mnduha ta gray ya guli ná, tsa nzakwani ka mbegi ta grə mnduha ya guli ná, malaghumala ta mbrakwa taņ.

²⁶ Zwanama da daslawa nzakwa ghuni na tsa kaghuni hagaf Lazglafta ya, ka mndəra wati ma mnduha kuni? Sira a gwal nda sna ta skwi mataba ghuni ta nghə mnduha ma ghəja hadik wa. Sira a gwal dagaladagala mataba ghuni wa. Sira a gwal ta za mgham mataba ghuni guli wa.

²⁷ Lazglafta ka ghəjani ta zabaftá tsa gwal ta nghə mnduha ma ghəja hadik ka rgha ya, ęa pghanaghatá hula ta tsa gwal nda difla ghəja hadik ma ghəja taņ ya. Tsatsi ta zabaftá gwal ka mbegi ta nghə mnduha ma ghəja hadik ya ęa pghanaghatá hula ta gwal nda mbra.

²⁸ Tsatsi ta zabaptá gwal ta nghə lu ka mnduha tsa lu, htuhə həj katakata ta nghə mnduha ma ghəja hadik ya, ęa ęwisaganatá

deghre' ta gwal dagala dagala.

²⁹ Zabapzaba Lazglafta ta mnduha mantsa ya, kada kwala mndu ta ghəǂaku ta kəmani.

³⁰ Lazglafta ta ndi'aghunaftá nda Yesu Kristi, ka famatá tsi ta Yesu Kristi ka mnda vlamatá difil. Nda ma Yesu namafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, ka fatá amu ka mnduhani, ka varagaptá tsi ta amu ma dmaku.

³¹ Tsaya tama, «ka ta kumay mndu ta ghəǂaku katsi, ka ghəǂa tsi ta ghəja skwi kdįņ Mgham* ta magata,» manda ya nda vinda ma defteri.

2

Mnay Pwal ta gwada ta zlənatá Kristi ta udza zləņgay

¹ Vərdá i'i ná, ma fitika lagha da da kaghuni da mna difatá skwa Lazglafta ta zlagamapta ná, had gwada nda la mnaghuna yu wa, nda sna yu ta skwi a ka yu guli wa.

² Ta sli'aftá yu ka lagha da kaghuni ná, had sana skwi ta ndanə yu ma ghəja da ęa mnaghunata ka ta ghəja Yesu Kristi, tsa Yesu zləņaf lu ta udza zləņay ya tsi wa.

³ Ma tsa nzakwa da da kaghuni ya ná, kulembet nzakwa da, ta zləj yu, ta ghudzaku yu.

⁴ Ma tsa fitika mnay da ta gwada Lazglafta ka tagha skwi ęa ghuni ya ná, maraghunanęa hidaku ka ghuǂaptá kaghuni a si ta magə yu wa. Sulkuma Lazglafta nda mbrakwani ta maraghunata kazlay: Kahwathwata tsa gwada mnə yu ya kə'a.

⁵ Tsaya tama, ta mbrakwa Lazglafta dihafta kaghuni ta zlgħay nda ęudufa ghuni ta hidakwa mnduha a wa.

Difila Lazglafta

⁶ Ta mnə ęni ta gwada ęa gwal nda sifa ma zlgħay nda ęuduf ná, vərda difil taghə ęni, hidakwa gwal dagaladagala ma na ghəja hadik ta dza'a zwaduta na a wa.

⁷ Tsa difil mnə yu ya ná, difla Lazglafta ya ta nzakway ka skwi si nda difa kul nghanęa mnduha si ghalya ya. Ma kdaku lu ka

* 1:31 Ngha ta Irmija 9:22-23.

zlagəingtá ghəŋa hadik ná, fafa Lazglafta ŋa mba amu, ŋa ŋlamafta.

⁸ Had ya dər turtuk ma gwal dagaladagala ma na ghəŋa hadik na, nda sna ta tsa difil ya wa. Ka má nda sna həŋ katsi, má zləŋaf a həŋ ka dzata ta udza zləŋay ta Mghama glaku wa.

⁹ Tsaw tsa skwi maga Lazglafta ya ná, nda nza manda ya nda vinda ma defteri ta mnay kazlay:

Skwi ya ta kul nghanjtá ira mnduha,
nda ya ta kul snaŋtá mnduha nda sləməŋa taŋ,
nda ya ta kul ndanaŋtá mnduha ma ghəŋa taŋ ya,

skwi payaf Lazglafta ŋa gwal ta dʋuta* kə'a.

¹⁰ Na aŋni maraŋnaŋta Lazglafta ta tsa skwi ya nda ma Sulkumani. Sulkum ná, nda sna ta inda skwi, nduk nda kdavakta skwi ma ndana Lazglafta.

¹¹ Mnda səla ná, sulkumani yeya nda sna ta kdavakta skwi ma tsatsi. Manda tsaya Sulkuma Lazglafta guli ná, tsatsi yeya nda sna ta kdavakta skwi ta nghanatá Lazglafta.

¹² Amu ná, Sulkuma na ghəŋa hadik na a mutsaf amu wu, Sulkum daga da Lazglafta ŋa amu ta mutsafta. Vlamavla Lazglafta ŋa snaŋta mu ta inda skwiha vlama tsi nda zdakatahudani.

¹³ Ta mnə aŋni ta tsa skwiha ya ŋa mnduha ná, nda difla mnduha ma ghəŋa hadik a wu, nda difil ya ta taghə Sulkuma Lazglafta ta tagha aŋni. Mantsa ya kəl ŋni ka tsiŋanaptá inda skwiha ta sagha da Sulkum ŋa gwal nda tsa Sulkum ya.

¹⁴ Mndu ya kul had Sulkuma Lazglafta ma tsatsi ná, tsu'a a ta skwiha ya ta taghə tsa Sulkum ya wa. Manda tsaɓaku ta sna tsatsi ta tsaha ya, laviŋ a vani ta snaŋta wu kabga nda Sulkuma Lazglafta ta laviŋta lu ta galay.

¹⁵ Mndu nda Sulkuma Lazglafta ma tsatsi ná, laviŋlava ta gala inda skwi. Tsatsi ya tama, had sana mnduha dza'a laviŋta galaptá tsatsi wa.

¹⁶ Manda va ya nda vinda ma defteri ta mnay kazlay:

Wayá nda sna ta ndana Mgham na?

Wayá ta laviŋta vlanjtá hidaku† na kə'a ya. Ama aŋni, ndanu manda ŋa Kristi ŋa aŋni ta ndanay.

3

Kwalva Lazglafta aŋni

¹ Ka vərdani ka lu mnay katsi zwanama da ná, ma tsa fitika nzakwa da da kaghuni ya ná, manda mna gwada ŋa gwal nda Sulkuma Lazglafta ma həŋ a mna yu ta gwada ŋa ghuni wu, manda mna gwada ŋa mnduha ma ghəŋa hadik mna yu, kabga si ta ka zwani kuni ma zlglafta ghuni ta Kristi nda ŋuduf.

² U'a ya vlaghuna yu, dafa a wu, kabga laviŋ a kuni ta ŋafta wa. Dər ndanana na ná, laviŋ a kuni ta ŋafta wu,

³ kabga manda nzakwa mnduha ma ghəŋa hadik tata nzakwa kuni ta nzaku. Ka si tata draku kuni, tata zlərdawi kuni mataba ghuni katsi ya ní, nzaku manda ŋa mnduha ma ghəŋa hadik a ta nzaku kuni nda tsa ra? Manda ŋa taŋ tata nzakwa kuni.

⁴ Ka si «ŋa Pwal aŋni,» ka sanlaha, «ŋa Apwalus aŋni,» ka sanlaha ka kuni ta mnay mataba ghuni ya ní, ta manda nzakwa hamata mnduha a kuni nda tsa ra?

⁵ Wa Apwalus, wa Pwal na? gwal ksanatá slna ta Lazglafta ŋni his his, ghunaf tsi ŋa mnaghunatá gwada ŋa zlglafta ghuni ta Kristi. Ta magay dər wati ma aŋni ta slna Mgham Yesu manda ya vlanjta tsi.

⁶ Sləgafsləga i'i, ka tiŋtá Apwalus ta imi distani. Lazglafta ta dʋay ka gəlay.

⁷ Daga mndu ta sləgay tani, daga mndu ta ta imi distani tani, sana skwi a hahəŋ wa. Lazglafta turtukwani ta dʋay ka gəlay.

⁸ Ka skwa turtuk mndu ta sləgafta nda mndu ta tatiŋtá imi. Dər wa dza'a mutsay ta nisəlani taɓta slna ya maga tsi da Lazglafta.

⁹ Nda gwa aŋni ma slna Lazglafta. Nda nza kaghuni manda vwaha Lazglafta.

Manda həga Lazglafta nzakwa ghuni guli.

¹⁰ Zdidinjdá Lazglafta ta huɗi ka thatá yu ta tughwani manda vərda mnda ba həga,

* 2:9 Ngha ta Isaya 64:3. † 2:16 Ngha ta Isaya 40:13.

ka lagha sani bay ta ghəŋani. Daswa ka mndu dza'a bay ta ghəŋani tama.

¹¹ Ya nda ghada thatá tughwani ya. Tsa dughwanani ya ná, Yesu Kristi ya, had sana tughwa həga dza'a thəglafta lu wa.

¹² Ta tsa tughwa həga ya ná, ta bə nda dzindar sanlaha, nda kufur ŋa sanlaha, nda pala ŋa sanlaha, nda udzu ŋa sanlaha, nda sləka ŋa sanlaha, nda dzuma ŋa sanlaha.

¹³ Bađu tsay Lazglafta ta guma dza'a saba dər wa ta daɓi kabga vu dza'a galay.

¹⁴ Ka drinj a vu ta slna tsa mndu ta tughwani ya wu katsi, dza'a mutsay ta nisəlani.

¹⁵ Ka drinjdra vu ta slna tsa mndu ya, mutsafta a ta nisəla wa. Tsatsi, dza'a mbafmba ŋa nzakwani manda sumbun.

¹⁶ Sna a kuni ka mnay kazlay: Həga Lazglafta ta nzaku Sulkuma Lazglafta mida kuni kə'a ra?

¹⁷ Ka ɓadziŋɓadza mndu ta həga Lazglafta ná, dza'a ɓadziŋ ɓadza Lazglafta ta tsatsi guli, kabga nda ghuɓa həga Lazglafta. Tsa həga ya ná, kaghuni ya.

¹⁸ Ma nanə mndu ta ghəŋani. Ka mamu difil ma ghəŋa da manda ɗaslakwa ŋa ghəŋa hadik ka mndu, ka niŋna tsi ta ghəŋani ka rgha kada nzata tsi ka vərɗa mndu nda difla daga da Lazglafta.

¹⁹ Kəl yu ka mna tsaya ná, na difla mnduha ma ghəŋa hadik na ná, ga rgha ya ta kəma Lazglafta. Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda tsa ŋa taŋ ma hidaku* ya ta ksa Lazglafta ta həŋ,

²⁰ Ka'a guli na: «Nda sna Mgham Lazglafta ta ndana gwal nda hiɗa, nda sna kazlay: Had hayhayani wu» kə'a†.

²¹ Mantsa ya, ma ghubu kuni ta mnduha. Indani demdem ka ŋa ghuni nzakwani.

²² Dər Pwal, dər Apwalus, dər Kefas, dər ghəŋa hadik, dər hafu, dər mtaku, dər skwiha ndanana, dər skwiha dza'a sagha nda sa, ka ŋa ghuni nzakwani.

²³ Kaghuni ya, ka ŋa Kristi kuni, Kristi guli, ŋa Lazglafta ya.

4

Ghunata mnduha Kristi aŋni

¹ Mantsa tama, nghawa aŋni ka gwal ksanatá slna ta Kristi. Nghawa aŋni guli ka gwal fanam Lazglafta ta difatá skwani ma dzvu.

² Vərɗa skwi ya ta psə lu da mndu ya fanam lu ta skwi ma dzvu ná, nzakwani ka ŋərma mndu.

³ Da i'i tada, dər má ta tsa mndəra ɗa kuni, dər má tsadighaha mnda səla ta guma, had gwada ɗa wa. I'i ná, tsa a yu ta guma ta ghəŋa ɗa wa.

⁴ Had sana skwi maga yu ta grə yu wa. Ŋərma mndu yu a ka yu guli wu, Mgham Lazglafta dza'a tsadighatá guma, mndu a wa.

⁵ Tsa tama ná, ma gi tsə kuni ta guma ta ghəŋa mndu ta kul sagha fitikani. Kzlawa, ta hway da wa kuni na! Bađu sagha Mgham ná, dza'a kliginjla ta daɓi ta skwi nda difa. Ŋa kliginjani duway ta daɓi ta skwi ta ndanə mnduha. Bađu tsa tama, dər wa dza'a mutsa rfani da Lazglafta manda ya ta ranja.

⁶ Zwanama ɗa, tsa skwiha garaghunaf yu ta ghəŋa aŋni nda Apwalus ya ná, ka tagha kuni ta skwi mida nzakwani: «Da zwaɗutá kuni ma tvi ka zluŋtá skwi nda vinda.» Da laghu kuni da ghərɓaku kazlay: Mal tsa ŋa ɗa mndu ya ka ŋa sani kə'a.

⁷ Wa ta mnay ŋa gha kazlay: Mal kagha ka sanlaha kə'a na? Lazglafta a ta vlaghatá inda skwi ra? Ka si Lazglafta ta vlaghata ya ní, kabgawu ta kəl ka ka ghərɓaku manda skwi vlagha nda vla a lu wu ɓa?

⁸ Mantsa a nzakwani wu ki! Nya pɗa kuni na? Wya nda na kuni ka gadghəl katək, ta za mghama ghuni kaghuni, ta ghuya ɗanwa ŋni aŋni. Ta kumay yu má ta zay ghuni ta tsa mgham ya katək, má ka gwa mu ta vgha ka skwa turtuk nda kaghuni.

⁹ Ta grə yu ná, nana aŋni gwal ghunay na ná, nda hul faghuta Lazglafta ta aŋni. Manda gwal tsanagha lu ta guma, pgha lu ŋa pslatá həŋ ya aŋni. Nda nza ŋni ka skwa katskatsu, ŋa nghay mnduha ma ghəŋa hadik nda duhwalha Lazglafta tani.

¹⁰ Nda nza aŋni ka rgha, ta ghəŋa gwada ta Kristi. Kaghuni ya, nda hiɗa aŋni ka kaghuni, kabga nzugwatá kaghuni nda

* 3:19 Ayuba 5:23, 13. † 3:20 Zabura 94:11.

Kristi. Kaghuni yeya nda mbra, mbra a aņni wa. Kaghuni yeya gwal ka mndu, had mndu ta kulaftá aņni ka mndu wa.

¹¹ Dər nda va nana ná, ta dzay dzay maya nda ndala tani ta aņni. Lgut tđukwa a ta vgha ņni wu, ta gđata ta đga aņni lu. Ta tvi ta tvi sála ņni.

¹² Aņni ta hərfaku ka maga* skwi ņa fadamta ņni da wa ņni. Razaņnafha mndu, má tahula gha ka Lazglafta, ka ņni. Dər ki lu ta dula aņni ya ná, mərsu' ká ņni ta su'ay guli.

¹³ Dər kinawu ká mnduha ta raraza aņni ya ná, slededa ka aņni ta gwada nda həŋ. Ka maghdzaka taŋ ká mnduha ma na ghəŋa hadik na fatá aņni. Manda ņədək ká həŋ ta ngha aņni.

Zwana da ta đvu yu katakata kaghuni

¹⁴ ņa pghaghunaghatá hula a ta vindaghunafta yu ta na skwi na wu, ņa hur-zlaghunaptá sləməŋ ta vindaghunafta yu, kabga zwana ta đvu yu kuni.

¹⁵ Dər má dəmbu' kidaghi mnduha ta tagha skwi ta ghəŋa Yesu Kristi ņa ghuni, turtuktuk da ghuni. I'i tsa da ghuni ya kabga tinəl i'i ta mnaghunatá Lfida Gwada, ka zlgħaftá kuni ta Yesu Kristi.

¹⁶ Kdəkwakdək! Ksawaksa ta ghəzama da.

¹⁷ Tsaya tama, ghunafghuna yu ta Timute ta nzakway ka zwaŋa da ya đvu yu. ņərma mndu ya ta tva Mgham Yesu. Ta tvi səlani ņa lagha havglaghunaktá tva nzakwa da ma Yesu Kristi, nda ya ka yu ta taghay ņa Iglizha ma inda vli.

¹⁸ Səglaghata a Pwal wu ka sanlaha ta gray mataba ghuni, ka ghərɔaku.

¹⁹ Ka ta đvay Lazglafta katsi ná, ndusa yu ka labə da kaghuni. Ka mamu sana skwi laviŋ tsa gwal ta ghərɔaku ya ta magatá tsi, ka gwadiŋta nda wi a tsi ya, dza'a snay yu bađu tsa.

²⁰ Gwada ta ga mghama Lazglafta ná, gwadiŋta nda wi yeya a wu, ta maravamarara mbrakwani.

²¹ Ka lagha yu slaghunaghata nda sarak re, ari ka lagha yu slaghunaghata nda

zđakwa ghəŋa da, nda ya nda đva kaghuni a na? Zba a wa zba ta ya ta kumə kuni mida.

5

Dər nu tsi ka gwal zlgħay nda ņuduf ta magay nda vgha taŋ

¹ Ka lu ta mnay ta snə yu ma luwa ná, mamu hliri mataba ghuni. Dər gwal kul snantá Lazglafta ná, had həŋ ta nzaku manda tsaya wa. Ta hani sana mndu nda markwa dani, ka lu.

² Ma ņa dzata ghuni ta ghəŋ ka taw, ka ghzliŋtá tsa mndu ya mataba ghuni ná, ghərɔaku ņa ghuni ta ghərɔay ta ghəŋa tsa.

³ Dər má di'ij nzatanzakwa da nda kaghuni ná, kawadaga yu nda kaghuni ma sulkuma vgha da. Nda ghada tsanaghata da ta guma ta mndərga mndu ta magatá skwi manda tsaya, manda skwi hada yu kawadaga nda kaghuni.

⁴ Tsatsa yu ta tsa guma ya nda hga Mghama mu Yesu. Skwi ta mnaghunata yu ná, tskavawatska. Ka tskavatska kuni katsi, ya kawadaga sulkuma vgha da nda kaghuni. Kawadaga mbrakwa Mghama mu Yesu guli nda kaghuni.

⁵ Ka vlanța kuni ta tsa mndu ya ta halaway, ņa badziŋtá slu'uvghani, kada mbanaftha Lazglafta ta hafani bađu vragata Mghama mu Yesu.

⁶ Ngha a i'i ta skwi ņa ghərɔay kaghuni ta ghərɔaku wa. Sna a kuni kazlay: Kuseta ta is ná, ta ņlanafŋla ta inda hwađatá hupa buradi kə'a ra?

⁷ Kliŋwa kla ta tsa dmaku ta nzakway manda is ya mataba ghuni, dza'a kəl kuni ka nzata hezle' manda hwađatá hupa buradi kul had is mida. Aŋ mndani, nda sna yu kazlay: Ghuđighunis ghuđa Lazglafta hezle' nda ma mta ta Yesu Kristi kə'a. Tsatsi ná, nda nza manda Zwaŋa Tuwak ta hnə lu ņa za skala Pak* ya.

⁸ Ma zə mu ta tsa skala Pak nda buradi nda is ņa ghalya mida ya. Tsa is ya ná, maga ghwađaka skwi ya. Zama za nda buradi kul had is mida ta nzakway ka vərdani dze'dze' ya. Nda ņuduf ya nda ghuđa, tđukwa†.

⁹ Ma tsa delewera da vindaghunaf yu ghalya ya ná, mnaghunamna yu kazlay:

* 4:12 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:3. * 5:7 Ngha ta Sabi 13:7, 12:21. † 5:8 Ngha ta Sabi 12:15-20, Vrafta ta zlahu 16:3.

Yaha kuni da ksa nzaku nda gwal ta hliri kə'a.

¹⁰ Tsa mnay mnə yu ya ná, ta mnə ta ghəŋa gwal ma ghəŋa hađik, ta hliri, ta tsagana, ta ghali, ta wuya skwi a yu wa. Ka má mantsa tsi katsi ná, má sli'agapsli'a kuni tkwe' ma ghəŋa hađik.

¹¹ Skwi mnə yu ŋa ghuni ná, ma ksə kuni ta nzaku nda mndu ta mnay kazlay: Krista i'i kə'a ta mataba tsa ná, ta hliri, ta tsagana, ta wuya skwi, ta kuslemberaku, ta ghuyaku, ta ghali. Yaha kuni walaŋtá tsghə da hliba turtuk kawadaga nda mndərga tsa mndu ya.

¹²⁻¹³ Nu gwada i'i nda gwal kul sagha zlghaftá Kristi ná, Lazglafta a dza'a tsa guma ta ghəŋa tsaha ya ra. Gwal mataba kaghuni ŋa ghuni dza'a tsa guma ta ghəŋa taŋ. Ka defteri na: «Ghzlapwaghzlap ta mndu ta maga ghwadaka skwi mataba ghuni‡,» ka'a.

6

Tsapta guma mataba gwal zlghay nda ŋuduf

¹ Ka sli'afslia skwi mataba sani nda sani mataba ghuni katsi, waka sani dza'a walaŋtá dza'a kla tsa gwada ya da gwal guma kul sŋaŋtá Lazglafta, ka zluŋtá mnduha Lazglafta na?

² Sna a kaghuni kazlay: Mnduha Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha ghəŋa hađik kə'a ra? Ka si kaghuni dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha ghəŋa hađik ya ní, slaghu a kaghuni ka tsatá guma zwana skwiha ki'a ki'a ra?

³ Sna a kaghuni kazlay: Amu dza'a tsa guma ta ghəŋa duhwalha Lazglafta kə'a ra? Skwi mataba nzakwa mu yeya dza'a trapta mu tama rki!

⁴ Ka mamu skwiha mantsa ya ta slata mataba ghuni katsi, ka klafta kuni ka klaghata da gwal guma kul hađ ghzliwa taŋ da Igliza Lazglafta ná,

⁵ aya hula! Ka i'i nda kaghuni. Nwaya ki mndu dər turtuk nda difil ma ghəŋani prək ka dzraghunaftá skwi mataba ghuni na?

⁶ Ra a ka klay ghuni ta gwada mataba kaghuni gwal zlghay nda ŋuduf ha ka klay

ghuni da gwal guma kul sŋaŋtá Lazglafta wa.

⁷ Nda nza tsa wluvusta ta wluvusta kuni ta vgha mataba ghuni ya ka bađzaku. Ka gagha ga mndu ta gwada, ksay gha ta ŋuduf. Ka ghala ghala mndu ta kagha, zlanata gha.

⁸ Nda va tsaya ya ná, tsa kaghuni ya ta ganatá sani. Va tsa kaghuni ya ta ghwalguduŋtá skwa sani, kulam nda va tsa nzakwa ghuni ka zwanama ya.

⁹ Sna a kaghuni kazlay: Hađ vla gwal ta ga dmaku ma ga mghama Lazglafta wu kə'a ra? Ma nanə kuni ta ghəŋa ghuni. Dina ka sŋaŋta ghuni kazlay: Gwal ta ga sli'insli'in, nda gwal ta wuya skwi, nda gwal ta hliri, nda gwal ta hani zgun nda zgun, marakw nda marakw,

¹⁰ Nda gwal ta ghali, nda gwal ta hara'u ta iri nda gwal ghuyaku, nda gwal ta kuslemberaku, nda gwal ta zla'uwa mndu ná, hađ həŋ dza'a lami da ga mghama Lazglafta wu kə'a ra?

¹¹ Manda tsaya si nzatá nzakwa sanlaha mataba ghuni ghalya. Ndana tama, Sulkuma Lazglafta mu ta ghuḅaghunata, ka nzatá kuni hezle', ka naghunafta ka ŋərma mndu kabga zlghafta ghuni ta Mghama mu Yesu Kristi.

Vlaŋwa glaku ta Lazglafta nda vgha ghuni

¹² «Hađ skwi piydif lu ta ghəŋani wu,» ka sanlaha mataba ghuni ta ndanay. Tsaw inda skwi a nda ra wu. «Lavinlava yu ta maga inda skwi guli,» ka sanlaha. Tsaw hađ i'i dza'a ga vu'a sana skwi wa.

¹³ «Skwa zay ná, ŋa huđi a ra? Huđi guli ná, ŋa skwa zay a ra?» ka kuni ta mnay guli. Tsaw nda skwa zay tani, nda huđi tani, dza'a bađziŋbađza Lazglafta ta həŋ his his. Slu'uvgha ná, magaf a Lazglafta ŋa maga sli'insli'in nda tsi wa. Nda nza slu'uvgha ŋa Mgham Yesu, ta nzata Mgham Yesu ka ŋa slu'uvgha.

¹⁴ Ma mtuta Mghama mu Yesu ná, Lazglafta ta sli'aganapta ma mtaku. Tsatsi dza'a sli'agamapta ma mtaku nda mbrakwani guli.

‡ 5:12-13 Vrafta ta zlahu 17:7.

¹⁵ Sna a kuni kazlay: Slu'uvgha ghuni ná, fawaya vgha Kristi ya kə'a ra? Dza'a nda ra ka klafta da ta fawaya vgha Kristi ka ndi'anafta nda slu'uvgha karwa rki? Magava a wu!

¹⁶ Sna a kuni kazlay: Mndu ta ndi'aftá vghani nda karwa ná, ka skwa turtuk vgha taŋ nda tsi kə'a ra? Tsa mnduha his ya dza'a nzata ka slu'uvgha turtuk*, ka defteri ta ghəŋani.

¹⁷ Mndu ta zlanəŋtá ghəŋani ta Mgham Yesu ná, ka skwa turtuk ndana taŋ nda Mgham Yesu.

¹⁸ Tsaya tama, zlanəwa sli'insli'inq. Hamata dmakuha ta magə lu ná, ta bla vgha ta maga'ata lu. Mndu ta fatá sli'insli'inq ka slnani, ŋa vərda slu'uvghani ta ga tsi ta dmaku.

¹⁹ Sna a kuni kazlay: Slu'uvgha ghuni ná, həga Sulkum nda ghuḅa ya kə'a ra? Lazglafta ta vlaghunata ŋa nzaku ma kaghuni, ta ka ŋa ghuni a vgha ghuni tama wa.

²⁰ Vara vara Lazglafta ta kaghuni nda skwi nda bla. Tsaya tama, vlanəwa glaku ta Lazglafta ma skwi ta magə kuni nda slu'uvgha ghuni.

7

Zlgha wa Pwal ta ghəŋa gwada ta kluvustá vgha

¹ Ndanana tama, wana yu ta zlghaghunaftá wa skwiha ya vindidif kuni: Dina ka nzata mndu kul kla marakw.

² Tsaw tama ná, ŋa wara hliri ná, dīna ka klafta mndu ta marakw, ta dza'a marakw guli da zə'al.

³ Ka vla zə'al ta vghani ŋa markwa taŋ. Ka vla marakw guli ta vghani ŋa zə'ala taŋ.

⁴ Vgha marakw ná, ŋani a wu ŋa zə'ala taŋ ya. Vgha zə'al guli ná, ŋani a wu ŋa markwa taŋ ya.

⁵ Ka dzraf nda dzra a kuni ŋa fitik rets kabga ŋa maga du'a wu katsi ná, yaha sani da kwalaghutá vla vghani ŋa sani. Tahula tsaya, ka vrəglanafta kuni ta guya vgha ghuni manda va ya snu kuni, da traptá kuni ta ŋafta ghudzaku ma vgha ghuni, da mutsaftá halaway ta ghurum ŋa ŋraptá kaghuni.

⁶ Hidaku ŋa i'i ta vlaghunata, ka nzata tsi ka tkwe'a ka yu nda kaghuni wa.

⁷ Ka má manda ndana i'i tsi ná, má manda ŋa da ka mnduha nzata, ka i'i. Tsaw dər wa nda ŋani ma zɔakatahudi vlanə Lazglafta. Yeya ŋa gha, ka'a nda ya, yeya ŋa gha ka'a nda sani.

⁸ Skwi mnə i'i ná, ta mnay yu ŋa gwal kul haɔ markwa taŋ nda mi'a wadguha ná, dīna ka kɔay ghuni ta nzakwa ghuni turtukwa ghuni manda i'i na.

⁹ Ala ka si laviŋ a kuni ta ŋafta wu katsi, kluvwakla ta vgha. Dər kluvtá vgha ka nzata ka su'ay.

¹⁰ Wya zlahu ta mnanata yu ta gwal ta kluvtá vgha taŋ, i'i a ta mnay guli wu, mgham ta mnata kazlay: Yaha marakw da dgata vgha nda zə'ala taŋ kə'a.

¹¹ Ala ka dgadga tsi ta vgha nda zə'ala taŋ ya, nzatani mantsa, yaha tsi kləgəltá sana zə'al. Ka mantsa a tsi wu dzrəglaftani nda zə'ala taŋ. Yaha zə'al da ghzliŋtá markwa taŋ guli.

¹² Wya skwi ta mnə i'i ka ghəŋa da ŋa sanlaha, Mgham a ta mnay wa. Ka mamu mnda zlghay nda ŋuduf kul zlghaftá markwa taŋ ta Yesu Kristi katsi, tsaw ta kumay tsa marakw ya ta kɔa nzakwani nda tsa zə'ala taŋ ya katsi, yaha tsa mndu ya da ghzliŋtá tsa markwa ya.

¹³ Manda va tsaya guli, ka mamu marakw ta zlghaftá Yesu Kristi nda zə'ala taŋ kul zlghaftá Yesu katsi, tsaw ta kumay tsa mndu ya ta kɔa nzakwani nda tsa marakw ya katsi, yaha tsa marakw ya laghu ga taŋ.

¹⁴ Kəl yu ka mnay manda tsaya ná, kabga nda ghuḅa tsa guyatá vgha tsa mndu kul zlghaftá Kristi ya nda markwa taŋ ta zlghafta ya. Mantsa ya guli, nda ghuḅa tsa guyata vgha marakw kul zlghaftá Kristi nda zə'ala taŋ ta zlghafta ya. Ka má nza a tsi mantsa ná, má dza'a nzaku zwana taŋ manda zwana gwal kul snəŋtá Lazglafta. Wya kahwathwata guli ná, nda ghuḅa nza-kwa taŋ da Lazglafta.

¹⁵ Ka ta haɔ yu nda kagha wu, ka tsa kul zlghafta Kristi ya ná, dgaghutani ta vghani. Ma tsaya tama, dər zə'al tsi, ka dər marakw

* 6:16 Ngha ta Zrafta 2:24.

a tsi ma zlgħay nda ɲuɖuf, flau' nzakwani kabga hgaŋ hga Lazglafta ta kaghuni ɲa nzaku nda zɖaku.

¹⁶ Kagma marakw ta zlgħaftá Yesu, nda sna kagma kazlay: Dza'a mbanafmba yu ta zə'ala ini kə'a ra? Kagma zə'al ta zlgħaftá Yesu, nda sna kagma kazlay: Dza'a mbanafmba yu ta markwa ini kə'a guli ra?

Mndərga nzaku ta zɖəganatá Lazglafta

¹⁷ Ka mantsa a tsi wu ná, ka nza dər wa ta nzaku manda ya vlanj Lazglafta. Ka nza dər wa ta nzaku manda ya hgaŋ Lazglafta guli. Tsaya ta mnə yu ɲa inda Igliz.

¹⁸ Ka nda tsa fafaɖa mndu ta hgafta Lazglafta katsi, ma thəgəl tsi kazlay: Madər teke'a fafaɖa ɖa kə'a. Ka ta nda fafaɖani mndu ta hgafta Lazglafta guli, ma thə tsi guli kazlay: Ka tsiŋtsa yu kə'a.

¹⁹ Dər tsanagħuha lu, haɖ skwi tsanagħa tsi wu, dər tsanagħu a lu wu, haɖ skwi tsanagħa tsi wu, snata zlahā Lazglafta malani.

²⁰ Ka kinawu nzakwa mndu ta hgafta Lazglafta ya ná, nzakwani manda va tsaya.

²¹ Ka si ka vu'a ka ta hgafta Lazglafta ta kagma, ma ndanu ka. Ala ka mamu tva mutsafta gha ta nzaku falau' vgha katsi ya, mutsumutsa katək.

²² Ka dər ka vu'a mndu ta hgafta mgham Lazglafta katsi, nda pla vgha tsa mndu ya da Mgham Lazglafta. Manda tsaya, mndu kul haɖ ka vu'a ta hgafta Lazglafta ná, ka vu'a Kristi tsatsi guli.

²³ Nda bla varata lu ta kaghuni, ma niŋ kuni ta ghəŋa ghuni ka vu'a mnda səla.

²⁴ Ka kinawu nzakwa mndu ta hgafta lu ya zwanama, nzakwani mantsa ta kəma Lazglafta.

Gwada ta ghəŋa gwal ta kul klaftá marakw

²⁵ Ta ghəŋa gwal kul kluvta vgha taŋ ya, skwi ta ndanu yu dza'a yu mnay, ya snaŋ yu da Mgham Yesu a wa. Dza'a snay kuni ta gwada ɖa kabga mndu ta fə lu ta ghəŋ tida yu.

²⁶ Ta ghəŋa na blakwa nzaku na ná, wya skwi ta ndanu yu: Dina ka nzakwa mndu mantsa.

²⁷ Ka klaflka ka ta marakw katsi, ma zbəgəl ka ta dgatá vgha nda tsi. Ka klafl a ka ta marakw wu, ma zbə ka ta marakw.

²⁸ Ka klaflka ka ta marakw, ga a ka ta dmaku wa. Ka lagħula makwa da mndu guli, ga a ta dmaku wa. Nziya nza tsi ná, dza'a ghuyay ta ɖaŋwa ma slu'uvgha. Ta kumay yu ta klaghunapta ma tsa ghuya ɖaŋwa ya.

²⁹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay zwanama: Ta sira a fitik wu, daga ndanana, ka nza gwal nda marakw mista taŋ, manda gwal kul haɖ nda marakw.

³⁰ Ka nza gwal ta taw, manda gwal kul haɖ ta taw. Gwal ta rfu guli, manda gwal kul haɖ ta rfu. Gwal ta dzawatá skwiha guli, manda gwal kul haɖ skwi da həŋ.

³¹ Ka nza gwal ta za mgham ma ghəŋa haɖik, manda gwal kul haɖ ta za mgham, kabga ndusa na ghəŋa haɖik na ka kɖaku.

³² Ta kumay yu ta nzakwa ghuni kul haɖ ma ndanu. Mndu kul klafta marakw ná, ta ghəŋa tva skwiha ta zɖəganata Lazglafta yeya ta ndanə tsi.

³³ Ama mndu ta klaftá marakw, ta ndanay ta skwiha ma ghəŋa haɖik ɲa zba tva zɖəganatani ta markwa taŋ.

³⁴ Tsaya tama, his skwi ta ndanə tsi. Mantsa marakw kul haɖ zə'alani nda makwa ta həga guli. Ta ghəŋa tva skwiha ta zɖəganata Mgham Yesu yeya ta ndanə həŋ. Tva skwiha ta zɖəganatá Mgham Yesu yeya ta ndanə həŋ, kabga fafa həŋ ta ɲuɖufa taŋ, nda ghəŋa taŋ tani, ɲa Lazglafta. Marakw ga zə'al ná, ta ndanay ta skwiha ma ghəŋa haɖik ɲa zba tva zɖəganatani ta zə'ala taŋ.

³⁵ ɲa kata kaghuni tsa skwi ta mnə yu ya, ɲa tsaghunamtá matsavaɖa a wa. Ta kumay yu ta magay ghuni ta skwiha ta raku, ka ndi'afɖa kuni ta vgha nda Mgham Yesu kul haɖ sana ndanu.

³⁶ Ka lagħa duhwal nda makumidzani mantsa: Kla a yu ta kagma wu ka'a, tahula tsa, ka ndanuglaptá tsi kazlay: Dmaku tsa skwi ya magana yu kə'a, tsaw tata tɖu ɲuɖufani tida ta kumay ta klay katsi, ka kla tsi. Maga a ta dmaku wa.

³⁷ Ka lagħa duhwal ka kurata kazlay: Kla a yu ta marakw wu kə'a, grafgra guli kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a ma ɲuɖufani mndu a ta pyafta wu kə'a katsi, ɖina tsaya.

³⁸ Tsaya tama, ka klaflka mndu ta marakw ná, ɖina tsaya. Ka kla a yu ta

marakw wu, ka mndu guli ná, mal tsaya dinakwani.

³⁹ Ka ta ndiri zə'ala marakw katsi ná, yaha walaŋta dza'a mista sana zə'al. Ala ka nda mta zə'ala taŋ katsi, laviŋlava ta dza'a mista sana zə'al ta kumə tsi. Nziya nza tsi, mista mnda zlghay nda ŋuɖuf katsi.

⁴⁰ Ka má manda ndana i'i tsi, mal ma nzatani mantasa ya dza'a mutsafta tsi ta rfu, ka ya dza'a laghu tsi mista sana zə'al. Nda sna yu guli kazlay: Mamu Sulkuma Lazglafta da i'i kə'a.

8

Za slu'a skwa wuyay

¹ Skwi ya dza'a yu gwaɖay ndana, dza'a gwaɖay yu ta ghəŋa slu'a skwa wuyay. Manda va ya mnə kuni kazlay: Nda sna mu ta inda skwi kə'a ya ná, manda va tsaya nzakwani. Ama tsa snaŋta skwa mu ya ná, ta vlamata gla ghəŋ. Dvuvusta vgha skwi dza'a kla amu ta kəma ta kəma.

² Ka nda sna i'i ta skwi ka mndu ta ndanay katsi ná, ta sna a tsa mndu ya ta skwi manda ya ta raku ka snaŋtani wa.

³ Ka ɖvuɖva mndu ta Lazglafta katsi, tsa mndu ya ná, nda sna Lazglafta ta tsatsi.

⁴ Taghəŋa skwi ta nghanatá za slu'a skwa wuyay, wya tsi: nda sna amu skwi ka bətbət na skwa wuyay ma ghəŋa hadik kə'a. Turtuktuk Lazglafta guli.

⁵ Aŋ mndani, mamu skwiha ta garə mnduha nda Lazglafta. Manda va tsaya ná, nda ndəgha «lazglaftaha» nda ndəgha «mghamha» guli.

⁶ Dər ma mantasa tsi, ŋa amu ná, turtuktuk Lazglafta ta nzakway ka Da mu, ta zlaganapta inda skwi ma ghəŋa hadik. Nani amu guli. Turtuktuk mghama mu guli, tsaya Yesu Kristi zlaganap Lazglafta ta inda skwiha nda ma tsatsi ya, ma tsatsi nzata amu nda hafu guli.

⁷ Dər nda sna amu kazlay: Had hafu ma skwa wuyay wu kə'a ná, sna a sanlaha mantasa ya wa. Ta zə həŋ ta slu'a skwa wuyay ná, manda va skwi mamu hafu ma tsa skwa wuyay ya ka həŋ ta ndanay, kabga snusna həŋ nda skwa wuyay. Ta mutsa a mbrakwa taŋ ma zlghay nda ŋuɖuf wu, ŋriŋnisŋra na slu'i zu ŋni na ka həŋ ta ndanay.

⁸ Skwa zay a dza'a kladamaghata da Lazglafta wa. Dər má ta zay mu, dər má za a mu wu, had skwi tsamagha tsi wu, had skwi htamaghu tsi guli wa.

⁹ Aŋ mndani, laviŋlava kuni ta za inda skwi ta kumə kuni, ama ɖasuwa ka kuni da nzaku kuni ka skwa tuthun da gwal nda hta mbrakwa taŋ ma zlghay nda ŋuɖuf nghər həŋ ta kaghuni.

¹⁰ Tsa lagha mndu kul mbraku ma zlghay nda ŋuɖuf ka nghanatá kagha nda «sna ta skwi» ya kay, ta nzaku ma həga skwa wuyay ta za slu'a skwa wuyay katsi ní, had tsatsi dza'a mnay: Ka za i'i guli kə'a ra?

¹¹ Tsaya tama, tsa skwi maga kagha ta mnay kazlay: Nda «sna i'i ta skwi» kə'a ya ta zadŋntá tsa zwanama kul had mbrakwani mtu Kristi ta ghəŋa tsatsi ya guli.

¹² Ma tsa magay ghuni ta dmaku ka zlabiŋtá zwanama ma ndanu kul had mbrakwa taŋ ya, maganatá vərɖa Kristi kaghuni ta tsa dmaku ya.

¹³ Tsaya tama, ka si skwa zay dza'a zləmbiŋta zwanama ɖa katsi ná, had yu dza'a walglaŋta za slu'i ɖekɖek wu, kada kwala yu zləmbiŋtá zwanama ɖa.

9

Mnay Pwal ta Lfiɖa Gwaɖa

¹ Laviŋ a yu ta maga inda skwi wu ra? Ghunata mnda Yesu Kristi a yu wu ra? Ngha a yu ta Mgham Yesu nda ira ɖa wu ra? Pəghatá ghəŋa slna ɖa ma Mgham Yesu a kaghuni ra?

² Dər má fa a sanlaha ta i'i ka ghunatá mnda Mgham Yesu wu ná, ka ŋa kaghuni ná, nda nza yu kabga i'i ta mnaghunata Lfiɖa Gwaɖa kəl kuni ka nzakway ka gwal zlghay nda ŋuɖuf.

³ Wya skwi ta kəl yu ka huzla gwaɖa da gwal ta mana i'i:

⁴ Má ra a ka mutsay ŋni ta skwi ŋa zay, nda ya ŋa say ŋni ma slna ta magə ŋni ra?

⁵ Laviŋ a aŋni guli má ta kliŋtá mukuma ma zlghay nda ŋuɖuf ta nzakway ka markwa ŋni manda ŋa sanlaha ma gwal ghunay, nda i zwanamani ma Mgham Yesu, nda Kefas wu ra?

⁶ Ari aŋni nda Barnabas yeya a ŋa maga slna ka mbalay na?

⁷ Ta kdə sɲaŋta kaghuni ta sludzi ta maga slna, tsatsi guli ta zunṭá ghəŋani ra? Mamu mndu ta nɛbata fu ná, kul za yakwani ra? Ari mamu a mndu ta ngha rini ná, kul sa u'a tsa rini ya na?

⁸ Mnda sɛla yeya ta ndana tsa skwiha mnə yu ya ra? Dər zlahá Lazglafta guli ná, ta mnay mantsa.

⁹ Wya ka Musa vindafta ma zlahá Lazglafta: «Ma fanam ka ta budzan ma wi ta sla. Ta dḡə tsi ta hya*,» ka'a. Ta ghəŋa sla yeya ta ndana Lazglafta ta tsaya ra?

¹⁰ Ari ta ghəŋa amu a ta gwada Lazglafta kahwathwata katək na? Mantsa ya nza-kwani, ta ghəŋa amu vindafta tsi ta tsa mnay kazlay: Ta hvə mndu ta hva ná, nda fata ghəŋani nja mutsa nisəlani katsi, ta dḡə mndu ta hya guli ná, nda fa ta ghəŋani nja mutsa nisəlani katsi kə'a ya.

¹¹ Ka si aŋni ta sləgamṭá hulfa Sulkum ma kaghuni ya ní, ra a ka tsu'ay nni ta skwa wa dzvu da kaghuni guli ra?

¹² Ka ta zayzay sanlaha ta kaghuni ya ní, mal aŋni a má dza'a zay katək wu ra?

Ta dawəŋ a aŋni ta skwi da kaghuni wa. Ta su'ay aŋni ta inda ghuya danwa ta slanaghata, kabga yaha nni nzata ka gwal ta pyaftá sli'a gwada ta ghəŋa Kristi ta kəma ta kəma.

¹³ Sna a kuni kazlay: Gwal ta ksa slna ma həga Lazglafta ná, hada ta za həŋ ta skwa zaya taŋ kə'a ra? Gwal ta vla skwi ta gwir guli ná, mida ta mutsa hahəŋ ta nja taŋ guli kə'a ra?

¹⁴ Ta ghəŋa gwal ta mna Lfida Gwada guli ná, mnamna Mgham Yesu kazlay: Ma tsa mna Lfida Gwada ya dza'a za hahəŋ ta nja taŋ guli† kə'a.

¹⁵ I'i ná, dawəŋ a yu ta skwi da kaghuni wa. Ka vlihata kuni a ka yu kəl yu ka vindaghunafta guli wa. Ta dər mtakwa da, ka ya dza'a kləgədədusta lu ta skwa ghərɓakwa da.

¹⁶ Tsa mna Lfida Gwada ta mnə yu ya guli ná, nza a ka skwa ghərɓay da ta ghərɓaku nda tsi wu, kabga tkwe' fidaghata lu ta mnay. Ka mnaŋ a yu wu ná, danwa nja da.

¹⁷ Ka má i'i ta kuratá magay katsi ná, ma dza'a play lu nja da. Tsaw i'i a ta kurata

wu, ta magay yu kabga tkwe' fidaghata lu ta magay.

¹⁸ Nu ta mutsə yu mida tama? Skwi ta mutsə yu mida ná, mnay da ka mbalay ta Lfida Gwada kul dawə nisəla vəl mnay da ta tsa Lfida Gwada yeya.

¹⁹ I'i ta kwara ghəŋa da, tsaw ka niŋṭá yu ta ghəŋa da ka vu'a inda mnduha nja katanṭá inda mnduha kada mutsanakta yu ta Mgham Yesu ta ndəghata mnduha.

²⁰ Ka mataba la Yahuda yu, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mutsakta yu ta həŋ. Ka mataba gwal ta ksa zlahá Musa yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mutsakta yu ta həŋ, dər má nghadigha a gwada ta zlahu.

²¹ Ka mataba gwal kul sɲaŋṭá zlahá Musa yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku kada mutsanakta yu ta həŋ. Va a tsaya ta mnay kazlay: Sna a yu ta zlahá Lazglafta wu kə'a wu, ta snay yu ta zlahá Kristi.

²² Ka mataba gwal nda hta mbrakwa taŋ ma zlghay nda nɔduf yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mbranafta yu ta həŋ. Mantsa ya fata i'i ta ghəŋa da, ka nzaku tavata dər wati ma mndu tsi ka maga inda kdavakta hidakwa da nja mba'atá sanlaha.

²³ Kada dza'a Lfida Gwada ta kəma ta kəma, nda ya nja nzakwa i'i tek wu mida guli, ka yu ta kəl yu ka maga tsa skwiha ya.

Dzəgha vgha nda hwaya

²⁴ Sna a kuni kazlay: pda' pghatá vgha mnduha ta hwaya ta daḡi ná, turtuk ya dza'a zata kə'a ra? Hwayawahwaya ta vərda hwaya kada zata kuni.

²⁵ Inda mndu ta tsa hwaya ya ná, ta zlahafzlahá ta vghani ma taghayni, nja zatani. Tsa skwi dza'a zata tsi ya ná, dza'a ɓwadzu ɓwadza misimmisim. Nja amu ya, had' ta ɓadzaku dekdek wa.

²⁶ Hwayiŋtahwaya ka bətbət a ta hway yu wa. Dzidiŋṭá dembi ka dakwal a ta dzə yu guli wa.

²⁷ Ta zlahay yu ta ghəŋa da ka ghuya danwa nani, kada kwala vərda i'i ta dədaghuta nda hul tahula mnanata i'i ta Lfida Gwada ta sanlaha.

* 9:9 Vrafta ta zlahu. 25:4. † 9:14 Ngha ta Mata 10:10, Lukwa 10:7.

10

Yaha kuni nda skwa wuyay

¹ Zwanama da, ta kumay yu ta havaghu-naktá skwi ta slanaghata dzidziha mu ta fitika Musa. Demdem hən nda bukwa ma ghwayak. Demdem hən ta tsughwadaptá drəfa dva*.

² Demdem hən ta magaftá batem ma drəf ma nzakwa taŋ ma ghwayak ma guyatá vgha taŋ nda Musa.

³ Demdem hən ta zutá skwa zay ta saha daga ta luwa.

⁴ Demdem hən ta sutá imi ta sabi ma kutumba. Lazglafta ta vlanťá tsa kutumba ya ta hən. Tsa kutumba ya ná, Kristi ya ta mbada† kawadaga nda hən.

⁵ Tsaw tama ná, mal gwal ta maga skwi kul zdəganatá Lazglafta ndəghatani mataba taŋ kəl hən ka rwuta ma mtak‡.

⁶ Tsa skwiha ta luta ya ná, nda nza ŋa snamamta ŋa kwala amu kul maga ghwadaka skwiha manda tsa maga hahən§ ya.

⁷ Ma nza kuni ka gwal ta wuya skwi manda sanlaha mataba taŋ, vindaf lu ta ghəŋa taŋ kazlay: Ka nzatá mnduha ka za skwi ka sa skwi, ka sli'aftha hən ka gatsuwa* kə'a ya.

⁸ Ma hlə kuni tiri manda ya magə sanlaha mataba taŋ, kəl hən ka rwuta dəmbu' hisamsak hkən mida ta fitika turtuk† ya.

⁹ Ma dzəghə mu ta Kristi manda ya dzəghəŋ sanlaha mataba taŋ, kəl nahadikha ka zadənatá hən ya.

¹⁰ Ma ruruŋwaku kuni ta ruruŋwaku manda ya magə sanlaha mataba taŋ, kəl duhwalha Lazglafta ya ta rwa mndu ka zadənatá hən ya.

¹¹ Magumaga tsa skwiha ya nda hən ŋa snanamtá sanlaha. Ka vindaftá lu ma defteri ŋa gunamanťá sləmən ta amu gwal ta ndusakta nda kďakwa na ghəŋa hadik na.

¹² Tsaya tama, ka nda sladaslada da, ka mndu ná, daswa katsi tama da zləmbutá tsi.

¹³ Inda tsa dzəghuha ta grughunusta ya ná, dzəghuha ta ranťá mnda səla ya. Lazglafta ná, ŋərma mndu ya. Had

dza'a zlanťá dzəghə ŋa dzəghaghunata ka malaghutá mbrakwa ghuni, da traptá kuni ta spafta wa.

Ma lə kuni da vla skala vla glaku ŋa skwa wuyay

¹⁴ Zwanama da gwal ta dvu yu, ka si mantsa tsi, dgaghwa vgha nda skwa wuyay.

¹⁵ Nda sna yu kazlay: Ta mnə ŋa kaghuni nda guna ghəŋa ghuni ya yu kə'a. Ka gala kaghuni ka ghəŋa ghuni ta na skwi ta mnə yu na.

¹⁶ Tsa leghwa tfawi ta sə mu, ka rfa Lazglafta ta ghəŋani ya ní, nza a ka guyatá amu nda Kristi nda ma usani ra? Tsa buradi ta dguvusta‡ mu ya guli ní, nza'a ka guyatá amu nda Kristi nda ma slu'uvghani guli ra?

¹⁷ Turtuktuk buradi mndani, ama nda ndəgha amu ta zay. Tsaya a ta maranťa kazlay: Nda guya mu ma slu'uvgha turtuk nda ma dguvusta mu ta tsa buradi turtuk ya kə'a ra?

¹⁸ Ngha wa zwana la Isra'ila 6a. Tsa gwal ta za skwi vla lu ŋa pla ghəŋ ta gwir ya ní, guya a hən nda Lazglafta mida ra?

¹⁹ Nu ta kumə yu ta mnay? Ta kumay yu ta mnay sana skwi tsa slu'i plana lu ta ghəŋ ta skwa wuyay ya kə'a ra? Ari sana skwi a na tsa skwa wuyay ya na? Sana skwi a dekdek wa.

²⁰ Skwi kumə yu ta mnay ná, pla ghəŋ ta plə gwal kul snanťa Lazglafta ná, ŋa duhwalha halaway ta planata hən ta ghəŋ, ŋa Lazglafta a wa. Va a yu ta guyatá vgha ghuni nda duhwalha halaway wa.

²¹ Laviŋ a kuni ta sa skwi ta leghwa Mgham Yesu, ta saysay kuni ta leghwa duhwalha halaway wa. Laviŋ a kuni ta za skwa Mgham Yesu, ta zayzay kuni guli ta ŋa duhwalha halaway wa.

²² Ta kumay mu ta ganaftá sidi ta Mgham Yesu ra? Ari mal amu a mbratani ka tsatsi na?

Magawa inda skwi ŋa vla glaku ŋa Lazglafta

²³ Laviŋlava mndu ta «maga inda skwi,» ka kuni. Manda tsaya nzakwani, tsaw inda

* **10:1** Ngha ta Sabi 13:21-22, 14:22-29. † **10:4** Ngha ta Sabi 16:4-35, Vrafta ta Zlahu 8:3, Mbsak 20:8-11. ‡ **10:5** Mbsak 14:16, 23, 29-30. § **10:6** Mbsak 11:4, 34. * **10:7** Sabi 32:6. † **10:8** Mbsak 25:1-9. ‡ **10:16** Ngha ta Lukwa 22:19, nda 1 La Kwareŋt 11:23-26.

skwi a dīna wa. Lavinjlava mndu ta «maga inda skwi,» tsaw inda skwi a ta ŋla mndu guli wa.

²⁴ Ma laghu kuni ngha skwi ta dza'a kata kaghuni, nghawa skwi ta dza'a katanjta sana mndu.

²⁵ Zawaza ta inda skwi ta skwapta lu ta luma, ma dawu kuni ta vli ta ghəŋani, ma lagha sana ndanu ta wa ghəŋa ghuni,

²⁶ kabga ka gwada Lazglafta na: «ŋa Mgham Lazglafta hadik nda inda skwi midaŋ demdem,» ka'a.

²⁷ Ka hgaghunahga mndu kul snanjta Lazglafta ŋa za skwi, ka snata kuni katsi, zawaza ta inda skwi dza'a vlaghunata tsi, ma walaŋ kuni ta dawuta vli ta ghəŋani, ma ndananahga kuni ta sana ndanu ta ghəŋani.

²⁸ Ka «slu'a pla ghəŋ ŋa skwa wuyay ya,» ka ka mndu nda kaghuni katsi, yaha kuni da zay da famta kuni ta tsa mndu ta mnaghunata ya ma ndanu.

²⁹ Ndana kaghuni a mnə yu wu, ndana tsa sana mndu ya.

I'i ná, lavinjlava yu ta za inda skwiha. «Kabgawu tama ŋa mnay kazlay: Ma zə ka, yaha ka famta sana mndu ma ndanu kə'a?»

³⁰ Ka si rfanagharfa yu ta Lazglafta ta ghəŋa skwi zu yu ya ní, nu dza'a kəl lu ka mana i'i ta ghəŋa skwa zay rfanahga yu ta Lazglafta ta ghəŋani na?

³¹ Dər nu ta zə kuni, dər nu ta sə kuni, dər nu sana skwi ta magə kuni, magawa indani ŋa vlanjta glaku ta Lazglafta.

³² Ma nza kuni ka tuthun dər ka ŋa la Yahuda, dər ka ŋa la Grek, dər ka ŋa Igliza Lazglafta.

³³ Magawamaga manda ŋa da ta maga inda skwi ŋa zdəganatá inda mndu ya. Zba a i'i ta maga skwiha dza'a katihatá wu, skwiha ya dza'a katanjta ndəghata sanlaha ta magə yu, ŋa mutsafta taŋ ta mbaku.

11

¹ Ksawaksa ta sada da, manda ya ta ksə i'i ta sada Kristi ya.

Nzakwa zgwana nda mi'aha, ma həga Lazglafta

² Ta rfay yu ta kaghuni nda havapta ta havapta kuni ka i'i ma inda skwi, nda ya ka kuni ta ŋanatá skwiha ta taghaghunafta yu ya.

³ Ndana tama, ta kumay yu ta snanjta ghuni kazlay: Ghəŋ ta ghəŋa inda zgun ná, Kristi ya. Ghəŋ ta ghəŋa inda marakw ná, zgun ya. Ghəŋ ta ghəŋa Kristi guli ná, Lazglafta ya kə'a.

⁴ Ka ta maga du'a inda zgun da Lazglafta nda ya ka ta mna gwada snanj tsi da Lazglafta a tsi katsi nda bukwatá ghəŋ ná, tsatsa ta ghəŋa Mghamani.

⁵ Ka ta maga du'a inda marakw da Lazglafta nda ya ka ta mna gwada snanj tsi da Lazglafta a tsi katsi kul bukwatá ghəŋ ná, tsatsa ta ghəŋa mghamani. Nda nza manda skwi nda htsa ghəŋani nda tsa.

⁶ Ka si bukwa a yu ta ghəŋ wu ka marakw ya ná, htsinjani guli 6a! Ala ka si nda nza tsi ka skwa hula da marakw na gatsatani ta ghəŋani, ka htsinjani a tsi ya, bukwatani tama!

⁷ Ma bukw zgun ta ghəŋ, kabga tsatsi ta gara vgha nda Lazglafta nda glakwani tani. Marakw ya ná, maravata glakwa zgun tsatsi,

⁸ kabga zgun ná, tsagap ma marakw a lu wu, marakw ya tsagap lu ma zgun.

⁹ Zlaganap a lu ta zgun ŋa marakw wu, marakw yeya zlaganap lu ŋa zgun.

¹⁰ Tsaya dza'a kəl marakw ka kla ŋizla mghamani ta ghəŋani, kabga gwada ta duhwalha Lazglafta.

¹¹ Dər má mantsa nzakwani ma guyatá vgha nda Mgham Yesu ná, lava a ma marakw ka had zgun wu, lava a ma zgun guli ka had marakw wa.

¹² Manda va ya tsagap lu ta marakw ma zgun ya, marakw ta ya zgun guli. Da Lazglafta sagha indani*.

¹³ Galawa kaghuni 6a! Nda ra ka ndə6ay marakw ta dzvu da Lazglafta kul bukwatani tsi ta ghəŋani ra?

¹⁴ Daga nzakwagapta ná, nda sna mnduha kazlay: Skwa hula zlanjta zgun ta swida ghəŋani zəmbək kə'a.

¹⁵ Marakw ya ná, ka skwa rka nzakwani da tsatsi, kabga vlanjla lu ta swidi zəmbək

manda skwi ŋa bukwa ghəŋani ta tsatsi.

¹⁶ Ka mamu mndu dza'a zlərdəy katsi, dīna ka sŋaŋtani kazlay: Sŋəgla a aŋni, nda Iglizha Lazglafta ta sana tva nzaku ta ghəŋa tsaya wa kə'a.

Guya vgha ŋa zay nda sa usa Mgham Yesu
Mat 26:26-29, Mak 14:22-25, Luk 22:15-20

¹⁷ Wya sana skwi ta magaku da kaghuni kul had yu ta rfa kaghuni. Ta tskavata kuni má ŋa magay ghuni ta skwi ŋa dza'a ta kəma ta kəma ya ná, vər nda hul ŋa kaghuni.

¹⁸ Karaku ná, ta tskavata kuni, kaghuni gwal zlgħay nda ŋuduf tazlay ná, mamu daga vgha mataba ghuni ka lu ta snə yu. Zlah mantsa ya nzakwani ka yu ta gray.

¹⁹ Dina va tsa daga vgha ya mantsa mataba ghuni katək, kada grafta lu ta vərda ŋərma mnduha mataba ghuni.

²⁰ Tsa tskavata ta tskavata kuni ya ná, ŋa za skwa zaya Mgham† Yesu a ta tskavata kuni wa.

²¹ Ta tskavata kuni ka za skwa zay ná, dər wa ta ŋavata ka za ŋani, ka kuni ta magay. Ta dzə maya ta sanlaha, nda ghwaya nda ghwaya sanlaha.

²² Ari had wa a həga ghuni, ŋa zay ghuni nda ya ŋa say ghuni ta skwa ghuni na? Ta kumay kuni ta ghuḅasa Igliza Lazglafta ra? Ari hula a ta pghə kuni ŋa gwal kul had skwa taŋ na? Nu dza'a yu mnay ŋa ghuni? Dza'a rfay yu ta kaghuni ka kaghuni ra? Ta ghəŋa tsaya ná, rfa a yu ta kaghuni wa.

²³ Wya skwi tsu'af yu da Mgham Yesu, ka taghaghunafta yu: Ta tsa rvidik kəl lu ka vlatá Mgham Yesu ya ná, ka klaftá tsi ta buradi,

²⁴ ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəŋani, ka ḅlanaptá tsi, ka'a mantsa: «Nanana ná, slu'uvgha ḅa ya ŋa ghuni, ka maga kuni ta na skwi na ŋa havay ghuni ta i'i,» ka'a.

²⁵ Mantsa guli kdakwa taŋ ta zutá skwa zay, ka klaftá tsi ta leghwa, ka'a mantsa: «Nana leghwa na ná, lfida slərḅa ta zughu ya zlərdəp Lazglafta nda usa ḅa. Inda say

dza'a sə kuni dazlay ya ná, ka maga kuni ŋa havay ghuni ta i'i,» ka'a.

²⁶ Tsaya tama, inda nzata ghuni ka za na buradi na, ka sa skwi ma na leghwa na ná, mna nzakwa Mgham Yesu ha ka saghani ta mnə kuni nda tsa.

²⁷ Mantsa ya, ta zə mndu ta na buradi ná, ta sə mndu ta skwi ma na leghwa ná, ngha a ka sana skwi wu katsi, gaga ta dmaku, kabga ngha a ta slu'uvgha Mgham Yesu ka sana skwi wa.

²⁸ Ka gala mndu ma ghəŋani ta nzakwani karaku ma kdə tsi ka za na buradi na, nda ya ma kdə tsi ka sa skwi ma na lagħwa na.

²⁹ Mndu ta zay, ta say kul sŋaŋtá guyata vgha taŋ nda Mgham Yesu ná, tđanaktđa ta ghəŋani ta guma Lazglafta, ma tsa zay ta zə tsi nda tsa say ta sə tsi ya.

³⁰ Tsaya kəl ndəghata sanlaha ka nzata kul dughwanaku mataba ghuni, nda ragħwa sanlaha, ta rwutá sanlaha.

³¹ Ka si amu kaghəŋa mu ta galaptá nza-kwa mu katsi ná, had Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəŋa amu wa.

³² Ala ka tsamagħa tsa Lazglafta ta guma ka zlah a amu nda tsi ya, nda nza ŋa kwalani kul tsamagħatá guma kawadaga nda gwal ma ghəŋa hadik.

³³ Tsaya tama zwanama, ka tsakavat-saka kuni ka za skwi katsi, kazlafwa vgha ghuni karaku.

³⁴ Ka si maya ta kuzlaŋtá mndu katsi, zutani ta skwa zayni mintghani, da nzaku tsa tska vgha ghuni ya ka kla ghəŋa ghuni da guma Lazglafta. Pđakwa hamata skwiha ya ná, dza'a payafta bađu laba ḅa da kaghuni yu.

12

Skwi ta vlə Sulkum nda ghuḅa

¹ Zwanama ḅa, ta ghəŋa mbraku ta vlə Sulkum nda ghuḅa ná, va a yu ta nzakwa ghuni kul tsalaku mida wa.

² Nda sna kuni kazlay: Ma fitika nza-kwa ghuni ta kul sŋaŋta kuni ta gwada Lazglafta ná, ta tsəlḅu ta kəma skwa wuyayha ta nzaku duduguma kuni ta tsəlḅu, hahəŋ ta tiŋwa kaghuni guli.

† 11:20 Skwa zaya Mgham: Ngha ta aya 23-26 nda 1 La Kwareŋt 10:16.

³ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Haɗ mndu ta mna gwaɗa nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta kazlay: Nda ksi'a Yesu kə'a wa. Ka nda mbrakwa Sulkum nda ghuɓa a tsi wu katsi, haɗ mndu dza'a laviŋtá mnay kazlay: Yesu ná, Mgham ya kə'a guli wa.

⁴ Ta traku mbaku kavghakavgha ta dgə Sulkum, ama va tsa Sulkum turtuk ya ta dgay.

⁵ Ta traku slnaha kavghakavgha ta magə lu, ama ŋa va tsa mgham turtuk ya ta maga lu.

⁶ Ta traku tva magay mnduha ta slnaha kavghakavgha, ama va tsa Lazglafta turtuk ta maga indani ma inda mndu.

⁷ Nda tvi kavghakavgha ta mara Lazglafta ta mbrakwa Sulkumani nda ghuɓa ma inda mndani, ŋa katuvtá vgha nda tsi.

⁸ Mbrakwa gwaɗa nda difil vlanj Sulkum ta sani. Midala gwaɗa vlanj va tsa Sulkum ya ta sani.

⁹ Mbrakwa zlghay nda ŋuɗuf vlanj tsa Sulkum ya ta sani. Mbrakwa mbamba mnduha vlanj va tsa Sulkum ya ta sani.

¹⁰ Mbrakwa maga mazənzəma vlanj tsi ta sani. Mbrakwa kla lwa Lazglafta vlanj tsi ta sani. Mbrakwa galaptá sulkumha vlanj tsi ta sani. Mbrakwa laviŋtá gwaɗa nda sana gwaɗaha vlanj tsi ta sani. Mbrakwa snanɗa tva mbəɗiŋtá tsa gwaɗaha ya vlanj tsi ta sani.

¹¹ Indani ná, tsa Sulkum turtuk ya ta magay. Tsatsi turtukwani ta dgay ŋa inda mndu manda ya ta kumə tsi.

Gwata kaghuni demdem, vgha Kristi kuni

¹² Nghama tsatá vgha mu ya 6a: Manda nzakwa tsuhmbura vgha mndu nda ndəgha fawayha tida dər ma kinawu ndəghatani ya, vgha turtuk ya, mantsa ya nzakwa Kristi guli.

¹³ Amu demdem, dər la Yahuda tsi, dər la Grek a tsi, dər mndu ka vu'a tsi, dər mndu kul haɗ ka vu'a a tsi, magamafmaga lu ta batem ŋa nzaku ka slu'uvgha turtuk ma Sulkum turtuk. Ka mutsaftá mu demdem ta va tsa Sulkum turtuk ya, manda skwi sava mu nda sa.

¹⁴ Tsaya tama ná, nza a tsuhmbura vgha ka faway turtuk wu, gwagwatá fawayha ya.

¹⁵ Ka «dzvu a i'i wu, nza a yu ka faway vgha wu,» ka ka səla katsi ná, dza'a pyafpya ta nzatani ka faway vgha ra?

¹⁶ «Iri a i'i wu, nza a yu ka vgha wu,» ka ka sləmənɗ katsi ná, dza'a pyafpya ta nzatani ka faway vgha ra?

¹⁷ Ka má iri vgha demdem katsi, ma ndaw dza'a snanɗa lu ta sləmənɗ? Ka má sləmənɗ tsi demdem, ma ndaw dza'a zi'a lu ta skwi?

¹⁸ Tsatsaf tsatsa Lazglafta ta inda fawayha ta vgha, ka fafata ma vlani ma vlani manda ya ta kumə tsi.

¹⁹ Ka má faway turtuk yeya vgha katsi ná, ma mamu vgha ra?

²⁰ Tsaw nda ndəgha fawayha ta vgha ta gwaftá vgha ka vgha turtuk.

²¹ Laviŋ a iri ta mnay ŋa dzvu kazlay: Haɗ gwaɗa ɗa nda kagha wu kə'a wa. Mna a ghən guli ŋa səlaħa kazlay: Haɗ gwaɗa ɗa nda kaghuni wu kə'a wa.

²² Katək na: Tsa fawayha má ta nghə lu kul haɗ rga tanj ya ná, tsahaya ŋərmani.

²³ Tsaha má ta ndanu amu kazlay: Haɗ ghzliwa tanj wu kə'a ya ná, tsahaya ta vlə mu ta glaku ŋa tanj. Tsa fawayha kul ɗinaku nghay ya, mal tsaha ya ta laghu mu da payay.

²⁴ Tsaha ɗinadina ngha ya katək na, haɗ lu ta payay wa. Magafmaga Lazglafta ta vgha ka nanaftá tsa fawayha kul haɗ ghzliwa tanj ya, ka ŋərmani,

²⁵ kada kwala daga vgha kul haɗ ma vgha, ŋa nghapta fawayha ka skwa turtuk ka sani nda sani.

²⁶ Ka ta ghuya ɗanɗa faway turtuk ná, inda fawayha ta ghuyay kawadaga nda tsi. Ka ta rfu faway turtuk ná, inda fawayha ta rfu kawadaga nda tsi.

²⁷ Kaghuni ná, vgha Kristi kuni, ka fawayhani nzakwa ghuni turtuk turtuk.

²⁸ Mataba guyatá ghənɗa gwal zlghay nda ŋuɗuf ná, tanj gwal ghunay pgha Lazglafta, ka fiŋtá la anabi kamahis, ka fiŋtá gwal tagha gwaɗani ka mahkən. Tahula tsa ka pghatá tsi ta gwal valanɗ lu ta mbrakwa maga mazənzəm, nda gwal nda mbrakwa mbamba mnduha, nda gwal katá mnduha,

nda gwal ta nghapta ka slna mnduha, nda gwal ta gwada sanlaha ma gwada.

²⁹ Ka gwal ghunay hən demdem ra? Ka la anabi hən demdem ra? Ka gwal ta tagha gwadani hən demdem ra? Inda taŋ demdem ta maga mazəmzəm ra?

³⁰ Inda taŋ demdem ta mbamba mnduha ra? Inda taŋ demdem ta gwada sanlaha ma gwadaha ra? Inda taŋ demdem ta mbədiŋtá gwada ra?

³¹ Hmətət ka kuni dʋuta mbrakuha ya ta vlata lu ta malaghuta.

Wana yu dza'a maraghunata guli ta tvi ya ta hemanata.

13

Dvu ta hemanatá inda skwi

¹ Dər má nda sna yu ta gwada inda gwada sanlaha ma gwada ta gwadə mnduha nda duhwalha Lazglafta tani, ka had yu ta dʋutá mndu wu katsi, nda nza yu manda ghudzaga gwanŋwan, ka manda ghudzaga hutsaŋ a tsi.

² Dər má mutsafmutsa yu ta mbrakwa kla lwa Lazglafta, dər má nda sna yu ta inda skwi nda difatá skwa Lazglafta tani, dər má mamu zlgħay nda ɲuduf da i'i ɲa sli'anaftá ghwáha, ka had yu ta dʋutá mndu wu katsi, skwi bətbət yu.

³ Dər má hlafha yu ta inda skwa da ka daganafatá gwal ka pdu, dər má vlaha yu ta ghəŋa da ɲa pla ghəŋ, ka had yu ta dʋutá mndu wu katsi, had sana skwi dza'a katadifta tsaya wa.

⁴ Mamu ksa ɲuduf da mndu ta dʋutá mndu, dagala zdaku da tsi. Had mndu ta dʋutá mndu ta draku wu, had mndu ta dʋutá mndu ta ghərbaku wu, had ta gla ghəŋ wa.

⁵ Had ta maga skwa hula wu, had ta tsagana wa. Had ta basa ɲuduf wu, had ta zlaŋtá dugun ma ɲudufani wa.

⁶ Had ta rfu ta ghəŋa magatá ghwadaka skwi wu, ta ghəŋa magatá vərda skwi ta rfa tsi ta rfu.

⁷ ɲaw lu, ka'a nda inda skwi. Ta Lazglafta fatá ghəŋani ma inda skwi. Nda fa ɲudufani ta payakwa inda skwi. Ta su'ay ta inda skwi.

⁸ Had dʋutá mndu ta kdaghuta dekdek wa. Dza'a kdaghukda kla lwa Lazglafta,

dza'a kdaghukda gwada sanlaha ma gwada, dza'a kdaghukda snaŋtá skwi guli.

⁹ Ki'a nda ki'a skwi snaŋ mu, ki'a nda ki'a lwa Lazglafta mna a mu.

¹⁰ Ama bađu zlagapta tsa vərđani ya ná, dza'a kdaghukda tsaha kul kdaku ya.

¹¹ Ma ga zwanja da ná, ka zwanzwani ka yu ta gwada, ka zwanzwani ka yu ta ndanu, ka zwanzwani ka yu ta magaku. Ma glata i'i, ka pghinŋtá yu ta má zwanzwani.

¹² Ndanana ná, manda ngha vli ma dalagar zwətzwət ya ta ngha mu, ta kəma dzalay, mbəŋ ya mbəŋ ya dza'a nghanŋa mu. Ndanana ná, ki'aki'a snaŋta yu ta skwi, ta kəma dazlay, dza'a nda sna yu ta inda skwi nekwnekw manda snaŋta Lazglafta ta i'i ya.

¹³ Ndanana ná, mamu skwiha hkən ta gdavata: Mamu zlgħay nda ɲuduf, nda faftá ghəŋ, nda dʋu, ama ya ta hemanatá tsa skwiha ya ná, dʋu ya.

14

Na dgay nda inda mndu, skwi ta vlə Sulkum

¹ ɲawawaŋa ka zba dʋutá mndu, mamawa mbraku ya ta vlə Sulkum guli. Katkatani ta ghəŋa kla lwa Lazglafta.

² Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ɲa mnduha a ta mna tsi wu, ɲa Lazglafta. Had mndu nda sna wu, kabga nda mbrakwa Sulkum ta mna tsi ta tsa difatá skwiha Lazglafta ya.

³ Mndu ya ta kla lwa Lazglafta ná, nda mnduha ta gwada tsatsi, ka vlə mbraku ɲa taŋ, ka ksa ɲuduf ɲa taŋ, ka ɲla həŋ.

⁴ Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ɲla ghəŋani ta ɲlə tsatsi, ama mndu ta kla lwa Lazglafta, Igliz ɲani ta ɲlay.

⁵ Ta kumay i'i ta gwaday kaghuni demdem ta sanlaha ma gwadaha, ama malaghumala kumay da ta klay ghuni ta lwa Lazglafta. Malaghumala mndu ta kla lwa Lazglafta ka mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha, ka mantsa a tsi wu, ba mamu ka mndu ta mbəday dza'a kəl Igliz ka mutsaftá ɲlaku.

⁶ Zwanama da, ka sna a kuni ta skwi snaghunam yu, ka sna a kuni ka lwa Lazglafta klədaghunagha yu, ka sna a kuni ta skwi taghaghunaf yu wu, nu dza'a

kataghunafta lagha ɗa da kaghuni, ka mnay ɗa ta gwada nda kaghuni nda sanlaha ma gwadaha, ka sna a kuni ta kligiŋta ɗa ta difata skwa Lazglafta na?

⁷ Ka gragra nzakwani nda hamata skwiha ta kɛl lu ka skalu: Manda sinlak nda htimbil. Ka sabɔ a lwani nda tvani na, waka lu dza'a sɔŋta kazlay: Mndɔrga ya skwi ya tsa vyagap lu, ka dzagap lu a tsi kɛ'a na?

⁸ Ka vya a mndu ta duli ŋa dza'a da vla vulu nda tvani na, wa dza'a sli'afta na?

⁹ Manda tsaya kaghuni guli, ka nda sana gwada kul sɔŋta lu ka kuni gwada katsi, waka lu dza'a sɔŋta skwi ta mnɔ kuni na? Walaya gwada tsa gwadiŋ kuni.

¹⁰ Ta traku gwadaha kavghakavgha ma ghɛŋa hadik, inda taŋ na, mamu klatá ghɛŋani.

¹¹ Ama, ka sna a yu ta tsa gwada ta gwada lu ya wu katsi, ka matbay yu ma tsa mndu ta gwada tsa gwada ya, ka matbay tsa mndu ta gwada tsa gwada ya ma i'i guli.

¹² Kaghuni, ya ta mama mutsaftá mbraku ta vlɔ Sulkum kuni ya, ŋavawaŋa ka zba mutsaftá ya dza'a malaghuta ŋlanaftá Igliz.

¹³ Tsaya tama, mndu ya ta gwada nda sana gwada na, ka maga tsi ta du'a da Lazglafta ŋa mutsanaftá mbrakwa mbadiŋta.

¹⁴ Ka ta magay yu ta du'a nda sanlaha ma gwadaha kul sɔŋta lu katsi, ta magɔ ma sulkuma vgha ɗa yu ma ghunislaka ɗa a wa.

¹⁵ Kinawu ka yu dza'a magay tama? Dza'a magay yu ta du'a ma sulkuma vgha ɗa, dza'a ndɔbay yu nduk ma ghunislaka ɗa guli. Dza'a fay yu ta laha ma sulkuma ɗa, dza'a fay yu nduk ma sulkuma ɗa guli.

¹⁶ Ka mantsa a tsi wu, ka ta rfay ka ta Lazglafta ma sulkuma gha kwenkwen, waka hamata mndu ta snay kul sɔŋta tsa gwada ya, dza'a mna «amin» ta ghɛŋa tsa rfu rfa ka ya, ka sna a tsi ta tsa skwi mna ka ya na?

¹⁷ An mndani rfanagharfa kagha ta Lazglafta kahwathwata, ama ŋlanaf a ta tsa mndu ta snay ya wa.

¹⁸ Ta rfay yu ta Lazglafta, kabga mal i'i ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ka kaghuni demdem.

¹⁹ Ama malaghumala dɔafta ɗa ta mnata gwada hutaf ma ghunislaka ɗa mataba Igliz ŋa ŋlanaftá sanlaha, ka ya da mnata yu ta gwada dɔmbu' ghwan nda sanlaha ma gwadaha kul sɔŋta lu.

²⁰ Zwanama ɗa, ma nza ndana ghuni manda ŋa zwani. Ka tvɔ ghwadaka skwi tsi katsi, manda zwani kwitikwkwitikw ka kuni nzata, ama ndana mndɔrha ka kuni ndanay.

²¹ Wya skwi nda vinda ma deftera Lazglafta:

«Nda ma mndɔra sana mnduha ta gwada sana gwada, nda ya nda ma huta wa la mayɔm dza'a gwadganata yu ta na mnduha na,

tsaw kulam nda tsa sɔŋta a hɛŋ ta gwada* ɗa wu,» ka Mgham Lazglafta.

²² Mna gwada nda sanlaha ma gwadaha na, ŋizla guma ya ŋa gwal kul zlghafta, mantsa ya a da gwal zlghay nda ŋuduf wa. Kla lwa Lazglafta na, ŋizla zdaku ya ŋa gwal zlghay nda ŋuduf, mantsa ya a da gwal kul zlghafta wa.

²³ Ka lagha Iglizha ka ts kavata demdem ka mna gwadaha, ta gwada ya ta ŋani, ta gwada ya ta ŋani, ka hɛŋ nda sanlaha ma gwada katsi, ka sli'afta hamata mnduha, ka gwal kul zlghafta a tsi, ka lami da taba taŋ, had hɛŋ dza'a mnay kazlay: Nda ksa kuni da halaway kɛ'a ra?

²⁴ Ala ka lagha taŋ demdem ka kla lwa Lazglafta katsi, ka sli'afta mndu kul zlghafta, ka hamata mndu a tsi ka lami da taba taŋ, had tsa gwada ya dza'a ksɔŋta ŋa zbayni ta pla dmaku ra?

²⁵ Dza'a sabsa skwi ma ŋudufani ta daɓi ŋa zlɔmbatani zlumbruh ka tsɔlɔu ta kɛma Lazglafta ŋa mnayni kazlay: Mataba ghuni Lazglafta kahwathwata kɛ'a.

Gwada ta ghɛŋa tska vgha ma guyata ghɛŋ

²⁶ Zwanama ɗa, nu ta raku ŋa magay tama? Ka ta tska vgha kuni, ta falaha sanlaha, ta tagha skwi ŋa mndu sanlaha, kligiŋta difata skwa Lazglafta ŋa sanlaha,

* 14:21 Ngha ta Isaya 28:11-12.

mna gwadaŋda sanlaha ma gwadaŋda ŋa sanlaha, mbədiŋtá ŋa sanlaha, ŋa ŋlaku ká indani demdem.

²⁷ Ka mamu mndu ta mna gwadaŋda sanlaha ma gwadaŋda katsi, ma malaghumala həŋ ta mndu his ka hkən a tsi ta gwada, mnaha ya ta ŋani, mnaha ya ta ŋani ka həŋ da gwadaŋ, mamu ka mndu ŋa mbəday katsi guli.

²⁸ Ka had mndu ŋa mbəday wu katsi, hafta tsa ya ta wani mataba Igliz, ka gwadaŋni maghəŋmaghəŋ nda ya ŋa Lazglafta.

²⁹ ŋa gwal ta kla lwa Lazglafta ya ná, his nda hkən ka mndu ŋa gwada. Psaptá tsa gwada ya ŋa sanlaha.

³⁰ Ka vlanvla Lazglafta ta sana mndu ta nzaku ta kligiŋtá dífatá skwa Lazglafta katsi, nzaghuta tsa mndu tanŋaŋ ya tsərid.

³¹ Inda kaghuni, turtukturtuk ná, lavinlava kuni ta kla lwa Lazglafta, ŋa taghafta inda kaghuni ta skwi, ŋa mutsafta inda kaghuni ta mbraku.

³² Tsa gwal ta kla lwa Lazglafta ya ná, ma dzva tanŋ tsa mbraku vlan Lazglafta ta həŋ ya.

³³ Nza a Lazglafta ka Lazglafta hwa-zlaŋaku wa, Lazglafta zdaku ya.

Manda va ya ta magə mi'aha ma Igliz nda ghuŋa ya,

³⁴ Seftekw ka mi'a ghuni nzata ma tskatá vgha, kabga vlan a lu ta tvi ta həŋ ŋa gwada wa. Nda hanatá ghəŋ ka həŋ nzata manda ya ta mnə deftera Lazglafta guli.

³⁵ Ka mamu sana skwi ta kumə həŋ ta snanŋa katsi, daway tanŋ da zə'alha tanŋ mintgha tanŋ. Ka skwa hula gwadaŋ marakw ta gwada mataba Igliz†.

³⁶ Da kaghuni saba gwada Lazglafta re, ari ŋa ghuni ndaghəŋa ghuni a vlaghunata lu katək na?

³⁷ I'i ná, anabi yu, mamu Sulkuma Lazglafta ma i'i ka ka mndu katsi, dína ka snanŋani kazlay: Nana skwi vindaghunaf yu na ná, Mgham Lazglafta ta mnata kə'a.

³⁸ Ka sna a yu ta tsa skwi ya wu, ka mndu katsi, sna a Lazglafta ta tsatsi guli wa.

³⁹ Mantsa ya tama zwanama, ŋavawa ŋa ka zba mbrakwa kla lwa Lazglafta. Mndu

ta mna gwadaŋda sanlaha ma gwadaŋda ná, ma pyu kuni.

⁴⁰ Manda ya ta raku ka kuni maga inda skwi, nda tvani katsi guli.

15

Sli'agapta Kristi ma mtaku

¹ Zwanama da, ka havaghunak hava yu ta tsa Lfida Gwada mnaghuna yu, ka tsu'aftá kuni, ka ŋavatá kuni mida ya.

² Tsa Lfida Gwada ya ta mbaghunafta, ka ŋanaŋa kuni manda va ya mnaghuna yu. Ka mantsa a tsi wu, ka bətbət tsa zlghafta zlghaf kuni ya.

³ Tsa ŋərma skwi tinlaghu yu ta taghaghunafta ya, tsaya zlghaf i'i kazlay: Mtumta Kristi ta ghəŋa dmakwa mu kə'a, manda ya mnə deftera Lazglafta.

⁴ Ka padamtá lu, ka sli'agaptá tsi nda hafu bađu mahkən, manda ya mnə deftera Lazglafta.

⁵ Ka marananŋtá tsi ta ghəŋani ta Kefas, tahula tsa ka marananŋtá tsi ta ghəŋani ta gwal ghwanpda his.

⁶ Tahula tsa guli, ka marananŋtá tsi ta ghəŋani ta zwanama ta malaghutá hutaf dərmaŋk ta fitik turtuk. Ta mal gwal ta ndiri ndanana mataba tanŋ, rwavaghu rwa sanlaha.

⁷ Marananŋmara guli ta ghəŋani ta Yakubu, marananŋha ta inda gwal ghunay.

⁸ Tahula marananŋtani ta ghəŋani ta tsaha ya demdem, ka maridiŋtá tsi ta ghəŋani ta i'i guli, i'i ta nzakway manda bazaku ma tsa fitik ya.

⁹ Manda va tsaya ná, i'i sagəŋ gudzekw mataba gwal ghunay. Ra a yu má ka hgay ka mnda ghunay wu, kabga ganapga yu tiri ta mnduha ta zlghaftá Lazglafta.

¹⁰ Nda zdakatahuda Lazglafta ná, nda nza yu manda va na nzakwa da na. Nza a tsa zdakatahudaŋi ŋa da ya ka skwi bətbət wa. Katək ná, mal i'i ta magatá slna ka hahəŋ demdem. Nziya nza tsi, i'i a ta magata wu, tsa zdakatahuda Lazglafta ma i'i ya ta magata.

¹¹ Tsaya tama, dər má i'i tsi, dər má hahəŋ a tsi ná, tsaya skwi ta mnə ŋni, tsaya skwi zlghaf kaghuni guli.

† 14:35 Ngha ta 1 La Kwareŋt 11:5.

Dza'a sli'agap sli'a Kristi ma mtaku

¹² Ka si ta mnay lu kazlay: Sli'agapsli'a Kristi kə'a ya ní, kabgawu ta kəl sanlaha mataba ghuni ka mnay kazlay: Had sli'agapta ma mtaku wu kə'a na?

¹³ Ka si had sli'agapta ma mtaku ya ná, ba va sli'agap a Kristi guli wa.

¹⁴ Ka si sli'agap a Kristi ya guli wu, ka bətbət na gwada ta mnə ŋni na nda tsa tama, ba ka bətbət zlgħay nda ŋudufa kaghuni guli.

¹⁵ Ta tsakalawi kuni ta Lazglafta ka lu nda aŋni nda tsa mnay ŋni kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Kristi ma mtaku kə'a ya. Ka si had sli'agapta mnduha ma mtaku ya wu, walaŋ a ta sli'agapta nda tsaya wa.

¹⁶ Ka si walaŋta a gwal nda rwa ta sli'agapta wu katsi, ba sli'agap a Kristi nda tsa guli wa.

¹⁷ Ka si sli'agap a Kristi ya wu, ka bətbət tsa sləghafta zlgħaf kuni ya. Ta ma dmakwa ghuni kaghuni ha gita.

¹⁸ Ka mantsa ya tsi guli, gwal ta rwuta ma Kristi ná, nda zada həŋ.

¹⁹ Ka ŋa na nzakwa amu ndanana kweŋkweŋ fata mu ta ghəŋ ma Kristi katsi ná, nda nza mu ka gwal ta ksaku ka hidahida katakata mataba inda mnduha.

²⁰ Na ŋa kahwathwata ná, sli'agapsli'a Kristi mataba gwal nda rwa, tsatsi taŋtaŋa mndu ta sli'agapta. Tsaya ta maraŋta kazlay: Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa guli kə'a.

²¹ Manda ya sagha mtaku nda ma mndu turtuk ya, manda tsaya guli ná, nda ma mndu turtuk sagha sli'agapta ma mtaku.

²² Ta mtay inda mndu ta mtaku, kabga sabə ma zivra Adamu həŋ. Manda tsaya guli ná, dza'a vramvra hafu da inda gwal ta ndi'aftá vgha nda Kristi.

²³ Nda fitikani nda fitikani ta magakwa tsa fitika sli'agapta ya. Kristi taŋtaŋani, ŋa sagha fitika ŋa gwal ta nzakway ka ŋa Kristi bađu sagha dza'a sagha tsi.

²⁴ Na zadanata Kristi ta mbrakwa inda ghwadaka sulkumha nda mghamha taŋtani, nda ŋa inda gwal dagaladagala ma ghəŋa hadik. Tahula kdīŋtani ta zadanata,

ŋa vranavatani ta ga mgham ta Lazglafta ta nzakway ka Da.

²⁵ Nda nza tkwe' ka gay Kristi ta mgham ha ka sagha fitik dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá ghumahani ka skwa ta diŋlay səlani.

²⁶ Ghuma dza'a lu zadanata ŋa dza ghəŋani ná, mtaku ya.

²⁷ Wya ka lu vindafta ma deftera Lazglafta: «Dza'a niŋna Lazglafta ta inda skwi ka skwa ta diŋlay səlani*.» Tsa mnay mnə lu kazlay: Dza'a niŋna ta «inda skwi» ka skwa ta diŋlay səlani kə'a ya ná, nda tsala. Had tsa mndu ta vlaŋtá mbraku ta ghəŋa inda skwi ya mida wa.

²⁸ Tahula niŋta Lazglafta Da ta inda skwi ka skwa ta diŋlay səlani, hanaganata zwaŋ ta ghəŋ mista tsa mndu ta vlaŋtá tsa mbraku ta ghəŋa inda skwi ya, kada nzakwa Lazglafta Da ta ghəŋa inda skwi nekwnekw, nda mndu tani.

²⁹ Ka mantsa a tsi wu, nu ta psə gwal ta magaftá batem da mnaka gwal nda rwa na? Ka si walaŋta a gwal nda rwa ta sli'agapta ya wu katsi, ŋaw ta maga həŋ ta batem da mnaka taŋ na?

³⁰ Ka sli'agapta a mnduha ma mtaku wu katsi ní, ŋaw ta dza'a aŋni tawa hdak inda fitik?

³¹ Gita re mahtsim a na, mtaku ta kzla i'i. Kahwathwata ta mnaghunata yu zwanama, ta ghərbaku yu ta kaghuni ta ghəŋa slna maga mghama mu Yesu Kristi.

³² Ka tsa wudawudə yu nda nimitakha ma luwa Afisus ya, ka nghanatá mnda səla tsi kweŋkweŋ katsi ní, nahgani kataf tsi ta i'i na? Ka si had sli'agapta ma mtaku wu katsi, manda va ya ta mnə sanlaha ná, «zamaza, samasa, ya wya dza'a rwurwa† mu mahtsim ya,» ka həŋ.

³³ Dasuwa ka kuni, ma nanə kuni ta ghəŋa ghuni, ya «ksa nzaku nda ghwadaka mnduha ná, ta badzay ta mndu.»

³⁴ Vraganaghawa vra ta ghəŋa ghuni manda ya ta raku. Ma walaŋ kuni ta maga dmaku, ya sna a sanlaha mataba ghuni ta Lazglafta wa. Aya hula ka i'i tada!

Kinawu ka gwal nda rwa dza'a sli'agapta?

* 15:27 Ngha ta Zabura 110:1. † 15:32 Ngha ta Isaya 22:13.

³⁵ «Ka waya ka skwi dza'a daway sani ma mndu kazlay: Waka gwal ta rwuta dza'a sli'agapta na? Nda wani ma slu'uvgha dza'a sli'agapta hən na kə'a?»

³⁶ Rghargha vgha na! Sna a ka kazlay: Had skwi ta sləgadata ka ta dyafta ka ta rwa a tsi wu kə'a ra?

³⁷ Skwi ta sləgadata ka ná, kuzuŋani a wa, hyani ya, dər má hya tsi dər má sana hulfa a tsi.

³⁸ Na vlan̄ta Lazglafta manda ya ta kumay tsi ta kuzuŋ na dər wati ma skwi sləgadata ka. Kuzuŋ ya ta ksanavata ta vlan̄ta tsi.

³⁹ Inda skwi ta hafu ná, ndaghəŋani ndaghəŋani slu'u vgha taŋ: Ndagħəŋani slu'u vgha mndu, ndaghəŋani slu'u vgha skwiha fwad fwad səla mista taŋ. Ndagħəŋani ŋa zarakha, ndaghəŋani ŋa klipaha.

⁴⁰ Ndagħəŋani tsatsatá skwiha ta luwa, ndaghəŋani tsatsatá skwiha ta hadik. Ndagħəŋani wdakwa skwiha ta luwa, ndaghəŋani wdakwa skwiha ta hadik.

⁴¹ Ndagħəŋani wdakwa fitik, ndaghəŋani wdakwa tili. Ndagħəŋani wdakwa tek-watsa. Ta dgavadga wdakwa sana tek-watsa nda sani guli.

⁴² Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi nda gwal dza'a sli'agapta ma mtaku guli. Slu'uvgha lamə lu da hadik ná, ŋa rwutani. Slu'uvgha dza'a sli'agapta ná rwavata a wa.

⁴³ Ka ghwadaka skwi vzadata lu da hadik, sli'agaptani ya ná, nda glaku tida. Nda ragħwa ta vzadatá lu, ta sli'agaptá tsi ná, mbrumbra katakata.

⁴⁴ Ka slu'uvgha mnda səla nzakwani ta lamtá lu, ma sli'agaptani mbədanafmbəda Sulkum ta vghani. Ka si mamu slu'uvgha mnda səla ya ná, mamu slu'uvgha ta vlə Sulkum ya guli.

⁴⁵ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Adamu taŋtaŋa mnda səla vuslanam Lazglafta ta hafu». Mahisa Adamu ta nzakway ka Kristi ya ná, ta luwa saha tsatsi, tsatsi ta vla hafu‡ ŋa mnduha.

⁴⁶ Tsa ka Sulkum ya a taŋtaŋani wu, tsa ka mnda səla yeya, kada saha tsa ka Sulkum ya.

⁴⁷ Tsa taŋtaŋa mndu tsagap lu ma hadik ya ná, ŋa hadik tsa, sa ta luwa tsa ka mahis ya.

⁴⁸ Manda nzakwa tsaya ka hadik ya ná, ŋa hadik tsaha ya guli. Manda nzakwa tsaya ka ŋa luwa ya ná, ŋa luwa tsaha ya guli.

⁴⁹ Manda tsa klafta mu ta yakwa tsa ŋa hadik ya ná, manda va tsaya dza'a klafta mu ta yakwa tsa ta luwa ya guli.

⁵⁰ Zwanama da, nana skwi ta mnə yu na ná, had slu'uvgha nda us dza'a lavin̄tá lami da ga Mgham Lazglafta wa. Had ya ta rwuta dza'a za həga ya kul rwuta guli wa.

⁵¹ Wana yu dza'a maraghunatá difatá skwi maridin̄ Lazglafta. Demdem a mu dza'a rwuta wu, ama demdem mu dza'a mbədavaftha.

⁵² Gi hadahada dza'a mbədavaftha mu manda kulitsa iri vyar lu ta kdavakta vyatá duli. Vyata lu ta tsa duli ya ná, gi sli'agapta gwal nda rwa tsa nda slu'uvgha ya kul rwavata, ta mbədavafthá amu guli.

⁵³ Manda va tsaya ná, nda nza tkwe' ka mbəapta na slu'uvgha mu ta rwaku na, nda ya kul rwavata, ŋa mbəaptá na ta mtaku na, nda ya kul mtavata.

⁵⁴ Tahula mbəapta lu ta na vgha ta rwaku na nda ya kul rwavata, mbəapha lu ta na ta mtaku na nda ya kul mtavata ya, tsaya dzatá ghəŋa skwi nda vinda ma gwada Lazglafta ta mnay kazlay: Ndunda lu ta mtaku, zaza lu ta ghwa tida kə'a ya.

⁵⁵ «Wura! Ga zatá ghwa gha kay tama mtaku? Wura!

Ga gurma gha kay tama mtaku\$?»

⁵⁶ Dmaku ná, gurma mtaku ya. Fatá zlahu ta vlan̄tá mbraku ta dmaku.

⁵⁷ Rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá za ghwa nda ma Mghama mu Yesu Kristi!

⁵⁸ Mantsa tama zwanama da gwal ta dvu yu, dihavawa diha, ma gigdava kuni, lawala ta kəma ta kəma nda slna Mgham Lazglafta, ya had visa ghuni dza'a nzata ka mbalay da Mgham Lazglafta wa.

16

Tskaftá tsemi ŋa zwanama ma Ursalima

‡ 15:45 Ngha ta Zlrafta 2:7. § 15:55 Ngha ta Isaya 25:8, Huseya 13:14.

¹ Taghəŋa skwi ta nghaghanaghatá tska skwi ŋa vlay ŋa mnduha Lazglafta ma luwa Ursalima ya, magawamaga kaghuni guli manda va ya mnanaf yu ta Igliz ta hadika Galat.

² Inda dəmas, ka faghuta inda kaghuni ta tsemi mintgha ghuni taḅta skwi ya ta mutsafta kuni, da laghu lu kzla i'i kada tsKay.

³ Lagha ḁa dazlay ya, ŋa vivindafta ḁa ta delewer ŋa ghunafta ḁa ta mnduha dza'a zabapta kaghuni ŋa kla tsa skwi dza'a tskafta kuni ya da luwa Ursalima.

⁴ Ala ka nda nza tsi ŋa dza'a vərḁa i'i katak má, gway taŋ ta vgha tsa kawadaga nda i'i.

Skwi ta kumə Pwal ta magay

⁵ Dza'a labla yu ta hadika Mekaduniya, hada dza'a sli'aftha yu ka labə da nghaghunaghata.

⁶ Kawaka skwi ná, dza'a hanavahana yu da kaghuni, ka dza'a zə hada a yu ta fwak, ŋa pghay ghuni ta i'i da inda vli ta dza'a yu.

⁷ Va a yu ta nghadaghata zekw da kaghuni dazlay wa. Ta kumay yu ta hanavata tsəḅakw da kaghuni ta graftá yu, ka nda ḁvay Mgham Lazglafta tsi.

⁸ Ama dza'a nzata hadna yu ma luwa Afisus har ka sagha fitika Pentekwat*,

⁹ kabga gunihaguna Lazglafta ta watgha buwan ŋa magatá ŋərma slna, aŋ mndani nda ndəgha ghumaha ta lmu nda i'i.

¹⁰ Ka ḅhadaghaḅha Timute da kaghuni katsi, ka tsafaranafta kuni ta vgha yaha nzata nda zləŋ mataba ghuni, kabga ta magay ta slna Mgham Lazglafta manda ŋa ḁa.

¹¹ Yaha dər wa da hərtətata, ka pghafta kuni nda zḁaku ka sagha tsi da i'i, kabga ta kzlaykzlay ŋni hadna nda zwanama.

¹² Ya manda zwanama mu Apwalus ya ná, ndəḅanandəḅa yu ta dzvu katakata má ŋa laba taŋ nda zwanama da nghaghunaghata, ama ndanana a kumafta maya tsatsi ta labə wu, dza'a labla ma fitik ya da mutsafta tsi.

Vlatá hidaku nda ga zgu

* **16:8** Ngha ta Slna gwal ghunay 2:1. † **16:22** Maranata: Manda mnay kazlay: Mghama ŋni ta sagha kə'a ya, nda gwada Grek.

¹³ Nzawanza hzleŋa, ka dihavata kuni ma zlghay nda ŋuḁuf, yaha kuni da zləŋ, ka mbra kuni ta vgha.

¹⁴ Ma inda skwi ta magə kuni, ka maga kuni nda ḁvutá mndu.

¹⁵ Zwanama ḁa, nda sna kaghuni ta Stefanas nda gwal ga taŋ tani, hahəŋ taŋtaŋa gwal ta zlghaftá Yesu Kristi ta hadika Akaya, ka fata həŋ ta ghəŋa taŋ ŋa maganatá slna ta mnduha Lazglafta. Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay:

¹⁶ Snawasna ta gwada da mndərga tsa mnduha ya, nda ya da inda gwal ta maga mndərga tsa ŋani slna ya kə'a.

¹⁷ Ta rfu yu katakata nda sagha i Stefanas nda Fwartunatus nda Akaykus da nghadighata. Nghay ḁa ta həŋ ná, manda skwi kaghuni demdem ya ka yu ta nghay,

¹⁸ kabga lḅihalḅa həŋ ta ŋuḁufa ḁa nda ŋa ghuni tani. Mndərga tsahaya ma mnduha ná, ḁina vla glaku ŋa taŋ.

¹⁹ Ta ga zgu Igliz ta hadika Asiya ŋa ghuni. Ta ga zgu i Akilas nda Priskila nda Igliz ma həga ga taŋ tani ŋa ghuni katakata, ma hga Mgham Yesu.

²⁰ Ta ga zgu inda zwanama ŋa ghuni.

Ka gaguvta kuni ta zgu hmətət mataba ghuni sani nda sani.

²¹ I'i Pwal ta vindaghunaftá na ga zgu na nda dzva ḁa.

²² Inda mndu kul ḁva Mgham Yesu ná, ka nza tsi ka mndu nda ksi'a.

Maranata!† (Mghama ŋni ta sagha!)

²³ Ka nza zḁakatahuda Mgham Yesu nda kaghuni.

²⁴ Dvuḁva yu ta kaghuni demdem nda ŋuḁufa ḁa ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ņa 2 La Kwareņt

Gazgu

¹ Ii Pwal zbap Lazglafta ņa nzaku ka mnda ghunay Yesu Kristi ta vindaghunaftá na delewer na. Kawadaga ņni nda zwanama Timute. Ta ga zgu ņni ņa kaghuni Igliza Lazglafta ma luwa Kwareņt, nda ya ņa inda gwal zlgħay nda ņuduf ta kuraghuta kwakwara hadika Akaya tani.

² Ka vlaghunavla Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zđakatahudani nda zđakwani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Rfamarfa ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi. Dagala tawa hidahida da tsa Lazglafta ya. Tsa Lazglafta ta gdata* ta l6a ņuduf ņa mu ya.

⁴ Tsatsi ta l6a ņuduf ņaņni ma inda ghuya đanwa ņni. Nda tsa l6a ņuduf ta vlanata tsi ya, ta lavința aņni ta l6anata ņuduf ta sanlaha ta ghuya đanwa guli.

⁵ Manda va tsa ghuyta Kristi ta đanwa katakata ya ta ghuya aņni guli. Lazglafta guli ná, ta l6aņna l6a ta ņuduf katakata nda ma Kristi.

⁶ Ka ta ghuyay aņni ta đanwa katsi ná, ņa l6aghunata ņuduf, nda ya ņa mbakwa ghuni nzakwani. Ka si vlagnavla Lazglafta ta l6a ņuduf ta aņni ná, nda nza ņa l6aghunata ņuduf ta kaghuni guli, dza'a kəl kuni ka mutsaftá mbrakwa su'a ghuya đanwa mnderga va tsa ņa aņni ta ghuyay ya

⁷ Grafgra aņni kazlay: Nda diha kuni ta tva Lazglafta kə'a. Nda gwa mu ma ghuya đanwaha. Ka l6aghuna l6a Lazglafta ta ņuduf manda ya ta l6anata tsi ta ņa aņni ya guli.

⁸ Aņi zwanama, va a aņni ta kwalaghuni kul snaņtá ghuya đanwa ghuyə ņni katakata ta hadika Asiya wa. Fərtufərtə tsa ghuya đanwa ya ka malaghuta mbrakwa ņni. Graf a aņni kazlay: Si ta dza'a nzanza ņni da hafu kə'a wa.†

⁹ Manda va tsaya ná, nda fa aņni ņa rwința ka aņni sizlay. Tsaw Lazglafta ta fata mantsa ņa maraņta kazlay: Ta mbrakwa ņni a fafta ņni ta ghəņa ņni wu kə'a. Ta Lazglafta ta sli'aganaptá mndu ma mtaku fafta ņni ta ghəņ.

¹⁰ Tsatsi ta klaptá aņni ma mnderga tsa ghwadaka mtaku ya. Tsatsi dza'a klanapta mida guli. Ta tsatsi fatá ghəņa ņni ņa klaptá aņni dazlay guli.

¹¹ Ka kata kuni ta aņni nda maga du'a. Ka nda ndəgha gwal ta maga du'a da Lazglafta ta ghəņa aņni katsi ná, dza'a nda ndəgha gwal dza'a rfu ta ghəņani guli tsu'afər Lazglafta ta tsa du'a taņ ya.

Mbədapta Pwal ta vli si dza'a sli'i tsi

¹² Skwi ya ta vlanatá tsafara vgha ná, nzuvusnza ņni ta nzaku đina nda inda mnduha ka ņni ta đaslay ma ghəņa ņni. Katkatani mataba nzaku ya nzuvus mu nda kaghuni. Nzunza ņni ta tsa nzaku ya ndə'ets nda hanatá ghəņ manda ya vlanata Lazglafta. Manda ya ta kumə đifla slu'uvgha a nza ņni ta tsa nzaku ya wu, ama Lazglafta ta katanata nda zđakatahudani.

¹³⁻¹⁴ Skwi ta vindaghunafta aņni ná, skwi ya ņa dzaņafta ghuni ņa snaņta ghuni ya. Ki'a nda ki'a yeya skwi snaņ kuni ndanana mndani, ta graftá ņni ná, dza'a nda sna kuni ta inda skwi dazlay. Skwa tsafarakwa ghuni aņni, manda ya dza'a nzaku kaghuni ka skwa tsafarakwa aņni bađu vragata dza'a vragata Mgham Yesu.

¹⁵ Grafgra yu mantsa ya nzakwani kə'a, kəl yu ka kuma si lagha da kaghuni kaku, ņa mutsaghunaftá zđaku his səla.

¹⁶ Nda da kaghuni má dza'a laba yu ta sli'i yu ka dza'a ta hadika Mekaduniya, má ņa vragapta đa nda da kaghuni guli ta sabə yu‡. Má ņa katihata nda dza'a ta hadika Zudiya, sew labə a yu wa.

¹⁷ Mataba tsaya ná, sna a yu ta skwi ta ndanu yu wu ka kaghuni ra? Ari tsa ndanə ndana yu ya ná, ndana slu'uvgha ya a ka kaghuni ta gray, ņa mnay đa kazlay: Aņi, a' mantsa a kay guli wu kə'a nda va tsa skwa turtuk ya na?

* 1:3 Isaya 40:1 nda Zabura 94:19. † 1:8 Gray nda 1 La Kwareņt 15:32. ‡ 1:16 Ngha ta Slna gwal ghunay 19:21.

18 Manda va tsa nzakwa Lazglafta ka mndu tdukwa ya ná, manda va tsaya tsa gwada mnaghuna aŋni ya. Nza a tsa gwada mna ghuna aŋni ya ka «aŋi,» a' «mantsa a kay guli wu» kə'a ta va tsa skwa turtuk ya wu,

19 kabga ma mnaghunata ŋni, i Silas nda Timute nda vərda i'i ta gwada ta Yesu Kristi Zwaŋa Lazglafta ná, mnay kazlay: Aŋi, a' mantsa a kay guli wu kə'a ta va tsa skwa turtuk ya a mnə aŋni wa. Aŋi, ŋa tsatsi ta mnay inda fitik.

20 Nda ma tsatsi ta mna Lazglafta ta «aŋi» nda inda skwi tamaf tsi ta imi ta sləməŋ. Tsaya ta kəl amu ka mnay nda ma Yesu Kristi kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a, ŋa vlanŋta glaku ta Lazglafta.

21 Tsatsi ta dihaŋnata nda kaghuni tani ma Yesu Kristi, tsatsi ta zabaptá amu,

22 ka tahamaftá tsi ta ŋizla ŋa maranŋta kazlay: Nani amu kə'a. Tsaya ta nzakway ka Sulkum nda ghuḅa famam tsi ma ŋudufa mu ŋa gramaftá skwiha dīnadīna dza'a tsi magay ŋa mu dazlay.

23 Takma Lazglafta ta mnaghunata yu. Yaha yu da gurdaghunaftá ŋudufa ghuni ka yu kwal yu kul vrəgladapta da luwa Kwareŋt.

24 Kumay ŋni ta faghunaghatá zlambak ta ghəŋa zlghay nda ŋudufa ghuni a wu, ta maga slna mu ka skwa turtuk, ŋa zdavafta ŋudufa ghuni, kabga nda diha kuni ma zlghay nda ŋuduf.

2

1 Skwi kura yu ná, haḍ yu dza'a vrəgladapta da kaghuni, da gurdəglaghunafta yu ta ŋudufa ghuni wa.

2 Ka gurdaghunafgurda yu ta ŋudufa ghuni ya ní, wa dza'a zdīdīftá ŋuduf ta i'i tama, tsa kaghuni má dza'a ŋraghunafta yu ta ŋuduf ya a wu ra?

3 Skwi kəl yu ka vindaghunaftá tsa delewer ya ná, va a yu ta laba da slanaghatá mnduha má dza'a zdīdīftá ŋuduf mazlay ná, ŋa ŋəridīftá ŋuduf wa. Grafgra yu kazlay: Ka ta rfu yu ná, dza'a rfu inda kaghuni guli kə'a.

4 Ta vində yu ta tsa delewer ya ŋa ghuni ná, nda ghuya ghəŋa da, gurdə gurdə ŋudufa da katakata, ima taw ta ira da. Nə

ŋraghunaftá ŋudufa ghuni a vindaghunafta yu wa. Dina ka snaŋta ghuni ta dva kaghuni ya dvaf yu kahwathwata.

Plinista Pwal ta dmakwa mndu ya ta razanafta

5 Nranafta mndu ta ŋuduf ta mnduha ná, i'i a ŋridīf tsi wu, kaghuni demdem ya, dər má kaghuni demdem a tsi. Tsaw va a yu ta fərtiŋtá gwada ta ghəŋani wa.

6 Tsa dvanaghata dvanagha ndəghata sanlaha mataba ghuni ta tsa mndu ya ná, prək tsaya.

7 Ndanana, pliniswapla ta dmakwani, ka vla kuni ta mbraku ŋani, yaha ŋudufani da ŋruta ka malaghutá mbrakwani.

8 Wyawa dzvu maranaŋwamara ta dvu kahwathwata.

9 Na dzəgha kaghuni vindaghunafta yu ta na delewer na guli, kabga ta kumay yu ta snaŋta, ka ta snərsna a kuni ta inda skwi ta mnaghunata yu.

10 Ka plinispla kuni ta dmakwa mndu ná, i'i guli ná, plinispla yu. Dəmakwa mndu ya plinis yu, ka si mamu dmaku ŋa play ná, plinispla yu kabga kaghuni, nda ngra Kristi guli,

11 kada kwala halaway zata ghwa ta amu, kabga nda sna amu dīnadīna ta hidakwani.

Nzakwa Pwal ma luwa Truwas

12 Sli'afslī'a yu ka laghwi da luwa Truwas da mna Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu Kristi. Manda ḅhadaghata da, kə'a ka yu ná, məd tādīpta Mgham Yesu ta tvi dīnadīna ŋa mna gwada hada.

13 Nziya nza tsi, tsə'amma ghəŋa da, kabga slanagha a yu ta zwaŋama da Titus hada wu, kəl yu ka mnay ka nzata kuni dughwana kə'a nda həŋ, ka sli'afsta ka zlanŋta gwal ma luwa Truwas ka laghu yu ta hadika Mekaduniya.

Zatá ghwa Yesu Kristi

14 Rfu da Lazglafta! Tsatsi ta vlanŋnatá za ghwa inda fitik ma Kristi. Klafkla ta aŋni ŋa mnanŋta Kristi ma inda vli. Nda nza aŋni manda urdi zda vətiktika ta pusata lu.

15 Manda va tsaya, nda nza aŋni manda urdi zda vətikatani klaf Kristi ka vlanŋta Lazglafta. Tsa urdi ya ná, nda nza ka ŋa

gwal ta mutsa mbaku, nda gwal ta zadɪŋtá ghəŋa taŋ tani.

¹⁶ Ka ŋa gwal ta mutsa mbaku ná, zɔa tsa vɛrtikatani ya, ta vɛlɛŋvɛla Lazglafta ta hafu ta hɛŋ. Ka ŋa gwal ta zadɪŋtá ghəŋa taŋ guli ná, zɔa a tsa vɛrtikatani ya wu, ta klanakkla ta mtaku ta hɛŋ. Wa ya prək ka magaftá tsa slna ya tama?

¹⁷ Aŋni ná, nza a aŋni manda hamata sanlaha ta za huɔa taŋ ta gwadɔa Lazglafta wa. Lazglafta ta ghunaftá aŋni, kahwathwata ta mnə aŋni ma Kristi ta kəma Lazglafta.

3

Gwal maga slna ma lfida dzratawi

¹ Ta dza'a zlrə nda zlrə ŋni ta ghuba ghəŋa ŋni ra? Delewera lagha maraŋta ghəŋa ŋni da kaghuni ta zbə ŋni re, ari mamu a delewer ta zbə ŋni da kaghuni ŋa mara ghəŋa ŋni manda ya ta magə sanlaha na?

² Vɛrdɔa kaghuni tsa delewer maraŋta ghəŋa ŋni ya vindam Kristi ma ŋudufa ŋni, snaŋ lu, ta dzaŋə inda mnduha.

³ Manda va tsaya nzakwani, kaghuni tsa delewer vindam Kristi ka tsghafta nda ma dzva ŋni ya. Nda ima vindi a vindafta tsi wu, nda Sulkuma Lazglafta nda hafu mida vindafta tsi. Ta klam* a vindafta tsi guli wu, ma ŋudufa mnda səla vindamta tsi.

⁴ Kəl ŋni ka mnay kazlay: Vindata delewera Kristi kuni kə'a ná, kabga Yesu Kristi ta gramafta mantsa ya nzakwani kə'a ta kəma Lazglafta.

⁵ Nda sna aŋni kazlay: Slaghu a aŋni ka ghəŋa ŋni ka maga tsa slna ya wu kə'a. Lazglafta ta vɛlɛŋnatá mbrakwa magay.

⁶ Tsatsi ta vɛlɛŋnatá mbrakwa nzaku ka gwal maganata slna ŋa mnay ŋa mnduha ta Lfida dzratawi dzraf tsi. Tsa lfida dzratawi ya ná, sladaf a ta zlahu vindaf lu ghalya ya wa. Ta Sulkum nda ghuɔa sladafta tsi. Tsa vindata zlahu ghalya ya ná, ta hla mnduha da mtaku. Sulkum nda ghuɔa ya ná, ta hla mnduha da hafu.

⁷ Ghalya, ta klam vindafta lu ta tsa zlahu ya, ka magə Musa ta slna tsa zlahu ta kla mndu da mtaku ya. Kulam nda tsaya ná, ta vɛlɛŋvɛla tsa slna ya ta glaku. Laviŋ a

la Isra'ila ta nghu† da kumani wu, kabga ta wudaku kumani katakata. Tsaw, ŋa nzɔavata a tsa wudakwani ya wa.

⁸ Had slna Sulkum nda ghuɔa dza'a malaghutá glaku ka tsaya tama rki?

⁹ Ka si tsa slna zlahu ta hla mnduha da mtaku ya, mamu glakwani ya ní, tsa slna Sulkum ta nanaftá mndu tɔdukwa ya guli, malaghumala ŋani glaku piyw!

¹⁰ Tsaya tama ná, da na glaku ta malaghuta piyw ndanana ná, had tsa glaku ghalya ya ta mnaku wa.

¹¹ Ka si tsa dza'a kwal kul nzɔavata ya mamu glakwani ya, malaghumala ŋa na dza'a nzaku ŋa kɔdekedzeŋ na tama.

¹² Had sana skwi dza'a ŋni difay ma tsa gwadaha ya wu, kabga nda sna aŋni kazlay: Manda tsaya nzakwa tsa skwiha ya kə'a.

¹³ Manda Musa ta bukwanaghutá kuma nda lgut yaha la Isra'ila nghaná htakwa tsa glaku ya ma kumani ya a aŋni wa.

¹⁴ Tunɔtunɔwa ghəŋa la Isra'ila. Ha gita, laviŋ a hɛŋ ta snaŋta tsa kahwathwata ya ta dzaŋə hɛŋ ta tsa dzratawi ŋa ghalya ya wa. Ta klin a lu ta tsa lgut ya wu kabga laviŋ a lu wu, ba mndu nda ndi'atá vghani nda Kristi kwenkwen.

¹⁵ Kulam gita, ta dzaŋə hɛŋ ta tsa zlahu Musa ya ná, manda skwi bukwanaf tsa lgut ya ta ŋuduf ta hɛŋ ya hɛŋ.

¹⁶ Ama manda skwi ya nda vinda: «Inda mbɔdaghuta mndu ta vgha tvə Mgham Yesu ya ná, dɔdɔaghuta tsa lgut‡ ya.»

¹⁷ Mgham Yesu ná, Sulkum ya. Ma vɛl hada Sulkuma Mgham Yesu guli ná, nda pla vgha mnduha.

¹⁸ Amu demdem, bukwa a kuma mu wa. Manda dalagar ya ta wudakwa glakwa Mgham Yesu ta amu. Mgham Yesu ta nzakway ka Sulkum ya ta mbɔdanafta ka nanafta manda va tsatsi, ka kla amu ta kəma ta kəma ma tsa glakwani ta malaghuta ya.

4

Ghuyama ɔaŋwa kawadaga nda Kristi

* **3:3** Ngha ta Sabi 24:12. Ngha ta Irmiya 31:33, nda Izekiyel 11:19, 36:26-27. † **3:7** Ngha ta Sabi 34:29-35. ‡ **3:16** Ngha ta Sabi 34:34.

1 Lazglafta ta faŋnamtá tsa slna ya ma zɔakwani, tsaya ta kwal ŋni kul rwa malandugu.

2 Had ta ŋana vgha nda ghwadaka skwiha ta magə lu ma dɪfa ma dɪfa, ta pgha hula ŋa mndu wa. Nana a aŋni ta mndu wu, had aŋni ta mbadanaftá gwada Lazglafta wa. Katək ná, kahwathwatani ŋa aŋni ta mniginɔta banluwa. Mantsa ya dza'a kəl inda mndu ka ɔasla kahwathwata ŋni ma ŋudufani ta kəma Lazglafta.

3 Ka nda dɪfa na Lfida Gwada ta mnə ŋni na katsi ná, da gwal ta zadɪntá ghəŋa taŋ nzakwa tsi nda dɪfa.

4 Sna a həŋ ta na Lfida Gwada ta mnə aŋni na wu, kabga hanafha Lazglafta na ghəŋa hadik na ta ŋudufa taŋ, ŋa kwala taŋ kul nghanɔta tsa tsuwadək ta tsuwadaka həŋ, ta sabi ma Lfida Gwada ta ghəŋa glakwa Yesu Kristi ya. Tsa Yesu Kristi ya ná, ka guram nda Lazglafta.

5 Ta mnə aŋni ta tsa Lfida Gwada ya ná, gwada ta ghəŋa aŋni a ta mnə ŋni wa. Gwada ta Kristi ta nzakway ka Mgham ŋa aŋni ta mnay. Aŋni, gwal ksaghunatá slna aŋni, kabga nzakwa ŋni mista Yesu.

6 Ka Lazglafta mnata ma fitika zlaganaptani ta ghəŋa hadik na: «Ka tsuwadaka tsuwadək ta vli ma grusl*,» ka'a. Va tsa Lazglafta ya ta tsuwadakanafɔta vli ma ŋudufa ŋni ŋa tsuwadaka mnduha, ŋa snaŋta taŋ ta glakwa Lazglafta nda ma kuma Yesu Kristi.

7 Bəzleghwa tsaf lu nda rɔisl aŋni, ta kla tsa ŋərma skwa gadghəl ya. Kəl tsi ka nzakway mantsa ya ná, Lazglafta ta mbranaghatá maga inda skwi, aŋni a wa.

8 Dagala ɔaŋwa ta ghuyaŋnaptu lu, kulam nda tsaya, kɔaŋna a wa. Dəŋaŋha ŋni ta ghəŋ badu masani, ta hla a ghəŋa ŋni tida wa.

9 Gaŋnapha lu ta iri, ta zlaŋna a Lazglafta wa. Nuŋnusha lu ta ima zgi, ta klap a lu ta hafu ma aŋni wa.

10 Ta wa hɔak ŋni inda fitik manda va tsa maganatá Yesu ya, kada maravata nzakwa Yesu guli ma vgha ŋni.

11 Ma inda ŋa aŋni ma nzaku ná, ta wa hɔak ŋni ta ghəŋa gwada ta Yesu, kada

maravata nzakwa Yesu ma na ŋaŋni ma slu'uvgha ta mtaku na.

12 Mantsa ya ná, nzaku ta wa hɔak ŋa aŋni, nzakwa ghuni nda hafu ŋa kaghuni.

13 Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzlgha yu ta gwada ta ghəŋa Lazglafta kəl yu ka gwaday†.» Aŋni guli na, zlghafzlgha aŋni ta Lazglafta manda va tsaya, ta kəl aŋni guli ka mna gwadani.

14 Nda sna aŋni kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Mgham Yesu ma mtaku kə'a. Tsatsi guli dza'a sli'aganapta ma mtaku, kabga nda ndi'a vgha ŋni nda Yesu. Ŋa hladamaghatani demdem ta kəmani.

15 Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ŋa kata kaghuni nzakwani, ŋa sga sli'adamta mnduha mutsaftá zɔakatahuda Lazglafta. Mantsa tama, dza'a nda ndəgha mnduha ŋa rfa Lazglafta nda ya ŋa zləzlvay guli.

Faftá ghəŋ yeya skwi ma ghəŋa mu

16 Tsaya ta kwal malandugwa ŋni rwa-vata. Dər má ta htaku nda hta vgha mu ma ki'a ma ki'a mndani ná, ta lfidaku nda lfida vgha mu inda fitik ma Sulkum.

17 Skwi ta kumə yu ta mnay ná, ki'a yeya na ghuya ɔaŋwa ta ghuyə mu ndanana ka tsa glaku dagala ŋa kɔkedzen ta payamata tsa ghuya ɔaŋwa ya ta tvi ŋa mutsay ya.

18 Fafta skwi kul nghanɔta iri amu ta ghəŋ, ta skwi ya nghanɔta iri a wu. Skwi ya ta nghə iri ná, had ta gɔavata wu, skwi kul nghanɔta iri yeya ta gɔavata ŋa kɔkedzen.

5

1 Nda sna mu kazlay: Ka zliŋzla lu ta na dumbi ta nzaku mu mida na katsi ná, dza'a bamaf ba Lazglafta ta sana həga ta luwa kə'a. Ta ghəŋa vgha mu dza'a vlamata Lazglafta ŋa kɔkedzen ta luwa ya ta gwada yu ta tsa gwada ya.

2 Ta na ghəŋa hadik ná, ta ksamata ka mamay katakata na tsa həga mu ta luwa, ka vgha mu dza'a nzakway ka lfid ya. Ta gama ta ŋada ghəŋ nda taw nda taw. Ta dər má sudidiva Lazglafta ɔa, ka mu ta mnay.

3 Ka sudavamasuda lu katsi ná, had sulkuma vgha mu dza'a nzaku manda skwi ka fərɔdi'u wa.

* 4:6 Zlrafta 1:3. † 4:13 Ngha ta Zabura 116:10.

⁴ Ka tata nzaku mu ma na dumbi mida mu ta na ghəŋa hadik na katsi ná, tata ŋada ghəŋ mu manda skwi famagha lu ta skwa ndəgaku. Kumay mu ta dgamata nda na vgha mu ta ghəŋa hadik na a wu, ama ka sudavamata lu nda tsa ta luwa ya, ka bukwamta tsa nda hafu ŋa kdekedzeŋ ya ta tsa ta mtaku ya.

⁵ Lazglafta kaghəŋani ta payaftá amu ŋa mbədamaftha mantsa ya. Vlamavla ta Sulkumani guli ŋa gramafthá skwiha dza'a tsi magay ta kəma.

⁶ Tsaya tama, ta kəl mu ka nzata nda fata ghəŋ inda fitik. Aŋ mndani nda sna mu kazlay: Ka ta ma na vgha mu ta na ghəŋa hadik na mu katsi ná, ta di'ŋ mu nda həga mu ya da Mgham Yesu kə'a.

⁷ Ta ngha a mu nda iri karaku wa, nza-kwa zlghay nda ŋuduf ta nzə mu.

⁸ Manda va tsaya ná, nda fa ghəŋa mu dar. Ta kumay mu ta sli'apta ma na slu'uvgha na ka nzata kawadaga nda Mgham Yesu.

⁹ Dər má tata ghəŋa hadik mu, dər má ta luwa a mu ná, zdəganata mu skwi kumaf maya amu.

¹⁰ Inda amu demdem ná, dza'a laghala mu ta kəma Kristi ŋa tsamaghatá guma, ŋa zlghay inda mndu ta nisəla slnani ya maga tsi ma nzakwani ta ghəŋa hadik. Ka đina slnani maga tsi, dza'a zlghay ta nisəlani, ka đina a slnani maga tsi wu dza'a zlghay ta nisəlani guli.

Nda ma Kristi slərbapta Lazglafta ta zughu nda amu

¹¹ Ya wya nda sna amu ta skwi ta hgə lu ka zləŋa Mgham Yesu ya, tsaya ta kəl aŋni ka ŋavata ka kasaktá ghəŋa mnduha. Nda sna Lazglafta ta aŋni dar, ta grafta aŋni guli ná, nda sna kaghuni ma ŋudufa ghuni ta aŋni.

¹² Ghubargəltá ghəŋa ŋni a ŋa aŋni ta ghubargəlta da kaghuni wa. Maraghunata tvi dza'a kəl kuni ka ghuba aŋni ŋa aŋni ta maraghunata, ŋa snanŋa ghuni ta hanaftawi ta gwal ghubaku nda skwa wa iri, ka zlanŋa ya ma ŋuduf.

¹³ Rgha həŋ ka kaghuni mantsa ta mnə sanlaha ya ra? Dər má mantsa tsi, ŋa vla glaku ŋa Lazglafta nzakwani. Ka mantsa

a tsi katək wu má, ŋa kata kaghuni nzakwani.

¹⁴ Inda skwi ta magə aŋni ná, ta magay aŋni kabga nda sna aŋni ta đvu ya đvu Kristi ta aŋni. Tsaya ta tinwa aŋni guli ta kəma ta kəma. Grafgra aŋni guli kazlay: Mtumta Kristi ta ghəŋa inda mndu kə'a. Inda mndu guli mtumta kawadaga nda tsatsi.

¹⁵ Mtumta ta ghəŋa inda mndu, kabga yaha gwal ta nda hafu da nzaku gaghəŋgaghəŋa taŋ, ŋa nzay taŋ ta nzaku ya ta zdəganata. Ka ŋa taŋ mtuta tsi, ka sli'aganaptá Lazglafta.

¹⁶ Ndanana tama ná, nghəgla a amu ta mndu manda hamata mnda səla wa. Dər má manda hamata mnda səla si ta ngha mu ta Kristi mndani ná, ndanana tama, nghəgla a amu manda tsaya wa.

¹⁷ Tsaya tama, ka si nda ndi'a vgha mndu nda Kristi katsi, nda nza ka lfiđa mndu. Lula tva nzaku ya si ta nzaku tsi ghalya, mbəđavafmbəđa ka lfiđani.

¹⁸ Inda tsahaya ná, Lazglafta ta magata. Ka ghunagatá tsi ta Kristi mtuta ŋa slərbaptá zughu mataba mu nda tsatsi. Ka vlaŋnatá tsi ta slna dza'a mnanatá mnduha ŋa sagha taŋ slərbaptá zughu mataba taŋ nda tsatsi.

¹⁹ Skwi ta mnə aŋni ná, Lazglafta ta magatá slnani nda ma Kristi ŋa slərbaptá zughu matabani nda inda mndu. Nəvgla a ta dmakwa mnduha wa. Kəl tsi ka ghunaftá aŋni ŋa dza'a mnay ŋa mnduha kazlay: Ta kumay yu ta slərbapta đa ta zughu nda həŋ kə'a.

²⁰ Kristi ta ghunaftá aŋni ŋa kla lwa gwadani. Lazglafta kaghəŋani ta haga mnduha nda ma wa ŋni. Ma hga Kristi, ta ndəba dzvu yu ŋni ŋa ghuni, slərbapwa slərbə ta zughu nda Lazglafta.

²¹ Walaŋ a Yesu Kristi ta gatá dmaku wu, ka nanafthá Lazglafta ka dmaku ta ghəŋa gwadata amu, ŋa nzakwa mu ma ndi'atá vgha mu nda tsi, ka gwal tđukwa ta wa irani.

6

¹ Ndanana ná, ta ksa slna aŋni nda Lazglafta. Kdəkwakdək ta ndəba dzvu ŋni ŋa ghuni, ma ganava kuni ta masfa ta zdəkatahuda Lazglafta ya zlghaf kuni.

² Ka Lazglafta nda mnduhani na:

«Ma fitikani snaghata yu ta tawa gha.

Ma fitik ŋa mbaghafta, kataghakata yu*,»
ka'a.

Wana tsa fitik ya tama ndanana, wana tsa fitika mbaku ya tama guli ndanana.

³ Va a ŋni ta ksafata mndu ta aŋni nda dmaku ma slna ta magə ŋni wu, tsaya ta kəl ŋni ka ŋavata ka maga skwi ŋa kwal kul zləmbiŋtá mndu.

⁴ Katək ná, ta maray ŋni ta nzakwa ŋni ka gwal maganata slna ta Lazglafta ma inda skwi ta magə ŋni. Dər ta gay lu ta iri ŋaŋni, dər ta ghuyay lu ta daŋwa ŋaŋni, dər ta gigray lu ta aŋni, ta ksay ŋni ta ŋuduf mida.

⁵ Ta dğay lu ta aŋni, ta pghay lu ta aŋni da gamak, ta sli'anafslí'a lu ta zlərdəwi ka gi dza aŋni, ta ghuyay ŋni ta daŋwa ta maga slna, hađ ŋni ta faftá hani ta iri bađu ma sani wu, hađ ŋni ta daŋtá skwa zay guli wa.

⁶ Ta maray ŋni ta nzakwa ŋni ka gwal kul hađ sana skwi ŋa tsanavata, ka gwal nda sna ta skwa Lazglafta, ka gwal ksa ŋuduf, ka gwal maga zdaku, ka gwal nda Sulkum nda ghuḅa ma həŋ, ka gwal ta dʋutá mndu nda ŋuduf turtuk.

⁷ Ka gwal ta mna vərda gwada, ka gwal nda mbakwa Lazglafta ma həŋ. Huzla vula ŋni ma zlaḅa nda zeghwi ná, tsaya kahwathwata.

⁸ Vlaŋnatá glaku ŋa sanlaha, hərtətətá aŋni ŋa sanlaha. Zləzləva aŋni ŋa sanlaha, raza aŋni ŋa sanlaha. Ka gwal tsakalawi ta fata mnduha ta aŋni, tsaw kahwathwata ŋa aŋni ta mnay.

⁹ Manda gwal kul snaŋtá lu ta həŋ ka lu ta nğha aŋni, tsaw va nda sna lu ta aŋni dínadína. Mbli a yaha ya ra, ka lu ta nğha aŋni, tsaw ta ndiri aŋni dínadína. Gaŋnapha lu tiri, klap a lu nda kla ta hafu ma aŋni wa.

¹⁰ Ma skwi má ŋa basay ŋni ta ŋuduf ya ná, rfu ŋa aŋni ta rfay. Ka pđu həŋ, ka lu nda aŋni, tsaw nda ndəgha mnduha ta nanaftá aŋni ka gadghəl. Mamu skwa taŋ ra, ka lu nda aŋni, tsaw ŋa ŋni inda skwi demdem.

¹¹ Kaghuni gwal ma Kwareŋt, hađ sana skwi difaghuna aŋni wa, dʋudʋa aŋni ta kaghuni katakata.

¹² Aŋni a ta kwal kul dʋaftá kaghuni wu, kaghuni ta tsukwaghutá vgha ghuni tavata aŋni.

¹³ Manda gwada da ŋa zwanani ya gwada yu ta na gwada na ŋa ghuni, maraŋnawamara ta dʋafta kaghuni ta aŋni ma ŋudufa ghuni guli.

Hađ skwi ta guyanaftá tsuwadak nda gurusl wa

¹⁴ Ma guyə kuni ta ghəŋ kawadaga nda gwal kul zlghaftá Lazglafta. Nu ta guyanafta mndu tđukwa nda mndu ta maga ghwadaka skwi na? Nu ta guyanaftá tsuwadak nda grusl na?

¹⁵ Ta ghəŋa wu dza'a dzrafta i Kristi nda Halaway na? Nu ta guyanaftá mnda zlghay nda ŋuduf nda mndu kul zlghafta na?

¹⁶ Nu ta guyanaftá həga Lazglafta nda həga skwa wuyay na? Amu ná, həga Lazglafta nda hafu amu, manda ya mna tsi kazlay:

Mataba taŋ dza'a nzamta yu ka wawaku kawadaga nda həŋ.

Ka Lazglafta taŋ ta dza'a nzata yu, ka mnduha da hahəŋ guli kə'a.

¹⁷ Tsaya kəl Lazglafta ka mnay ŋa mnduhani kazlay:

Sli'apwa sli'a mataba taŋ, ka dgaghuta kuni ta vgha nda həŋ,

ma ksəŋ kuni ta skwi kul raku,

tsaya dza'a kəl yu ka dzrafta nda kaghuni.

¹⁸ Dza'a nzakway yu ka Da ghuni, ŋa nzakwa kaghuni ka zwana da nda kwagha da† guli,

ka Mgham Lazglafta nda mbra kə'a ya.

7

¹ Zwanama da, ya mantsa ya ka lu tamaftá imi ta sləməŋ ya ná, sudapma ghəŋa mu ma skwi dza'a ŋriŋtá vgha mu nda ŋudufa mu. Ka kđanakta mu ta nza-kwa mu hezle' ma zləŋa Lazglafta.

Rfay Pwal ta rfu

² Gunəŋnawa guna ta ŋudufa ghuni. Hađ ya mataba ghuni magana ŋni ta ghwadaka skwi wu, hađ ya hlaghu ŋni ta səlani wu, hađ ya tsaghu ŋni guli wa.

* **6:2** Isaya 49:8. † **6:18** Nğha ta Zlahu 26:12, nda Izekiyel 37:27, Isaya 52:11, Irmiya 31:9 nda Izekiyel 20:34, 2 Samuyel 7:14, Isaya 43:6 nda Huseya 2:1.

³ Tsaghunaghatá guma a ta tsaghunaghatá ñni wa. Manda va tsa mnə ñni ya ná, d̄vud̄va añni ta kaghuni. Dər má ña mtuta tsi, dər má ña nzaku nda hafu a tsi ná, had̄ skwi dza'a d̄gamata wa.

⁴ Had̄ yu nda mahulhula ndanu ta ghəña kaghuni wa. Ta ghərɓaku yu ta kaghuni. Dər má ghuyghuya yu ta d̄añwa ná, nda l̄ba ñud̄ufa d̄a, ta rfu yu.

⁵ Dər ma fitika ɓhadaghata ñni da luwa Mekaduniya ná, had̄ vgha mbi'añni wa. Ghuya d̄añwa dər ndiga ndiga yeya ta slañnaghata. Gruñnus gra mnduha, ta zləñ ñni ma ñuduf.

⁶ Mbad̄a Lazglafta ya ta l̄ba ñud̄ufa gwal nda k̄ba ka l̄bañnatá ñud̄ufa ñni ma ɓhadaghata Titus.

⁷ Tsa ɓhakta Titus yeya a ta l̄bañnatá ñud̄ufa ñni wu, mnan̄namna guli ká kuni l̄banatá ñudufani. Rusan̄naf rusa ká kuni ta kuma nghəglañtá i'i, ká kuni ta haga madər, ká kuni ta lmiha ta lmu kəl yu ka va rfu katakata.

⁸ Nda sna yu kazlay: Nda gurda ñud̄ufa ghuni ta ghəña tsa delewer vindaghunaf yu ya kə'a mndani, haga a yu ta madər ta ghəñani wa*. Añ mndani, hagan̄haga yu ta madər ma fitik rets, nghadapər yu ta gurdatá ñud̄ufa ghuni ta ghəña tsa delewer ya.

⁹ Ndanana ná, ta rfu yu ta ghəña tsa delewer vindaghunaf yu ya. Taghəña vəl gurdaghunaf tá ñuduf a ta rfa yu ta rfu wa. Ta rfu yu, kabga tsa gurdatá ñud̄ufa ghuni ya ta klaghunaktá mbəđanaftá ñud̄ufa ghuni ka paya tva ghuni. Har tsa gurdatá ñud̄ufa ghuni ya ma ghəña Lazglafta. Tsaya tama, had̄ sana dmaku magaghuna ñni dekdek wa.

¹⁰ Gurdatá ñuduf manda ya ta kumə Lazglafta ná, ta mbəđanafmbəđa ta ñuduf ña mbafta, ña kwala lu kul haga madər. Gurdatá ñuduf manda ña gwal ma ghəña had̄ik ná, mtaku ta klakta tsi.

¹¹ Nghawangha ta skwi klaghunak tsa gurdatá ñuduf manda ya ta zdəganatá Lazglafta ya ɓa, nghawangha ká kuni ta ñavata ka payanatá nzaku, ka tsalaptá ghəña ghuni mida kə'a ta husaghunata, ká

kuni ta zləñay, ká kuni ta mama nghan̄tá i'i, ká kuni ta kuma maga skwi ta zdəganatá Lazglafta, ká kuni ta fata ghəña ghuni ka zlahá mnda dmaku. Ma maga inda tsa skwiha ya marañta kuni kazlay: Ta had̄ kuni ma tsa skwiha ya wu kə'a.

¹² Tsa delewer vindaghunaf yu ya ná, vindaghunaf a yu ta ghəña mndu ta gatá dmaku dər ta ghəña ya gana lu ta dmaku wa. Kəl yu ka vindaghunafta ná, vindaghunafvinda yu, kabga ña marañta ghuni kahwathwata ta kəma Lazglafta kazlay: Nda fa vgha ghuni ka ñañni kə'a. Tsaya skwi ta ksan̄namtá ñuduf.

¹³ Ta ghəña tsa skwi ta l̄bañnatá ñuduf ya guli ná, ta rfu ñni katakata nghər ñni ta rfa Titus, kabga zdənafta kaghuni demdem ta ñuduf.

¹⁴ Ghuban̄ghuba yu ta ghubakwa d̄a ta kaghuni ta kəmani. Ndanana tama ná, sabsa yu ma hula má dza'a ksutá i'i. Gwad̄a ta gdata añni ta mnaghunata ná, kahwathwata nzakwani. Manda va tsaya guli ná, tsa ghubay ghubu ñni ta kaghuni ta kəma Titus ya guli ná, kahwathwata nzakwani.

¹⁵ Havaptani ka tsa zləñata zləña kuni, ka slavaptá kuni ka tsu'afta nda ya ka kuni fata ghəña ghuni ka snanatá gwad̄ani ya ná, ta sganaghasga ta yifatá kaghuni ma ñudufani.

¹⁶ Ta rfu yu, nda fa ghəña d̄a ta kaghuni ma inda skwi.

8

Katan̄tá gwal zlḡhay nda ñuduf ma Ursalima

¹ Zwanama d̄a, ta kumay ñni ta mnaghunatá skwi maga zdakatahuda Lazglafta mataba Igliz ta had̄ika Mekaduniya.

² Ma ghuya d̄añwa ya ta ghuyə hən̄ katakata, ka rfu hən̄ ta rfu katakata, kulam nda nzakwa tañ dgər ka p̄du, ka vlatá hən̄ ta skwi dagala ña katan̄tá sanlaha.

³ Ka i'i ta mnaghunata ná, vlavla hən̄ ka ghəña tañ ta skwi manda ya klaf mbrakwa tañ. Ka vlatá hən̄ ha ka malaghuta. Ka ghəña tañ sagha hən̄

⁴ da d̄away da añni ka ñd̄añd̄a kazlay: Ta kumay añni ta nzakway tekwa mataba gwal

* 7:8 Ngha ta 2 La Kwarejt 2:3.

ta katanťá gwal zlgħay nda ŋuďuf ta haďika Yahuda kə'a.

⁵ Tsa skwi vla həŋ ya ná, vlavla həŋ ka malaghutá skwi ya má si ta ndanu aŋni. Tiŋəl ghəŋa taŋ vlay həŋ ta Mgham Yesu karaku, tahula tsa guli ka tsu'aftá həŋ ta maga skwi ya ta mnanata ŋni ta həŋ, manda ya ta kumə Lazglafta.

⁶ Tsaya kəl ŋni ka ndəbanatá dzvu ta Titus ŋa labə da kďiŋťá tska tsa skwi ya da kaghuni kabga tsatsi ta zlrafta.

⁷ Ma inda skwi ná, galipi kaghuni ka sanlaha. Galipi kuni ma zlgħay nda ŋuďuf, ma mna gwada Lazglafta nda tvani, ma snaŋťá kahwathwata, ma ŋavata ghuni ka maga slna Lazglafta, ma đvutá ya đvu kuni ta aŋni. Ya mantsa ya tsi ya tama, magawamaga ta tsa ŋərma slna ya nda ŋuďuf turtuk.

⁸ Mbla kaghuni a ta mbli yu wu, snaghunamta snaghunam yu ya ka sanlaha ta ŋavata ka vlay. Ma tsaya guli dza'a kəl kaghuni ka maraŋta kazlay: Đvuďva kaghuni kahwathwata guli ta katanťá sanlaha kə'a.

⁹ Nda sna kaghuni ta zďakatahuďa Mgham Yesu Kristi. Tsatsi ná, galipi ya, ka niŋťá tsi ta ghəŋani ka pďu ŋa naghunaftá kaghuni ka gadghəl nda ma tsa pďani ya.

¹⁰ Wya skwi ta raghunata ta ndanu yu: Kďa ná, tiŋəl kaghuni ta kuratá katanťá gwal zlgħay nda ŋuďuf ta haďika Yahuda, gi ka vlatá kuni.

¹¹ Ndanana guli ná, đina ka kďiŋta ghuni ta tsa zďakwa ghuni ya kura kuni ta vlay daga taŋtaŋ ya. Ka vla kuni manda ya klaf mbrakwa ghuni.

¹² Ka nda ŋuďuf turtuk klafta ka ta skwi klaf mbrakwa gha ka vlata katsi ná, zďəganazďa ta Lazglafta. Dawa a ta skwi kul haď da kagha wa.

¹³ Nza a kazlay: Ka klaghuta kaghuni ta ndəgaku ta ghəŋa sanlaha, ta ghuyə kaghuni ta đaŋwa kə'a wa. Ka guram ka lu, ka i'i.

¹⁴ Ndanana ná, ta mamu skwi ma dzvu da kaghuni, đina ka katanťa ghuni ta gwal kul haď skwi ma dzvu da həŋ. Baďu pďay kaghuni ya guli, ka mamu tsi da hahəŋ ya,

ŋa katay taŋ ta kaghuni. Mantsa tama, ka guram kuni.

¹⁵ Ka gwada Lazglafta na:

«Fərtu a ŋa mndu ta tskanata dagala wu, htu a ŋa mndu ta tskanata kwitikw guli wu*,» ka'a.

I Titus nda grahani

¹⁶ Ta rfay ŋni ta Lazglafta ta vlanťá ndanu ta Titus, ka fatá tsi ta ghəŋani ŋa katagħunata manda va ŋaŋni.

¹⁷ Tsu'aftsu'a Titus ta ndəba dzva ŋni ya ndəbana ŋni ŋa labə da kaghuni. Makďaku aŋni ka gwadganata ná, fufa tsatsi ta ghəŋani, yifuyifa ma ŋuďufani, kabga đvuďva ta katagħunata.

¹⁸ Wya ŋni ta ghunadaptá sana zwanama kawadaga nda tsi. Tsa mndu ya ná, ta ghubay inda Igliz, kabga snaŋtani ta mnay nda tvani ta Lfida Gwada.

¹⁹ Tsaya yeya a ta kəl ŋni ka ghunay wu, ghunafghuna Igliz guli mista ŋni, ŋa magəgaŋnatá na slna ŋa kata mnduha Lazglafta na. Tsəna slna ná, ta vlay ta glaku ŋa Mghama mu Yesu. Ta maray guli kazlay: Ta kumay ŋni ta katanťá mnduha kə'a.

²⁰ Nana katu dagala ta vlata mnduha na ná, ta kumay ŋni ta ŋanata đina ŋa wara hlawa mnduha ta ghəŋa aŋni ta ksa slna nda tsi.

²¹ Skwi đina ta kumə aŋni ta magay. Ta wa ira Mgham Yesu yeya a wu, nduk nda ya ta wa ira mnduha tani.

²² Wana ŋni ta ghunaftá sana zwanama guli kawadaga nda həŋ. Nda kďa fitika ŋni ta dzəghaŋta ma slna kavghakavgha. Ka nghadaptá ŋni ná nda fa ghəŋani ŋa maga slna. Ndanana manda snaŋtani ta ghuba kaghuni ta ghubu lu ná, ka fəglatá tsi ta ghəŋani.

²³ Titus ná, gratá ksa slna đa ya. Kawadaga nda tsi ta maga ŋni ta slna kata kaghuni. Yeya zwanamaha his kawadaga nda Titus ya guli, Igliz ta zabaptá həŋ, ka ghunaftá həŋ da kaghuni. Ta vlay slna taŋ ta glaku ŋa Kristi.

²⁴ Maranaŋwa mara ta həŋ ká kuni đvutá həŋ kahwathwata, ŋa snanagħatani ta inda Igliz, dza'a kəl həŋ ka snaŋta kazlay:

* 8:15 Ngha ta: Sabi 16:18.

Kahwathwata tsa ghubay ta ghubu ŋni ta kaghuni ya kə'a.

9

Ta dɔvay Lazglafta ta mndu ta vla skwi nda rfu

¹ Ta ghəŋa gwada ta katu ŋa gwal zlgħay nda ŋuɖuf ná,

² Dər má vindaghunaf a yu wu ná, nda sna yu nda fa ghəŋa ghuni kə'a. «Daga kɔ́a ta fata gwal zlgħay nda ŋuɖuf ta hadika Akaya* ta vgha taŋ ka vla tsa katu ya,» ka i'i ghubutá ghubakwa ɔ́a ta kaghuni da gwal ta hadika Mekaduniya. Na tsa kulaŋta ɔ́a mantsa ta gwada ta kaghuni ya ná, ka sli'anafá tsi ta wər inda taŋ, ka vlay.

³ Dər má mantsa tsi, wya yu ta ghu-nadaptá tsa zwanamaha ya ŋa katagħunata. Ka tskanata kuni ta tsa ŋa ghuni katu ya manda ya mna yu, yaha tsa ghubughuba ŋni ta kaghuni ta ghəŋani ya da nzata ka bətbət.

⁴ Ka waya ka skwi ka ɔ́hadaghata ŋni da kaghuni kawadaga nda la Mekaduniya, ta tska a ŋa ghuni wu katsi, dza'a ksuksa ta aŋni ka hula, kabga nda ghada mnanata ŋni ta həŋ kazlay: Nda fa vgha kaghuni kə'a. Mal kaghuni dza'a ɔ́asa hulani guli.

⁵ Tsaya kəl yu ka ndanapta kazlay: ɔ́ina ka ghunadapta ɔ́a ta tsa zwanamaha ya ta kəma ta kəma da kaghuni makɔ́aku yu labə kə'a, ŋa katagħunata ka tsakanatá tsa ŋa ghuni katu ghada kuni ta taftá imi ta sləməŋ ya, ŋa slanaghata ɔ́a ta tskatani. Tsaya dza'a maraŋta kazlay: Nda ŋuɖuf turtuk vlata kuni, mblaf nda mbla a lu ta kaghuni wu kə'a.

⁶ Wya skwi ŋa havapta ghuni: Ka sira a pghamta mndu ta hulfa ma vwah wu ná, sira a dza'a tskata tsi ta skwi ma tsa vwah ya guli wa. Ka dagala pghamta mndu ta hulfa ma vwah ná, dagala dza'a tskata tsi ta skwi ma tsa vwah ya guli.

⁷ Tsa katu ya ná, ka vla mndu manda ya ndanap tsi ma ŋuɖufani. Nda mtsiriu' a wu, tkwe' a guli wa. Lazglafta ná, ta dɔvay ta mndu ta vlay nda rfu.

⁸ Mamu Lazglafta nda mbrakwa faghunagħatá gasifa ŋa gɔ́ata ghuni ta mutsa

inda skwiha ŋa maga ŋa ghuni ma slna, ŋa pɔ́akwani ŋa maga inda ŋərma slnaha guli nda tsi.

⁹ Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay:

«Ta vlidiŋ vla ta skwiha ŋa gwal ka pɔ́u, ta gɔ́avagɔ́a zɔ́akwani† kə'a.»

¹⁰ Lazglafta ta vlanťa hulfa ta mndu ŋa sləgay, tsatsi guli ta vlanťa skwi ŋa zay. Tsatsi guli dza'a vlagħunatá inda hulfa ta kumə kuni, ŋa tfaghunagħatani ta wi ta ghəŋani ŋa sgakwa dza'a ghuni ta kəma ta kəma ma maga zɔ́aku.

¹¹ ŋa gɔ́atani ta tfaghunagħatawi ma inda skwi, ŋa nzakwa ghuni ka gwal ta muvla inda fitik. ŋa rfay ndəghata mnduha ta Lazglafta ta ghəŋa katuha ya ta vlata həŋ nda ma dzva ŋni.

¹² Tsəna katu ta vlata kuni na ná, katanťa gwal zlgħay nda ŋuɖuf yeya a ta magu tsi wu, ta sli'anafli'a ta mnduha ŋa va rfay taŋ ta Lazglafta.

¹³ Tsa slna dza'a kuni magata ya dza'a maraŋťa nzakwa ghuni, ŋa zləzlvay taŋ ta Lazglafta ta ghəŋa snata ghuni ta Lfida Gwada Kristi. Dza'a zləzlvay həŋ guli kabga vəl dgay ghuni ta skwa ghuni nda həŋ, ta vlay kuni guli ŋa sanlaha.

¹⁴ Dza'a magay həŋ ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa kaghuni, ŋa mamay taŋ ta kaghuni kabga tsa zɔ́aku ta malagħutá mbraku magħghuna Lazglafta ya.

¹⁵ Rfamarfa ta Lazglafta ta ghəŋa mbəhu ya mbəhama tsi kul mnavata nda wi ya.

10

Katay Pwal ta ghəŋani da gwal ta tsaftá gwada tida

¹ I'i Pwal kaghəŋa ɔ́a, ta ndəɔ́a dzvu yu da kaghuni, nda hanatá ghəŋ nda zɔ́aku manda ŋa Kristi. Ka lu ta mnay ta i'i ná, ka mataba ghuni yu ya ná, leɔ́tekwa yu, ka had yu mataba ghuni ya guli ná, ta sidi yu, ka lu.

² Ta ndəɔ́aghunandəɔ́a yu ta dzvu, yaha kuni gidiftá sidi ɔ́hadagħar yu da kaghuni, kabga dza'a gay yu kahwathwata ta sidi nda tsa gwal ta ngha aŋni kazlay: Slna slu'uvgha ta magə həŋ kə'a ya.

* 9:2 Ngha ta 2 La Kwareŋt 1:1. † 9:9 Ngha ta Zabura 112:9.

³ Añ mndani, mnda sála añni, tsaw vulu manda ña mnda sála a ta vulu añni wa.

⁴ Huzla ta kəl añni ka vula tsa vulu ya ná, huzla ta kəl mnda sála ka vulu a wa. Lazglafta ta vlačnatá tsa ñañni huzla nda mbra ta zadánatá vla dífa ghumaha Lazglafta ya. Ta zadánazada ñni ta ghwadaka ndanu ta ndanu mnduha.

⁵ Ta ñarapñara ñni ta inda ghwadaka ndanuha ta ndanata gwal ta gla ghəñ ta pya snañtá Lazglafta. Ta gwaday añni ta gwada ña ksanaktá ndana mnduha ña sna gwada Kristi.

⁶ Ka snasna kaghuni katsi ná, nda fa vgha añni ña dvanaghatá gwal kul snay mataba ghuni.

⁷ Nghawangha ta skwi ta magaku 6a! I'i ná, ña Kristi yu, ka ká mndu, ka vrinvra tsi ta ndanu katsi ná, dza'a nda ngha kazlay: Ña Kristi añni guli kə'a.

⁸ Vlihavla Mgham Yesu ta glaku ña sladaghunafta, ña zlabighunista a wa. Ghuban ghuba yu ta ghubakwa da nda tsaya, had tsaya dza'a ksa i'i ka hula wa.

⁹ Ma ndana da ná, zba gagaghunaftá zləñ a ta zbu yu nda tsa delewera da ya wa.

¹⁰ Añ mndani, ka sanlaha ta mnay na: «Vinday Pwal ta delewer ña mu ya ná, tsəna skwi nda bla magay na kə'a ta vinday, nda sidi nda sidi kay guli. Saghani da taba mu kay guli ná, had ta gwada nda mbraku wu, had hayhaya gwada ta gwadata tsi kay guli wu,» ka həñ.

¹¹ Dina ka snañta tsa mndu ta mnay mantse ya kazlay: Ka nu vindam ñni ma delewer ñni ma nzakwa ñni di'ij nda kaghuni ya ná, manda va tsaya dza'a maga ñni ta slna ñni laghar ñni da kaghuni kə'a.

¹² Blubla añni ka hahəñ! Si wa añni ña gara vgha nda həñ na! Hahəñ ka ghəña tañ ta klaftá ghəña tañ ka gara ghəña tañ. La rghaha!

¹³ Ghuba a añni ta ghəña ñni ka malaghutá ya ta raku wa. Ma kuraghuta vli granñaf Lazglafta ta maga añni ta slna ñni. Kuraghwa tsa vli granñaf Lazglafta ya tsa kəl añni ka labə da kaghuni ya.

¹⁴ Ma laba ñni da kaghuni ná, tsughwadaghu a ñni ta kuraghuta tsa vliha

kurañna tsi ya wa. Tinəl añni ta klədaghunaghatá gwada Kristi.

¹⁵ Had añni ta Pak kuraghuta vli vlačna lu, ka ghərbaku ta ghəña magatá slna sanlaha wa. Skwi faf añni ta ghəñ tida ná, má ka sgavaghasga zlgəñ nda ñudufa ghuni, ka sgavaghata slna ñni mataba ghuni manda ya kurañna* Lazglafta,

¹⁶ ña dza'a ñni mna Lfida Gwada ma sana hadikha di'ij nda kaghuni. Va a ñni ta dza'a maga slna ma vla ksa slna sanlaha, ña ghərbay ñni ta ghərbaku ta ghəña slnaha ghada hahəñ ta magata wa.

¹⁷ «Ka ta kumay mndu ta ghərbaku katsi ná, ka ghərbə tsi ta ghərbakwani ta Mgham Yesu†» ka lu ta mnay.

¹⁸ Mndu ta ghuba ghəñani a ta rfu lu wa, mndu ta ghubu Lazglafta ya.

11

I Pwal nda ghwadaka gwal ghunay

¹ Ka ksa kuni ta ñuduf nda i'i, wana yu dza'a gwada ka rghargha. Manda va tsaya ná, ka ksa kuni ta ñuduf.

² Ta draku yu ta ghəña kaghuni manda ña Lazglafta. Kristi zə'ala dzugwa ghuni, ka yu ka vlaghunata. Ta kumay yu tama ta nzata ghuni nda ghuba, ña vlata da ta kaghuni manda ya ta vlə lu ta makwata patsapatsa ña zə'al dzugwani ya.

³ Skwi ta zləñ yu kwenkwen ná, duñwa lu da baraghatá kaghuni, da tsaghutá kuni ta tsa vərda ndi'atá vgha ghuni nda Kristi ya, da nzaku tsi manda ña Hawa lagha nahadik da barafta nda hidakwani ya na, ka yu.

⁴ Zləña da guli ná, kabga dər wati ma mndu ta lagha tagha skwi ta ghəña Yesu tskəm nda tsa ñañni taghaghunaf ñni ya ná, gi ta tsu'ay kuni. Mnaghunaha ta gwada ta ghəña Sulkum tskəm nda ya zlgəñ kuni, ta tsu'ay kuni. Mnaghunaha ta gwada tskəm nda Lfida Gwada ya zlgəñ kuni guli, ta tsu'ay kuni.

⁵ Ka mghama gwal ghunay ta ngha kaghuni ta tsa mnduha ya, ama grafgra i'i kazlay: Walañ a həñ ta malaghutá i'i wu kə'a.

* 10:15 Ngha ta Ruma 15:17-21. † 10:17 Ngha ta Irmija 9:23, 1 La Kwarejt. 1:31.

⁶ Aŋ mndani, pərdaf a yu ta snaŋtá gwadá wu, ama nda sna yu ta skwi ta gwadé yu. Ma inda skwi magə ŋni ná, maraghuna-mara ŋni dər nda ta tva wati ma skwi tsi.

⁷ Ma fitika mnay dá ta Lfida Gwadá Lazglafta ŋa ghuni ná, ka mbalay si ta mnaghunata yu. Ka vraganata yu ta ghəŋ, kabga ŋa ŋlaghunafata. Nda nza tsa ka dmaku ra?

⁸ Ma tsa fitika magay dá ta slna ŋa ghuni ya ná, sanlaha ma Igliz si ta nghapta ka i'i. Ŋa taŋ ma skwi tskəgudunus yu ta həŋ ka maga slna ŋa ghuni.

⁹ Ma tsa nzakwa dá da kaghuni ya, ta pdatá yu ta skwi ná, had yu ta daway da kaghuni wa. Zwanama ta sabi ta hadika Mekaduniya ta klidikta skwi ta pdata yu. Ma tsa fitik ya, faghunagha a yu ta ndəgaku wa. Manda va tsaya guli dza'a kďaŋta yu ta kwal kul dawutá vli da kaghuni.

¹⁰ Ta ghubakwa dá yu nda tsaya, had mndu ta inda hadika Akaya* dza'a pyaftá i'i wa. Na skwi ta mnə yu na ná, kah-wathwata dá ta mna yu ma hga Kristi ta nzakway ma i'i.

¹¹ Kabgawu kəl yu ka mnay mantsa na? Kwala dá kul dvutá kaghuni ra? Nda sna Lazglafta kazlay: Dvuďva yu ta kaghuni kə'a.

¹² Manda va na kwala dá kul tsu'aftá skwi da kaghuni na ná, manda va tsaya dza'a kďaŋta yu, kabga yaha tsa ghwadaka gwal ghunay ya da mutsaftá ghurum ŋa ghərbaku kazlay: Manda va ŋaŋni ta maga tsi ta slna kə'a.

¹³ Vərdá gwal ghunay a tsa mnduha ya wa. Slna nana mndu ta magə həŋ. Manda gwal ghunay Kristi ka həŋ ta klaftá ghəŋa taŋ.

¹⁴ Skwa ndərmimay a tsaya wa! Halaway ka ghəŋani guli ná, ta klafkla ta ghəŋani ka niŋta manda duhwala Lazglafta ta wudaku.

¹⁵ Skwa ndərmimay a klafta tsa gwal ta maganata slna ya ta ghəŋa taŋ ka niŋta manda gwal ta tagha vərdá skwi ŋa mnduha wa. Ma kďavaktani ná, dza'a mutsay həŋ ta nisəla taŋ ka gragra nda slna taŋ ya maga həŋ.

Ghuya ďaŋwa Pwal

¹⁶ Ka yu ta vrəgliŋtá mnay ná, ma fa kuni ta i'i manda rgha. Ka si fafa kuni ta i'i manda tsaya, ka nza yu ka tsa rgha ya, ŋa laviŋta i'i ta ghərbəŋta ghərbakwa dá guli.

¹⁷ Na gwadá dza'a yu mnay na ná, dza'a gwadé manda ya ta zdəganatá Mgham Yesu a yu wu, manda va ŋa mndu ka rgha dza'a gwadá yu. Grafgra yu ta skwi dza'a ghərbə yu ta ghərbaku tida guli.

¹⁸ Tsəhala nda ndəgha mnduha ta ghərbaku manda ŋa slu'uvgha ya ní, i'i guli ná, dza'a ghərbay yu mantsa ya.

¹⁹ Nda hidá kaghuni kahwata, ta ksanatá ŋuduf ka tsu'aftá la ka rgha nda rfu.

²⁰ Ta rfu kuni nda fata mndu ta kaghuni ka vu'a taŋ. Ta rfu kuni nda zata mndu ta kaghuni. Ta rfu kuni nda ksamta taŋ ta kaghuni ma dzva taŋ. Ta rfu kuni nda nzaghunaghata taŋ. Ta rfu kuni nda dzuəbaghunata taŋ. Ta ksay kuni ta ŋuduf ta ghəŋa indani.

²¹ Ta ksə ka hula mnay ta aŋni, traptra aŋni ta magay manda tsaya. Ndanana ná, dza'a gwaday yu ta gwadá manda ŋa rgha.

Ka si ta ghərbaku sanlaha ya ná, dza'a ghərbay i'i guli ta ghərbaku.

²² Ka la Hebru hahəŋ, mantsa ya i'i guli. Ka la Isra'ila hahəŋ, mantsa ya i'i guli. Ka zivra Abraham hahəŋ, mantsa ya i'i guli.

²³ Ka gwal ksanatá slna ta Kristi hahəŋ, wana yu dza'a gwadá manda mndu nda ksa da halaway: Malaghumala yu ta hahəŋ dekdek. Ma vəl hərfaku tsi, ndada a hərfuta yu wa. Ma lamə da gamak tsi, ndada a lama yu wa. Ma mutsaftá dzu tsi, malghumala ŋa dá ka ŋa taŋ. Lagha ta wa hdak tsi, mbədava a ŋa dá wa.

²⁴ Hutaf səla dá ta mutsaftá sləvu† fwadmbak had turtuk wu, da la Yahuda.

²⁵ Hkən səla lu ta dgaptá i'i, turtuk səla lu ta zləzlərtsatá i'i, hkən dədaghata da drəf nda kwambalu. Vagha vagha yu turtuk nda hani tani ta mghama drəf.

²⁶ Ma wawakwa dá nda səla tazlay ná, dagala ghuya ďaŋwa su'u yu ma zalaha, dagala ghuya ďaŋwa su'u yu da la gənda, dagala ghuya ďaŋwa su'u yu da la ini, dagala ghuya ďaŋwa su'u yu da gwal kul snaŋtá

* **11:10** Akaya: Ngha ta 2 La Kwareŋt 1:1. † **11:24** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 25:3.

Lazglafta. Dagala ghuya ɗaŋwa su'u yu ma luwaha nda ya tahula luwaha. Dagala ghuya ɗaŋwa su'u yu, ta drəf. Dagala ghuya ɗaŋwa su'u yu da zwanamaha ka ghwadak.

²⁷ Tazlay ná, ta hərfuhərfa yu, ta duda vgha ɗa ta maga slna, haɗ yu ta faftá hani ta iri baɗu ma sani wu, baɗu ma sani ta dzay maya nda ndala ta i'i, haɗ yu ta mutsaftá skwa zay baɗu ma sani wu, ta dzay mtsal ta i'i, ta pɗapɗa yu ta lgut ŋa fafta ta vgha.

²⁸ Zlaŋha lu ta hamatani, mala skwi ma ghəŋa ɗa ná, ta ndanay yu ta inda Igliz inda fitik.

²⁹ Htuta mbrakwa mndu ya ná, manda skwi i'i ya kaghəŋa ɗa. Zləmbamtá mndu ma dmaku, ndaɗa a kə'a ta dra i'i ta wa ŋuduf wa.

³⁰ Ka skwi ŋa ghərɓay ɗa tsi katsi ná, hta ta mbrakwa ɗa skwi ŋa ghərɓay ɗa.

³¹ Nda sna Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu ta zləzlvu lu ŋa kɗekedzeŋ ya kazlay: Tsakala a yu ta wi wu kə'a.

³² Ma fitika nzakwa ɗa ma luwa Damas ná, mbadaka ŋumna ya ta ksa slna mista mgham dagala ta hgu lu ka Aritas, ka pghatá mnduha ta watgha luwa Damas ŋa ɗakwatsa i'i.

³³ Ama, ka habaftá lu ta tɓaŋ ta tughuba ka famta i'i mida, ka fagihata nda ta sana ghurum ta muhula luwa. Mantsa ya ndapta‡ yu ma dzvani.

12

Ta rfu Pwal nda ghuyayni ta ɗaŋwa ta ghəŋa Kristi

¹ Nda nza tkwe' ka ghərɓay ɗa ta ghərɓaku dər ra a tsi. Ndanana tama, dza'a gwada yu ta ghəŋa skwi maridŋ Mgham ka snadimta.

² Mamu sana mnda zlgħay nda ŋuduf klagha Lazglafta ta mahkəna luwa. Ta magay na ta ghwanpɗa fwada vakwani. Ka va klagha tsakwam tsi tama, sna a yu wa. Ka va maranaŋ nda mara tsi, sna a yu wu, Lazglafta yeya nda sna.

³ Manda va tsaya ná, klaghakla Lazglafta ta tsa mndu ya da luwani. Ka va klagha tsakwam tsi tama sna a yu wu, ka va maranaŋ nda mara tsi, sna a yu wu, Lazglafta yeya nda sna.

⁴ Ma tsa lafani da hada ya, ka snaŋtá tsi ta gwadaha ya kul laviŋtá lu ta rusay. Vlaŋ a lu ta tvi ta mnda səla ŋa vriŋta mnay guli wa.

⁵ Tsa mndu ya ŋa ɗa má dza'a ghubay. I'i tada, htatá i'i ŋa ɗa ta dza'a ghubay kwenjkenj.

⁶ Ka má ta kumay yu ta ghuba ghəŋa ɗa ná, ma nza a yu ka rgha wu, kahwathwata má dza'a yu mnay. Ta warə nda wara yu ta ghuba ghəŋa ɗa kabga yaha lu da klaftá i'i ka malaghuta ka skwi ya ta nghanja lu ta i'i ta magay, ka skwi ta snaŋta lu ta sabi ma wa ɗa a tsi.

⁷ Kada kwala yu ta ghərɓaku ta ghəŋa tsa skwa ndərmimay katakata mariha Lazglafta ya ná, ka fadimta lu ta mbraz ma vgha ta nzakway manda duhwala halaway ghunaf lu ŋa dzadzudusta, ŋa pyaftá i'i ka ghərɓaku.

⁸ Hkən səla ɗa ta maga du'a má ŋa klinja Lazglafta ta tsa ɗaŋwa ya.

⁹ «Vlaghavla yu ta zɗakatahuda ɗa, prək ka nda tsa, ma hta ta ŋa gha ma mbraku ta maravata ŋa ɗa ma mbraku,» ka'a nda i'i. Mantsa tama, mal ghərɓay ɗa ta ghərɓaku ta ghəŋa hta ta mbrakwa ɗa kada buk-wamta mbrakwa Kristi ta i'i.

¹⁰ Tsaya tama ta kəl yu ka rfu nda hta ta mbrakwa ɗa, nda raraza i'i ta rarazə lu, nda giri ta gə lu ŋa ɗa, nda ghuya ɗaŋwa ta ghuyə lu ŋa ɗa, nda skwiha ya ta dza i'i ma vgha ta gwada ta Kristi. Ma tsa hta ta i'i ya ta mutsafta yu ta mbraku.

Ndana Pwal ta ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuduf ma Kwareŋt

¹¹ Manda mndu nda ksa da halaway gwadata yu ta tsa gwada ya. Kaghuni ta mblaftá i'i guli. Kaghuni a ma dza'a ghuba i'i ra? Haɗ skwi hta p i'i ka tsa gwal ghunay ghuni dagaladagala ma kaghuni ya, dər má haɗ hayhaya ɗa wa.

¹² Nizla ta maraŋtá nzakwa ɗa ka mnda ghunay ná, nda ngha kuni ta ksa ŋuduf ksə yu, nda ngha kuni ta mandərmimi nda mazəməmə nda ndəghata sanlaha ma skwi ma fitika nzakwa ɗa da kaghuni.

¹³ Nahgani laghu yu maganata sanlaha ma Igliz, kul magaghunata yu ta kaghuni

‡ 11:33 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:23-25.

na? Aya! Mamu skwi kul magaghunatá yu, dawañ a yu ta katihata ghuni wa. Pli-hawapla ta dmakwa dá ta ghəŋa tsaya.

¹⁴ Nda fa vgha dá ŋa labə da kaghuni ŋa mahkəna səla. Ka labla yu, skwa ghuni a ta psə yu wa, vərda kaghuni ta psə yu. Tazlay ná, zwani a ta tskanata skwi ta dadaha wu, dadaha ta tskanata zwani.

¹⁵ I'i ná, nda rfu dza'a vlaghunata yu ta inda skwa dá nda ghəŋa dá tani ŋa kata kaghuni. Dza'a htanaghuta nda hta kaghuni ta dvutá i'i kabga dvuta dá ta kaghuni ra?

¹⁶ Nda sna kaghuni kazlay: Dawa a yu ta katihata ghuni wu kə'a. Ama ka sanlaha mataba ghuni ta mnay ná, hiduhida Pwal, nənəpnənəba ta amu, ka həŋ.

¹⁷ Kinawu nənəapta yu ta kaghuni tama? Ari mamu ya mataba tsa mnduha ghunadap yu da kaghuni ya, ta gataftá skwa ghuni ka kladikta na?

¹⁸ Ndəbana ndəba yu ta dzvu ta Titus ka labə da kaghuni, ka ghunaftá yu ta sana zwanama guli mistani*. Ma tsa laba Titus da kaghuni ya ná, mamu skwa ghuni gatugadughunus tsi ra? Ta tva turtuk a mbađa ŋni ta mbađa nda Titus ra?

¹⁹ Ka waya ka skwi nda kda fitika ghuni ta ndanay kazlay: Ta zba wadapta ghəŋa ŋni da kaghuni ŋni kə'a. Mantša a wu! Ta kəma Lazglafta ta gwada ŋni ta gwada manda ya ta kumə Kristi. Graha dá ya ta dvu yu, inda tsa skwiha ta magə ŋni ya ná, ŋa ŋla kaghuni ta kəma ta kəma, ta maga ŋni.

²⁰ Skwi ta zləŋ yu ma tsa labə dza'a labə yu da kaghuni ná, duŋwa yu da kwal kul slafta ta kaghuni mantša ta kumə yu ya, ta slaftá kaghuni ta i'i mantša kul kumə kaghuni ya ná, ka yu. Ta zləŋay yu ta slanaghata dá mataba ghuni ta zlərdá wi, nda draku, nda gufwatá ŋuduf, nda dvutá ghəŋ, nda tsanavatá gwada ta mndu, nda tsa mndəra mndu, nda gla ghəŋ, nda hwa-zlaćaku.

²¹ Sana skwi ta zləŋə yu ma tsa labə dza'a labə yu da kaghuni ya guli ná, duŋwa yu da nzata ma hula ta kaghuni, ta kəma Lazglafta dá ná, ka yu. Zləŋa dá ná, da

slanaghata yu ta gwal ta maga dmaku manda va ya snu həŋ ta kwalaghutá paya tva taŋ ta ghəŋa hliri ta hlə həŋ, nda maga sli'insli'in ta magə həŋ, nda sanlaha ma mndərga tsa ghwadaka skwiha ya.

13

Kdavakta vlata Pwal ta hidaku

¹ Mahkəna səla dá na ta dza'a labə yu da kaghuni na. Ka labla yu, dza'a tsanaghatsa mu ta guma ta gwal ta magata ghwadaka skwi. «Kada laba skwi nda tvani, mamu ka masləmtsəkha his ka hkən* a tsi,» manda ya nda vinda.

² Ma mahisa səla dá ta labə da kaghuni, zlahanaghazlaha yu ta gwal ta magatá dmaku nda pďakwa inda sanlaha. Ndanana, dər má di'in yu nda kaghuni ná, ta vrafvra yu ta va tsa gwada dá mnə yu ma tsa fitik ya kazlay: Ka vradapvra yu da kaghuni, haď ya dza'a zlaŋta yu dər turtuk wa.

³ Tsəhala ta kuma graftá skwi kuni kazlay: Ta gwada Kristi nda ma wa dá kuni ya, dza'a nda sna kuni. Hətu a mbrakwa Kristi mataba ghuni wa, ta maraŋmara ta mbrakwani mataba ghuni.

⁴ Aŋ mndani, ma fitika zləŋaftá Kristi ta udza zləŋay, htə hta mbrakwani, ama ka nzatá tsi nda hafu nda mbrakwa Lazglafta. Aŋni guli, nda hta mbrakwa aŋni ma guyata vgha ŋni nda tsatsi. Ama dza'a maraghunaŋ mara ŋni kazlay: Nda hafu ŋni kawadaga nda tsatsi ma mbrakwa Lazglafta kə'a.

⁵ Ndanawandana kaghuni ka ghəŋa ghuni ta ghəŋa ghuni, ŋa grafta ghuni ka ma zlghay nda ŋuduf kuni tsi, ka kitsi. Ndanawandana kaghuni 6a ka ghəŋa ghuni, tsatsaf a kuni kazlay: Mamu Yesu Kristi ma kaghuni kə'a ra? Ba tsatsaf a kuni tdukwa kasi'i wa.

⁶ Aŋni tani, tsatsaftsatsa aŋni, ta graftá ŋni guli ná, dza'a nda sna kaghuni.

⁷ Ta maga du'a ŋni da Lazglafta yaha kuni magəgəltá ghwadaka skwi. Va a ŋni ta mnay kazlay, kďanakkda aŋni ta inda skwi kə'a wa. Skwi dīna kwenkwen maga kuni,

* **12:18** Ngha ta 2 La Kwarejt 8:22. * **13:1** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15, Mata 18:16, 1 Timute 5:19, Hebru 10:28.

ka aŋni nda kaghuni dər má nda hta aŋni ká mnduha ta nghay.

⁸ Had sana skwi laviŋ aŋni ta maganavató kahwathwata wu, slna tsa kahwathwata ya ŋa aŋni ta magay.

⁹ Ka nda mbra kaghuni ta tva Lazglafta dər nda hta mbrakwa aŋni, ta rfu aŋni. Du'a aŋni da Lazglafta ná, má tsidíd ká kuni nzatá, ŋa aŋni.

¹⁰ Skwi kəl yu ka vindaghunaftá na delewer na, ta di'ŋ yu nda kaghuni na na, kabga va a yu ta dava kaghuni ɓhadaghar yu da kaghuni wa. Vlihavla Mgham ta mbraku ŋa ŋla kaghuni ta kəma ta kəma, ŋa ɓadzighunista a wa.

¹¹ Zwanama da, dughwana ka kuni nzata, ka nzata kuni nda rfu, zbawazba ta nzata tsidíd, brusuvuswa vgha ghuni, nda dzratawi ka kuni nzata, nzawanza nda zɗaku mataba ghuni. Mantsa ya ná, dza'a nzanza Lazglafta ya ta ɗvutá mnduha, ta vla zɗaku ŋa mnduha nda kaghuni.

¹² Gaguvuswa zgu nda brusa vgha.

Ta ga zgu inda gwal zlgay nda ŋuduf ŋa ghuni.

¹³ Ka nza zɗakatahuda Mgham Yesu Kristi, nda ɗvutá mnda Lazglafta, nda guyata vgha ma Sulkum nda ghuɓa nda kaghuni demdem.

Tsgħa ta lwa Pwal ŋa La Galat

Ga zgu

¹ Nana delewer na ná, i'i Pwal ta nza-kway ka mnda ghunay ta vindaghunafta. Daga da mnduha a sagħa tsa nzakwa da ka mnda ghunay ya wu, sana mndu a guli ta kladiktá lwani wa. I Yesu Kristi nda Lazglafta Da ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya, ta ghunaftá i'i.

² Ta ga zgu inda zwanama ta nzaku kawadaga nda i'i hadna, ŋa inda kaghuni gwal zlghay nda ŋuduf ta hadika Galat*.

³ Ka nza zdakatahudi nda zdakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

⁴ Vardá Yesu kaghəŋani ta vlatá ghəŋani ŋa mbamafta ma dmakwa mu. Ka hlagamaptá ma na ghwadaka nzaku ta na zamana ná, manda ya kumaŋ Da mu Lazglafta.

⁵ Ŋa Lazglafta glaku ŋa kdekedzeŋ. Amin.

Turtuktuk Lfida Gwada

⁶ Ta ndərmim nda ndərmima yu, ka kuni gi mbədanatá hul ta Lazglafta ya ta hganťá kaghuni ma zdakatahuda Yesu Kristi, ka lagħwi da sna sana gwada.

⁷ Ka kahwathwatani ka lu gwaday na, had sana Lfida Gwada wa. Kəl yu ka mna tsaya ná, mamu sanlaha ma mnduha ta mbada ghəŋ ghuni, ta kuma mbədanaftá Lfida Gwada† Kristi.

⁸ Ka i'i nda kaghuni wa! Ka lagħa sana mndu, dər va na aŋni na tsi, dər duhwala Lazglafta ta luwa tsi, ka mna sana gwada tskəm nda ya mnaghuna aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

⁹ Mnumna yu má mndani, wana yu ta vrəgliŋťá mnəglaghunata ndanana. Ka mnaghunamna sana mndu ta sana gwada tskəm nda ya snaŋ kuni da aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

¹⁰ Vani tama ná, ka zdəganata yu ta mnduha ka yu ta kəl yu ka mnay manda nana re, ari ka zdəganata yu ta Lazglafta a na? Zdəganata da ta mnduha ta psə yu ra? Ka zdəganata da ta mnduha ta psə yu katsi ná, nza a yu ka mnda ksanatá slna ta Kristi nda tsa wa.

Zbapzba Lazglafta ta Pwal ka mnda ghunay

¹¹ Zwanama da, ta snaghunamsna yu ka-zlay: Nana Lfida Gwada ta mnaghunata yu na ná, sabi da mnda səla a wu kə'a.

¹² Manda va tsaya ná, snaŋ da mndu a yu wu, mndu a guli ta tagħadifta wa. Yesu Kristi ka ghəŋani ta gunidŋta.

¹³ Nda sna kaghuni ta nzakwa da ghalya ma nzakwa da ma dina la Yahuda. Ma tsa fitik ya ná, si ta gay yu tiri ŋa Igliza Lazglafta, si ta kumay yu ta zadənatá həŋ.

¹⁴ Mataba kamtagħuha da ná, mal i'i si ta ŋavata ka ksa dina la Yahuda. Hamha yu ta ghəŋa da ka ksa dina dzidziha‡ da.

¹⁵ Kulam nda tsa, zbuzba Lazglafta ta i'i daga ma nzakwa da ma huda ma da. Ka zdidŋťá tsi ta hudi ka hgaftá i'i, ŋa ksa slnani.

¹⁶ Ka snidimťá tsi ta zwanani ŋa dza'a da mna gwada ta ghəŋani ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma tsa fitika snidimťani ya, gi sli'af a yu ka lagħwi dawanťá hidaku da mndu\$ wa.

¹⁷ Sli'af a yu guli ka lafi da luwa Ursalima da guyaftá vgha nda gwal ta tinlagħutá nza-kway ka gwal ghunay, ka i'i wa. Ka sli'af a yu ka lagħwi ta hadika Arabiya. Tahula tsa, ka vragaptá yu ka lagħwi da luwa Damas.

¹⁸ Tahula vaku hkən tama, ka sli'af a yu ka lafi da Ursalima ŋa snaŋťá Kefas, ka magatá yu ta fitik ghwanpďə hutaf* ga taŋ.

¹⁹ Had sanlaha ma gwal ghunay guyaf yu ta vgha nda həŋ wu, ta ghəŋa Yakubu zwanamani ma Mgham† Yesu yeya guyaf ŋni ta vgha nda tsi.

²⁰ Nana skwi ta vindi yu ŋa ghuni ná, tsakalawi a wu, kahwathwata ya, ta kəma Lazglafta ta gwada yu.

* **1:2** Ngha ta Slna gwal ghunay 16:6. † **1:7** Ngha ta 2:3-5, aya 12-14. ‡ **1:14** Slna gwal ghunay 8:3, 22:3-5, 26:9-11. § **1:16** Ngha ta Slna gwal ghunay 9:3-6, 22:6-10, 26:13-18. Aya 15: gray nda Isaya 49:1, Irmia 1:5. * **1:18** Ngha ta Slna gwal ghunay 9:26-30, nda Yuhwana 1:42. † **1:19** Ngha ta Slna gwal ghunay 2:9, nda 15:13.

²¹ Manda sli'aftha dá ma luwa Uرسالima, ka laghu yu ta hadíka Siri nda ya ta hadíka Silisi.

²² Ma tsa fitik ya, had' ya nda sna ta i'i mataba Igliz ta hadíka Zudiya wa.

²³ Gwada ta mnə lu ta ghəŋa dá yeya snaŋ həŋ kazlay: Tsa mndu si ta giri ŋa amu ghalya ya kay ta mbədavaftha ndana, ka mna gwada ta ghəŋa tsa Lfida Gwada si ta kumə tsi ta zadanata ya, ka həŋ.

²⁴ Manda snaŋta taŋ kazlay: Nda mbəda nzakwa dá kə'a, ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ta ghəŋa dá.

2

Pwal ma Uرسالima

¹ Vaku ghwanpədə fwaď tahula tsa, ka vrəgladaftá yu da luwa Uرسالima kawadaga nda Barnabas, ka kladanaftá Titus ta səla dá*.

² Kəl yu ka vrəgladafta ná, Lazglafta ta gunidíntá tvi kazlay: La kə'a. Manda lafa dá, ka nzata yu kawadaga nda gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuduf. Ka mnananťá yu ta həŋ ta gwada ta ghəŋa Lfida Gwada ya ta mnə yu ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada kwala tsafaratá vgha dá, nda ŋavata ya ta ŋavata yu ma tsa slna ya nzata ka bətbət.

³ Titus gratá wawakwa dá ná, mnda la Grek ya. Had' mndu ta walanťá mnanata kazlay: Ba tsaghatá fafaď kə'a nda tsi wa.

⁴ Sabsa gwada ta tsa fafaď kabga mamu sanlaha ma zwanama† ka ghwadak ta kdikadamta nzamta mataba ŋni, ŋa badza tsa fala'uwata vgha ŋni ma Yesu Kristi ya. Ta kumay həŋ ta niŋnista ka vu'a zlahu Musa.

⁵ Walaŋ a ŋni ta zlananťá tvi dər ka ki'a ta həŋ wu, kada ŋaghunata ŋni ta kahwath-wata Lfida Gwada.

⁶ Ama tsa gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuduf ya ná, had' sana skwi sganagha həŋ ta ghəŋa tsa skwi ta taghu yu ya wa. Da i'i tada, dər má wa həŋ, kaskwa turtuk həŋ da i'i, kabga had' Lazglafta ta gala mndu‡ wa.

⁷ Nziya nza tsi ná, grafgra hahəŋ kazlay: Vlihavla Lazglafta ta slna dza'a mna Lfida Gwada ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda, manda va ya mnana tsi ta Piyer ŋa dza'a da mnay ŋa la Yahuda ya kə'a.

⁸ Tsa Lazglafta ta ksa slna ma Piyer ta ghunafta da la Yahuda ya ná, va tsa Lazglafta ya ta ksa slna ma i'i, ta ghunaftá i'i guli da gwal kul nzakway ka la Yahuda.

⁹ Grafta i Yakubu nda Kefas nda Yuhwana ta nzakway ka gugudí mataba Igliz ta tsa zdakatahudí zfidíŋ Lazglafta ya, ka zgwanťatá həŋ nda Barnabas ŋa maranťá guyatá wa taŋ nda aŋni. Ŋa dza'a aŋni tvə la Grek, ta dza'a hahəŋ tvə la Yahuda.

¹⁰ Ka havapta kuni ka gwal ka pďu, ka həŋ yeya skwi mnanŋna həŋ. Ka magəš yu guli ta tsa slna ya.

Dvanaghata Pwal ta Kefas

¹¹ Manda lagha Kefas da luwa Anťakiya*, ka dvanaghatá yu ta kəma mnduha ta ghəŋa bədzaku ya maga tsi.

¹² Skwi ta magay ná, ta taŋtaŋ, ta zay Piyer ta skwi kawadaga nda gwal zlgħay nda ŋuduf ka gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma sana fitik tama, ka ghunadaptá Yakubu ta sana mnduha da aŋni. Manda bhadaghata tsa mnduha ya, ka tsaghutá Piyer ta vgha, kabga zləŋa gwada da la Yahuda.

¹³ Ka tsaghutá sanlaha ma la Yahuda ta nzakway ka gwal zlgħay nda ŋuduf ta vgha guli manda tsa ŋa Piyer ya. Ka dədamťá Barnabas guli da tsa ghwadaka ndana taŋ ya.

¹⁴ Nghay dá ná, had' tsa magakwa taŋ ya ta gra vgha nda Lfida Gwada wu, kəl yu ka dvanaghatá Kefas ta kəma mnduha kazlay: Ka si kagha ta nzakway ka la Yahuda, manda ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda ka ka ta nzaku, nzakwa a ka manda ŋa la Yahuda wu, kabgawu ta kəl ka ka mbla gwal kul nzakway ka la Yahuda ŋa nzaku manda ŋa la Yahuda na? ka yu.

Nda mba dər wa ta zlgħafta

* **2:1** Slna gwal ghunay 11:30, 15:2. † **2:4** Ngha ta Slna gwal ghunay 1:7. Gray nda 1:6. ‡ **2:6** Gray nda Vrafta ta Zlahu 10:17. § **2:10** Slna gwal ghunay 11:29-30. * **2:11** Ngha ta Slna gwal ghunay 11:19-26.

15 An̄ni ná, la Yahuda búzul η̄ni. Nza a an̄ni ka gwal kul nzakway ka la Yahuda kul s̄nañtá Lazglafta wa.

16 D̄er má mantsa tsi, nda sna amu ka-zlay: Mndu ya ta nzakway t̄dukwa ta wa ira Lazglafta ná, tsaya mndu ta zlḡhaftá Yesu Kristi, mndu ta maga skwi ta kumə zlahá Musa a wu kə'a. Tsaya tama kəl an̄ni ka zlḡhaftá Yesu Kristi η̄a nzakwa η̄ni ka gwal t̄dukwa ta wa ira Lazglafta†. Taghə̄ña vəl magay η̄ni ta skwi ta kumə zlahá Musa a wu, kabga hađ mndu dza'a nzata ka mndu t̄dukwa ta wa ira Lazglafta ma magayni ta skwi ta kumə zlahá Musa wa.

17 An̄ni ta nzakway ka la Yahuda, ta zbay η̄ni ta nzakway ka gwal t̄dukwa ta ira Lazglafta nda ma zlḡhafta η̄ni ta Kristi. Tsa slañnagha lu ka gwal dmaku ní, nu ká lu dza'a mnay? Dza'a maray tsaya kazlay: Ta vla mbraku η̄a dmaku Kristi nda tsa kə'a ra? D̄er nekw, hađ tsaya mantsa wa.

18 Wya tsi, ka mbəđglavambəda yu ka vrafta ta zlahuha ya si zlanava yu ghalya katsi ná, ksuxa yu ta ghə̄ña da nda tsa.

19 Zlahu ta dzatá i'i, kəl yu ka zlañtá zlahu η̄a nzakwa da nda hafu da Lazglafta. Ma zlañaftá Kristi ta udza zlañay ná, kawadaga mtuta yu nda tsi.

20 I'i, kata hafay yu ta hafu katsi, i'i a ta hafay wa. Tsa Kristi ta nzakway ma i'i yeya. Ka ta nzaku yu nda hafu ma slu'uvgha da ndanana guli katsi, ta nzaku yu nda hafu ma zlḡhay nda η̄duf ma Zwaña Lazglafta ta đvutá i'i ka vlatá tsi ta ghə̄ñani ta gwada ta i'i.

21 Va a yu ta vzlañtá zđakatahuda Lazglafta wa. Ala ka laviñlava lu ta nzakway ka mndu t̄dukwa tawa ira Lazglafta nda ma maga skwi ta kumə zlahá Musa ya katsi, hađ hayhaya mtuta mtu Kristi nda tsa tama wa.

3

Ka maga skwi ta kumə zlahu tsi, ka zlḡhafta nda η̄duf a tsi

1 Aya la Galat ksu skwi! Nya sughunus lu na? Ya wya maraghunamara yu tsidid ta Yesu Kristi ta mtuta ta udza zlañay.

† 2:16 Ngha ta Ruma 1:17, Zabura 143:2, Ruma 3:20, 22, aya 8: Zlrafta 12:3.

2 Ndanana ná, turtuk skwi ta dawañta yu da kaghuni: Nda ma magata ghuni ta skwi ta kumə zlahá Musa mutsafta kuni ta Sulkum nda ghuḅa re, ari ma s̄nañta ghuni, ka zlḡhaftá kuni ta Lfida Gwada ta mnə lu a na?

3 Nu ta ksutá kaghuni! Wya tiñəl nda Sulkum nda ghuḅa zlrafta kuni, ndanana tama ná, ta kumay kuni ta kd̄iñta nda slna slu'uvgha rki?

4 Tsaw inda tsa skwiha ta slaghunaghata ya ná, ka bətbət nzakwa tsi ra? Graf a yu kazlay: Ka bətbət nzakwani kə'a wa.

5 Tsa Lazglafta ta vlaghunatá Sulkum ta maga mazəməzəmma mataba ghuni ya ná, vəl magata ghuni ta skwi ta kumə zlahá Musa kəl tsi ka magaghunata re, ari vəl s̄nañta ghuni ka zlḡhaftá kuni ta Lfida Gwada a na?

Abraham ná, mndu ta zlḡhafta nda η̄duf ya

6 Havakwahava ta nzakwa Abraham ḅa! Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay: Ta Lazglafta fafta Abraham ta ghə̄ñ kəl tsi ka nzakw ka mndu t̄dukwa ta kəma Lazglafta kə'a.

7 Nda tsaya tama na, dina ka s̄nañta ghuni kazlay: Tsa gwal ta zlḡhaftá Lazglafta kahwathwata ya ta nzakway ka zwana Abraham kə'a.

8 Ka gwada Lazglafta ghada ta mnata ná, Lazglafta dza'a nanaftá gwal kul nza-kway ka la Yahuda ka gwal t̄dukwa ta wa irani ma zlḡhafta tañ nda η̄duf, ka'a. Ka Lazglafta ghada ta mnanatá Abraham guli na: «Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndəra mndu nda ma kagha*,» ka'a.

9 Mantsa tama, tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta gwal ta zlḡhaftá Lazglafta manda Abraham ta zlḡhafta ya.

10 Inda gwal ta faftá ghə̄ña tañ ta maga skwi mna zlahu ná, nda ksi'a hə̄ñ. Mantsa ya ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda ksi'a inda mndu kul kd̄anaftá inda skwiha ya nda vinda ma deftera zlahu kə'a.

11 Nda tsala kazlay: Hađ mndu dza'a nzata ka mndu t̄dukwa ta wa ira Lazglafta kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahá

* 3:8 Ngha ta Zlrafta 15:6, Ruma 4:3, aya 7: Ruma 4:16,

wu kə'a. Mantsa ya guli ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Mndu ta nza-kway ka mndu tdukwa ma zlg hay nda nudufani, dza'a nzata nda hafu kə'a.

¹² Had skwi ta guyanaftá zlahu nda zlg hay nda nuduf wa. Ka zlahu katək na: «Inda mndu ta ksatá inda tsa zlahuha ya ná, nda tsi dza'a nzata tsi nda hafu†» ka'a.

¹³ Kristi ta varagamapta ma tsa ksi'a zlahu ya, kabga niŋna lu ka ksi'atá mndu ŋa da manaka amu. Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: «Inda mndu zlanaf lu ta udzu‡ ná, nda ksi'a,» ka'a.

¹⁴ Mantsa ya maguta tsi, kada mutsafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa tfawi tfanava lu ta Abraham ya nda ma Yesu Kristi. Tsaya tama dza'a kəl amu ka mutsafta nda ma zlg hay nda nuduf ta Sulkum tanaf Lazglafta ta imi ta sləmənŋ ya.

Ta ta imi ta sləmənŋ nda zlahu

¹⁵ Zwanama da, ka graghunaf gra yu nda va skwi ta magaku da mnduha ba: Ka lagha mnduha his ka dzraftawi ka thaftá dzvu tan tida kati ná, had wa sana mndu ka badziŋta dər ka sganaghata ta ghəŋa tsa dzratawa tan ya guli wa.

¹⁶ Manda va tsaya nzakwani da Lazglafta guli. Ŋa Abraham nda zivrani tanafta Lazglafta ta imi ta sləmənŋ. Vindaf a lu kazlay: Ŋa Abraham nda zivirhaniŠ kə'a manda skwi nda ndəgha hənŋ wa. «Nda zivrani ka lu,» tsaya ta nzakway turtuk, ka Kristi.

¹⁷ Skwi ta kumə yu ta mnay ná, dzrafdzra Lazglafta ta wi nda Abraham. Ka zatá lu ta vaku fwad dər mək nda hkən mb-sak. Tahula* tsa kada sabi gwada ta zlahu. Tsaya tama na, laviŋ a tsa zlahu ya ta badziŋtá tsa dzratawi dzraf Lazglafta nda Abraham ya wa. Laviŋ a ta badziŋtá tsa imi tanaf Lazglafta ta sləmənŋ ya guli wa.

¹⁸ Ka si dza'a vlay Lazglafta ta za həga ŋa mndu, kabga vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu kati ná, mutsuglavata a ma ta ta imi ta sləmənŋ ŋa mndu wa. Tsaw tama ná, ma tsa tanafta tanaf Lazglafta ta imi ta sləmənŋ ta Abraham ya mutsafta tsi ta tfa wi.

¹⁹ Ka si mantsa tsi tama, kabgawu kəl Lazglafta ka vlatá zlahu? Vlaŋnavla, kabga ŋa snaŋta ŋni ta skwiha ya kul zdəganata. Ŋa fitik kwitkw vlaŋnata tsi ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl tsa zivir dza'a sabi ma Abraham, tanaf tsi ta imi ta sləmənŋ ya ka sagha. Duhwalha Lazglafta ta klaktá tsa zlahuha ya nda ma sana mndu ta nzakway mataba† mnduha nda Lazglafta.

²⁰ Mataba mnduha his ta nzakwa mndu matabu tazlay, ama had mndu ta nzakway matabu ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləmənŋ‡ ta Abraham wa.

Nu ta magə lu nda zlahu

²¹ Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta sləmənŋ ya ná, zdəgana a ta zlahu nda tsa tama rki na? Mantsa ya a dekdek wa! Ka si má mamu zlahu ta laviŋta vlaŋtá hafu ta mnduha kati ná, ma laviŋlava ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta guli.

²² Má ŋa nzakwani mantsaya na: «ksamksa dmaku ta inda mnduha ma dzvani,» ka lu vindafta ma gwada Lazglafta. Nda nza mantsa ya, kada vlata Lazglafta ta tsa ta ta imi ta sləmənŋ taf tsi ta sləmənŋ ya ŋa gwal ta zlg haftá Yesu Kristi. Ta ghəŋa vəl zlg hafta tan kwenkwenŋ dza'a kəl tsi ka vlaŋtá hənŋ.

²³ Ta kul sagha gwada ta zlg hay nda nuduf ná, nda nza zlahuha manda gwal ta ngha aŋni tsam tsi. Zlahu ta ngha aŋni ha ka sagha fitika gunarŋaŋta Lazglafta ta tva gwadata zlg hay nda nuduf.

²⁴ Mantsa ya ná, zlahu ta nzakway ta ngha aŋni ha ka sagha Kristi, kada nzakwa ŋni ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlg hay nda nuduf.

²⁵ Ndanana manda sagha gwada ta zlg hay nda nuduf, ta had walglaŋta ŋni ta nzata mista zlahu wa.

²⁶ Kaghuni demdem, nda nza kuni ka zwana Lazglafta ma zlg hafta ghuni ta Yesu Kristi.

²⁷ Kaghuni demdem, magaghunafmaga lu ta batem ma ndi'atá vgha ghuni nda Kristi, kada klaftá kuni ta sadani.

† 3:12 Ngha ta Vrafta ta zlahu 27:26, Habakuk 2:4, gray nda Ruma 1:17, aya 12: ngha ta Zlahu 18:5, Ruma 10:5. ‡ 3:13 Ngha ta vrafta ta Zlahu 21:23. § 3:16 Ngha ta Zrafta 12:7. * 3:17 Ngha ta Sabi 12:40. † 3:19 Ngha ta Slina gwal ghunay 7:53. ‡ 3:20 Gray nda Vrafta ta Zlahu 6:4.

²⁸ Ma tsaya tama, ta had skwi ta dganatá la Yahuda nda la Grek wu, had skwi ta dganatá vu'a nda mndu kul nzakway ka vu'a wu, had skwi ta dganatá zgun nda marakw wa. Kaghuni demdem, kaskwa turtuk kuni ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi.

²⁹ Kaghuni, ka si nda ndi'a vgha ghuni nda Kristi, nda nza kuni ka zivra Abraham nda tsa, mutsafmutsa kuni ta za hōga ya tanaf Lazglafta ta imi ta slēmən§.

4

Vu'a a wu, Zwanja Lazglafta ya

¹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay: Ka ta ka zwanj mndu dza'a za tsa hōga ya, had skwi ta dganata nda vu'a dər má ηani inda skwi wa.

² Ma tsa nzakwani ta ka zwanj ya ná, ta snanasna ta ηa gwal ta nghapta ka tsatsi, nda ηa gwal ta nghapta ka tsa huzlahani ya tani, ha ka lagha ta tsa fitik tsaf dani ya.

³ Manda va tsaya nzakwani da amu guli. Ma fitika nzakwa amu ka zwani ta kul sagha gwada ta Kristi ná, ta ga vu'a skwiha ta ga mgham ma na ghəηa hadik* na amu.

⁴ Ama magatá tsa fitik ya, ka ghunagata Lazglafta ta zwanjani. Marakw ta yagata ma saghani, ka nzinjá tsi mista zlahu Musa,

⁵ kada varagapta tsi ta gwal ta ga vu'a mista tsa zlahu ya, kada nuta ηni ka zwana Lazglafta.

⁶ Na maranjta kazlay: Zwanani kuni kə'a, ka ghunagatá Lazglafta ta Sulkuma zwanjani da nudufa mu. Tsa Sulkum ya ta mnay kazlay: Aba! Da†! kə'a.

⁷ Tsaya tama ná, nza a ka ka vu'a wu, zwanjani ka. Ka nda nza ka ka zwanjani, nda nza ka ka mnda za hōga ma zdakatahuda Lazglafta.

Dasuwa ka la Galat da nzəglaku həj ka vu'a

⁸ Ghalya ma fitika kwala ghuni kul snanjá Lazglafta, vu'a skwa wuyay kul nzakway ka vərda‡ Lazglafta si ta gə kuni.

⁹ Ndanana tama, manda snanjta ghuni ta Lazglafta, ta snanjá Lazglafta ta kaghuni ná, waka kuni ta vrəglaghuta mista sana

skwiha kul had mbrakwa§ tanj, kul had rəga tanj, kul had hayhaya ta na?

¹⁰ Ta fafa kuni ta ghəηa ghuni ka wara sana vaghuha, nda sana tiliha, nda sana fitikha, nda sana vakuha*!

¹¹ Ta vlihatá zləη skwi ta magə kuni. Manda skwi ka bətbət tsa slna da magaghuna yu ya, ka yu.

¹² Zwanama da, wyawa dzvu, nzawanza manda i'i, manda ya nza i'i manda kaghuni ya. Had dmaku giha kuni wa.

¹³ Nda sna kaghuni, ma zlrafta da ta mnaghunatá Lfidá Gwada ná, ma danjwa yu.

¹⁴ Anj mndani, tsa danjwa da ya ná, ghwadaka danjwa ya. Nduk nda tsa, mbida a kuni ta i'i wu, vziđ a kuni wa. Katək ná, manda tsu'a duhwala Lazglafta tsu'afra kuni ta i'i, manda tsu'a Yesu Kristi ka kuni tsu'afra i'i.

¹⁵ Ga tsa rfu si ta rfu kuni ghalya ya? Nu ta magay ndanana kul had kuni ta rfu? Grafgra yu kazlay: Ma tsa fitik ya, ka má si ta magaku tsi ná, má tsatsakwaslap tsakwasla kuni ta ira ghuni ka vlihata kə'a.

¹⁶ Nda nza yu ka ghuma ghuni ndana, kabga vəl mnaghunata da ta kahwathwata rki?

¹⁷ Tsa mnduha ya ná, ta ηavanja həj ka ηaghunata, ama nda tvani a wa. Ta kumay həj ta dgaghunata nda i'i, kabga ηa ηavata ghuni mista tanj.

¹⁸ Dina ηavata, ka nda tvani tsi. Inda fitik katsi tama guli, ma kzlə lu ta nzakwa da mataba ghuni kada magay.

¹⁹ Zwana da, ta basəgəltá vgha yu ta ghəηa kaghuni manda marakw ta basa yaku, ha ka nghavata Kristi dar ma kaghuni.

²⁰ Ndanana ná, ta kumay yu ta nzavaghunata kada snanjta yu ta skwi ηa mnaghunata, kabga kbidifkba kuni katakata.

Nzakwa i Hadzara nda Sara

²¹ Na kaghuni ta kuma nzaku mista zlahu ná, mnihawa mna, sna a kuni ta skwi ta mnə tsa deftera zlahu ya rki na?

²² Ká lu vindafra ta ghəηa Abraham na: Mutsafmutsa ta zwani his, pal nda

§ 3:29 Gray nda Ruma 4:13. * 4:3 Ngha ta 4:9, Kwalasuha 2:8, 20. † 4:6 Ngha ta Markus 14:36, Ruma 8:15, gray nda aya 5-7 Ruma 8:15-17. ‡ 4:8 Ngha ta 1 La Kwarent 8:4-6. § 4:9 Ngha ta 4:3. * 4:10 Ruma 14:5, Kwalasuha 2:16-23.

marakw ka vu'a, pal nda marakw kul had ka vu'a.

²³ Tsa zwanja tsa marakw ka vu'a ya ná, nda ndana slu'uvgha tsaya. Tsa zwan ja tsa marakw kul had ka vu'a ya guli ná, manda ya tanaf Lazglafta† ta imi ta sləməŋ tsaya.

²⁴ Ma tsa skwi ta luta ya ná, mamu klatá ghəŋa skwiha his mida, kabga tsa mi'aha his ya ná, dzratawi his ya. Tanja dzratawi ná, ta ghwá Sinay. Ka vu'a ta ya tsatsi ta zwani. Tsaya ta nzakway ka Hadzara.

²⁵ Tsa Hadzara ya ta nzakway ka ghwá Sinay ta hadika Arabiya. Nda luwa Ursalima‡ gitana ta gra lu, kabga tsatsi nda zwanani tani vu'a həŋ.

²⁶ Ursalima ya ta luwa ná, nza a ka vu'a wu, tsaya ta nzakway ka mamu ta amu.

²⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

Rfa ta rfu, kagha dzəghəŋ ta kul yanaghutá zwan!

Rfa ta rfu, ka hayaya ka ta hayayə, kagha ta kul walaŋta basa yaku ya,

kabga mal ndəghata zwana marakw vziŋ zə'alaŤ taŋ,

ka ŋa marakw ya ta nzaku nda zə'ala taŋ kə'a ya.

²⁸ Zwanama da, kaghuni zwana ta ta imi ta sləməŋ manda nzakwa Izak ya.

²⁹ Ma tsa fitik ya, tsa zwan ja lu ma ndana slu'uvgha ya si ta giri ŋa tsa zwan ja lu manda ya kumaf Sulkum ya. Ta manda tsaya nzakwani kulam gita.

³⁰ Tsaw ká lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Ghzliŋghzla ta tsa marakw ka vu'a ya nda zwanani tani, kabga had zwanja marakw ka vu'a dza'a za həga nda zwanja marakw kul nzakway ka vu'a* wu kə'a.

³¹ Mantsa tama zwanama, nza a amu ka zwana marakw ka vu'a wu, zwana marakw kul nzakway ka vu'a amu.

5

Plimispla Kristi

† 4:23 Zrafta 16:15, 21:2. Aya 23: Zrafta 17:16, Ruma 9:7-9. ‡ 4:25 Gray nda Mata 23:37, Lukwa 13:34. § 4:27 Isaya 54:1. * 4:30 Aya 29: gray nda Zrafta 21:9, aya 30: Ngha ta Zrafta 21:10. * 5:9 Gray nda 1 La Kwareŋt 5:6.

¹ Plimispla Kristi, ŋa kwala mu nzəglaku ka vu'a mista zlahu Musa. Mantsa tama, dihavawadiha, yaha lu nglighunista ka vu'a.

² Ka i'i Pwal ta mnaghunata ná, ka tsanata fafad ta kumə ŋni ka kuni katsi ná, had sana skwi ghzlaghuna Kristi nda tsaya tama wa.

³ Ka yu tata mnəgəlta ŋa inda mndu ta kuma tsanata lu ná, nda fa vghani ŋa maga inda skwi ta kumə zlahu guli nda tsa.

⁴ Inda tsa kaghuni ta zba nzaku tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlahu ya, tsaghu tsa kuni ta vgha nda Kristi, bəghapbəgha kuni ma zdakatahuda Lazglafta.

⁵ Anni ná, nda fa ghəŋa anni kazlay: Namafna Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, kabga vəl zghafta mu ta Kristi nda ŋuduf kə'a. Tsaya skwi ta kzlə amu nda ma mbrakwa Sulkum.

⁶ Ka nda ndi'a mndu nda Yesu Kristi katsi, dər nda tsa fafadani, dər tsa a tsi wu, had ghzliwani wa. Zghafta nda ŋuduf, ka mara tsa zghay ya nda ma dvutá sanlaha vərda skwi.

⁷ Ya si ta dza'a ta kəma ta kəma kuni ní, wa ta pyaftá kaghuni ka snatá ŋa kahwathwata na?

⁸ Tsa nana kaghuni nanaf lu ya ná, da Lazglafta ta hgaftá kaghuni a sagha tsi wa.

⁹ «Ksita ta is ta ŋlanaf tá hupu* demdem.»

¹⁰ Nda sna yu kazlay: Had fitik dza'a dganata kaghuni ta ŋa ghuni ndanu nda ŋa da wu kə'a, kabga nda guya mu ma Kristi. Nda sna yu guli kazlay: Tsa mndu ta kladamtá hwazlabaku da taba ghuni ya, dər má kinawu nzakwa tsa mndu ya, dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma kə'a.

¹¹ Zwanama da, i'i, ka si tata gdáta ta mnay kazlay: dina tsatá fafad kə'a yu katsi ya ní, kabgawu ta kəl mnduha ka giri ŋa da tama? Had tsa mtuta mtu Kristi ta udza zləŋay ya dza'a nzakway ka tuthun wa.

¹² Inda tsa gwal ta hwazlaaba kaghuni ya ná, ka hərdiŋhərda həŋ ta vgha taŋ, ka nzakwa həŋ daghəra'!

¹³ Zwanama da, hgaghunahga Lazglafta ŋa kwala ghuni nzakway ka vu'a zlahu. Ala ka si mantsa tsi, ma klaf kuni ta tsa plata vgha ghuni ya ka skwi ŋa dza'a ghuni

maga skwi ta kumə slu'uvgha. Katək ná, d̄vuvuswad̄va ta vgha ghuni, ka katuvusta kuni ta vgha ghuni mataba ghuni.

¹⁴ Inda zlahu ná, ma gwada turtuk gwamta tsi ta vgha, ta mnə lu kazlay: D̄vud̄va ta mnda s̄ela manda va ya ta d̄vuta ka ta ghəŋa gha†kə'a ya.

¹⁵ Ama ka si ta hihi'iduvtá vgha, ka kwahuvustá vgha kuni mataba ghuni manda ŋa nimtak katsi ná, d̄aswa ká kuni da zad̄anata kuni ta ghəŋa ghuni.

Zlanawa Sulkum ka pgha tsi ta kaghuni ma nzakwa ghuni

¹⁶ Skwi ta mnaghunata yu ná, nzawanza ta nzaku manda ya ta kumə Sulkum. Ka mant̄sa ka kuni nzaku, had̄ kuni dza'a wal-glan̄ta laghu maga skwi ta kumə slu'uvgha wu,

¹⁷ kagba va a slu'uvgha ta skwi ta kumə Sulkum ta magay wu, va a Sulkum ta skwi ta kumə slu'uvgha ta magay guli wa. Ta zler̄d̄awi həŋ ma vgha tan̄. Tsaya kwal kuni kul lavin̄tá maga skwi ya ta kumə‡ kuni ta magay.

¹⁸ Ka Sulkum ta pgha kaghuni katsi, ta had̄ kuni mista zlahu Musa wa.

¹⁹ Ma d̄ifa a skwiha zd̄əgana magay ta slu'uvgha wu, wya həŋ: Maga sli'in̄sli'in̄, hliri, maga skwa hula,

²⁰ wuya skwi, maga mndu nda ghwani, nzaku ka ghuma, zler̄d̄awi, draku, b̄asa ŋud̄uf, d̄va ghəŋ, daga vgha, kwal kul guya ghəŋ,

²¹ hara'utiri, ghuyaku, nda hambala vgha ŋa ghuyaku ka maga sli'in̄sli'in̄, nda pd̄akwa sanlaha ma skwiha manda tsaha ya. Ka yu ta mnəglaghunata manda va ya ghada yu ta mnuta ná, had̄ mnd̄ərga gwal ta maga tsa skwiha ya dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

²² Ama, wya skwiha ta yaganapta Sulkum nda ghūba: D̄vutá mndu, nzata nda rfu, nzata nda zd̄aku, nzata nda ksa ŋud̄uf, nzaku ka ŋərma mndu, maga skwi d̄ina, nzaku t̄dukwa,

²³ nzaku lēbtekwa, wara ghəŋ. Had̄ zlahu nda gwada ta ghəŋa tsaha ya wa.

²⁴ Gwal ta nzakway ka ŋa Yesu Kristi ná, dzadza hahəŋ ta udza zləŋay ta skwiha

ta kumə slu'uvgha, nda ghwad̄aka skwiha kavghakavgha ta mamə həŋ.

²⁵ Ka si Sulkum ta vlamata hafu katsi, zlanama Sulkum ka pgha tsi ta amu guli.

²⁶ Ma glə mu ta ghəŋ! Ma zbə mu ta gwada da mndu, ma drə mu ta draku guli.

6

Skwi sləgaf mndu, tsaya dza'a tsi tskay ta vwah

¹ Zwanama d̄a, ka nda ngha kuni ta mndu ta maga skwi kul d̄inaku katsi, kaghuni ta pghu Sulkum ya, vranakwavra ta vər̄d̄a tvi, ama d̄asuwa ka kuni magay. Dasuwa ka vər̄d̄a kagha guli da ksutá tsi ta kagha.

² Katuvuswa vgha ma kər̄ta ndəgaku sani nda sani. Ma magay ghuni mant̄sa ya, dza'a nzakwa kuni ka gwal snatá zlahu Kristi.

³ Ka had̄ mndu tābta i'i wu, ka mndu tsaw ta slaf a ka sana skwi kay guli wu ná, nana ghəŋani ta nanə tsi.

⁴ Kinawu nzakwa ŋa d̄a ma slna ná, ká inda mndu ngha slnani. Tsaya dza'a kəl tsa mndu ya ka rfa ghəŋani, nda sanlaha a dza'a laghwa tsi gray wa.

⁵ ŋa ghəŋani ta maga mndu ta inda skwi.

⁶ Ka kla a kla mndu ta taghanata lu ta gwada Lazglafta, ta skwi mataba inda skwihani, ka vlay ŋa mndu ta taghanata.

⁷ Yaha kuni nanətá ghəŋa ghuni. Had̄ Lazglafta ta zlan̄tá mndu ta nən̄bay wa. Ka nu sləga* mndu ya ná, tsaya dza'a tsi tskay guli.

⁸ Ka ŋa slu'uvgha sləga mndu katsi, ŋa slu'uvgha dza'a tskə tsi, ŋa zad̄amtani mida. Ala ka ŋa Sulkum sləga mndu, ŋa Sulkum dza'a tsi tskay, ta nzakway ka hafu ŋa k̄dekeden̄.

⁹ Ma zlan̄ mu ta maga skwi d̄ina, ma rwu mu ta vgha, kabga dza'a tskay mu saghar fitikani.

¹⁰ Mant̄sa tama, ta tseke'luwa ná, mag-ama maga ta skwi d̄inad̄ina ŋa inda mndu. Katkatatani ŋa zwanama mu ma zlḡhay nda ŋud̄uf.

Ga zgu

† 5:14 Zlahu 19:18. ‡ 5:17 Gray nda Ruma 7:14-23. * 6:7 Ngha ta Ayuba 4:8, Mahdihdi 22:8, Huseya 8:7.

¹¹ Nghawa ndandaghula'atá na vindi na 6a! Nda dzva dá vindafta yu.

¹² Tsa mnduha ta kuma mblaftá kaghuni ka tsa fafađ ya ná, ta kumay həŋ ta ghubay mnduha ta həŋ. Skwi kəl həŋ ka magay mantša ya ná, wara ghuyay taŋ ta đanwa ta gwada ta udza zləŋay Kristi ya.

¹³ Vərđa tsa gwal nda đatsa fafađa taŋ ya ná, had həŋ ta maga skwi ta kumə zlahu wa. Ta kumay həŋ ta đatsata ghuni ta fafađ, ŋa ghubay taŋ ta ghubakwa taŋ ta ghəŋa đatsatá fafađa ghuni.

¹⁴ I'i tađa, ta ghəŋa mtuta mtu Mgham Yesu Kristi ta udza zləŋay yeya ta ghubə yu ta ghubakwa đa. Ma tsa mtutani ta udza zləŋay ya, mtuta skwi ta kumə slu'uvgha ma i'i, ta mtuguduŋta i'i guli ta skwi ta kumə slu'uvgha.

¹⁵ Tsatá fafađ ná, sana skwi a wu, kwal kul tsatá guli ná, sana skwi a wa. Nzata mndu nda hafu vlama Lazglafta, na mali ma skwi.

¹⁶ Ka nza zđakwa Lazglafta nda tawa hidahidani ta ghəŋa inda gwal ta snatá na skwi ta taghə yu na. Mantša ya guli ta ghəŋa gwal ta nzakway ka vərđa Isra'ila Lazglafta.

¹⁷ Ta hula tsa tama, yaha mndu wal-glaŋta didiptá vgha, kabga mivid'ya ta vgha đa ta maray kazlay: Ŋa Yesu Kristi yu kə'a.

¹⁸ Zwanama đa, ka nza zđakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni! Amin.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Afisus

Gazgu

¹ I'i Pwal, zbap Lazglafta ŋa nzaku ka mnda ghunay Yesu Kristi, ta vinda na delewer na ŋa kaghuni gwal ma luwa Afisus ta nzakway ka ŋa Lazglafta, ŋa kaghuni ta zlghaftá Yesu Kristi ka nzaku kuni ka ŋani ya, ta vindaghunafta yu.

² Ka vlaghunavla Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zđakatahudani nda zđakwani tani.

Vlamavla Lazglafta ta zđakwani ma Yesu Kristi

³ Zlǝzlǝvama Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mgham Yesu Kristi. Tsatsi ta tfamaghatawi ma vlamatani ta inda skwi đinadina daga ta luwa ŋa katanťá sulkuma mu. Nda ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi magamata tsi.

⁴ Ma kdaku Lazglafta zlaganaptá ghəŋa hadik, zabapzaba ta amu ŋa nzaku ka mnduhani, ka guyamafta nda Yesu, kada nzakwa mu hezle' ŋa nzakwa mu kul had ghwadaka skwi ta amu.

⁵ Dvudva ta amu daga manda ghalya, ka psaptá tsi ta amu ka nimista ka zwanani nda ma Yesu Kristi. Manda tsaya đvuta tsi ma zđakwani.

⁶ Manda tsaya magata tsi ŋa zlǝzlǝvay mu ta glakwa zđakatahudani. Katakata vlamata tsi ta zđakatahudani ya nda ma slna Zwanani đvu tsi.

⁷ Nda usani varata tsi ta amu, amu gwal nda ndi'a nda tsi, ka plimistá* tsi ta dmakuha mu. Mantsa ya maramanťa Lazglafta ta glakwa zđakatahudani.

⁸ Ka ndəghamaftá tsi nda tsa zđakatahudani tsi, ya, ka vlamatá inda đifil nda mahizl ya ta ramata.

⁹ Ka maramanťá tsi ta skwi ŋa magay ya nda đifa daga manda ghalya si kul snanťá mnduha. Tsa skwi kumaf tsi ta magay ya ná, nda nza nda ma slna Yesu Kristi.

¹⁰ Wya tsa skwi ya: Ka nda maga fitik, dza'a tskanatska ta inda skwiha nda

ya ta luwa tani, nda ya ta hadik tani, ŋa nzanaghata Yesu Kristi ka mgham ta ghəŋa tan demdem.

¹¹ Zabapzaba Lazglafta ta amu ŋa nza-kway ka mnduhani ma guyamaftani nda Kristi. Magamaga manda tsaya, kabga tamafta ta imi ta sləməŋ† daga manda ghalya. Ka mnaftá tsi ta magakwa inda skwi manda ya kumanť tsi,

¹² kada zlǝzlǝvama mnduha ta glakwani ma anťi ta faftá ghəŋa ŋni ta Yesu Kristi daga tanťanť ya.

¹³ Mantsa ya kaghuni guli nda ndi'a kuni nda tsi ma snanťa ghuni ta vərđa gwadá ya kəl Lazglafta ka mbaghunafta, ma vlata ghuni ta ghəŋa ghuni ŋa Yesu Kristi. Ma tsa ndi'atá kaghuni nda Kristi ya, ka vlaghunatá Lazglafta ta Sulkum nda ghuđa ya tamaf tsi ta imi ta sləməŋ ya. Tsa Sulkum ya ná, ŋizla nzakwa mu ka mnduha Lazglafta ya.

¹⁴ Ŋa đasudásu vlamata tsi ta tsa Sulkum ya, ŋa maranťa ká Lazglafta dza'a vlamatá inda pđakwa skwiha đinadina dazlay, manda ya mna tsi. Ma tsa fitik dza'a mbamafta Lazglafta ŋa dekdek ya dza'a tsu'a mu. Zlǝzlǝvama glakwa Lazglafta.

Ndəba dzva Pwal ta ghəŋa gwal zlghay nda ŋuduf ma Afisus

¹⁵ Tsaya ta kəl yu ka rfa Lazglafta ta ghəŋa kaghuni. Manda snanťa đa kazlay: Zlghafzlgħa kuni ta Yesu Kristi, đvudva kuni ta mnduha Lazglafta guli kə'a,

¹⁶ had yu ta zlanatá maga du'a ta ghəŋa kaghuni wu, ta rfanagharfa yu ta Lazglafta.

¹⁷ Tsatsi ná, Da dagala ya. Ŋani ta maganata Mghama mu Yesu Kristi ta slna. Da tsi ta ndəba yu ta dzvu ka vlaghunata tsi ta đifil dza'a kəl kuni ka laviŋťá snanťá vərđa

¹⁸ Ta ndəbay yu ta dzvu da tsi guli ka tsalaghunapta tsi ta ndana ghuni đina, kada snanťa kuni ta tsa ŋərma skwi kəl tsi ka hgaghunata kazlay: Dza'a mutsay kuni kə'a ya. Ta ndəbay yu ta dzvu guli dza'a kəl kuni ka snanťá glakwa tsa skwa za həga faghuna tsi nda inda gwal ta nzakway ka ŋani ya tani.

* 1:7 Gra nda vli ma Kwalasuha 1:14. † 1:11 Ngha ta Yesuwa 13:19.

19 Ta kumay yu ta snaŋta ghuni kazlay: Malaghumala mbrakwani ta inda skwi, nda ya kə'a ta kata amu gwal ta zlghafta kə'a. Katakata tsa mbrakwani ya.

20 Nda tsa mbrakwani ya sli'aganapta tsi ta Kristi ma mtaku ka nzanata nda ga zeghwani ta luwa‡ ŋa vlanťa glaku.

21 Hada ta ga Kristi ta mgham ta ghəŋa inda sulkumha dagaladagala, kabga malaghumala ta mbrakwa taŋ. Malaghumala mbrakwani ta inda mbraku ya vlanť lu ta mndu ŋa ga mgham§. Ta ghəŋa gwal vlanť lu ta ga mgham ndanana yeya a wu, nda gwal dza'a gay ta kəma tani.

22 Ka vlanťa* Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi. Ma tsa nzakwani ka mali ta ghəŋa inda skwiha ya, ka fata tsi guli ŋa nzaku ka ghəŋ ta ghəŋa Igliz.

23 Kristi ná, ghəŋ ta ghəŋa Igliz ya, ta nzakway ka vghani. Ma tsa guyatá vgha mnduhani ya nzamta Kristi. Ma tsatsi nzatá nzakwa Lazglafta ka mara vgha nda ma tsatsi guli.

2

Sli'agamapsli'a Lazglafta ma mtaku kawadaga nda Yesu Kristi

1 Ghalya si nda rwa kaghuni ta wa ira Lazglafta, kabga ghwadaka skwiha si ta magə kuni.

2 Si ta gdata ta ksa sada mnduha ma na ghəŋa hadik na kuni. Gwada halaway ta ga mgham ta ghəŋa ghwadaka sulkumha, ta nzaku ma ghuvanata luwa si sna kuni. Kulam ndana tsa ghwadaka sulkum ya ta gdata ta ksa slna ma ŋudufa mnduha ta kwalaghuta sna gwada Lazglafta.

3 Amu demdem guli, manda tsa nza-kwa hahəŋ ya si amu ghalya. Ghwadaka skwiha ta kumə ŋudufa mu, nda ghwadaka ndanuha ta ndanu mu, si ta magə mu. Ma tsa nzatá nzakwa mu manda tsaya ná, ma dza'a dədamdəda amu guli da basa ŋudufa Lazglafta, ka guram nda va ŋa tsa mnduha ta maga ghwadaka skwiha ya.

4 Tsaw Lazglafta ná, dagala tawa hidahidani, dvuďva ta amu.

5 Kulam nda va tsa rwatá amu, kabga vəl magata mu ta ghwadaka skwiha ya ná, ka dvaftá tsi ta amu ka vramamta nda hafu kawadaga nda Kristi. Zdakatahuda Lazglafta kəl kuni ka mbafta.

6 Ma tsa ndi'atá amu nda Kristi ya, ka sli'agamaptá Lazglafta mataba gwal nda rwa kawadaga nda Yesu Kristi ka pghatá amu ta luwa, ka nzamata ka ga mgham kawadaga nda Yesu Kristi.

7 Mantsa ya maramanťa tsi ta zďakatahudaŋi nda ma Yesu Kristi, ŋa nghanťa mnduha dza'a yayə lu ta kəma ta nzakwa glakwa tsa zďakatahudaŋi ta malaghutá inda skwi ya.

8 Zďakatahudaŋi tani kəl Lazglafta ka mbaghunaf a ta ghəŋa vəl magata ghuni ta skwiha dínadína wu, ka mbalay mbaghunaf a tsi.

9 Mbaghunaf a Lazglafta ta ghəŋa vəl magata ghuni ta sana slna wu, da ghərəbə mndu ta ghərəbaku.

10 Magatá slna Lazglafta na amu na. Vlamavla ta hafu ka lfid ma ndi'atá amu nda Yesu Kristi ŋa gdata mu ta maga slnaha dínadína. Nda ghada payafta Lazglafta manda tsaya, ŋa magay mu.

Ka mndu turtuk lu ma Kristi

11 Ka yu ta mnaghunata wa, mndəra la Yahuda a kaghuni wa. Havakwahava 6a ta nzakwa ghuni ghalya ta kul zlghaftá kuni ta Kristi. Gwal kul tsaku fafada taŋ ka həŋ ta hga kaghuni. Kəl həŋ ka hga kaghuni manda tsaya na: Mnduha Lazglafta aŋni ka hahəŋ, kabga datsatá fafada taŋ. Tsaw tsa tsatá fafada taŋ ya ná, skwi ta nghananťa slu'uvgha ya datsa mnduha nda dzva taŋ.

12 Havakwahava kazlay: Ma tsa fitik ya ná, sna a kuni ta Kristi wu kə'a. Nza a kuni tekw mataba mnduha ta hadika Isra'ila wa. Tekw a kaghuni mataba gwal dzraf Lazglafta ta wi nda həŋ ka tanaftá imi ta sləməŋ ta həŋ ya wa. Ma nzakwa ghuni ma na ghəŋa hadik na ná, had skwi faf kuni ta ghəŋ tida wu, sna a kuni ta Lazglafta guli wa.

‡ 1:20 Ngha ta Zabura 110:1. § 1:21 Ngha ta Kwalasuha 1:16 nda skwi ya vindinť lu mistani ŋa ŋanata. * 1:22 Ngha ta Zabura 8:7.

¹³ Ghalya, si di'ij kuni nda Lazglafta. Ndana tama, nda ndi'a kuni nda Yesu Kristi ma pghinjani ta usani ta gwaða ta kaghuni ma mtutani. Tsaya ta ndusaghunakta nda Lazglafta.

¹⁴ Manda bata dzugur si nzatá nzakwa ghuma mataba mu, ka sagha tsi pslijta, ka namafta ka mndëra mndu turtuk. Əŋka'a ka tsatsi ta famta zðaku mataba mu.

¹⁵ Ka hlijntá tsi ta inda tsa zlahuha ta mnë la Yahuda ya nda ma mtutani, kabga ŋa gyanafatá mndëra la Yahuda nda sanlaha ma mndëra mndu ŋa nzakwa tanj ka sana lfida mndëra mndu turtuk. Ma tsa magatani mantasa ya famta tsi ta zðaku mataba tanj.

¹⁶ Ma tsa mtutani ta udza zlëŋay ya gyanafatá tsi ta tsa mndëra mnduha his ya ka mndëra mndu turtuk, ka slërbaptá zughu mataba tanj nda Lazglafta. Ma tsa mtutani ya kwala sani kul husantá sani nda sani mataba tanj.

¹⁷ Sasa Kristi ta ghëŋa hadik da mna Lfida Gwaða ta ghëŋa zðaku ŋa kaghuni gwal si di'ij nda Lazglafta, nda ya ŋa anji gwal si ta ndusanavatá* Lazglafta ya.

¹⁸ Əŋka'a ka Kristi kəl amu demdem, kaghuni nda anji tani, ka laviŋta ndusanavatá Lazglafta ta nzakway ka Da, nda ma tsa Sulkum nda ghuða turtuk ya.

¹⁹ Tsaya tama ná, nza a kuni ka mayəm wu, nza a kuni ka matbay guli tama wa. Nda nza kuni ndanana tama ka mnda luwa kawadaga nda sanlaha ma mnduha Lazglafta. Nda nza kuni ka mnda huða hëga.

²⁰ Nda nza kuni manda palaha ta bæ lu ta hëga nda tsi. Gwal ghunay nda la anabi na tughwa tsa hëga ya. Yesu Kristi tsa pala dihaf tsa hëga ya ta vgha tida ya.

²¹ Əŋka'a ka tsatsi kəl tsa hëga ya ka sladata, ka ŋlaku, ka nuta ka hëga nda ghuða ka ŋa Lazglafta ya.

²² Ma tsa ndi'atá kaghuni nda Kristi ya, guyaghunafguya nda sanlaha ma gwal zlgħay nda ŋuduf guli, kada nuta mu ka tsa hëga ta nzaku Lazglafta nda ma Sulkum ya.

3

Mnay Pwal ta difatá skwa Lazglafta

¹ Tsaya kəl i'i Pwal hbam lu ma gamak ka maga du'a ta ghëŋa kaghuni. Hbamhba lu ta i'i ta ghëŋa vël maganata ða ta slna ta Yesu Kristi ŋa kata kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda ya.

² Nda sna kuni kahwathwata kazlay: Zðazða Lazglafta ta huði ka vlihatá slna ŋa magay ða ŋa ghuni kə'a.

³ Tsatsi ta gunidijntá ghunislaka ða, kəl yu ka snantá difata skwani manda ya vindaghunaf yu ned ya kay.

⁴ Ka dzaŋafdzaŋa kuni katsi ná, dza'a nda sna kuni kazlay: Nda sna yu ta difatá skwa Lazglafta ta nzakway ka Kristi kə'a.

⁵ Tsa difatá skwani ya ná, maranaŋ a Lazglafta ta mnduha ghalya wa. Ndanana tama, ka mariginjntá tsi nda ma Sulkum nda ghuða, ka maranaŋtá tsi ta mnduhani zabap tsi ŋa nzakway ka gwal ghunay nda la anabi.

⁶ Wya tsa skwa Lazglafta ta difanata ya: Dza'a zay gwal kul had ka mndëra la Yahuda ta zlgħafta ta za mgham ta vël Lazglafta kawadaga nda mndëra la Yahuda gwal ta zlgħafta. Nda kaghuni tani, nda vërða la Yahuda tani, nda na kuni ka mndëra mndu turtuk. Tsa imi tanaf Lazglafta ta slëməŋ ta gwal ta ndi'aftá vgha nda Yesu Kristi ya ná, dza'a vlamavla, ka Lfida Gwaða ta mnay.

⁷ Zðidijntá Lazglafta ta huði ka nidifta ka Kwəlvani ŋa mna tsa Lfida Gwaða ya ŋa mnduha nda ma mbrakwani ya vliha tsi.

⁸ Mal i'i hta tani mataba mnduha* Lazglafta mndani, kulam nda va tsa, ka zðantá tsi ta huði ka vlihatá tsa slna mnanantá gwal kul nzakway ka la Yahuda ya, ta tsa zðaku ta mutsu lu da Kristi ya. Tsa zðaku ya ná, dagala katakata, laviŋ a mnduha ta kðanaktá snantá wa.

⁹ Ka zðidijntá Lazglafta ta huði guli ŋa tsi-lanapta ða ta inda mndu, ká Lazglafta fata daga manda ghalya ta tsa difatá skwi dza'a tsi magay ya. Zlaganapzlaga Lazglafta ta inda skwiha. Si nda difa da Lazglafta ta wa ira mnduha daga ghalya†. Ndana tama, ka klijintá tsi ta ðaŋi.

* 2:17 Gray nda Isaya 57:19.

* 3:8 Gray nda 1 La Kwareŋt 15:9.

† 3:9 Gray nda Ruma 16:25. 26.

¹⁰ Ndanana ka zlaganaptá Lazglafta nda ma mnduhani ɲa nghan̄ta gwal dagaladagala nda gwal nda mbra nda mbra[‡] ta luwa ta guyatá vgha mnduhani, ɲa snan̄ta tan̄ ta nzakwa dífla Lazglafta kavghakavgha.

¹¹ Nda kda fitika fata Lazglafta daga ta kul magaftá tsi ta ghəɲa hadik. Ndanana ka magatá tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

¹² Nda ma zlgħafta mu ta Yesu Kristi ka ndi'aftá vgha nda tsi, kəl mu ka ndusana-vata Lazglafta kul had̄ zləɲ.

¹³ Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba dzvu ɲa ghuni, ma rwaghuna tsi ta vgha, kabga snan̄ta ghuni ta ghuya dan̄wa da ta ghəɲa vəl mnaghunata da ta Lfida Gwada. Ka ufa tsa ghuya dan̄wa da ta ghəɲa ghuni ya, ta vgha ɲa ghuni.

Dva mnda Kristi

¹⁴ Ta ghəɲa tsaya tama ta kəl yu ka tsəlɓata ka maga du'a ta ghəɲa kaghuni da Lazglafta ta nzakway ka Da.

¹⁵ Tsatsi vərda ka Da ta tsaftá hgu ta mndəra gwal ta hadik nda gwal ta luwa tani.

¹⁶ Tsaya ta kəl yu ka ndəba dzvu da tsi ka ksa tsi ta slna nda tsa mbrakwani dagala ya ma ɲudufa ghuni, ka vlaghunata tsi ta mbraku kahwathwata nda ma Sulkumani.

¹⁷ Ta daway yu da tsi guli ta gdavata Kristi ma ɲudufa ghuni ma zlgħafta ya zlgħaf kuni. Ta ndəbay yu ta dzvu da tsi guli, ka ɲavata kuni ka dvuvustá vgha ghuni sani nda sani. Ka ta dvuvusdva kuni ta vgha ghuni kahwathwata katsi ná, dza'a nzakway kuni manda dihatá fu laghu slrəɲhani da ghuvata hadik. Dza'a nzakway kuni guli manda dihata həga thaf lu ta mndərani ta vəl tən̄təɲa.

¹⁸ Ma tsaya dza'a kəl kaghuni nda inda sanlaha ma mnduha Lazglafta ka snan̄tá kdavakta dvu ya dvu Kristi ta amu. Had̄ vərvra kdavakta dvuta ta dvuta tsi ta amu wa.

¹⁹ An̄ mndani, had̄ mndu ta lavin̄tá snan̄tá vərvəra dvuta dvu Kristi ta amu mndani wu, dər má mantsa tsi, ta daway yu da Lazglafta ɲa lavin̄ta ghuni ta snan̄ta, kada ksaf̄ta nzakwa ghuni ta sada Lazglafta.

²⁰ Lazglafta ta lavin̄tá maga inda skwi demdem. Nda tsa mbrakwani ta maga slna ma amu ya, ta lavin̄ta tsi ta maga inda skwiha ka malaghutá skwiha ya ta dawu mu nda skwiha ta ndanu mu tani.

²¹ Zləzlvama Lazglafta ta ghəɲa ɲərma skwiha maga tsi nda ma mnduha ta zlgħafta, nda ya nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama zləzlvə ɲa kdekedzen! Mantsa ya katsi.

4

Nzaku turtuk ma Kristi

¹ Ta ghəɲa tsaya tama ta kəl i'i tsam lu ma gamak ta ghəɲa vəl maganata da ta slna ta Mgham Yesu Kristi, ka ndəba dzvu da kaghuni kazlay: Nzawanza ta nzaku tdukwa manda ya ta ran̄tá mnduha Lazglafta, kabga hgaghunahga Lazglafta ɲa nzaku ka ɲani kə'a ya.

² Ma inda skwi ta magə kuni, nda hana ka ghəɲa ghuni, leɓtekwa ka nzakwa ghuni, ta ksay ka kuni ta ɲuduf. Su'uwawa ta skwi ta magaghunata sanlaha, ka dvuta kuni ta hən̄.

³ Sulkum nda ghuɓa ta guyaghunata, ɲavawaɲa ka nzakwa kuni ta nzaku nda zdaku, kada nzakwa kuni ka gwal nda guya ghəɲa tan̄.

⁴ Gwal zlgħay nda ɲuduf ná, manda slu'uvgha* Kristi turtuktuk ya nzakwani. Turtuktuk Sulkum nda ghuɓa guli, turtuktuk skwi ya faf kuni ta ghəɲ tida hga ghuna Lazglafta ɲa zlgħay.

⁵ Turtuktuk Mghama mu, turtuktuk tva zlgħay nda ɲudufa mu, nda hga mndu turtuktuk magamafta lu ta batem.

⁶ Turtuktuk Lazglafta ta nzakway ka dani ma inda mndu, ta ga mgham ta ghəɲa inda mndu, ta ksa slna nda inda mndu, ta nzaku ma inda mndu.

⁷ Inda amu dagamaf daga Kristi ta zdakatahudani prək nda amu ɲa maga slnani, kabga mantsa ya kumafta tsi ta dagamafta.

⁸ Wya ka deftera Lazglafta mnata: «Tahula ghuɓasaptani ta ghumahani, ka ɲlaghatá tsi ta luwa,

‡ **3:10** Ngha ta Kwalasuha 1:16 nda skwi ya vindin̄ lu mistani ɲa ɲanata. * **4:4** Slu'uvgha turtuk: Gray nda sura 2:16, Ruma 12:5, 1 La Kwareɲt 12:12. † **4:8** Ngha ta Zabura 68:19.

ka hliŋtá tsi ta kasatá vu'ahani,» ka'a.

Ka daganaftá tsi ta slna kavghakavgha† ta mnduha ta ghəŋa hadík.

⁹ «Ka ŋlaghatá tsi ta luwa,» ka defteri ya ní, nu klatá ghəŋa tsa gwadá ya na? Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga tinəl ta na ghəŋa hadík na saha tsi karaku.

¹⁰ Tsa mndu ta saha ta ghəŋa hadík ya ná, va tsa mndu ya tsa ta ŋlaghatá ta luwa ka zaghuta trezekw, ŋa gayni ta mgham ta ghəŋa inda skwi nda Sulkumani.

¹¹ Tsatsi ta daganaftá slnaha kavghakavgha ta mnduha. Ka gwal ghunay sanlaha, ka la anabi sanlaha, Ka gwal mna Lfida Gwadá sanlaha, Ka gwal ngha gwal zlghay nda ŋuduf ka tagha skwiha‡ ŋa tan sanlaha.

¹² Manda tsaya kə'a daganata ŋa katay tan ta mnduha Lazglafta ŋa maganató slnani, kada mutsafta mnduha Lazglafta ta nzakway ka slu'uvgha Kristi ta ŋlaku ta kəma ta kəma.

¹³ Manda tsaya dza'a nzagwafta mu demdem ta vgha ŋa nzaku ka mndu turtuk nda ma fafta mu ta ghəŋ ta Zwanja Lazglafta, ŋa snan̄ta mu, ŋa nzakwa mu ka gwal nda ndaha manda Kristi kul had sana skwi tida ya.

¹⁴ Nda tsaya tama ná, nzata a mu manda zwani wa. Nanglafta a gwal tsakalawi ta amu nda tsa ghwadaka skwa tan ta taghə hən̄ ya ŋa zadimista ma tvi, manda kwambalu ta klambaraku ta ghəŋa drəf wa.

¹⁵ Nzata a mantsa ya wu, kahwathwata skwi ta nghanatá Lazglafta dza'a mnuvusta mu ma d̄vuvusta mu ta vgha mu, ŋa glakwa mu ma inda skwi ma ndi'atá amu nda Kristi ta nzakway ka ghəŋ ta ghəŋa gwal zlghay nda ŋuduf ya.

¹⁶ Manda mala ta nzagwanatá vgha mndu ya ná, manda tsaya nzagwanata Kristi ta mnduhani. Ka ta ksa slna inda fawayha ta vgha mndu manda ya ta raku katsi, dina ta glakwa tsa mndu ya ta glaku. Manda tsaya nzakwa gwal zlghay nda ŋuduf guli. Ka ta d̄vuvusd̄va mnduha Lazglafta ta vgha tan, ta magay dər wa ta slnani ya vlan̄ lu katsi, dza'a glaku hən̄ ta kəma ta kəma nda mbrakwa Kristi.

Nzawanza ta nzaku ka lfida ma Kristi

¹⁷ Wya skwi ta mnaghunata yu. Ka ŋdan̄da ta mnaghunata yu guli ma hga Mgham. Yaha kuni nzakugəltá nzaku manda gwal kul snan̄tá Lazglafta, ta ndana skwi dza'a kwal kul katan̄tá hən̄ ya.

¹⁸ Nda dərzla sləmən̄a tan, had lfida hafu ta vlə Lazglafta ya da hən̄ wu, kabga tan̄tən̄a ghəŋa tan, sna a hən̄ ta Lazglafta wa.

¹⁹ Ksa a hula ta hən̄ dər kinawu magata hən̄ ta ghwadaka skwi wa. Skwi ta kumə slu'uvgha ta magay fa hahən̄ ta ghəŋa tan ŋa magay. Sli'insli'in̄ yeya ŋa tan ta magay, zla a hən̄ guli wa.

²⁰ Kaghuni, manda zlghafta ghuni ta Kristi ná, manda tsaya a taghaghunaf lu ta tva nzaku wa.

²¹ Grafgra yu kazlay: Nda sna kuni ta gwadani ka zlghaftá kuni kə'a. Ma ndi'aftha ghuni ta vgha nda tsi, taghaghunaf tagha lu ta kahwathwata ma Yesu.

²² Skwi taghaghunaf lu ná, zlan̄ta ghuni ta tsa tva nzaku si ta nzakw kuni ghalya ya. Tsa tva nzaku si ta nzaku kuni ghalya ya si ta badza kaghuni, kabga si ta hara'away kuni ta inda ghwadaka skwi ta nana kaghuni.

²³ Zlan̄an̄wa tvi ta Lazglafta ka mbədan̄aftá tsi ta ŋudufa ghuni, ka ndana kuni ta vərđa ndanu.

²⁴ Vlaghunavla Lazglafta ta lfida nzaku ta gara vgha nda ŋaniš. Favawa fa tama ta tsa lfida nzaku ta zdəganata ya. Tudukwa tsa tva nzaku ta zdəganata ya, nda ghuḅa nzakwani guli manda ya ta taghə kahwathwata Lazglafta.

²⁵ Mantsa tama, yaha kuni tsakalgəltawi, mnuvuswa kahwathwata mataba ghuni*, kabga nda guya mu demdem ma slu'uvgha turtuk.

²⁶ Ka gafga kuni ta sidi, dasuwa ká kuni da magata kuni ta ghwadaka skwi†. Ma dədaghunagha fitik nda basatá ŋuduf,

²⁷ da mutsaftá halaway ta tvi ŋa klamtá kaghuni da ga dmaku.

²⁸ Ka si ta ghali mndu katsi, yaha tsi da ghalgəltá ghali, ka maga tsi ta slna nda dz-

‡ 4:11 Gray nda 1 La Kwareŋt 12:28. § 4:24 Gray nda Zlrafta 1:26. 27. * 4:25 Ngha ta Zakari 8:16. † 4:26 Ta gra vgha nda Zabura 4:5 ka ta nghay lu ta gwadá Grek ŋa ghalya.

vani ɲa kata ghəŋani, nda ya ɲa mutsaftani ta skwi ɲa katanɲá la ka pɗu.

²⁹ Yaha ɲaslu da sabi ma wa ghuni. Gwada vla mbraku ma zlgay nda ɲuduf ɲa sanlaha katsi sabi ma wa ghuni. Gwada ksay sləməŋ ka kuni gwaday, ɲa katanɲá sanlaha.

³⁰ Yaha kuni ɲranaftá ɲuduf ta Sulkum‡ nda ghuɓa ya vlaghuna Lazglafta. Tsa Sulkum nda ghuɓa ya ná, ɲizla nzakwa ghuni ka ɲa Lazglafta ya. Ta nzata tavata kaghuni tsa Sulkum ya ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl Lazglafta ka varatá kaghuni dekdek ya.

³¹ Hliŋwa dgun ma ɲudufa ghuni, zlaŋwa basa ɲuduf, zlaŋwa sidi, ma zlərdə kuni ta wi nda mndu, ma razə kuni ta mndu, yaha kuni da maga dər mndəra wati ma ghwadaka skwi.

³² Nərma skwi ká kuni magay mataba ghuni, nzawanza nda tawa hidahida, pluvuswa dmakuha ghuni, manda va ya plaghuna Lazglafta ta dmakuha ghuni nda ma Kristi§ ya.

5

Nzaku ma tsuwadək

¹ Ndana tama, zwana Lazglafta ya dɗu tsi katakata kuni, ksawaksa ta sadani*.

² Ma slnaha ghuni ta magə kuni inda fitik, maraŋwamara ta dɗu ɲa sanlaha. Mantsa ya dɗuta Kristi ta amu ma mtutani ɲa mbamafta. Tsa skwi maga tsi ya ná, zdəganazda ta Lazglafta† manda skwa pla ghəŋ ta vlaŋta lu.

³ Ya nda nza kuni ka ɲa Lazglafta ya, yaha kuni walaŋta hliri, yaha kuni maga skwa hula, yaha kuni tsagana, yaha mndu da razaghunafta ta ghəŋa tsa skwiha ya.

⁴ Ra a guli ka saba skwa hula, nda tsabaku, nda bla vgha ma wa ghuni wa. Skwi ta raku ka sabi ma wa ghuni ná, rfay ghuni ta Lazglafta ta ghəŋa inda skwiha magaghuna tsi.

⁵ Wya skwi ɲa snanɲa ghuni: Had gwal ta hliri, nda gwal ta maga skwa hula, nda

gwal ta tsagana, dza'a mutsaftá skwa za mgham ma luwa ga mghama i Lazglafta nda Kristi wa. Tsa gwal malaghumala dɗafta taŋ ta tsagana ka Lazglafta ya ná, ka guram nda wuya skwi tsaya.

⁶ Yaha mnduha da nanaghatá kaghuni nda tsakalawa taŋ. Ta ghəŋa tsa ghwadaka skwiha ya ta basa Lazglafta ta ɲuduf dza'a kəl tsi ka tsanaghatá guma ta gwal ta maga tsa ghwadaka skwiha ya.

⁷ Ma guyə kuni ta vgha nda tsa gwal ta maga mndərga tsa ghwadaka skwiha ya.

⁸ Si ma grusl nzatá nzakwa ghuni ghalya. Ndana tama, nda ndi'a kuni nda Mgham Yesu, ma tsuwadək‡ nzatá nzakwa ghuni, nzawanza tama ta nzakwa ghuni manda gwal ta nzaku ma tsuwadək.

⁹ Kəl yu ka mnay mantsa ya ná, ta sli'agapta ma tsuwadək§ na skwiha dɪnadɪna, nda skwiha tɗukwatɗukwa, nda kahwathwata.

¹⁰ Nəvawaŋa ka tsəmapta skwi ta zdəganatá Mgham, ka maga kuni.

¹¹ Ma fam kuni ta ghəŋa ghuni da ghwadaka skwiha ta magə gwal ma grusl*, had hayhayani wa. «Na skwi ta magə kuni na ná,» dɪna a wu, ka kuni mnanaŋta həŋ banluwa katək.

¹² Ta ksaku ka hula dər gwaday ma wi ta tsa skwi ta magə həŋ ma dɪfa madɪfa ya.

¹³ Ka kligiŋkla lu ta ghəŋa tsa skwiha ya ta daɓi katsi ná, dza'a nzakway tsuwadaka.

¹⁴ Ka nda ghada saba skwi ta daɓi katsi ná, gi tsuwadək nzakwani. Tsaya ta kəl lu ka mnay kazlay:

«Kagha mndu ta hani, sli'afsl'i'a ta hani.

Sli'afsl'i'a mataba gwal nda rwa, ka tsuwadəkaghafta Kristi» kə'a ya.

¹⁵ Mantsa tama, dasuwa ka kuni nda nzaku ta nzaku kuni. Ma nzaku kuni manda la rgha, nzawanza manda gwal nda mahizl ma ghəŋa taŋ.

¹⁶ Inda fitika mutsafta ghuni ta maga skwi dɪna ya ná, gi magawamaga, kabga ndada a ghwadaka skwiha ta magə mnduha ta na fitik na wa.

‡ 4:30 Gray nda Isaya 63:10. § 4:32 Gray nda Mata 6:12, 14. Ka plaghunatá tsi, ma sanlaha ná, ka plamatá həŋ.

* 5:1 Gray nda Levitik 19:2, Mata 5:48. † 5:2 Gray nda Sabi 29:18. Ta dɗaftá amu: Ta dɗaftá kaghuni, ka sanlaha.

‡ 5:8 Gray nda Isaya 60:1. 3. § 5:9 Tsuwadək: Sulkum, ka sanlaha (gray nda Galat. 5:22). * 5:11 Gray nda Ruma. 13:12.

¹⁷ Tsaya tama ná, ma nza kuni manda la rgha, ṅavawaṅa ka sna skwi ta mnaghunata Mgham ṅa magay ghuni.

¹⁸ Ma ghuyaf kuni nda ima inabi, ya ta ɓadzay ta nzakwa mndu, Sulkum nda ghuḅa katsi mbutá kaghuni.

¹⁹ Wadahanaḵwa vgha sani nda sani mataba ghuni, nda inda mndəra lahaha ya ta vlaghunata Sulkum. Zləzlvawa Lazglafta ma hyahya ṅuḍufa† ghuni nda lahaha.

²⁰ Rfawarfa ta Lazglafta ta nzakway ka Da inda fitik ta ghəṅa inda skwi ta maga ghunata tsi nda ma Yesu Kristi.

Nzakwa i zə'al nda marakw

²¹ Hanaganawa hana ta ghəṅa ghuni mista sani nda sani, kabga ta zləṅay kaghuni ta Kristi.

²² Kaghuni mi'aha, ka hanaganahana dər wati ma marakw ta ghəṅ mista zə'ala taṅ. Manda tsaya dza'a maraṅta kuni ta hanatá ghəṅa ghuni mista Mgham Yesu.

²³ Zə'al ná, ghəṅa markwa taṅ ya, manda nzakwa Kristi ka ghəṅ ta ghəṅa Igliz ya. Kristi ta mba tsa gwal zlgħay nda ṅuḍuf ta nzakway ka slu'uvghani ya guli.

²⁴ Mantsa ya guli, inda mi'aha, ka hanaganahana dər wati ta ghəṅani mista zə'ala taṅ ma inda skwi, manda ya ta hanaganata Igliz ta ghəṅ mista Kristi ya.

²⁵ Kaghuni zə'alha, ka ḍvuta dər wati ma zgun ta markwa taṅ manda ya ta ḍvu Kristi ta Igliz, ka mtutá tsi kabgani ya.

²⁶ Mtumta ta ghəṅani, ka ghuḅiṅtá tsi nda imi‡ nda ma gwadani kada nzakwa tsi he-zle'.

²⁷ Ta kumay ta fatá Igliz ka makwatarka ta wa irani. Va a ta nzatani nda rdak wu, va a ta razu tida wu, va a ta dər wati ma bədzaku tida wa. Ta kumay ta nzakwani dīna kul haḍ sana skwi tida.

²⁸ Manda tsaya guli, ka ḍvuta zə'al ta markwa taṅ, manda va ya ta ḍvuta tsi ta slu'uvghani. Mndu ta ḍva markwa taṅ ná, ghəṅani ta ḍvu tsi.

²⁹ Haḍ mndu ta husaṅta slu'uvghani wu, ta zuṅ za ta skwa zay, kelkelkel kə'a ta nghay, manda ya ta zə Kristi ta skwi ṅa Igliz, ka nghay kelkelkel ya,

³⁰ kabga inda amu slu'uvghani mu.

³¹ «Tsaya ta kəl zgun ka zlaṅtá dani nda mani, ka lagħwi ndi'aftá vgha nda markwa taṅ, ka nzakwa taṅ ka slu'uvgha turtuk-tuk§,» ka defteri mnata.

³² Tsa gwada ya ná, nda la skwi mida. Ka i'i ta mnaghunata ná, ta ghəṅa i Kristi nda Igliz ta mna tsi ta tsa gwada ya.

³³ Tsaw nghaghunagħa ngha tsa gwada ya ta kaghuni guli. Inda mndu ka ḍvuta tsi ta markwa taṅ manda ya ta ḍvuta tsi ta ghəṅani. Inda marakw guli, ka sna tsi ta gwada da zə'ala taṅ.

6

Nzakwa zwani nda dadaha taṅ

¹ Kaghuni zwani, snawasna ta gwada da dadaha ghuni, kabga tsaya skwi ta zḍəganatá Mghama mu, tsaya skwi tḍukwa guli.

² «Sna ta gwada da i da għa nda ma għa,» ka lu vindafta ma deftera Lazglafta. Tsaya taṅtaṅa zlahu fanava Lazglafta nda tatá imi ta sləməṅ tavatani.

³ Wya tsa tatá imi ta sləməṅ ya: Ka ta snay ka ta gwada da dadaha għa, «dza'a zḍa nzakwa għa, dza'a slraku hafa għa ta ghəṅa haḍik*,» ka'a.

⁴ Kaghuni dadaha, ma ganaf kuni ta ɓasa ṅuḍuf ta zwana ghuni. Galawagala ta həṅ, taghawatagħa ta skwiha ṅa taṅ, zlahawa-zlaha ta həṅ manda ya ta kumə Mghama mu.

Nzakwa kwalvaha nda danahəga taṅ

⁵ Kaghuni la kwalva, snawasna ta gwada da danahəga ghuni ma na ghəṅa haḍik na. Zləṅawa zləṅa ta həṅ, ka vla kuni ta glaku ṅa taṅ nda ṅuḍufa ghuni turtuk, manda skwi ṅa Kristi ta maga kuni.

⁶ Ta wa ira taṅ kweṅkweṅ yeya a dza'a maga kuni manda gwal ta zba rfanaghata mnduha ta həṅ wa. Magawamaga ta inda slna ghuni nda ṅuḍuf turtuk manda ya ta kumə Lazglafta, kabga kwalva Kristi kaghuni.

⁷ Maganawamaga ta slna ta həṅ nda zḍakwa ṅuḍufa ghuni manda skwi ta magə kuni ṅa Kristi, ṅa mnduha yeya a wa.

† 5:19 Gray nda Zabura 33:1. 3. ‡ 5:26 Nda imi: Tsaya ima batem (Gray nda Titus 3:5). § 5:31 Zlrafta 2:24.

* 6:3 Aya 2:3. Sabi 20:12, Vrafta ta zlahu 5:16.

⁸ Dər má ka Kwalva ka, dər má ka kwalva a ka wu, ka magamaga ka ta slna dina, dza'a mutsay ka ta nisəla gha da Mgham.

⁹ Kaghuni danəhəgaha guli, manda tsaya ka kaghuni magay nə kwalvaha ghuni. Ma nruhə kuni ta həŋ. Dina ka snəŋta ghuni kazlay: Nda kaghuni tani nda hahəŋ tani, danəhəga turtuk ta nzakway ta luwa danəhəga ghuni kə'a. Had' tsatsi ta gala mndu† wa.

Huzla vulu ya ta vlə Lazglafta

¹⁰ Wya kdavakta gwada da ta mnaghunata yu: Mbrawa vgha ma guyatá vgha ghuni nda Kristi, nda tsa mbrakwani dagala ya.

¹¹ Vlaghunavla Lazglafta ta inda huzla vulu nə vulu nda halaway. Hlawahla demdem, nə dihavata ghuni ta lagha halaway da dzəgha kaghuni.

¹² Ta vulu nda mnda səla a amu ta vulu wa. Ta vulu nda ghwadaka sulkumha nda mghamha tanj ta ga mgham ta maga ghwadaka skwi ta na ghəŋa hadik na amu, nda ya nda ghwadaka sulkumha nda mbra nda mbra ma ghuvanata luwa mu guli.

¹³ Tsaya tama, hlawahla ta inda tsa huzla vulu ta vlaghunata Lazglafta ya, da hwayaftá kuni saghar ghuya danwa, nə dihavata ghuni ka ndəŋda ka ghzlafta, ta darra kaghuni.

¹⁴ Hbafwa vgha! Ka nza kahwathwata da kaghuni manda hbatá hudi nda banava. Magawa tdukwa skwi, kabga maga skwi tdukwa ná, manda sudá ta gudum nə kata vgha ya nzakwani.

¹⁵ Dza'a da mna Lfida Gwada ta vla zdaku ná, nda nza manda sudatá babah ma səla nə dza'a da vulu.

¹⁶ Ma inda skwi demdem ta magə kuni ná, fafwa ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi. Zlghay nda nudufa ghuni ná, nda nza manda zalam nə huzla hava ka vu ghandand ta pghu halaway ta kaghuni.

¹⁷ Grafwa gra kazlay: Mbaghunaf mba Lazglafta kə'a, tsaya dza'a nzakway manda takazak ta famta kuni ma ghəŋ nə kata ghəŋa ghuni ya. Nənanawəŋa ta

gwada Lazglafta, tsaya ta nzakway manda budugwa faghunam Sulkum nda ghuḅa‡ ma dzvu.

¹⁸ Ma inda tsa skwiha ta magə kuni ya, magawamaga ta du'a da Lazglafta, dawawadawa ta kataghunatani inda fitik manda ya dza'a pghə Sulkum nda ghuḅa ta kaghuni. Nzawanza ndiri, yaha kuni walaŋta zlaŋtá maga du'a. Magawa du'a inda fitik ta ghəŋa mnduha Lazglafta.

¹⁹ Magawa du'a ta ghəŋa i'i guli, ka saba gwada tdukwa ma wa da ta gunaftá yu ta wi ka mna gwada Kristi, kada nzata yu wadāh nə tsislanaptá mnduha ta skwi nda difa ma Lfida Gwada.

²⁰ Yesu Kristi ta zbaptá i'i nə ghunayni da mna Lfida Gwada. Ta ghəŋa tsaya kəl lu ka tsamtá i'i ma gamak ndanana. Magawa du'a da Lazglafta ta ghəŋa i'i ka nzata yu wahwah ka mna gwadani manda ya ta raku.

Gazgu

²¹ Ta kumay yu guli ta snəŋta kaghuni ta nzakwa da nda skwi ta magə yu tani. Dza'a mnaghunamna Tisik§ ta inda skwi ta ghəŋa da. Tsatsi ná, zwanama mu ma zlghay nda nuduf ya ta dvu mu ta maganatanani ta slna ta Mghama mu ya.

²² Wya yu ta ghunadapta da kaghuni nə mnaghunanəŋta nzakwa nəni, nə ksaghu-namtá nuduf.

²³ Inda kaghuni zwanama, ka vlaghunavla Lazglafta ta nzakway ka Da, nda Mghama mu Yesu Kristi ta zdaku, nda tva dɔvuvustá vgha sani nda sani, ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda zlghay ya zlghaf kuni ta Kristi.

²⁴ Ka vlanvla Lazglafta ta zɔakatahudani ta inda gwal ta dɔvutá Mghama mu Yesu Kristi nda dɔv u ya kul had' ta kdaku.

† 6:9 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17. ‡ 6:17 Vliha nə gra aya 14 ka labə ta 17: Aya 14: nə gray nda Isaya 11:5, 59:17. Aya 15: Nə gray nda Isaya 52:7. Aya 16: Ghwadak tsaya nzakw ka mnda maga ghwadaka skwi, (Mata 6:13, Yuhwana 17:15). Aya 17: Gray nda Isaya 59:17, 49:2. § 6:21 Tisik: gha ta Slna gwal ghunay 20:4.

Tsgħa ta lwa Pwal ña La Filipiya

Ga zgu

¹ I'i Pwal kawadaga nda Timute, kwalva Yesu Kristi ñni. Ta ga zgu ñni ña ghuni inda mnduha Lazglafta ma Yesu Kristi, ma luwa Filipiya. Nda gwal ta ñgha kaghuni, nda gwal ta ksaghunatá slna tani.

² Ka vlaghunavla Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zdakatahudani nda zdakwani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Inda fitika ndanañta da ta kaghuni ya ná, ta rfanagharfa yu ta Da da Lazglafta.

⁴ Inda fitika magay da ta du'a da Lazglafta ta ghəña kaghuni ya ná, wadañ ñudufa da.

⁵ Ta rfay yu ta Lazglafta, kabga daga ma fitika zlrafta* ghuni ta nzaku ka gwal ta zlghaftá Yesu Kristi nda ñuduf, ha ka sagha ta gita, nda guya kuni kawadaga nda i'i ma slna mna gwada Lazglafta.

⁶ Grafgra yu kazlay: Zlrafzra Lazglafta ta maga ñerma slna ma ñudufa ghuni kə'a. Dza'a kdañkda ta magay ña kdiñtani bađu vragata Yesu Kristi†.

⁷ Tsa ndanu ta ndanu yu ta ghəña ghuni ya ná, tdukwa nzakwani, grafgra yu, kabga laghula kuni da ñudufa da. Kaghuni dem-dem kawadaga kuni nda i'i. Nda guya mu ma zdakatahuda Lazglafta, ma na nzakwa da ma gamak ná, nda ya ma ñavata ta ñavata yu ka mnigiñtá gwada Lazglafta kahwathwata ka dihavata ka zlarđatá Lfida Gwada.

⁸ Nda sna Lazglafta kazlay: Ta dvudva yu ta kaghuni katakata kə'a. Dvudva yu ta kaghuni ma kdavakta hyahya ñudufa da ma Yesu Kristi.

⁹ Wya skwi ta magə yu ta du'a da Lazglafta ta ghəña ghuni: Ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda dvutá sani nda sani. Tsaya dza'a kəl kuni ka sñañtá skwi dina, ña sñañta ghuni ta dganatá ñerma skwi nda skwi kul dinaku,

¹⁰ ña sñañta ghuni ta zbaptá skwi dina ña magay ghuni ta slna nda tsi. Kada nzakwa kuni ka gwal tdukwa kul had rutsak ta kaghuni ha bađu vragata Kristi.

¹¹ Ña nzakwa ghuni ka gwal maga skwi tdukwa nda mbrakwa Yesu Kristi. Na ngħañta mnduha ta tsa ñerma skwi ta magə kuni ya, ña zləzlvay tañ ta Lazglafta, ña vlay tañ ta glaku ñani guli.

Takwa Lfida gwada ma luwaha

¹² Zwanama da, wya skwi ta kumə yu ta sñañta ghuni: Nana ghuya dañwa ta slidighata hadna na ná, hlana a ta mna gwada Lazglafta wa. Katək ná, ta kəma ta kəma ta kla tsi.

¹³ Skwi kəl yu ka mnay mantša na: Inda gwal ta ñgha həga ñumna la Ruma, nda inda hamata sanlaha ma mnduha ná, nda sna həñ kazlay: Nda tsa yu ma gamak kə'a ta ghəña magay da ta slna ña Kristi‡.

¹⁴ Sana skwi guli ná, nana nzakwa tsatá i'i ma gamak na ná, zəghər gwal sganagħa tsi ta mbrakwa faftá ghəñ ta Mgham Yesu na həñ mataba gwal zlghay nda ñuduf. Nda ta us tira tañ ka dza'a ta kəma ta kəma ma mna gwada Lazglafta ña mnduha.

¹⁵ Añ mndani! Ka draku ta mna sanlaha ta gwada ta Kristi. Sanlaha ya, nda ñuduf turtuk ta mna hahəñ.

¹⁶ Tsa hahəñ ya, ta mnay həñ kabga dvudva həñ ta i'i. Nda sna hahəñ kazlay: Lazglafta ta ghunaktá i'i da hadna ña dihavata da ka zlarđatá Lfida Gwada ña mnduha kə'a.

¹⁷ Tsa gwal draku ya ná, ta mnay hahəñ ta gwada ta Kristi, kabga ta kumay hahəñ ta malaghuta ka i'i. Nda ñudufa tañ a ta mna həñ ta tsa gwada ya wa. Ta kumay həñ ta sgidighatá ghuya dañwa ma na gamak na.

¹⁸ Kuzliha a tsaya ta i'i wa! Dər makləwmakləw ta mna həñ, mnamna həñ ta gwada Kristi, ta rfu yu ta ghəñani tada. Manda va tsaya, ta kəma ta kəma ta dza'a i'i nda rfay.

¹⁹ Nda sna i'i kazlay: Dza'a mbaku yu ma tsa ghuya dañwaha ya, kabga du'a ghuni. Ta katay Sulkum nda għuəa ma Yesu Kristi ya ta i'i guli kə'a.

* **1:5** Ngha ta Slna gwal ghunay 16:13-15. † **1:6** Gray nda 1:10, 1 La Kwareñt 1:8. ‡ **1:13** Gray nda Slna gwal ghunay 28:30, Afisus 3:1, 4:1.

²⁰ Skwi ya ma ɲudufa ɗa fafi'i ta ghɛɲa ɗa tida ná, haɗ yu dza'a walaɲta magatá skwi dza'a pghidaghatá hula wa. Má vlihata skwi ta mbrakwa su'ay yeya katsi. Skwi kumaf maya ɗa ndanana, ɗər má yawu tsi, ka ɗər ta ndiri yu, ka ɗər mtaku a ta slidighata, ka zləzlvá mnduha ta Yesu Kristi nda ma nzakwa ɗa, ɲa ɗa.

²¹ Ƴa i'i tafa, ka tata hafu yu ná, Yesu Kristi na ɲərma skwa ɗa. Ala ka nda mta yu ya guli, ndela ɗa tsa.

²² Ka tata nzaku yu nda hafu katsi, dza'a magay yu ta slna ɲa katantá mnduha. Ka mantsa tsi katsi tama ná, sna a yu ta skwi ɲa psa'ata ɗa wa.

²³ Ta tafa i'i tsa skwiha ya his his. Mtuta ɗa má si ta zdigihata ɲa dza'a ɗa nghanjá Yesu Kristi, si má mal tsaya yu.

²⁴ Ƴa kataghunata guli ya, ɗina nzata ɗa nda hafu.

²⁵ Mantsa ya nzakwani grafgra yu. Ta dza'a nzanza yu nda hafu, ɲa nzata ɗa kawadaga nda inda kaghuni, ɲa kataghunata ma dza'a ta kəma ta kəma nda rfu ta tva Lazglafta ma zlgħay ghuni nda ɲuduf.

²⁶ Mantsa, dza'a sgavaghasga ghubaray ghuni ta Yesu Kristi, kabga nghanja ghuni ta i'i, vrəgladagħar yu da kaghuni dza'azlay.

Ƴavata ka ɲa Lfida gwada

²⁷ Skwi ná, nzawanza ta nzaku ya ta raku ɲa nghanja mnduha kazlay: Gwal ta maga skwi manda ya ta mnə gwada Kristi kuni kə'a. Skwi ta kumə yu ta snaɲta ná, ta nzaku ka kuni manda ya ta raku. Ɖər má labla yu da kaghuni, ɗər má labə a yu da kaghuni wu, nda guya ka ghɛɲa ghuni. Ta ɲavaɲa ka kuni nda ɲuduf turtuk ka dza'a ta kəma ta kəma nda mna gwada Lazglafta.

²⁸ Yaha kuni zləɲa ghumaha ghuni. Ka zləɲaf a kuni ta hɛɲ wu katsi, tsaya dza'a kəl hɛɲ ka snaɲta kazlay: Dza'a tsanagħatsa Lazglafta ta guma ta hɛɲ kə'a, ta mbagħu-naftá tsi ta kaghuni. Da Lazglafta tsaya.

²⁹ Zɗaghunanzɗa Lazglafta ta huɗi nda ma Yesu Kristi kəl kuni ka zlgħafta. Zlgħafta ghuni kwenkwen yeya a wu, ta ghuyay kuni ta ɗaɲwa ka ɲani guli.

³⁰ Nda ngha kuni ta wdawɗəŋ yu. Ndanana, nda sna kuni kazlay: Tata wdaywday yu kə'a, ka lamə kaghuni guli dida.

2

Nzaku nda dzratawi

¹ Tsa ndi'atá vgha ghuni nda Kristi ya a ta vlaghunatá dra ɲuduf ra? Tsa ɗvudvaf tsi ta kaghuni ya a ta mbra kaghuni ra? Nda sulkum nda ghuɓa a guyatá vgha ghuni ra? Ta ɗvuvustá vgha a kuni sani nda sani mataba ghuni ra? Ta tawa hidahidá a kuni sani nda sani mataba ghuni guli ra?

² Ka si mantsa tsi, kada zɗidifta kuni ta ɲudufa ɗa ná, nzawanza nda dzratawi. Ka ɗva kuni ta sani nda sani. Ka skwa turtuk ka ɲudufa ghuni, ka ndana turtuk ka ndana ghuni guli.

³ Ma dagə kuni ta vgha ka gla ghɛɲ, leɓtekwa ka kuni nzata. Ka mali ta ghɛɲa kaghuni ka kuni ngha mnduha.

⁴ Inda kaghuni, ma laghu kuni nghutá ghɛɲa ghuni, nghapwa ngha ka sanlaha. Mantsa ya dza'a kəl kuni ka zɗidiftá ɲudufa ɗa.

Nzakwa Yesu ka kwalva

⁵ Magawamaga ta skwi ya nda ra, ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi.

⁶ Kulam nda nzakwa tsatsi ka mnda turtuk nda Lazglafta, zbaɲ a ta nzaku ka guram nda Lazglafta* wa.

⁷ Ka zlanjá tsi ta tsa vli ya ka niɲtá ghɛɲani ka kwalva†, ka nzaku tsi manda mndu. Ma tsa nzakwani manda mndu ya,

⁸ ka hanaganatá tsi ta ghɛɲani, ka snatá tsi ta ɲa Lazglafta, ka mtutá tsi. Tsa mtakwani ya ná, ta udza zləɲay mtakwa tsi.

⁹ Tsaya kəl Lazglafta ka kapanafta ka vlaɲtá glaku, ka vlaɲtá hgu ya ta malagħutá hga inda skwi demdem.

¹⁰ Na hganjá hga Yesu ya, inda gwal ta luwa, nda gwal ta haɗik, nda gwal ma haɗik, ta tsəlbu ta kəmani.

¹¹ Inda mndu dza'a mnay nda wani kazlay: Yesu Kristi Mgham‡ kə'a, ɲa zləzlvay taɲ ta Lazglafta ta nzakway ka Da.

§ 1:30 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:19-40. * 2:6 Gray nda Zlrafta 3:5. † 2:7 Gray nda Isaya 52:13-53, Mata 20:28. ‡ 2:11 Aya 10-11: Ta gray ta vgha nda Isaya 45:23.

Nzakway ka tsuwadək ma ghəja hadik

12 Zwanama da gwal ta d̄vu yu nda ṅudufa da, ya wya nda sna kuni ka Yesu hanaganatá ghəjani mista Lazglafta ya, hanaganawahana kaghuni guli ta ghəja ghuni mistani. Ma fitika nzakwa mu kawadaga ná, si ta snay kuni ta gwadani. Magawamaga manda va tsaya daga ndanana dər had̄ yu kawadaga nda kaghuni. Kawadaga nda zləja Lazglafta, magawamaga kaghuni guli ta slna nda tsa mbaku vlaghuna lu ya.

13 Lazglafta kaghəjani ta maga slnani ma kaghuni, dza'a kəl kuni ka d̄vaftá skwi ya ta zdəganata ṅa magay ghuni ta slna nda tsi guli.

14 Ma inda skwi ta magə kuni ya, ma rurun̄waku kuni ta rurun̄waku, ma zlərdə kuni ta wi.

15 Kada nzakwa kuni kul had̄ rutsak ta kaghuni, nda ghuḅa. Kada nzakwa kuni ka vərda zwana Lazglafta kul had̄ maslvinza ta kaghuni mataba mnduha nda ḅadza ta maga ḅədzaku ta na ghəja had̄ik§ na. Nzawanza ta wdaku mataba tan̄ manda gumbəzla,

16 ka vlan̄ta kuni ta gwada hafu ta həj. Ka magamaga kuni mantsa, dza'a rfu yu bad̄u vragata Yesu Kristi, kabga nzata a tsa slna ṅava yu ta magata ya ka bətbət wa.

17 Tsa zlghay zlghaf kuni ta Yesu ya ná, nda nza manda planatá ghəj ta Lazglafta*. Ka waya ka skwi dza'a dzadza həj ta i'i, dza'a nzakway usa da ka skwi dza'a tđanaghata yu ta ghəja ṅa ghuni. Ka mantsa tsi katsi, dza'a mamu yu nda rfu, dza'a rfay yu ta rfu kawadaga nda kaghuni.

18 Kaghuni guli ka nzata kuni nda rfu. Ka rfa kuni ta rfu kawadaga nda i'i.

I Timute nda Ipafrudita

19 Nda mbrakwa Mghama mu Yesu, nda fa ghəja da ta ghunadaptá Timute da kaghuni dazlay ṅa vlaghunatá mbraku, ṅa vragaptani da rusidiftá tva nzakwa ghuni, ṅa vlihatá mbraku ta i'i guli.

20 Tsatsi yeya nda ndanu manda ṅa da mana vəl na, Ndada a ta ndana tsi ta kaghuni wa.

21 Inda hamata sanlaha ná, skwi ta zdəganatá ghəja tan̄ yeya ta ndanu həj, had̄ həj ta ndana skwi ta zdəganatá Yesu Kristi wa.

22 Kaghuni, nda sna kuni kazlay: Njərma mndu Timute kə'a, ksagapksa ṅni ta slna mna gwada Lazglafta kawadaga nda tsi. Katihakata ma slna manda zwan̄ ta kata dani ma slna.

23 Tama ná, kd̄iṅta tan̄ ta dgiṅtá gwada ta i'i ya, dza'a gi ghunadapghuna yu da kaghuni.

24 I'i guli nda fa ghəja da ta Mghama mu, dza'a gi labla yu da kaghuni dazlay.

25 Dina ka ghunadaghunapta da ta zwan̄ama da Ipafrudita†, gra ta ksa slna da ta wudə ṅni ta slna kawadaga nda tsi. Tsatsi mndu ya si ghunagap kuni nda skwi ṅa katihata.

26 Si ta ndanay ta labə da nghaghunaghata manda snan̄tani kazlay: Snaghunaghastna si kwalani kul dughwanaku kə'a. Nda sli'a ghəjani ṅa labə.

27 Kahwathwata, si nda ksa da tsa dāṅwa ya, wər ghatalakw ta psaghutá had̄ik ta ghəjani, əṅka'a ka Lazglafta ta tawatá hidahida tida. Tsatsi nda ghəjani yeya a tawa tsi ta hidahida tida wu, nda i'i tani. Yaha ṅuduf dzaghata kə'a nda i'i kəl tsi ka mbanafu.

28 Zd̄igihazda tsa ghunədaghunapta da ya, ṅa nghan̄ta kaghuni nda ira ghuni, ṅa rfay ghuni ta rfu, wutsan̄ ndana i'i dza'azlay guli.

29 Ka ḅhadapḅha tsi ya, ka zlghafta kuni dina, ka rfa kuni ta rfu, kabga zwanama kuni ta tva Mghama mu Yesu. Vlan̄wa glaku ta mndərga tsaha ya ma mndu.

30 Pərda ka mtuta ta ghəja slna Kristi, fafa ta ghəjani ṅa kata i'i da manaka kaghuni.

3

Fafta Pwal ta ghəjani ta Yesu

1 Kđavakta gwada da zwanama ná, rfawarfa ta rfu kabga ndi'atá vgha ghuni

§ 2:15 Ta gra vgha nda Vrafta ta zlahu 32:5, ka ta ngay lu ta gwada Grek ṅa ghalya. * 2:17 Gray nda Timute 4:6.

† 2:25 Ngha ta 4:18.

nda Mgham Yesu. Va tsa gwada si vindaghunaf yu ya tata vrafta yu tida, hɛrfava a yu ma vɛl vindgɛlta wu, dɪna tsaya ɲa haghunamta ma ghɛɲ ɲa kata kaghuni.

² Mantsa tama, dasuwa ka kuni nda gwal ta maga ghwadaka slna, tsa la kriha* ta ndana datsintá fafad ya.

³ Katək ná, amu vɛrda gwal ta tsa fafad, ta maga du'a da Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghuɓa, ta ghɛrɓaku ta Yesu Kristi. Had amu ta walaɲta faftá ghɛɲa mu ta skwi ta maga'ata mnda sɛla wa.

⁴ Ka si ɲɛrma skwi, skwi ta maga'ata mnda sɛla katsi ná, ma dihafdiha i'i guli ta vgha da tida. Ka si mamu mndu ta mnay kazlay: Ta skwi ta maga'ata mnda sɛla ta fafta yu ta ghɛɲa da kɛ'a katsi ná, má mal i'i tama.

⁵ Kɛl yu ka mnay mantsa na: Buzula la Hebru i'i, zivra la Isra'ila, mndɛra la Benza-menɛ. Ta má tghasa fitik manda yata lu ta i'i tsihata lu ta fafada da. Tvɛ zlaha la Yahuda guli ná, tekw i'i mataba la Farisa.

⁶ His his dzvu ɲanata yu ta tva nzakwa la Yahuda ha ka ghuyay da ta danwa ɲa gwal zlghay nda ɲuduf†. Had zlaha la Yahuda zlanaghu yu dɛr turtuk wa. Had sana skwi dza'a tsadivata lu wa.

⁷ Mamu ndela da mida ka yu sizlay, tsaw nda nza tsa skwiha ya ka skwi bɛtbɛt, kada ɲatsafta yu ta Kristi katək.

⁸ Mantsa ya nzakwani, ka skwi bɛtbɛt inda tsa skwiha ya da i'i, kabga nda sna yu ta Yesu Kristi Mghama da. Malaghumala tsatsi ta ghɛɲa inda skwi, kɛl yu ka pghintá inda hamata skwi. Manda ɲɛdak ta ngha yu ta tsa skwiha ya, kada ndi'afata yu ta vgha nda Yesu Kristi,

⁹ ɲa nzakwa da dekdek ka ɲani. Walglaɲta a i'i ta mnay kazlay: Tudukwa mndu yu kɛ'a ta kɛma Lazglafta, kabga snata da ta zlaha la Yahuda wa. Skwi ta nidifta ka mndu tdukwa ta kɛmani ná, vɛl zlghafta da ta Yesu Kristi ya. Lazglafta ta nidifta ka mndu tdukwa, kabga zlghafta da.

¹⁰ Skwi turtuk ta kumɛ i'i ná, sɲaɲta da ta Kristi nda mbrakwani ya kɛl tsi ka sli'agapta ma mtaku. Ta kumay i'i guli ta

ghuzlaɲta da ta iri manda ɲani, ɲa nuta da manda tsatsi ma fitika mtakwani ya,

¹¹ ɲa laviɲta i'i guli ta sli'agapta ma mtaku manda ɲani.

Hwaya ɲa kɛdanakta

¹² Mna a i'i kazlay: Nda ghada kɛdanakta da kɛ'a wa. Mna a i'i kazlay: Slafsla i'i kɛ'a guli wa. Ta ghɛɲa ɲavata ka dza'a ta kɛma ta kɛma kada kɛdanakta yu ta ksamta da dzva da yeya ɲa da ta magay, kabga nda na yu ka ɲa Yesu Kristi.

¹³ Mantsa ya nzakwani zwanama, mna a i'i kazlay: Ksamksa yu ta tsa skwiha ya ma dzva da kɛ'a wa. Kɛdavakta skwi ta magɛ i'i ná, zanaptá skwiha ta luta, ka ɲavata ka dza'a ta kɛma ta kɛma ɲa ksaktá tsa skwi ta kɛma ya ɲa da.

¹⁴ ɲavata ka dza'a ta kɛma ta kɛma ɲa kɛdanakta, ɲa mutsa nisɛla vɛl hgafata hgaf Lazglafta ta amu, ɲa da. Tsa nisɛla ya ná, nzata da ta luwa kawadaga nda tsi nda ma Yesu Kristi ya.

¹⁵ Mantsa ya skwi ɲa ndanay amu gwal nda ndɛha ta tva Lazglafta. Ka had kuni ta nzaku manda tsaya wu, dza'a tsalaghu-naptsala Lazglafta.

¹⁶ Mali ma skwi na kɛɲta mu ta ksa na tvi ksaf mu na nzakwani.

¹⁷ Kaghuni demdem zwanama da, ksawaksa ta sada da, fafwa ira ghuni ta gwal dɪna mbada taɲ manda ya ta nghɛ kuni ta mbada aɲni ya.

¹⁸ Nda ndɛgha gwal ta nzakway ka ghuma mtatá Kristi ta udza zlɛɲay, ka yu si ta gɛdata ta mnay ɲa ghuni. Tata kɛɲkɛda yu ta mnay guli ɲa ghuni ta nda va nana nda taw nda taw.

¹⁹ Kɛdavaktani ná, dza'a zwaɗu zwaɗa hɛɲ, kabga fafa hɛɲ ta huɗa taɲ ka Lazglafta taɲ. Dɛr skwa hula‡ ta magɛ hɛɲ ná, rfa taɲ ɲa taɲ. Ta ghɛɲa skwa ghɛɲa hadik yeya ɲa taɲ ta ndanay.

²⁰ Amu ná, ta luwa vla nzakwa mu. Mghama mu Yesu Kristi mnda mba amu dza'a saha ta luwa da slamaghatá ɲa amu ɲa kzlay.

²¹ Sahani dza'azlay ná, ɲa mbɛdanaftani ta na vgha mu kul had hayhayani na, ka

* **3:2** Ngha ta Mata 7:6. † **3:6** Ngha ta Slna gwal ghunay 8:3, 22:4, 26:9-11. ‡ **3:19** Huɗa taɲ; (gray nda Ruma 16:18, Kwalasuha 2:16, 20-21.) Pɛghanaghatá hula ta hɛɲ; Nghanaghatá tsa fafad (gray nda Galat 6:13, 15).

ηlanafta manda ηani, nda mbraku ya kəl tsi ka nzanaghatá inda skwi, dza'a maga tsi.

4

Vla hidaku

¹ Zwanama dá gwal d̄vu yu nda ηudufa dá, mamaya ghuni ta kshata, ta kumay yu ta nghəlan̄tá kaghuni. Ta kaghuni ta ghərbá yu ta ghərbaku, ta kaghuni ta rka yu ta rka. Ka si mantša tsi tama zwanama, nzafwanza ta Mgham manda va ya taghaghunaf yu.

² I Ivudi nda Sintika, wyawa dzvu, nza-wanza nda dzratá ghəη, kabga nda guya kuni ta Mgham turtuk.

³ Ka yu ta mnaghatá kagha guli gra ta ksa slna dá ná, wya dzvu, katan̄kata ta tsa mi'aha ya. Nda tsa mi'aha ya, nda Kliman̄, nda hamata gwal ta ksa slna kawadaga nda i'i, dagala slna maga həη kawadaga nda i'i, ghuyghuya ηni ta dan̄wa nda həη ta mna gwada Lazglafta ηa mnduha. Hahəη ná, vindafvinda Lazglafta ta hga tan̄ ma defteri ta vindi tsi ta hga gwal ta mutša hafu*.

⁴ Rfawa ta rfu ma nzatá nzakwa ghuni ma Mgham Yesu. Rfawa ta rfu ka yu ta vrəgliñtá mnaghunata.

⁵ Nda zdaku ka kuni nzata nda inda mnda səla, ndusa Mgham Yesu ka saha.

⁶ Yaha kuni ndana sana skwi†. Ka mamu skwi ta ndanə kuni ya, dawawadawa da Lazglafta nda maga du'a, nda rfanaghata guli.

⁷ Ka mantša ya ka kuni magay katsi, dza'a vlaghunavla Lazglafta ta zdaku, zdaku ya ta malaghutá mbrakwa mnda səla, ηa ksaghunamtani ta ηudufa ghuni nda ndana ghuni guli ma Yesu Kristi.

⁸ Zwanama dá, wya kdavakta gwada dá: Skwi ηa ηanata ghuni ná, ηanawa ηa ta inda kahwathwata, nda inda skwi d̄na ta ghubu lu, nda inda skwi tdukwa, nda inda skwi nda tsala, nda inda skwi ta raku ka mamay, nda inda skwi ta raku, nda inda skwi ta d̄nuta, nda inda skwi ta raku ka zləzlvay. Tsaha ya skwiha ηa ηanata ghuni ma ghəηa ghuni.

⁹ Magawamaga ta skwiha taghaghunaf yu, nda skwiha mutsaf kuni ta snan̄ta da i'i, nda skwiha ya nghan̄ kuni ta i'i ta magay guli. Tsaha ya skwi ηa magay ghuni, dza'a nzanza Lazglafta ta vla zdaku kawadaga nda kaghuni.

Rfanaghatá la Filip ta ghəηa skwi vla həη

¹⁰ Yaw, ta rfu yu katakata da Mgham Yesu kabga ta nghapn̄gha kuni ka i'i. Kahwathwata ta ndanay kuni ta i'i, fitika ghuni kul had̄ ya kəl tsi ka zagaptá fitik.

¹¹ Htaghuta skwi da i'i a kəl yu ka mnay mantša guli wa. Dər má kinawu nzakwa dá, mamu skwi da i'i, had̄ skwi da i'i katək wu, taghaftagha yu ta tva nzaku nda rfu.

¹² Ka had̄ skwi ya ná, nda sna yu ka yu ta zay. Badu mutsatani ya guli, nda sna yu ka yu ta zay. Dər nda bagha yu dər nda maya yu, dər mamu skwi, dər had̄ tsi katək wu, taghaf tagha yu, nda sna yu ka yu ta nzaku mida.

¹³ Lavin̄lava yu ta ηaftá tsa skwiha ya nda mbrakwa Yesu Kristi ta vlihata.

¹⁴ Dər má mantša ya nzakwani mndani, d̄na na skwi maga kuni, ka katihata ma ghuya dan̄wa dá na.

¹⁵ Nda sna kaghuni ka ghəηa ghuni la Filipiya kazlay: Ma fitika zrafta dá ta mna gwada Lazglafta ma had̄ika Mekaduniya ná, had̄ sana Igliz vluvus‡ ηni ta skwi nda həη wu kə'a. Kaghuni yeya ta katihata ta sli'aftá yu ma Mekaduniya.

¹⁶ Ma fitika nzakwa dá ma Tesalunik guli, si ta taghay kuni ta skwi§ ηa dá.

¹⁷ Gatá skwa ghuni a ta gatə yu wu, ta rfu yu katək kabga nda sna yu ta dza'a tfaghunaghatfa Lazglafta ta wi ta ghəηa skwi vla kuni kə'a.

¹⁸ Zlg hafzlḡha yu ta tsa zdakatahuda ghuni tsghaf kuni ta Ipafrudita ya. Had̄ skwi ta pədaḡalta yu wu, hwaslu hwasla katakata. Tsa skwi vla kuni ya ná, manda skwi dranaf lu ta Lazglafta ta zdəganata* katakata ya nzakwani.

¹⁹ Ma inda skwi htaghu kuni ya ná, Lazglafta dá dza'a hd̄aghunamta, dza'a magay nda glakwa gadghəlani ma Yesu Kristi.

* 4:3 Gray nda Suna Yuhwana 3:5. † 4:6 Gray nda Mata 6:25-34. ‡ 4:15 Mekaduniya: Ngha ta 2 La Kwareñt 1:16.

§ 4:16 Aya 15-16: Ngha ta Slna gwal ghunay 17:1, 2 La Kwareñt 11:9. * 4:18 Gray nda Sabi 29:18, Afisus 5:2.

²⁰ N̄a Lazglafta glaku n̄a kdekeden.
Amin!

Ga zgu

²¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta inda mnduha Lazglafta ma Yesu Kristi. Ta ga zgu gwal kawadaga nda i'i guli n̄a ghuni.

²² Ta ga zgu pdakwa mnduha Lazglafta n̄a ghuni, katkatatani gwal ma h̄ega ga Sezar† la Ruma.

²³ Ka tfaghunaghatfa Mgham Yesu Kristi ta wi.

† 4:22 Gray nda 1:13.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Kwalus

Ga zgu

¹ I'i Pwal, ta nzakway ka ghunata mnda Yesu Kristi nda dvafta Lazglafta, kawadaga ŋni nda Timute zwanama mu ta vinday ŋa ghuni.

² Mnduha Lazglafta ma luwa Kwalus, ta nzakway ka ŋərma zwanama ŋni ma Kristi. Ka vlaghunavla Lazglafta ta nzakway ka Da mu ta zdakatahudi nda zdaku.

Rfanaghata Pwal ta Lazglafta

³ Ta rfay yu ta Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mghama mu Yesu Kristi, ta magə yu ta du'a da tsi ta ghəŋa kaghuni inda fitik.

⁴ Snaŋnagha sna ya ká kuni zlghafta Yesu Kristi, nda ya ká kuni ta dvutá inda mnduha Lazglafta.

⁵ Kəl kuni ka maga tsaha ya ná, nda fa ghəŋa ghuni ta ŋərma skwi payaghunaf Lazglafta ta luwa. Tsaya zdakwa gwada ya mna ghuna lu daga tanŋa, ta nzakway ka Lfida Gwada kahwathwata snaŋ kuni, ka faftá kuni ta ghəŋ tida*.

⁶ Manda va ya bhadagha tsa Lfida Gwada ya da kaghuni ya ná, mantsa ya tata tsi ta ghəŋa hadik demdem. Ndafa a tfawi ta klakta tsi wa. Mantsa ya nzakwani guli da kaghuni daga bađu tsu'afra ghuni ka snaŋta kuni ta zdakatahuda Lazglafta kahwathwata.

⁷ Ipafras ta nzakway ka ŋərma gra ta ksa slna ŋni, ta taghaghunaftá tsaya. Tsatsi ná, ŋərma mnda ksanatá slna ta Kristi† ya tavata kaghuni.

⁸ Tsatsi ta mnaŋnaŋtá gwada ta dvu faghunamə Sulkuma Lazglafta ya.

⁹ Tsaya tama, manda kdakwa ŋni ta snaŋtá gwada ta kaghuni, zlana a ŋni ta maga du'a ta ghəŋa kaghuni, ŋa ndəghaghunaftani nda hidaku, nda difil ya ta vlə Sulkum wa. Tsaya dza'a kəl kuni ka snaŋta ta skwi ya ta kumə tsatsi,

¹⁰ ŋa nzay ghuni ta nzaku manda ya ta kumə Mgham Yesu, ka maga skwi ya ta zdəganata, ŋa gdata ghuni ta maga skwi dīnadīna, ŋa sgakwa snaŋta ghuni ta Lazglafta.

¹¹ Dza'a mbray Lazglafta ta kaghuni nda mbrakwani dagala dər ma wati ma skwi, ŋa laviŋta ghuni ta sladata his his səla ka su'a inda skwi nda rfu.

¹² Rfawarfa ta Dada. Tsatsi ta vlaghunatá mbrakwa mutsa skwiha dīnadīna ya payanaf tsi ta mnduhani ma ga mghama tsuwadək.

¹³ Tsatsi ta hlaptá amu ma dzva mbrakwa grusl‡, ka hladamamta da ga mghama zwanani ya dvu tsi.

¹⁴ Ma ndi'atá vgha mu nda tsa Zwan ya mutsafta mu ta fala'uwatá vgha, kabga mutsafmutsa mu ta platá dmakwa mu§.

¹⁵ Tsa Kristi ta maramaŋtá Lazglafta kul nghanŋá lu ya, tsatsi tanŋaŋa yaku ta ghəŋa inda skwi zlaganap* lu.

¹⁶ Ma tsatsi zlaganapta Lazglafta ta inda skwi ta luwa nda ya ta hadik, skwiha nghan lu nda ya kul nghanŋá lu, gwal nda mbra nda mbra nda gwal ga mgham†, nda gwal dagala dagala. Inda tsahaya ná, nda tsatsi tsafta lu, ŋani tsafta lu guli.

¹⁷ Ma kdə inda skwi demdem ná, mamu Kristi. Nda nza inda skwi demdem, nda ma tsatsi.

¹⁸ Tsatsi ghəŋ ta ghəŋa Igliz. Tsatsi zlraftani, ta nzakway ka tanŋaŋa sli'agapta ma mtaku, ŋa nzakwani ka tanŋaŋani ma inda skwi demdem,

¹⁹ kabga kurakura Lazglafta ta nzamta dar ma tsatsi.

²⁰ Tsatsi ta kuratá slərɔaptá zughu nda inda skwi nda usa zwanani. Ka famtá tsi ta zdaku matabani nda inda skwiha ta hadik, nda ya ta luwa nda ma pghuta usa zwanani ta udzu.

²¹ Kaghuni ghalya ná, ka mayəm, nda ghuma Lazglafta si nzakwa ghuni, ta tva ndana ghuni, nda ghwadaka slna ta magə kuni.

²² Ndana, slərɔapslərɔa Lazglafta ta zughu nda kaghuni, nda ma mtakwa

* **1:5** Gray nda 1 La Kwareŋt 13:13. † **1:7** Ipafras: Gray nda 4:12. ŋa ghuni: ŋa amu, ka sanlaha. ‡ **1:13** Mbrakwa grusl: Gray nda Lukwa 22:53. § **1:14** Gray nda Ifesus 1:7. * **1:15** Gray nda Mahdihdi 8:32-36, Yuhwana 1:1-3. † **1:16** Gray nda Galat 4:3.

zwanjani ya ta ghuyaptá danwa ma slu'uvgha. Mantsa ya magata tsi na ghuḅaghunata hezle', na hlaghunaghata ta kama Lazglafta, kul had'sana rutsak, nda ghwadaka skwi ta kaghuni.

²³ Gd'avawagda ma zlg'hay nda ḡuduf, di-havawadiha ma gig'dava kuni. Ma dgaghu kuni ta vgha nda Lfida Gwada. Tida fatá ghəna mu, ka lu mnamata. Tsa Lfida Gwada ya ná, na inda mndu ta ghəna hadik ta mna lu. Nana i'i Pwal na ná, mna tsa Lfida Gwada ya slna da.

Ghuya danwa Pwal ta ghəna slna Lazglafta

²⁴ Ndanana, ta rfu yu nda ghuya danwa ta ghuyə yu ta ghəna kaghuni. Ghuya danwa Kristi ma slu'uvghani ta nzakway ta ghəna Igliz ya ta kdan'ta yu ta ghuyay ma slu'uvgha da.

²⁵ Na Igliz ta ksanata yu ta slna, manda ya fidigha Lazglafta na magaghunata. Fidighafa ta tsa slna ya, na mnaghunata vərda gwada Lazglafta.

²⁶ Tsa gwada ya ná, difatá gwada ya ta difaghuta daga manda ghalya ya. Ndanana tama, ka zlaganaptá Lazglafta ta mnduhani.

²⁷ Ta kumay ta snan'ta tan ta glakwa tsa gadghəlani nda difa ta wudaku, ya payana tsi na inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ya. Tsa difatá skwi ya ná, Kristi ya ma ḡudufa ghuni. Nda ma tsatsi fafta kuni ta ghəna nzata kawadaga nda tsi ma glakwa Lazglafta.

²⁸ Tsa Kristi ya ta mnə ḡni ta gwada ta ghəjani, ka vla hidaku na inda mndu, nda tagha skwi nda difil ya laviḡ lu ya, na nuta inda mndu ka mndəra mnduha ma Kristi.

²⁹ Tsaya ta kəl yu ka wuda maga slna nda mbrakwa Kristi, ya ta maga slna nda mbraku ma i'i ya.

2

¹ Ta kumay yu ta snaghunamta kazlay: Nda bla na slna ta magə yu na ghuni, nda ya na gwal ma luwa Lawdikiya*, nda sanlaha ta kul pghaftá ira tan ta i'i na kə'a.

² Ta kumay yu ta nzata tan nda hbatá ḡuduf, ka nzəvuvusta hən ta vgha ma dvu, ka ndəghafta hən nda vərda hidaku na snan'ta difatá skwa Lazglafta, ta nzakway ka snan'tá Kristi ya.

³ Inda gadghəla difil nda ghunizlak ná, ma Yesu Kristi difaghuta hən.

⁴ Kəl yu ka mna tsaya ná, yaha mndu da nanaghunafta nda gwadaha ka bətbət.

⁵ Dər má di'in yu ma slu'uvgha nda kaghuni má mndani, kawadaga yu nda kaghuni ma ndana da. Zda ḡudufa da ka nda sna yu ta dza'a inda skwi nda tvani da kaghuni, nda diha zlg'hay nda ḡudufa ghuni ta Kristi kə'a.

Kristi turtukwani ta vla hafu

⁶ Zlg'hafzlg'ha kuni ta Yesu Kristi ka nzakw tsi ka Mghama ghuni. Ndi'anavawandi'a tavatani ndi'ets.

⁷ Dihavawadiha tida manda dihatá fu ta hadik nda slrəjhani ya. Mbranafwa zlg'hay nda ḡuduf manda va ya taghaghunaf lu. Ka rfa kuni ta Lazglafta kahwathwata.

⁸ Daswa ka kuni, da nanaghata mnduha ta kaghuni nda ndana ghəna hadik, ka nda baru ta sabi ma ndana ghəna mnduha ta sladafta ta mbrakwa ghəna hadik†, kul had Kristi ya a tsi.

⁹ Inda glakwa Lazglafta ná, nzamə ma Kristi.

¹⁰ Nda ndi'a vgha kaghuni guli dardar nda Kristi, tsatsi ta nzakway ka Mghama mbraku ta ghəna inda mbrakuha nda gwal ta nzan'nanaghata mnduha ya.

¹¹ Ma tsatsi mutsafta kaghuni ta tsatá fafad. Nda dzva mnda səla a tsata lu wu, Kristi kaghəjani ta tsata. Nda nza tsa tsatá fafad ya, manda klin'ta dmaku ta ga mgham ta ghəna ghuni ya.

¹² Ma magaghunaftá batem fadata lu ta kaghuni kawadaga nda Kristi da kulu, ka sli'agaptá kuni kawadaga nda tsi guli nda ma zlg'hafta ghuni ta mbrakwa Lazglafta ta sli'aganaptá Kristi ma mtaku‡ya.

¹³ Kaghuni, si nda rwa kuni ta kəma Lazglafta, kabga dmakwa ghuni, nda kwala fafada ghuni kul tsaku guli. Ka vraghunamtá Lazglafta nda hafu

* 2:1 Ngha ta 4:13. † 2:8 Ngha ta Galat 4:3 nda skwi ya vindin lu mistani na ḡanata. ‡ 2:12 Gray nda Ruma 6:4.

kawadaga nda tsi, ka plamatá inda dmakwa mu.

¹⁴ Ka hærđintá tsi ta batá dməŋ ya ta hbutá amu, ta raghwa amu ya. Ka hærđintá tsi ma zləŋafta ta udza zləŋay.

¹⁵ Mantsa ya hləgadanaghuta Lazglafta ta mbraku ta ghwadaka sulkum ta nzanaghata mnduha nda ga mgham ta ghəŋa taŋ. Ka pghanaghata tsi ta hula ta həŋ ta kəma inda mnduha, ma hlaftá həŋ ka vu'a zatá ghwa zwanəŋani ta udza zləŋay.

¹⁶ Tsaya tama, yaha mndu da kəba kaghuni ta ghəŋa skwi ŋa zay nda za, nda ya ŋa say nda sa, ka ta ghəŋa sanlaha ma fitika skalu a tsi, nda ya ta ghəŋa nghakwa tili, nda ya ta ghəŋa fitika Sabatš.

¹⁷ Inda tsahaya ná, nda nza ka sulkuma skwi dza'a sagha nda sa. Vərdani tama ná, Kristi ya.

¹⁸ Yaha kuni zlanəŋtá ghəŋa ghuni ta sanlaha ma mnduha, tsa gwal ta tsəlbu ta kəma duhwalha Lazglafta ta mna gwada ta ghəŋa mazəməzəma nghan həŋ manda skwi ma suni ya, da ŋraptá həŋ ta kaghuni. Tsa mnduha ya ná, ndana mnda səla ma ghəŋa taŋ,

¹⁹ ndi'a a vgha taŋ nda Kristi ta nzakway ka ghəŋ ya wa. Əŋka'a ka Kristi ta kəl vgha ka baghaku. Tsatsi ta gwayanaftá vla nzugu nda malaha tani ta kəl tsi ka glaku manda ya ta kumə Lazglafta ya.

Mtuta ŋa nzakw kawadaga nda Kristi

²⁰ Wya mtumta kuni kawadaga nda Kristi, ta had mbrakwa na ghəŋa hadik* na ta ga mgham ta ghəŋa kaghuni wa. Kabgawu tama ta kəl kuni ka gdata ta magaku manda ŋa gwal ma ghəŋa hadik na? Kabgawu ta kəl kuni ka sna na zlahuha taŋ ta mnay kazlay:

²¹ «Ma kapan ka ta yeya, ma tapana ka ta yeya, ma ksaŋ ka ta yeya,» kə'a ya na.

²² Had sana skwi ta magata tsa zlahuha ya ksaŋər lu wa. Mnda səla tani ta tsa'ata fatá tsa zlahuha ya ka taghay mantsa ya.

²³ Ka nda ghada klafta mndu ta tsa zlahuha ya ka sana skwi ná, ta dzadza ta vghani ka tsəlbu ŋa tsa mbrakuha ta

nzanaghata ya, ka va magayni ta tsa slnaha ya, ka va zlahafta vghani. Kulam nda tsa, had dza'a katanəŋa ŋa dzatá ghudzaku ma vghani wa.

3

¹ Kawadaga nda Kristi sli'agapta kuni ma mtaku. Zabawazaba tama ta skwiha ya ta luwa, ma vli ya nza Kristi nda ga zeghwa Lazglafta* ya.

² Ta luwa ká fatá ghəŋa ghuni, ma nza tsi ta hadik,

³ kabga mtumta kuni, nda nzula hafa ghuni kawadaga nda Kristi da Lazglafta.

⁴ Vərdá hafa ghuni ná, Kristi ya. Bađu da zlagapər tsi, dza'a zlagaku kaghuni guli kawadaga nda tsi. Tekw kaghuni ma glakwani dza'azlay.

Halata hafu nda lfidani

⁵ Zadanawa zada ta ŋa ghəŋa hadik ma kaghuni ta nzakway ka: Sli'insli'in, ghurdubaku, hliri, hara'utiri, tsagana, ka guram tsa tsagana ya nda wuya skwi.

⁶ Ta ghəŋa tsa skwiha ya dza'a kəl basa ŋudufa Lazglafta ka lanaghata gwal ta kwalaghuta snanata gwadani.

⁷ Mantsa ya si nzakwa kaghuni guli si ghalya ma fitika nzakwa ghuni ta ma dmaku.

⁸ Ndanana tama, zlanəwazla ta inda tsahaya: Daga dugun, basa ŋuduf, sidi, yaha razu nda ŋruhu tani sabi ma wa ghuni.

⁹ Ma tsanava kuni ta gwada ta mndu, kabga sabsa kaghuni sudek ma halata nzaku, sudinsuda kuni ta ghwadaka nzaku.

¹⁰ Sudava suda kuni ta lfidá nzaku, ka nuta kuni ka lfidá mndu, ta naku ka lfid ka lfid vgha ghuni ka gra vgha nda mndu ta tsafta†. Mantsa ya dza'a kəl kuni ka snəŋta Lazglafta dardar.

¹¹ Ndanana tama, ta had mnay kazlay: La Grek yehaya, la Yahuda yehaya, gwal nda tsa fafada taŋ yehaya, gwal kul tsaku fafada taŋ yehaya, gwal ma mtak yehaya, gwal kul gunaku ghəŋa taŋ yehaya, la vu'a yeya, gwal falau' vgha taŋ yehaya ya kə'a wa. Mamu Kristi ta nzakway ka hdatani ma inda taŋ.

§ 2:16 Gray nda Ruma 14:1-6. * 2:20 Ngha ta Galat 4:3 nda skwi ya vindin lu mistani ŋa ŋanata. * 3:1 Ngha ta Zabura 110:1. † 3:10 Gray nda Zlrafta 1:26.

¹² Mantša ya tama, Lazglafta ta psapta kaghuni ɲa nzakwa ghuni ka mnduhani, ta dɔvay ta kaghuni. Kaghuni guli, nzawanza nda tawa hidahida ta mndu, nda zdaku, nda hanata ghəŋ, nda nzakw leɔtekwa, nda ksanata ɲuduf.

¹³ Katuvuswa vgha, pluvuswa dmaku ka mamu skwi gana sani ta sani. Manda va ya plighunis‡ Kristi ta dmakuha ghuni ya ná, pluvuswa dmakwa ghuni guli.

¹⁴ Ya ta malapta katak ná, dɔvuvusta ghuni ta vgha ghuni. Tsa dɔvuvustá vgha ya ta nzakway ka tɔaŋ ta ɲəzlaghunata.

¹⁵ Ka pgha zdakwa Kristi ta ɲudufa ghuni. Guyaghuna guya Lazglafta ka vgha turtuk ɲa nzakwa ghuni ma tsa zdaku ya. Rfawarfa.

¹⁶ Ka nzamza gwaɗa Kristi mataba ghuni gerger. Mnuvuswa mna ta gwaɗa mataba ghuni, vlvuswavla ta hidaku sani ɲa sani nda kdavakta hidaku. Fawa laha ɲa Lazglafta ma hyahya ɲudufa ghuni nda rfu, ka zləzlva kuni, ka ghuba kuni nda inda laha ta vlaghunata Sulkum§.

¹⁷ Dər nahgani ta magə kuni, dər nahgani ta mnə kuni, magawamaga ma hga Mghama mu Yesu, ka rfa kuni ta Lazglafta Da mu nda ma tsatsi.

Gwata vgha ma lfida hafu

¹⁸ Mi'aha, hanaganawa hana ta ghəŋa ghuni mista zə'alha ghuni manda ya ta raku ka magay ta kəma Mgham Yesu.

¹⁹ Zgwana, dɔvuwaɗva ta mi'a ghuni. Ma ɲruhə kuni ta həŋ.

²⁰ Zwani, snawa gwaɗa da dadaha ghuni ma inda skwi demdem. Tsaya skwi ta zdəganatá Mgham Yesu.

²¹ Dadaha, ma ganaf kuni ta ɓasa ɲuduf ta zwana ghuni, da kulistá ghəŋa taŋ.

²² Kwalvaha, snawa gwaɗa ma inda skwi da danahəga ghuni ta na ghəŋa hadik na. Ta wa ira taŋ yeya a dza'a maga kuni ta skwi dɪna manda skwi ɲa zdəganata ghuni ta həŋ wa. Magawamaga ɲa taŋ nda vərɗa ɲudufa ghuni, kabga zləŋafta ghuni ta Mgham Yesu.

²³ Inda skwi ta magə kuni ná, magawamaga nda vərɗa ɲudufa ghuni manda skwi ta magə kuni ɲa Mgham Yesu, nza a ka ɲa mnduha wa.

²⁴ Dina ka sɲaŋta ghuni kazlay: Dza'a plaghunapla Mgham Yesu nda skwi ya payana tsi ta mnduhani* kə'a. Vərɗa danahəga ná, Kristi ya. Tsatsi mndu ta maganata kuni ta slna.

²⁵ Mndu ta maga ghwaɗaka skwi ná, va tsa ghwaɗakani ya ɲani dza'a mutsay, kabga had Lazglafta ta gala mndu nda gala† wa.

4

¹ Kaghuni danahəgaha, ɲanawaŋa ta kwalvaha ghuni ta tɔukwani nda rakwani. Dina ka sɲaŋta ghuni guli kazlay: Mamu danahəga kaghuni guli ta luwa kə'a.

Vla hidaku

² Gəɗawa gɗa ta maga du'a, mantša ya dza'a kəl kuni ka nzata hzleŋa nda rfanaghatá Lazglafta.

³ Magawa du'a guli ta ghəŋa aŋni, kada gunanŋaŋta Lazglafta ta watgha ɲa mnanaŋta gwaɗani ta mnduha, mnanaŋha ɲni ta difata skwa Kristi guli ta həŋ. Tsa vəl magay ɗa ta difata skwa Kristi ya kəl lu ka hɓamtá i'i.

⁴ Magawa du'a ta ghəŋa ɗa ɲa laviŋta ɗa ta mnanaŋta gwaɗa ta ghəŋani dardar manda ya ta raku.

⁵ Nzawanza nda difil tavata gwal kul zlglafta Kristi. Dər yawu mutsafta kuni ta katsaftá maga ɲərma skwi ya, ma zlidin kuni ta tsa fitik ya.

⁶ Ma gwaɗa ta gwaɗə kuni, gwaɗa tɔukwa katsi sabi ma wubisima ghuni, hmətət ka tsi nzata. Nda tvani ka kuni zlghawɪ ɲa mndu.

Ga zgu

⁷ Tisik* ta nzakway ka zwanama, hamha ta ghəŋani ma slna Kristi. Kawadaga ɲni nda tsi ta ksa slna Mgham Yesu. Dza'a mnaghunamna ta gwaɗa ta ghəŋa ɗa.

‡ 3:13 Gray nda Mata 6:12, 14. § 3:16 Gray nda Ifisuha 5:19-20. * 3:24 Gray nda Galat 4:1-2. † 3:25 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17. * 4:7 Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4 Afisus 6:21-22. † 4:9 Ngha ta Filimuj 10-15.

8 Ta ghunadapghuna yu padak da kaghuni na snanja ghuni ta nzakwa ni, na vlaghunatani ta mbraku guli.

9 Kawadaga haŋ ta labə da kaghuni nda Unesima†, ta nzakway ka zwanama mu. Tsatsi guli, nərma mndu ya, zwanja ghuni ya guli. Dza'a mnaghunamna haŋ ta skwi ta magaku hadna.

10 Ta ga zgu Aristarkus‡ na ghuni hbam lu kawadaga nda i'i. Ta ga zgu Markus ta nzakway ka zbughuma Barnabas ya na ghuni guli. Ka ɓhadaghaɓha tsi da kaghuni, ka tsu'afta kuni. Nda ghada snanja ghuni ta gwada ta ghəŋani.

11 Ta ga zgu Yustus, ta hgə lu ka Yestus ya na ghuni guli. Tsa hahəŋ yeya la Yahuda ta ksa slna ga mgham Lazglafta kawadaga nda i'i hadna. Ndaɗa a ksidiŋta haŋ ta nuɗuf wa.

12 Ta ga zgu Ipafras§ ta nzakway ka mnda ghuni ya, na ghuni guli. Kwalva Yesu Kristi ya. Had ta zlanɗa maga du'a da Lazglafta ta ghəŋa kaghuni wa. Ta magay ta du'a na dihavata ghuni, na sifaghunafta ta tva Lazglafta.

13 Nda ngha yu ka ghəŋa da kə'a ta va ŋavata ka ksa slna ta ghəŋa kaghuni, nda ya ta ghəŋa gwal ma luwa Lawdikiya, nda luwa Hiyerapulis.

14 Ta ga zgu Lukwa* vərɗa mnda mu ta nzakway ka duhtura ni ya guli na ghuni. Mantsa ya Demaska guli.

15 Ka ganaghata kuni ta zgu ta zwanama ta nzakway ma luwa Lawdikiya, nda Nimfa, nda Igliz ta guyavata ga taŋ ya.

16 Manda kɗiŋta ghuni ta dzaŋafta na delewer na ná, ka tsghanafta kuni ta Igliz ma luwa Lawdikiya na dzaŋafta hahəŋ guli. Na dzaŋafta kaghuni guli ta ya dza'a tsghəghunapta gwal ma luwa Lawdikiya.

17 Mnanawamna ta Artipus† «ka ŋavata tsi ma slna ya vlaŋ Mgham Yesu Kristi, na kɗanaftani.»

18 Nda dzva da vindaghunafta yu kazlay: Ta ga zgu i'i Pwal na ghuni kə'a. Havap-

wahava ta hbatá i'i ma gamak. Ka nza zɗakatahudi nda kaghuni!

‡ 4:10 Aristarkus: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, 27:2. Markus: Ngha ta Slna gwal ghunay 12:12, 25, 13:13, 15:37-39. Barnabas: Ngha ta Slna gwal ghunay 9:27, 11:22, 30, nda pɗakwani. § 4:12 Ipafras: Ngha ta 1:7. * 4:14 Lukwa: Ngha ta 2 Timute 4:11, Filimuj 24. Demaska: Ngha ta 2 Timute 4:10, Filimuj 24. † 4:17 Artipus: Ngha ta Filimuj 2.

Tan̄tan̄a tsghatá lwa Pwal ŋa 1 La Tesalunik

¹ I'i Pwal ta vindaghunafta, kawadaga ŋni nda i Silas nda Timute, ŋa kaghuni Igliz, mnduha Lazglafta Da nda Mgham Yesu Kristi ma luwa Tesalunik. Ka vlaghunavla Lazglafta ta zďakatahudi, nda zďakwani.

Zlghay nda ŋudufa la Tesalunik

² Ta gdagdá ŋni ta rfa Lazglafta ta ghəŋa kaghuni demdem. Ta kulay ŋni ta kaghuni ma du'a ŋni.

³ Ta gdagdá ŋni guli ta havakta ta kəma Lazglafta Da ŋni ta slna zlghay nda ŋudufa ghuni, nda yifatá slna ta magə kuni, kabga ďvaf ta dvaf kuni nda dihata fatá ghəŋa ghuni ta Mgham Yesu Kristi.

⁴ Zwanama dá, nda sna mu kazlay: Dvudva Lazglafta ta kaghuni ka zbaftá tsi ta kaghuni ŋa nzakway ka ŋani kə'a.

⁵ Ma mnaghunata ŋni ta Lfida Gwada ná, gwada nda wubisim kwenkwen yeya a mnaghuna ŋni wu, nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa guli mnaghunata ŋni. Nda sna aŋni kazlay: Vərda gwada tsa gwada ta gwadə ŋni ya kə'a. Nda sna kaghuni ka aŋni nzakwagaptá nzaku da kaghuni ŋa kata kaghuni.

⁶ Kaghuni, ksafksa kaghuni ta sada ŋni, nda ŋa Mgham Yesu. Dər má ta ghuya ďanwa kuni katakata, tsu'aftsu'a kuni ta gwadani nda rfu ma mbrakwa Sulkum nda ghuḅa*.

⁷ Mantsa ya marananta kuni ta ŋərmata nzakwa ghuni ta mnduha Lazglafta ta hadika Mekaduniya nda ya ta hadika Akaya.

⁸ Əŋka'a ka kaghuni kəl ndəghatá mnduha ka san̄tá gwada Mgham Yesu ma inda vli. Ta hadika Mekaduniya nda Akaya yeya a kuraghuta tsi wu, snanaghasna ta mnduha dər ndigandiga ká kuni zlghaftá Lazglafta. Had gwada ŋa mnəgəlta ŋni ŋa tan̄ ta ghəŋa ghuni wa.

⁹ Nda wa tan̄ ta rusa mnduha ŋa ŋni, ká kuni tsu'aftá aŋni ma lagha ŋni da kaghuni,

nda ya ká kuni zlan̄tá skwa wuyay ka mbədavata tsəlbu ta kəma vərda Lazglafta ya ta vla hafu,

¹⁰ ŋa kzla zwanani Yesu, ta saha ta luwa. Tsa zwanani sli'aganap Lazglafta ma mtaku, ta klaptá amu ma guma Lazglafta ta sagha ya.

2

Slna Pwal ma luwa Tesalunik

¹ Zwanama dá, nda sna kaghuni kazlay: Nza a tsa lagha lagha ŋni da kaghuni ya ka bətbət wu kə'a.

² Nda sna kaghuni guli ka ŋni ghuyə ta ďanwa ma luwa Filipiya, nda ya ká həŋ razanata. Ama ka taftá ŋni ta us tiri nda mbrakwa Lazglafta ka mnaghunatá Lfida Gwada ta sagha da Lazglafta mataba ndəghata ghuya ďanwa.

³ Gwada ya mnə ŋni ná, had tsakalawi mida wu, had nənba kaghuni mida wu, had bara kaghuni mida guli wa.

⁴ Katək ná, manda va ya klaf Lazglafta ta aŋni kazlay: Nda ra kuni ka mna Lfida Gwada kə'a ka vlan̄nata ya, manda va tsaya ta mna aŋni. Mna a aŋni ŋa zďanaftá ŋuduf ta mnduha wu, ŋa zďanaftá ŋuduf ta Lazglafta ta mna aŋni. Nda sna tsatsi ta skwi ma ŋudufa mu.

⁵ Nda sna kaghuni kazlay: Ta walaŋ a aŋni ta hihinaŋtá hihinaŋaku da mndu wu kə'a. Had gwada ŋa hahatá mndu gwada ŋni wa. Nda sna Lazglafta kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a.

⁶ Nəvan̄ a aŋni ta rfan̄naghata mnduha, dər kaghuni, dər sanlaha ma mnduha wa.

⁷ Dər má dza'a maray ŋni ta glakwa nza-kwa ŋni ka ghunata mnda Kristi mndani ná, maran̄ a aŋni wa. Katək ná, leḅtekw hanaganata ŋni ta ghəŋa ŋni manda ya ta nghə marakw* ta zwanani ya.

⁸ Ma tsa fatá ghəŋa ŋni ŋaghuni ya ná, mnaghunatá Lfida Gwada ta sabi da Lazglafta kwenkwen yeya a mnaghuna ŋni wa. Kuman̄kuma ŋni ta vlaghunata nda hafa ŋni tani, kabga lamla kuni da ŋudufa ŋni kahwathwata.

* **1:6** Ngha ta Slna gwal ghunay 17:5-9.

* **2:7** Mamu dzəghu ma leḅtekwaku: Nzanza ŋni leḅtekw. Ka nzatá ŋni manda zwani kwitikw kwitikw, ka sanlaha ta mnay.

⁹ Zwanama dá, ta havakhava kuni ta datá vgha ñni ka maga slna da kaghuni. Si ta ksay ñni ta slna nda rvidík tani, nda fitik tani, kada kwala ñni da ghuyanaptá ðañwa ta ðər wati mataba ghuni, nda skwi ña zay ñni ta mnə ñni ta Lfida Gwada ta sagha da Lazglafta ña ghuni.

¹⁰ Nda sna kaghuni kazlay: Nda nza kaghuni ka masləmtsəka ñni kə'a. Mantsa ya nzakwani da Lazglafta guli. Ka ñərma mnduha nzata ñni da kaghuni, ka mnduha Lazglafta, ka gwal tdukwa nzakwa ñni, had sana skwi ña tsanavata wa.

¹¹ Nda sna kaghuni guli kazlay: Manda nzatá nzakwa i da nda zwanani ya nzata ñni nda inda kaghuni,

¹² ka vla hidaku nda mbraku ña ghuni. Vlaghunavla ñni ta hidaku, ña nzay ghuni ta nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ya ta hgafatá kaghuni ña lama ghuni da ga Mghamani nda glakwani ya.

¹³ Ta gdagda ñni ta rfa Lazglafta guli, kabga ma fitika mnaghunata ñni ta gwada Lazglafta ná, tsu'aftsu'a kuni, ka zlghafta manda va gwada gwadagap Lazglafta, manda ya gwadagap mnduha a wa. Manda va tsaya nzakwani kahwathwata, sagha da Lazglafta tsa gwada ya, ka ksə tsi ta slna ma kaghuni ta zlghafta ya.

¹⁴ Zwanama dá, nuna kaghuni manda Igliza Lazglafta ta nzakway ma Yesu Kristi ta hadika Zudiya† ya. Ghuyə ghuya kaghuni ta ðañwa da gwal ta hadika ghuni, manda ya ghuyanap la Yahuda ta hahəñ ya.

¹⁵ Tsa la Yahuda ya ta pslatá la anabi, ka dzatá həñ ta Mgham Yesu, ka limistá həñ ka giri‡ ña mu guli. Zdagana a tsa skwi ta magə həñ ya ta Lazglafta wu, nda nza həñ ka ghuma inda mnduha.

¹⁶ Ta kumay həñ ta pyaftá añni ta mna gwada Lazglafta ña gwal kul nzakway ka la Yahuda, yaha həñ da mbafta. Ndanana, hđanamhda həñ ta dmakwa tañ, ka kdavakta tsi nda basafta Lazglafta ta ñuduf ta ghəña tañ§.

¹⁷ Añni zwana ma, tahula dgata mu ta vgha labla fitik mida, kuma mu yeya kul guyafta. Nziya nza tsi ná, kawadaga mu ma ñuduf. Ta ksəñaksa mamaya ghuni katakata. Ta kumay ñni ta nghaghu-naghata.

¹⁸ Mantsa ya ná, kumafkuma ñni ta vradaghata da kaghuni. Nda kda fitika i'i Pwal ka ghəña da ta fatá fitikani, ama ka pyaftá halaway ta añni.

¹⁹ Ta wa fatá ghəña ñni, nda haratá ghəña ñni, nda ghərba zewazewa glaku dza'a ñni mutsay badu fitik dza'a sagha Mgham Yesu Kristi ya katək na? Ta kaghuni ya a katək tsa wa?

²⁰ Manda va tsaya nzakwani, kaghuni glakwa ñni, kaghuni haratá ghəña ñni.

3

¹ Sana skwi guli ná, ma trapta ñni ta kzlay, mal nzaghu mu hadna ma luwa Atina*, ka ñni

² ka ghunadapta da kaghuni ta Timute ta nzakway ka zwanama ñni, ta ksa slna Lazglafta ya guli. Kawadaga ñni nda tsi ta mna Lfida Gwada ta ghəña Yesu Kristi. Ghunadap ghuna ñni da kaghuni ña sgaghu-naghata mbraku, ña dihavata ghuni ma zlghay nda ñuduf,

³ kada kwala ñudufa ðər wa da tdu ma na ghuya ðañwa ndanana, kabga nda sna kaghuni kazlay: Favamafa Lazglafta ta tsaya kə'a.

⁴ Ma fitika nzakwa ñni da kaghuni ná, ghadaghada ñni ta mnaghunata kazlay: Dza'a mamu ghuya ðañwa katakata kə'a. Tsaya tama ta slaku manda va ya snañ kuni.

⁵ Ma trapta dá ta hbanatá ñudufa dá, kəl yu ka ghunadapta Timute da kaghuni, ña snañtá nzakwa zlghay nda ñudufa ghuni. Ta zləñay yu ta baraghata halaway ta kaghuni, da nzatá tsa slna maga ñni ya ka bətbət.

⁶ Ndanana tama, sli'afslia Timute da kaghuni† ka vragaghuta da añni, ka rusanəftá tsi ta gwada ta zlghay nda

† 2:14 Ngha ta Slna gwal ghunay 17:5-6. ‡ 2:15 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:23, 29, 13:45, 50, 14:2, 5, 19, 17:5, 13, 18:12. § 2:16 Ta ghəña aya 15-16 ná, grawa gra nda Ruma 11, ma vla mnay Pwal ta gwada ta ghəña kđanaktani kahwathwata ta mna gwada ta mbaku, ña la Yahuda. * 3:1 Ngha ta Slna gwal ghunay 17:15-16. † 3:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:5.

ñudufa ghuni, nda ya ká kuni ta ðvutá mndu. Ka mnañnaftá tsi guli ya ká kuni ta famtá añni ma du'a ghuni dardar, nda ya ka kuni ta kuma nghəglanťá añni, manda ya ta kumə añni ta nghanťá kaghuni ya guli.

⁷ Tsaya tama zwanama, lbañnalba zlgħay nda ñudufa ghuni ta ñuduf, ma tsa ghuyata ðañwa ñni basu ñni ya.

⁸ Ndanana tama ná, ta hafu ñni, kabga dihatá vgha ghuni ma ndi'atá vgha ghuni ta Mgham Yesu.

⁹ Ndaw dza'a rfa ñni ta Lazglafta ñni ta ghəña kaghuni ma na zðañnafta zðañnaf kuni ta ñuduf ta kəmani na?

¹⁰ Nda rvidikani tani, nda fitikani tani ñni ta ndi'ata ka maga du'a da tsi, ña vlanťatani ta tvi, ña lagħa ñni da nghaghunaghata, nda ya ña kdighunistá skwi ya ta pðaghuta ma zlgħay nda ñudufa ghuni.

¹¹ Má ka bhadañnaghahba Lazglafta tsatsi ka ghəñani ta nzakway ka Da mu, nda Mghama mu Yesu, da kaghuni.

¹² Kaghuni ya guli, má ka sgaghunagħa sga Mgham Yesu ta tsa ðvu mataba ghuni ya, nda ya ta magə kuni ña inda sanlaha ma mnduha ya guli, ka nzakwa tsi manda va ya ta ðvu añni ta kaghuni ya.

¹³ Má ka sladanafslada Lazglafta ta ñudufa ghuni ña nzakwa ghuni nda għuəa kul hađ gwada ta ghəña ghuni ta kəma Lazglafta Da mu, bađu sagħa dza'a sagħa Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda inda duhwalhani ya.

4

Nzaku ta zðaganatá Lazglafta

¹ Zwanama ða, nu skwi ta pðaku ña mnay, ya nda ghada tagħaghunafta ñni ka kuni da magay ña zðaganatá Lazglafta. Ya manda va tsaya ta nzakwa kuni ta tsa nzaku na. Ta ndəba ghuna ndəba ñni ta dzvu katakata, ta vlagħunavla ñni ta hidaku manda va tsaya. Ma hga Mghama mu Yesu Kristi, ka kðañta kuni ta dza'a ta kəma ta kəma.

² Nda sna kuni ta nzaku ya tagħaghunaf ñni nda ma mbrakwa Mghama mu Yesu.

³ Skwi ya kumə Lazglafta ná, nzata ghuni hezle' a ta kəmani kul hađ hliri.

⁴ Snañta ðər wa ta nzaku nda markwa tan, ka vlanťá glaku manda ya ta kumə Lazglafta,

⁵ ña ghudzaku tida manda ña gwal kul snañta Lazglafta ya a guli wa.

⁶ Ma tsa skwiha ya tama ná, ma tsagħu sani ta sani ka nənəapta, kabga dza'a ghuzlanap ghuzla Lazglafta tiri ta gwal ta maga mndərga tsaya, manda ya ghada ñni ta mnuta ya.

⁷ Hgaf a Lazglafta ta amu ña maga sli'insli'inq wa. Hgaf ña nzata mu hezle' a ta amu.

⁸ Tsaya tama, ka va a yu ta tsa gwada ya wu ka mndu katsi, mndu a vziñ tsi wu, Lazglafta ta vlagħunatá Sulkumani nda għuəa ya vziñ tsi.

⁹ Ta ghəña ðvuvusta ghuni ta ghəña ghuni ná, ta dza'a vindaghunafta nda vinda a lu wu, kabga ghadaghada Lazglafta ka ghəñani ta tagħaghunafta.

¹⁰ Tsaya skwi ta magə kuni ña inda* mnduha Lazglafta ta hađika Mekaduniya demdem. Ta ndəba dzva yu da kaghuni zwanama, ka kðañta kuni ta magay ta kəma ta kəma.

¹¹ Navawañja ka nzata kuni nda zðaku, ma tsatsafaku kuni ta tsatsafaku, magawa-maga ta slna nda dzva ghuni ña kata ghəña ghuni, manda ya ghada ñni ta mnaghunata ya.

¹² Ka mantsa ka kuni magay katsi, dza'a vlay gwal ta kul zlgħafta ta glaku ña ghuni, hađ kuni dza'a slaslamaku guli wa.

Gwada ta sagħa Mgham Yesu

¹³ Zwanama ða, ta kumay yu ta snañta ghuni ta skwi ta ghəña gwal nda rwa, da nzatá kuni sasu'anaka manda gwal ta kul faftá ghəña tan ta Yesu.

¹⁴ Tsəhala grafgra amu kazlay: Mtumta Yesu ka sli'agaptá tsi kə'a ya, mantsa ya guli ná, grafma gra guli kazlay: Dza'a sli'aganapsli'a nda ma Yesu ta inda gwal ta rwuta kawadaga nda Yesu ma zlgħay nda ñuduf guli kə'a.

¹⁵ Na gwada dza'a ñni mnay ndanana ná, gwada ya mna Mgham Yesu ya. Bađu tsa fitik dza'a vragata tsi ya ná, tinlagħuta a amu ta ndiri ya ta gwal nda rwa wa.

* 4:10 Ngha ta 2 La Kwarent 1:16.

¹⁶ Bađu tsaya, dza'a ghudzaga ghudzaga lwa Lazglafta, ɲa kapaŋta mali ta ghəŋa duhwalhani ta lwi, ka vyatá dula Lazglafta, ɲa saha Mghama mu Yesu ka ghəŋani ta luwa, ɲa sli'agapta gwal nda rwa ma Kristi karaku taŋtaŋ,

¹⁷ ɲa hla amu ta ndiri ya kawadaga nda həŋ ma ghwayak, ɲa dza'a guyaku nda Mgham Yesu ma ghuvanata luwa. Mantsa ya tama, ɲa nzakwa mu ɲa dekdək kawadaga nda Mgham† Lazglafta.

¹⁸ Tsaya tama lɔuvuswa ɲuduf nda tsa gwadaha ya.

5

Sna a lu ta fitik dza'a vragata Yesu wa

¹ Zwanama da, pahəgla a kuni ta vindaghunafta ka ta wati fitik, nda ya ka ta wati luwa dza'a magakwa tsa skwiha ya wa.

² Nda sna kaghuni ka ghəŋa ghuni kazlay: Manda ghali ta sagha girvidik* ya dza'a sagha fitika Mgham Yesu kə'a.

³ Ma fitika mnay mnduha kazlay: Zda nzaku, ta had hwazlaɔaku† wu kə'a ya, gi ma tsaya dza'a slakwa ɔadzaku, manda va ya ta sagha fitika dgakwa marakw nda hudi dluk ya. Had həŋ dza'a ndapta mida wa.

⁴ Kaghuni zwanama da, ma grum a nzatá nzakwa kaghuni, ɲa sagha tsa fitik ya ksaghunaghata manda ghali wa.

⁵ Kaghuni demdem ná, zwana tsuwadaka fitik kaghuni. Nza a amu manda gwal ma grum girvidik ya wa.

⁶ Ka si mantsa tsi katsi, ma ksu hani ta amu manda ɲa sanlaha ya. Katək ná, nzamanza hzleŋa ndiri ka zlahá vgha mu.

⁷ Gwal ta hani ná, girvidik ta hana həŋ ta hani, girvidik ta ghuyakwa həŋ ta ghuyaku guli.

⁸ Amu ya, giftik ta mbađa amu ta mbađa. Zlahá ma vgha mu. Klafma zlgħay nda ɲuduf nda dvu ka nzakwa həŋ manda sudatá lguta kufur ɲa wara nda tsi. Fafma ghəŋa mu ta mbaku manda fatá takazak‡ ma ghəŋ.

⁹ Pəgha a Lazglafta ta amu ɲa ghuzlamap tiri wa. Hgafhga ta amu ɲa mbamafta nda ma Mghama mu Yesu Kristi.

¹⁰ Ta ghəŋa amu mtuta Yesu, ɲa nzakwa mu kawadaga nda tsi. Dər má ta nda iri mu, dər má nda rwa mu, kawadaga nzatá nzakwa mu nda tsi.

¹¹ Tsaya tama, mbruvuswambra ta vgha ghuni, katuvuswa kata ta vgha ghuni manda ya ta magə kuni ndanana ya.

Dzatá ghəŋa gwada Pwal

¹² Zwanama da, ta ndəɔa dzvu yu da kaghuni, vlawa glaku ɲa gwal ta ksa slna Lazglafta mataba ghuni, gwal zbap Lazglafta ka fata ta ghəŋa kaghuni ɲa taghaghunaftá tvani ya.

¹³ Vlawa glaku ɲa taŋ dar ka dvtuta kuni ta həŋ katakata ta ghəŋa slna taŋ. Nzuvuswanza nda zdaku mataba ghuni, nda ya nda sanlaha guli.

¹⁴ Zwanama da, ta ndəɔa dzvu yu da kaghuni, dvawadva ta gwal ta yadi, tsafarawa gwal huleɔhuleɔa, vlawa mbraku ɲa gwal htu mbrakwa taŋ, ka ksa kuni ta ɲuduf nda inda mndu.

¹⁵ Daswa ka kuni, da vranamtá mndu ta ɲaslu ta mndu nda ɲaslu. ɲavawaŋa katək, ka maga skwi ya dina mataba ghuni, nda ya ɲa hamata sanlaha tani.

¹⁶ Nda rfu ka kuni nzakwa ghuni.

¹⁷ Ma zlanap kuni ta maga du'a.

¹⁸ Rfanaghawa Lazglafta dər ta ghəŋa wati ma skwi tsi, kabga tsaya skwi ɲa magay ghuni ta zdəganatá Lazglafta, na tsa kaghuni gwal nda ndi'a nda Yesu Kristi ya.

¹⁹ Ma su'ufiŋ kuni ta Sulkum nda ghuɔa,

²⁰ Ma mnə kuni ta mtsiriu' nda gwada la anabi.

²¹ Ama kwatsadapwa inda skwi demdem, ka zbapta kuni ta ya dina,

²² ka tsaghuta kuni ta vgha nda inda ɔadzaku.

²³ Ka ghuɔaghunaghuɔa Lazglafta ya ta vlatá zdaku kaghəŋani, ka naghunaftá tsi ka ɲani dardar. Ka ngha tsatsi ta kaghuni tsuhtsuh, nda sulkuma ghuni tani, nda hafa ghuni tani, nda slu'uvgha ghuni tani. Tsaya dza'a kwal rutsak kul nzafta ta

† **4:17** Aya 15-17: Gray nda 1 La Kwareŋt 15:51-52. * **5:2** Gray nda Mata 24:43, Lukwa 12:39, 2 Piyer 3:10. † **5:3** Gray nda Irmiya 6:14, 8:11. ‡ **5:8** Gray nda Isaya 59:17, Afisus 6:11-17.

kaghuni ma fitika sagha Mghama mu Yesu Kristi.

²⁴ Dza'a magay tsa Lazglafta ta hgaftá kaghuni ya, kabga ta magay ta inda skwi ya mna tsi.

²⁵ Zwanama da, ndəbawa dzvu ta ghəja aŋni.

²⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta zwanama nda dvaftá vgha hmətət.

²⁷ Ta ndəba ghunatá dzvu yu ma hga Mgham Yesu. Ka dzaŋanafta kuni ta na delewer na ta inda zwanama.

²⁸ Ka nza zdakatahudá Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ña la 2 La Tesalunik

Ga zgu

¹ I'i Pwal, kawadaga nda i Silas nda Timute, ta vinda na delewer na ña kaghuni Igliza Lazglafta ma luwa Tesalunik, kaghuni ta nzakway ka ña Da mu Lazglafta, nda Mghama mu Yesu Kristi ya.

² Ka nza zɔakatahudi nda zɔakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi ta ghəña kaghuni.

Dza'a sasa Yesu da tsa guma

³ Zwanama ɗa, had' ñni ta zlanɗa rfanaghatá Lazglafta ta ghəña kaghuni wa. Nda nza tsaya tɔukwa, kabga ta dza'a ta kəma ta kəma zlgħay nda ñudufa ghuni, nda ɗvu ta dza'a ta kəma ta kəma ta magə inda kaghuni ña sanlaha ya.

⁴ Tsaya ta kəl ñni ka ghubakwa ñni ta ghəña kaghuni da sanlaha ma Igliza Lazglafta. Kaghuni ná, ñanaña kuni ta zlgħay nda ñuduf, ka su'a ghuya ɗanwa nda giri ta gə lu ña ghuni.

⁵ Tsa ghuya ɗanwa ya ta maray kazlay: Tudukwa guma Lazglafta kə'a, ña klaf-tani ta kaghuni ka gwal nda ra ña da ga mghama Lazglafta, ya ta ghuyə kuni ta ɗanwa ta ghəñani ya.

⁶ Skwi tɔukwa dza'a magata Lazglafta, na tsa ghuyanaptá ɗanwa dza'a ghuyanapta tsi ta tsa gwal ta ghuyaghunaptá ɗanwa ya guli.

⁷ Ma zlagapta dza'a zlagapta Mgham Yesu Kristi ná, dza'a vlaghunavla ta mbi'a vgha ta kaghuni ta ghuytá ɗanwa ya, nda añni tani. Ta luwa dza'a saha tsi kawadaga nda duhwalha Lazglafta gwal nda mbra ya.

⁸ Ma takataka vu ta zlgħaku dza'a saha hən ña ghuzlanaptá iri ta gwal kul snanɗa Lazglafta*, ta kwalagħutá snatá Lfida Gwada Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁹ Tsa ghuzla iri dza'a ghuzlanapta lu ta hən ya ná, tsaya zadanatá hən dza'a

zadanata lu di'ın nda wa ira Mgham Yesu, nda glakwa mbrakwani† tani.

¹⁰ Ma sahani dza'a magakwa tsaya, ña zləzlvay inda gwal ta zlgħafta, ña ndərmimay inda tan nda ndərmima. Tekw kaghuni mataba tan, kabga zlgħafzlgħa kaghuni guli ta gwada ya mnaghuna ñni.

¹¹ Tsaya ta kəl ñni ka gɗata ta maga du'a da Lazglafta ta ghəña ghuni, kada nzata kuni ka guram nda skwi ya hgaf tsi ta kaghuni, ka zlgħaftá kuni ya. Ka katá tsi ta kaghuni nda mbrakwani, ña magay ghuni ta skwi ɗinadina, nda ya ña yifanaftani ta zlgħay nda ñudufa ghuni.

¹² Mantsa ya tama, dza'a mutsay hga Mghama mu Yesu Kristi ta glaku nda ma kaghuni, ña vlaghunatani guli ta glaku. Nda nza tsaya ka zɔakatahuda Lazglafta mu nda Mghama mu Yesu Kristi.

2

Skwi dza'a magaku ta saha Yesu

¹ Zwanama ɗa*, ta kumay ñni ta mnaghunata gwada ta fitika sagha dza'a sagha Mghama mu Yesu Kristi, nda gwada ta fitika tskavata dza'a tskavata mu ta kəmani ya. Wya skwi ta ndəbu ñni ta dzvu da kaghuni:

² Ka mamu mndu ta mnaghunata kazlay: Saghasa fitika sagha Mgham Yesu kə'a, yaha kuni da zləŋ ka ghuya ghəña ghuni. Dər má la anabi tsi, dər má snan nda sna a kuni ta gwadaɗ, dər i'i a ta vindaghunafta ká lu má mnaghunata.

³ Yahayaha mndu da nanaftá kaghuni dər nda wati ma tsakalawi. Gi banalan a dza'a sagha tsa fitik ya wa. Makəd tsaya ná, nda ndəgha gwal dza'a gəftá sidi nda Lazglafta, ña saba tsa ghwadaka mndu ya ɗəɗay ta ɗaɓi. Tsatsi mndu ta nzakway ka ghuma.

⁴ Dza'a sli'avafsl'i'a ta ghəña inda skwi nda ghuɓa, nda ya ta ghəña inda skwi ta tsəlbu lu ta tsəlbu ta kəmani. Ña nzamtani ma həga Lazglafta, ña mnayni kazlay: I'i Lazglafta† kə'a.

* **1:8** Grawa nda Isaya 66:15. † **1:9** Gray nda Isaya 2:10, 19, 21. * **2:1** Gray nda 1 Tesalunik 4:15-17. † **2:4** Gray nda Daniyel 11:36, Izekeyel 28:2.

⁵ Mnaghunamna yu ta inda tsa skwiha ya ma fitika nzakwa da da kaghuni. Zaghu- napza ra?

⁶ Ndanana ná, nda sna kuni ta skwi ta naghutá tsa ghwadák ya. Ka saghasa tsa fitikani ya ná, dza'a zlagapzlaga.

⁷ An mndani, nda ghada ta magakuma- gaku slnahani. Ma tsananta tsa mndu ta naghuta ya ta tvi dza'azlay ná, kdekdek a dza'a maga tsi ta slnani wa.

⁸ Dza'a sabsa ta daði. Ma sagha dza'a sagha Mghama mu Yesu ma glakwani, na zadanatani nda hafu dza'a vuslagapta tsi ma wani.

⁹ Nda mbrakwa halaway dza'a saba tsa ghwadaka mndu ya, na magayni ta inda mazəmzəmha, nda inda skwi ya ta ndrakawu lu nda ndrakawa, nda inda mandermimi na nanaš mnduha.

¹⁰ Dza'a magay ta inda ghwadaka skwiha na nanaghatá gwal ta zada ghəja tan, kabga kwalaghuta tan ta tsu'af, dvaf a hən ta kahwathwata má dza'a mbanafá hən ya wa.

¹¹ Tsaya kəl Lazglafta ka ghunagatá mbrakwa zadaku ta ghəja tan na zlghafta tan ta tsakalawi,

¹² kada tsanaghata Lazglafta ta guma ta inda tsa gwal ta kwalaghuta zlghaftá kah- wathwata, zdəgana maga ghwadaka skwi ta hən ya.

Nzaku ka mnda zlghay nda nɔdɔf nda diha

¹³ Anni, nda ra ka rfay ni ta Lazglafta ta ghəja kaghuni zwanama. Dvudva Mgham Yesu ta kaghuni kabga Lazglafta ta zbaptá kaghuni daga ta tantan, na mbaghunaf nda ma slna Sulkum, ka faghutá kaghuni nda ghuḅa, ma zlghafta ghuni nda nɔdɔfa ghuni ta tsa kahwathwata ya.

¹⁴ Na tsaya kəl tsi ka hgaftá kaghuni nda ma Lfida Gwada ya mnaghuna ni, na mut- safta ghuni guli ta glakwa hga Mghama mu Yesu Kristi.

¹⁵ Tsaya tama zwanama da ná, dihavawa diha, ka nanata kuni ta inda tsa skwiha taghaghunaf ni ya, dər ya mnaghuna lu

nda mna, dər ya vindaghunaf lu nda vinda a tsi.

¹⁶ Ta maga du'a yu da Mghama mu Yesu Kristi tsatsi ka ghəjani, nda ya da Da mu Lazglafta ya ta dvutá amu, ya ta zdantá hudi ka ləamatá nɔdɔf na kdekedzen, nda skwi faf mu ta ghəj tida.

¹⁷ Ka ləaghunaf tsi ta nɔdɔf, ka vlaghu- natá tsi ta mbrakwa gdata ta maga skwi dɔnadina ma slna nda ya ma gwada.

3

Magawa du'a ta ghəja anni

¹ Skwi ya ta pdaku tama zwanama da, magawa du'a ta ghəja anni, kada dza'a gwada Mgham Yesu ta kəma ta kəma mis- immisim, nda ya na ghubaray mnduha manda ya ta magaku da kaghuni ya.

² Magawa du'a guli ta ghəja anni na katannatani da mnduha ta sidi, kabga inda mndu a ta tsu'a na gwada ta mnə ni na wa.

³ Mgham Yesu ná, vərda mndu ya, dza'a mbraghunafmbra, na nghayni ta kaghuni da halaway*.

⁴ Wya skwi graf ni ta ghəja kaghuni ma ndi'atá vgha ni nda Mgham Yesu: Ta nanana kuni ta hidaku ya ta vlaghunaf ni, nda gdata ta gdata kuni ta magay nda ya dza'a kuni magay manda tsaya.

⁵ Ka maraghunamara Mgham Yesu ta tvi na dvuta ghuni ta Lazglafta, nda ya na hbay ghuni ta nɔdɔf manda na Kristi.

Maga slna manda va na Pwal

⁶ Zwanama da, ma hga Mghama mu Yesu Kristi ta mna ni ta na gwada na na ghuni, tsaghwa vgha tavata mnda zlghay nda nɔdɔf ta yadi, kul had ta maga skwi taghaghunaf ni.

⁷ Kaghuni, nda sna kaghuni ta skwi na magay, na ksay ghuni ta sada ni. Ma nzakwa ni da kaghuni ná, nza a ni ka gwal ta yadi wa.

⁸ Zan a ni ta skwa zaya mndu ka mbalay wa. Anni ka ghəja ni ta slavapta nda rvidik tani, nda fitik tani ka maga slna na zay ni, kabga va a ni ta ghuyaghunaf dānwa† ta ghəja skwa zay ni wa.

‡ 2:8 Gray nda Isaya 11:4. § 2:9 Gray nda Mata 24:24. nda Slna gwal ghunay 20:34, 1 Tesalunik 2:9.

* 3:3 Gray nda Mata 6:13, Yuhwana 17:15. † 3:8 Gray

⁹ Nza a vəl magay ηni mantša ya kazlay, ra a ka mutsay ηni ta skwi da kaghuni wu kə'a wa. Nda nza tsa slna magə ηni ya ηa tagha skwi ηa ghuni.

¹⁰ Ma tsa fitika nzakwa ηni da kaghuni ya ná, wya ka ηni si ta mnaghunata: «Ka va a mndu ta maga slna ya wu ná, ma vlanη kuni ta skwa zay guli,» ka ηni.

¹¹ Tsa nzakwani ya, snanəghasna kazlay mamu sanlaha ta yađi mataba ghuni, kul had ta maga slna kə'a. Ta ghəηa valu da kiwa ghatalakw yeya skwi ta magə həη.

¹² Skwi ta mnə ηni ηa tsa mnduha ya, nda hga Mgham Yesu Kristi na: Magawamaga ta slna nda tvani, ka mutsa kaghuni ka ghəηa ghuni ta skwi ηa zay ghuni, ka ηni.

¹³ Kaghuni ya zwanama ná, ma hərfaku kuni ta maga skwi đina.

¹⁴ Ka had yu ta sna tsa gwada vindaf lu ya wu, ka mndu katsi, mnanaηwa mnduha demdem, ka dgaghuta kuni ta vgha nda tsi, ηa ksafatani ka hula.

¹⁵ Nziya nza tsi, yaha kuni da klaftá həη ka ghuma ghuni. Zlahawazlaha nda tvani, kabga zwanama ghuni ya.

¹⁶ Ka vlaghunavla Mgham Yesu tsatsi ka ghəηani ta vla zdaku ya, ta zdaku dər ta wati luwa tsi. Ka nza Mgham Yesu kawadaga nda kaghuni demdem.

¹⁷ I'i Pwal ta vindaghunafta nda dzva đa, ta ga zgu yu ηa ghuni. Tsaya thatá dzva đa ta inda delewerha ta vindafta yu. Mantša ya ta vinda yu.

¹⁸ Ka nza zdakatahudá Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni demdem!

Tan̄tan̄a tsghatá lwa Pwal ña 1 Timute

Ga zgu

¹ I'i Pwal, ghunatá mnda Yesu Kristi, manda ya mnaf Lazglafta mnda mba amu nda Yesu Kristi ya faf mu ta ghəñ tida ta vinda na delewer na.

² Ña kagha Timute*, vərđa zwaña da ma zlgħay nda ñuduf ta vinda yu. Ka vlagħavla Lazglafta ta nzakway ka Da, nda Mghama mu Yesu Kristi ta zđakatahudani, nda tawa hidahidani, nda zđakwani.

Dasuwa ka kuni nda gwal ta taghanatá ghwadaka skwi ta mndu

³ Manda ya si ta mnə yu ña għa ma sli'a da da luwa Mekaduniya ya kay, ka nzata ka ma luwa Afisus, kabga mamu gwal ta tagħa tsakalawi ña mnduha. Ka dvanaghata ka ta həñ ña zlan̄ta tan̄.

⁴ Ka mnanata ka ta həñ, yaha həñ da lagħwi da hamtá ghəñ ma gwada ta pruku-tunzum, nda mbəda mndəra mndu kul had lu dza'a kđanakta. Ta klaktá hwazlaβaku, ka zlan̄tá ñlaku ta kəma ta kəma ma slna Lazglafta ma zlgħay nda ñuduf tsaha ya.

⁵ Klatá ghəña tsa gwada ta mnaghata yu ya ná, tsaya sli'anaftá đvu ya ta sabi ma ñuduf ya nda għuβa, nda vərđa ndanu kul had sana dga ghəñ, nda vərđa zlgħay nda ñuduf.

⁶ Tsughwadagħu tsughwada sanlaha ta tvi, ka lagħwi zadamta ma tsa hwa-zlaβakuha dza'a kwal katanaftá həñ ya.

⁷ Ta kumay həñ ta nzakway ka gwal ta taghanaftá zlahā Lazglafta ta mnduha, ama sna a vərđa hahəñ ta skwi ta mnə həñ wa. Sna a həñ ta vərđa skwi ya sladaf həñ tida guli wa.

⁸ Nda sna amu kazlay: Dina zlahu kə'a, ka nda tvani ksa mndu ta slna nda tsi.

⁹ Nda sna amu guli kazlay: Fa a lu ta zlahu ka ña gwal tđukwa wu kə'a, ama fafa lu ta zlahu ña gwal kul sna gwada da mndu, nda gwal ta maga mbrəs, nda gwal ta sidi, nda gwal dmaku, nda gwal kul zlan̄a

Lazglafta, nda gwal kul snan̄tá dzahay', nda gwal ta pslatá dadaha tan̄, nda gwal ta pslatá mndu,

¹⁰ nda gwal ta hliri, nda gwal ta hanaku zgun nda zgun, nda gwal ta dza-waptá mndu ka vu'a, nda gwal tsakalawi, nda gwal ta wada a ta wadu ka bətbət, nda ya ña gwal ta maga sanlaha ma ghwadaka skwiha, ka zlan̄tá vərđaka tagħa skwi.

¹¹ Tsa vərđa tagħa skwi ya ná, ta slanaghata ma Lfida Gwada fadim lu ña mnay ta ghəña glakwa Lazglafta lu.

Rfanaghatá Kristi

¹² Ta rfay yu ta Yesu Kristi Mghama mu, ta vlihatá mbraku prək maga slna da. Ta rfay yu ta ghəña vəl klaftani ta i'i ka mndu nda ra ña faftá ghəñ tida, ña maganatá slna.

¹³ An̄ mndani, nda nza yu ka mndu si ta pgha rutsak tida ghalya, ka mnda giri ñani, ta balanata, ama ka tawatá Lazglafta ta hidahida ta i'i, kabga ma kwala da kul snan̄ta si ta maga† yu ta tsa skwiha ya. Si had zlgħay nda ñuduf da i'i wa.

¹⁴ Ka zđid̄n̄tá Mghama mu ta hudī katakata, ka vlihatá zlgħay nda ñuduf, nda đvu ya ta mutsu lu ma guyatá vgha nda Yesu Kristi.

¹⁵ Wya tsa vərđa gwada nda ra ka tsu'afta inda mndu ya: Sasa Yesu Kristi ta ghəña hadik ña mbanaftá gwal dmaku. I'i mali mataba tan̄.

¹⁶ Tsaya kəl Lazglafta ka tawatá hidahida ta i'i. Kumankuma Yesu Kristi ta maravata ma i'i ta nzakway ka mali mataba gwal dmaku ya, ta glakwa ksa ñudufani. Nda nza ka gray ña gwal dza'a zlgħaftá tsatsi, ña nzakwa tan̄ nda rfu ña kđekedzen̄.

¹⁷ Ka nza sgit nda glaku ña đekđek ña Mgham kul had ta mtavata, kul had ta nghavata, tsatsi turtuktuk Lazglafta ña kđekedzen̄. Amin!

¹⁸ Timute zwaña da, na gwada ta mnaghata yu ná, manda va ya mna la anabi ta gwada ta ghəña għa ghalya ya, ña nzakwa na gwada na ña vlagħatá mbraku, kada laviñta ka ta vulaftá vərđaka vulu.

¹⁹ Nanaña ta zlgħay nda ñudufa għa nda fatá ndana għa kul had sana dga ghəñ.

* 1:2 Ngha ta slna gwal ghunay 16:1. † 1:13 Ngha ta slna gwal ghunay 8:3, 9:4-5.

Vziṅvza sanlaha ta tsa fata ndanu kul had dga ghəṅ ya, ka dzatá zlgħay nda ṅudufa taṅ.

²⁰ Mataba tsa mnduha ya na i Himene nda Alegzandra. Vlaṅvla yu ta həṅ ta hal-away‡, kada kwala həṅ razəgəltá Lazglafta.

2

Nə wa rakwa tsəlbay mu ta tsəlbə na?

¹ Skwi ya vli yu ta mbraku taṅtaṅ ta ghəṅani karaku ná, tsaya dáwa skwiha da Lazglafta nda maga du'a, nda taw ma ghuvani, nda rfanaghata ta ghəṅa inda mnduha.

² Dina ka maga du'a ta ghəṅa mghamha nda inda gwal ta ṅanatá ga mgham, kada mutsafta mu ta nzaku leḅtekw, ma zdaku, ma zləṅa Lazglafta nda tvani, ṅa nzay mu ta nzaku manda ya ta raku dər ta wati ma tvi tsi.

³ Tsaya skwi dīna ta zdəganatá Lazglafta mnda mba amu.

⁴ Ta kumay tsatsi ta mbafta* inda mndu, ka mutsafta taṅ ta snaṅtá kahwathwata.

⁵ Na nzakwani ná, turtuktuk Lazglafta. Turtuktuk mndu ta gyanafatá mndu nda Lazglafta guli. Tsa mndu ya ná, Yesu Kristi ya

⁶ ta vlatá ghəṅani ṅa varatá inda mnduha demdem†. Tsaya skwi ya maga tsi ma fitik ya fa Lazglafta.

⁷ Nə tsaya kəl lu ka fatá i'i ka mnda mnay, ka mnda ghunay‡ guli. Nda nza yu ka mnda taghanaftá gwal kul nzakway ka la Yahuda§ ta gwada ta zlgħay nda ṅuduf, nda kahwathwata. Tsakalawa da a wu, kahwathwata ta mnə yu.

Imi'aha nda zgwana

⁸ Ta kumay yu tama ta magay zgwana ma inda vli ta du'a nda kapatá dzvu ya nda ghuḅa hezle' nda ta luwa, nda gatá sidi a wu, nda zlərdəwi a guli wa.

⁹ Nə mi'aha ya guli ná, ka nzakwa hahəṅ nda hba vgha manda ya ta raku. Ma laghu həṅ da rka nda datá ghəṅ ya nda bla. Ma laghu həṅ da rka nda dasu, dər nda

mizidikw, dər nda lgut ya nda bla dzvani* a tsi.

¹⁰ Ka rka həṅ ta rka nda ṅərmata slnaha taṅ, manda ya ta raṅta mi'aha ta maraṅtá zləṅay taṅ ta Lazglafta.

¹¹ Ma fitika tagha skwi ya guli, seftekwa ka marakw nzata, nda hanatá ghəṅ.

¹² Vlaṅ a yu ta tvi ta marakw ṅa taghanaftá skwi, dər ṅa ga mgham ta ghəṅa zgun wa. Seftekwa katsi nzata.

¹³ Adamu na taṅtaṅa mndu zlaganap Lazglafta, kada magafatá tsi ta Hawa.

¹⁴ Adamu a nanaf halaway guli wa, marakw ya nanaf tsi, ka kwalagħutá marakw ta snatá gwada Lazglafta†.

¹⁵ Dər má mantsa tsi, dza'a mbanafmba Lazglafta ta marakw nda ma yayni ta zwani, ka gdavagda tsi ta ṅavata ma zlgħay nda ṅudufani, nda dṅutá mndu, nda nzaku nda ghuḅa.

3

Gwal ngħa Igliz

¹ Nana gwada dza'a yu mnay na ná, gwada ṅa faftá ghəṅ tida ya. Ka dṅafdṅa mndu ta slna nzakw ka mali ta ghəṅa Igliz katsi ná, ṅərma skwi ya dṅaṅ tsi.

² Dina ka nzakwa mali ta ghəṅa Igliz, ka mndu kul had rutsak tida, turtuk ka markwani, zlahafzlahaha katsi ta ghəṅani, ta ndanay katsi ta ndanu tḅukwa, dīna ka nzakwani, ta tsu'ay katsi ta matbay ga taṅ, nda sna katsi ta taghanaftá skwi ta mndu,

³ ma nza tsi ka mndu ta sa ima inabi, ma nza tsi ka mndu ta sidi, ama leḅtekw ka nzakwani. Ma nza tsi ka mndu ta ghazəṅzəṅ, ma nza tsi ka mndu dṅutá ta tsedi.

⁴ Nda sna katsi ta ṅanatá həḅani, nda sna katsi ta zlahaha zwanani ṅa nzakwa taṅ ka zwani ta sna gwada nda hanata ghəṅ guli.

⁵ Ka si sna a mndu ta ṅanatá həḅani wu katsi, wa kə'a dza'a laviṅtá ngħaftá Igliza Lazglafta na?

⁶ Ma nza tsa mndu ya ka lfida mndu ma zlgħay nda ṅuduf, da glə tsi ta ghəṅ, da zləmbamtá tsi ma mndərga tsa guma tsanagħa lu ta halaway ya.

‡ 1:20 Gray nda 1 La Kwareṅt 5:5, 2 Timute 2:17, 2 Timute 4:14. * 2:4 Gray nda Izekiye 18:23. † 2:6 Gray nda Mata 20:28. ‡ 2:7 Gray nda 2 Timute 1:11. § 2:7 Gwal kul snaṅtá Lazglafta Da mu ta Luwa. * 2:9 Gray nda 1 Piyer 3:3. † 2:14 Aya 13-14: Ngħa ta Zrafta 2:7, 21-22, 3:1-6.

⁷ Dina ka nzakwani ka mndu ya ta ghubu dər gwal kul snan̄tá Lazglafta, kada nza-kwa tsi ka mndu kul had lu ta gagay nda gaga, da zləmbamtá tsi da də6la halaway*.

Gwal ksa slna ma səla mnduha

⁸ Gwal ta ksa slna ma səla mnduha ya guli, đina ka nzakwa tan̄. Yaha hən̄ pgha wirak his ma vu, yaha hən̄ nzakway ka gwal ta sasaku, ka gwal ta zba tsemi nda ta ghwadaka tvi.

⁹ Dina ka nzakway tan̄ ka gwal ta n̄anata kahwathwata ya marigin lu ma zlgħay nda n̄uduf nda fata ndanu kul had sana dga ghən̄.

¹⁰ Dina ka dzəghan̄tá hən̄ karaku. Tahula tsa, ka had sana skwi n̄a mnafta ta hən̄ wu katsi, lavin̄lava hən̄ ta nzakway ka gwal dza'a ksa slna ma səla mnduha.

¹¹ Mantsa ya mi'aha ta ksa slna ma səla mnduha guli. Dina ka nzakwa tan̄. Had wu ka hən̄ ta kusleberaku, zlahafzlaha ka hən̄ ta ghən̄a tan̄, ka n̄ermani ka hən̄ nzakway ma inda skwi.

¹² Mndu ta ksa slna ma səla mnduha ná, turtuk ka markwani, pərdəfpərdə katsi ta zlaha zwanani nda gwal ga tan̄ tani.

¹³ Ka nda tvani ta ksa gwal ta ksa slna ma səla mnduha ta slna katsi ná, ta vlan̄vla lu ta glaku ta hən̄ ma inda vli. Lavin̄lava hən̄ ta gwada tan̄ kul had zlən̄ ma fatá ghən̄a tan̄ ma zlgħay nda n̄uduf ma Yesu Kristi.

Hya skwi ta vlamata zlgħay nda n̄uduf

¹⁴ Ta vindi yu ta na đelewer na n̄a gha ná, nda fa n̄udufa da ta labə da nghaghaghata.

¹⁵ Ala, ka gərdugərdə yu katsi, dza'a nda sna ka káka dza'a nzaku ma həga Lazglafta ta nzakway ka Igliz, hahən̄ gugudī ta dihanatá kahwathwata.

¹⁶ Manda va tsaya ná, dagala nzakwa skwi ya nda đifa payaf Lazglafta, ta nzakway ka Kristi ya zlgħaf mu.

Marigin mara Lazglafta ka mnda səla.

Tudukwa nzakwani,
ka Sulkum nda ghu6a† maran̄ta.

Nda ngha duhwalha Lazglafta, ka mnə lu ta gwada tida, n̄a inda gwal kul nza-kway ka la Yahuda.

Ka zlgħaftá mnduha ma inda vli ta ghən̄a hadik.

Ka klagħatá Lazglafta ta luwa da vla glakwani.

4

Tagħa skwa gwal tsakalawi

¹ Tsalin̄tsala Sulkum nda ghu6a kazlay: Ma kdavakta fitik ná, dza'a zlanavazla sanlaha ta zlgħay nda n̄udufa tan̄, ka lagħwi da sna n̄a sulkumha ta nana mndu, nda tagħa skwi ya ta klagapta ghwadaka sulkumha kə'a.

² N̄a nanaghata gwal ta maga madgwmadgwmir, ta mna tsakalawi, ta hən̄. Vli ma ndana tsa mnduha ya ná, manda datá kufur ghandand ma vu ya nzakwani.

³ Dza'a lmay hən̄ ta kla marakw, dza'a lmay hən̄ ta zay lu ta sanlaha ma skwa zay. Wya Lazglafta ta zlagigin̄tá tsa skwiha ya n̄a zay gwal zlgħay nda n̄uduf, gwal nda sna ta kahwathwata. Ta zə hən̄ ya, n̄a rfay tan̄ ta Lazglafta ta ghən̄ani.

⁴ Manda va tsaya, inda skwi zlagigin̄ Lazglafta ná, đina* nzakwani. Ka ta rfanagħarfa lu ta Lazglafta ta ghən̄a skwi ta zə lu, had sana skwi n̄a wudanaghuta wu,

⁵ kabga ghu6in̄ ghu6a Lazglafta nda gwadani nda ya nda ma maga du'a guli.

Nzakway ka vərđa mnda maganata slna ta Yesu Kristi

⁶ Ka tagħanaftagħa ka ta inda tsa skwiha ya ta zwanama katsi, dza'a nzakway ka ka n̄erma kwalva Yesu Kristi. Dza'a maran̄mara ka kazlay: Nda bagħa ka nda gwada zlgħay nda n̄uduf, nda ya nda vərđaka tagħa skwi ya tagħaf ka kə'a.

⁷ Zlun̄zla ta gwada prukutunzumha ta gwadə halata mi'aha. N̄avan̄a kagħa, ka nza ka ta nzaku ma ndi'ata vgha għa nda Lazglafta.

⁸ Skwi đina zavzava n̄a hwaya us ma vgha, ama sira a katu mida wa. Ndi'atá vgha nda Lazglafta katək na vərđa skwi ta kata mndu ma inda skwi, kabga da tsatsi na ta ta imi ta sləmən̄ ta ghən̄ nzaku ya ndanana, nda nzaku ya ta kəma.

* 3:7 Aya 2-7: Gray nda Titus 1:6-9. † 3:16 Gray nda Ruma 1:4. * 4:4 Gray nda Zlrafta 1:31.

⁹ Nana gwada na ná, vərda gwada ya, nda ra ka tsu'afra inda mndu kul had sana dzudzukway.

¹⁰ Taghəna tsaya ta kəl mu ka dzatá vgha ka n̄avata ka maga slna, kabga nda fa ghəna mu ta Lazglafta ya nda hafu mida. Tsatsi ta nzakway ka mnda mba inda mndu, katkatatani gwal zlgħay nda n̄uduf.

¹¹ Tsaya skwi dza'a ka sladanata, ka taghay.

Nzanza ka mndu na ksa sadani

¹² Yaha mndu da hertətata nzakwa gha ta ka zwan. Katək ná, nzanza ka n̄a gwal zlgħay nda n̄uduf, ka mndu n̄a kla sadani ma tva gwada, ma tva nzaku, nda ya ma tva nzaku nda ghuəa.

¹³ Ma kdaku yu ka labə ya, ka gdata ka ta dzanafra gwada† Lazglafta ta mnduha, ka vla ka ta mbraku n̄a tan, ka tagha ka ta skwi n̄a tan.

¹⁴ Yaha ka da ganavatá masfa ta skwi ya vlagha Sulkum ma kagha, ya vlagha lu ma fitika mnata la anabi, ka faghaghatá la galata mndu ta dzvu ya.

¹⁵ Nafna ta vgha ta tsa skwiha ya, ka maga ka nda kdavakta n̄udufa gha, n̄a ngħan̄ta inda mnduha káka ta dza'a ta kəma ta kəma.

¹⁶ Dasuwa ka ka nda nzakwa gha, dasuwa ka ka nda skwi ta taghə ka guli. Ndi'amndi'a mida. Ma tsa magay gha mantša ya, dza'a mbanafra ka ta ghəna gha, nda gwal ta fata sləmən̄ ka snay tani.

5

Vla ta hidaku na inda gwal zlgħay nda n̄uduf

¹ Ma davə ka ta glata mndu. Nda dasuwa ká ka gwada nda tsi, manda skwi nda da gha*. Manda mna gwada n̄a zwanama gha ka ka gwada nda zwana duhwalha.

² Galata mi'aha ya guli ná, manda mamaha gha, káka ngħa hən̄. Ngħa ta dagħala mi'aha manda kwagħa ma gha kul had ndanantá sana skwi nda hən̄.

Mi'a wadgu

³ Vla ta glaku n̄a vərđaka mi'aha ka wadgu, ka matun̄ulum.

⁴ Ka si mamu zwana tsa wadgu ya, ka zighihani a tsi katsi, tin̄əl hahən̄ dza'a zrafta katan̄tá gwal ga tan, n̄a planamtá dzva tan. Tsaya skwi ta zdəganatá Lazglafta.

⁵ Tsa vərđa wadgu ta nzakway ka matun̄ulum kul had mndu n̄a katan̄ta ya ná, ta Lazglafta fafta tsatsi ta ghənani. Had ta zlan̄tá maga du'a, ka tawa ghən̄ da Lazglafta nda fitik tani, nda rvidik tani, n̄a đawa katu da tsi wa.

⁶ Ama wadgu ya ta nzaku ta dagħayakwani ná, nda mta tsaya dər má ta ndiri tsi.

⁷ Tsaya skwi dza'a ka havanaktá hən̄, kada nzakwa hən̄ kul had rutsak ta hən̄.

⁸ Ka had mndu ta ngħapta ka la tan, katkatatani la ma həga ga tan wu katsi, 6lin̄6la tsa mndu ya ta zlgħay nda n̄uduf, mal tsatsi badzatani ka mndu kul zlgħaftá Yesu.

⁹ Marakw ya mtu zə'ala tan ná, ta magay ka imani ta mku' mbsak, kada mbədamta lu mataba mi'a wadgu. Tsa si turtuktuk yeya ka zə'al snan̄ tsi guli.

¹⁰ Ta ghubay ka lu ma n̄ərma slnahani ta magə tsi. Va galanafgala katsi đina ta zwani, ta tsu'ay katsi ta matbay ga tan, ta mbazay katsi ta səla gwal zlgħay nda n̄uduf, ta katay katsi ta gwal ta sa duni, fafa katsi ta ghənani ka maga inda n̄ərma slna.

¹¹ Yaha ka mbədamtá mi'a wadgu ta ka dagħali ma tsa mbsak ya, kabga badu sli'avafra đva zgun ma vgha tan, ka dganatá hən̄ nda Kristi ná, zbay tan ta dza'agelta da zə'al.

¹² Dza'a ksay guma ta hən̄ kabga 6lanap6la hən̄ ta skwi ya si kura hən̄ tan̄tan̄.

¹³ Taghəna tsa guli, had sana skwi ta magə tsi ta ghəna sli'ani da ra watgha həga ga mndu wa. Dza'a ra watgha həga ga mndu yeya a guli wu, dagala va yawa tan. Gwada kul ngħanata hən̄ ná, tsaghuzlaram ka hən̄ dida.

¹⁴ Tsaya tama, ta kumay yu ta sli'a mi'a wadgu ta ka dagħali ya da zə'alha tan, ka yaya hən̄ ta zwani, ka ngħa hən̄ ta həga tan, kada kwala ghumaha mu ta mna gwada kul raku ta amu.

¹⁵ Mamu sanlaha ta gi għadata mbədagħutá vgha, ka zlan̄tá vərđa tvi, ka

† 4:13 Ngħa ta Lukwa 4:16-21. * 5:1 Gray nda Levitik 19:32.

laghwi mista halaway.

¹⁶ Ka mamu sana marakw ta zlgħaftá Yesu, nda mi'a wadgu ma mndəra taŋ katsi, ka kata tsi ta həŋ, yaha tsi zlanəŋtá Igliz, kada laviŋta Igliz ta katanəŋtá vərđa wadguha ya ta duŋluŋwaku.

Gwal ngha Igliz

¹⁷ La galata mndu ta ksa slna đina mataba Igliz ná, đina ka vla glaku dagala ŋa taŋ. Katkatatani gwal ta mna gwada, nda gwal ta tagha skwi ŋa mnduha.

¹⁸ Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: «Had kuni dza'a hbunustá budzaŋ ta wi ta sla ta dga hya wu,» ka'a. Mantsa ya ka'a guli na: «Raŋra vlanəŋtá nisəlani† ta mndu ta ksa slna,» ka'a.

¹⁹ Ma gi tsu'af ka ta gwada ta mnafta lu ta sani ma glata mndu ta ksa slna mataba Igliz. Ba mamu ka masləmstsək tađ his ka hkən a tsi ta snanaghata.

²⁰ Gwal ta ga dmaku ya, dvanaghadvə ta həŋ ta kəma inda mnduha, kada ganafta tsi ta zləŋ ta sanlaha.

²¹ Ta ndəba dzvu yu ŋa gha ta kəma Lazglafta, nda Yesu Kristi, nda ya ta kəma duhwalhani zabap Lazglafta. Snasna ta tsa gwada ya, yaha ka da laghwi da đva ghəŋ. Yaha ka da gala mndu nda gala.

²² Yaha ka da gi hwaya fanaghatá dzvu ta ghəŋa mndu ŋa vlanəŋtá slna mataba Igliza Lazglafta. Yaha ka da hba huta mista mndu ta gatá dmaku. Ngha ta ghəŋa gha, yaha ka faftá rutsak ta vgha gha.

²³ Yaha ka gđata ta sa imi kwenkwen, ama ka sa ka ki'a ta ima inabi, ŋa ghzla skwi ma huđa gha, nda ya ŋa ghzla tsa gđata ta gđata ka kul dughwanaku ya.

²⁴ Sanlaha ma mnduha ná, ta dađi dmakwa taŋ, dər ta la a lu tsanaghatá guma ta həŋ. Ama tahula tsanaghatá guma ta həŋ ta nghavata ŋa sanlaha.

²⁵ Manda va tsaya guli, ta nghaku ŋərma slna ta dađi, dər má sabə a tsi ta dađi gi hadahada wu, đifaghuta a wa.

6

La vu'aha

¹ Inda gwal ta ga vu'a, ka vla həŋ ta glaku ŋa danəhəgaha taŋ, kada kwala mnduha ta raza Lazglafta, nda skwiha ya ta taghə mu.

² Ka gwal zlgħay nda ŋuđuf na danəhəgaha taŋ katsi, yaha həŋ da kwal kul sna gwada da həŋ, kabga nzakwa taŋ ka zwanama ma zlgħay nda ŋuđuf. Ka ŋavanə həŋ katək ka maganata slna taŋ nda tvani, kabga tsa danəhəgaha taŋ ta maganata həŋ ta slna ya ná, gwal zlgħay nda ŋuđuf ta đvu Lazglafta həŋ.

Ma tseđi ta saba inda ghwadaka skwi

Tsaya skwiha ŋa taghay gha ŋa mnduha. Ka vla ka ta mbraku ŋa taŋ.

³ Ka lagha mndu ka tagha sana skwi tskəm, ka zluŋtá vərđaka gwada Mghama mu Yesu Kristi, nda skwi ya ta taghə mu ta ranəŋtá zlgħay nda ŋuđufa amu katsi,

⁴ tsa mndu ya ná, gla ghəŋ ta glə tsi, had sana skwi snaŋ tsi wa. Dughwana a ma ndanani wa, zlərđutawi nda mbada gwada yeya snaŋ tsi. Ma tsaya ta saba drakuha, nda zlərđutawi, nda razuha, nda ghwadaka uwa'uwalakuha

⁵ nda zlərđutawi kul kđavakta mataba gwal kul had ghunislak ma ghəŋa taŋ. Snəgla a həŋ ta kahwathwata wa. Dina ná, skwi ŋa mutsa gadghəl ya ka hahəŋ ta ndanay.

⁶ Manda va tsaya nzakwani, dina ná, mghama gadghəl ya, ka ta rfu mndu nda kuraghuta skwi ya da tsi.

⁷ Aŋ mndani, had sana skwi ya klaganam mu da ghəŋa hadik wa. Manda va tsaya guli ná, had sana skwi ya dza'a klinəŋta mu guli wa.

⁸ Tsaya tama, ka mamu mu nda skwi ŋa zay, nda skwi ŋa suđay ta vgha ya ná, prək mu nda tsa.

⁹ Ama gwal ta zba nzaku ka gadghəl ná, ta dəđamdəda həŋ da skwi ta dzəgha mndu. ŋa dəđamta taŋ da dəđla ghwadaka mnduha ta badza mndu, nda ya ta zadanatá mndu ŋa dekdek.

¹⁰ Đvutá tseđi ná, ta klakkla ta slrəŋa inda ghwadaka skwi. Ma tsa đvuta taŋ ta tseđi ya, ka zlanavatá həŋ ta zlgħay nda ŋuđufa taŋ, ka garađ tsi ta həŋ katakata.

Vərđaka vula zlgħay nda ŋuđuf

† 5:18 Ngha ta Vrafta ta zlahu 25:4 nda 1 La Kwareŋt 9:9, Mata 10:10, Lukwa 10:7.

11 Ama kagha mnda Lazglafta, wara ta tsa skwiha ya. Ka zba ka ta tva nzaku tdukwa, nda tva ndi'anavatá vgha ta Lazglafta, nda tva zlghay nda nɔdɔf, nda tva dɔvutá mndu, nda tva ksa nɔdɔf, nda tva nzaku leɓtekwa guli.

12 Lma ta vɔrdá lma zlghay nda nɔdɔf. Zak za ta hafu ɲa kdekeden, kabga hgafhga Lazglafta ta kagha ta ghəɲani ma mnanɲa gha ta nɔrmata zlghay nda nɔdɔfa gha ta kəma ndəghata maslɔmtsəkha.

13 Ka yu ta mnaghata ta kəma Lazglafta ta vla hafu ɲa inda skwi, nda ya ta kəma Yesu Kristi ta mniginɲá vɔrdá gwada ta kəma Pwanəs Pilat* ná,

14 ka ɲanata ka ta na gwada ta mnaghata yu na. Ka nzata ka kul had sana skwi ta kagha, kul had rutsak, ha ka sagha fitik dza'a kəl Mghama mu Yesu Kristi ka maravata.

15 Dza'a maravamara badu fitik ya tsaf Lazglafta. Da tsa Lazglafta ya inda mbraku. Tsatsi Lazglafta turtuktuk. Tsatsi dzuɔaya zdaku. Tsatsi ta ga Mgham ta ghəɲa mghamha†. Tsatsi mgham ta malaptá mghamha.

16 Tsatsi turtukwani kul had ta mtavata, ta nzaku ma tsuwadak kul laviɲtá mndu ta ɓhanavata. Had mndu ta kdə nghanɲa wa. Had mndu dza'a laviɲtá nghanɲa‡ guli wa. ɲani glaku, nda mbraku, ɲa kdekeden. Amin!

Vlanɲá hidaku ta gwal ka gadghəl

17 Mnanamna ta gwal ka gadghəl ma na ghəɲa hadik na, yaha hən da ghərbaku, yaha hən da laghwi da faftá ghəɲa tan ta gadghəla§ tan ya dza'a kwal kul nzdavata. Ta Lazglafta ya ta vlamatá inda skwi ka haslay ɲa nzakwa mu nda rfu ka hən faftá ghəɲa tan.

18 Mnanamna ta hən ka maga hən ta zdaku. Ka sganaghata hən ta maga skwiha dinadina. Mnanamna ta hən ka muvla hən ta muvla, ka vla hən ta skwi ɲa katanɲá sanlaha nda tsi.

19 Ka mantsa ya ka hən magay, dza'a tskanatska hən ma nɔrma vli ta skwiha

tan, ɲa slafta tan tida badu mahtsim*, kada mutsafta hən ta vɔrdá hafu.

Dzatá ghəɲa gwada

20 Timute da, dasuwa ka ka ɲanata skwi ya fagham Lazglafta ma dzvu. Ma fam ka ta wa gha da gwadaha ka bətbət kul gra vgha nda zlghay nda nɔdɔf, nda tagha skwi ya ta mnə lu kazlay: Snanɲá skwi kə'a ya, tsaw tsakalawi ya.

21 Ma famtá ghəɲ ka tagha tsa skwiha ya, kəl sanlaha ka Pak zlghay nda nɔdɔf. Ka nza zdakatahuda Lazglafta nda kaghuni!

* 6:13 Ngaha ta Yuhwana 18:36-37, 19:11. † 6:15 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17, Zabura 136:3. ‡ 6:16 Gray nda Zabura 104:2, Sabi 33:20, Yuhwana 1:18. § 6:17 Gray nda Lukwa 12:20. * 6:19 Gray nda Mata 6:20.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ña 2 Timute

Ga zgu

¹ I'i Pwal ta vindaftá na defteri na. Nda nza yu ka mnda ghunay Yesu Kristi, manda ya kumaf Lazglafta. Nda fa yu ña mna gwada ña mnduha ta ghəña gwada ta hafu, ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta gwal ta ndi'aftá vgha nda Yesu Kristi.

² Ña kagha Timute* zwanja dá, ya ta dvu yu ta vindaghafta yu. Ka vlaghavla Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi Mghama mu ta zđakatahufani, nda tawa hidahidani, nda zđakwani tani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Ta rfay yu ta Lazglafta ta ghəña kagha. Nani ta maganata yu ta slna nda ñudufa dá turtuk, manda ya si ta maganata† dzidziha dá. Inda fitika magay dá ta du'a da Lazglafta nda fitik tani nda rvidik tani ya ná, ta havay yu ta kagha.

⁴ Havakta dá ta fitika mbəzay gha ta ima taw ná, ta mamay yu katakata ta nghəglanťá kagha, kada ndəghafta ñudufa dá nda rfu.

⁵ Ta havay yu, ya káka zlgħafta kahwathwata nda ñudufa gha ta Yesu Kristi. Tsa zlgħay nda ñuduf ya ná, tiñəl midza gha Luwis ta zlgħafta, ka fiñťá ma gha Unis. Grafgra yu kazlay: Zlgħafzlgħa kagha guli kə'a.

⁶ Tsaya ta kəl yu ka havglaghakta, yaha ka da wudinťá skwi ya vlagha Lazglafta, ma fitika faghaghata dá ta dzvu ya.

⁷ Sulkum ya vlama Lazglafta ná, ña zbukwa vgha a wa. Katək ná, ta mbrə nda mbra ta amu. Ta vlamavla ta dvu nda ksanatá ghəñ.

⁸ Yaha ka da hula mna gwada ta Mghama mu. Yaha ka da hula mna gwada ta i'i tsam lu ma gamak ta gwada ta tsatsi ya guli. Katək ná, zlgħafzlgħa ta ghuya đanwa kawadaga nda i'i ta ghəña Lfida Gwada, nda fata ghəñ ta mbraku ya ta vlə Lazglafta.

⁹ Tsatsi ta mbamafta. Ka hgaftá tsi ta amu ña nzakwa mu ka mnduhani. Nza a kabga vəl magata mu ta skwi đina wu, ama mantsa ya kurata tsi nda zđakatahufani. Tsa zđakatahufani ya, vlamavla lu nda ma Yesu Kristi ma kdaku lu ka fatá ghəña hadik.

¹⁰ Ka maravatá tsi ndana tama nda ma zlagapta Yesu Kristi, mnda mba amu. Tsatsi ta klišťá mbrakwa mtaku, ka mara-mata nda ma Lfida Gwada ta tva nzaku nda hafu ña kdekedzen.

¹¹ Ña mna tsa Lfida Gwada ya ña gwal kul nzakway ka la Yahuda fata Lazglafta ta i'i ka mnda ghunay, ka taghay‡ dá ña tan.

¹² Ta ghəña tsaya ta kəl yu ka ghuya na đanwa na. Ama ksa a hulani ta i'i wu, kabga nda sna yu ta mndu ya faf yu ta ghəñ tida. Grafgra yu guli kazlay: Mamu tsatsi nda mbraku, ña ñanatá tsa Lfida Gwada fadim tsi ma dzvu ya ha ka sagha fitika tsa guma kə'a.

¹³ Ka nza kahwathwata gwada ya snan ka da i'i ka skwi ña klay gha ta sadani. Ka nzamta ka ma zlgħay nda ñuduf, nda ya ma dvu ya vlama Yesu Kristi.

¹⁴ Nananja ta ñərma tagha skwi ya fagham lu ma dzvu, nda mbrakwa Sulkum nda ghuəa, ya ta nzaku ma amu ya.

¹⁵ Nda sna ka kazlay: Zlidivazla inda gwal ta hadika Asiya kə'a. Tekw i Fizel nda Hermuzena mataba tan.

¹⁶ Ka marananjmará Lazglafta ta tawa hidahidani ta ghəña həga ga Unesifura, kabga si ta gđagđá ta ksidimťá ñuduf. Ksaf a na tsatá i'i ma gamak na ka hula wa.

¹⁷ Katək ná, ma bhagaghatani da luwa Ruma, ka zbə tsi ta i'i ka ñđanđá, ka slaftá tsi ta i'i.

¹⁸ Má ka vlanvla Mgham Yesu Kristi ta mutsaftani ta tawa hidahida Lazglafta bađu fitika tsa guma. Mal kagha guli nda sna ta katu ya katiha tsi ma nzakwa dá ma luwa Afisus.

2

Nzanza ka vərđaka sludza Yesu Kristi

¹ Kagha tama zwanja dá, mbra ta vgha ma zđakatahudi vlama lu ma Yesu Kristi.

* 1:2 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:1. † 1:3 Ngha ta Filipiya 3:4-5. ‡ 1:11 Gray nda 1 Timute 2:7.

² Skwi ya snaŋ ka da i'i ta kəma ndəghata masləmtsəkha ya, taghanaftaŋa ta nərma mnduha ta laviŋtá taghanaftá sanlaha guli.

³ Su'a ta ghuya dāŋwa ta slaghaghata ta ghəŋa gwada ta Yesu Kristi, manda ya ta su'u vərda sludzi.

⁴ Ka ta ga sludzi mndu katsi, had' ta laghwi da famtá ghəŋani manda ya ta magə hamata mnduha, ka ta kumay tsi ta zdanaftá ŋudufa malani wa.

⁵ Manda tsaya mndu ta hwaya guli. Ka hwaya a tsi ta tsa hwaya ya nda tvani* wu katsi ná, mutsaf a ta nisəlani wa.

⁶ Mndu ta ŋavata ka hva guli ná, tiŋəl tsatsi ta za yakwani.

⁷ Ndana ta skwi ta mnaghata yu. Ka ta ndanay ka katsi, dza'a vlaghavla Lazglafta ta tva snatá inda skwi.

⁸ Havakhava ta Yesu Kristi, tsatsi ta nza-kway ka zivra Dawuda, tsatsi ta sli'agapta nda hafu mataba gwal nda rwa, manda ya ta taghə na Lfida Gwada ya ta mnə yu na.

⁹ Taghəŋa tsa Lfida Gwada ya ta ghuya yu ta dāŋwa ha ka tsamtá i'i ma gamak manda mndu ta magatá ghwadaka skwi. Ama dər má mantsa tsi, hbam a lu ta gwada Lazglafta wa.

¹⁰ Tsaya ta kəl yu ka su'a inda skwi, ŋa mutsafta gwal zabap Lazglafta ta dākwa taŋ, kada mutsafta hahəŋ guli ta mbaku ta nzakway ma Yesu Kristi, ŋa nzakwa taŋ ma glaku kul had' kdavaktani ya.

¹¹ Nana gwada dza'a yu mnay na ná, gwada nda ra ya.

Ka mtumta mu kawadaga nda tsi, dza'a nzakway mu nda hafu kawadaga nda tsi guli.

¹² Ka ta su'ay mu ta ghuya dāŋwa kawadaga nda tsi, dza'a gay mu ta Mgham kawadaga nda tsi guli.

Ka sna a ŋni ta kagha wu ka mu nda tsi, sna a yu ta kaghuni guli wu, ka'a dza'azlay nda amu.

¹³ Ka dər nza a mu ka nərma mndu tawa irani wu, tsatsi tani, ta nzakwani tsatsi† ka nərma mndu,

kabga laviŋ a tsatsi ta mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a nda ghəŋani wa.

Mna ta vərđaka gwada Lazglafta

¹⁴ Havanakhava ta tsa skwiha ta mnaghata yu ya ta sanlaha. Mnanamna ta həŋ ta kəma Lazglafta, ka zlaŋta həŋ ta zlərdawi ta ghəŋa gwadaha. Had' sana skwi ta katanŋa tsa zlərdawi ya ta mndu wu, ta ghəŋa zadīntá gwal ta snay yeya katək ta zadīnta tsi.

¹⁵ Kagha, ŋavaŋa ka nzakwa ka ta kəma Lazglafta ka mndu nda ndəha, ka mnda maga slna kul had' hula ta ksaf ta ma slnani, ta mna vərda gwada nda tvani.

¹⁶ Ma fə ka ta wa gha da gwadaha ka bətbət kul ksa vgha nda zlghay nda ŋuduf, kabga gwal ta famtá ghəŋa taŋ da mndərga tsa gwadaha ya ná, ta sgaku nda sga di'inghuta taŋ nda Lazglafta.

¹⁷ Gwada ma wa taŋ guli ná, manda tsakwa gurdza nzakwani. Tekw i Himene‡ nda Fileta mataba tsa mnduha ya.

¹⁸ Zluŋzla həŋ ta tva kahwathwata. «Nda ghada luta sli'agapta ma mtaku,» ka həŋ ta mnay. Mantsa ya ka həŋ ta zlambiŋtá sanlaha ma zlghay nda ŋudufa taŋ.

¹⁹ Tsaw tsa dihatá dughwaŋa skwi thaf Lazglafta ya ná, gigidavaf a wa. Wya ka lu vindafta ta tsa dughwaŋ ya: «Nda sna Mgham Lazglafta ta gwal ta nzakway ka ŋaniŋ.» Ka lu guli na: «Inda mndu ta mnay kazlay: ŋa Mgham Lazglafta yu kə'a ná, ka mbədanambəda tsi ta hul ta maga ghwadaka skwi,» ka'a.

²⁰ Huzla tsatsaf lu nda dasu nda ya nda ghuva tili yeya a ta slanaghata lu ma həga dagala wa. Fidatá fu sanlaha, tsatsaf nda rbiŋl lu ta sanlaha. ŋa maga slna bađu gwada dagala sanlaha, ŋa maga slna nda hamata fitik sanlaha guli.

²¹ Ka Zlaŋzla mndu ta maga tsa ghwadaka skwiha mnə yu ya katsi, dza'a nzakway tsa mndu ya ka guram nda huzla ta kəl lu ka ksa slna nda tsi bađu gwada dagala, ya faghu lu nda paya ŋa maga inda slna dīnadīna.

* **2:5** Gray nda 1 La Kwareŋt 9:24-27. † **2:13** Aya 11-13: Gray nda Ruma 6:8, Mata 10:33 nda Lukwa 12:9, Mbsak 23:19. ‡ **2:17** Himene: Ngha ta 1 Timute 1:20. § **2:19** Gray nda Mbsak. 16:5.

Nzanza ka varda mnda ksa slna Mgham Yesu

²² Tsaghutsa ta vgha nda ghwadaka ndanu ya ta kumə duhwal ta magay. Zba ta tva maga skwi tdukwa, nda tva zlghay nda nuduf, nda tva dvu, nda tva zdaku kawadaga nda gwal nda ghu6a nudufa tan, ta hga hga Mgham Lazglafta.

²³ Ma fam kagha ta wa gha da zlerdutawiha ka bətbət, kul had hayhayani, kabga ta sabsa zlerdawi mida.

²⁴ Vani ná, had mndu ta ksa slna Mgham Lazglafta ta zlerdawi wa. Katək ná, ta mamay ká inda mnduha ta tsa mndu ya, lavinlava katsi ta taghanaftá skwi ta mnduha. Ta ksay katsi ta nuduf ma skwi ta mnə mnduha tida.

²⁵ Nda hanatá ghəj katsi gwada nda gwal ta mbadanaftá gwadani. Ka waya ka skwi dza'a vlanvla Lazglafta ta tvi ta həj ɲa mbadanafta tan ta nzakwa tan, ɲa snanɲa tan ta kahwathwata.

²⁶ ɲa vrakta ghəj tan, ɲa ndapta tan ma də6la halaway ya si ta ksaghutá həj ɲa snanatá skwi ta kumə tsi.

3

Kdavakta fitik

¹ Wya skwi ɲa snanɲa gha: Ma kdavakta fitik ná, dza'a mamu ghuya danwa,

² kabga dza'a nzakway mnduha ka gwal ta dvutá ghəj tan, ka gwal ta dvutá tsemi, ka gwal ta ghərbaku, ta gla ghəj, ka gwal ta kwarakwara ta ghəj Lazglafta, ka gwal kul had nzi'ɲa tan ta dadaha tan, ka gwal kul had ta rfa mndu, ka gwal kul had ta zləj Lazglafta.

³ Dza'a nzakway həj ka gwal tənɲə ghəj tan, ka gwal kul had ta tawa hidahida ta mndu, ka gwal ta tsanavatá gwada ta mndu, ka gwal kul zlahavata, ka gwal ta sidi, ka gwal ka ghuma skwi dina.

⁴ Dza'a nzakway həj ka gwal ta dzawaptá mndu, ka gwal ta valafta ta mndu, ka gwal ta ghərbuta ma vəl gla ghəj. Mal skwi ta zdəganatá həj dvu həj ka Lazglafta.

⁵ Manda va gwal ta tsəl6u ɲa Lazglafta ka həj ta nghə lu, ama va a həj ta snanɲa

mbrakwa Lazglafta wa. Ma guyə ka ta vgha nda mndərga tsa mnduha ya guli.

⁶ Mamu sanlaha mataba tan ta ra watgha, ka dza'a da həga da həga ga mndu da gataftá mi'aha kul had mbrakwa tan, hbu dmaku ta həj, ta zawataku hara'utiri kavghakavgha ma ghəj tan.

⁷ Inda fitik həj ta tagha skwi mndani, ama trid, lavin a həj ta snanɲa kahwathwata wa.

⁸ Manda va pghay pghə i Zanes nda Yambres ta ghəj ghəjaghəjə nda Musa ghalya ya ná, manda va tsaya ta pgha sanlaha ma tsa mnduha ya ta ghəj ghəjaghəjə nda kahwathwata. Gwal nda hwada ghwinzlak tan həj. Had hayhaya zlghay nda nudufa tan wa.

⁹ Ama had həj dza'a zaptá mtak wa. Gi dza'a nda ngha inda mnduha ta tsa tsabakwa tan ya, manda va tsa ɲa i Zanes nda Yambres ya.

Vla hidaku

¹⁰ Ama kagha, ksafksa kagha ta skwi ta taghə yu, nda tva nzakwa da, nda klatá ghəj slna ta magə yu, nda tva zlghay nda nudufa da, nda ksa nuduf ta ksə yu, nda ya ka yu ta dvutá mnduha, nda ya ka yu ta gdavata. Nda sna kagha guli

¹¹ ta tsa giri ya gidip lu, nda ghuya danwa ya ghuydip lu ma luwa Anɲakiya, nda ya ma luwa Ikwaniya, nda ya ma luwa Listra ya. Wati ma giri ya kul gidiptá lu na? Nduk nda tsaya ná, Lazglafta ta katagidipta ma indani*.

¹² Nziya nza tsi, inda gwal ta kuma nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ma ndi'atá vgha nda Yesu Kristi ná, dza'a ganapga lu ta iri ta həj.

¹³ Ama ghwadaka mnduha nda gwal nən6a mnduha ná, ta kəma ta kəma ta badzakwa nzakwa tan. Dza'a nən6apnən6a həj ta sanlaha, dza'a nən6apnən6a həj ta ghəj tan guli.

¹⁴ Ama kagha, ma skwi ya taghaf ka, káka gdavata. Ka fafta ka ta ghəj gha dar tida, kabga nda sna ka ta mndu ta taghaghaf†.

¹⁵ Daga ma ga zwanja gha, nda sna ka ta skwi ma vindatá gwada nda ghu6a ta nza-

* **3:11** Anɲakiya (ma Pisidi,) Ikwaniya, Listra: Ngha ta Slna gwal ghunay 13-14. Mgham ma indani: Gray nda Zabura 34:20. † **3:14** Ngha ta 1:5, 2:2.

kway ka gwada Lazglafta. Dza'a vlaghavla ta difil ta kla mndu da mbaku nda ma zlglaftá Yesu nda nuduf.

¹⁶ Inda skwi nda vinda ka gwada Lazglafta ná, Lazglafta ta mnafta. Dina na tagha kahwathwata, na dagintá krughuvi, na payaftá mndu, na taghanaftá nzaku tdukwa ta mndu,

¹⁷ kada nzakwa mnda Lazglafta nda payatá vgha prak na maga inda skwi na maga skwi dina.

4

Mna ta gwada Lazglafta

¹ Ka yu ta mnaghata ta kama Lazglafta nda ya ta kama Yesu Kristi, ya ta dza'a da tsa guma ta ghona gwal nda hafu nda ya ta ghona gwal nda rwa. Ka yu ta mnaghata nda ma hga sagha ya dza'a sagha Kristi, nda ya nda ma ga mghamani ná,

² mna ta gwada Lazglafta, ka gdata ka ta vrafta tida, der ma fitikani tsi, der ma fitikani a tsi wu. Zlaha ta gwal ta maga ghwadaka skwi, dva ta hon, vla ta mbraku na tan, hbatá nuduf ka tagha ka ta skwi na tan,

³ kabga mamu sana fitik dza'a sagha na kwala mnduha kul snagaltá verdaka tagha skwi. Na laghwa tan sna skwi ya ta kumə ghon tan. Na laghwa tan da mbala ghwadaka gwal tagha skwi na taghanatá skwi ya ta kumə hon.

⁴ Dza'a nu'afnu'a hon ta sləməna tan yaha hon snantá kahwathwata, ka mbədaghutá vgha da sna tsakalawi.

⁵ Ama kagha ya, gdavagda gha ma ghunislaka gha, su'a ta ghuya danwa, magatá kahwathwata slna mndu ta mna Lfida Gwada. Kdanafkda ta slna nzakwa gha ka mnda maganatá slna ta Lazglafta.

⁶ I'i, nda maga fitika da, taghwan a yu ka mtaku wa. Ndusak ndusa fitika sli'a da.

⁷ Vulavula yu ta verdaka vulu, kdanakkda yu ta verdaka hwaya da, nanana yu ta zlgay nda nudufa da.

⁸ Ndanana, ta kzlaykzlay nisəla vəl zaktá da ta ghwa ta i'i. Tsa nisəla ya ná, zewzewa mbaku ya dza'a vlihata mnda tsa guma tdukwa, badu fitika tsa guma. Na da ndaghona da yeya a wu, nduk nda inda gwal ta kzla dvaftá saghani.

Skwi nghadap Pwal kaghonani

⁹ Ka navata ka ka sabi slidighata misim-misim.

¹⁰ Wana zlidivazla na Demaska*, kabga laghula dvutá skwa ghona hadik, ka sli'aftá tsi ka laghwi da luwa Tesalunik. Laghula na Kresej ta hadika Galat, ta laghu Titus ta hadika Dalmatiya guli.

¹¹ Lukwa turtukwani yeya tavatá i'i. Ta sabə ka ya, ka klaganapta ka nda Markus, dza'a katay ta i'i katakata ma slna† da.

¹² Ghunaghaghuna yu ta Tisik da luwa Afisus‡.

¹³ Ta sabə ka ya, ka laba ka nda ma luwa Truwas, ka klagidipta ka ta lguta ghzla mtasla da ga Karpus ya. Ka klaganapta ka nda defteriha, katkatatani, tsa ka huta§ ya.

¹⁴ Dagala ghwadaka skwi magiha Alegzandra ta nzakway ka dəgha. Mgham Lazglafta dza'a planamtá skwi maga* tsi.

¹⁵ Kagha guli, dasuwa kaka nda tsi, kabga nzanza ghərhəghəna nda skwi ya ta mnə mu.

¹⁶ Badu tanjana lagha da da guma da mbəda gwada ta ghona da ná, had sana mndu ta katihata wu, zlidivazla hon dem-dem. Ma tsunus Lazglafta ta gumani ta hon.

¹⁷ Tsaw nzanza Mgham Lazglafta kawadaga nda i'i, ka vlihatá tsi ta mbraku, kəl yu ka kdanaktá mna gwadani, ka snantá inda gwal kul nzakway ka la Yahuda. Katigipkata Lazglafta guli ma wa rveri.

¹⁸ Nda sna yu guli ná, dza'a katigipkata Lazglafta ma inda ghwadaka skwi. Dza'a katay ta i'i na lafa da ta luwa da vla ga mghamani. Nani glaku na kdekeden. Amin!

* **4:10** Demaska: Ngha ta Kwlasuha 4:14, Filimuj 24. Tit, ngha ta 2 La Kwarent 8:23, Galat 2:3, Tit 1:4. † **4:11** Lukwa: Ngha ta Kwlasuha 4:14, Filimuj 24. Markus: Ngha ta Slna gwal ghunay 12:12, 25, Kwlasuha 4:10 Filimuj 24. ‡ **4:12** Tesik: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4, Afisus 6:21. 22, Kwlasuha 4:7. 8. § **4:13** Tesik: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:6. Delewera: Huta rini, katkatatani na tuwak, ka na gu a tsi ta payafta lu na vindi tida. * **4:14** Alegzandra: Ngha ta 1 Timute 1:20. Mgham, skwi ya maga tsi: Grafgra nda Zabura 62:13, Mahdihdi 24:12, Ruma 2:6.

Gazgu

¹⁹ Ka ganaghata ka ta zgu ta i Priskila, nda Akilas, nda gwal ga Unesifura[†] tani guli.

²⁰ Ta ma luwa Kwarent na Irasta. Ma luwa Miletus zlanata yu ta Trufim kul dughwanaku[‡].

²¹ Ka navata ka, ka sabi misimmisim ma kdaku fitika mazlam.

Ta ga zgu i Yubulus, nda Pudeŋsa nda Linusa, nda Klawdiya, nda inda zwanama, na gha.

²² Ka nza Mgham Lazglafta nda kagha.

Ka nza zɗakatahuda Lazglafta guli nda kaghuni demdem!

[†] **4:19** I Priskila nda Akila: Ngha ta Slna gwal ghunay 18:2. Unesifura: Ngha ta 1:16-17. [‡] **4:20** Irasta: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:22, Ruma 16:23. Trufim: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4, 21:29.

Tsgha ta Iwa Pwal ɲa Titus

Gazgu

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Lazglafta, ghunatá mnda Yesu Kristi, ɲa katanťá mnduha ɗagap Lazglafta ɲa nzakway ka ɲani, ɲa snanamťá hən ɲa vərɗaka tagha skwi ta maramatá tva nzaku ta zɗəganatá Lazglafta ya.

² ɲa nzakwa taɲ nda fatá ghən ta mutsa hafu ɲa kɗekedzen, kabga ghadaghada Lazglafta kul haɗ ta tsakalawi ta tamaftá imi ta sləmən, ma kɗaku tsi ka tsaftá ghəɲa haɗik.

³ Ka kligiŋťá Lazglafta ta gwadani ɲa mnduha ma fitik ya kumaɲ tsi nda ma mna gwadani. Tsatsi Lazglafta mnda mba mndu ta ghunaftá i'i ɲa magay.

⁴ ɲa kagha Titus*, vərɗa zwanja ɗa ma zlgħay nda ɲuɗuf ta vinda yu. Ka nza zɗakatahudi nda zɗakwa Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi mnda mba amu kawadaga nda kagha.

Mndərga nzaku ta ranťá mnda mali mataba guyata ghən

⁵ Zlagħazla yu ma luwa Kret ɲa payanata gha ta skwiha ta paɗaku. Ka zabapta ka ta gwal nɲa Igliz ma inda luwa manda ya tagħaghaf yu.

⁶ Tsa gwal dza'a zabapta ka ya ná, gwal kul haɗ gwada ta ghəɲa taɲ katsi, gwal turtuk turtuk markwa taɲ, zlgħafzlgħa ka zwana taɲ ta Yesu, ksu a sli'ɲ ta hən wu, haɗ hən ta mbrəs wu, katsi.

⁷ Mndu kul haɗ gwada ta ghəɲani katsi, kabga slna Lazglafta ta magə tsi. Má ma nza tsi ka mndu tsu'aslanjanja, ka mndu ta gufwaku ɲuɗufani, ka mndu ta ghuyaku, ka mnda ghazenzen, ma nza tsi ka mndu ta nənɓaptá mndu ma tseɗi.

⁸ Ta tsu'ay katsi ta mndu ga taɲ, ta ɗvay katsi ta maga skwi ɗina, mndu nda hanata ghən katsi, tɗukwa mndu katsi, mndu nda ghuɓa katsi, mndu ta nɲa ghəɲani katsi.

⁹ Mndu ta laviŋta ɲanatá gwada Lazglafta taɓta skwi manda va ya tagħanaf lu katsi. Tsaya dza'a kəl tsi ka pərɗafta katanťá sanlaha nda tagħanaftá skwi tɗukwa manda va ya ta raku ta hən, ɲa marananťá krughuva taɲ ta gwal ta mbəɗanaftá† gwada.

¹⁰ Kəl yu ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha gwal kul haɗ ta sna gwada da mndu, ta tsaɓaku, ta babara mnduha. Wya mal mataba gwal nda tsatsa fafaɗa taɲ na tsa gwal ta maga tsa skwiha ya.

¹¹ Ka hanafta lu ta wi ta hən, kabga ta ɓadza nzaku ma həga ga mndu hən nda tagha skwiha kul raku ɲa mndu, ɲa mutsa skwi ta tvi kul ɗinaku.

¹² Ka sana slayan mataba la Kret ta mnay na: «Tsakalawi slna la Kret, la tsuɗay hən, la yaɗi, la mahahau' hən,» ka'a.

¹³ Ta ɲa tsa mndu ya tsa gwada ya. Mantsa tama, dvanaghadvə ta hən ka ɲɗanɗa, ka ksa hən ta tva Lazglafta ɗina.

¹⁴ Dəvanagħa dva ta hən ka zlanťa hən ta sna tsa garaku ta garə la Yahuda, nda tsa zlahuha mnduha ta mbəɗanatá hul ta kahwathwata ya.

¹⁵ Nda ghuɓa inda skwi demdem ɲa gwal nda ghuɓa. Haɗ skwi nda ghuɓa da gwal kul ghuɓaku kul zlgħaftá gwada Lazglafta wu, ɗina a ndana taɲ wu, ɗina a ghunislaka taɲ wa.

¹⁶ Nda sna ɲni ta Lazglafta ka hən ta mnay, nda ta tva skwi ta magə hən ya ná, sna a hən ta Lazglafta wu, nda nza hən ka skwa mbidəy ka gwal mbrəs, laviŋ a hən ta magatá skwi ɗina ɗər ka ki'a wa.

2

Tva nzakwa mnda zlgħay nda ɲuɗuf

¹ Wya skwi dza'a kagha magay: ɲavanja ka tagħa ka ɲa mnduha ta hyahya skwi ta ghəɲa ɗina.

² Ka mna ka ɲa la galata mndu, ka nzata hən nda hanatá ghən ka gwal nda ra vla glaku ɲa taɲ, ka gwal nda vərɗa ghunislak da hən, nda zlgħay nda ɲuɗuf tɗukwa, nda vərɗa ɗvu, ka nzata hən ka gwal ksa ɲuɗuf guli.

* 1:4 Tit: Nɲa ta 2 La Kwareɲt 8:23, Galat 2:3, 2 Timute 4:10. † 1:9 Aya 6-9: Gray nda Timute 3:2-7.

³ Mantsa ka ka da mnanatá la galata mi'aha guli, ña magay tañ ta ñerma skwi manda ya ta zdaganatá Lazglafta. Yaha hən da tsa mndəra mndu, yaha hən da ghuyaku, ka tagha hən ta skwi dīnadīna ña sanlaha.

⁴ Mantsa ya tama dza'a kəl hən ka taghanaftá daghala mi'aha ta dva zə'alha tañ nda zwana tañ,

⁵ nda tva ndanu tdukwa, ta hən. Ka nza-kwa hən ka gwal nda ghuḅa. Ka ñanata hən ta həga tañ dīna. Ka nzakwa hən ka ñerma mi'aha. Ka sna hən ta gwada da zə'alha tañ. Mantsa ya ka hən da magay kada kwala lu ta vza rutsak ta gwada Lazglafta.

⁶ Ka mnanata ka ta zwana duhwalha guli, ka hananata hən ta hən

⁷ ma inda skwi. Kagha guli, ka maga ka ta skwi dīna ña nghay tañ ta kagha, ña ksay tañ ta sada gha. Nda ñuduf turtuk káka tagha skwi ta taghə ka ña tañ. Yaha ka da tsaḅaku.

⁸ Hyahya gwada káka mnay, ña ksutani ta gwal mbaḅanaftá gwada ka hula kada kwala hən mutsaftá vzaftá rutsak ta amu.

⁹ Ka mnanata ka ta la vu'aha guli, ka sna hən ta gwada da danahəga tañ ma inda skwi. Ka maganata hən ta skwi dza'a zdanaftá ñuduf ta hən. Yaha hən da mbaḅawi nda hən guli.

¹⁰ Yaha hən da kasañtá skwiha tañ. Ñerma skwi ka hən da magay katək, kada grafta danahəga tañ kazlay: Tudukwa mnduha hən kə'a. Mantsa dza'a kəl mnduha ka ghuba tsa skwiha ta taghə mu ta ghəña Lazglafta mnda mba amu ya.

Mbanafta Lazglafta ta mnduha ma dmakwa tañ

¹¹ Dina ka magay mnduha Lazglafta ta tsa skwiha mnə yu ya, kabga maraṅmara Lazglafta ta zdakatahudani ta nzakway ka dzubaya mbaku ña inda mnduha demdem, ña mutsay tañ ta mbaku.

¹² Tsa zdakatahudi vlama Lazglafta ya, ta taghamatá kwal kul mbəḅglanatá hul, ña kwal kul maməḅəltá skwa ghəña hadik, ña nzay mu ta nzakwa mu ma na ghəña

hadik na nda hanatá ghən, nda maga skwi tdukwa, nda sna gwada Lazglafta,

¹³ ma na nzakwa mu ta kzla ñerma fitik faf mu ta ghən tida dza'a maravata glakwa Lazglafta dagala, ta nzakway ka Yesu Kristi mnda mba amu ya,

¹⁴ ta vlatá ghənani ka mtuta ma vla mu ña varagamapta ma dmakwa mu, ña nza-kwa mu ka gwal nda ghuḅa ta kəmani, kada nuta mu ka mnduhani ta mama maga ñerma* slnaha inda fitik.

¹⁵ Mantsa ya káka da taghanaftá hən. Ka vlanṅta ka ta mbraku ta hən. Ka dvanaghata ka ta gwal kul sna gwada nda inda mbraku ya vlagha Lazglafta. Yaha mnduha da hərtəta ta kagha.

3

Nzaku ta ranṅta mnda zlgħay nda ñuduf

¹ Havanakhava ta gwal zlgħay nda ñuduf, ka hanaganata hən ta ghən mista mghamha* nda ya da la ñumna ka maga hən ta skwi ta mnanata lu ta hən.

² Mnanamna ta hən, yaha hən da mna ghwadaka skwi ta mndu, nda zdaku ka hən nzaku nda mndu. Ka gwal dzra nzaku ka hən, leḅtekwa ka hən nzata nda inda mndu,

³ kabga si ka rgha dər amu ghalya, had mu si ta sna gwada da mndu wa. Si nda zada mu, ka nzaku mu ka vu'a maga ghwadaka skwi nda hara'u ta iri. Ta nzaku nda sidi kawadaga nda ghudzaku mu ta nzaku, prək má ka mbida amu. Ta husaṅhusa amu ta mnduha, ta husamahusa mnduha guli.

⁴ Ama, manda maraṅta Lazglafta mnda mba amu ta zdakwani nda dva mndani katakata,

⁵ ka mbamaftá tsi. Vəl magata mu ta skwiha tdukwa a wu, hidahida tawa tsi ta amu, ka ghubimistá mbrakwa Sulkum nda ghuḅa,† kəl mu ka mutsaftá lfida yaku.

⁶ Tsa Sulkum nda ghuḅa ghunaga Lazglafta nda ma Yesu Kristi ya ta ndəghanaftá ñudufa mu.

⁷ Mantsa ya kə'a zdanṅtahudī ka namafta ka ñerma mnduha ña mutsay mu ta hafu ña kḅekedzeñ ya faf mu ta ghən tida.

* **2:14** Gray nda Zabura 130:8, Izekiyel 37:23, Sabi 19:5, Vrafta ta zlahu 14:2, 1 Piyer 2:9 Ifesuha 2:10. * **3:1** Gray nda Ruma 13:1, 1 Piyer 2:13. † **3:5** Gray nda Yuhwana 3:5.

⁸ Vərda skwi na gwađa ta mnə yu na.

Ka gđata ka ta mna tsa gwađa ya ka nđanđa ɲa mnduha, kada maga gwal zlgħay nda ɲuduf ta ɲərma skwiha inda fitik. Tsa ya vərda skwi ta kata mnduha.

⁹ Tsaghutsa ta vgha nda zlərdutawi ka bətbət ta ghəɲa gwađa ta mbəda mndəra mndu‡ nda ya nda gwađa ta ghəɲa zlahə Musa. Had'hayhaya tsa skwiha ya wu, kata a ta mndu wa.

¹⁰ Ka mamu mndu ta kladamtá daga vgha da taba gwal zlgħay nda ɲuduf katsi, ka dvanaghata ka karaku. Ka ta zlan a tsi tahula dvəglanaghata gha ka mahis§ wu, ka zliɲta ka ta tvani.

¹¹ Mndərga tsa mndu ta daga mndu mantša ya ná, nda sna kazlay: Nda zađa yu ma tvi kə'a. Ta kəma ta kəma ta dza'a tsi nda maga dmaku, nda má dzvudzvani ksuvuta tsi ta ɲani.

Hidaku vlan lu ta Titus

¹² Ka ghunadapghuna yu ta Artimas ka Tisik a tsi katsi, ka saba ka misimmisim slidighata ma Nikwapwalis, kabga hada dza'a za yu ta fwaka da, ka yu ndanapta.

¹³ Ma fitik dza'a sli'afta i Zenas mnda tsa guma nda Apwalus ma Kret ka sli'i ya, ka katanɲa ka ta həɲ, da htugudunɲta skwi ta həɲ ma tvi.

¹⁴ Dina ka taghanaftá gwal zlgħay nda ɲuduf manda amu ta ɲavata ka maga skwiha dīnadīna, ɲa katanɲa tan ta gwal htaghū skwi da həɲ, kabga dza'a mutsay həɲ ta nisəla tan.

Ga zgu ɲa kdīɲta

¹⁵ Ta ga zgu inda gwal kawadaga nda i'i ɲa gha, ka ganaghata kagha guli ta zgu ta inda graha u ma zlgħay nda ɲuduf.

Ka nza zdakatahuda Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

‡ 3:9 Ngha ta 1 Timute 1:4. § 3:10 Gray nda Mata 18:15-17.

Tsgħa ta lwa Pwal ña Filimuj

Ga zgu

¹ I'i Pwal Tsam lu ma gamak ta ghəña vəl maganata da ta slna ta Yesu Kristi*, kawadaga nda zwanjama mu Timute ñni ta vindagħafta, a gra Filimuj ta nzakway ta gwa ghəñ nda añni ma mndərga na slna na.

² Ta ga zgu ñni ña mukuma mu Apiya nda Artipus† ya ta wda slna Lazglafta manda añni guli. Ta ga zgu ñni guli ña pđakwa sanlaha ma Igliz ta tska vgha ma həga ga ghuni ka maga du'a.

³ Ka nza zdakatahuda Lazglafta Da nda Mghama mu Yesu Kristi ta ghəña ghuni. Ka vlaghunata həñ ta zdaku.

Rfay Pwal ta Lazglafta ta ghəña Filimuj

⁴ Inda fitika magay da ta du'a, ta kulay yu ta hga gha, ka rfa Lazglafta ta ghəña kagħa,

⁵ kabga snidighasna na zlgħay ya zlgħaf ka ta Mghama mu Yesu Kristi, nda đvuta ya đvu ka kahwathwata ta gwal zlgħay nda ñuduf.

⁶ Ta maga du'a yu da Lazglafta ka maravata pghatá ghəña na zlgħay nda ñuduf nda gwa u mida na, nda ma slna u. Mantsa, ka zlagapta ñərma skwi ta kumə ñni ta magata għa ña Kristi bđanay ta dađi.

⁷ Zwanjama da, mndərga tsa đvu ta đvu ka ta gwal zlgħay nda ñuduf ya ná, vlihavla ta rfu, ta ufiha ta vgha guli, kabga đvuđva ka ta gwal zlgħay nda ñuduf, ka mbanaftá həñ.

Ndəba dzva Pwal da Filimuj ña tsu'aftá Unesima

⁸ Añ mndani, má si slagħusla yu ma nzakwa da ka ghunata mnda Kristi, má ña mnagħatá tva skwi ma ña magay għa đina.

⁹ Ama dzvu ta ndəbu yu da kagħa nda ma đvu. I'i Pwal ya, glata mndu yu guli, wana ndanana tsamtsa lu ta i'i ma gamak, kabga maganata da ta slna ta Yesu Kristi.

¹⁰ Ta ndəba dzvu yu da kagħa ta ghəña zwanjama da Unesima ya mutsaf yu ma Kristi, ma na nzakwa da ma gamak na.

¹¹ Wya si had hayhayani da kagħa ghalya wa. Ndana tama, dza'a katay ta kagħa nda i'i tani.

¹² Wya yu ta ghunədagħapta, ya hara da ya.

¹³ Si má ta kumay yu ta ñaghuta tavata i'i hadna ma na nzakwa da tsam lu ma gamak ta ghəña Lfida Gwada, má ña magihatá slna ma vla għa, ya má da đawu yu ta magihata għa.

¹⁴ Tsaw tama ná, laviñ a yu ta magay ga ghəñ ga ghəña da kul snanata yu da kagħa wu, ba má da kagħa katsi sabi da nzakw tsa zdakwa għa ya ka mbla kagħa.

¹⁵ Ba kada vrəglavafta nzakwa ghuni ña kđekedzeñ ká skwi nda Unesima kəl tsi ka dgata vgha nda kagħa ña fitik kwitikw.

¹⁶ Ndanana ná, ta ka vu'a a nzakwani wu, mal tsatsi ka vu'a, nda nza ka zwanjama mu tegedteged. Đvuđva i'i, kagħa yeya dza'a kwal kul đvafta rki. Mnda səla ya, zwanjama għa ya guli ma Kristi.

¹⁷ Ka si klafkla ka ta i'i ka gra għa katsi ná, ka zlgħafta ka manda skwi vərda i'i ta zlgħə ka.

¹⁸ Ka si mamu dmaku mataba ghuni, nda ya ka mamu skwa għa da tsi, da i'i đawa ka.

¹⁹ I'i Pwal, ta vindafta nda dzva da yu, dza'a play yu, dməña da kagħa ma zlgħa nda ñuduf a skwi ta kumə yu ta mnay guli wa.

²⁰ Mantsa zwanjama da, ta ndəba dzvu yu da kagħa ma hga Mghama mu, ka lđihata ka ta ñudufa da ma guyatá vgha u ma Kristi.

²¹ Ta vindi yu ta na đelewer na ná, nda sna yu kazlay: Dza'a magihamaga ka ta skwi ta đawu yu da kagħa, nda sna yu guli dza'a magamaga ka ka malagħutá ya mna yu kə'a.

²² Mantsa, ta đaway yu ta payidifta għa ta dzuguvi guli. Ta grafta yu ná, dza'a tsu'aftsu'a Lazglafta ta du'a ghuni ña vlihatani ta tvi ña đhadagħata da da kaghuni.

Ga zgu ña dza ghəña gwada

²³ Ta ga zgu Ipafras‡ ña għa, ya tsam lu ma gamak kawadaga nda i'i ta ghəña maganatani ta slna ta Yesu Kristi.

* 1:1 Ngha ta ayaha 13, 22 nda 23. † 1:2 Ngha ta Ruma. 16:5. ‡ 1:23 Ipafras: Ngha ta Kwalasuha 1:7, 4:12.

²⁴ Ta ga zgu i Markus nda Aristarkus nda Demaska nda Lukwa, gwal ta ksə ηni ta slna§ kawadaga da həη, ηa gha guli.

²⁵ Ka nza zɔakatahuda Mghama mu Yesu Kristi nda kaghuni.

§ 1:24 Markus: Ngha ta 2 Timute 4:11, Aristarkus: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, 27:2, Kwalasuha 4:10. Demas: Ngha ta Kwalasuha 4:14, 2 Timute 4:10. Lukwa Ngha ta Kwalasuha 4:14, 2 Timute 4:11.

Tsgha ta lwi ŋa La Hebru

Gwadgamata Lazglafta nda ma Zwanjani

¹ Manda ghalya ná, nda kɗa fitika Lazglafta ta gwadganatá dzidziha mu nda ta tvi kavghakavgha nda ma wa la anabi.

² Ama ndanana, nda ma Zwanjani ta gwaɗa Lazglafta ta gwaɗa nda amu. Ma fitika zlagiginɗa Lazglafta ta ghəŋa haɗik* ná, nda tsa Zwanjani ya zlagiginɗ tsi. Tsa Zwanjani ya guli fanagha tsi ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

³ Tsa Zwanjani ya ta mara glakwa Lazglafta. Manda va nzakwa Lazglafta ya ná, manda va tsaya nzakwa tsatsi guli. Nda ma mbrakwa gwadani ŋanata tsi ta inda skwi ta ghəŋa haɗik. Tahula kɗiŋtani ta magatá slna ghuɓiŋtá dmakwa mnduha, ka nzatá tsi ta luwa nda ga zeghwa Lazglafta† ya ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

Mal Yesu ka inda duhwalha Lazglafta

⁴ Mantsa ya kəl tsa Zwanjani ya ka malaghutá duhwalha Lazglafta, manda va hgu ya vlanɗ tsi ka malaghutá ŋa tanɗ ya.

⁵ Haɗ duhwala Lazglafta ya ta kɗa walanɗa Lazglafta ta mnanata kazlay: «Kagha ná, Zwanjani ɗa ka, nda nza yu ka Da gha daga gita» kə'a wa.

Haɗ ya guli ta kɗa walanɗa tsi ta mnanata kazlay: Dza'a nzakway yu ka Da gha, dza'a nzakway kagha ka Zwanjani ɗa‡ kə'a guli wa.

⁶ Sana skwi guli, ma fitika dza'a Lazglafta ghunagatá kɗakwa Zwanjani da ghəŋa haɗik, ka'a mantsa:

«Ka tsəlɓa inda duhwalha Lazglafta ta tsəlɓu ŋani,» ka'a.

⁷ Ama wya ka'a mnata ta ghəŋa duhwalani: «Gwal ksihatá slna hahəŋ, ŋa nanaftá həŋ manda falak,

ŋa nzakwa tanɗ manda ghanika vu,» § ka'a.

⁸ ŋa Zwanjani ya, wya ka Lazglafta mnata ta ghəŋani:

* **1:2** Ngha ta Yuh. 1:3. † **1:3** Ngha ta Zab 110:1. ‡ **1:5** Ngha ta Zab 2:7 nda 2 Sam. 7:14. § **1:7** Aya. 6:7. Vrafta ta zlahu 32:43 nda Zab 104:4. * **1:9** Aya. 8:9. Ngha ta Zab 45:7-8. † **1:12** Aya. 10:12. Zab 102:26-28. ‡ **1:13** Ngha ta Zab 110:1.

«Dughurukwa ga mghama gha Lazglafta ná, nda nza ŋa kɗekedzen. Dafa ga mghama gha ná,

nda nza ŋa ga mgham ta ghəŋa mnduha nda tvi tɗukwa.

⁹ Skwiha tɗukwatɗukwa ta zɗagaghatá kagha,

ɗva a kagha ta ghwaɗaka skwiha wa.

Tsaya kəl Da gha Lazglafta ka pghaghaghatá rɗa zɗaghaftá ŋuɗuf,

ka ɗvutá tsi ta kagha ka malaghutá graha* gha,» ka'a.

¹⁰ Ka'a guli:

«Kagha ná, Mgham ka.

Ma zraftani, kagha ta magaftá ghəŋa haɗik.

Luwa guli ná, magatá slna dzva gha ya.

¹¹ Inda tsa skwi ya ná, dza'a hərədu hərəda həŋ.

Ama kagha ná, nda nza kagha ŋa kɗekedzen.

Tsa haɗik ya nda luwa tani ná, dza'a haluhala həŋ manda halakwa lgut.

¹² Manda ya ta mbsafta lu ta lgut ya, manda tsaya dza'a mbsafta ka ta həŋ.

Dza'a mbəɗavafmbəɗa həŋ, manda ya ta mbəɗavafta lgut.

Ama kagha, manda va tsa nzakwa gha ya ná,

manda va tsaya ka, haɗ kɗavakta† nzakwa gha wa.»

¹³ Ta walanɗ a Lazglafta ta mnanatá ya ɗər turtuk mataba duhwalhani kazlay:

«Sawi nzata nda ga zeghwa ɗa, dza'a pghapgha yu ta ghumaha gha ŋa nzakwa tanɗ ka skwata pgha səlaha‡ gha» kə'a wa.

¹⁴ Duhwalha Lazglafta ná, sulkumha ta maganatá slna ta Lazglafta, ta ghwanu lu ta həŋ ŋa katantá gwal ta nzakway ŋa mutsa mbaku ya.

2

Mbaku ta fərtuta katakata

¹ Tsaya tama ná, nda ra ka sganaghata mu ta maga ɗasuwa nda skwi ya snanɗ mu, kada kwala mu ta zwaɗuta ma tvi.

² Tsa gwada si ta mnə duhwalha Lazglafta* ghalya ya ná, nda mbra nza-kwani. Inda gwal ta kwal kul klaftá tsa gwada ya ka gwada, ka kwalaghutá snata ná, mutsafmutsa hən ta guma ya ta ranťa hən.

³ Ka si mantsa ya tsi, waka amu dza'a ndapta ma tsa guma ya, ka si kwalaghuk-wala mu ta tsa glakwa glakwa mbaku ya tama? Wya tiñəl Mgham Yesu ta mna tsa gwada ta mbaku ya tama, ka sgamaghatá gwal ta snanťa tsa gwada ya guli kazlay: Kahwathwata tsa gwada ya kə'a.

⁴ Ka nlanaghatá Lazglafta kaghənani guli ta tsa gwada tan ya, nda ma maga njzlaha, nda ma skwiha ka mandərmimi,† nda mazəmzəmha kavghakavgha. Dəganafha Sulkum nda ghuḅa ta slna ta mnduha ḅa maga skwiha kavghakavgha manda ya kumanj tsi guli.

Mndu ya ta hla mnduha da mbaku

⁵ Mantsa ya ná, duhwalhani a vlanj Lazglafta ta ga mgham ta ghənja zamana ta sagha ta mnə mu ya wa.

⁶ Katək ná, wya ka sana mndu vindafta ma deftera Lazglafta:

«Sanawu mndu ka ka ní Lazglafta kəl ka ka havapta ka tsatsi.

Sanawu mnda səla kəl ka ka nghapta ka tsatsi na?

⁷ Anj mndani, vraganavgha ka gudzekw ḅa fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta.

Tahula tsa, ka fanaghatá ka ta glaku nda sgit.

⁸ Ka vlanťa ka ta ga mgham‡ ta ghənja inda skwi demdem,» ka'a.

Ka vlanťa Lazglafta ta ga mgham ta ghənja inda skwi, ka lu ya ná, had sana skwi kul had tsi ta ga mgham ta ghənani nda tsaya wa. Anj mndani, ta ngha a mu karaku kazlay: Ta gay mndu ta mgham ta ghənja inda skwi kə'a wa.

⁹ Tsa mndu vragana lu ḅa fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta ta nzakway ka Yesu ya nghanj amu. Ka vlanťa Lazglafta ta glaku, nda sgit ta ghənja vəl mtutani,

ka ghuytá danwa. Mantsa ya tama, ma zdakatahuda Lazglafta ná, ka ḅa inda mndu danťa tsi ta mtaku.

¹⁰ Inda skwi ná, Lazglafta ta magafta. Ka ḅani nzakwani guli. Mantsa, ka dvaftá Lazglafta ta payaftá Yesu nda ma ghuya danwa ya ghuyə tsi, kada mutsafta ndəghata mnduha ta nzaku ka zwanani, ḅa hlalni ta hən da glakwani. Yesu tsa mndu dza'a hla hən da mbaku ya.

¹¹ Tsa mndu ta ghuḅa mndu ya nda tsa gwal ghuḅinj lu ya tani ná, ma da turtuk hən. Tsaya tsa kwal hula ksantá Yesu ka hga hən ka zwanamani ya. Ka'a nda Lazglafta mantsa:

¹² «Dza'a mnanj mna yu ta hga gha da zwanama da.

Dza'a zləzlvay yu ta hga gha mataba tskata mnduha,§» ka'a.

¹³ Ka'a guli mantsa:

«I'i ná, nda fa ghənja da dar ka ḅa Lazglafta,» ka'a.

Ka'a guli na:

«Wana yu kawadaga nda zwaniha ya vliha* Lazglafta,» ka'a.

¹⁴ Tsa zwaniha mnə tsi ya ná, mnda səla hən demdem. Ka nutá Yesu ka ghənani guli ka mnda səla manda va hahən, kada lavinjta tsi ta mtuta, ḅa nanatá halaway ta ḅanatá mbrakwa mtaku ya, ka mbegi.

¹⁵ Mantsa ya magata Yesu, ḅa zlu'agaptá hən ta gdáta ta nzaku ma zlənja mtaku ya ta ninťa hən ka vu'ani ya.

¹⁶ Mantsa ya nzakwani, duhwalha Lazglafta a sa tsi da katanťa wa. Zivra Abraham† ya sa tsi da katanťa.

¹⁷ Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka nutani ka gra vgha nda zwanamani, kada nzakwa tsi ka mali ta ghənja gwal ta dra skwi ḅa Lazglafta. Tsatsi ná, dagala tawa hidahida da tsi, ḅərma ya ma slna Lazglafta, ḅa platá dmakwa mnduha.‡

¹⁸ Ndanana tama, lavinjlava ta katanťa gwal ta dzəghu halaway, kabga dzghanj dzgha lu ta tsatsi ka ghənani, ka ghuyanaptá danwa.

* 2:2 Duhwala Lazglafta si ta kla lwa Lazglafta ghalya Slna gwal ghunay 7:53. † 2:4 Ngha ta Markus 16:17-18, 20, 5:12. ‡ 2:8 Aya. 6:8. Ngha ta Zabura 8:5-7. § 2:12 Ngha ta Zabura 22:23. * 2:13 Ngha ta Isaya 8:17, 18. † 2:16 Ngha ta Isaya 41:8-9. ‡ 2:17 Ngha ta Livitik. 4:20, 26, 35 nda 16:6, 10, 11.

3

Yesu mali ta ghəŋa Musa

¹ Mantsa tama zwanama, kaghuni gwal hgaŋ Lazglafta ŋa nzakw ka ŋani, fafwa ndana ghuni ta Yesu ghunatá mnda Lazglafta, ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya. Tsatsi tsa zlgħaf mu ta mnə mu baŋluwa ya.

² Yesu ná, Lazglafta ta zbafta ŋa maga tsa slna ya. «Ka nzaku tsi ka ŋərma mndu ma tsa slna ya, ma nzakwani da Lazglafta manda va ŋa Musa, ma magayni ta slnani ŋa inda gwal ma həga Lazglafta* ya.»

³ Mal mndu ta ba həga ta vlanŋa lu ta sgit ŋani, ka vərda tsa həga ya. Mantsa ya ná, dīna ka vlanŋá glaku ta Yesu ka malaghutá ŋa Musa.

⁴ Inda həga ná, mndu ta bafta. Mndu ta baftá inda skwi guli ná, Lazglafta ya.

⁵ Musa ná, ŋərma mndu ya ma slna si ta magə tsi ma inda həga Lazglafta. Slənani ná, mnanaŋtá mnduha ta skwiha má dza'a mnə Lazglafta ya.

⁶ Kristi ná, zwaŋ ta nzanaghata ta ghəŋa həga ya. Amu tsa həgani ya, ka gdanagda mu ta ŋanatá zlgħay nda ŋudufa mu, ka ghərɓay mu ta ghərɓaku ma fatá ghəŋa mu.

Mbi'a vgha fana Lazglafta ta mnduhani

⁷ Tsaya tama kəl Sulkum nda ghuɓa ka mnay kazlay:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,

⁸ yaha kuni tənanaftá ghəŋa ghuni manda ŋa dzidziha ghuni,

ta sli'anaftá gwada ma fitika dzəghaŋta taŋ ta Lazglafta ma mtak ya.

⁹ Ka Lazglafta ná, kulam nda nghanŋa taŋ ta ŋərma skwi magə yu ŋa taŋ ma vaku fwaɗ mbsak ná,

ka dzəghihatá hən.

¹⁰ Tsaya tama kəl yu ka gaftá sidi nda hən.

Ka yu mantsa:

“Ta dza'a ta kəma ta kəma hən nda ghwadaka ndanu,

sna a hən ta skwi ta kumə yu da hən wa.”

¹¹ Ma tsa gatá sida da ya ná, wadawada yu,

had hən dza'a walaŋtá lami da tsa vla mbi'a† vgha payanaf yu ta hən ya wa,» ka'a.

¹² Dasuwa ka kuni zwanama da, yaha ya dər turtuk mataba ghuni da nzata nda ghwadaka ŋuduf ka zlanavatá Lazglafta ta vla hafu ya.

¹³ Ta hgaŋ Lazglafta ta kaghuni «gita» guli. Mbruvuswa vgha ghuni inda fitik, kada kwala dmaku nanaghatá kaghuni, da tənanaftá ya dər turtuk ma kaghuni ta ghəŋ.

¹⁴ Amu ná, graha Yesu Kristi mu ka ŋanaŋa mu his his dzvu ta kahwathwata fatá ghəŋ ya mutsaf mu daga taŋtaŋ ya.

¹⁵ Wya ka lu mnata daga ghalya:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,

yaha kuni tənanaftá ghəŋa ghuni, manda ŋa dzidziha ghuni ta sli'anaftá gwada nda tsi‡ ya.»

¹⁶ I wa tsa mnduha ta snaŋtá lwa Lazglafta ka sli'anaftá hən ta gwada nda tsi ya na? Tsa gwal ta sabə ta hadika Masar hlagap Musa ta hən ya a ra?

¹⁷ Ta ghəŋa i wa ta ga Lazglafta ta sidi ma tsa vaku fwaɗ mbsak ya guli na? Ta ghəŋa tsa gwal ta gatá dmaku ka rwutá hən ma mtak ya a ra?

¹⁸ Na i wa wadata tsi kazlay: Had hən dza'a walaŋta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf tsi ta hən ya wu kə'a ya na? Na tsa gwal ta sli'anaftá§ gwada ya a ra?

¹⁹ Nda ngha mu ná, traptra ta hən ta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf lu ta hən ya, kabga kwalaghuta taŋ ta zlgħafta.

4

¹ Tshala tamafta Lazglafta ta imi ta sləmən kazlay: Dza'a laviŋlava kuni ta lami da vla mbi'a vgha ya payaghunaf yu kə'a ya, dasuwa ka kuni tama, da pɗaghutá sani dər turtuk mataba ghuni ka kwal lami.

² Guli ná, mnamamna lu ta Lfida Gwada manda va ya mnana lu ta dzidziha mu ghalya. Ama katanŋa tsa gwada mnana lu ta hən ya dekdek wa. Manda snaŋta taŋ ta tsa gwada ya, ka kwalaghutá hən ta zlgħafta nda ŋudufa taŋ.

* **3:2** Ngha ta Mbsak 12:7 nda skwi ya vindin lu mistani ŋa ŋanata. † **3:11** Aya 7-11, Zabura 95:7-1. ‡ **3:15** Zabura 95:7-8, manda ya mnaf gwada Grek ŋa ghalya mnafta lu. § **3:18** Aya 16-18: Ngha ta Mbsak 14:1-35. Aya 18: Zabura 95:11.

³ Amu gwal ta zlgħaftá tsa gwada ya dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha ya. Ka Lazglafta mnata na:

«Wadawada yu ma gatá sida da:
Dza'a nghay yu ka waka həŋ dza'a lami da
tsa vla mbi'a vgha* si payanaf yu ta
həŋ ya,» ka'a.

Anj mndani, kdīŋkda ta magatá slna daga ma zrafta ghəŋa hadik.

⁴ Ka lu mnata ma sana vli ma deftera Lazglafta ta ghəŋa mandəfáŋa fitik na: «Badu mandəfáŋa fitik mbi'apta Lazglafta ta vghani ma inda slnani†,» ka'a.

⁵ Ka'a guli manda va ya ghada tsi ta mnata na: «Had həŋ dza'a walaŋtá lami da tsa vla mbi'a vgha‡ ya si payanaf yu ta həŋ ya wu,» ka'a.

⁶ Tsa gwal ta sŋaŋta taŋtaŋ ta tsa Lfida Gwada ya ná, lamə a həŋ wu, kabga kwalaghuta taŋ ta sŋanatá gwada Lazglafta. Tsaw nda ghada fata Lazglafta kazlay: Dza'a lamla sanlaha kə'a guli.

⁷ Tsaya tama kəl tsi ka tsəglafatá sana fitik ta nzakway ka «gita». Di'ŋ fitik tahula tsa, ka mniginjá tsi ta tsa gwada ya nda ma wa Dawuda, ta slanaghata lu ta vindatani:

Gita, ka sŋaŋsna kuni ta lwani,
yaha kuni da təŋanaftá ghəŋa§ ghuni kə'a ya.

⁸ Ka si má va 6hadanam 6ha Dzesuwa ta həŋ da tsa vla mbi'a vgha* ya ná, má mnəgla a Lazglafta ta gwada ta tsa sana fitik ya wa.

⁹ Tsaya tama ná, ta mamu tsa mbi'a vgha ya ŋa mnduha Lazglafta manda va tsa fitika mbi'a vgha badu mandəfáŋ ya.

¹⁰ Mndu ya ta lami da vla mbi'a vgha ya payaf Lazglafta ya ná, ta mbi'a vgha tsatsi guli ma ŋani ma slna manda mbi'apta mbi'ap Lazglafta ma ŋani ya guli.

¹¹ Tsaya tama ná, ŋavamaŋa ka lama mu da tsa vla mbi'a vgha ya. Dasuwa ka mu da kwalaghutá mu ta sŋanatá gwada Lazglafta, manda tsa ŋa dzidziha mu ya.

¹² Gwada Lazglafta ná, nda hafu mida, mbrumbra katakata guli. Zuza ka malaghutá wa limay his his. Lavinlava ta zlagadamta da ŋuduf, nda vla nzugu tani

dikw da dūdzi. Nda sna ta dgaptá skwi ta daslu mndu, nda skwi ta ndanu tsi tani.

¹³ Had sana skwi ta difaghuta ta wa ira Lazglafta wa. Nzidid həŋ demdem ta wa irani. Nda ngha irani ta inda skwi demdem. Dza'a mnay mu ta inda skwi ta kəmani.

Yesu mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta

¹⁴ Tsəhala mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta hemanata, ta nzakway ka Yesu Zwaŋa Lazglafta, ta 6hadafta ta luwa da Lazglafta ya, sladaf-maslada dar ta zlgħay nda ŋudufa mu.

¹⁵ Mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya nda hta mbrakwani ka su'a skwi kawadaga nda amu ma hta ta mbrakwa mu a ŋa amu wa. Katək ná, dzghaŋdzgha lu ta mala mu ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta manda va amu, ama ga a tsatsi ta dmaku wa.

¹⁶ Ka si mantsa tsi tama, gavanamava-gava nda fatá ghəŋ ta Lazglafta, tsatsi ta vla zdakatahudi, ŋa tawatani ta hidahida ta amu, ŋa vlamatani ta zdakatahudani ŋa katamata ma fitik ya nda ra.

5

¹ Inda mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ná, mataba mnduha zabapta lu. Slna taŋ ná, ŋa maganatá slna ta Lazglafta da manaka taŋ ya, ŋa vla skwi nda pla ghəŋ ŋa Lazglafta ta ghəŋa dmakwa mnduha.

² Tsa la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya ná, nda sna hahəŋ ká həŋ dza'a maga skwi dina ŋa gwal kul sŋaŋtá maga skwi dina, ta maga dmaku, kabga wanafwa skwiha ta hta mbraku ta tsatsi guli.

³ Tsaya tama dza'a kəl tsatsi ka pla ghəŋ ŋa Lazglafta, ta ghəŋa dmakuhani*, ta ghəŋa dmakuha mnduha yeya a wa.

⁴ Had mndu ta klaftá tsa glaku ŋa nzaku ka mali ta ghəŋa gwal maga slna Lazglafta ya ka fanaghatá ghəŋani wa. Lazglafta ta hgaŋta manda ya hgaŋ tsi ta Haruna.

⁵ Manda va tsaya Kristi guli, tsatsi a ta fanaghatá ghəŋani ta nzaku ka mali ta

* 4:3 Ngha ta Zabura 95:11. † 4:4 Zrafta 2:2. ‡ 4:5 Zabura 95:11. § 4:7 Zabura 95:7-8, manda ŋa gwada Grek ŋa ghalya mnaf ta lu. * 4:8 Ngha ta Vrafta ta zlahu 31:7, Dzesuwa 22:4. * 5:3 Ngha ta Levitik 9:7.

ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta wu, ama Lazglafta ta nzakway ka Da ta mnay ɲani kazlay:

Kagha ná, Zwanja dá ka,
nda nza yu ka Da gha gita kə'a.

⁶ Ka'a ta mnay ma sana vli guli na:

«Kagha mali ɲa kdekedzen ta ghəŋa gwal ta ksa slna Lazglafta,
manda ɲa Melkisedek[†] ya,» ka'a.

⁷ Ma fitika nzakwa Yesu ma ghəŋa hadik ná, ka magə tsi ta du'a ka taw ka ɲdanɗa da Lazglafta ta laviŋtá mbanafita ma mtaku[‡]. Ka snanata Lazglafta ta ghəŋa vəl hananatani ta ghəŋani.

⁸ Kulam nda nzakwani ka Zwanja Lazglafta ná, ka sutá tsi ta duni, kəl tsi ka snaŋta kazlay: Snatá gwada ná, skwi nda bla ya kə'a.

⁹ Manda kdɪŋta Lazglafta ta dzanaghatá ghəŋa skwi ya kumaŋ tsi nda ma tsatsi, ka nzaku tsi ka mndu ya ta mba inda gwal ta snanata gwadani, ɲa nzakwa taŋ nda hafu ɲa kdekedzen.

¹⁰ Ka fatá Lazglafta ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta manda ɲa Melkisedek.

Dasuwa ka kuni da zlanɗa kuni ta zlghay nda ɲuduf

¹¹ Mamu skwi dagala ɲa mnay ta ghəŋani, tsaw nda bla tsislay ɲa ghuni, kabga la a da sləmənja ghuni wa.

¹² Nda kda fitik má prək ka nzakwa ghuni ka gwal taghanatá skwi ta sanlaha, kabga nda kda fitika ghuni ta tagha skwi, ama ta sna a kuni wa. ɲa sləglavapta nda sla vgha ka taghəgəлта ɲa ghuni ta va tsa skwiha ma gwada Lazglafta taghu kuni daga taŋtaŋ ya. Ta sna a kuni karaku ta za skwa zay ta zə la galata mndu wu, manda zwan ta ghuva tata sa u'a ya kuni.

¹³ Mndu tata zba sa u'a ná, ta ka zwan ta ghuva tsaya ma mndu. Ta sna a tsa mndu ya ta skwi tdukwa[§] wa.

¹⁴ ɲa galata mndu na skwa zay taŋtəŋa ta gdata hən ta zay, ka slavaptá hən ka tagha dganatá skwi dɪna, nda ya kul dɪnaku, ɲa magay taŋ ta skwi dɪna.

6

¹ Mantsa ya tama, zluŋmazla ta hamata zwana tagha skwi ya ta taghə mu ta ghəŋa Kristi, mbadma ta ghəŋa tagha skwa gwal nda ndəha. Ma laghu mu vrəglafita ta ghəŋa dughwanja skwi ta nzakway ka: Gwada ta ghəŋa pla dmaku, ɲa zlanɗa mnduha ta maga slnaha ya ta kla hən da Zadaku, nda gwada ta zlghaftá Lazglafta nda ɲuduf,

² nda gwada ta batemha, nda gwada ta fa dzvu ta ghəŋa mndu, nda gwada ta sli'agapta ma mtaku, nda gwada ta tsatá ghəŋa guma ɲa dekdek ya.

³ Zluŋmazla ta tsahaya, mbadma ta kəma ta kəma. Wya skwi ɲa magay mu nda kumay Lazglafta.

⁴ Skwi ɲa snaŋta mu na: Nda bla ma mnduha ya si tsuwadakanaf tsuwadaka Lazglafta, gwal ya ta tapanatá skwi ya vla Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá Sulkum nda ghuɓa ma ɲudufa taŋ,

⁵ gwal ya si ta danɗa zdakwa gwada Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá mbraku ya ta nzakway ka ɲa zamana ta sagha,

⁶ ta zləmbuta ka vrəglamta da nzakwani ghalya ná, nda bla ka vrəglakta taŋ da pləgəltá dmakwa taŋ. Zlənəglafzlanja hən ta Zwanja Lazglafta ta udza zlanɗay, ka razay* banluwa.

⁷ Lagha imi ka gdata ta nzaku ta vwah, ka magafta skwi tida ɲa katanɗa gwal ya ta hvay ná, nda tfawa tsa hadik ya da Lazglafta nda tsa.

⁸ Ka laghani, teki nda hiwir yeya ka tsa vwah ya dyanafita ná, kataf a tsa ta mndu tama wu, dza'a ksi'afksi'a Lazglafta, dza'a drɪndra[†] lu.

⁹ Zwanama dá, aŋ mndani dər má mantsa mnata ɲni ná, da sna aŋni kazlay: Ta ɲərma tvi ta nzakway ka tva mbaku ya kaghuni kə'a.

¹⁰ Lazglafta ná, tdukwa tsatsi, had dza'a zanaptá slna ghuni ya maga kuni, ɲa katanɗa zwanama ghuni gwal zlghay nda ɲuduf, ya ta gdata kuni ta kata hən ndanana guli ya wa.

[†] 5:6 Aya 5-6: Zabura 2:7. Zabura 110:4. [‡] 5:7 Ngha ta Mata 26:36-46, Markus 14:32-42, Lukwa 22:39-46. [§] 5:13 Aya 12-13: Gray nda 1 La Kwareŋt 3:2. * 6:6 Aya 4-6 gray nda 10:26. [†] 6:8 Gray nda Zrafta 3:17-18.

11 Ndanana ná, ta kumay ñni ta ñavata inda kaghuni nda fata ghəñ ta skwi ya faf kuni ta ghəñ tida ha ka kđavaktani.

12 Ma ksu yađi ta kaghuni. Ksawaksa ta sađa gwal ta ñavata ma zlgħay nda ñuđuf, gwal ta faftá ghəñja tañ ta Lazglafta ka mutsaftá həñ ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməñ ta mndu.

Kahwathwata tanafta Lazglafta ta imi ta sləməñ ta Abraham

13 Ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləməñ ta Abraham ná, ka wađanató tsi nda vərđa htsinani, kabga hađ sana mndu ta malaghutá tsatsi ña wađanatanani nda tsi wa.

14 Ka'a nda Abraham mantsa: «Dza'a tfaghaghatfa yu ta wi. Kahwathwata dza'a yanaf ya yu ta zivra‡ gha tusak,» ka'a.

15 Mantsa ya, ka ñavatá Abraham, ka mutsaftá tsi ta tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləməñ ya.

16 Ta wađu mndu ta wađu ná, nda skwi ta malaghutá htsinani vərđa tsatsi ta wađa tsi. Tsa wađu ya guli dza'a hlanatá inda tsa skwi ta zlərdə lu ta ghəñani ya.

17 Nda tsaya ná, kumañkuma Lazglafta ta tsalanaptá tsa gwal dza'a tsu'a tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləməñ ta mndu ya kazlay: Hađ yu dza'a mbəđanaftá skwi mna yu wu kə'a, kəl tsi ka sganaghata nda wađu.

18 Mantsa ya ná, his skwiha ya dza'a kwal lu kul laviñtá mbəđanafta. Skwiha ya tanaf tsi ta imi ta sləməñ ta mndu nda wađu ya wađa tsi nda tsi. Hađ dza'a walañtá tsakalatawiŠ mida wa. Mantsa ya guli ná, ta vlamavla ta mbraku ta amu gwal ta hwayamta da ghuva Lazglafta, ña ñavata mu nda fatá ghəñ ta skwi ya tamaf Lazglafta ta imi ta sləməñ ya.

19 Tsa skwi faf mu ta ghəñ tida ya ná, nda nza manda skwa sladanatá kwambalu ma nzakwa mu. Kahwathwata dihatani hađ skwi ta gigđanťa wa. Zlaganapzłaga ta złala ka őhadamta* da vla nzakwa Lazglafta.

20 Da hada tinlaghuta Yesu ta lami ka amu, ña nzaku ña kđekedzeñ ka mali ta ghəñja gwal dra skwi ña Lazglafta manda ña Melkisedek ya.

7

Melkisedek Mgham ta ghəñja ksa slna Lazglafta

1 Tsa Melkisedek ya ná, si mghama luwa Salem ya. Mali ta ghəñja gwal ksa slna Lazglafta ta nzakway ta luwa ya guli. Ka sli'aftá tsi ka laghwi da guya Abraham ta vrakta ta kwarafta sana mghamha nda vulu. Ka tfanaghatá tsi ta wi.

2 Na tsa Melkisedek ya hlanafťa Abraham ta Zaka inda skwi zagagha tsi ma vla tsa vulu ya. Klatá ghəñja tsa Melkisedek ya ná, «mgham tđukwa ya.» Guli na: Mghama luwa Salem ya. Tsa mghama luwa Salem ya guli ná, «mghama zđaku» ya.

3 Tsatsi ná, hađ dani wu, hađ mani wu, hađ dzidzani wa. Hađ vəl mnay kazlay: Bađu yeya yata lu, bađu yeya mtuta tsi kə'a guli wa. Manda Zwanja Lazglafta nzakwani. Nda nza ña kđekedzeñ ka mnda ksa slna Lazglafta.

4 Tsa Melkisedek ya ná, mndu dagala ya, ka klaftá Abraham ta nzakway ka dzidzi ya ta zaka ma inda skwi zagagha tsi, ka vlanťa.

5 Skwi ña snañťa ná, mndəra la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta ná, złaha Musa ta mnanatá hahəñ, ña dza'a tañ da đawa zaka da inda la Isra'ila. Zwanama tañ tsa gwal ta đawu həñ da həñ ya. An mndani, zivra Abraham hahəñ guli.

6 Melkisedek ná, tekwa tsatsi mataba mndəra la Levi wu, ama ka klaftá Abraham ta zaka ma skwi zagagha tsi, ka vlanťa. Ta ghəñja tsa guli ná, ka tfanaghatá Melkisedek ta wi ta mndu ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməñ.

7 Hađ sana zlərday wu ná, tsa mndu ka mali ya ta tfanaghatawi ta tsa mndu ka sagəñ ya.

8 Mndəra la Levi ta zlgħa zaka ma skwi mutsaf lu ya ná, ta mtay həñ ta mtaku. Ama tsəna Melkisedek ta zlgħafta zaka da Abraham na ná, mndu ta nzaku nda hafu ña kđekedzeñ ya, manda ya nda vinda ma defteri.

9 Na tsinťa ghəñani, tsa Levi ta tsu'a zaka da sanłaha ya ná, klaflka tsatsi guli ta zaka ka vlanťá Melkisedek nda ma dzidza tañ Abraham.

‡ 6:14 Złrafta 22:16-17. Š 6:18 Gray nda Mbsak 23:2.

* 6:19 Gray nda Livitik 16:2.

10 Anj mndani, ta ya a Abraham ta Levi, ta lagha Melkisedek da guyaku nda Abraham wu, ama mamu tsatsi ma vgha dzidzani.

11 Na mndara la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta, vlanja Lazglafta ta zlahu ta la Isra'ila*. Ama tsa slna tan ya ná, slaghwa a na dzanaghatá ghəna skwi ya kumanj Lazglafta, ta vlanjá tsi ta zlahu ta hən wa. Ka má si slaghusla tsi katsi ná, má zbəgla a lu ta sana mali ta ghəna gwal ksa slna Lazglafta, manda Melkisedek ya wu, má gi kla'atá mndu mataba mndara la Levi manda Haruna má dza'a nzakwa tsi.

12 Ka si mbədapmbəda Lazglafta ta mnderga mali ta ghəna gwal ta ksa slnani mantsa katsi ná, nda nza tkwe' ka mbədapjá zlahu guli.

13 Tsəna mghama mu ta gwadə lu ta na gwada na ta ghəjani na ná, Yesu ya. Mataba mndara sana mndu ta kul walanja ksa slna Lazglafta ta gwir tsatsi.

14 Nda sna lu guli ta tsatsi kazlay: Sabi ma mndara la Yuda† kə'a. Nziya ya nza tsi ná, gwadaŋ a Musa ta gwada ta ghəna tsa mndara tan ya ma fitika gwadayni ta gwada ta ghəna gwal ta dra skwi na Lazglafta wa.

Sana mali ta gara vgha nda Melkisedek

15 Skwi ta kdəglinjá tsalinja ná, zlagpzlaga sana mnda ksa slna Lazglafta. Manda va Melkisedek tsatsi guli.

16 Nza a tsa mndu ya ka mndu ta ksa slna Lazglafta manda ya ta mnata zlahu ta fata mndu wa. Tsatsi ná, nzanja tsatsi nda mbrakwa hafu ya kul kdavakta.

17 Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Nda nza ka na kdəkedzenj ka mnda ksa slna Lazglafta, manda Melkisedek‡ ya» ka'a.

18 Mantsa ya ná, nda hərda zlahu na ghalya, kabga nda hta mbrakwani, had hayhayani wa.

19 Zlaha Musa ná, laviŋ a ta nanaftá mndu ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta wa. Ama ndanana ná, mutsafmutsa mu ta fata ghəj ta malaghuta. Tsaya dza'a bhadamaghata da Lazglafta.

20 Ta ghəna tsa guli ná, ma fitika dza'a Lazglafta fata Yesu ka mali ta ghəna gwal ksa slnani ná, ka wadátá tsi ta wadu. Ama ma fitika pghatani ta la Levi, wada a ta wadu wa.

21 Yesu ná, nda wadu fata Lazglafta ka mnda ksa slnani, ma fitika mnatani kazlay: I'i Lazglafta na:

«Wadawada yu,

had yu dza'a vrəglafta tida wu:

“Nda nza ka ka mnda ksa slna na kdəkedzenj§ ” » kə'a.

22 Ma tsa wadu wada Lazglafta ya ná, grafgra amu ma Yesu kazlay: Mamu mu nda slərbatá zughu ya ta malaghuta kə'a.

23 Guli ná, tsa sanlaha ma gwal ksa slna Lazglafta ya ná, nda tska hahəj, kabga ta mtay hahəj ta mtaku had hən ta gdavata wa.

24 Yesu ná, na kdəkedzenj nzatá nzakwa tsatsi. Slna tsa nzakwani ka mnda dra skwi na Lazglafta ya guli, had dza'a tsavapta wa.

25 Tsaya guli kəl tsi ka slaghuta ka mnda mbanafu na kdəkedzenj ta inda gwal dza'a bħaku da Lazglafta nda ma tsatsi. Yesu ná, na kdəkedzenj nzatá nzakwani ka maga du'a da Lazglafta ta ghəna tanj.

26 Tsaya tama ná, nda nza Yesu ka mali ta ghəna gwal ksa slna Lazglafta ya pahanj mu. Tsatsi ná, nda ghuəa nzatá nzakwani, had rutsak tida wa. Had dmaku tida guli wa. Nza a tsatsi manda gwal dmaku wa. Klagha kla lu ta luwa.

27 Nza a tsatsi manda hamata sanlaha ma la mali ta ghəna gwal ksa slna Lazglafta wa. Zba a tsatsi ta pla ghəj inda fitik na ghəjani, nda ya na hamata mnduha guli wa. Turtuktuk plata tsatsi ta ghəj ma vlatani ta ghəjani.

28 La mali ta ghəna slna Lazglafta ya ta zbapta zlahu Musa ná, gwal nda hta nza-kwa tan ya. Ma fitika wadata Lazglafta ta tsa wadu wada tsi ya, mbədapta tsa gwada ya ta zlahu Musa. Ka fatá tsi ta zwanjani na kdəkedzenj ka mali ta ghəna gwal ksa slna Lazglafta, na dzanaghatá ghəna skwi kumanj tsi.

* 7:11 Vla skwi na Lazglafta, la Isra'ila, mnana nda mna lu ta la Isra'ila ta zlahu ta ghəna vla skwi na Lazglafta, ka mbədatani ma sana vli. † 7:14 Ngha ta Mata 1:1-2, Lukwa 3:33. ‡ 7:17 Zabura 110:4. § 7:21 Zabura 110:4.

8

Yesu mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta

¹ Wya mala dughwaŋa skwi ta mnə ŋni: Mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Tsatsi ná, ta luwa ta nzakwa tsatsi nda ga zeghwa dughurukwa Lazglafta*.

² Ta ksa slna tsatsi ma vərda həga tumpul ya magaf Mgham Lazglafta ta luwa ma vla nzakwa Lazglafta, ya magaf dzva mndu a wa.

³ Inda mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ná, fafa lu ŋa vla skwi ta vlata lu, nda skwa pla ghəŋ tani. Nda ra ka mutsafta ŋa amu ma mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta guli ta skwi ŋa vlayni.

⁴ Ka má si ta hadik na Kristi katsi ná, ma had fitik dza'a nzata tsi ka mnda dra skwi ŋa Lazglafta wu, kabga nda ghada kluta gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta vli manda ya mnaf zlahu.

⁵ Tsa slna ta magə tsa gwal ta maga slna Lazglafta ya ná, fwata skwi ta magaku ta luwa ya, sulkuma skwi ta magaku ta luwa ya guli. Ma fitika dza'a Musa ba həga tumpul ná, wya ka Lazglafta nda tsi: «Dasuwa káka, manda va tsa nzakwani maragha yu ta ghwá† ya ná, manda va tsaya káka da bafta,» ka'a. ⁶ Kahwathwata ná, slna dagala vlaš lu ta Yesu. Tsatsi ta nzamta ma takataka slərɓatá zughu dīna ta malaghuta, thaf lu ta tatá imi ta sləməŋ dīna ta malaghuta ya guli.

⁷ Ka si ma had rutsak ta tsa tanŋaŋa dzratawi ya wu katsi, ma zbəgla a lu ta mahisani wa.

⁸ Manda tsaya ná, mamu rutsak kəl Lazglafta ka mnay ŋa tan. Ka'a mantsa: «Dza'a saghasa fitik, dza'a dzrəglafdzra yu ta wi ka lfidani mataba da nda la Isra'ila, nda ya nda la Yuda,

⁹ nzata a manda tsa dzratawi dzraf yu nda dzidzīha tan ma tsa fitika hlagapta da ta həŋ nda dzva da ma hadika Masar ya wa.

* **8:1** Ngha ta Zabura 110:1. † **8:5** Ngha ta Sabi 25:40.

Hahəŋ ka ghəŋa tan ta badziŋtá tsa si dzratawa da nda həŋ ya, ka zliŋtá i'i ta həŋ guli,

¹⁰ Mantsa tama, wya tsa dzratawi dza'a dzrafta yu nda la Isra'ila tahula tsa fitik ya.

Dza'a taghanaftagha yu ta zlahuha da ta həŋ, ŋa hanamta da ta həŋ ma ndana tan,

thanamha yu ta həŋ ma ŋudufa tan. Dza'a nzanza yu ka Lazglafta tan, ŋa nza-kwa hahəŋ ka mnduha da guli.

¹¹ Had mndu dər turtuk dza'a taghəglanaftá mndəra tan, dər zwanamani kazlay: Snaŋsna ta Lazglafta kə'a wa.

Inda tan dza'a nda sna həŋ ta i'i, nda zwani tani, nda glata mndu tani.

¹² Dza'a planapla yu ta krughuva tan, havglakta a yu dekdek ta dmakuha tan wu,» ka'a.

¹³ Ma tsa mna gwada ta dzratawi ka lfid ya, niŋna Lazglafta ka halatani ta tsa tanŋaŋani ya. Tsa ŋa ghalya ta halaku ya, ta ghwan ya ka hluta wa.

9

Tsəlbə ŋa Lazglafta ta hadik, nda ya ta luwa

¹ Ma tsa tanŋaŋa dzratawi ya, mamu tvi ya ta raku ŋa magay ka lu dza'a tsəlbə ŋa Lazglafta. Mamu həga guli ya banaf lu ta Lazglafta ta hadik,

² nda tumpul bafta lu ta tsa həga ya. Tanŋaŋa hudá tsa həga ya ná, vli nda ghuḅa ta hga lu. Mida famta lu ta pitirla, nda tabəl, nda buradi ŋa Lazglafta. ³ Tahula mahisa zlala, mamu sana hudí ta hgu lu ka vli nda ghuḅa katakata.

⁴ Mida famta lu ta skwi ya tsaf lu ka dasu ta kəl lu ka dra urdi, nda blukuma dzratawi maganava lu ta dasu. Ma tsa blukum ya guli mamu siga ka dasu ndəgham lu ta mana mida, nda dafa Haruna si ta dzuslafta dzuslu ya, nda klamha his nda vinda ta gwada dzratawi tida.

⁵ Ka tsatsaftá lu ta Kerubuha his ta mara glakwa Lazglafta ta nzəganaghatá tsa blukum ya ka pghəganaghatá zlabak

* **9:5** Ayaha ta gara vgha nda aya 2-5: Aya 2: Sabi 26:1-30, 25:31-40, 25:23-30. Aya 3: Sabi 26:31-33. Aya 4: sabi 30:1-6, 25:10-16, 16:33, Mbsak 17:16-26, Sabi 25:16, Vrafta ta zlahu 10:3-5. Aya 5: Sabi 25:17-22.

ta vli ya ta vlə lu ta us ɲa Lazglafta ɲa pla dmaku. Ama had lu dza'a pasla gwada* ta tsaya ndana wa.

⁶ Mantsa ya gwagwatá nzakwa tsa həga ɲa gdata gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ta lami da maga slna taɲ ma taɲtaɲa huɖani ya.

⁷ Ama ma tsa mahisa huɖi ya, mali ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta turtukwani ta lami dida, turtuk ma vaku, ɲa kladanamtani nda usa rini, ɲa vlanɲá Lazglafta ɲa plinistá krughuvani†, nda ya ɲa plinistá ɲa hamata mnduha guli.

⁸ Mantsa ya kumaɲta Sulkum nda ghuɖa ta mnamaɲta kazlay: Had tvi ɲa lami da tsa huɖi nda ghuɖa katakata ya, ka ta gdavagda tsa taɲtaɲa huɖi ya wa.

⁹ Tsaya skwa gray nda skwi ta magaku gitana. Ta maray kazlay: Vla skwi ta vlə lu, nda pla ghəɲ ta plə lu ɲa Lazglafta ná, slaghu a ɲa dzanaghatá ghəɲa ghuɖatá dmakwa gwal ta tsəlbu ɲani wu kə'a.

¹⁰ Gwada ta skwa zay, nda skwa say, nda tva ghuɖaku kavghakavgha kwenkwen ta taghamaftha tsahaya. Tsa skwiha fafa lu laviɲ mnduha ta magay ya ná, nda nza tsahaya ɲa kzla mbədanafta Lazglafta ta inda skwi.

¹¹ Ndanana ná, saghasa Kristi ta nzakway ka mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta famatá vərda skwiha ya ta tsu'u mu. Ka lami tsi nda ma həga tumpul dagala ta dɪnuta katakata, ya kul baftá mnda səla. Ta ghəɲa na hadik na a bafta Lazglafta guli wa.

¹² Ma tsa lami lamə Yesu turtuktuk da tsa huɖi nda ghuɖa katakata ya ná, lamə a nda klatá usa duguzumha nda zwanə lghəɲ wa. Vərda ɲani ma us vla tsi, ka mbamafta ɲa dekdek ma dmakuha mu.

¹³ Ghalya, ta pslapsla lu ta duguzumha, nda lghəɲha ka wutsika usani ta gwal ta gatá krughuvi manda ya ta mnə zlahu ya. Ta ksafksa lu ta vlək guli ka drata nda dra‡, ɲa fadaftá hutidifani ka dzay ta mnduha guli. Tsaya dza'a kəl tsa krughuva taɲ ya ka saha ta həɲ manda ya ta mnə zlahu.

¹⁴ Ka si mantsa ya tsi, malaghumala

usa Kristi pyu ka tsahaya. Ga a Kristi ta dmaku wu, ama ka klaftá tsi ta ghəɲani ka vlanɲá Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghuɖa. ɲa kdekeden tsa Sulkum ya. Tsa usa Kristi ya ta ghuɖiɲtá ɲudufa mu, ɲa zlanɲa mu ta maga ghwadaka skwiha ya ta kla mndu da mtaku, ka magay mu ta slna Lazglafta ya ta vla hafu.

¹⁵ Tsaya kəl Kristi ka sladamta matakataka i Lazglafta nda mnduha, ɲa dzrəglafawika lfid nda həɲ, ɲa zlgəɲ gwal hagaf Lazglafta ta tsa ɲərma skwi tanaf tsi ta imi ta sləməɲ ta həɲ ɲa vlanɲá həɲ, ɲa nzakwani ka ɲa taɲ ɲa dekdek ya. Əɲka'a ka mtakwa Kristi ta varagaptá mnduha ma ghwadaka skwiha ya ta magə həɲ ma dzratawi ya ɲa ghalya.

¹⁶ Ka fafa mndu ta sləkadani ná, ba graftá mtatá tsa mndu ta fatá sləkadani ya kada dga tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya.

¹⁷ Ka ta ndiri mndu ta fatá sləkad ná, had lu ta ksantá tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya wa, ba tahula mtutani kasi'i.

¹⁸ Mantsa ya guli, dər tsa taɲtaɲa dzratawi ya ná, nda us magaftha lu.

¹⁹ Tahula mnanaftha Musa ta inda zlahu ta mnduha demdem, manda ya mnaf zlahu, ɲa klaftani ta usa zwana lghəɲ nda ɲa duguzumha ka gaɖanafta nda imi. Bəlahə ta sluhwa fwa izwap nda swida tuwaka dva hbuɲ lu ta wa udzu, ka tsughumamta ma tsa us ya, ka wutsikay ta tsa deftera zlahu ya, nda ya ta inda mnduha.

²⁰ «Nana na usa dzratawa Lazglafta nda kaghuni ka ɲanata kuni ta tsa dzratawiS ya,» ka'a ta mnay ta wutsik tsi ta həɲ.

²¹ Wutsikafha guli ta tsa həga tumpul ya, nda inda huzlaha mida ta kəl lu ka ksa slna ka tsəlbu ta kəma Lazglafta ya.

²² Manda ya mna zlahu ná, wər nda us ta ghuɖiɲta lu ta inda skwi. Ka pghu* a us ná, had platá dmaku wa.

Platá ghəɲ pla Kristi ta ghuɖa dmaku

²³ Nda ra ka ghuɖiɲta mantsa ya ta tsəna skwiha ta ghəɲa hadik na, kabga fwata vərda tsa skwiha ta luwa ya həɲ. Tsaha ta nzakway ka vərɖakani ta luwa ya guli ná,

† 9:7 Aya 6: Mbsak 18:2-6. Aya 7: Ngha ta Livitik 16:2-34. ‡ 9:13 Ngha ta Levitik 16:14-16, Mbsak 19:9, 17-19.

§ 9:20 Sabi 24:8. ɲa ayaha 19-20, ngha ta 24:3-8. * 9:22 Aya 21: Ngha ta Livitik 8:15. Aya 22: Ngha ta Livitik 17:11.

nda ra ɲa taŋ nda pla ghəŋ ya ta malaptá tsa taŋtaŋani ya.

²⁴ Lamə a Kristi da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul magaf mnda səla ya wa. Fwata tsa vərđani ta nzakway ta luwa ya tsaya. Tsatsi ná, ta luwa laghwa tsatsi. Ndanana, ta nzaku ta kəma Lazglafta ta gwada ma vla mu.

²⁵ Inda vaku tsa mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ta dza'a da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul ya nda tatá usa rini. Ama Kristi ná, lamə a tsatsi ɲa gdata ta vlatá ghəŋani wa.

²⁶ Ka má mantsa tsi ná, má mbəḁava a fitika ghuyayni ta daŋwa daga ka yawu zlagapta ghəŋa hadik wa. Turtuktuk səla zlagapta tsatsi ma na kdavakta fitik na. Ka vlatá tsi ta ghəŋani ta Lazglafta ɲa hərdiŋtá dmakwa mu dekdək.

²⁷ Inda mnda səla ná, thanaftha lu ta mtutani turtuktuk səla, tahula tsa ɲa tsanaghata Lazglafta ta guma.

²⁸ Manda tsaya Kristi guli, turtuktuk səla mtuta tsi, ɲa vlatá ghəŋani ta Lazglafta, ɲa hərdiŋtá dmakwa ndəghata mnduha†, ɲa vrəglagatani kamahis. Tsa vrəglagata dza'a vrəglagata tsi ya, ɲa hərdgəltá dmaku a wa, ama ɲa mbanaftá gwal ta fata vgha ka kzlay.

10

¹ Zlaha Musa ná, vərđaka nzidida tsa skwi ta sagha ya a wu, fuwatani ya. Lavinj a dekdək ta payaftá gwal ta gavanavatá Lazglafta ɲa nzakwa taŋ manda ya ta kumay tsi wa. Waka tsa pla ghəŋ ta gdata lu ta magay inda fitik, vaku nda vaku ya dza'a ghuḅiŋta həŋ ta wa ira Lazglafta na?

² Ka si má ta ghuḅay tsi katsi, magata taŋ turtuktuk ya ná, má ndanəgla a həŋ ta dmakuha taŋ wu, má zlanzla lu ta pləgəltá ghəŋ.

³ Tsaw mantsa ya a wa. Katək ná, tsa pla ghəŋ ta plə həŋ ya, ta havanaktá həŋ ta dmakuha taŋ vaku nda vaku, had ta ghuḅiŋtá həŋ,

⁴ kabga had usa lghəŋha, nda duguzumha ta hərdiŋtá dmaku wa.

⁵ Tsaya kəl Kristi ka mnay ɲa Lazglafta ma fitika dza'ani saha ta ghəŋa hadik, ka'a mantsa:

«Va a ka ta plaghatá ghəŋ nda rini wu, va a ka ta vlaghatá sana skwi ɲa plaghata ghəŋ guli wa.

Ama ka vlihatá ka ta slu'uvgha ɲa vlaghata.

⁶ Zdəgagha a skwi nda səla ta drə lu nda dra ta gwir,

nda skwi ya ta vlaghata lu nda vla ɲa pla ghəŋ ta ghəŋa dmaku wa.

⁷ Ka yu mantsa: “Wana yu Lazglafta, sasa yu ta ghəŋa hadik da maga skwi ya ta kumə ka,

manda ya nda vinda ta ghəŋa da ma deftera zlahu*,” ka'a.

⁸ Ka Kristi mnuta karaku na: «Nda pla ghəŋ nda skwi nda səla tani, nda skwiha ta klafta lu ka vlaghata nda vla tani, nda skwiha nda səla ta drə lu nda dra ta gwir tani, nda skwi nda səla ta klafta lu ɲa pla ghəŋ ta ghəŋa dmaku tani, va a ka ta həŋ wu, zdəgagha a həŋ guli wu,» ka'a. Ta wya maga manda va ya mna zlahu lu ta tsa pla ghəŋ ya kay guli.

⁹ Ka'a guli mantsa: «Wana yu, saghasa yu ɲa maga skwi ya ta kumə ka,» ka'a. Ka hlanatá tsi ta tsa taŋtaŋa pla ghəŋ ta plə lu ya, ka mbəḁapta nda mahisani.

¹⁰ Magamaga Yesu Kristi ta skwi ta kumə Lazglafta. Ka vlatá tsi ta ghəŋani ɲa pla ghəŋ turtuktuk səla. Mantsa ya kəl mu ka nzakway nda ghuḅa ta wa ira Lazglafta.

¹¹ Inda gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta turtuk turtuk, ta sladu ta sladu ta nzata həŋ ka maga slna taŋ inda fitik, ta gdata ta vla va tsa skwi turtuk ɲa hərdiŋta dmaku ya, ama lavinj a ta hərdiŋta wa.

¹² Ama Yesu Kristi ná, turtuktuk vlata tsatsi ta ghəŋani ɲa pla ghəŋ ɲa hərdiŋta dekdək ta dmakwa mnduha. Tahula tsa, ka nzatá tsi nda ga zeghwa Lazglafta.

¹³ Ndanana, hada nzata tsi ka kzla pghanata Lazglafta ta ghumahani ka skwa ta diŋlay səlani.

¹⁴ Ma tsa vlatani ta ghəŋani turtuktuk ya, ka nanaftá tsi ka gwal tdukwa ɲa dekdək ta wa ira Lazglafta, ta gwal ta ghuḅiŋta tsi ta dmakwa taŋ.

† 9:28 Gray nda Isaya 53:12. * 10:7 Aya 5-7: Zabura 40:7-9, manda ya ta mnə Grek ɲa ghalya.

15 Ta tsalamaptsala Sulkum nda ghuḅa guli kazlay: Præk tsa pla ghəŋ turtuktuk ya kə'a. Ka'a karaku na:

16 «Wya tsa dzratawi dza'a yu dzrafta nda həŋ ma tsa fitik ya, ka Mgham Lazglafta.

Dza'a famfa yu ta zlahuha da da ŋuḍufa taŋ, dza'a thanamtha yu ta həŋ ma ghunislaka taŋ,» ka'a.

17 Ka'a guli mantša: «Haḍ yu dza'a havglakta dekdek ta dmakuha taŋ, nda krughuvha taŋ wu,» ka'a.

18 Ka plinispla Lazglafta ta dmakwa mnduha ná, pahəgla a mnduha ta skwi ŋa vlanṭá Lazglafta ŋa hərdiŋṭá dmakuha wa.

Gavanamava gava ta Lazglafta

19 Mantša tama zwanama da, nda pla vgha mu ta lami da tsa vli nda ghuḅa katakata ya nda ma usa Yesu.

20 Tanaptá Yesu ta zlala, ka tamaptá lfiḍa tvi ŋa lami nda tida ŋa mutša hafu. Tsa zlala kuhwanap lu ya ná, vərḍa ka vgha Yesu dza lu yeya.

21 Tsaya tama ná, mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta hemanata, ta nzanaghatá həga Lazglafta.

22 Ma tsa nzakwani mantša ya tama, gavanamava gava ta Lazglafta nda ŋuḍuf turtuk, nda fata ghəŋ dar, nda ghuḅata ŋuḍuf kul haḍ dmaku mida, nda mbazatambaza nda imi tsələŋa.

23 Sladafmaslada ta fatá ghəŋa mu ka gḍata mu ta va mnay kazlay: Tsa mndu ta tamaftá imi ta sləməŋ ya ná, ŋərma mndu ya kə'a.

24 Nghapma nga ka sani nda sani, ŋa vlamatá mbrakwa ḍvuvustá vgha nda maga skwi dīna.

25 Ma tsanap mu ta tska vgha mu manda ya ta snuta sanlaha ta tsanapta ya. Katək ná, vlvusma mbraku sani nda sani. Sganaghamasga, kabga nda sna mu kazlay: Ndusa fitika vragata Mgham Yesu kə'a.

26 Tahula snanṭa mu ta vərḍa tvi, ka gḍata mu ta gəgəltá dmaku ka palama katsi, grafmagra kazlay: Ta haḍ sana skwi dza'a vlata lu ŋa pla ghəŋ ŋa hərdiŋṭá dmaku wu kə'a.

27 Ta ghəŋa kzlai ma zləŋ dza'a kzlə lu ta guma Lazglafta. Tsa guma ya ná, nda bla

katakata, ka vu ghandand nzakwani dza'a dra ghumahani.

28 Dər wati ma mndu ta kwalaghuta snatá zlahu Musa, ka mamu masləmṭsəkha his ka hkən a tsi ta grafta katsi, ta dzadza lu ta tsa mndu ya, haḍ tawa hidahida tida wa.

29 Ka si mantša ya nzakwani nda zlahu Musa ya ní, kighkigh dza'a nzakwa tsi nda mndu ta zlridiŋṭá Zwanə Lazglafta, ka razanaftá Sulkum ya ta vlamatá zḍakatahudi ya tama? haḍ hayhayani wu, ka'a nda us ya kəl Lazglafta ka dzraftawi nda tsi, ka ghuḅiŋṭa nda tsi ya.

30 Nda sna amu ta tsa mndu ta mnay kazlay: I'i dza'a vranamtá mndu ta skwi ya maga tsi, i'i dza'a planamta kə'a ya. Ka'a guli na: «Dza'a tsanaghatša Mgham Lazglafta ta guma ta mnduhani,» ka'a.

31 Skwa zləŋay gwada ta dəḍamta mndu da dzva Lazglafta ya ta vla hafu.

32 Havakwahava ta nzakwa ghuni ghalya ma tanṭanə snanṭa ghuni ta gwada Lazglafta. Ma tsa fitik ya ná, susa kuni ta duni, ka su'uwaftá kuni ta indani.

33 Ta kəma inda mnduha rarazata lu, ka ganaptá iri ta sanlaha mataba ghuni tazlay. Ma sana fitik guli, ta gway kuni ta vgha nda sanlaha ta ghuya mndərga tsa danwa ya.

34 Ksukša ka hidahida ta kaghuni, na gwal ya hlaf lu ka pghamta ma gamak ta gwada ta Yesu. Hlugudughunusha lu ta huzla ghuni, ta rfu nda rfa kuni, ndanə a kuni wu, kabga nda sna kuni mamu skwi da kaghuni ta malaghutá inda skwi kə'a. Tsa skwi ya guli ná, ŋa kdekedenə nzakwani.

35 Mantša tama, ŋavawa ŋa ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda fata ghəŋa ghuni ta Lazglafta. Ka ŋavanə kuni, dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni dagala.

36 Skwi ya ta raghunata ná, nzata ghuni nda su'ay, ka maga skwi ya ta zḍaganatá Lazglafta, ŋa vlaghunatani ta skwi ya taghunaf tsi ta imi ta sləməŋ.

37 Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Ta bəts nzḍa guli ná, dza'a saghasa tsa mndu dza'a sagha ya, gəḍata a wa.

38 Mndu ya tḍukwa ta wa ira da ná,

dza'a nzakway nda hafu nda ma zlg hay
nda n̄udufani.

Ama ka vraghuvra tsi nda hul zdəgləgihata
a tsa mndu ya wa,» ka'a.

³⁹ Amu ná, nza a amu tek w mataba gwal
ta vru nda hul ŋa zad̄intá ghəŋa taŋ ya wa.
Ama nda nza amu tek w mataba gwal ta
zlg hafta ta dza'a mutsa mbaku ya.

11

Zlg hay nda n̄uduf

¹ Zlg hay nda n̄uduf ná, graftá skwi ya faf
lu ta ghəŋ tida ya. Fatá vgha kazlay: Mamu
tsa skwi ya kahwathwata kə'a ya, dər ta
ngha a iri.

² Ta ghəŋa zlg hay nda n̄udufa taŋ,
kəl Lazglafta ka ghubanaghatá mnduha
ghalya.

³ Nda ma zlg hay nda n̄uduf snan̄ta mu
kazlay: Nda gwadani magafta Lazglafta ta
inda skwiha kə'a. Inda skwi ya ta nghan̄ta
lu nda iri ná, sabə ma skwi ya kul nghan̄ta*
iri hən̄.

⁴ Nda ma zlg hay nda n̄udufani klafta
Abel ta skwa pla ghəŋ ta malaghutá d̄inaku
ka ŋa Kayinu, ka vlan̄tá Lazglafta. Tsa
zlg hay nda n̄udufani ya kəl Lazglafta ka
klafta ka mndu t̄dukwa, kabga tsu'aftsu'a
ta tsa skwi vlan̄ tsi ya. Nda mta† Abel má
mndani, ama kabga zlg hay nda n̄udufani
ná, tata gwadá tsatsi.

⁵ Nda ma zlg hay nda n̄uduf kəl Lazglafta
ka klaghatá Inuk ta luwa, d̄an̄ a ta mtaku
wa. Ngha a lu guli wu, kabga klaghakla
Lazglafta da tsatsi. Ka lu vindaf̄ta ma
deftera Lazglafta na: Zdəganazd̄a Inuk ta
Lazglafta‡ ma kd̄aku tsi ka klaghata ta
luwa.

⁶ Ka had zlg hay nda n̄uduf wu ná, had
fitik zdəgana mndu ta Lazglafta wa. Mndu
ta gavadaghata da Lazglafta ná, d̄ina ka
graftani kazlay: Mamu Lazglafta, ta magay
ta skwi d̄ina guli ŋa gwal ta zbay kə'a.

⁷ Nda ma zlg hay nda n̄uduf snata Nuhu
ta gwad̄a ya mnana Lazglafta ta ghəŋa skwi
dza'a magaku ta kul nghan̄tá iri karaku.

Ka tsaftá tsi ta kwambalu dagala manda
ya mnanaf Lazglafta. Ka lamə tsi dida nda
gwal ga taŋ tani, ka mbaftá hən̄. Ma tsa ma-
gatani mant̄sa ya tsanaghata tsi ta guma ta
ghəŋa had̄ik. Ka klaftá Lazglafta ka mndu
t̄dukwa§ kabga zlg hay nda n̄udufani.

⁸ Nda ma zlg hay nda n̄uduf snata Abra-
ham ta hgu hgaf Lazglafta, ka sli'aftá tsi ka
laghwi ta had̄ik ya dza'a vlan̄ta Lazglafta ŋa
ŋani. Ta sli'aftá tsi, sna a ta vli ta dza'a tsi
wa.

⁹ Nda ma zlg hay nda n̄uduf, ka lagha
tsi nzata ka matbay ma tsa had̄ik dza'a lu
vlan̄ta, tanaf Lazglafta* ta imi ta sləmən̄
ya. Ka nzaku tsi ta nzaku ma həga tumpul,
mant̄sa ya i Izak nda Yakubu guli ta nzak-
way ka gwal nda gwa hən̄ ma tsa tatá imi ta
sləmən̄ ya.

¹⁰ Ka nzatá Abraham ka kzla tsa luwa di-
hana Lazglafta ta tughwani† ya. Lazglafta
ka ghəŋani ta garafta, tsatsi mnda bafta
guli.

¹¹ Nda ma zlg hay nda n̄uduf mutsafta
Abraham‡ ta zwan̄ ma halatani katakata.
Markwa taŋ Sara guli tsutsa ka dzəghəŋ.
Ka fatá tsi ta ghəŋani kazlay: Dza'a magay
Lazglafta ta skwi manda ya mna tsi kə'a.

¹² Mant̄sa ya, ma mndu turtuk ya nda
hala, ta ghwan̄ a ka mtaku wu, yata lu ta
zivra mndu nda ndəgha manda tek watsa
ta luwa, nda ya manda wutak ma ghwa§.

¹³ Ma zlg hay nda n̄uduf rwuta hən̄ dem-
dem, ta kul mutsaftá hən̄ ta magatá tsa
skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta
hən̄ ya. Ama grafgra hən̄ kazlay: Dza'a
magaku tsa skwi ya kə'a, harharhar ghəŋa
taŋ ta ghəŋani. Ka graftá hən̄ kahwathwata
kazlay: Matbay ŋni ta wawutá wawaku* ta
na ghəŋa had̄ik na kə'a.

¹⁴ Tsa gwal ta mnay mant̄sa ya ná,
maran̄mara hən̄ ban̄luwa kazlay: Ta kzla vla
taŋ hən̄ kə'a.

¹⁵ Ndanəgla a hən̄ dekdek ta tsa vli sabə
hən̄ ya wa. Ka má ta ndanay hən̄ katsi, má
si vraghuvra hən̄.

¹⁶ Kahwathwata ná, vli ta malaghutá
tsaya ŋa taŋ ta pahan̄ta, vli ya ta nzakway ta

* 11:3 Ngha ta Zlrafta 1, Zabura 33:6, 9. † 11:4 Zlrafta 4:3-10. ‡ 11:5 Zlrafta 5:24. § 11:7 Zlrafta 6:13-22. * 11:9
Aya 8-9: Ngha ta Zlrafta 12:1-5, 23:4, 35:12, 27. † 11:10 Ngha ta 11:16, 12:22. ‡ 11:11 Ngha ta Zlrafta 18:11-14,
21:2. § 11:12 Ngha ta Zlrafta 22:17. * 11:13 Ngha ta Zlrafta 23:4, 1 Krunik 29:15, Zabura 39:13.

luwa. Tsaya kəl tsi ka zɔ́ɔ́ganatá Lazglafta, na hɔ́ɔ́ ta hɔ́ɔ́ hən̄ ka Lazglafta tan̄. Ka payanaftá tsi ta luwa tan̄ ta hən̄.

¹⁷ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf kumafta Abraham ta vlatá zwan̄ani Izak ɲa pla ghən̄ ma dzəghaɲta ya dzəghaɲ Lazglafta. Ka kumaftá tsi ta vlatá tsa kɔ́ɔ́kwakɔ́ɔ́kwa zwan̄ani turtuktuk ya, dər má si tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta ghəɲa tsa zwan̄ ya.

¹⁸ Ka Lazglafta si mnanata na: «Nda ma Izak ya taghaf yu ta imi ta sləmən̄† ya dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

¹⁹ Ka fata Abraham ta ndanani kazlay: Lavin̄lava Lazglafta ta vraganaptá mndu ma mtaku nda hafu kə'a. Tsaya tama ná, ka nzaku Izak manda mndu vraganap lu ma mtaku kahwathwata.

²⁰ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf tɔ́ɔ́naghata Izak ta wi ta i Yakubu nda Isuwa, ta ghəɲa nzaku ya ká hən̄ dza'a nzakway ta kəma.

²¹ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf tɔ́ɔ́naghata Yakubu ta wi ta zwana Yusufu ma ndusakwani ka mtaku. Ta tɔ́ɔ́ tsi ta tsa wi ya ɲa tan̄, ka dzuɔ́ɔ́ntá tsi ta vgha ta wa dafani ka tsəlɔ́ɔ́ ta kəma Lazglafta‡.

²² Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf mnanata Yusufu ta zwana la Isra'ila ma ndusakwani ka mtaku kazlay: Dza'a sli'apsli'a hən̄ ma hadika Masar kə'a. Ka mnanatá tsi ta hən̄ guli ta skwi ka hən̄ dza'a magay nda ghudzifani§.

²³ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf dɔ́ɔ́fanata dadahani ta Musa ka tili hkən̄ manda yata. Dinadina tsa zwan̄ ya ta wa ira tan̄. Zlən̄af a hən̄ ta ɔ́lanapta tan̄ ta zlaha mghama Masar wa.

²⁴ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf kwalaghuta «Musa ma glatani ta hɔ́ɔ́ɔ́ ka zwan̄a makwa Fir'awna.*

²⁵ Ta dran̄ ghuyay da ta dən̄wa kawadaga nda mnduha Lazglafta, ka rfay da ta rfu ma gay da ta dmaku ɲa fitik kwitikw.

²⁶ Mal ghuydipta mnduha ta dən̄wa manda ya dza'a ghuyanapta lu ta Kristi ya,

ka inda skwa gadghəl ta hadika Masar,» ka'a, kabga nda fa ɲuɖufani ta skwi ya dza'a vlan̄ta Lazglafta ta kəma.

²⁷ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf sli'afta Musa ka zlanatá hadika Masar; kul zlən̄an̄ta gatá sida mgham. Ka dihavatá tsi manda skwi nda ngha ta Lazglafta ya kul laviɲtá lu ta nghan̄ta nda iri ya.

²⁸ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf tahananatá tsi ta skala Pak. Tahafwa taha ta us ta watgha, ka'a nda la Isra'ila, kada kwala duhwala Lazglafta ya dza'a ghunakta lu da rwa zumala la Masar da rwiɲtá ɲa ghuni guli, ka'a.

²⁹ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf tsughwadapta zwana la Isra'ila ta drəfa dva manda skwi ta ghwalata vli. Ama ka tsughwadapta an̄ni manda ɲa tan̄ ya ka la Masar ná, ka nu'amtá† hən̄ mida.

³⁰ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf zliɲta la Isra'ila ta muhula luwa Yeriku manda magata tan̄ ta fitik ndəfán̄ ta wawanafta.

³¹ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf tsu'afta‡ Rahab, sana marakw ta hla iri ta mnduha la Isra'ila ta labə da vitsa luwa tan̄. Ma lagha la Isra'ila da rwanatá gwal pgha ghən̄ nda Lazglafta, ka zlanatá hən̄ ta tsatsi nda hafu.

³² Nu dza'a mnəgəлта yu ka malaghutá tsa tama? Nda hta fitik ka mnəgəлта da ta gwada ta ghəɲa i: Zideyun̄, nda Barak, nda Samsun̄, nda Yafte, nda Dawuda, nda Samuyel, nda la anabiha§.

³³ Hahən̄ ná, nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf zazakta hən̄ ta hadikha nda vulu. Ka magatá hən̄ ta skwi tɔ́ɔ́kwa, ka mutsaftá hən̄ ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta hən̄. Ka hahanaftá hən̄ ta wi ta rveriha.

³⁴ Ka niɲtá hən̄ ta zlḡhakwa vu ləmtək. Ma sli'a mnduha pslata hən̄ nda kafay, ka ndaptá hən̄ mida. Had mbraku ma hən̄ wu, ama ka nuta hən̄ ka gwal nda mbra. Ma fitika vulu, ka nuta hən̄ ka bigwala, ka ɲawaftá hən̄ ta sludza hadikha kavghakavgha.

† **11:18** Ngha ta Zlrafta 22:1-14, Aya 18: Ngha ta Zlrafta 21:12. ‡ **11:21** Aya 20: Ngha ta Zlrafta 27:27-29, 39-40, aya 21: Ngha ta Zlrafta 48:1-20, 47:31. § **11:22** Ngha ta Zlrafta 50:24-25, Sabi 13:19. * **11:24** Aya 23: Ngha ta Sabi 2:2, 1:22. Aya 24: Ngha ta Sabi 2:10-12. † **11:29** Aya 27: Ngha ta Sabi 2:15, aya 28: Ngha ta Sabi 12:21-30. Aya 29: Ngha ta Sabi 14:21-31. ‡ **11:31** Aya 30: Ngha ta Yusuwa 6:12-21, aya 31: Ngha ta Yusuwa 6:22-25, 2:1-21. § **11:32** Ngha ta Guma 6-7, 4-5, 11-12, 1 Samuyel 16:1-1 Mghamha 2:11, 1 Samuyel 1:1–25:1. * **11:35** Aya 33: Ngha ta Daniyel 6, aya 34: Ngha ta Daniyel 3:1-30, aya 35: Ngha ta 1 Mghamha 17:17-24, 2 Mghamha 4:18-37.

³⁵ Ka nghəglan̄tá mi'aha ta mnduha tan̄ si ta rwuta ta vragapta* nda hafu.

Ama sanlaha ya ná, kwihin̄ nda kwik-wiha lu ta hən̄ ka tatadap̄tá hən̄, ka kwalaghutá hən̄ ta zlanatá hən̄ ɲa mutsa sli'agapta ma mtaku nda hafu ya ta malaghuta.

³⁶ ɲa sanlaha ya guli ná, gagə nda gaga lu ta hən̄, ka sləvaptá hən̄. Tsatsaf nda tsatsa lu nda zida ta sanlaha ka pghamta ma gamak.

³⁷ Nda pala zlazlertsata lu ta sanlaha ka pslatá hən̄, datsanap̄ nda datsa lu ta sanlaha, tsasla nda kafay lu ta sanlaha, ka pslatá hən̄. Hwayapta ka ra vli ɲa sanlaha, ka nutá hən̄ ka pdú ka kla huta ta tuwak nda ɲa gu ta vgha. Ka ghuyanap̄tá lu ta dan̄wa, ka ganap̄tá lu ta iri† ta hən̄.

³⁸ Hwahwayaku ka ra vli kurandazl ma mtak, nda ya ma ghurum ma hadik ɲa sanlaha. Ra a ghəɲa hadik ka ɲa tsa mnduha ya wa.

³⁹ Inda tan̄ zdəganazda hən̄ ta Lazglafta, kabga zlḡhay nda ɲudufa tan̄. Tsaw ta mutsaf a hən̄ ta tsa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta hən̄ ya wa.

⁴⁰ Payafpaya Lazglafta ta skwi ta malap̄tá d̄inuta ɲa mu. Ma ndanani ná, va a ta dzanaghatá ghəɲa slnani nda hahən̄ nda ghəɲa tan̄ kul had̄ amu hada wa.

12

Mbra vgha ma ghuya dan̄wa

¹ Tsaya tama, mantsa ya ndəghata tsa masləmtsəkha ta wamafta ya. Pghin̄mapgha ta inda skwi ta ndəgamata ta gərdá amu, nda dmakuha ta kasa amu, ka hwaya mu d̄ina ta vərdaka hwaya ya mnama Lazglafta ɲa hwayay.

² Ka fafta mu ta iri ta Yesu ya ta tahamatá zlḡhay nda ɲuduf, tsatsi guli dza'a ɓhadamaghata da vla dzatá ghəɲani. Tsatsi ta tsu'aftá mtutani ta udza zləɲay. Ksa a ka hula nda mndərga tsa mtaku ya wu, kabga nda fa ghəɲani ta rfu ya payana Lazglafta. Ndana tama, nda ga zeghwa Lazglafta* ta nzakwa tsi.

³ Ndanawandana ta ghəɲa ya ka Yesu su'aftá mndərga husan̄ta ya husan̄ tsi ta ghwadaka mnduha, kada kwala kuni ta rwa malandugu.

⁴ Ma vulu ya ta vulu kuni nda dmaku ná, ta vula a kuni karaku ta ya dza'a kladaghu-naghata ta wa hdak wa.

⁵ Zanapza kuni ta gwada Lazglafta ta vla mbraku ɲa zwanani ra?

«Zwan̄a d̄a! Ka ta zlahay Mgham Lazglafta ta kagha katsi, fafa ta ghəɲ, ma kla ka ta ghəɲ tida ka dvaghaghadv̄a tsi.

⁶ Mndu ta zlahu tsi ta d̄vu Mgham Lazglafta.

Mndu ya klaf tsi ka zwanani† ta dzə tsi guli.»

⁷ Su'uwasu'a ta ghuya dan̄waha ya ta kəl Lazglafta ka zlahu kaghuni nda tsi. Tsa ghuya dan̄wa ya ta maran̄ta kazlay: Klaf ka zwanani Lazglafta ta kaghuni kə'a. Mamu zwan̄ kul had̄ dani ta zlahay ra?

⁸ Ka si zlahu a tsi ta kaghuni ka zwanani ya wu katsi ná, vərdá zwanani a kuni wu, masagwa kuni nda tsa.

⁹ Skwi guli ná, mamu mu nda dadaha mu ma na ghəɲa hadik na ta zlahu amu, ta snay mu ta gwada da hən̄. Dani ma Sulkumha yeya tama dza'a kwal mu sna gwada da tsi ɲa mutsa hafu rki na?

¹⁰ Ta zlahay dadaha mu ta amu ɲa fitik kwitikw, manda ya ta gradapta hən̄ kazlay: Ma dza'a d̄ina mantsa kə'a. Ama Lazglafta ná, ɲa kata amu ta zlahu tsi ta amu, ɲa mutsay mu ta mayaka mu ma tsa nzakwani nda ghuḅa ya.

¹¹ Ma tsa fitik ta zlahu lu ta amu ya ná, nda nza ka skwi kul zdəgamata, rfa a mu ta rfu ta ghəɲani wa. Ama tahula tsa, ɲa yiganaptani ta zdaku, nda nzaku td̄ukwa ta tsa gwal zlahaf lu ya.

Dvu nda zlahu

¹² Ka si mantsa tsi, d̄ayapwadaya ta dzvuh̄a ghuni ta h̄ərfuta ya. Sifanafwa sifa ta karama ghuni ta laḅuta ya guli.

¹³ Mbadawambada ta mbadá ta tvi ya nda slada‡, kada kwala s̄əla ya nda wərdá ta kd̄in̄ta, katək ná, ka mbafta tsi.

† 11:37 Aya 36: Ngha ta 1 Mghamha 22:26-27, 2 Krunik 18:25-26, Irmiya 20:2 37:15, 38:6, aya 37: Ngha ta 2 Krunik 24:21. * 12:2 Ngha ta Zabura 110:1. † 12:6 Ngha ta Mahdihdi 3:11-12. ‡ 12:13 Aya 12-13: Ngha ta Isaya 35:3 nda Mahdihdi 4:26.

¹⁴ Zbawazba ta nzata nda zđaku nda inda mndu. Ka nzata kuni nda ghuđa ta wa ira Lazglafta. Ka had tsi mantša wu ná, had ya dər turtuk ma kaghuni dza'a nghanjta kuma Lazglafta wa.

¹⁵ Dasuwa ka kuni yaha mndu dər turtuk da mbəđanata hula ta zđakatahuda Lazglafta. Yaha ya dər ka turtuk da nzakway manda slrəŋ dahdaha da dyamta ka badza ndəghata mnduhaš.

¹⁶ Dasuwa ka kuni, yaha gwal ta hliri nzakway mataba ghuni. Yaha mndu dər turtuk mataba ghuni da vzintá skwi ta nzakway ka ŋa Lazglafta, manda Isuwa ta skwaptá ma malmalani nda skwa zay kwenkwenj ya.

¹⁷ Tahula tsa, manda ya snaŋ kuni, ka lagha tsi da zlgha tfawani da dani, ka kwalaghutá dani. Traptra ta ksanaktá ghəŋa dani, kulam nda psayni ta tsa tfawi ya nda ima taw* ta iri.

¹⁸ Gavadagha ta vata ghwá Sinay laviŋ lu ta ksaŋta nda dzvu ya a kuni wa. Dər tavata vu ta zlghaku gigiga, dər tavata grusl tdik, dər tavata mghama falak,

¹⁹ dər tavata ghudzaga duli, dər tavata kuzlahatá lwi ya kəl gwal ta snay ka mnay kazlay: Ma gwadgəlgana† ka kə'a ya a kuni wa.

²⁰ Ndəbandəba həŋ ta dzvu, kabga laviŋ a həŋ ta ŋaftá tsa skwi mnana lu ta həŋ kazlay: Inda mndu dza'a ksaŋtá tsa ghwá ya, dər má nimitak tsi, dza'a zlərtsazlərtsa lu nda pala kə'a ya.

²¹ Ka ganaftá tsa skwi nghanj həŋ ya ta zləŋ ta həŋ, ka mnə Musa kazlay: Ta ghudzaku vgha da da zləŋ‡ katakata kə'a.

²² Ama kaghuni, gavadagha ta vata ghwá Siyuna, nda ya tavata luwa Lazglafta ya ta vla hafu tsaya ta nzakway ka Ursalima ta luwa, nda tskata vgha duhwalha Lazglafta ka rfu kul laviŋtá lu ta mbəđaftá həŋ ya kuni.

²³ Gavadagha tavata guyatá vgha mnduha Lazglafta ta nzakway ka zumaliha vindam lu ta hga tanj ma defteri ta luwa kuni. Gavadagha tavata mnda tsa guma ta

ghəŋa inda mnduha demdem ta nzakway ka Lazglafta kuni, nda ya tavata sulkuma mnduha tdukwa, gwal ta kđanakta ya kuni.

²⁴ Gavadagha tavata Yesu ta nzamta mataba mnduha nda Lazglafta ŋa dzraftawi ka lfid ya kuni. Gavadagha tavata usa Yesu ya kəl tsi ka wutsikatá mnduha nda tsi ya kuni. Malaghumala gwada ta gwadə tsa us ya, ka ŋa Abelš ta mnata.

²⁵ Dasuwa ka kuni! Yaha kuni da kwalaghutá snaŋtá lwa Lazglafta ya ta gwada nda kaghuni! Ghalya, tsa gwal ta kwalaghutá snatá gwada tsa mndu ta mnay ŋa tanj ta ghəŋa hadik* ya ná, ndap a həŋ ma guma wa. Amu yeya dza'a ndapta ka mbəđanambəda mu ta hula ta Lazglafta ta gwada nda amu daga ta luwa rki tama?

²⁶ Ma tsa fitik ya, ka ghudzanaftá lwa Lazglafta ta hadik. Ndanana, ka tamaftá tsi ta imi ta sləməŋ kazlay: Ta turtuktuk ta dza'a ghudzanafta yu guli ŋa kwanahani. Hadik nda ghəŋani a dza'a yu ghudzanafta wu, nda luwa† tani kə'a.

²⁷ Tsa gwada ya mnə tsi kazlay: Ta turtuktuk kə'a ya ná, ta maray ŋa mu kazlay: Inda skwi ya zlaganap lu nda tsa ná, dza'a ghudzanafta lu ŋa hlutani, kada gdavata tsa kul had ta ghudzavata ya.

²⁸ Ya mantša tsi ya, rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá ga mgham ya kul had ta ghudzavata. Maranmamara ta tsa rfay mu ya nda ma maganatá slna ya ta zđəganata nda haniŋtá ghəŋ, nda ya nda zləŋay.

²⁹ Lazglafta mu ná, vu ta zadənatá‡ skwi ya.

13

Vərda gwal nda guya ghəŋa tanj

¹ Gđavawagda nda dvuvustá sani nda sani manda la zwanama.

² Yaha kuni zanaptá tsu'afra dina ta matbay. Ma tsa magay mantša ya kəl sanlaha ka tsu'afra duhwalha Lazglafta kul snaŋtá* həŋ.

§ 12:15 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:17. * 12:17 Aya 16-17: Ngha ta Zlrafta 25:29-34, 27:30-40. † 12:19 Aya 18-19: Ngha ta Sabi 19:16-22. ‡ 12:21 Aya 20: Ngha ta Sabi 19:12-13, aya 21: Gray nda Vrafta ta Zlahu 9:19. § 12:24 Ngha ta Zlrafta 4:10. * 12:25 Gray nda Sabi 20:22. † 12:26 Ngha ta Hagay 2:6. ‡ 12:29 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 4:24.

* 13:2 Ngha ta Zlrafta 18:1-8, 19:1-3.

³ Havapwahava ka gwal ma gamak, manda skwi kawadaga kuni nda hən. Havapwa hava ka gwal ta gə lu ta iri na taŋ, kabga mnda səla kaghuni guli manda va hahən.

⁴ Inda kaghuni demdem, vlanwawla ta sgit ta klvtá vgha, yaha marakw dər zə'al da hliri, kabga dza'a tsay Lazglafta ta guma ta ghəŋa gwal ta maga sli'inšli'in, nda gwal ta hliri tani.

⁵ Yaha tsemi da tɔaghatá kaghuni. Rfawarfa ta rfu ta ghəŋa kuraghuta ya da kaghuni, kabga ka Lazglafta na: «Had yu dza'a zlaghata wu, had yu dza'a walaŋtá† vzighista wu,» ka'a.

⁶ Tsaya ta kəl dər wati ma amu ka mnay nda fata ghəŋ kazlay: ta katay Mgham Lazglafta ta i'i, had sana skwi ta zləŋə yu wu, nu dza'a magihata mndu‡ na kə'a ya.

⁷ Havakwa maliha ghuni, gwal ta mnaghunatá gwada Lazglafta. Havakwahava ká hən nzakwagapta, nda ya ká hən mtaku§. Ka kla kuni ta sada zlgħay nda ŋudufa taŋ.

⁸ Va tsa Yesu Kristi ya ta nzakway dahawu, tsa tsatsi ya ta nzakway gita, tsatsi dza'a nzakway na kdekeden guli.

⁹ Dasuwa ka kuni, yaha sana ghwadaka tagha skwiha kavghakavgha da sagha da ghəŋa ghuni. Zɔakatahudá Lazglafta na skwi ta mbranaftá ŋudufa mndu. Tagha skwi kavghakavgha ta ghəŋa za skwa zay a wa. Gwal ta ksa tva mndərga tsa tagha skwi ya ná, had ta kata* hən wa.

¹⁰ Tsa gwal ta dra skwi na Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, had wa taŋ ka za skwi ta na mu ma gwir† wa.

¹¹ Tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi na Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, usa rini nani ta kladamta da tsa vli nda ghuɔa katakata ya, na pla dmaku. Ama slu'a tsa rini ya, ta driŋta tahula luwa‡ lu.

¹² Tsaya kəl Yesu ka mtuta guli tahula luwa§, na ghuɔiŋtá dmakwa mnduha nda ma nani ma us.

¹³ Sli'afmasli'a amu tama ka dza'a mu da guyay tahula luwa, ka su'a amu guli ta mndərga tsa giri ganap lu ya,

¹⁴ kabga ta na ghəŋa hadik na a luwa amu na kdekeden wa. Ama luwa dza'a nzakway* na kdekeden na amu ta pahay.

¹⁵ Gɔamagda ta zləzlvá Lazglafta ka nza-kwa tsi manda skwa pla ghəŋ nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama hgani nda gwada ma wa mu.

¹⁶ Yaha kuni zlanatá maga zɔaku, nda katanatá mndu, kabga mndərga tsa skwiha ta vlata hən ya ta zɔəganatá Lazglafta.

¹⁷ Snawasna ta gwada da maliha ghuni, ka sna kuni ta skwi ta mnaghunata hən. Hahən ta nghapta ka hafa ghuni, kabga dza'a zlgħay hən ta wani da Lazglafta. Snawasna ta gwada da hən, ya dza'a kəl hən ka maga slna taŋ nda rfu, nda nɔada ghəŋ a wa. Ka nda nɔada ghəŋ tsi ná, kataghunaftá a tsa wa.

¹⁸ Magawa du'a ta ghəŋa aŋni. Grafgra nni kazlay: Had sana bədzaku ya maga nni wu kə'a ma ndana nni. Ta kumay nni ta gɔata nni ta maga skwi dɔnadina inda fitik.

¹⁹ Kɔəkwakɔək, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, magawa du'a ta ghəŋa ɔa, ka mutsidifta Lazglafta ta vradaptá ɔa misim-misim da kaghuni.

Magadu'a

²⁰ Lazglafta ya ta vla zɔaku ta vraganaptá Mgham mu Yesu mataba gwal nda rwa, ka nzakw tsi ka mndu dagala ta ngha tuwakha. Nda ma usani vla tsi na pla ghəŋ, mutsafta lu ta dzraftawi na kdekeden.

²¹ Ka vlaghunavla Lazglafta ta mbrakwa maga inda skwi dɔna, na magay ghuni ta skwi ya ta kumə tsi. Ka maga tsi ma amu ta skwi ya ta zɔəganata nda ma Yesu Kristi ta nzakway nani glaku na kdekeden ya. Amin!

Kɔiŋta nda ga zgu

²² Zwanama ɔa, vindaghunaf vinda yu ta na ɔelewer na na vlaghunatá mbraku. Ki'a nda ki'a yeya vindaghunafta yu.

† 13:5 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 31:6, 8, Yusuwa 1:5. ‡ 13:6 Ngha ta Zabura 118:6. § 13:7 Gray nda 10:32-33.

* 13:9 Ngha ta Ruma 14:2-23, 1 La Kwareŋt 8:8, La Kwalus 2:16-22, 1 Timute 4:3. † 13:10 Gray nda 9:11-14, 13:11-12.

‡ 13:11 Zlahu 16:27. § 13:12 Ngha ta Yuhwana 19:17, 20. * 13:14 Gray nda 11:10, 16. † 13:23 Ngha ta Slna gwal għunay 16:1.

Kdəkwaḱdək ka ḡanata kuni ta tsəna gwadaha na ma ḡudufa ghuni.

²³ Ta snaghunamsna yu kazlay: Zligiḡzla lu ta zwanama mu Timute† ma gamak kə'a. Ka ḡhagagha ḡha tsi misimmisim, dza'a labla yu da kaghuni kawadaga nda tsi.

²⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta mal-ihā ghuni demdem, nda inda mnduha Lazglafta tani. Ta ga zgu zwanama ma luwa Italiya ḡa ghuni.

²⁵ Ka nza zḱakatahuda Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

Tsgha ta lwa Yakubu

Ga zgu

¹ I'i Yakubu ta nzakway ka kwalva i Lazglafta nda Mgham Yesu Kristi, ta ga zgu yu ŋa ghuni mndəra mnduha Ghwanpɔɔ his ta wutsa ta vgha ta ghəŋa hadik*.

Mbra vgha ma ghuya danwa

² Zwanama da, ka slaghunaghasla dər mndərga wati ma ghuya danwa tsi katsi, nghawa nga manda skwa rfu.

³ Dina ka snan̄ta ghuni kazlay: Skwi ta dzəghantá zlḡhay nda ŋudufa ghuni ná, ta klaghunak kla ta ksa ŋuduf kə'a.

⁴ Ama dina ka maravata tsa ksa ŋudufa ghuni ya kahwathwata, kada nzakwa kuni ka gwal kul had sana skwi ta ghəŋa ghuni, ka gwal nda dede'a, ka gwal kul had sana skwi ta htapta ma həŋ dekdek.

⁵ Ka mamu sana mndu mataba ghuni pɔdugudunus difil katsi, ka dawata tsi da Lazglafta, dza'a vlan̄vla†. Ta muvla Lazglafta nda inda mndu, ta vlay nda zdaku.

⁶ Ama ka dawata tsi nda zlḡhay nda ŋuduf, yaha tsi dgan̄tá ghəŋ dər ka ki'a ta ghəŋani. Ka ta dga ghəŋ mndu ná, nda nza ka guram nda gamtsa'uwakwa drəf ta vyə falak dər ndiga ndiga ya nzakwani.

⁷ Yaha mndərga tsa mndu ya da ndanay kazlay: Dza'a mutsay yu ta sana skwi da Mgham Lazglafta kə'a,

⁸ kabga mndərga tsa mndu ya ná, his ŋudufani, slada a ghəŋani ma vlaka turtuk ma inda skwi ta magə tsi wa.

Pɔu nda Gadghəl

⁹ Ka rfa zwanama ya ta nzakway ka pɔu ta rfu, kabga nda nza ka mndu nda kapa da Lazglafta.

¹⁰ Ka rfa mndu ka gadghəl guli ta rfu, nda vraganata Lazglafta, kabga dza'a lula manda gəgdakwa vzlizla.

¹¹ Safa fitik ghədandan̄ dzaf̄ta ta kuzun̄ ná, ŋa ghwalutani, ŋa rkuta vzlizlahani, ŋa

luta‡ dīnakwa rkatarkani. Manda tsaya dza'a luta mnda gadghəl ma slnahani ta magə tsi.

Tiŋwa a Lazglafta ta mndu da ghwadaka skwi wa

¹² Rfu da mndu ta ksa ŋuduf ka su'a skwi ta dzghant̄a, kabga tahula dzghant̄a, dza'a mutsay ta zewzewa hafu ya tanaf Mgham Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta inda gwal ta d̄vuta.

¹³ Ka dzghant̄dzgha skwi ta mndu, yaha da mnay kazlay: Lazglafta ta dzəgha i'i kə'a. Had ghwadaka skwi ta dzəgha Lazglafta wa, dzəgha a tsatsi guli ta mndu wa.

¹⁴ Ka dzghant̄dzgha skwi ta dər wati ma mndu ná, ghudzaku ma vghani ta baraf̄ta, ka tɔamta tsi.

¹⁵ Ka zlanant̄zla lu ta ghəŋ ta tsa ghudzaku ya katsi, ŋa zlḡhaftani ta huđi, ŋa yatani ta dmaku. Tahula ndəhafta dmaku, ŋa klaktani ta mtaku guli.

¹⁶ Zwanama da, gwal ta d̄vu yu, ma nanə kuni ta ghəŋa ghuni.

¹⁷ Inda skwi ya ta d̄nuta, nda inda mbəhu ya kul had sana skwi ta ghəŋani ná, ta luwa ta saha tsi, da Lazglafta ta nzakway ka Dani ma tsuwadakha. Had tsatsi ta mbədavafta wa, had sana skwi ta zawataku ka grum da tsatsi wa.

¹⁸ Tsatsi ka ghəŋani ta d̄vutá vlamata hafu nda ma gwadani ta nzakway ka kahwathwata, kada nzakwa mu ka tan̄tan̄ani mataba skwiha ya zlaganap tsi.

Ksa slna nda gwada Lazglafta snan̄r lu

¹⁹ Zwanama da gwal ya d̄vu yu, wya skwi ŋa snan̄ta ghuni: Dina nzakwa inda mndu ka mndu ta gi slru gwada da sləmən̄ani. Ka mndu kul had gwada ta nzun̄ta ta wi a wu, ka mndu ta gi basa ŋuduf§ a wu,

²⁰ kabga had mndu ta basa ŋuduf ta maga skwi ya dina ta zdəganatá Lazglafta wa.

²¹ Tsaya tama, pghin̄wapgha ta inda skwiha ya ta ŋrintá mndu, nda inda ghwadaka skwiha. Tsu'awatsu'a nda hanata ghəŋ ta gwada ya ŋəbam Lazglafta ma kaghuni ta lavin̄tá mbanaf̄ta hafa ghuni.

* **1:1** Ngha ta Mata 13:55, Markus 6:3, Slna gwal ghunay 15:13, Galat 1:19. † **1:5** Ngha ta Mahdihi 2:3-6. ‡ **1:11** Aya 10-11: Ngha ta Isaya 40:6-7. § **1:19** Ngha ta Ekleziyast 7:9.

²² Nzawanza ka gwal ta ksa slna nda tsa gwada ya. Yaha kuni da nzakway ka gwal ta snamtá snaysnay, da nanətá kuni ta ghəja ghuni.

²³ Ka lagha mndu ka snantá gwada kul ksa slna nda tsi ná, ka guram tsa mndu ya nda mndu ya ta ngha tsata vghani ma dalagar.

²⁴ Tahula nghanjani ta tsatá vghani ka laghu tsi, ɲa gi zanaptani ta tsa nzakwa tsatani ya.

²⁵ Ama mndu ya ta faftá irani ta zlahuha Lazglafta, zlahuha ya ta vlamata fala'uwatá vgha, ka ndi'afra vgha tdukwa tida, kul had ta zanaptá gwada tahula snantani, ta ksay ta slna nda tsi ná, dza'a nzakway tsa mndu ya nda rfu ma inda skwihani ta magə tsi.

²⁶ Ka mnda dina yu ka mndu ta gray, tsaw sna a ta ksanaghutá ghanikani wu katsi, nana ghəjani ta nanə tsi, bətbət tsa dinani ya.

²⁷ Wya vərda dina ya ta nghə Lazglafta ka dina nda ghuḅa kul had rutsak tida: Nghapta ka zwana tawakri nda wadguha ma danwaha* taɲ, nda nghay mndu ta ghəjani ma ghwadaka skwiha ta ghəja hadik da ɲriɲta tsi ta ghəjani.

2

Gala mndu nda gala ná, bliɲtá zlahu ya

¹ Zwanama da, yaha kuni da gala mndu nda gala* ma nzakwa ghuni ma zlgħay nda ɲuduf, ma glakwa Mgham Yesu Kristi.

² Grafta: Mbadaka mndu ka gadghəl ka lami da taba guyata ghəja ghuni, nda fata halagara dasu, nda sudatá lgut nda bla ta vgha. Ta lamə sana mndu guli ka pdu nda sudatá gərzanani ta vgha guli.

³ Ka lagha ghuni ka laghwi da nghapta ka tsa mndu nda sudatá lgut nda bla ya, ka kuni nda tsi mantsa: «Nzanza kagha ma ya vli dina ya,» ka kuni. Ka kuni nda tsa pdu ya guli mantsa: «Slada slada kagha nda slada hada,» ka «nzanza hada ta hadik» a ka kuni nda tsi.

⁴ Ka si mantsa tsi, daganap a kuni ta vgha ma vgha ghuni nda tsa ra? Nza a kuni ka

gwal tsa guma nda ghwadaka ndanu nda tsa guli ra?

⁵ Zwanama da gwal dvu yu, fawafa ta sləmənɲ. Lazglafta a ta zabaptá gwal ka pdu ta wa ira gwal ma ghəja hadik, ɲa nzaku ka Gadghəl ma zlgħay nda ɲuduf, ɲa mutsay taɲ ta ga mgham ya tanaf tsi ta imi ta sləmənɲ, ta gwal ta dvuta ra?

⁶ Ama kaghuni, ka hərtətətá kuni ta gwal ka pdu. Tsaw sna a kaghuni kazlay: Tsa gwal ka gadghəl ya ta giri ɲa ghuni, ta tsəha kaghuni da vla guma kə'a katək ra?

⁷ Hahəɲ a tsa gwal ta mbərsu'a tsa ɲərma hgu mutsaf kuni ya guli ra?

⁸ Ka snasna kuni ta zlahu Lazglafta, manda ya nda vinda kazlay: Dvudva ta mnda səla manda va ghəja gha† kə'a ya ná, magamaga kuni ta skwi dina.

⁹ Ama ka ta gala mndu kuni katsi ná, dmaku tsa ta gə kuni, ksafksa zlahu ta kaghuni, kabga sna a kuni ta ɲani wa.

¹⁰ Dər wati ma mndu ta snatá inda zlahu, ka ɓlanaptá tsi ta ya turtuk ná, ɓlanapɓla ta indani demdem nda tsa.

¹¹ Va tsa mndu ta mnay kazlay: Yaha ka da hliri kə'a ya ná, va tsatsi guli ta mnay kazlay: Yaha ka da dzatá mndu‡ kə'a. Ala, tsa lagha gha ka kwal kul hlatiri, ka laghwa ka dzatá mndu katsi ná, nda nza ka ka mnda ɓlanaptá zlahu.

¹² Tsaya kəl yu ka mnay ɲa ghuni kazlay: Gwadawagwada ta gwada, ka ndana kuni ta ndanu, manda vərda mnduha dza'a tsanaghata lu ta guma ta həɲ nda ma zlahu ya ta vlamatá fala'uwata vgha kə'a ya.

¹³ Bađu fitika tsa guma ná, had Lazglafta dza'a tawa hidahida ta mndu ya kul had ta tawa hidahida ta sanlaha wa. Ama tawa hidahida ta ga mgham ta ghəja guma.

Zlgħay nda ɲuduf kul had slnani ná, nda mta

¹⁴ Zwanama da, nu katanaf mnay mndu kazlay: Mamu yu nda zlgħay nda ɲuduf kə'a, ka had tsi ta maga slnani na? Dza'a mbanafmba tsa zlgħay nda ɲudufani ya nda tsa ra?

¹⁵ Ka waya ka skwi, mamu sana zwanama, ka sana mukuma a tsi, ka fərđi'u,

* 1:27 Ngha ta Isaya 1:17. * 2:1 Ngha ta Ayuba 34:19. † 2:8 Ngha ta Zlahu 19:18. ‡ 2:11 Ngha ta Sabi 20:14, nda Vrafta ta Zlahu 5:18, Sabi 20:13, nda Vrafta ta Zlahu 5:17.

had sana skwi ɲa zaɲta taɲ inda fitik guli wu katsi.

¹⁶ Ka sani mataba ghuni nda hɔɲ mantsa: «Lawala nda vghata zɗaku, ka vlaghunavla Lazglafta ta skwi ɲa bukwa ghuni, nda skwi ɲa zay ghuni,» ka'a, mataba tsa, ta vlaɲ a kaghuni ta skwi ɲa katanɲá hɔɲ ya kay wu, nu kataf tsaya na?

¹⁷ Manda va tsaya nzakwa zlgħay nda ɲuɗuf guli. Ka had slnani ta maravata wu katsi, nda mta ma vghani.

Had zlgħay nda ɲuɗuf, ka had slnani wa

¹⁸ Ama ka waya ka skwi dza'a mnay sana mndu kazlay: Zlgħay nda ɲuɗuf ɲa kagha ta ɲanata, maga slna ɲa i'i kə'a. Ala, «mariha mara kagha ta zlgħay nda ɲuɗuf kul had slnani, ta maraghatá i'i ta zlgħay nda ɲuɗuf nda ma slnaha da.»

¹⁹ Zlgħafzlgħa kagha kazlay: Turtuktuk Lazglafta kə'a, mantsa nzakwani, ta ɲa gha tsa. Ama dīna ka snanɲa kagha guli kazlay: Zlgħafzlgħa ghwadaka sulkumha guli manda va tsaya kə'a, ta ghudzaku hɔɲ da zlaɲŦ.

²⁰ Rghargha vgha na. Ta kumay ka kulam gita ta mnaghanɲa kazlay: Zlgħay nda ɲuɗuf kul had slnani ná, had hayhayani wu kə'a ra?

²¹ Ma fitika vlata dzidza mu Abraham ta zwanani Izak ta gwir* ná, ka mndu tɗukwa a hga lu nda ma tsa slnani ya ra?

²² Hada ná, nda ngha ka ká zlgħay nda ɲuɗufani ta dza'a kawadaga nda slnani. Slna ta hɗanaghatá ghɔɲa zlgħay nda ɲuɗuf.

²³ Mantsa ya dzatá ghɔɲa skwi ya vindam lu ma defteri kazlay: Zlgħafzlgħa Abraham ta Lazglafta, kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tɗukwa†. Tsaya kəl lu ka hga Abraham ka gra‡ Lazglafta kə'a.

²⁴ Nda ngha kuni tama ká mndu nzakway ka mndu tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma slnaha, nda ma zlgħay nda ɲuɗuf kwenkwen yeya a wa.

²⁵ Manda va tsayaŦ nzakwa sana marakw ta hliri, Rahab hgani. Ka marakw tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma slnaha,

ma tsu'aftani ta gwal vitsa tsa luwa ya, ka kataftá tsi ta hɔɲ, ka kɗikɲntá hɔɲ nda ta sana tvi*.

²⁶ Tsaya tama, ka had hafu ma slu'uvgha ná, nda mta nzakwani, manda va tsaya zlgħay nda ɲuɗuf guli, ka had slnani wu ná, nda mta nzakwani guli.

3

Ghwadaka skwi ghanik

¹ Zwanama da, yaha kuni da pghamtá vgha bəska' ɲa nzaku ka gwal tagha skwi, kabga mal ta ghɔɲa amu dza'a tsanaghata lu ta guma katakata.

² Inda amu ná, dagala krughuvi kavghakavgha ta gə mu. Ka had mndu ta guvtá krughuvi ma gwada wu ná, ɲərma mndu tsaya ta laviɲta nghaftá vghani demdem.

³ Ka fanamfa mu ta tsuhwal ma wi ta plisha ɲa snamata taɲ ta gwada mu katsi ná, laviɲlava mu ta kla inda vghani demdem dər ndiga tsi.

⁴ Nghawangha guli 6a ta kwambalu dagala. Mghama falak yeya ta tiɲway. Nda zwanɲa suwak kwitikw ta kla mndu ta sway da inda vli ta kumə tsi.

⁵ Manda va tsaya guli ná, sana skwi ki'a katakata na ghanik, mataba fawayha ta mndu. Nduk nda tsa ná, ta ghərɓaku nda skwiha dagala dagala.

Nghawangha guli ta vu ndez kwitikw, laviɲlava ta driɲntá mghama zivak nek-wnekw.

⁶ Ghanik guli ná, manda vu nzakwani. Ma tsa ghanik ta nzakway ma amu ya, nzamta inda ghwadaka skwi. Mataba fawayha mu nzamta ghanik, ka pgha bədzaku ta vgha demdem. Ta ghanika mu nzafta duda vu, mbadaka ghanik tama ka pgha vu ta nzakwa mu daga yagatá amu ha ka mta ta amu.

⁷ Nda mndərga skwiha: Dər nimitak tsi, dər zarak tsi, dər nahadik tsi, dər klipi tsi, mndu ta zlahafta.

⁸ Ama ghanik ná, had mndu ta laviɲntá zlahafta wa. Sana ghwadaka skwi ya kul

Ŧ 2:19 Ngha ta 1 Timute. 4:1 nda Mata 8:29, Markus 1:24, 5:7, Lukwa 4:34. * 2:21 Ngha ta Zlrafta 22:9. † 2:23

Ngha ta Zlrafta 15:6 ‡ 2:23 Ngha ta Zlrafta 15:6, Isaya 41:8, 2 Krunik 20:7. Ŧ 2:25 Ngha ta Yusuwa 2:1-21 * 2:25 Ngha ta Yusuwa 2:1-21.

lavinjá lu ta zlahafta. Dagala gruma ta dza mndu mida.

⁹ Nda tsi ta zlezlva mu ta Mghama mu ta nzakway ka Da mu, nda tsi guli ta ksi'a amu ta mnduha magaf lu ta gara vgha* nda Lazglafta.

¹⁰ Ma va tsa wubisim ya ta sli'agapta tfawi nda ksi'i tani. Zwanama dá, ra a ka nzakwani mantse wa.

¹¹ Ta mbəzagapmbəza imi zda nda imi dahdaha ma va tsa dzuḅay turtuk ya ra?

¹² Zwanama dá, Had fwa ghuraf dza'a walaṅtá yafta yakwa Zaytuṅ wa. Had fwa inabi dza'a walaṅtá yaftá yakwa ghuraf guli wa. Manda va tsaya guli ná, had imi zda ta sabi ma imi nəmnəma guli wa.

Da Lazglafta ta mutsafta lu ta difil

¹³ Wati ma mndu ya nda difil ma ghəṅjani nda sna ta skwi na? Ka mara tsi ta slnahani nda ma nzaku dina, nda hanata ghəṅja ya ta mutsu lu ma difil.

¹⁴ Ama ka ndughundughwa ṅudufa ghuni nda draku, nda ya nda dva ghəṅj katsi, ma ghərḅə kuni ta ghərḅaku ka bətbət, ma tsakalana kuni ta wi ta kahwathwata.

¹⁵ Mndərga tsa difil ya ná, ta saha ta luwa a wa. Na ghəṅja hadik tsaya, na slu'uvgha ya, na halaway ya guli.

¹⁶ Ma vli ta gə draku nda dvuta ghəṅj ta mgham ná, mamu hwazlaḅaku nda inda mndərga ghwadaka slnaha tani.

¹⁷ Tanṅaṅ karaku, difil ya ta saha ta luwa ná, nda ghuḅa. Tahula tsa, ta klakla ta zdaku nzaku, leḅtekwa, ta dzra ghəṅj, dagala hidahida da tsi, slna dinadina ta sabi da tsi, had ta gala mndu wu, had madgwirmadgwir da tsi wa.

¹⁸ Gwal ta dva zdaku ná, zdaku na tanṅa ta sləgay, yakwani ya ta mutsu həṅj ná, tsaya nzaku tdukwa.

4

Ghwadaka ndanu ta klatá zlərdá wi

¹ Nu ta klaktá lmu nda zlərdáwi mataba ghuni na? Vəl hara'uwa skwiha kavghakavgha, ta za vgha ma vgha ghuni ya.

² Ta hara'away kuni ta skwi, sew mutsaf a kuni wu, ka pslə kuni ta mndu. Ta mamay

kuni ta skwi, trid mutsaf a kuni wu, ka zlərdə kuni ta wi, ka lma kuni ta lmu. Had kuni ta mutsaftá skwi ta kumə kuni wu, kabga dawa a kuni da Lazglafta wa.

³ Ta daway kuni mndani, had kuni ta mutsafta wu, kabga nda tvani a ta dawa kuni wu, na maga skwi ta zdəgaghunata ta dawa kuni.

⁴ Fkərwaha na! Sna a kuni kazlay: Dvutá ghəṅja hadik ná, ga ghuma nda Lazglafta ya kə'a ra? Mndu ya ta kuma ksa gra nda ghəṅja hadik ná, ta kumay ta nzakway ka ghuma Lazglafta.

⁵ Ta grə kuni ná, ka bətbət skwi mna defteri ta mnay kazlay: Dvudva Lazglafta katakata ta tsa sulkum fam tsi ma amu ya kə'a ya ra?

⁶ Ta vlay katək ta zdakatahudí ya ta fərtuta kəl defteri ka mnay kazlay: Ta pgha ghəṅj Lazglafta nda gwal ta gla ghəṅj, ama ta vlay ta zdakatahudani* na gwal ta hanaganatá† ghəṅja tanṅ kə'a ya.

⁷ Hanaganawahana ta ghəṅja ghuni na Lazglafta, ka pgha kuni ta ghəṅj nda halaway na hwayaghutani di'ij nda kaghuni.

⁸ Gavanavawagava ta Lazglafta, dza'a gavaghunavagava‡ tsatsi guli. Mbazinjwa dzva ghuni, kaghuni gwal ta nzakway ka gwal dmaku. Ghuḅinjwa ṅudufa ghuni, kaghuni gwal nda ghwadaka ndanu.

⁹ Tapafwatapa ma vgha ghuni ta tulekatá kaghuni. Tawawatawa ta taw, mbəzawambəza ta ima taw. Ka nuna ghubasu ta ghubasu kuni ka taw. Ka nuna rfu ta rfu kuni, ka basa ṅuduf.

¹⁰ Hanaganawa ghəṅja ghuni ta kəma Mgham, dza'a kapaghunaf kapa.

Ma tsə kuni ta guma ta sanlaha

¹¹ Ma vazú kuni ta rutsak ta sani nda sani. Mndu ya ta vza rutsak ta zwanama, ka ta tsanaghatá guma a tsi ná, ta vza rutsak tsa mndu ya ta zlahu. Ta tsanaghatá guma guli ta zlahu nda tsa. Ala, ka ta tsanaghatá guma ka ta guma ta zlahu katsi ná, nza a kagha ka mnda sna zlahu nda tsa wa, ama mnda tsa guma kagha nda tsa.

¹² Lazglafta turtukwani ta vlatá zlahu, tsatsi guli ta tsa guma. Tsatsi ta lavinjá

* 3:9 Ngha ta Zlrafta 1:26-27. * 4:6 Ngha ta Mahdihdi 3:34. † 4:6 Ngha ta mahdihdi 3:34 mnə lu ma gwadā Grek ghalya. ‡ 4:8 Gray nda Zakari 1:3, Malatsi 3:7.

mbananafta, tsatsi guli ta lavinjá zadanata. Ama wa kagha tama, ta tsanaghatá guma ta zwanama gha?

Ná ghuni a mahtsim wa

¹³ Ndanana tama, fawafa ta sləmən, kaghuni gwal ta mnay kazlay: Gita ka mahtsim a tsi dza'a dza'a mu da luwa manda ya, na zata mu ta vaku, na tsakalay mu ta tsakala, na mutsakta mu ta tsemi kə'a ya.

¹⁴ Tsaw sna a kaghuni ta skwi dza'a magaku mahtsim§ wa. Sna a kuni ta nzakwa hafa ghuni guli wa. Manda nzakwa kusay ta zlagapta sel, bəts nzdani na gi zwađutani ya nzakwa ghuni.

¹⁵ Skwi má da mnə kuni katək ná, «ka ta đvafđva Lazglafta ta kladamapta nda hafu katsi ná, dza'a magay nni ta skwi manda ya, nda skwi manda ya,» ka kuni má dza'azlay.

¹⁶ Ama ndanana ná, ta ghərəkaku kuni ma ndana ghuni, ka gla ghəj. Ghwadaka skwi na mndərga tsa gəla ghəj ya.

¹⁷ Mantsa tama, mndu ya nda sna ta maga skwi đina má na magayni, ka kwalaghutá tsi ta magay ná, gaga ta dmaku.

5

¹ Ndana tama, fawafa ta sləmən kaghuni gwal gadghəl. Tawawa tawa ta taw, ka waha kuni ta wahu, ta ghəna ghuya đanjwa ya dza'a dəđəgaghunaghata.

² Rwurwa skwa gadghəla ghuni ghunzədək, zuza zahar ta lgutha ghuni.

³ Hpađuhpađa hzay* ta dasuha ghuni nda tsemi ghuni. Tsa hzayha tan ya dza'a mna gwada ta kaghuni, na dughwaduta tan ta vgha ghuni, manda ya ta dghwadú vu ta skwi. Ta sagha kdakwa ghəna hadik ya ná, ta tskanata kaghuni ta skwa gadghəl.

⁴ Wya plana a kuni ta nisəla gwal ta ksaghunatá slna ma vwah† wa. Nranafjra kuni ta nđufu tan. Ta wahu hən. Ka snanaghatá tsa waha tan ya ta Lazglafta Mgham ya ta mbruta.

⁵ Zuza kuni ta mghama ghuni ma ghəna hadik, magamaga kuni ta skwiha ya kumanj maya ghuni. Nu'af nu'a kuni ta vgha ghuni, ka kzla fitika hnay.

⁶ Tsanagha tsa kuni ta guma ta gwal kul had dmakwa tan, pslapsla kuni ta tđukwa mnduha kul pghanjta ghəj nda kaghuni.

Ksatá nđuf, wya Mgham Yesu ta saha

⁷ Mantsa tama zwanama da, nzawanza nda ksa nđuf ha ka sagha fitika sagha Mgham. Nghawangha ba ta mnda hva, ya kə'a ta nzata ka kzla nərma skwi ya ta sabi ma hadik. Nda ksa nđuf ta nzata tsi ka kzlay ha ka mutsaftani ta tanjanja ima sləgu nda kwanaha ima fwak‡.

⁸ Kaghuni guli ná, nzawanza nda ksatá nđuf ka mbra kuni ta vgha, kabga ndusa fitika saha Mgham.

⁹ Zwanama da, ma nədə kuni ta ghəj ta ghəna sani nda sani kada kwala lu tsaghu-naghatá guma. Ya wya mnda tsa guma ta wa tgha.

¹⁰ Zwanama da, klawakla ta sada satá duni nda ksa nđufa la anabi, gwal si ta mna gwada nda hga Mgham.

¹¹ Nda tfawi ta ghəna ghuni ka anj ta mnay nda gwal ta ghuya đanjwa nda ksa nđuf. Sninjna kuni ta mna gwada ta ksatá nđufa Ayuba, nda ngha kuni ta kdavakta skwi ya vlanj Mgham Lazglafta. Lazglafta ná, dagala tawa hidahida nda zđaku§ da tsi.

¹² Zwanama da, sana skwi guli ná, ma wadu kuni ta wadu, dər nda luwa, dər nda hadik, dər nda wati ma skwa wadu tsi. Ama ka «anj» tsi, ka nza tsi ka anj. Ka «mantsa a tsi wu,» ka nza tsi ka mantsa a wu, kada kwala kuni dəđamta ma guma Lazglafta*.

Ndəba dzvu ta ghəna đanjwa

¹³ Mamu sana mndu mataba ghuni ta sa duni ra? Ka ndəba tsi ta dzvu da Lazglafta. Mamu sana mndu mataba ghuni ta rfu ra? Ka fa tsi ta laha.

¹⁴ Mamu sana mndu mataba ghuni kul dughwanaku ra? Ka hga tsi ta gwal ta ngha Igliz. Ka maga hən ta du'a da Lazglafta

§ 4:14 Aya 13-14: Ngha ta Mahdihdi 27:1. * 5:3 Aya 2-3: Ngha ta Mata 6:19. † 5:4 Gray nda Zlahu 19:13, Vrafta ta Zlahu 24:14-15. ‡ 5:7 Vrafta ta Zlahu 11:14, Yuwel 2:23. § 5:11 Ngha ta Ayuba 1:20-22, 2:10, 42:10-17. Nda Zabura 103:8. * 5:12 Ngha ta Mata 5:34-37. † 5:14 Ngha ta Markus 6:13.

ta ghəɲani, nda pghanaghatá rđi nda hga Mgham†.

¹⁵ Ka nda ɲuduf turtuk magata lu ta tsa du'a ya katsi ná, dza'a mbanafmba ta tsa mndu kul dughwanaku ya. Dza'a mbanafmba Mgham ma tsa dāɲwani ya. Ka si mamu dmakuha maga tsi, dza'a plinippla Lazglafta.

¹⁶ Mantsa ya tama, mnuvuswa dmakwa ghuni mataba ghuni, ka maga kuni ta du'a da Lazglafta ta ghəɲa sani nda sani, kada mbaghunafta Lazglafta ma inda dāɲwaha ghuni. Maga du'a mndu tdukwa ná, ta ksay ta slna nda mbraku kahwathwata.

¹⁷ Iliya ná, mndu ya manda va amu. Ka ndi'ata tsi ka maga du'a da Lazglafta, ɲa kwala imi kul sagha. Ka kwalaghutá imi ta sagha ta ghəɲa hadik ka vaku hkən nda tili mku'.

¹⁸ Tahula tsa guli, ka magəglata tsi ta du'a da Lazglafta, ka zligiɲtá luwa ta imi, ka zlrəglaftá skwiha ta dāyaku‡ ta hadik.

Vranakwa gwal ta zwađuta ma kahwathwata

¹⁹ Zwanama da, ka mamu sani mataba ghuni ta di'ɲaghuta nda kahwathwata Lazglafta, ka vranaktá sani ma mndu katsi,

²⁰ Dina ka snanɲtani kazlay: Mndu ya ta vranaktá mnda dmaku ma tvi ya si zwađu tsi ná, mbanafmba ta hafa tsa mnda dmaku ya ma mtaku. Ma tsa slna maga tsi ya guli ná, dza'a plinippla Lazglafta ta ndəghata dmakuha§.

† 5:18 Aya 17-18: Ngha ta 1 Mghamha 17:1, 18:1, 18:42-45.

§ 5:20 Ngha ta Mahdihdi 10:12, 1 Piyer 4:8.

Tañtaŋa tsghatá lwa 1 Piyer

Gazgu

¹ I'i Piyer ghunatá mnda Yesu Kristi ta vinda na delewer na ŋa zabatá mnduha Lazglafta ta wutsatá vgha ta nzaku ka matbay ta hadika Puŋ nda Galat, nda Kapadus, nda Asiya, nda ya ta hadika Bitani*.

² Lazglafta ta nzakway ka Da ta zabaptá kaghuni manda va ya ghada tsi ta payafta. Ka faghutá tsi ta kaghuni ka ŋani nda ma Sulkumani nda ghuḅa, ŋa nzakwa ghuni ka gwal ta snanatá gwada Yesu Kristi, ŋa wutsikaghunaftá usani ka ghuḅighunista nda tsi. Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdakatahudani nda zdakwani tani katakata.

Faftá ghəŋ ta mbaku

³ Zləzlvama Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mghama mu Yesu Kristi. Ma glakwa Zdakwani, ka yəglatá tsi ta amu ka vlamata hafu ka lfid ma sli'aganaptani ta Yesu Kristi mataba gwal nda rwa. Mantsaya tama, mamu mu nda fata ghəŋ ta nzaku nda hafu ka lfid,

⁴ ka kzla skwi ya kul ḅadzavata, kul ksə rdak, kul kdavakta, fana Lazglafta ta zwanani ta luwa.

⁵ Kaghuni, ka zlg hafzlg ha kuni katsi, ta ngha kaghuni Lazglafta nda mbrakwani ŋa mbaghunafta. Tsa mbaku ya ná, ma kdavakta fitik dza'a sŋaŋta kuni.

⁶ Tsaya tama kəl kuni ka nzata nda rfu. Aŋ mndani, ndanana nda ŋra ŋudufa ghuni ŋa fitik kwitikw da skwiha kavghakavgha ta dzəghaghunata.

⁷ Tsa skwiha ta dzəgha kaghuni ya ná, nda nza ŋa maraŋtá nzakwa zlg hay nda ŋudufa ghuni. Ta ḅadzaku na dasu mndani, ama ta famfa lu ma vu ŋa nghay ka vərđani tsi, ka ki tsi. Mantsaya nzakwani guli nda zlg hay nda ŋudufa ghuni ta malapta ka dasu ya. Mantsaya tama, ŋa klaghunaktá tsa zlg hay nda ŋudufa ghuni ya ta zləzlvu,

nda glaku, nda sgit, bađu tsa fitik dza'a zlagapta Yesu Kristi ya.

⁸ Aŋ mndani, ta ngha† a kuni ta Yesu nda ira ghuni wa, ama ḅvuḅva kuni, zlg hafzlg ha kuni guli dər ta ngha a kuni. Tsaya ta kəl kuni ka rfu katakata kul mnavata nda wi,

⁹ kabga mutsafta ghuni ta mbaku ta nza-kway ka klatá ghəŋa zlg hay nda ŋudufa ghuni ya.

¹⁰ Ghalya, zbaŋzba la anabi dīna ta tvi ya ká Lazglafta dza'a mbanaftá mnduha, ka mnutá həŋ ta gwada ta ghəŋa tsa zdakatahudi payaghunaf Lazglafta ya.

¹¹ Ka mnə Sulkuma Kristi, ta nzakway ma ŋudufa taŋ ta gwada ta ghuya dāŋwa ya dza'a ghuyta Kristi, ma kdaku tsi mutsa glaku. Ka ŋavatá tsa anabiha ya ka psa sŋaŋta, ka yawu dza'a magakwa tsa skwi ya, nda ya ka kinawu kə'a dza'a magaku ya‡.

¹² Ka snanamtá Lazglafta ta tsa la anabi ya kazlay: Ka ŋa taŋ a tsa gwada ya wu, ka ŋaghuni nzakwani kə'a. Ndanana, mnaghunamna gwal ta mna Lfida Gwada ta tsa skwiha ya. Nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa ghunagata Lazglafta snaghunamtá həŋ ta tsa gwada ya. Tsa gwada ya guli ná, kumaŋkuma duhwalha Lazglafta ta sŋaŋta.

Nzaku ya ta raŋtá gwal zlg hay nda ŋuduf

¹³ Tsaya tama, payavawapaya ŋa ksa slna, nzawanza nda fata ghəŋ hzleŋa. Fafwa fa ta ndana ghuni ta zdakatahudi ya dza'a vlaghunata lu bađu zlagapta Yesu Kristi.

¹⁴ Ya nda nza kuni ka zwana Lazglafta ta snanatá gwadani ya, ma zlanəŋ kuni ta vgha ghuni ta ghwadaka skwiha, ya si ta zdəghaghunata ghalya ma nzakwa ghuni ta kul sŋaŋtá Lfida Gwada.

¹⁵ Tsa Lazglafta ta hgaftá kaghuni ya, nda ghuḅa tsatsi. Nzawanza kaghuni guli nda ghuḅa manda va tsatsi.

¹⁶ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Nzawanza nda ghuḅa, kabga nda ghuḅa§ i'i,» ka'a.

¹⁷ Ka ta hgay kuni ma du'a ghuni ka «Da» ta Lazglafta, ya ta tsa guma ta ghəŋa inda

* **1:1** Gray nda Yakubu 1:1. † **1:8** Gray nda Yuhwana 20:29. ‡ **1:11** Ngha ta Zabura 22, Isaya 53, Lukwa 24:25-26. § **1:16** Livitik 19:2.

mndu taḅta slnani maga tsi kul gala mndu nda gala ya, nzawanza nda zləṅay ma na nzakwa ghuni tata na ghəṅa hadik na.

¹⁸ Nda sna kuni kazlay, varagap ma nzaku ka rgha, zlaghunəṅ dzidza ghuni lu ta kaghuni kə'a. Nda dasu nda ya nda dzindar ta ḅadzaku ya a varata lu ta kaghuni wu,

¹⁹ ama nda usa Kristi* ta bluta varata lu ta kaghuni. Manda zwanəṅ tuwak kul had maslvinza, kul had rdak tida ya, na tsa Kristi ya.

²⁰ Lazglafta ta thanafta mantsaya daga ma kdaku lu zlaganaptá ghəṅa hadik, ka mariginťá tsi ma na kdavakta fitik na, ṅa kata kaghuni.

²¹ Nda ma tsatsi zlgħafta kuni ta Lazglafta ya ta sli'aganapta ma mtaku mataba gwal nda rwa, ka vlanťá glaku. Tsaya kəl kuni ka zlgħafta, ka faftá ghəṅa ghuni ta Lazglafta.

²² Nda nza kuni ka gwal nda ghuḅa, ma snanata ghuni ta gwada Lazglafta, ṅa ḅvuta ghuni ta zwanama ghuni nda ṅudufa ghuni. Gdawagda tama ta ḅvuvustá vgha ghuni kahwathwata nda ṅuduf turtuk.

²³ Mantsa ya tama ná, nda sna kuni kazlay: Nda ya yakwa mahisa ghuni nda mbrakwa gwada Lazglafta ya ta vla hafu ta nzaku ṅa kdekeden kə'a. Lazglafta ya kul had ta mtavata ta vlaghunatá tsa hafu ya, ya ta mtaku a wa.

²⁴ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Inda mnda səla ná, manda kuzunəṅ nzakwani.

Sgitani guli ná, manda vzlizla kuzunəṅ nzakwani guli.

²⁵ Ama gwada Lazglafta ná, ṅa kdekedenəṅ† nzakwani,» ka'a.

Tsa gwada ya ná, tsaya Lfida Gwada ya mnaghuna lu.

2

¹ Hlinwahla ta inda ghwadaka skwiha ma ṅudufa ghuni, ma kuslember kuni ta kuslemberaku, ma pghə kuni ta wirak his ma vu, ma hara'u kuni ta hara'uwaku, ma tsanava kuni ta skwi ta mndu guli.

² Manda zwanəṅ vzi'uwa ta mama u'a da mani ya, mantsaya ka kaghuni guli mama vərda gwada Lazglafta ṅa glay ghuni ta glaku nda tsi, ṅa mutsay ghuni ta mbaku ṅa dekdek.

³ «Lawa ta kəma ta kəma, kabga tapanatapa kuni ta zḅakwa* Mgham Yesu Kristi.»

⁴ Gavanavawagava ta Mgham Yesu Kristi. Tsatsi tsa pala ta vla hafu wudidin mnduha ya. Tsatsi zbap Lazglafta ta hemanata inda skwi ta wa irani.

⁵ Kaghuni guli, nzawanza ka pala nda hafu mida, ya ta kəl lu ka ba həga mndərga ṅa Sulkum, ṅa nzakwa ghuni ka guyata ghəṅa gwal nda ghuḅa ta vla skwi manda ya ta kumə Sulkum. Tsaya skwi ta zḅaganatá Lazglafta nda ma Yesu Kristi.

⁶ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Wana zbapzba yu ta vərda palaka tughwa ba həga,

ka fata ma luwa Siyuna. Mndu ya ta faftá ghəṅani tida ná,

had sana skwi dza'a pghanaghatá hula dekdek wu,» ka'a.

⁷ Ka ṅa kaghuni gwal ta zlgħafta ya ná, dagala sgitani, ama mantsaya a da gwal kul zlgħafta wa. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Va tsa pala wudidin gwal ba həga ya, ta nuta ka vərḅaka pala tughwa həga.»

⁸ Ka lu vindafta guli na:

«Tsa pala ya ná, ta dza mndu ka tuthun.

Tsa pala ya ta zlambanaptá† mnduha,» ka'a.

Ta dzay ta həṅ ka tuthun, kabga kwalaghuta taṅ ta snanatá gwada Lazglafta. Manda tsaya thanafta Lazglafta ta həṅ daga manda ghalya.

⁹ Ama kaghuni ya, nda nza kaghuni ka mndəra mndu zabap Lazglafta, ka guyata ghəṅa gwal ta vla skwi ṅa Lazglafta, ka gwal faghu Lazglafta ka ṅani. Tsatsi ta hagenta kaghuni ka hlagaghunapta ma grusl, ka pghaghunamta ma tsuwadək ta ndərmim lu nda ndərmima, ṅa mna skwi maga tsi ta malaghutá mbraku‡.

* **1:19** Ngha ta Kwalasuha 1:20. † **1:25** Aya 24-25: Isaya 40:6-8, mnaf lu manda ya nda Grek ṅa ghalya. * **2:3** Ngha ta Zabura 34:9. † **2:8** Aya 6: Ngha ta Isaya 28:16. Aya 7: Ngha ta Zabura 118:22. Aya 8: Ngha ta Isaya 8:14. ‡ **2:9** Ngha ta Sabi 19:5-6, Isaya 43:20, Sabi 19:5, Vrafta ta Zlahu 4:20, 7:6, Isaya 43:21, 9:1.

¹⁰ Ghalya ná, si nza a kuni ka mnduha Lazglafta wu, ama ndanana, nda nza kuni ka nani. Ghalya mutsaf a kuni ta tawa hidahida Lazglafta wu, ama ndanana, mutsafmutsaŠ kuni.

Nzawanza ta nzaku ka mnduha Lazglafta

¹¹ Zwanama da gwal ta d̄vu yu nda n̄dufa da, d̄ina ka snaŋta ghuni kazlay, manda matbay nzakwa ghuni, ḡd̄avata a kuni ma na gh̄ŋa had̄ik na wu k̄'a. Tsaya ta k̄el yu ka vla mbraku ŋa ghuni, ka wara kuni ta skwi ya ta hara'uwa kaghuni. Ya hafa ghuni ta zb̄e tsa skwiha ya.

¹² Dina ka kuni nzaku mataba gwal kul snaŋtá Lazglafta. Ŋa nzakwani d̄er má ta vaza rutsak h̄eŋ ta kaghuni, ŋa nghay taŋ ta n̄erma slna ya ta maḡe kuni, ŋa zl̄zlvay taŋ ta Lazglafta bađu dza'a sagha tsi da guyaku nda h̄eŋ.

¹³ Ma tsa nzakwa ghuni ka ŋa Yesu Kristi ya, hanaganawahana ta gh̄ŋa ghuni mista inda gwal ta ga mgham ta gh̄ŋa mnduha. Haniŋwa gh̄eŋ mista mgham dagala, ta ga mgham ta gh̄ŋa inda skwi.

¹⁴ Haniŋwa gh̄ŋa ghuni mista n̄umna ya fa lu ŋa tsanaghatá guma ta gwal ta maga ghwadaka skwi, nda ya ŋa ghuba gwal maga skwi d̄ina*.

¹⁵ Kumaŋkuma Lazglafta ta magay ghuni ta skwi d̄ina, ŋa hanaftá wi ta gwal kul snaŋtá skwi, ta gutá rgha taŋ.

¹⁶ Nzawanza ka gwal fala'u vgha taŋ. Nziya nza tsi ná, ma nza tsa fala'uwata vgha ghuni ya, ka skwi ŋa bukwanatá ghwadaka skwi. Ama nzawanza ta nzaku ya ta maraŋtá nzakwa ghuni ka gwal ta ksanaŋtá slna ta Lazglafta.

¹⁷ Vlawavla ta glaku ŋa inda mndu, d̄vuwad̄va ta zwanama ghuni ma zlghay nda n̄duf, zl̄ŋawazl̄ŋa ta Lazglafta, vlawavla ta glaku ŋa Mgham dagala.

Klawa sada Kristi

¹⁸ Kaghuni la kwalva, hanaganawa gh̄ŋa ghuni mista daŋah̄ega ghuni, ka zl̄ŋa kuni ta h̄eŋ kahwathwata. Mista gwal z̄da gh̄ŋa taŋ nda gwal lēbtekwā yeya

a wu, ama nduk nda ya mista gwal t̄eŋt̄eŋa nzakwa taŋ tani.

¹⁹ Ka lagha mndu ka su'a ghuya daŋwa, ta gh̄ŋa kumayni ta nzaku manda ya ta z̄d̄aganatá Lazglafta, d̄er má si ra a ghuyayni ta tsa daŋwa ya wu katsi ná, skwi d̄ina ya.

²⁰ Ka lagha ghuni ka gatá gwada, ka ghuȳe lu ta daŋwa ŋa ghuni ta gh̄ŋani, ka su'aftá kuni katsi, mamu mndu dza'a ghuba kaghuni ra? Ama ka lagha ghuni ka magatá skwi d̄ina, ka ghuȳe lu ta daŋwa ŋa ghuni ta gh̄ŋani, ka su'aftá kuni katsi, skwi d̄ina tsaya da Lazglafta.

²¹ Ka ŋa tsaya hgafta lu ta kaghuni, kabga ghuyghuya Yesu Kristi ta daŋwa guli ta gh̄ŋa kaghuni. Tvi ya taghunap tsi ŋa ksay ghuni guli ta selani.

²² Tsatsi ná, walaŋ a ta gatá dmaku wu, had̄ sana tsakalawi ta sabi ma wani† wa.

²³ Ma fitika razay mnduha, vranam a ta h̄eŋ nda razu wa. Ma fitika ghuyay lu ta daŋwa ŋani, tha a kazlay: Nya', kabgawu na k̄'a wa. Ka zlanantá tsi ta gh̄ŋani ta Lazglafta ya ta tsa guma nda tvani ya.

²⁴ Tsatsi ka gh̄ŋani ta klaftá dmakwa mu ta vghani ma zl̄ŋafta lu ta udza zl̄ŋay. Ŋa nzakwa mu ka gwal nda rwa tv̄e dmaku, ŋa nzay mu ta nzakwa t̄dukwa. Nda ma tsa balanata ya mbaghunafta lu.

²⁵ Ghalya si nda nza kuni manda tuwakha nda z̄ada‡, ama ndanana tama, vrakvra kuni da mnda ngha tuwak ta nghapta ka hafa ghuni guli.

3

Nzakwa i marakw nda z̄'al

¹ Kaghuni guli mi'aha, haniŋwahana ta gh̄ŋe mista z̄'alha* ghuni. Ka ta magay kuni mantsa, d̄er má sna a sanlaha ta gwada wu, ŋa nghay taŋ ta n̄erma nzakwa mi'a taŋ, ŋa mb̄eanafta taŋ ta nzakwa taŋ, d̄er má ps̄laf a kuni ta wi.

² Dza'a nghaŋgha h̄eŋ ta n̄ermata nza-kwa ghuni, nda ya ká kuni ta sna gwada da h̄eŋ.

³ Yaha rka ghuni da nzakway ka skwa nghay wa iri, manda: Datá gh̄ŋe ya nda bla,

§ 2:10 Huseya 1:6, 9, 2:1, 23, 25. * 2:14 Aya 13-14: Ngha ta Ruma 13:1-7. † 2:22 Ngha ta Isaya 53:9. ‡ 2:25 Aya 24-25: Ta gray lu nda Isaya 53:4-6. * 3:1 Ngha ta Afisus 5:22, Kwalasuha 3:18. † 3:3 Ngha ta 1 Timute. 2:9.

nda ya nda mizidikwa dasu, nda ya nda lgut nda bla nda bla[†] dzvani.

⁴ Ka nza rkatarka ghuni ka skwi nda difa ma nɔdɔfa ghuni, ka nzakwa tsi ka rka ya kul had ta ɓadzavata, manda: Nzaku leɓtekwa, tɓekwa. Tsahaya skwi dagala sgitani da Lazglafta.

⁵ Ghalya, mantsaya si ta rka mi'aha ta fafta ghəŋ ta Lazglafta ta rka, ma haniŋta taŋ ta ghəŋa taŋ mista zə'alha taŋ.

⁶ Mantsaya si ta maga Sara, ta sna gwada da Abraham. «Mghama da‡!» ka'a si ta hgay guli. Kaghuni guli ná, kwaghani kuni, ka ta magay kuni ta skwi dina, ka ksu a zləŋ ta kaghuni.

⁷ Kaghuni zə'alha guli, dina ka kuni nzaku nda mi'a ghuni, ka famta kuni ta difil ma ghəŋ, ya gwal nda hta mbrakwa taŋ hahəŋ. Ka vla kuni ta sgit\$ ɲa taŋ, kabga tsa hafu ya ta vlə Lazglafta ka zdakatahudani ya ná, nda hahəŋ tani, nda kaghuni tani mida. Ka mantsaya ka kuni magay na: Ta snay Lazglafta ta du'a ghuni.

Ghuya danwa ta ghəŋa maga skwi dina

⁸ Na kdinŋa ná, guyawa guya ta ndana ghuni kaskwa turtuk, tawavuswa hidahida, dvuvuswa vgha ghuni ka zwanama nda kwaghama, magawa zdaku nzawanza nda hanatá ghəŋ.

⁹ Ka magamaga mndu ta ghwadaka skwi, ma vranam ka nda ghwadaka skwi. Ka razaghaf raza mndu, ma vranam ka nda razu, «katək na tfanaghatfa ta wi*,» kabga ɲa tsaya hgafta Lazglafta ta kaghuni, ɲa tfaghunaghatani ta wi ta kaghuni guli.

¹⁰ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Ka ta kumay mndu ta zdakwa nzakwani, ka ta kumay mndu ta rfayni ta rfu ma nzakwani, ksanatani ta ghanikani, zlanŋtani ta tsakalawi.

¹¹ Zlanŋtani ta maga ghwadaka skwi, ka maga skwi dina.

Zbayni ta zdaku ka ɲavata mistani.

¹² Nda fa ira Lazglafta ta gwal ta maga skwi tdukwa.

Nda fa sləmənani ka sna du'a taŋ.

Ama gwal ta maga ghwadaka skwi ná, ta mbədanambəda Lazglafta ta hul ta həŋ†,» ka'a.

¹³ Ka ɲavaŋa kuni ka maga skwi dina ná, wati ma mndu ya dza'a maga ghwadaka skwi ɲa ghuni na?

¹⁴ An mndani dər má ta ghuyay kuni ta danwa ta ghəŋa vlə magay ghuni ta skwi tdukwa ná, dza'a rfay kuni ta rfu. Ma zləŋ kuni ta gwal ta kuma magaghunatá ghwadaka skwi. Ma tdu tsi ta nɔdɔfa ghuni.

¹⁵ Fafwafa ta ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi turtukwani, ka ga tsi ta mgham‡ ma nɔdɔfa ghuni. Fata kaghuni ta ghəŋa ghuni ɲa ghuni ɲa zlgħawi da inda gwal ta dawaghunata ka kabgawu kəl kaghuni ka faftá ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi.

¹⁶ Ta zlgħə kuni ta tsa wi ya, zlgħawa-zlgħa nda hanatá ghəŋ, nda ya nda vla glaku ɲa taŋ guli. Gədata kaghuni ta maga tsa skwi dina ya ɲaghuni, kada ksuta tsi ka hula ta həŋ, dər klafkla həŋ ta kaghuni ka ghwadaka mnduha, ka raraza ɲərmata nzakwa ghuni ta tva Kristi.

¹⁷ Ta dran ghuya danwa ta ghəŋa maga skwi dina, ka si mantsaya kumanŋta Lazglafta, ka ghuyay ta ghəŋa magatá ghwadaka skwi.

¹⁸ Mantsaya luta tsi guli nda Yesu Kristi, tsatsi ta nzakway ka tdukwa mndu, ka mtutá tsi turtuktuk ta ghəŋa ghwadaka mnduha, ɲa ɓhadamaghata da Lazglafta. Ma nzakwani ma slu'uvgha dzata lu, ka nzaku tsi nda hafu ma Sulkum\$.

¹⁹ Nda mbra tsa Sulkum ya. Ka laha tsi da mna gwada Lazglafta ɲa sulkumha tsam lu ma gamak.

²⁰ Tsa sulkumha ya ná, hahəŋ gwal ta kwalaghutá snanatá gwada Lazglafta ghalya. An mndani, nzəavanzdá Lazglafta ka ksanatá nɔdɔfani ma fitika tsay Nuhu ta kwambalu. Ka mba'atá mbsaka mnduha hutsekw ma tsa imi* ya nda ma tsa kwambalu ya. Tghas yeya həŋ kwenkwen.

²¹ Tsa imi ya ná, gray nda batem ta mba kaghuni gitana ya. Rdak ta vgha a ta ghuɓu na batem wa. Magaftá batem ná, vlanŋta

‡ 3:6 Ngha ta Zlrafta 18:12. § 3:7 Ngha ta Afisus 5:25, Kwalasuha 3:19. * 3:9 Ngha ta Mata 5:44. † 3:12 Aya 10-12: Ngha ta Zabura 34:13-17. ‡ 3:15 Ngha ta Mata 5:10, aya 14-15: ngha ta Isaya 8:12-13. § 3:18 Ngha ta Ruma 1:4. * 3:20 Ngha ta Zlrafta 6:1–7:24.

mu ta ghəŋa mu ta Lazglafta nda vərda ŋudufa mu ya. Ndana guli, ta mbay batem ta kaghuni nda ma sli'agapta Yesu Kristi ma mtaku.

²² Vraghuvra Yesu Kristi ta luwa, ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta ga mgham ta ghəŋa duhwalha Lazglafta, nda inda sanlaha ma skwiha nda mbra nda mbra.

4

Maga skwi ya ta zdəganatá Lazglafta

¹ Nda sna mu kazlay: Ghuyghuya Kristi ta daŋwa ma slu'uvgha kə'a. Kaghuni guli, nzawanza nda fata vgha ŋa ghuyay manda ŋani. Mndu ta ghuytá daŋwa ma slu'uvgha ná, had ta gəgəltá dmaku wa.

² Ma na pďakwa fitik ŋa zay ghuni nda hafu ta na ghəŋa hadik na ná, nzawanza ta nzaku manda ya ta zdəganatá Lazglafta, manda ya ta hara'u slu'uvgha ya a wa.

³ Ma nzakwagapta ghuni manda ghalya ná, mburapmbura kuni ma maga skwi ta zdəganatá gwal kul snəŋtá Lazglafta. Ma magay ghuni ta sli'insli'in, nda hara'u ta iri, nda ghuyaku, nda zdakwa skwi katakata, nda sasaku, nda manzakdawaya skwa wuyayha.

⁴ Ndanana tama, ta ndərmim nda ndərmima gwal kul snəŋtá Lazglafta ta kwalaghuta ghuni ta gugəltá ghəŋ nda həŋ ma tsa nzakwa sli'insli'in ya, ka razu həŋ ta kaghuni.

⁵ Ama hahəŋ nda wa taŋ dza'a mnaŋtá slna taŋ ta kəma Lazglafta ya nda fa vghani ŋa tsanaghatá guma ta gwal nda hafu nda gwal nda rwa tani.

⁶ Tsaya kəl lu ka mnanatá Lfida Gwada ta dər gwal nda rwa, ŋa nzakwa taŋ nda hafu manda ya ta kumə Lazglafta nda ma Sulkum dər má tsanaghatsa Lazglafta ta guma ta həŋ ma ghəŋa hadik, manda va ŋa hamata mnda səla.

Nzaku ma guyatá ghəŋ

⁷ Ndusakndusa kdavakta fitika inda skwi. Nzawanza hzleŋa nda difil ma ghəŋ, ŋa ŋavata ghuni ma maga du'a.

⁸ Mali ma inda skwi ná, tsaya gdavata ghuni nda d̄vuvustá vgha nda ŋuduf turtuk

sani nda sani, kabga ta tinjway d̄vu ta mndu ŋa plinistá ndəghata dmakwa* mnduha.

⁹ Ma rurunwaku kuni ta rurunwaku ta tsu'a matbay ta lagha da kaghuni.

¹⁰ Inda kaghuni, magawamaga ta slna nda tvani ŋa sanlaha nda skwi ya vlaghuna Lazglafta. Mantsaya dza'a kəl kuni ka nzakway ka vərda gwal ta ksa slna nda zdakatahudi kavghakavgha ya ta vlə Lazglafta.

¹¹ Ka vlanjvla Lazglafta ta mbrakwa gwada ta mndu katsi, ka mna tsi ta skwi mnana Lazglafta. Mndu ya vlanj Lazglafta ta mbrakwa maganata† slna ta mndu guli, ka maga tsi nda mbraku ya vlanj Lazglafta. Magawamaga mantsaya ŋa zləzl̄vay mnduha ta Lazglafta ma inda skwi, kabga Yesu Kristi. Ŋani glaku, nda mbraku, ŋa kdekedzenj. Amin!

Ghuya daŋwa nzaku ka mnda Kristi

¹² Zwanama da gwal ta d̄vu yu, yaha kuni da ndərmima ghuya daŋwaha ya ta fwaghunata da nzaku tsi ka skwa madukwa da kaghuni.

¹³ Rfawarfa ta rfu katək, nda nzakwa ghuni kawadaga nda Kristi ma ghuya daŋwa, kada ndəghafta ŋudufa ghuni nda rfu badu dza'a maraŋta tsi ta glakwani ŋa inda mndu.

¹⁴ Ka ta razay mnduha ta kaghuni, ta ghəŋa nzakwa ghuni ka ŋa Kristi katsi, rfawarfa ta rfu kabga ta nzaku Sulkum ya dagala ta nzakway ka Sulkuma Lazglafta ta ghəŋa kaghuni.

¹⁵ Ka ta ghuyay sani mataba ghuni ta daŋwa katsi, ma nza tsi, kabga vəl dzatani ta mndu, kabga ghalatani ta ghali, kabga vəl magatani ta ghwadaka skwi, kabga vəl valamtani da skwi kul nghanata.

¹⁶ Ala, ka lagha mndu ka ghuya daŋwa, kabga vəl nzakwani ka krista katsi, yaha tsaya da ksay ka skwa hula. Katək na, ka rfa tsi ta Lazglafta ta ghəŋa vəl favatani ta tsa hgu ya.

¹⁷ Saghasa fitik ŋa zlraftá Lazglafta ta tsa guma. Tinjəl ta ghəŋa həgani dza'a zlrafta tsi ta tsay. Ala, ka si nda amu ka lu zlrafta

* 4:8 Ngha ta Mahdihdi 10:12, Yakubu 5:20. † 4:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 6:2-4, Ruma 12:7.

katsi, kinawu dza'a kdavakta tsi ta ghəŋa gwal kul snatá Lfida Gwada Lazglafta na?

¹⁸ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Ka nda danwa mbafta mndu tdukwa katsi, kinawu dza'a kdavakta ŋa ghwadaka mnduha, nda gwal ta ga dmaku[‡] na?» ka'a.

¹⁹ Tsaya tama, gwal ta ghuya danwa manda ya ta kumə Lazglafta ya, ka gdata hən ta maga skwi dina. Ka fanamta hən ta ghəŋa taŋ ma dzvu ta Lazglafta ya ta magafta hən, kul had ta mbədanaftá skwi mna tsi ya.

5

¹ Ndanana tama, wya ka yu ta mnanatá la galata mndu ta ngha Igliz mataba ghuni. I'i guli ná, glata mndu yu manda va hahən. Masləmtsəka ghuya ta danwa ghuyə Kristi yu, dza'a mutsay i'i guli ta mayaka da ma glakwa Kristi ya dza'a maraŋta Lazglafta.

² Wyawa dzvu, ka ngha kuni ta bra ya faghunam* Lazglafta ma dzvu. Ng-hawangha nda ŋuduf turtuk manda ya ta kumə Lazglafta. Ma nza tsi ka mbla kaghuni nda mbla. Ma magə kuni kabga ŋa mutsa tsedi, ama magawamaga kabga dvu.

³ Ma zbə kuni ta ga má mghammgham ta ghəŋa gwal pghaghunam Lazglafta ma dzvu. Nzawanza ka gwal ŋa ksay taŋ ta sada ghuni.

⁴ Ka mantsaya ka kuni magay, bađu zlagaghata mghama gwal ta ngha rini ná, ŋa mutsay ghuni ta zewzewa nda sgit tida, kul badzavata ya.

⁵ Kaghuni guli duhwalha, hanaganawa ghəŋ mista la galata mndu ta ngha Igliz. Kaghuni demdem nzawanza nda hanatá ghəŋ ma gwaya vgha ghuni, kabga «zdəgana a gwal ta gla ghəŋ ta Lazglafta wu, ama ta zdənanə zda ta hudí ta gwal ta hanaganatá[†] ghəŋ.»

⁶ Hanaganawa ghəŋ mista mbrakwa Lazglafta, kada kapaghunafta tsi ma fitik ya kumanə[‡] tsi.

⁷ Pəghanamwa pgha ma dzvu ta inda danwa ghuni, kabga tsatsi ta nghapta ka kaghuni§.

⁸ Nzawanza hzlenə nda difil, kabga ta pgha budukwa ghuma ghuni halaway manda rveri ta hurgu ta zba skwi ŋa dughwadutani. ⁹ Dihavawa diha ma zlghay nda ŋuduf, ma zlanəŋ kuni ta tvi. Nda sna kuni kazlay: Mndərga va tsa danwa ya ná, slanaghasla ta inda zwanama ghuni ta ghəŋa hadik demdem kə'a.

¹⁰ Tahula ghuyta ghuni ta danwa ma fitik kwitikw ya, dza'a vlaghunavla Lazglafta ya ta gdata ta vla zdakatahudí, ta hgaftá kaghuni ma Yesu Kristi, ŋa lami da glakwani ya ŋa kdekedzen, ŋa payafta tsatsi kaghəŋani ta kaghuni, ŋa dihaghunatani, ŋa mbraghunaftani, ŋa kwala skwi kul gigidanə[‡] kaghuni.

¹¹ Nani mbraku ŋa kdekedzen. Amin!

Gazgu

¹² Silvenə ta katihata kəl yu ka vindaghunaftá na zwanə delewer na. Nda sna yu kazlay: Nərma mndu ya kə'a* ta tva Lazglafta. Na vlaghunatá mbraku kəl yu ka vindaghunafta. Nda ya ŋa graghunaftá kahwathwata zdakatahuda Lazglafta. Dihavawa diha nda mbraku ta tsa zdakatahuda Lazglafta ya.

¹³ Ta ga zgu Igliz ma Babila ŋa ghuni, gwal dagap Lazglafta manda va kaghuni guli. Ta ga zgu zwanə[†] da Markus guli ŋa ghuni.

¹⁴ Guvuswa ga ta zgu sani nda sani nda brusa vgha hmətət.

Ka nza zdakatahuda Lazglafta nda kaghuni demdem, kaghuni gwal ma Kristi ya.

‡ 4:18 Ngha ta Mahdihdi 11:31, Irmiya 25:29. * 5:2 Ngha ta Yuhwana 21:15-17, Slna gwal ghunay 20:28. † 5:5 Ngha ta Mahdihdi 3:34. ‡ 5:6 Ngha ta Mata 23:12, Lukwa 14:11, 18:14. § 5:7 Ngha ta Zabura 55:23. * 5:12 Silas: Ngha ta Slna gwal ghunay 15:22, 40. † 5:13 Babila: Ngha ta Suna Yuhwana 17:5, Slna gwal ghunay 12:12, 25, 13:13, 15:37-39, Kwalasuha 4:10, Filipiya. 24. Zwanə da: Ma sulkum (ngha ta 1 Timute. 1:2.).

Mahisa tsghatá Iwa 2 Piyer

Gazgu

¹ I'i Simun Piyer ta nzakway ka kwalva nda ya ka ghunatá mnda Yesu Kristi ta vinda na delewer ná, ña gwal ta mutsaftá zlgħay nda ñuduf ka guram nda va ñañni, nda ma zđakwa Lazglafta nda Yesu Kristi.

² Ka sgaghunagħa sga Lazglafta ta zđakataħudí nda zđaku ma sñañtá i Lazglafta nda Yesu Kristi Mghama mu.

Nzaku ya ta ranťá mnda zlgħay nda ñuduf

³ Yesu Kristi ta snamamtá Lazglafta ya ta hgaftá amu ña dguvusta mu ta glakwani nda zđakwani. Mantsa tama, ka vlamatá tsi nda ma mbrakwani ta inda skwi ya ta ramata, ña nzay mu ta nzaku manda ya ta zđəganatá Lazglafta.

⁴ Nda ma tsa skwiha ya vlamata tsi ta tsa skwiha ta dínuta katakata, ya tamaf tsi ta imi ta sləməñ daga manda ghalya ña vlamata ya. Ma mutsafta ghuni ta tsa skwiha ya, laviñta kuni ta ndapta ma ghwadaka skwiha ya ta hara' uwa iri ta ghəña hadik, ka ksay ghuni ta sadá Lazglafta.

⁵ Mantsaya tama, ñavawa ña ka sganaghata kuni ta ghəña zlgħay nda ñudufa ghuni ta nzaku dína. Ta ghəña nzaku dína, ka sganaghata kuni ta sñañtá skwi.

⁶ Ta ghəña sñañtá skwi, ka sganaghata kuni ta ksanatá ghəñ. Ta ghəña ksanatá ghəñ, ka sganaghata kuni ta ñavata. Ta ghəña ñavata, ka sganaghata kuni ta nzaku ta zđəganatá Lazglafta.

⁷ Ta ghəña nzaku ta zđəganatá Lazglafta, ka sganaghata kuni ta nzaku hmətət manda la zwanama. Ta ghəña nzaku hmətət manda la zwanama, dñutá mndu.

⁸ Ka mamu kuni nda mndərga tsa nzaku ya, ta gdavagda kuni ta maga slna nda tsi katsi, had kuni dza'a nzata nda zbukwatá vgha wa. Dza'a dza'a kuni ta kəma takma nda sñañtá Mghama mu Yesu Kristi.

⁹ Mndu kul had nda mndərga tsa nzaku ya ná, manda ghulpata mndu ta lulumaku ya nzakwani. Zanapza ta tsa mbanaf mbanaf Lazglafta ma dmakuhani maga tsi ghalya ya.

¹⁰ Tsaya tama zwanama da, ñavawaña ka nzafta kuni ta tsa hgu hgaf Lazglafta ta kaghuni, ka dagaptá kaghuni ya. Ka mantsaya ka kuni magay had kuni dza'a dədamta da ghwadaka skwi wa.

¹¹ Mantsaya, nda fa ghəña ghuni ta gunaghunata Lazglafta ta watgha lami da ga mgham ña kđekedzeñ ta nzakway ka ña Yesu Kristi Mghama mu, ta mba amu ya guli.

¹² Tsaya ta kəl yu ka gdavata ta hava tsa skwiha ya ña ghuni, dər má nda ghada sñañta ghuni, ta ñavaña kuni ma tsa kahwathwata taghaghunaf lu ya.

¹³ Ka tata hafu yu katsi ná, nda nza ka skwi dína na havay da ta tsa skwiha ya ñaghuni, kada nzata kuni nda fatá ghəñ hzleña.

¹⁴ Nda sna yu kazlay: Ta ghwan a kdavakta hafa da ma na ghəña hadik na wu kə'a, manda ya snidim Mghama da Yesu Kristi.

¹⁵ Ama dza'a magay yu ta kdavakta mbrakwa da, ña nzakwani dər má nda mta yu, ña laviñta ghuni ta hava tsa skwiha ya.

Gwal ta nghanťá glakwa Kristi

¹⁶ Ma fitika mnaghunata ñni ta saha dza'a saha Yesu Kristi ma mbrakwani ná, prukutunzum ya gi ta tsa'ata mnduha ma ghəña tan a mnaghuna ñni wu, ama skwi ghada añni ta nghanťá mbrakwani nda ira ñni ya mnaghuna ñni.

¹⁷ Ma fitika mutsaftani ta sgit, nda glaku da Lazglafta ta nzakway ka Da ná, hada añni. Nda sna añni nda sləməña ñni ta mnə Lazglafta ya ta hemanatá inda skwi kazlay: Nana na zwanə da ya dñu yu ta zđəghata katakata kə'a.

¹⁸ Vərda añni ka ghəña ñni ta sñañtá saha tsa lwi ya daga ta luwa, ma fitika nzakwa ñni kawadaga nda tsi ta ghwá nda ghuḅa*.

¹⁹ Ta ghəña tsaya guli ná, nda fa ghəña ñni ta gwada ya klak la anabi. Dina má ka ñanata ghuni dasuwa ta tsa gwadaha

* 1:18 Aya 17-18: Ngha ta Mata 17:1-5, Markus 9:2-7, Lukwa 9:28-35.

tañ ya, kabga nda nza manda pitirla, ya ta tsuwadaku ma grum. Dina ka gdata ghuni ta snay, ha ka tsadata vli, ka safa gumbazla ña nghanja ghuni ta tsalata inda skwi ma ñudufa ghuni.

²⁰ Karaku ná, wya skwi ña snanja ghuni: Tsa gwadaha hlak la anabi ghalya, ka vindamta ma deftera Lazglafta ya ná, tsa a ma ghəña tañ a hən wa.

²¹ Tsa gwadaha hlak la anabi ya ná, had ya walañ mnda səla ta tsa'ata ma ghəñani wa. Sulkum nda ghuba ta vlanja mbraku ta hən, ña mna skwi ya mnanaf Lazglafta ta hən.

2

Ghwadaka anabiha

¹ Ghalya, zlagapzлага ghwadaka anabiha mataba mnduha Lazglafta, mantsaya guli dza'a zlagapta ghwadaka gwal tagha skwi mataba ghuni. Dza'a kladamkla hən ta ghwadaka tagha skwi ña zadanta mnduha, ña vzinta tañ ta Yesu Kristi ta nzakway ka mnda tagha skwi ta mbanaf hən ya. Mantsaya gi dza'a tdata hən ta zadaku ta ghəña tañ.

² Nda ndəgha gwal dza'a ksa səla tañ ma tsa ghwadaka nzaku ya, ña razay mnduha ta varda tva Lazglafta kabga hahən.

³ Ta tadata ira tsa ghwadaka mnduha ya ta skwa mndu, ña tsakalay tañ ta wi ña gatugadughunusta skwa ghuni. Tsaw nda ghada tsata guma ta ghəña tañ daga manda ghalya, ta kzlaykzlay zadaku ta hən.

⁴ Dər tsa duhwalha Lazglafta ta ga ta dmaku ghalya ya ná, zlana a Lazglafta ta hən mantsa wa. Ama ka pghaghatá tsi ta hən da duda vu, ka tsamtá hən nda zida ma grum, ka kzla fitika guma.

⁵ Tsa mnduha ghalya ta gatá dmaku ya guli ná, zlana a Lazglafta ta hən mantsaya guli wa. Ka zadanatá tsi ta tsa gwal ta maga ghwadaka skwi ya nda ima mabudbud. Ta ghəña Nuhu si ta mnay ña mnduha kazlay: Magawa skwi tdukwa kə'a yeya mbanaf tsi, nda sanlaha ma mnduha* ndafan guli.

⁶ Mantsaya tsanaghata tsi ta guma ta luwa Suduma nda Gwamura guli, ka

zadanatá tsi ta hən nda vu, ka ninta hən ka hutidif. Mantsaya marananta tsi ta gwal ta maga ghwadaka skwi kə'a dza'a slanaghatá hən†.

⁷ Ludu ná, tdukwa mndu ya. Ta kuzlan kuzla tsa maga sli'insli'in ta magə gwal ma luwa Suduma ya ta ñudufani katakata‡.

⁸ Mataba tañ ta nzakwa tsa tdukwa mndu ya. Inda fitik ta nghan, ta snay, ta inda tsa sli'insli'in ta magə hən ta hla səla mndu ya. Ta gurda ñudufani, kabga tdukwa mndu tsatsi.

⁹ Tsaya tama ná, nda sna Mgham Lazglafta kə'a ta hliginta tdukwa mnduha ma skwi ta dzəghanja hən. Nda sna guli kə'a ta pghaghatá gwal ta maga ghwadaka skwi ña ganapta iri ta hən bađu fitika tsa guma.

¹⁰ Katkatatani ná, ta ghəña gwal ta maga ghwadaka skwi kuman sluvgha tañ, nda gwal ta hertatata ga mghama Lazglafta, dza'a tsi giri ña tañ.

Tsa mnduha ta tagha ghwadaka skwi ya ná, had hula ta wa ira tañ wa. Ta gla ghən hən. Vla a hən ta glaku ña duhwala Lazglafta ta luwa wa. Ta razu nda raza hən.

¹¹ Dər duhwalha Lazglafta ya ta malaghatá tsa gwal ta tagha ghwadaka skwi nda mbraku ya má, had hən ta ghubasa hən, ka raza hən ta kəma Lazglafta wa.

¹² Tsa mnduha ya ná, had ghən da hən wa. Manda nimitak ta yaku ña kasuta, ka psinta hən ya, ka hən ta magaku. Dər skwi kul snanta hən tsi ná, razay tañ ña tañ. Manda va tsaya ná, dza'a zadanazada lu ta hən manda nimitakha.

¹³ Nda ghuya danwa dza'a vranamta Lazglafta ta hən. Manda ya ghuyanap hahən ta danwa ta sanlaha ya. Ka skwa zdanafat vgha ta hən ka hən klafta sasaku, nda maga sli'insli'in dər nda fitik ma ghən tsi. Ka skwa hula nzamta tañ mataba ghuni, ta kuzlaku ta ñuduf guli. Ta zay hən ta say hən kawadaga nda kaghuni, ama mbadata tañ ta hul ná, skwi ta kumə maya§ tañ ta magə hən.

¹⁴ Ta tadata ira tañ ta mi'aha, hərfava a hən ma vəl maga dmaku wa. Bla a ta

* 2:5 Ngha ta Zlrafta 6:1–7:24. † 2:6 Ngha ta Zlrafta 19:24. ‡ 2:7 Ngha ta Zlrafta 19:1-16. § 2:13 Ngha ta Yuda aya 12.

barafta hən ta gwal nda hta mbrakwa taŋ ka pghamtá hən da dmaku wa. Yukyukyuk ka ira taŋ ta tađaku ta skwiha. Mndərga tsahaya ma mnduha ná, nda ghada ksuta guma Lazglafta ta hən.

¹⁵ Zluŋzla hən ta vərđaka tvi, ka zwađuta, ka ksaghatá tvi manda ŋa Balama zwaŋa Baswara zduguduŋ tsemi ka magatá tsi ta ghwađaka skwi ya.

¹⁶ Ka dvanaghatá lu ta ghəŋa kwalaghutani ta snatá gwađa, ha ka gwađganatá kđih kul had ta gwađa ya nda gwađa manda va ŋa mndu. Ka hanafatá tsi ta tvi ta tsa anabi* ya yaha da gəgəltá tsa rghani ya.

¹⁷ Ka guram nda ghwa swi'ap imi mida tsa mnduha ta tagha ghwađaka skwi ya, ka guram nda ghwayak ta turinŋa falak ya hən guli. Payanapaya Lazglafta ta vli ta hən ma grusl tđik katakata.

¹⁸ Ta ghərbaku hən ka yawu bətbət, ka bara gwal tsaghuta taŋ yeya ta vgha nda gwal ta gđata ta nzaku ma dmaku.

¹⁹ «Falau' vgha ghuni dza'azlay,» ka hən ta mnay ŋa taŋ. Hahən ya kay tatan, nda ghada nzatá hən ka vu'a bədzaku ta kla hən da zadaku. Nda sna kuni ná, ka nu tsa skwi ta hbutá tsa mndu ya ná, vu'a tsa skwi ya tsa mndu ya.

²⁰ Ka lagha tsa gwal ta zlu'agaptá vgha ma ghwađaka skwi ta bədzá mndu ma ghəŋa hadik ya, manda snaŋta taŋ ta Mghama mu Yesu Kristi ta nzakway ka mnda mba amu ya guli, ka vrəglamta da maga tsa ghwađaka skwi ya katsi, dza'a malaghumala bədzatá hən ka nzakwa taŋ taŋtaŋ.

²¹ Ta dər má kwala taŋ kul snaŋtá tsa tvi tđukwa ya, ka ya ghada hən ta snaŋtá tsa tvi ya dīnadīna, tahula tsa, ka zlanavata taŋ ta zlahuha Lazglafta ya mnana lu ta hən.

²² Tsa skwi ta slanaghatá hən ya, maraŋmara kazlay: Kahwathwata tsa gwađa mahdihdi ta mnata ya kə'a. Ka'a na: «Ta vradaghavra kri da ni'iglaftá vnihatá vnihani†.» «Tahula mbazanatá mbaza ta ghuvazu ná, ŋa vrəglamtani da dzazlak guli,» ka'a ya.

3

Faftá ghəŋ ta vragata Mgham Yesu

¹ Graha đa ya ta đvu yu, mahisa đelewera đa nana vindaghunaf yu na. Ma tsəna đelewerha đa his vindaghunaf yu na ná, vraftá ya ta vrafta yu ta skwiha ya ghada kuni ta snaŋta, ŋa ndanay ghuni ta ndanu nda tvani ta ghəŋa taŋ.

² Ta kumay yu ta ndanay ghuni ta skwiha ya mna la anabi nda ghuđa ghalya. Nda zlahu Mgham Yesu Kristi ta nzakway ka mnda mba amu, taghaghunaf gwal ghunay, ghunədaghunagha lu ya.

³ Skwi ŋa snaŋta ghuni karaku ná, dīna ka snaŋta ghuni kazlay: Ma ndusakta kđavakta fitik ná, dza'a sli'agapsli'a inda gwal ta maga skwi manda ya kumaŋ ghəŋa taŋ, dza'a ghuđasay hən ta kaghuni kə'a.

⁴ «Dza'a vragavra yu a katsi tamaftá imi ta sləməŋ kay ra? Ga tsi kay ka na? Ka yawu rwakta dzidziha mu, ta nzaku inda skwi manda va vlani daga ka yawu zlagapta ghəŋa hadik,» ka hən.

⁵ Gwal ta mnay mantsaya ná, mamu skwi ya nda maya zanap hən ka palama. Daga manda ghalya ta magaftá Lazglafta nda gwađani ta luwa nda hadik. Kligin ma imi lu ta hadik, nda imi guli magafta lu ta hadik.

⁶ Nda imi ta nzakway ka ima mabudbud zadanamta* Lazglafta ta ghəŋa hadik ghalya.

⁷ Na luwa nda ghəŋa hadik ta nghə mu ndanana ná, va tsa gwađa Lazglafta ya ta ŋanata, ŋa zadánata nda vu. Nanaŋa ta hən ha sagha fitika guma, ŋa zadánatá ghwađaka mnduha.

⁸ Graha đa gwal ta đvu yu, mamu skwi turtuk dza'a kwal kuni zanapta: Da Mgham Lazglafta ná, fitik turtuk ya ná, manda fitik dəmbu' nzakwani. Fitik dəmbu' ya guli ná, manda fitik turtuk† nzakwani.

⁹ Gərđa a Lazglafta ka maga skwi ya tamaf tsi ta imi ta sləməŋ manda ya ta ndanu sanlaha ya wa. Ama kaghuni nza tsi katək ka kzlay, kabga va a ta zadavaghuta dər wati ma mndu wa. Ta kumay katək ta

* **2:16** Aya 15-16: Ngha ta Mbsak 22:4-35. † **2:22** Ngha ta Mahdihdi 26:11. * **3:6** Aya 5: Ngha ta Zlrafta 1:6-9, aya 6: Ngha ta Zlrafta 7:11. † **3:8** Ngha ta Zabura 90:4.

mutsafta inda mndu ta mbəđanaftá nza-kwani.

¹⁰ Nduk nda tsaya tani ná, dza'a sagha manda ghali tsa fitika Mgham Yesu ya. Ma tsa fitik ya dza'a nda sna lu ta ghudza-gata skwi nda mbraku, ɲa zwađuta luwa gi rək. ɲa driŋta vu ta inda skwi ta luwa, ɲa zwađuta‡ ghəɲa hađik nda inda skwi mida tani.

¹¹ Ka si mantsa dza'a zwađuta inda tsa skwiha ya ná, mndərga wati nzaku ta raku ɲa nza-kway ghuni? Nzawanza ta nzaku ya nda ghuḅa. Ka vlaŋta kuni ta ghəɲa ghuni ta Lazglafta ma inda skwi.

¹² Kzlawakzla ta tsa fitika Lazglafta ya, ka ɲavata kuni nda inda mbrakwa ghuni ɲa sagha tsa fitik ya gi misimmisim. Tsa fitik dza'a zađanata lu ta luwa ɲa nu'uta inda skwi da vu ya, tsa fitik ya.

¹³ Ta kzlaykzlay mu ta tsa lfida luwa nda tsa lfida hađik§, ma vli ya dza'a gđavata nzaku tđukwa manda ya tamaf tsi ta imi ta sləməɲ ya.

¹⁴ Tsaya tama graha da ya ta đvu yu, ɲavawa ɲa, ɲa slaghunaghatani nzidid kul hađ sana skwi ta kaghuni, ɲa nza-kwa ghuni nda zđaku nda tsi.

¹⁵ Havakwahava kazlay: Skwi ya kəl Mgham Yesu ka gərdaku ná, kabga ɲa mutsafta mnduha ta mbəđanaftá nza-kwa taɲ, ɲa mbanaftani ta həɲ ya kə'a. Manda va tsaya vindaghunafta zwaɲama mu Pwal ya ta đvu mu guli nda đifil ya vlaɲ Lazglafta.

¹⁶ Tsaya skwi ta mnə tsi ma inda delewerhani ya, ta gwadə tsi ta gwada ta ghəɲa mndəra tsa skwiha ya. Mamu sana skwi ya nda bla ta vindamta tsi ma tsa delewerhani ya, ta tərdanafta gwal kul snaɲta skwi, nda gwal kul taghaku skwa taɲ, ta klatá ghəɲa skwi mida. Manda va tsaya ta snuta həɲ ta magay nda sana vliha ma skwi vindaf lu ma sanlaha ma delewer. Manda tsaya ta klanakta hahəɲ ka ghəɲa taɲ ta zađaku.

¹⁷ Kaghuni graha da ya ta đvu yu, snaghunamsna lu ndana tama. Dasuwa ka kuni, yaha krughuva ghwađaka mnduha da zadighunista da tsaghutá kuni ta vgha ta fatá ghəɲa ghuni.

¹⁸ Ama gđavawagda ta dza'a ta kəma ta kəma ma snaɲta Mghama mu Yesu Kristi mnda mba amu, ɲa vlaghunatani ta zđakatahudani. ɲani glaku, daga ndanana nda ya ɲa kdekedzeɲ. Amin!

‡ 3:10 Ngha ta Mata 24:43-44, Lukwa 12:39-40, 1 Tesalunik 5:2. § 3:13 Ngha ta: Isaya 65:17, 66:22.

Tan̄tan̄a tsghatá lwa 1 Yuhwana

Gwada Lazglafta ná, ta vlay ta hafu

¹ Nana skwi ta vindaghunafta ηni na ná, gwada ta ghəŋa mndu ta vla hafu ta nzakway daga ta kul zraftá* inda skwi ya. Ta ghəŋa skwi snan̄ ηni nda skwi nghan̄ ηni nda ira ηni, nda ya vitsanava ηni, nda ya ksən̄ ηni nda dzva ηni ta mnaghunata ηni.

² Na zlagapta tsa mndu ta vla hafu ya, ka nghan̄tá an̄ni nda ira ηni. Tsaya kəl an̄ni ka nzakway ka masləmtsəkani, kəl ηni ka mnay ŋa ghuni ta gwada ta hafu ŋa kdekeden̄ si ta nzaku tavata Da mu, ka maravatá† tsi ta wa ira mu.

³ Tsa skwi nghan̄ ηni nda ya snan̄ ηni ya, tsaya ta mnaghunata an̄ni kada nzakwa kuni nda guya nda an̄ni. Ka nda guya ghəŋa mu katsi, nda guya ghəŋa mu kawadaga nda Lazglafta Da, nda ya nda zwan̄ani Yesu Kristi.

⁴ Kada kd̄iŋta rfa mu‡ ta ndəghafta ta kəl ηni ka vindaghunaftá na skwiha na.

Mbada ma tsuwadək

⁵ Tsuwadəka nzakwa Lazglafta, had̄ skwi ka grum da tsi wu, na skwi snan̄ an̄ni da tsi, ta mnaghunata an̄ni.

⁶ Ka nda guya ghəŋa mu nda Lazglafta ka mu katsi, ta ghəŋa tsa tata mbada mu ma grum, tsakalawi tsa ta tsakalə mu, maga a mu ta skwi tdukwa wa.

⁷ Ala ka si ta mbadə ma tsuwadək mu ta mbada manda nzakwa Lazglafta ma tsuwadək ya, nda guya ghəŋa mu sani nda sani nda tsa ŋa ghuβimista usa Yesu Zwan̄a Lazglafta ta inda dmakuha mu.

⁸ Ka had̄ mu ta ga dmaku wu ka mu katsi ná, nana ghəŋa mu ta nanə mu, had̄ kahwathwata ma amu nda tsa wa.

⁹ Ala ka si mniḡimna mu ta dmakwa mu nda wa mu katsi, dza'a plimispla Lazglafta ta dmakwa mu, ŋa ghuβiŋtani ta inda dmakwa mu§, ŋa nzakwa mu tsuwedek ta kəmani, kabga tsatsi Lazglafta tdukwa.

Skwi mna tsi ta magamaga manda va tsaya.

¹⁰ Ka ta ga amu ta dmaku wu ka mu katsi, ta tsakalawi Lazglafta ka'a mu nda tsaya. Had̄ tsa gwadani ya ma ŋudufa mu nda tsa tama wa.

2

¹ Zwana da, skwi kəl yu ka vindaghunaftá na skwi na ná, vindaghunaf vinda yu ŋa mbəl ŋa waray ghuni ta maga dmaku. Ala ka si magamaga mndu ta dmaku katsi, mamu mndu tdukwa ta nzaku tavata Lazglafta ta kla lwa mu ŋani. Tsa mndu ya, Yesu Kristi ya.

² Tsatsi ta mtuta ŋa pla ghəŋ kada plimista Lazglafta ta dmakuha* mu. Nza a ŋa pla dmakuha amu ndaghəŋa mu wu, laviŋlava ta pla dmakwa inda mnduha ta ghəŋa had̄ik demdem guli.

Lfida zlahu

³ Ka ta magay mu ta skwi ta mnata Lazglafta katsi ná, tsaya ta maraman̄ta kazlay: Nda sna mu kahwathwata ta Lazglafta kə'a.

⁴ Ka ka mndu mantsa, «nda sna yu ta Lazglafta,» ka'a, ta sna a ta skwi ta mnata Lazglafta kay guli wu, tsa mndu ya ná, ta tsakalawi. Had̄ kahwathwata dekdek ma ŋudufani wa.

⁵ Mndu ta snatá gwada Lazglafta ná, d̄vuđva ta Lazglafta kahwathwata. Tsaya ta gramaf̄ta kazlay: Nda ndi'a mu nda Lazglafta kə'a.

⁶ Ka nda ndi'a nzakwa da kawadaga nda Lazglafta, ka mndu katsi ná, ka maga tsi ta skwi manda ŋa Yesu Kristi.

⁷ Zwanama da, ka lfidani a na zlahu ta vindaghunafta yu na wu, va tsa zlahu manda ghalya yeya. Nda sna kuni ta tsa zlahu ya daga ma zraftá† mnaghunatá gwada Lazglafta. Va tsaya tsa gwada snan̄ kuni ya.

⁸ An̄ mndani, lfidani na zlahu ta vindaghunafta yu na, kabga nzakwa Yesu Kristi ná, vərda lfida nzaku ya maraman̄ tsi. Mantsa ya kaghuni guli. Manda skwi

* 1:1 Gray nda 2:13. Yuhwana 1:1. † 1:2 Ngha ta Yuhwana 1:14. ‡ 1:4 Rfa mu: Ma sana vliha ná, rfa ghuni.

§ 1:9 Gray nda Zabura 32:1-5. * 2:2 Gray nda Ruma. 3:25-26. † 2:7 Ngha ta Yuhwana 13:34.

ta had grum tama wu, ta zlagəzlagu vərda tsuwadak.

⁹ Ka «ma tsuwadak yu» ka mndu ta gray, tata husanhusa zwanamani ta nzakway ma zlghay nda nɔdɔf katsi ná, ta ma grum tsa mndu ya manda va nzakwani ghalya.

¹⁰ Ala ka ta dɔvay mndu ta zwanamani katsi, nda nza nzakwa tsa mndu ya ma tsuwadak, had sana skwi dza'a sabi da tsi ɲa zləmbiɲtá mndu wa.

¹¹ Mndu husan zwanamani ná, ma grum nzatá nzakwani, ta tatdamaku tsa mndu ya ma grum. Sna a ta vli ta mbadə tsi ta mbadə mida wu, kabga tɔkanaf tɔika grum ta irani.

Ma dɔvu kuni ta ghəɲa hadik

¹² Zwana da, ka yu ta vindaghunafta na: «Plighunis pla Lazglafta ta dmakuha ghuni, kabga slna Yesu Kristi ta magata.»

¹³ Kaghuni dadaha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta tsa mndu ta nzakway daga ta kul zraftá‡ inda skwi ya.» Kaghuni duhwalha, ka yu ta vindaghunaftá kaghuni guli na: «Ghuḃasapghuḃasa kaghuni ta halaway.»

¹⁴ Kaghuni zwani, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta Da mu Lazglafta.» Kaghuni dadaha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta tsa mndu ta nzakway daga ta kul zraftá inda skwi ya.» Kaghuni duhwalha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda mbra kaghuni, nzamza gwada Lazglafta ma kaghuni, ka ghuḃasaptá kuni ta halaway.»

¹⁵ Ma hara'u kuni ta tva nzakwa mnduha ma ghəɲa hadik. Ma laghu kuni ngha skwiha ma ghəɲa hadik. Ka laghula mndu da hara'uwa skwiha ma ghəɲa hadik katsi ná, dɔva a tsa mndu ya ta Da mu Lazglafta wa.

¹⁶ Skwi ta magə mnduha ma ghəɲa hadik ná, maga skwi kumaf slu'uvgha taɲ nda skwi kumaf ira taɲ ya. Mutsafta taɲ kay guli, glay taɲ ta ghəɲ nda tsi. Mndərga tsahaya ma nzaku ná, Da mu Lazglafta a ta taghamafta wu. ɲa na ghəɲa hadik na mndərga tsaya.

¹⁷ Dina ka snanɲa kaghuni kazlay: Ta kdakukdaku nana ghəɲa hadik na kə'a.

Inda na skwiha ta mamə mnduha na guli ná, dza'a kdukda. Mndu ta maga skwi ta kumə Lazglafta ya ná, tsaya mndu dza'a nzata nda hafu ɲa kdekedzeɲ.

Ghuma Kristi

¹⁸ Zwana da, ndusa ghəɲa hadik ka kdaku, manda va ya snan kuni kazlay: Dza'a saghasa ghuma Kristi kə'a ya ná, daga ndana ná, sli'agapsli'a ghumaha Kristi. Tsaya ta gramafta kazlay: Ndusa kdakwa ghəɲa hadik§ kahwathwata kə'a.

¹⁹ Tsa ghumaha ya ná, mataba mu sli'agapta həɲ. Si nza a nzakwa taɲ kawadaga nda amu wa. Ka má nda nza nzakwa taɲ kawadaga nda amu ná, má gdavagda həɲ tavata amu. Magamaga manda tsaya kabga ɲa snanɲa kazlay: Mataba amu a həɲ demdem wu kə'a.

²⁰ Kaghuni ya, vlaghunavla Kristi ta Sulkumani. Kaghuni demdem, nda sna kaghuni ta vərda skwi ta ghəɲa Yesu Kristi.

²¹ Kəl yu ka vindaghunafta na: «Kwalaghuni kul snanɲa vərda skwi a wu, kabga nda sna kuni.» Nda sna kuni guli kazlay: Guya a tsakalawi ta vgha nda kahwathwata wu kə'a.

²² Wa va na mghama tsakalawi na? Mndu ta vziɲtá Yesu kazlay: Kristi a wu, ka'a a tsa wa. Tsa mndu ya ná, ghuma Kristi ya ta vziɲta i Lazglafta nda Yesu tani ya.

²³ Dər wati ma mndu ta vziɲtá Zwanɲa Lazglafta ná, had tvani ɲa nzuvta nda Lazglafta ta nzakway ka Dani wa. Ala dər wati ma mndu ta mnay banjuwa kazlay: Yesu ná, Zwanɲa Lazglafta ya kə'a, nda nza nzakwani nda Lazglafta ta nzakway ka Dani* guli.

²⁴ Kaghuni, ɲanawa ɲa ta tsa skwi snan kuni daga zrafta ghuni ta zlghaftá gwada Lazglafta ya. Ka ɲanaɲa kuni ta tsa skwi snan kuni daga zrafta ghuni ta zlghaftá gwada Lazglafta ya katsi, dza'a gdavagda nzakwa ghuni kawadaga nda Zwanɲa nda Lazglafta guli.

²⁵ Ka Kristi tamaftá imi ta sləmən ná, dza'a vlaghunavla yu ta hafu ɲa kdekedzeɲ, ka'a.

‡ 2:13 Gray nda 1:1. § 2:18 Ngha ta Mata 24:5, 23-24, Markus 13:21-22. * 2:23 Ngha ta Mata 11:27, Yuhwana 5:23, 15:23.

²⁶ Vindaghunafvinda yu ta tsa skwiha ya, kabga ka maga kuni ta dasuwa nda tsa gwal ta kuma hla sɛla ghuni ya.

²⁷ Kaghuni, tsa Sulkum vlaghuna Kristi ya ná, ta nzaku ma kaghuni. Wya ta mamu tsa Sulkum ya ma nɔdɔfa ghuni ya, psɛgla a kuni ta sana mndu ɲa taghaghunaftá sana skwi wu, kabga ta taghaghunaftagha tsa Sulkum ya ta inda skwi. Tsa skwiha ta taghaghunafta tsi ya guli ná, vɔrɔda skwiha ya. Had tsakalawi mida wa. Gɔavawagɔa kawadaga nda Yesu Kristi manda ya ta taghaghunafta Sulkumani.

²⁸ Mantsa tama zwana ɔa, gɔavawagɔa kawadaga nda Yesu Kristi, ɲa kwala zɔɲ ksa amu baɔu vragata dza'a vragata tsi, ɲa kwala hula ksa amu guli ta kɔmani.

Zwana Lazglafta amu

²⁹ Ka si nda sna kuni kazlay: Tudɔkwa mndu Yesu Kristi kɔ'a, nda ra guli ka snanɲa ghuni kazlay: Gwal ta maga skwi tɔukwa ná, zwana Lazglafta hɔɲ kɔ'a.

3

¹ Nghawa ka Da mu Lazglafta ɔvutá amu 6a! Zwana ɔa kɔ'a ta hga amu. Manda va tsaya nzakwani guli, zwana Lazglafta* amu. Tsaw sna a mnduha ma ghɔɲa hadik ta amu wu, kabga sna a hɔɲ ta Lazglafta wa.

² Zwanama ɔa, daga ndanana zwana Lazglafta amu. Nziya nza tsi, tsa nzaku ká mu dza'a nzakway ta kɔma ya ná, ta ma ɔifa karaku. Tsaw nda sna amu kazlay: Baɔu vragata dza'a vragata Kristi ná, dza'a nzakway amu manda tsatsi kɔ'a, kabga dza'a nda ngha mu ta nzakwani.

³ Ka si mantsa tsi katsi, inda mndu ta faftá ghɔɲani ta Kristi ná, dza'a waray ta ghɔɲani ɔa dmaku manda ɲa Kristi kul gatá dmaku ya.

⁴ Ka ta gɔagɔa mndu ta maga dmaku katsi ná, sna a tsa mndu ya ta zɔaha Lazglafta wa. Dmaku ná, kwal kul sna zɔaha Lazglafta ya.

⁵ Wya nda sna kaghuni kazlay: Sasa Yesu Kristi ta ghɔɲa hadik da klaghutá dmakwa

mnduha kɔ'a. Tsatsi ná, had dmaku ɔekɔek tida wa.

⁶ Inda mndu ta gɔavata kawadaga nda Yesu Kristi ná, had ta gɔgɔltá dmaku wa. Inda mndu ta gɔata ta maga dmaku guli ná, ta tsatsaf a ta Yesu Kristi wu, ta sna a guli wa.

⁷ Mantsa tama zwana ɔa, ma snɔ kuni ta bara mnduha. Mndu ta gɔata ta maga skwi tɔukwa ná, tɔukwa tsa mndu ya manda nzakwa Yesu Kristi ka mndu tɔukwa ya.

⁸ Mndu ta gɔata ta maga dmaku ná, mista halaway tsa mndu ya, kabga ta maga dmaku halaway daga ka yawu zɔraftani ta gata. Tsaya kɔl Zwanɲa Lazglafta ka saha. Sahani ta ghɔɲa hadik ná, ɲa zɔɲtá slna halaway.

⁹ Dɔr wati ma mndu ta nzakway ka Zwanɲa Lazglafta, had ta ga dmaku wu, kabga mamu Sulkuma Lazglafta ma nɔdɔfani. Had ta kɔanɲtá maga dmaku ɔekɔek wu, kabga nda nza Lazglafta ka Dani.

¹⁰ Dɔr wati ma mndu kul had ta maga skwi tɔukwa, nza a tsa mndu ya ka Zwanɲa Lazglafta wa. Mantsa ya mndu kul ɔva zwanɲamani guli. Ta tsahaya ta tsatsafta lu ta nzakwa zwana Lazglafta nda nzakwa zwana halaway.

Dvuma mndu manda ɲa Kristi

¹¹ Daga zɔrafta ghuni ta zɔghaftá gwada Lazglafta mnaghunata lu kazlay: Dvumaɔva ta sani nda sani† kɔ'a.

¹² Yaha amu da nzakway manda Kayinu. Tsatsi ná, nda nza ka zwanɲa halaway, ka dzatá tsi ta zwanɲamani. Kabgawu kɔl tsi ka dzata na? Kabga ghwaɔaka skwi ɲa Kayinu ta magay, tɔukwa‡ skwi ɲa tsa zwanɲamani ya ta magay, kɔl tsi ka valafta tida ka dzata.

¹³ Zwanama ɔa, ka ta husanɲusa§ kuni ta mnduha ma ghɔɲa hadik katsi, yaha da nzakway ka skwa ndɔrmimay da kaghuni.

¹⁴ Amu ná, nda sna amu kazlay: Sabsa amu ma mtaku ka nzata nda hafu* kɔ'a, kabga ta ɔvuta amu ta zwanama mu. Mndu kul ɔva zwanɲamani ná, ma mtaku ta gɔavata tsatsi.

* 3:1 Ngha ta Yuhwana 1:12. † 3:11 Ngha ta Yuhwana 13:34. ‡ 3:12 Ngha ta Zrafta 4:1-8. § 3:13 Ngha ta Lukwa 6:22, Yuhwana 15:18-19. 17:14. * 3:14 Ngha ta Yuhwana 5:24.

15 Mndu husan zwanamani ná, mnda dzatá mndu tsa mndu ya. Nda sna kaghuni guli kazlay: Mndu ta dzatá mndu ná, ta mutsa a hafani na kdekeden wu kə'a.

16 Wya tvi kəl amu ka snanťá skwi ta hgə lu ka dva mndu: Dvudva Yesu Kristi ta amu, ka saha tsi vlatá ghəni ma vla amu. Amu guli ná, vlamavla amu ta ghəna mu guli ma vla zwanama mu.

17 Ka mamu skwi da mndu, ka nghanťá tsi ta zwanamani ta pďay, ka laghu tsi da nghay nda iri† katsi ná, laviŋ a tsa mndu ya ta mnay kazlay: Ta đvay yu ta Lazglafta kə'a wa.

18 Zwana da, gwaday ma wi kwenkwen a dva zwanama wa. Dvamadva kahwathwata ma nudufa mu, ka maga mu ta skwi manda tsaya.

19 Mantsa ya dza'a grafta mu kazlay: Ta mbadə ta vərďa tvi mu ta mbadə kə'a. Tsaya tama ná, nda lba nudufa mu ta kəma Lazglafta.

20 Ka ta dga ghəŋ mu ta ghəna skwi maga mu katsi, nda sna amu kazlay: Mal Lazglafta nda sna ta inda skwi ta magə mu ka nudufa mu kə'a.

21 Zwanama da, ka had dga ghəŋ ta dgə mu ta ghəna skwi maga mu wu katsi, wadah vgha mu ta sladu ta kəma Lazglafta.

22 Dər má nu đawan mu da tsi ta vlamavla kabga ta snanasna mu ta zlahani, ta maganamaga mu ta skwi ta zdəganata.

23 Ká tsa zlaha Lazglafta ya ta mnay na: «Fafwafa ta ghəna ghuni ta hga Yesu Kristi zwanani, ka đvuvusta kuni ta vgha ghuni sani nda sani,» ka zlahani ta mnamata‡.

24 Mndu ta sna zlaha Lazglafta ná, ta gdavagďa kawadaga nda Lazglafta, ta gdavagďa Lazglafta guli kawadaga nda tsatsi. Nda sna amu guli kazlay: Ta gdavagďa Lazglafta ma amu nda ma Sulkum ya vlama tsi kə'a.

4

1 Zwanama da, ma gi sna kuni ta gwada mndu ta mnay kazlay: Mamu Sulkuma Lazglafta ma i'i kə'a ya. Daslawa tsa skwi ta mnə tsi ya karaku, ka mamu Sulkuma Lazglafta* mida, ka had wa a tsi. Kəl

yu ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha ghwadaka anabiha ta sli'agapta ta ghəna hadik.

2 Ka mnaghunamna yu ká kuni dza'a graftá mndu nda Sulkuma Lazglafta mida ba: Ka ta mnay mndu kazlay: Yesu ná, Kristi ya, sa daga da Lazglafta, ka yatá lu, ka mndu kə'a ná, mamu Sulkuma Lazglafta ma tsa mndu ya.

3 Ka had tsa mndu ya ta mnay kazlay: Manda tsaya nzakwa Yesu kə'a wu ná, had Sulkuma Lazglafta ma tsa mndu ya wa, sulkuma ghuma Kristi mida. Nda ghada snanťa ghuni ta mnay kazlay: Dza'a saghasa tsa ghuma ya kə'a. Nda ghada saghani ndanana tama ta ghəna hadik.

4 Kaghuni zwana da, zwana Lazglafta kaghuni, ghubasapghuśasa kaghuni ta tsa gwal nana mndu ya, kabga mal tsa Sulkum ma kaghuni ya mbratani ka tsa sulkum ma gwal ma ghəna hadik ya.

5 Hahəŋ ná, na ghəna hadik həŋ. Tsaya ta kəl həŋ ka mna skwi ta zdəganatá mnduha ma ghəna hadik. Ta fana fa mnduha ma ghəna hadik ta sləməŋ ta həŋ guli ka snay.

6 Amu ná, zwana Lazglafta mu. Mndu nda sna ta Lazglafta ná, ta snay ta skwi ta mnə ŋni. Ka Zwanə Lazglafta a mndu wu katsi ná, fa a ta sləməŋ ka sna skwi ta mnə ŋni wa. Mantsa ya ta tsatsafta mu ta gwal nda vərďa Sulkum ma həŋ nda gwal nda sulkuma nana mndu ma həŋ.

Lazglafta ná, đvu ya

7 Zwanama da gwal đvu yu, gdamagďa ta đvutá sani nda sani. Tva đvutá mndu ná, ta sagha daga da Lazglafta. Inda mndu ta đvutá mndu guli ná, nda na tsa mndu ya ka Zwanə Lazglafta, nda sna ta Lazglafta guli.

8 Mndu kul đvutá mndu ná, sna a tsa mndu ya ta Lazglafta wu, kabga nzakwa Lazglafta ná, đvu ya.

9 Wya ká Lazglafta maramanťá tva dva mndani: Ghunagaghuna ta zwanani turtuktuk ta ghəna hadik kada nzakwa mu nda hafu ma tsatsi†.

10 Tinəl Lazglafta ta đvutá amu ka ghunagatá tsi ta Zwanani ka saha da mtuta na pla ghəŋ na plamata Lazglafta ta dmakwa‡

† 3:17 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 15:7-8.

‡ 3:23 Ngha ta Yuhwana 13:34, 15:12, 17.

* 4:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 13:2-6.

† 4:9 Ngha ta Yuhwana 3:16.

‡ 4:10 Ngha ta 2:2.

mu. Tsaya na vərda đvutá mndu, da thə amu kazlay: Tinjəl amu ta đvutá Lazglafta kə'a.

¹¹ Zwanama da gwal ta đvu yu, ka si mantša ya đvuta Lazglafta ta amu kati ya, đvama đva amu guli ta vgha mu sani nda sani.

¹² Had' mndu ta kəf nghanťa LazglaftaŠ nda irani wa. Tsa đvutá vgha mu ta đvuta mu sani nda sani ya ná, nzakwa Lazglafta ta gđavata kawadaga nda amu tsa. Ta đvuđva mu ta Lazglafta dar manda ya kumarj tsi kə'a guli.

¹³ Lazglafta ná, vlamavla ta Sulkum. Tsaya kəl mu ka grafta kazlay: Ta gđavagđa amu kawadaga nda tsi, tsatsi guli ta gđavagđa kawadaga nda amu kə'a.

¹⁴ Ghunaga ghuna Lazglafta ta zwanjani ta nzakway ka mnda mba mndu ta ghəja hadik*, ka nghanťa anjani nda ira njani, tsaya ta mnə anjani njani mnduha.

¹⁵ Mndu ta mnay banjuwa kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a, nda nza nza-kwa Lazglafta nda tsa mndu ya, nda nza nzakwa tsatsi guli nda Lazglafta.

¹⁶ Amu ná, nda sna amu kazlay: Đvuđva Lazglafta ta amu. Ta tsaya fafta amu guli ta ghəja mu.

Lazglafta ná, đvu ya. Tsaya tama, mndu ta gđata ta đva mndu ná, nda nza nzakwani nda Lazglafta nda nza nzakwa Lazglafta guli nda tsatsi.

¹⁷ Dza'a kəl amu ka grafta kazlay: Ta đvay amu ta Lazglafta dar kə'a ná, wya tsi: Bađu tsa fitik dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəja mnduha ya ná, had' amu dza'a zləja tsa guma ya wu, kabga nda nza nzakwa mu ta ghəja hadik ka guram nda Yesu.

¹⁸ Ka nda sna amu kazlay: Đvuđva Lazglafta ta amu, had' amu dza'a zləjay wa. Tsa đvutađvu Lazglafta ta amu ya ná, ta hliňťa zləj dekdek ma amu. Ala, ka tata zləj mndu kati, murmura njudufani, ta fa a ghəjani ta tsa đvuđvu Lazglafta ya wu, kəl tsi ka zləj.

¹⁹ Amu ná, đvuđva mu ta Lazglafta kabga tinjəl tsatsi ta đvuta amu.

²⁰ Ka «đvuđva yu ta Lazglafta» ka mndu, tata husanjhusa zwanjamani kati ná, tsakalawi tsa ta tsakal tsa mndu ya, đvu a ta Lazglafta wa. Ka đvu a mndu ta zwanjamani ya nghanť tsi nda irani wu kati ná, waka a dza'a đvutá Lazglafta ya kul nghanťa tsi na?

²¹ Ka đvuđva yu ta Lazglafta ka mndu kati ná, ka đvuđva tsi ta zwanjamani† guli, ka zlahu Kristi mnata.

5

Zlghafta ta Zwanja Lazglafta, tsaya ghuđasaptá ghəja hadik

¹ Dər wati ma mndu ta zlghaftá mnay kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a, tsa mndu ya ná, nda na ka Zwanja Lazglafta. Ka đvuđva tsa mndu ya ta Dani Lazglafta kati ná, dza'a đvuđva guli ta zwana Lazglafta.

² Ka đvuđva mu ta Lazglafta, ta snay mu ta zlahani guli ná, tsaya kəl amu ka snanjta đvuđva mu ta Zwana Lazglafta kə'a.

³ Snata mu ta zlahu Lazglafta ná, tsaya đvafťa mu ta Lazglafta kahwathwata. Bla a tsa zlahuhani* ya guli wa.

⁴ Inda zwana Lazglafta ná, ghuđasapghuđasa hən ta ghəja hadik. Nda ghuđasa ghəja hadik, kabga nda fa ghəja mu ta Yesu Kristi.

⁵ Wa mndu ta ghuđasaptá ghəja hadik na? Ba mndu ta zlghafta kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a ta ghuđasapta.

Masləmtsəka Yesu Kristi

⁶ Yesu Kristi ná, sasa ta ghəja hadik, ka lamə tsi nda ma ima batem, ka pghinťa tsi ta usani ma mtakwani†. Lami nda ma ima batem kwenkwen yeya wu, pghinppgha ta usani guli. Sulkuma Lazglafta ta mnamatá tsa skwiha ya kazlay: Mantša ya nzakwani kə'a, kabga had' tsatsi ta tsakalawi wa.

⁷ Hkən skwi‡ ta maramanjta kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a.

⁸ Tsa skwiha hkən ya ná, mamu Sulkuma Lazglafta, nda imi, nda us. Tsa skwiha hkən ya ná, ka skwa turtuk gwada tanj.

⁹ Ka si ta tsu'ay mu ta gwada ta mnata mnduha ta ghəja skwi ta nghanťa hən ya ní, malaghumala a njani Lazglafta ma gwada

Š 4:12 Ngha ta Yuhwana 1:18. * 4:14 Ngha ta Yuhwana 3:17, 4:42. † 4:21 Ngha ta Mata 22:36-40, Markus 12:28-31, Lukwa 10:25-28. * 5:3 Ngha ta Yuhwana 14:15. † 5:6 Ngha ta Yuhwana 19:34. ‡ 5:7 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15.

ta mnata, ka ɲa mnduha ra? Lazglafta ka ghəɲani ta mnanťá tsa skwiha ya ta ghəɲa zwanjani.

¹⁰ Mndu ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta ná, nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata tsa skwiha ya kə'a. Mndu kul zlgħaftá Lazglafta guli ná, niɲna ta Lazglafta ka tsakalawi, kabga kwalani kul zlgħaftá skwi mna Lazglafta ta ghəɲa zwanjani.

¹¹ Vlamavla Lazglafta ta hafu ɲa kǎkedzenj. Tsa hafu ya guli ná, nda ma zwanjani Yesu ta mutsakwa tsi. Mantsa ya ka Lazglafta mnamata.

¹² Mndu ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta, nda mutsa hafani. Mndu kul zlgħatá Zwanja Lazglafta guli ná, mutsa a hafaniŠ wa.

Hafu ɲa kǎkedzenj da Lazglafta

¹³ Vindaghunaf vinda yu ta tsa skwiha ya, ɲa kaghuni gwal ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta, kada grafta kuni kazlay: Mutsaf-mutsa kuni ta hafu ɲa kǎkedzenj kə'a.

¹⁴ Ta lagha mu ta kəma Lazglafta da dawá skwi manda ya ta zdəganata ná, har ghəɲa mu, kabga ta snamasna.

¹⁵ Ka nda sna mu kazlay: Ta snamasna ta inda skwi ta dawu mu da tsi kə'a, nda sna mu guli kazlay: Ta vlamavla kahwathwata ta inda skwi dawəɲ mu kə'a.

¹⁶ Ka nda ngha mndu ta zwanjamani ta ga dmaku, dza'a kwal kul klagħata da mtaku ɲa kǎkedzenj katsi, ka maga tsi ta du'a da Lazglafta ta ghəɲa tsa mndu ya ɲa vlanťa Lazglafta ta hafu. Tsa hafu ya, ɲa gwal ta ga dmaku dza'a kwal kul klagħatá həɲ da mtaku ɲa kǎkedzenj dza'a vla lu. Mamu dmaku ta kla mndu da mtaku ɲa kǎkedzenj. Mna a i'i kazlay: Ka maga kuni ta du'a da Lazglafta ta ghəɲa mndərga tsaya kə'a wa.

¹⁷ Inda skwi ta magə lu kul dīnaku ná, dmaku ya. Nziya nza tsi, mamu dmaku kul haď ta kla mndu da mtaku ɲa kǎkedzenj.

¹⁸ Nda sna amu kazlay: Dəɾ wati ma mndu ta nuta ka Zwanja Lazglafta ná, haď ta gəgəltá dmaku wa. Zwanja Lazglafta ta nghay, laviɲ a halaway ta ksanťa wa.

¹⁹ Nda sna amu kazlay: Nda na amu ka zwana Lazglafta kə'a. Sanlaha ma mnduha

ta ghəɲa haďik ná, ta ma dzva halaway həɲ demdem.

²⁰ Nda sna amu guli kazlay: Sasa Zwanja Lazglafta ta ghəɲa haďik ka vlamatá tsi ta dīfil ɲa snanťá vərďa Lazglafta kə'a. Ka ndi'aftá mu ta vgha nda vərďa Lazglafta nda ya nda zwanjani Yesu Kristi. Tsatsi ná, vərďa Lazglafta ta vlamatá hafu ɲa kǎkedzenj ya.

²¹ Zwana dá, dásuwa ka kuni, yaha kuni da ɲana vgha nda skwa wuyay.

Mahisa tsghatá lwa 2 Yuhwana

Ga zgu

¹ I'i glata mndu ta vindaftá na tsghatá lwi ná, ɲa makwata rka ya zbap Lazglafta, nda ya ɲa zwanani ya ta d̥vu yu kahwathwata. I'i turtukwa da yeya a ta d̥vutá kaghuni wu, nduk nda inda gwal nda sna ta kahwathwata tani.

² Ta d̥vay ɲni ta kaghuni kabga mamu kahwathwata, dza'a g̥davagda guli ma amu.

³ Má ka vlamavla Lazglafta ta nzakway ka Da nda Yesu Kristi ta nzakway ka Zwanani, ta zdakatahudani nda tawa hidahidani, nda zdakwani ɲa nzakwa mu ma kahwathwata nda ya ma d̥vutá mndu.

Kahwathwata, nda d̥vu

⁴ Manda sanɲa da kazlay: Nanana sanlaha ma zwana gha ta kahwathwata manda ya taghamaf Da mu Lazglafta kə'a ná, ka tuta yu da rfu katakata.

⁵ Ari makwata rka, ya lfida zlahu a na skwi ta vindaghafta na wu, va tsa zlahu da amu daga manda zlrafta* mu ta zlghaftá gwada Lazglafta yeya. Skwi ta ndəbu yu ta dzvu da kagha ná, d̥vumad̥va amu gwal ta zlghafta Kristi ta vgha mu.

⁶ Vərda tva d̥vutá mndu manda ya kumaɲ zlahu Lazglafta ná, tsaya nzata ghuni nda d̥vutá mndu, kabga mantša ya taghamaf lu daga zlrafta mu ta zlghaftá gwada Lazglafta.

Dasuwa ka kuni nda gwal ta tsakalawi

⁷ Kəl yu ka mnay mantša ná, nda ndəgha gwal nana mndu ta tamtá vgha ma ghəɲa hadik. Ka həɲ ta mnay ná, ka mndu tsakwam a saha Yesu Kristi ta ghəɲa hadik wu, ka həɲ. Tsa mndu ta mnay mantša ya ná, ghuma Kristi ya. Tsatsi ná, nana sanlaha ma mnduha ta nanə tsi.

⁸ Dasuwa ka kuni nda həɲ, da dədəgudughunusta hyahya skwi ya mutsaf kuni da aɲni, ya dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni katakata.

⁹ Dər wati ma mndu ta kwal kul ɲanatá tagha skwa Kristi, ka tsanaghatá ɲani nda tsa, ta ndi'a a nzakwani nda Lazglafta wa. Ala ka g̥davagda mndu ma tagha skwi taghanaf Kristi katsi ná, nda ndi'a nzakwa tsa mndu ya nda Da mu Lazglafta nda ya nda Yesu Kristi Zwanani.

¹⁰ Ka Lagha la mndu da Kaghuni, ka taghə tsi ta skwi tsəəm nda skwi taghaghunaf Kristi katsi ná, ma tsu'af kuni ta tsa mndu ya ma həga ghuni, ma gə kuni dər zgu ɲani.

¹¹ Ka «hudukhuduk» ká mndu ganaghatá zgu katsi ná, nda gwa wa tsa mndu ya ma tsa ghwadaka slnani ya.

Ga zgu

¹² Ta teke'a ndəghata p̥dakwa skwiha má ɲa mnaghunata da mndani, tsaw va a yu ta vindaghunaf nda vinda ta delewer wu. Ta kumay yu ta laba da nda la da kaghuni, ka nzata mu, ka gwaduvusta mu ka skwa turtuk. Kada zdavafta ɲudufa mu.

¹³ Ta ga zgu zwana mukuma gha ya zbap Lazglafta guli ɲa gha.

* 1:5 Ngha ta Yuhwana 13:34, 15:12, 17.

Mahkəna tsghatá lwa 3 Yuhwana

Ga zgu

¹ I'iglata mndu ta vinda na dēlewer na ŋa gra dā Gayus* ya ta d̄vu yu kahwathwata.

² Zwanama dā, ta kumay yu ta nzakwa inda skwi demdem dīna da kagha. Má dughwana ka nzakwa gha ma slu'uvgha gha manda nzakwa gha ma zlghay nda ŋudufa gha ya.

Gayus mnda kahwathwata

³ Tuta yu da rfu katakata manda sagha zwanama da rusay ŋa dā ya káka ta nzaku ta vərda tvi nda ŋuduf turtuk. Nda sna yu guli kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a.

⁴ Had skwi taβta sɲaŋta dā ta dihatá nza-kwa zwana dā ta vərda tvi wa.

⁵ Zwanama dā, tsa nghapta ta nghapta ka ka zwanama ma zlghay nda ŋuduf dər má ka matbay hən̄ ya ná, ŋərma mndu ka.

⁶ Tsa mnduha kataŋ ka ya ná, ta ghubay hən̄ ta kagha da gwal zlghay nda ŋuduf hadna. Ndada a d̄vafta tsi ta aŋni wu, ka hən̄ ta mnay. Wya dzvu, ka kd̄aŋta ka ta kata mndərga tsa mnduha ya, kada kd̄iŋta hən̄ ta wawakwa taŋ manda ya ta kumə Lazglafta.

⁷ Tsa wawaku ta wawaku hən̄ ya ná, ta wawu ka maga slna Yesu Kristi hən̄. Had sana skwi ta mutsafta hən̄ da gwal kul zlghaftá Yesu wa.

⁸ Amu gwal ta zlghaftá Kristi, dīna ka katay mu ta mndərga tsa mnduha ya, kada nzakwa mu nda gwa ma tsa vərda slna ta magə hən̄ ya.

Daŋwa gwal guyata ghən̄

⁹ Si vindanafvinda yu ta dēlewer ta Igliza ghuni, tsaw va a Diyatref ta sna tsa gwada ŋni ya wu, kabga ta kumay ta nzaku ka mali.

¹⁰ Bađu laba dā da kaghuni ya ná, dza'a rusanafrusa yu ta mnduha ta tsa ghwadaka skwiha ta magə tsi ya, nda tsa raraza i'i ta rarazə tsi ya. Ta ghəŋa tsaya guli ná, had ta tsu'a zwanama ma zlghay

nda ŋuduf ta lagha hən̄ da taŋ ka matbay guli wa. Na sli'a sanlaha da tsu'a mnduha ya guli ná, pyayni ta hən̄, ka ŋawa hən̄ mataba guyatá ghən̄.

¹¹ Gra dā ya ta d̄vu yu, ma ksə ka ta sada mnduha ta maga ghwadaka skwi, ksa ta sada gwal ta maga skwi dīna. Mndu ta maga skwi dīna ná, nda na tsatsi ka Zwanə Lazglafta. Mndu ta maga ghwadaka skwi ya guli ná, ta sna a tsatsi ta Lazglafta wa.

¹² Ya wya Dematriyus ya ní, ndada a ta ghuba mnduha wa. Ma nzakwani ná, ta nghaku ŋərma slna ta magə tsi. Aŋni guli ná, ŋərma mndu ya ta mna aŋni. Nda sna kagha guli kazlay: Kahwathwata ta mnə ŋni kə'a.

Ga zgu

¹³ Ta nda ndəgha skwiha ta kumə yu ta mnaghata, tsaw va a yu ta vindaghafta nda vinda ta dēlewer wa.

¹⁴ Nzdavata a yu ka labə da kaghuni wu, ŋa guyakwa u tsa, ŋa gwaday u.

¹⁵ Ka nza zdaku kawadaga nda kagha!

Ta ga zgu inda graha gha hadna ŋa gha. Ka ganaghata kagha guli ta zgu ta inda graha mu turtuk turtuk.

* 1:1 Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, Ruma. 16:23, 1 La Kwareŋt 1:14.

Tsgha ta lwa Yuda

Ga zgu

¹ I'i Yuda ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi, zwanamani ma Yakubu*, ta vindaghunaftá na delewer na. Ta ga zgu yu na ghuni gwal hagaf Lazglafta Da, gwal d'vu tsi ka pghata na Yesu Kristi.

² Ka nza hidahida Lazglafta nda zdakwani nda d'vutá mndani kawadaga nda kaghuni.

Guma ta ghəŋa gwal ghwadak

³ Graha da ya ta d'vu yu ma n'udufa da, gitagita a ta d'vuta yu ta vindaghunaftá skwi ta ghəŋa gwada ta mbaku ya ka skwa turtuk mu mida wu, kabga tsa, nda nza tkwe' ka vindaghunafta da, na vlaghunatá mbraku, na n'avata ghuni ma zlgħay nda n'uduf ya zlgħaf kuni, ya vlan Lazglafta ta mnduhani. Tsa gwada ta mbaku ya ná, had dza'a walaŋta mbədavaf ta wa.

⁴ Klə yu ka mna tsaya ná, nda ndəgha mnduha ta kdikadamta da taba ghuni, ka badza zdakatahuda Lazglafta. «Lma a Lazglafta ta magay mndu ta ghwadaka skwi ta kumə mndu wu,» ka həŋ ta mnay. Mantsa ya vziŋta həŋ ta Yesu Kristi ta nza-kway ka Mgham ta ghəŋa amu. Mndərga tsa mnduha ya ná, nda ghada vinda ta tsatá guma ta ghəŋa taŋ daga ghalya.

⁵ Ka havaghunakhava yu ta skwi ghada kuni ta snəŋta ba. Ghalya, ka katanjá Lazglafta ta la Isra'ila, ka hlagaptá həŋ ma Masar. Ka rwanaghutá tsi ta gwal kul faftá ghəŋa taŋ ta tsatsi.

⁶ Havak kuni guli ta mnduha Lazglafta ta Pak vla ga mgham vlan lu ta həŋ, ka zlanavatá tsa vli si vlan Lazglafta ta həŋ ya. Ta ghəŋa tsaya kəl Lazglafta ka hlaftá həŋ ka tsamta, ka zlanjá həŋ ma vəl tđika na kzla kdinja Lazglafta ta tsatá guma ta ghəŋa taŋ badu tsa fitik dagala ya.

⁷ Havak kuni guli ta luwa Suduma nda luwa Gwamura, nda sana luwaha ta wanaftá həŋ. Ka magə mnduha ma tsa luwaha ya ta sli'injsli'in manda na tsa duhwalha Lazglafta ya. Ka sli'amtá həŋ da hliri nda slu'uvgha ya kul raku ka magay mnda səla. Ka pghamtá Lazglafta ta həŋ ma vu kul mtavata dekdek. Tsaya ná, na marananjá mnduha ta skwi ya dza'a magə Lazglafta nda gwal ta magaku mantsa ya.

⁸ Tsa mnduha ta lamə da taba ghuni ya ná, mndərga ya ghwadaka skwiha ya ta magə həŋ. Ta sli'amsli'a həŋ da maga ghwadaka skwi ta zdəganatá həŋ manda ya ta fanaghata suni ta həŋ. Vla a həŋ ta glaku na Lazglafta wu, mbađa həŋ ka raraza gwal dagaladagala ta luwa.

⁹ Dər Misel mali mataba duhwalha Lazglafta má, walaŋ a ta razanaftá hal-away badu zlərdəy taŋ ta wi ta ghəŋa mbla Musa wa. Skwi mnana tsi kwenkwen ná, «Ka dvagha dva Lazglafta†,» ka'a,

¹⁰ Hahəŋ ta taŋ, raraza skwi kul snəŋta həŋ yeya na taŋ. Manda nimtak magakwa taŋ, ghəŋa zadaku ta kala həŋ.

¹¹ Danwa na taŋ, kabga mndərga skwi maga Kayinu ghalya ta magə həŋ. Ka vziŋtá həŋ ta ghəŋa taŋ ka maga ghwadaka skwi na mutsa tsedi manda na Balama ghalya guli, na rwakwa taŋ kabga sli'avaf ta taŋ nda zlərdutawi manda na Kware‡ ghalya.

¹² Ta ksaku ka hula nzata ghuni ka za skwa zay kawadaga nda həŋ. Ghəŋa taŋ skwi snəŋ həŋ. Hahəŋ gwal ta nriŋtá skwa zay ma vla guyatá ghəŋa mnduha ka za skwi, ksa a hula ta həŋ wa. Manda nətá matətdu ta vusliŋ falak ya həŋ, manda fu kul had ta yafta dər ma fitika yakwani tsi ya həŋ. Manda fu tđin lu nda slrəŋ nda slrəŋ ta mtuta ka ghwaluta dzunuj ya həŋ.

¹³ Manda tska ta nədak ta wa sgam, tskana vəl va gamtsa'uwakwa drəf ya na dmakuha taŋ. Manda tekwatsa ta sli'af ta vla taŋ ka ndandaraku ta luwa ya həŋ. Ma vəl ka nra tđik fanata Lazglafta ta vli na nzakwa taŋ na kdəkeden§.

* **1:1** Yakubu: Ngha ta Mata 13:55, Markus 6:3. † **1:9** Ngha ta 1 Tesalunik 4:16 Ngha ta Daniyel 10:13, 21, 12:1, Suna Yuhwana 12:7. Mbəla Musa: Gray nda Vrafta ta zlahu 34:6, gray nda Zakari 3:2. ‡ **1:11** Kayinu: Ngha ta Zlrafta 4:3-8, Balama: ngha ta Mbsak 22:1-35, Kware: Ngha ta Mbsak 16:1-35. § **1:13** Ngha ta Zlrafta 5:18, 21:24.

14 Ka Inuk ta nzakway ka mandəfáŋa dzidzí daga ta Adamu mnata ta ghəŋa mndərga tsa mnduha ya daga ghalya na: «Wya Mgham ta saha kawadaga nda duh-walhani nda ndəgha ŋəddəm,

15 ŋa tsa guma ta ghəŋa inda mndu ta ghəŋa hadik, ŋa tsanaghatani ta guma ta inda gwal kul sna gwada da tsi. Ta ghəŋa vəl maganata taŋ ta ghwadaka skwi, nda ya ta ghəŋa ŋaslu bədzakana həŋ guli,» ka'a.

16 Ta ghəŋ tsa mnduha ya mna Inuk ta tsa gwada ya kazlay: Ruruŋwaku nda ŋada ghəŋ yeya ŋa taŋ inda fitik. Skwi ta kumə ghəŋa taŋ ta magə həŋ, ghuba mndu ŋa gatu ta wi skwi ta gwadə həŋ.

Dəvu nda zlahu

17 Kaghuni graha da ya ta dvu yu, havak-wahava ta gwada ghada mnduha Mgham Yesu Kristi ta mnaghunata.

18 Ka həŋ mnaghunata na: «Mamu mnduha dza'a ghuḅasa gwal ta zlgħaftá Lazglafta ma kdavakta fitikha. Nzaku manda ya kumaŋ tsa ghwadaka ndana* taŋ ya, ŋa taŋ.»

19 Tsa hahəŋ ya ta klaktá daga vgha mataba mnduha. Ghəŋa taŋ ta dvu həŋ. Had Sulkuma Lazglafta ma həŋ wa.

20 Kaghuni tama graha da ta dvu yu nda ŋudufa da, katuvuswa vgha ghuni ma zlgħay nda ŋudufa ghuni, ka glakwa kuni. Navawaŋa ka maga du'a nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa.

21 Nzawanza ma dvtutá mnda Lazglafta. Fafwa ghəŋa ghuni hzleŋa ta zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi ŋa mutsa hafu ŋa kdekedzen.

22 Tawawa hidahida, ka katanŋa kuni ta gwal ta daga ghəŋ.

23 Mbanafwamba ta sanlaha guli nda tđigintá həŋ ma skwi dza'a klamtá həŋ da vu. Tawawa hidahida ta sanlaha, ama daswa ka kuni da tđamtá həŋ ta kaghuni da dmakwa taŋ.

Vlanŋa glaku ta Lazglafta

24 Ka nza glaku ŋa Lazglafta ya ta laviŋtá ngha kaghuni, yaha kuni zlumbutá, tsatsi dza'a ghuḅighunista tsezle' ŋa rfay ghuni

* 1:18 Ngha ta 2 Piyer 3:3.

ta rfu ta hladaghunaghatá tsi ta kəma glak-wani.

25 Ŋa Lazglafta turtukwani ya ta mba-mafta nda ma Yesu Kristi Mghama mu ga mgham, nda mbraku, nda glaku, daga manda ghalya nda ya ndanana ha ŋa kdekedzen. Amin.

Suna Yuhwana

Skwiha marigin Yesu Kristi ma na delewer na

¹ Nana delewer na ná, ta gwada ta gwađa ta ghəŋa skwi ya maranaŋ Yesu Kristi ta gwal ka kwalva Lazglafta. Lazglafta ta vlanťá tsa skwiha ya ŋa maranaŋťá həŋ, ŋa snaŋta taŋ ta skwi ta dza'a gi magaku. Tsaya tama kəl Yesu Kristi ka ghunaftá duhwalani da kwalvani Yuhwana ŋa maranaŋťá tsa skwiha ya.

² Inda na skwiha nghan yu na ná, gwada Lazglafta ya kahwathwata, masləmťsəka Yesu Kristi yu, ka Yuhwana.

³ Tfawi ta ghəŋa gwal ta dzaŋa na delewer na. Tfawi ta ghəŋa gwal ta snaŋťá tsəna tsghatá lwa Lazglafta na. Ka snatá inda na skwiha nda vinda na. Grafgra kazlay: Ndusakndusa fitika magakwa tsa skwiha ya kə'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Iglizha ndəfán

⁴ I'i Yuhwana ta vinday ŋa ghuđa Iglizha ndəfán ta hadika Asiya.

Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdakatahudani nda zdakwani. Tsatsi Lazglafta daga manda ghalya, va tsa tsatsi ya guli ndanana, tsa tsatsi ya guli ta kəma. Ka vlaghunavla tsa Sulkumhani ndəfán ta nzaku tavata dughurukwani ya, ta zdakatahudi nda zdaku guli.

⁵ Ka vlaghunavla Yesu Kristi ta nza-kway ka vərda masləmťsək ya guli, ta zdakatahudi nda zdaku. Tsatsi ŋa taŋtaŋa mndu ta sli'agapta ma mtaku nda hafu. Tsatsi ta ga mgham ta ghəŋa inda mghamha ta ga mgham ta ghəŋa hadik.

Dvuďva tsa Yesu Kristi ya ta amu. Ka pghinťá tsi ta usani ŋa varagamapta ma dmaku.

⁶ Tsatsi ta namafta ka gwal ta ga mgham, ka gwal ta vla skwi ŋa Lazglafta ta nzakway ka Dani. Nani glaku nda mbraku ŋa kdekedzeŋ. Amin!

⁷ Wya tsi dza'a sagħa ma ghwayak.

Dza'a nda nghan inda mnduha nda ira taŋ,

nduk nda tsa gwal ta dzata ya tani.

Dza'a taway inda mndəra mndu ta taw ta ghəŋani.

Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi. Amin!

⁸ «I'i zlraftani, i'i kdavaktani,» ka Mgham Lazglafta mnata. Tsatsi Lazglafta ta mbruta, tsatsi ya manda ghalya, tsatsi ya ndanana guli, tsatsi ya guli ta kəma.

Nghanťa Yuhwana ta Kristi ma glakwani

⁹ I'i Yuhwana zwanama ghuni ya ta vindaghunafta. Nda i'i tani, nda kaghuni tani, nda guya vgha mu ma Yesu. Ta kuwa turtuk mu ma ghuya đanwa. Su'away ta su'u mu demdem. Ma ga mghamani mu. Ksafksa lu ta i'i, ka klagħata vzinťa ta tsatá hadik ma takataka drəf ta hgu lu ka Patmus*, ta ghəŋa vəl mnay da nda tvani ta gwada Lazglafta nda kahwathwatani ya marigin tsi ma Yesu.

¹⁰ Ma sana fitik bađu Dəmas, ka ksuta Sulkum nda ghuđa ta i'i. Ka snaŋta yu ta lwi ta gwadata nda lwi dagala manda ghudzaga duli nda ga mahulhula da.

¹¹ Ka'a mantsa: «Klafkla ta delewer ka vindamta ka mida ta skwi nghan ka. Ka tsaghanafťa ka ta ghuđa Iglizha ndəfán, ta nzakway ka luwa: Afisus, Samirna, Pergam, Tiyatir, Sardis, Filadelfi nda Lawdikiya,» ka'a.

Na snaŋta da ta tsa lwi ya,

¹² ka mbəďavata yu ka nghan ka wa tsa mndu ta gwada nda i'i ya. Mbəďavata da, ka nghanťa yu ta pitirlaha dasu ndəfán.

¹³ Ma takataka taŋ, mamu sana mndu ta sladu manda tsatá Zwanama mndu, nda sudatá lgut zutut dikw ta səla ta vghani, hbana tsi ma ghuva nda banava magaf lu nda dasu.

¹⁴ Ka ŋusliŋ tilil swidi ma ghəŋani manda bəta swida tuwak nda ya manda bəta papla. Ta zlgħaku iri ma ghəŋani manda vu.

¹⁵ Ta wuďaku səlahaŋi manda kufur sluwap lu ma vu. Manda ghudzaga bəzrlakwa imi ka lwani ta ghudzaga.

¹⁶ Ka ŋanatá tsi ta tekwatsaha ndəfán ma dzva zegħwani. Ka sabə kafay nda za

* 1:9 Patmus: sana zwanama vli ya ta tsavata ma drəfa Ege, ta maga meli 100 nda luwa Afisus. Vli ya ta hlaghata lu ta gwal ta tsanaghata la ŋumna Ruma ta guma ta həŋ, na tsa vli ya.

slərpuhani his his ma wani. Ta wudaku kumani manda wudakwa fitik ma ghəŋ.

¹⁷ Manda nghan̄ta d̄a, ka zləmbatá yu ta kəmani manda mndu nda mta. Ka faftá tsi ta dzva zeghwani ta i'i, ka'a mantsa: «Ma zləŋ ka ta zləŋ! I'i taŋtaŋani, i'i kdavaktani†,

¹⁸ i'i hafu. Si nda mta yu, ama nda hafu yu ndana ŋa kdekeden. Ma dzva d̄a ŋanata yu ta makuḅla mtaku nda həga mtaku tani.

¹⁹ Vinda tama ta inda skwi ya nghan̄ ka, nda inda skwi ya ta magaku ndanana, nda inda skwi ya dza'a gi sagha tahula tsa.

²⁰ Wya klatá ghəŋa skwi ya nda difa ma na tekwatsaha ndəfáŋ ta nghə ka ma dzva zeghwa d̄a, nda ya ma Pitirlaha dasu ndəfáŋ na: Tsa tekwatsaha ndəfáŋ ya ná, duhwalha Lazglafta ta ghəŋa ghuḅa Igliz ndəfáŋ ya. Tsa pitirlaha ndəfáŋ ya guli ná, tsa Igliz ndəfáŋ yeya guli.»

2

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma Luwa Afisus

¹ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Afisus:

«Wya skwi ya mna mndu ya ta ŋanata tekwatsaha ndəfáŋ ma dzva zeghwani, ta mbada mataba pitirlaha dasu ndəfáŋ. Ka'a mantsa:

² Nda sna yu ta slnaha gha, ta dzadza ka ta vgha me' ka magay, ta ŋavaŋa ka. Had̄ ka ta dzrawi nda gwal ta sidi wa. Ghunatá mndu ŋni, ka sanlaha ma mnduha ta mnay. Tsaw ta ghunata mndu a həŋ kay guli mataba tsa wa. Ka dzəghan̄tá ka ta həŋ, ka tsatsaftá ka kazlay: Gwal tsakalawi həŋ kə'a.

³ Ta ŋavaŋa ka, ka su'a ghuya d̄an̄wa ta ghəŋa gwada ta i'i. Had̄ ka ta rwa mala gulu wa.

⁴ Ama, mamu sana skwi ta dvu yu ta kagha ta ghəŋani. Dvəgla a ka ta i'i manda ya si ta dvə ka taŋtaŋ wa.

⁵ Havak hava, ka ma vəl ga zlambuta ka ya. Ka payanata ka ta nzakwagha, ka vranaf̄ta ka ta nzakwa gha manda va ya si ghalya. Ka kwalaghukwala ka ta mbədanaf̄ta nzakwa gha katsi, dza'a

laghala yu da slaghaghata, ŋa klaghuta pitirla gha ma vlani.

⁶ Nziya nza tsi ná, mamu sana skwi ta zd̄igihata ma kagha. Ta husa gha husa slna la Nikwalay manda va ya ta husihata tsi ta i'i ya guli.

⁷ «Ka mamu sləməŋa snay da mndu, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz.

«ŋa gwal ta zaktá ghwa ya, dza'a vlan̄vla yu ta fwa hafu ta slanaghata lu ma gama Lazglafta* ya ta həŋ, ŋa zay taŋ.»

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma luwa Samirna

⁸ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Samirna:

«Wya gwada ta mnə mndu ta nzakway ka taŋtaŋani nda kdavaktani, mndu ya si ta mtuta ka vragapta nda hafu ya.

⁹ Nda sna yu ta sa duni ta sə ka, nda p̄da gha. Tsaw ka gadghəl ka. Nda sna yu ta rutsak ya ta pghə lu ta kagha, nda ya ta pghə tsa gwal ta mnay kazlay: La Yahuda aŋni kə'a ya, tsaw mantsa ya a həŋ wu, guyata ghəŋa mnduha halaway həŋ.

¹⁰ Ma zləŋ ka ta ghuya d̄an̄wa ya dza'a ka da ghuyay. Ya wya halaway dza'a hlafta sanlaha ma kaghuni ka pghamta ma gamak ŋa dzəghaghunata, ŋa zaghunatá fitik ghwan̄ ta giri ŋa ghuni. Ka sladafta ka ta zlghay nda ŋud̄ufa gha d̄ər ŋa dzata kagha tsi. Dza'a vlaghavla yu ta hafu ŋa nisəla vəl zata gha ta ghwa.

¹¹ «Mndu ya nda sləməŋa snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz.

«Mndu ya ta zata ghwa ná, had̄ mtakwa mahis dza'a walaŋta ksant̄a wa,» ka'a.

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma luwa Pergam

¹² «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ya ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Pergam:

«Wya gwada ya mna mndu ta ŋanata kafay ya nda za wani his his.

¹³ Nda sna yu kazlay: Ma vla ga mghama halaway nzata ka kə'a. Kulam nda tsa, ndi'afndi'a ka ta vgha ta i'i. Zlana a ka ta zlghay nda ŋud̄ufa gha, d̄ər ma fitika dzata Antipas ta nzakway ka ŋərma mndu, ka masləmtsəka d̄a ma luwa ghuni, ma vla nzakwa halaway ya wa.

† 1:17 Aya 13. 15: Ngha ta Daniyel 7:13, nda 10:5, nda 7:9, nda 10:6. Aya 16:17. Ngha ta Isaya 49:2, Hebru 4:12, Isaya 44:6, nda 48:12. * 2:7 Ngha ta Zrafta 2:8. 9, nda Suna Yuhwana 22:2.

14 Ama wya skwiha ta dvaghaghata yu: Mamu sanlaha mataba ghuni ta dvutá tagha skwa Balam, ya ta taghanaftá Balak, ka pghamta zwana la Isra'ila da ga dmaku, ŋa za slu'a skwa wuyay, nda ya ŋa maga sli'inṣli'inṣli'† ya.

15 Manda tsaya guli ná, mamu sanlaha mataba ghuni ta dvuta tagha skwa la Nikwalay‡ guli.

16 Mbədanafmbəda ta nzakwa gha. Ka mbədanaf a ka wu katsi, wya yu ta gi lagha slaghaghata. Dza'a lmay ŋni nda həŋ nda kafay ya ta sabi ma wa da.

17 «Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi ta skwi ta mnanata Sulkum ta Igliz!

«Mndu ya ta zatá ghwa ná, dza'a vlanṽla lu ta skwa zay ya nda difa. Dza'a vlanṽla yu ta inda taŋ guli ta pala ka ŋusliŋ ya vindaf lu ta lfiḍa hguṢ tida. Tsa hgu ya ná, haḍ sana mndu nda sna wu, ba tsa mndu ta zlghafta ya,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Tiyatir

18 «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ya ta nza-kway ka ŋa Igliz ma luwa Tiyatir.

«Wya gwada ya mna Zwanə Lazglafta ya ta zlghaku iri ma ghəŋani manda zlghakwa vu, ta wuḍaku səlahani manda kufur sluwap lu ma vu ya.

19 Ka'a mantsa: Nda sna yu ta slnaha ya ta magə ka, nda dṽa mndu ya ta dṽə ka, nda gdavata ya gdava ka ma zlghay nda ŋuḍuf. Nda sna yu kazlay: Mal slnaha gha ya ta magə ka ndanana ka ya maga ka taŋtaŋ kə'a.

20 Ama mamu skwi ya ta dvaghaghata yu ta ghəŋani. Zlanəzla ka ta tvi ta sana marakw ta hgə lu ka Zizabel*, ta mnay kazlay: Mnda kla lwa Lazglafta yu kə'a ya. Mbaḍa kə'a ka tagha tsakalawi, ka nanaghatá gwal ta kshata slna da da maga sli'inṣli'inṣli', nda ya da za slu'a skwa wuyay.

21 Zlanəzla yu ta fitik ma ŋa mbədanaftani ta nzakwani, ama va a ta zlanṽta maga tsa sli'inṣli'inṣli'ani ya wa.

22 Tsaya tama, dza'a vzafvza yu ta ghzləŋa ghuya ḍaŋwa. Dza'a ganapga yu ta

iri katakata ta inda gwal ta hliri nda tsi guli. Ala, ka mbədanafmbəda həŋ ta nzakwa taŋ, ka zlanṽta maga tsa ghwadaka slna taŋ nda tsi ya katsi, ba tsa kasi'i.

23 Ta ghəŋa tsaya guli, dza'a rwanarwa yu ta zwanani. Tsaya dza'a kəl Igliz ka snanṽta kazlay: I'i mnda tsatsafta skwi ma ndana mndu, nda skwi ma ŋuḍufa mndu tani kə'a. Taḅ ta slna ya maga† mndu dza'a planamta yu ta mndu guli.

24 «Ama pḍakwa kaghuni gwal zlghay nda ŋuḍuf ma luwa Tiyatir, kul snata tsa ghwadaka tagha skwi ya, kul taghaftá tsa skwi ta hgə həŋ kazlay: Difata skwa hal-away kə'a ya, haḍ sana skwa ndəgaku ta faghunaghata yu wa.

25 Nənanawəŋa kahwathwata ta zlghay nda ŋuḍufa ghuni ta vragaghata yu.

26 «Mndu ya ta zata ghwa, ta ŋanata slna ḍa ha ka kdavaktani, dza'a vlanṽla yu ta mbraku ta ghəŋa inda mndəra mndu.

27 Tsa mbraku dza'a vlanṽta yu ya ná, tsa mbraku vliha Da ḍa yeya. Nə gayni ta mgham nda saraka kufur ta ghəŋa mnduha. Dza'a dzaḅiŋḍaḅa ta ghwadaka mnduha, manda ya ta dzaḅiŋṽta lu ta siga rḅisl ya.

28 Dza'a vlanṽla yu ta gumbəzla sərḍək‡ guli.

29 «Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi ta skwi ya ta mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

3

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Sardis

1 «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Sardis.

«Wya skwi mna mndu ta ŋanata Sulkumha ndəfəŋ ka ŋa Lazglafta nda tekwatsaha ndəfəŋ. Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slnaha gha. Nda hafu ma i'i ka ka ta gray, tsaw nda mta ka.

2 Sli'avaksli'a, mbra ta gwal ta nda hafu ma həŋ sli'ef sli'efa makəḍhəŋ da kdīvta. Ta nghə yu ta slna gha ta kəma Lazglafta ḍa ná, kdanak a ka wa.

† 2:14 Ngha ta Mbsak 31:16 nda 25:1-2. I Balama nda Balak: Ngha ta Mbsak 22:24. ‡ 2:15 Ngha ta 2:6, nda skwi ya ŋa ŋanata. § 2:17 Ngha ta Sabi 16:14, 15, 33:34 nda Isaya 62:2, 65:15. * 2:20 Ngha ta 1 Mghamha 16:31, 19:1, 2, 2 Mghamha 9:22, 30. † 2:23 Ngha ta Zabura 7:10, Irmiya 17:10, Zabura 62:13. ‡ 2:28 Ngha ta Zabura 2:8, 9, grafgra nda Mbsak 24:17, Suna Yuhwana 22:16.

³ Havakhava gha tama ka kinawu mutsafta ka ta skwi taghaghaf lu nda ya ka ka snaŋta. Snasna ka mbədanafna ka ta nzakwa gha. Ka si va a ka ta snata wu, dza'a laghala yu manda ghali ksaghaghata, snaŋta a ka, ka ta wati luwa dza'a lagha yu wa*.

⁴ Nziya nza tsi, mamu sanlaha ma mnduha gha, ma va tsa luwa Sardis ya kul ŋriŋta lguta taŋ. Tsahaya, dza'a sli'i hən kawadaga nda i'i nda sudata lguta ŋusliŋ, kabga raŋra ta hən.

⁵ «Mantsa ya dza'a sudanavata lu ta lguta ŋusliŋ ta mndu dza'a zata ghwa. Had yu dza'a walaŋta hərdiŋta hgani ma deftera ya vindam lu ta hga gwal nda hafu ŋa kdekedzerŋ wa. Dza'a mnaŋmna yu ta hgani ta kəma Da da, nda ya ta kəma duhwalhani kazlay: Ŋa da hən kə'a.

⁶ «Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma luwa Filadelfi

⁷ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Filadelfi.

«Wya gwada ta mnə mndu ya nda ghuḅa. Tsatsi kahwathwata, tsatsi ta ŋanata makuḅla mgham Dawuda. Ka guna guna tsi, had wa mndu ka hafta wa. Ka hafha tsi guli, had wa mndu ka gunata guli wa.

⁸ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slnaha gha. Nda sna yu guli kazlay: Nda hta mbrakwa gha kə'a. Kulam nda va tsaya tani, ŋanaŋa ka ta gwada da. Ta mna a ka kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a nda i'i wa. Tsaya tama, ta gunagha guna yu ta watgha. Had mndu dza'a hafta wa.

⁹ Wya skwi dza'a yu magay ŋa guyata ghəŋa mnduha halaway ta mnay kazlay: La Yahuda aŋni kə'a, kul nzakway manda tsaya. Tsakalawi ta tsakalə hən. Dza'a tiŋwaftiŋwa yu ta hən ŋa lagha da tsəlḅu ta kəma gha ka vla glaku ŋa gha, ŋa snaŋta taŋ kazlay: Dvuḍva† yu ta kagha kə'a.

¹⁰ Manda va ya ŋana kagha ta gwada da ka gdavata mida ya, dza'a ŋa gha ŋa i'i ta kagha guli ma ghuya daŋwa

dza'a dədanaghatá inda ghəŋa hadik ŋa dzəghaŋtá hən ya.

¹¹ Ndusa yu ka lagha. Ŋanaŋa nda mbraku ta tsa skwi da kagha ya, kada kwala sani ma mndu klugudughusta nisəla zata ghwa gha.

¹² «Dza'a nanafna yu ta mndu ta zata ghwa ka gugudi ma həga Lazglafta da. Had dza'a walaŋta sabi mida wa. Dza'a vindafvinda yu ta hga Da da nda hga luwa Da da tani tida. Tsa luwa ya ná, lfiḍa Ursalima ya dza'a saha ta luwa, ghunaf Lazglafta. Dza'a vindafvinda yu guli tida ta lfiḍa hgu‡ ya mutsaf yu.

¹³ «Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma luwa Lawdikiya

¹⁴ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Lawdikiya.

«Wya gwada ta mnə mndu ta hga lu ka Amin. Mndu ya ta nzakway ka vərda tughwani nda kahwathwatani. Nda ma tsatsi magafta Lazglafta ta inda skwi demdem.

¹⁵ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slna gha. Nda sna yu kazlay: Ləŋləŋa a ka wu, ghwitaktaka a ka wu kə'a.

¹⁶ Ma ta dər nzakwa gha ləŋləŋa ka ghwitaktaka a tsi. Dza'a vnihiŋiŋvniha yu ta kagha ma wa da.

¹⁷ Ka kagha ta mnay na: Ka gadghəl yu, nda na yu ka gadghəl, “had sana skwi ta pḍu yu wu,” ka ka. Tsaw sna a ka kazlay: daŋwa ŋa gha, ta ksaku ka ka hidahida kə'a wa. Ka pḍu ka, ka fərđi'u ka, nda ghulpa ka guli.

¹⁸ Hidaku ya ta vlə yu ŋa gha ná, skwa da i'i ta dasu ya sluwap lu ma vu, ka da nzakwa ka, ka gadghəl. Skwa guli ta lguta ŋusliŋ ŋa sudavata gha, ka bukwanatá hula nzakwa gha ka fərđi'u. Skwa ta ghwana skwi ta iri ŋa ta ira gha, kada nghanŋa ka ta vli.

¹⁹ Gwal ta dvafš yu ná, ta dvay yu ta hən, ta zlahay yu ta hən. Mantsa ya, ŋavaŋa ka payanata ka ta tva gha.

²⁰ Wana yu ta sladu ta watgha ka dza watgha. Ka snaŋsna mndu ta lwa da ka

* 3:3 Grafgra nda Mata 24:43. 44, Lukwa 12:39. 40, 1 Tesalunik 5:2, 2 Piyer 3:10. † 3:9 Ngha ta Isaya 49:23, 60:14, 43:4. ‡ 3:12 Ngha ta Isaya 62:2. § 3:19 Ngha ta Mahdihi hdi 3:12, nda Hebru 12:6.

gunihata wa tgha, dza'a lamla yu da taŋ, dza'a zay yu ta skwa zay kawadaga nda tsi, dza'a zay tsatsi kawadaga nda i'i guli.

²¹ «Mndu ya dza'a zata ghwa, dza'a nzanafnza yu kawadaga nda i'i ta dughurukwa da, manda va ya za i'i ta ghwa ka nzaftá yu kawadaga nda Da da ta dughurukwani ya.

²² «Ka mamu mndu nda sləmənja snay, ka sna tsi ta skwi mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

4

Falaha ta luwa ma glakwa Lazglafta

¹ Tahula tsa, ka nghanťá yu ta gunatá watgha ta luwa.

Ka snəglanťa yu ta tsa lwi si ta gwadgihata nda lwi dagala manda ghudzaga duli ya kay. Ka'a nda i'i mantša: «Safsa da hadna ka maraghata yu ta skwi ya dza'a magaku tahula tsa,» ka'a.

² Ka gi klaghata Sulkum ta i'i. Ka nghanťa yu ta sana dughurukwa ga mgham. Ta tsa dughuruk ya, mamu sana mndu ta nzaku tida.

³ Tsa mndu ta nzaku tida ya, ta wudaku manda sana palaha ta hgə lu ka Dzaspa nda Sardwan. Dakwambuhwali ta wudaku manda pala ta hgə lu ka Imrud* ta wanaftá tsa dughuruk ya.

⁴ Mamu dughurukha hisamsak fwađ mida guli ta wanafta tsa dughuruk ya. Hisamsak fwađ mida galata mnduha guli ta nzanzafta tida, nda susudatá lguta ŋusliŋ ta vgha taŋ, nda wawa ta zewzewa dasu guli ma ghəŋa taŋ.

⁵ Mamu wudakwa luwa, nda hlawa skwiha, nda ghudzaga luwa ta sli'agapta ma tsa dughuruk ya. Ta kəma tsa dughuruk ya, mamu pinatá vu ndəfán. Tsa pinatá vuha ya ta nzakway ka Sulkumha Lazglafta† ndəfán.

⁶ Mamu sana skwi guli ta kəma tsa dughuruk ya manda dərəfa kwalaba ta wdaku manda dalagar.

Ma takataka tsa dughuruk ya nda ya nda ta hulani ta wanafta ná, mamu sana

skwiha nda hafu ma hən, ka iriha dze'dze' nda tvə kuma taŋ nda ya nda tvə hula taŋ.

⁷ Tsa taŋtaŋa skwi nda hafu mida ya ná, manda rveri nzakwani. Tsa mahisani ya guli, manda zwanja lghəŋ nzakwani. Tsa mahkənani ya, manda kuma mndu kumani. Tsa mafwadani ya guli, manda dzala ta ndəru‡ ya nzakwani.

⁸ Tsa skwiha fwađ nda hafu ma hən ya ná, mku' mku' zlabakha taŋ. Ka iri dze'dze' wawa ta zlabakha taŋ nda vli nda ma huđani tani.

«Nda ghuđa! Nda ghuđa! Nda ghuđa!

Na nzakwa Mgham Lazglafta, ya nda mbra.

Kagha manda ghalya, kagha ndanana,

kagha guli dza'azlay ta kəma§,»

ka hən ta vaghay nda vagma,

ka hanay nda hana, ta mnay.

⁹ Ta vlə tsa skwiha fwađ nda hafu mida ya ta glaku nda zləzlvu, ka rfa Lazglafta ta nzaku nda hafu ŋa kdekedzen, ta nzaku ta dughurukwa ga mgham ya,

¹⁰ ta zlabatá tsa galata mnduha hisamsak fwađ mida ya ta kəma Lazglafta ta nzaku ta dughurukwa ga mgham. Ta tsəlbu hən ta tsəlbu ta kəma Lazglafta ya nda hafu ŋa kdekedzen ya, ta hlapta hən ta tsa zewzewaha ma ghəŋa taŋ ya ka pghata ta kəma tsa dughurukwa ga mgham ya. Ka hən mantša:

¹¹ «Mghama ŋni, Lazglafta ŋni, kagha ta zlaganaptá inda skwi.

Manda ya đvaf ka zlaganapta ka ta hən,

Ka gi nzaku hən.

Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka vlaghata glaku, nda zləzlvu.

Ŋagha mbraku guli,» ka hən.

5

Deftera zwanja tuwak

¹ Ka nghanťá yu ta mbsatá defteri vindaf lu ta vindi ta hulani his his ma dzva zeghwa tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya. Ka ndi'anaftá lu nda ŋizlaha ndəfán.

* **4:3** Aya 2-3: Ngha ta Izekiyel 1:26-28, 10:1. Imrud: Ngha ta 21:19-20 nda skwi ŋa ŋanata gha. † **4:5** Ngha ta Sabi 19:16, Izekiyel 1:13, Zakari 4:2. ‡ **4:7** Aya 6:7. Ngha ta Izekiyel 1:22, 1:5. 10, 10:14. § **4:8** Ngha ta Izekiyel 1:18, 10:12, Isaya 6:2. 3.

² Ka nghə yu ta sana duhwal nda mbra, duhwala Lazglafta, ta hagaku nda lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Wa ya nda ra ɲa ɓlanapta na ɲizla na, ka gunanafta na defteri na?» ka'a.

³ Lay! Had' sana mndu dər ta luwa, dər ta ghəɲa hadik, dər ta mnaka hadik*, ta laviɲta gunanafta tsa defteri ya, dər ka nghanamta dida wa.

⁴ Ka taw yu ta taw katakata, kabga kwala lu kul slafta ta mndu nda ra ɲa gunanafta tsa defteri ya dər ɲa nghanavata ya wa.

⁵ Ka sani ma tsa galata mnduha ya nda i'i mantsa: «Ma taw ka ta taw, wya rveri mataba mndəra la Yuda, ma zivra Dawuda, ta zata ghwa. Tsatsi dza'a ɓlanaptá tsa ɲizla ya, ka gunanafta tsa defteri ya,» ka'a.

⁶ Ka nghanɲa yu ma takataka tsa dughuruk ya, nda ya mataba tsa skwiha fwaɗ nda hafu mida ya, nda ya ma takataka tsa galata mnduha ya ta Zwaɲa Tuwak manda skwi si dzadza lu. Ndəfáɲ duliɲani, ndəfáɲ irihani ta nzakway ka Sulkumha Lazglafta ndəfáɲ ghunaf lu ta inda ghəɲa hadik ya.

⁷ Ka lagha tsi da tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya, ka zlgħaghutá tsa defteri ma dzva zeghwani ya.

⁸ Manda zlgħafta tsa Zwaɲa Tuwak ya ta tsa defteri ya, ka zləmbata tsa skwiha fwaɗ nda hafu mida, nda tsa galata mnduha hisamsak fwaɗ mida ya ta kəmani. Inda taɲ, nda ɲaɲatá htimbil, nda ndaghatá leghwaha dasu nda urdi ta nzakway ka du'a gwal nda ghúba, ma dzva taɲ.

⁹ Ka fə həɲ ta lfida laha. Ka həɲ mantsa: «Nda ra ka ka klafta na defteri na, ka ɓlanaptá ɲizlahani, kabga si dzadza lu ta kagha,

ka varanaktá ka ta Lazglafta nda usa gha ta inda mndəra mndu ma inda mndəra gwada ta gwada lu, nda inda mnduha, nda inda zivra mnduha.

¹⁰ Nanafna ka ta həɲ ka mnduha Lazglafta, kagha ta nzakway ka Mgham.

Nanafna ka ta həɲ ka gwal ksanatá slna ta Lazglafta, ɲa gay taɲ ta mgham ta ghəɲa mnduha ma ghəɲa hadik.»

¹¹ Ka nghanɲa yu ta ɲəɗdəma† ta duhwalha Lazglafta kul laviɲta lu ta mbədafta ta wanafta tsa dughuruk ya, nda tsa skwiha nda hafu ma həɲ ya, nda tsa galata mnduha ya tani. Ka fə həɲ ta laha.

¹² Ka həɲ nda lwi dagaladagala mantsa: «Tsa Zwaɲa Tuwak si dza lu ya kay ná, raɲra zlgħaftani ta ga Mgham, nda gadghəl, nda difil, nda mbraku, nda zləzlvu, nda glaku, nda ghubu,» ka həɲ.

¹³ Ta snə yu, ka inda skwiha zlaganap Lazglafta ta luwa, nda ya ta ghəɲa hadik tani, nda ya ta mnaka hadik tani, nda ya ma drəf tani, nda inda skwi ya mamu tani, ka həɲ guli mantsa:

«ɲa mndu ta nzaku ta dughuruk, nda Zwaɲa Tuwak na zləzlvu, nda ghubu, nda glaku, nda mbraku ɲa kdekedzen!» ka həɲ.

¹⁴ «Mantsa ya nzakwani!» ka tsa skwiha fwaɗ nda hafu ma həɲ ya. Ka zləmbata tsa galata mnduha ya ka tsəlbu ta kəmani.

6

Nizlaha

¹ Tahula tsa, ka nghə yu ta pslanapta tsa Zwaɲa Tuwak ya ta taɲtaɲ tsa ɲizlaha* ndəfáɲ ya. Ka snə yu ta mnay sana taɲtaɲa tsa skwiha fwaɗ nda hafu ma həɲ ya, nda lwi manda ghudzaga luwa. Ka'a mantsa: «Sawi,» ka'a.

² Kə'a ka yu ná, ka nghanɲa yu ta sana plis ka ɲusliɲ. Ta nzaku mndu tida nda ɲa ta lghed da tsi. Ka vlaɲta lu ta zewzewa. Tsatsi ta zata ghwa, ka laghu tsi da za ghwa guli.

³ Manda pslanapta tsa Zwaɲa Tuwak ya ta mahisa tsa ɲizlaha ya, ka snə yu ta mnay sana mahisa tsa skwiha nda hafu ma həɲ ya. Ka'a mantsa: «Sawi,» ka'a.

⁴ Ka sagha sana plis ka dva. Ka vlaɲta lu ta mbrakwa hliɲtá inda zɗaku ta ghəɲa hadik ta tsa mndu tida ya, kada psluvusta mnduha ta vgha taɲ. Ka vlaɲtá lu ta sana kafay dagala.

⁵ Manda pslanapta tsa Zwaɲa Tuwak ya ta tsa mahkəna ɲizla ya, ka snə yu ta mnay tsa sana mahkəna skwiha nda hafu ma həɲ

* 5:3 Ngha ta la Filipiya 2:10 nda skwi ya ɲa ɲanata. † 5:11 Ngha ta Daniyel 7:10. * 6:1 Ngha ta 5:1 nda skwi ɲa ɲanata.

ya. Ka'a mantsa: «Sawi,» ka'a. Kə'a ka yu ná, ka nghə yu ta zlagapta sana plis ka nra†. Nda skwa gara skwi ma dzva tsa mndu ta nzaku tida ya.

⁶ Ka snə yu ta gwadagapta sana lwi ma takataka tsa skwiha fwađ nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantsa: «Darama alkama turtuk ya ná, prək ka kwaḅa vagha mndu turtuk ta ksa slna. Darama hupa hya hkən ya guli ná, prək ka kwaḅa vagha mndu turtuk ta ksa slna. Ama rdī nda ima inabi ya, ma ksaŋ ka ta tsahaya,» ka'a.

⁷ Manda pslanapta tsa Zwaŋa Tuwak ya ta tsa mafwada nızla ya, ka snə yu ta mnay tsa sana mafwada tsa skwiha nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantsa: «Sawi!» ka'a.

⁸ Kə'a ka yu ná, ka nghə yu ta zlagapta sana plis ka kuzun̄kuzun̄. Mtaku hga tsa mndu ta nzaku tida ya. Mistani ta dza'a vla nzakwa gwal nda rwa. Ka vlantá lu ta mbraku ta həŋ ta ghəŋa slḅahw turtuk ma dgata ghəŋa hadik fwađ ŋa rwanatá mnduha mida nda kafay, nda ya nda maya, nda ya nda ḅaŋwaha, nda ya nda nimtakha‡.

⁹ Manda pslanapta tsa Zwaŋa Tuwak ya ta tsa mahutafa tsa nızla ya, ka nghə yu mista gwir ta hafa gwal psła lu ta ghəŋa gwada Lazglafta nda ya ma vəl mnay si ta mnə həŋ.

¹⁰ Ka həŋ nda lwi dagaladagala mantsa: «Mgham Lazglafta ta mbruta, ya nda ghuḅa, ya kahwathwata. Bađu yawu dza'a tsa ka ta guma ta ghəŋa na ghəŋa hadik na, ŋa planamta gha ta həŋ ta vəl psłata taŋ ta aŋni na?» ka həŋ.

¹¹ Ka daganapta lu ta lguta ŋusliŋ ta inda taŋ. Ka lu nda həŋ mantsa: «Swidwa karaku, ksanawa ksa ta ŋuduf ŋa fitik kwitikw, ha ka hḅamta mbsaka zwanama ghuni nda graha ta ksa slna ghuni ya dza'a psłata lu manda kaghuni ya,» ka lu nda həŋ.

¹² Ka nghə yu ta pslanapta tsa Zwaŋa Tuwak ya ta tsa mamku' a nızla ya. Ka gigdavafta ghəŋa hadik katakata. Ka nuta

fitik ka nra manda biwa nra. Ka nuta tili ghuz ka dva manda us.

¹³ Ka rkagata tekwatsaha ta luwa ta hadik manda rkakwa yakwa ghuraf ta ka gurambazlak gigḅanaf falak nda mbraku nda mbraku ya.

¹⁴ Ka mbsaghutá luwa ta vgha manda mbsa defteri ta mbsafta lu ya. Ka sli'aftá inda ghwáha nda inda hadikha tsatam imi ma vlaš taŋ, ka laghwi.

¹⁵ Ka sli'aftá la ka mgham ta hadik, nda gwal dagala dagala, nda la mghama sludz- iha, nda la ka gadghəl, nda gwal nda mbra nda mbra, nda inda gwal ta ga vu'a, nda inda gwal kul had ka vu'a, ka laghwi da didifa ma galighaha nda ya ma dzaŋha ta ghwá.

¹⁶ Ka həŋ nda ghwá nda ya nda dzaŋ mantsa: «Dəḅəgaŋnaghawa dəḅa, ka bukwaŋnata kuni, yaha tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya nghaná aŋni, yaha Zwaŋa Tuwak da tsan̄naghatá guma,

¹⁷ kabga saghasa fitika ḅasata ŋudufa taŋ. Wati ma mndu ya dza'a ŋafta* na?» ka həŋ.

7

Nızlaha Lazglafta nda mnduha 144,000

¹ Tahula tsa, ka nghaná yu ta duhwalha Lazglafta fwađ ta sladu ta slərpuha hadik fwađ. Ka ŋaghuta həŋ ta falakha* fwađ, kada kwala həŋ ta vyaku ta hadik dər ta drəf, dər ta fuha.

² Ka nghə yu ta sana duhwala Lazglafta ta safi nda ma mndəra luwa nda ŋatá nızla† Lazglafta ta vla hafu. Ka hganá tsi nda lwi dagaladagala ta tsa duhwalha Lazglafta valaŋ lu ta həŋ ta mbrakwa ḅadziŋtá hadik nda imiha tani ya.

³ Ka'a nda həŋ mantsa: «Ma ḅadziŋ kuni karaku ta dər hadik, dər drəf, dər fuha ta kul nde'anapta mu ta nızla ta kuma ta gwal ta ksanatá slna ta Lazglafta‡ mu ya,» ka'a.

⁴ Ka mndiŋta lu ta mbsaka tsa gwal nde'anaf lu ta nızla Lazglafta ya. Dəmbu' dərmaḅ nda fwađ mbsak fwađ mida həŋ.

† 6:5 Aya 2:5. Ngha ta Zakari 1:8, 6:1. 8. ‡ 6:8 Ngha ta Izekiyel 14:21. § 6:14 Aya 12-14: ngha ta Isaya 13:10. 13, 34:4, Izekiyel 32:7. 8, Amus 8:9, Yuwel 2:10, 3:3-4. * 6:17 Aya 16: Ngha ta Izekiyel 10:8, Lukwa 23:30. Aya 17: Ngha ta Yuwel 2:11, Sefuni 2:2. 3. * 7:1 Ngha ta Irmiya 49:36, Daniyel 7:2, Zakari 6:5. † 7:2 Ngha ta 5:1 nda skwi ŋa ŋanata. ‡ 7:3 Ngha ta Izekiyel 9:4. 6.

Tsa mnduha ya ná, sabə ma mndəra inda la Isra'ila həŋ.

⁵ Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Yuda. Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Ruben. Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Gada.

⁶ Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Asira. Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Naftali. Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Manasa.

⁷ Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Simeyuna. Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Levi. Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Isakar.

⁸ Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Zabulun. Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Yusufu. Dəmbu' ghwanpədə his mataba mndəra la Benzamen. Inda tsa mnduha ya ndende'anaf lu ta nızla Lazglafta ta həŋ.

Mndəra mndu ma inda vli

⁹ Tahula tsa, ka nghanjá yu guli ta neddəma neddəma ta mnduha kul laviŋta lu ta mbədəfta. Tsa mnduha ya ná, sabə ma inda hadikha, nda ya ma inda mndəra mndu, nda ya ma inda zivra mnduha, nda ya ma inda gwadə ta gwadə mndu saba həŋ. Ta sladu həŋ ta kəma dughuruk nda ya ta kəma Zwanə Tuwak nda sudatá lguta nusliŋ nda nətá zlizlam ma dzvu, həŋ.

¹⁰ Ka həŋ nda lwi dagaladagala mantša: «Da Lazglafta ta nzaku ta dughuruk, nda ya da Zwanə Tuwak mutsafta mu ta mbaku,» ka həŋ.

¹¹ Inda duhwalha Lazglafta, nda la halata mndu, nda tsa skwiha fwad'nda hafu ma həŋ ya kay tani ta wanafta tsa dughuruk ya. Ka zləmbata həŋ ta kəma tsa dughuruk ya ka tsəlbə ŋa Lazglafta.

¹² Ka həŋ mantša: «Mantša nzakwani! Nda ra Lazglafta mu ka zləzlvay, ka ghubay, nda difil ma ghəŋani, nda ra ka rfay, ka vla glaku ŋani, da tsatsi mbraku, mbrumbra, ŋa kdekeden tsatsi. Amin!»

¹³ Ka sani ma tsa la halata mndu ya nda i'i mantša: «I wa na mnduha nda sudata lguta nusliŋ ta vgha na na? Sagha ga həŋ na?» ka'a.

¹⁴ «Kagha yeya nda sna Mghama dá,» ka yu nda tsi. Ka'a nda i'i mantša: «Hahəŋ ná, gwal ta sabi ma giriš ganap lu ta həŋ katakata ya həŋ. Ka ghwaəaptá həŋ ta lguta taŋ, ka baəaptá həŋ ma usa Zwanə Tuwak.

¹⁵ Tsaya ta kəl həŋ ka sladu ta kəma dughurukwa Lazglafta, ka zləzlvə tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya nda fitikani tani nda rvidikani tani ma həgani. Ŋa katay tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya ta həŋ.

¹⁶ Had' maya nda ndala dza'a kuzləglanəta həŋ wa. Had' fitik nda vis dza'a dzəgəltə həŋ guli wa,

¹⁷ kabga tsa Zwanə Tuwak ma takataka tsa dughuruk ya dza'a nghanə həŋ, ŋa hlayni ta həŋ ta dzuəaya ima hafu, ŋa masanapta Lazglafta ta inda ima taw ma ira* ta həŋ.»

8

Mandəfəŋa nızla

¹ Manda pslanapta Zwanə Tuwak ta mandəfəŋa nızla*, ka nzatá vli sriw ta luwa ha ka magata rita awa.

² Ka nghanə yu ta duhwalha Lazglafta ndəfəŋ ta sladu ta kəmani. Ka vlanəta lu ta duliha ndəfəŋ guli ta həŋ.

³ Ka sagha sana duhwala Lazglafta sladata ndusa nda gwir nda nətá skwa dra urdi ka dasu. Ka vlanəta lu ta urdi ŋulum ŋa dray ta tsa gwira dasu ta kəma dughuruk† ya kawadaga nda du'a gwal ta nzakway ka ŋa Lazglafta.

⁴ Ka sli'afəta dīŋa tsa skwi ta drə lu ya kawadaga nda du'a mnduha Lazglafta ta kəma Lazglafta.

⁵ Ka klaftá duhwala Lazglafta ta skwa dra urdi, ka ndəghanafta nda vu ta gwir, ka wdagata ta hadik. Ka ghudzagata luwa, ka hlə skwiha ta wi, ka wdə luwa ta wdu, ka ghudzavafta hadik‡.

Duliha

⁶ Ka hbə tsa duhwalha Lazglafta ndəfəŋ ta ŋanənatá duli ya kay ta vgha ŋa vyay.

⁷ Ka vyata tsa tanəŋa duhwala Lazglafta ya ta ŋani ma duli. Ka sli'agata papla nda vu gaəanaf lu nda us ta hadik. Ka

§ 7:14 Nghanə ta Daniyel 12:1, Mata 24:21, Markus 13:19. * 7:17 Aya 16:17. Nghanə ta Isaya 49:10, Zabura 23:1, Izekiyel 34:23 Zabura 23:2, Isaya 49:10, 25:8. * 8:1 Nghanə ta 5:1 nda skwi ya ŋanata. † 8:3 Nghanə ta Sabi 30:1. 3. ‡ 8:5 Nghanə ta Levitik 16:16-12, Izekiyel 10:2, Sabi 19:16.

dravaghuta faway turtuk ma dгатá hadík hkən, nda faway turtuk ma dгатá fuha hkən, nda faway turtuk ma dгатá kuzunja mukwanekš hkən.

⁸ Ka vyatá tsa mahisa duhwala Lazglafta ya ta nani ma duli. Ka vzadatá lu ta sana skwi manda ghwá dagala ta draku da drəf. Ka mbədavafatá faway turtuk ma dгатá imi hkən, ka us.

⁹ Ka rwuta faway turtuk ma dгатá skwiha nda hafu ma imi hkən, zadánaha lu ta faway turtuk ma dгатá kwambalu hkən guli.

¹⁰ Ka vyata mahkəna duhwala Lazglafta ta nani ma duli. Ka dədagata mghama tekwatsa ta zlgħaku manda vu ta luwa, ka dədafata ta faway turtuk ma dгатá zala hkən nda ya ta dzuḅay.

¹¹ «ŋilahlaha,» hga tsa tekwatsa ya. Ka nzatá fawaya dгатá imi hkən ŋilah, ka rwuta ndəghata mnduha ta sanatá tsa imi ya, kabga nzakwani ŋilahlaha.

¹² Ka vyatá mafwada duhwala Lazglafta ta nani ma duli. Ka dzadzantá lu ta faway turtuk ma dгатá fitik hkən, nda faway turtuk ma dгатá tili hkən, nda faway turtuk ma dгатá tekwatsaha hkən, kada htavaghuta faway turtuk ma dгатá tsuwadak hkən. Mantsa ya, ka htavaghuta faway turtuk ma tsuwadaka fitik hkən, ka htavaghuta faway turtuk ma tsuwadaka* rvidik hkən.

¹³ Tata nghaynghay yu, ka snə yu ta dzala ta zaghuta da ghuvanata luwa, ka'a mantsa: «Danwa! Danwa! Danwa ŋa mnduha ta ghəŋa hadík ghudzagarə vyata duhwalha Lazglafta hkən ta dula tan, dza'a vyata hən ya,» ka'a.

9

Vyatá mahutafa duli

¹ Ka vyatá mahutafa duhwala Lazglafta ta nani ma duli. Ka gi nghə yu ta dədagata tekwatsa ta luwa ta hadík. Ka vlantá lu ta tsa tekwatsa ya ta makuḅla mghama gudzuvrūŋ.

² Ka gunanaftá tsi ta tsa mghama gudzuvrūŋ ya, ka saf dīŋ kudumbul mida manda dīŋa mghama* vu ta zlgħaku. Ka nutá vli ma ghuvanata luwa nda fitik tani tđik da tsa dīŋ ta safi ma tsa gudzuvrūŋ ya.

³ Ka sli'agaptá hi'i ma tsa dīŋ ya ka tatá vgha ta hadík. Ka vlantá lu ta mbraku ta hən, manda mbraku ya vlan lu ta rda† ta hadík.

⁴ Ka lu nda hən mantsa: «Yaha kuni da ksantá kuzun ta hadík, dər fu, dər wati ma skwi ta dyafata nda dya. Mnduha kul had ŋizla‡ Lazglafta ma bizlbizla kuma tan yeya kwenkwen dza'a kuni hahay.

⁵ Yaha kuni da pslatá hən nda psla, ama ka ganapta kuni tiri ta hən ka tili hutaf,» ka lu nda hən. Manda va kuzlakwa vəl hata rda ta mndu ya, manda va tsaya kuzlakwa vəl hatani ta mndu.

⁶ Ma tsa fitik ya, dza'a zbay mnduha ta mtaku, ama mutsafa a hən wa. Ta kumay hən ta mtuta tan, ama dza'a hwayugadunus hwayaš mtaku ta hən.

⁷ Manda nzakwa plis ta dza'a da vla vulu ya nzakwa tsa hi'i ya. Manda zewazewa dasu ya watá skwi ma ghəŋa tan. Manda tsatá kuma mndu ya kuma tan guli.

⁸ Manda səmbəka ta swidi ma ghəŋa marakw ya swidi ta hən. Manda sli'in ma wa rveri ya sli'in tan.

⁹ Nda skwi manda zalama kufur mbəghata ghuya tan. Manda ghudzaga mwata plisha ta hwaya da vla vulu* ya ghudzaga zlbambaka tan.

¹⁰ Hutorha tan ná, ta haha mndu manda va hutorha rda. Ma tsa hutorha tan ya ta mutsa hən ta mbrakwa haha mnduha ka tili hutaf.

¹¹ Mghama tan ná, tsaya duhwala halaway ya ta ga mgham ta ghəŋa tsa gudzuvrūŋ ya. «Abadun,» ka lu ta hgay nda gwada Hebru. Nda gwada Grek ya guli ná, «Apwaliyan,» ka lu ta hgay. «Tsaya zadaku.»

¹² Tananta ghuya danwa tsaya ta luta. Tahula tsaya, wya ghuya danwaha his guli ta sagma.

š 8:7 Ngha ta Sabi 9:23-24, Izekiyel 38:22. * 8:12 Aya 10: Ngha ta Isaya 14:12, Aya 11: Ngha ta Irmiya 9:14. Aya 12: Ngha ta Sabi 10:21. 23. * 9:2 Ngha ta Zlrafta 19:28. † 9:3 Ngha ta Sabi 10:12. 15. Rda: Ngha ta Lukwa 10:19 nda skwi ya ŋa ŋanata. ‡ 9:4 Ngha ta 5:1 nda skwi ŋa ŋanata. š 9:6 Ngha ta Ayuba 3:21, Irmiya 8:3. * 9:9 Aya 7:9. Ngha ta Yuwel 2:4, 1:6, 2:5.

13 Ka vyata mamku'a duhwala Lazglafta ta nani ma duli guli. Ka snə yu ta lwi ta sabi ma tuldiha fwaɖ, ta nzakway ka tulda gwira dasu ta kəma Lazglafta† ya.

14 Ka'a nda tsa mamku' a duhwala Lazglafta nda duli da tsi ya mantša: «Paliŋpala ta tsa duhwalha halaway tsam lu ta wa mghama dref ta hgə lu ka Ifrata ya,» ka'a.

15 Tsa duhwalha fwaɖ ya ná, payaf paya lu ta hahəŋ ɲa tsa vaku ya, nda ya ɲa tsa tili ya, nda ya ɲa tsa fitik ya, nda ya ɲa tsa nzemndi ya. Ka zlazligiŋtá lu ta həŋ ɲa zadana tá fawaya turtuk ma dgatá mbsaka mnduha hkən.

16 Ka snadim tá lu ta mbsaka sludziha taŋ ta plis ta plis. Mlenwi his dərme k həŋ.

17 Mantša ya maridiŋta lu. Ka nghan t a yu ta plisha nda mnduha tida, nda sudatá lguta kufur manda vu ta vgha taŋ. Ka kubalkubal manda pala ta hgə lu ka Safir nzakwani. Ka ghuvazwan ghuvazwan ghandand kay guli. Ghəŋa tsa plis ya ná, Manda tsatá ghəŋa rveri nzakwani. Skwi ta sabi ma wa taŋ ná, vu, nda diŋ, nda ghandan-datá vu ya.

18 Nda tsa skwiha hkən ta nzakway ka vu, nda diŋ, nda tsa ghandan-datá vu ta sabi ma wa taŋ ya, ka rwiŋtá lu ta fawaya turtuk ma dgatá mbsaka mnduha hkən.

19 Mbrakwa tsa plisha ya ná, ma wa taŋ, nda ya ma hutura taŋ nzakwani. Manda nzakwa tsata nahadik nda ghəŋ tida ya nzakwa tsa huturha taŋ ya. Nda tsa hutura taŋ ya ta babala həŋ ta mnduha.

20 Má ɲa mbədanaf ta pɖakwa mnduha kul rwanatá tsa ghuya dāŋwaha ya ta nza-kwa taŋ ma slnaha taŋ ta magata həŋ ya ná, ka kwalaghutá həŋ. Ka gdavata həŋ ta tsəlɔu ɲa halaway, nda ya ɲa skwa wuyayha. Hahəŋ ná, ngha a həŋ ta vli wu, sna a həŋ ta sləməŋ wu, had həŋ ta mbadá wu, nda dasu tsaf ta lu ta sanlaha, nda kufur sanlaha, nda ghuva tili sanlaha, nda udzu sanlaha.

21 Ka kdāŋtá həŋ ta va ps la mndu, ka va mbadakwa taŋ, nda va hlira taŋ, ka va ghala taŋ, Zlana a həŋ dekdek wa.

10

Zwanja tuwak nda zwanja defteri

1 Ka nghan t a yu ta sana duhwala Lazglafta bukwam lu ma kusay ta saha ta luwa, nda watá dakwambuhwali ma ghəŋani. Manda fitik nzakwa kumani. Manda zlgħakwa vu ya nzakwa səlahani.

2 Ka ɲanata tsi ta gunata zwanja defteri ma dzvani. Ka fatá səla zeghwani ta drəf, faha ta səla zlaɓani ta hadik.

3 Ka hurgwatá tsi nda lwi dagala manda hurgwa rveri. Manda hurgwatani, ndəfāŋ ka luwa ɲəzlata.

4 Manda ɲəzlata tsa luwa ya ndəfāŋ, ka kumə yu ta vinda tsa skwi mna tsi ya. Ama ka sana lwi gwadagata ta luwa mantša: «Ma vində ka, ɲamɲa ma ghəŋa gha ta tsa skwi mna tsa ɲəzlata ɲəzla luwa ndəfāŋ ya,» ka'a.

5 Ka nghan t a yu ta kapaf ta tsa duhwala Lazglafta ta sladata ta drəf, nda ya ta hadik ya, ta dzva zeghwani nda ta luwa.

6 Ka wadata tsi nda hga Lazglafta ta nzaku ɲa kdekedzen, ta zlaganaptá luwa nda inda skwiha tida tani, ta zlaganaptá hadik nda inda skwiha tida tani, ta zlaganaptá drəf nda inda skwiha mida tani ya. Ka'a mantša: «Ta had gdglata ta gərdaku wu,

7 ama badu da vyata tsa mandəfāŋa duhwala Lazglafta ya ta nani ma duli, badu tsaya dza'a hdamta Lazglafta ta difatá skwi ya si mnana tsi ta gwal ksanatá slna, ta nzakway ka la anabi* ya,» ka'a.

8 Ka gwadgəlgihatá tsa lwi si ta gwadagata ta luwa ya. Ka'a mantša: «La! Ka zlgħafta ka ta tsa zwanja defteri nda guna ma dzva tsa duhwala Lazglafta ta sladata ta drəf nda ya ta hadik ya,» ka'a.

9 Ka labə yu da tsa duhwala Lazglafta ya. Vlihavla ta na defteri na, ka yu nda tsi. «Zlgħa, ka dughwaduta ka. Gun dza'a nzata tsi ma wa gha manda zudum. Tahula dughwaduta gha, dah dza'a nzata tsi ma huda gha,» ka'a nda i'i.

10 Ka zlgħaftá yu ta tsa zwanja defteri ya ma dzva tsa duhwala Lazglafta ya, ka dughwadutá yu. Ka nzatá tsi gun ma wa da

† 9:13 Ngha ta 8:3 nda skwi ɲa ɲanata. * 10:7 Aya 5:7. Ngha ta Sabi 20:11 Zlahu 32:40, Daniyel 12:7, Amus 3:7.

manda zudum. Ama tahula dughwaduta da, ka nzatá vël ma huda† da dah manda kurak.

11 Ka lu nda i'i mantsa: «Ka klægelta ka ta lwa Lazglafta ta gwaday ta ghəŋa ndəghatá mndəra mnduha, nda ya ta ghəŋa hadikha, nda gwadaha kavghakavgha, nda mghamha tani,» ka'a.

11

Masləmtsəkha his

1 Ka vlihatá lu ta sana sləka, manda sarak nzakwani ta kəl lu ka gra skwi. Ka lu nda i'i mantsa: «Sli'afslī'a ka grafta ka ta həga Lazglafta nda gwir tani. Ka mbədəf ka ta gwal ta tsəlbu ŋa Lazglafta mida*.

2 Ka zlanata ka ta gra rmakani. Yaha ka da grafta, kabga zlanantá gwal kul nzakway ka la Yahuda lu ta tsaya. Hahəŋ gwal dza'a diŋla luwa nda ghuḅa ka tili fwad mbsak his midat†.

3 Dza'a ghunafghuna yu ta masləmtsəkha da his, ŋa sudavata tanj ta buhu ta vgha, ŋa zata tanj ta fitik dəmbu' nda his dərmaq nda mku' mbsak ta mna gwada da ma tsa fitikha ya.»

4 Tsa masləmtsəkha ta sladu ta kəma Mgham Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa hadik‡ ya ná, fwa zaytuŋha his nda pitirlaha dasu his ya.

5 Ka kumaŋkuma mndu ta maganatá ghwadaka skwi ta həŋ kati, dza'a sabsa vu ma wa tanj, ŋa zadánatá tsa ghumaha tanj ya. Mantsa ya dza'a zadánata lu ta mndu ya ta kumaŋtá maganata ghwadaka skwi ta həŋ.

6 Mamu həŋ nda mbrakwa haghuta luwa, ŋa kwala imi nzaku ma tsa fitik ta klə həŋ ta lwa Lazglafta ya. Mamu həŋ guli nda mbrakwa mbədánafta imi guli ka us. Mamu həŋ nda mbrakwa gaktá danjwa ta ghəŋa mnduha ta ghəŋa hadik ma fitik ya kumaŋ həŋ§.

7 Manda kdīnta tanj ta ga masləmtsəkha tanj, ŋa linista tsa nimitak ta safi ma gudzuvruŋ ya ta həŋ nda lmu ŋa mbranaghatani ta həŋ, ŋa rwanatani* ta həŋ,

8 ŋa nzakwa mbla tanj ta daḅi ma luwa dagala, vli ya kəl lu dalaftha Mghama tanj ta udza zləŋay. Ta grə nda luwa Suduma nda ya nda luwa Masar† lu ta tsa luwa ya.

9 ŋa nghay inda mndəra mndu ta mbla tanj, dər ta nzaku ta hadik ga həŋ, dər wati gwada ta gwadə həŋ, ŋa zata tanj ta fitik hkən nda rita ta nghay. Dvanjta a həŋ ta padamtá tsa mbliha ya wa.

10 ŋa rfay mnduha ma ghəŋa hadik ta rfu katakata, ka vavalaku, ka mbahuvtá vgha ta ghəŋa rwatá tsa mnduha ya, kabga ganapga həŋ tiri katakata ta mnduha ta ghəŋa hadik.

11 Tahula tsa fitik hkən nda rita ya, ŋa vuslanamta Lazglafta ta hafu ta həŋ. ŋa sli'avakta‡ tanj ka sladata nda səla tanj. ŋa ksuta zləŋ katakata ta inda gwal ta ngha həŋ.

12 Manda sli'avakta tanj ka sladata, ka sana lwi gwadagata ta luwa nda həŋ mantsa: «Safwa sa da hadna,» ka'a. Ka ŋlaghatá həŋ ta luwa ma kusay§ ta nghay ghumaha tanj.

13 Gi ma va tsa fitik ya, ka gigdavafta hadik katakata ka hwanzaḅanapta faway turtuk ma dгатá tsa luwa ya ghwanj. Ka rwuta mnduha dəmbu' ndəfánj ma gigdavafta tsa hadik ya. Ka ksuta zləŋ katakata ta gwal ta pdaku, ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ya ta nzaku ta luwa.

14 Mahisa ghuya danjwa tsaya ta luta. Wya mahkənani ta gi sagha.

Mandəfáŋa duli

15 Ka vyata mandəfáŋa duhwala Lazglafta ta ŋani ma duli. Ka snaku sana lwiha dagaladagala daga ta luwa. Ka həŋ mantsa: «Mgham Lazglafta ŋni nda Kristani ta ga mgham ta ghəŋa hadik ndana. Tsatsi dza'a ga Mgham ŋa kdėkedzen*,» ka həŋ.

† 10:10 Aya 8:10. Ngha ta Azekiyel 2:8, 3:3. * 11:1 Grafgra nda Izekiyel 40:3, Zakari 2:5, 6. † 11:2 Grafgra nda Lukwa 21:24. ‡ 11:4 Grafgra nda Zakari 4:3, 11:14. § 11:6 Grafgra nda 1 Mghamha 17:1, Sabi 7:17, 19, 1 Samuyel 4:8. * 11:7 Grafgra nda Daniyel 7:3, 7, 21. † 11:8 Grafgra nda Isaya 1:9, 10. Suduma: Ngha ta Zlrafta 18:19. ‡ 11:11 Grafgra nda Izekiyel 37:5, 10. § 11:12 Grafgra nda 2 Mghamha 2:11. * 11:15 Grafgra nda Sabi 15:18, Daniyel 2:44, 7:14, 27.

16 Ka zlabata tsa halata mnduha hisamsak fwad mida ta nzanzafta ta dughuruk ta kəma Lazglafta ya zluzlum-bruh ka tsəlbu ŋa Lazglafta.

17 Ka həŋ mantsa:

«Mgham Lazglafta ta mbruta. Kagha ndanana, kagha guli manda ghalya. Ta rfa kagha ŋni, kabga ŋanata gha ta tsa mghama mbrakwa gha ya, ka nzaku ka ka Mgham,

18 Ka gavaghatá mndəra mnduha ta sidi.

Ndana tama, saghasa fitika ganavata kagha ta sida ta həŋ.

Saghasa fitika tsanaghata gha ta guma ta gwal nda rwa.

Dza'a valaŋvala ka ta nisəla gwal ta ksaghatá slna ta nzakway ka la anabi,

nda gwal nda ghuəa, nda gwal ta zləŋa hga gha,

nda zwani tani, nda galata mndu tani.

Saghasa fitik guli ŋa zadánata gha ta inda gwal ta ɓadziŋtá ghəŋa hadik†,» ka həŋ.

19 Ka gunatá həga Lazglafta ya ta luwa, ka zlagaptá akwata dzratawi mida. Ka wdə luwa ta wdu, ka snaku hla wi, ka ŋzlə luwa ta ŋzlu, ka gigdavaftá hadik, ka saha papla guli.

12

Sana marakw nda makɗakatandan

1 Tahula tsa, ka zlagapta sana mandərmimi ta luwa. Sana marakw ya bukwam lu nda fitik manda skwi nda lgut. Ka sladafta tsi ta tili nda wa ta tekwatsa ghwanɓdə his ma ghəŋ.

2 Nda hudí tsa marakw ya ta ɓasa yaku, ta dgakudgaku. Ka wah tsi ta wahu, kabga kuzlaŋtani.

3 Ka zlagəglapta sana mandərmimi ta luwa. Sana mghama makɗakatandan ya ka dva manda vu. Ndəfáj ghəŋani, nda wawa ta zewazewa mida. Ghwan duli-hani guli. 4 Ka slpidiŋtá tsi ta faway tur-tuk ma dgatá tekwatsaha hkən ta luwa

ta hadik nda hturani. Ka sladata tsa makɗakatandan ya ta kəma tsa marakw ta dza'a dgaku ya ŋa ndutá tsa zwanjani ya dgar* tsi.

5 Ka yatá tsi ta zwanja zgun ya dza'a ŋanatá inda mndəra mnduha nda saraka kufurani†. Na gi frekw saha tsa zwanj ya, ka gi klaghatá lu da Lazglafta nda dughurukwa ga mghamani.

6 Ta hwayaghatá tsa marakw ya da mtak, da vli ya payaf Lazglafta, ŋa zunustá skwa zay hada ka fitik dembu' nda his dərmək nda mku' mbsak.

7 Ka lmanafta lu ta lmu ta luwa. Ka lmanaftá i Misel‡ nda duhwalhani ta lmu nda makɗakatandan. Ka lmu i makɗakatandan nda duhwalhani tani.

8 Ka ŋawafta i Misel nda duhwalhani ta həŋ. Ta had wa taŋ ŋa nzəglata ta luwa wa.

9 Ka slinwiginŋtá lu ta tsa mghama makɗakatandan ya. Tsaya ta nzakway ka dzidza nahadik, ta hgə lu ka halaway, ghwadaka sulkum ta nana inda ghəŋa hadik. Ka slinwiginŋtá lu ta hadik kawadaga nda duhwalhani tani§.

10 Ka snanŋtá yu ta sana lwi ta luwa ta gwadata nda mbraku, ka'a mantsa:

«Ndana tama, mbamafmba Lazglafta, maraŋmara ta mbrakwani. Tsatsi ta ga Mgham.

Maraŋmara Kristi ta ŋani ma mbraku guli, kabga slinwiginŋtani ta hadik ta mndu ya ta gdata ta nana zwanama mu.

Tsatsi ya ta gdata ta wla zwanama mu ta kəma Lazglafta* mu nda fitik tani nda rvidik tani.

11 Nrapŋra həŋ,

kabga vəl varata Zwanja Tuwak ta həŋ nda usani,

nda ya kabga vəl mnay taŋ kazlay: Kah-wathwata gwada Lazglafta kə'a.

Zlənəŋə a həŋ ta mtaku

ka laghwi da dvtutá hafa taŋ wa.

12 Tsaya tama, rfa ta rfu kagha luwa,

nda gwal ta nzaku tida tani. Danwa ŋa gha hadik nda drəf,

kaghuni dza'a ghuya danwa,

† 11:18 Grafgra nda Zabura 2:1, 5, 110:5, 115:12. 13. * 12:4 Ngha ta Daniyel 8:10. † 12:5 Grafta nda Isaya 66:7, Zabura 2:9. ‡ 12:7 Misel: Ngha ta Yuda 9 nda skwi ŋa ŋanata. § 12:9 Grafta nda Zlrafta 3:1, Lukwa 10:18. * 12:10 Grafta nda Ayuba 1:9. 11, Zakari 3:1-2.

kabga la da kaghuni halaway nda ga ta sidani katakata.

Nda sna kazlay: Ta sira a fitika da wu» ka'a.

¹³ Ka'a ka makɗakatandaná, slinwigin slinwigharɓaku ka raraza Lazglafta. Ka vɓantá lu ta hadik. Ka lintá tsi ta tsa marakw ta yatá zwan ya.

¹⁴ Ka vɓantá lu ta zɓambakha his manda na dzala ta tsa marakw ya, na ndraghatani da mtak da vli ya payanaf Lazglafta, na kwala nahadik ɓhanavata. Hada dza'a zunusta lu ta skwa zay ka vaku hkən, fwad ka manɓlawats†.

¹⁵ Ka vnihidintá tsa nahadik ya ta imi ma wani mista tsa marakw ya manda zala, má na klaghata.

¹⁶ Ama ka kataftá hadik ta tsa marakw ya, ka gunatá wi ka ndaghatá tsi ta tsa zala zligin makɗakatandan ma wani ya.

¹⁷ Ka ɓasaftá tsa makɗakatandan ya ta nɗufuf nda tsa marakw ya. Ka sli'afta tsi ka laghwi da lmu nda pɗakwa zivra tsa marakw ya, gwal ta nanatá zlahuha Lazglafta, nda ya nda gwal ta nanatá ta nzaku ka maslɓmtsəka Yesu.

¹⁸ Ka laghu tsa makɗakatandan ya sladafta ta wutak ta wa drəf.

13

Nimtak ta sabi ma drəf

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta sana nimtak ta sabi ma drəf. Ndəfán ghəŋ tida, ghwan dulani, nda wawa ta zewazewa tida. Ta tsa ghəŋhani ya mamu vindatá hgə na raza Lazglafta.

² Tsa nimtak nghə yu ya ná, manda mas-pata nzakwani. Manda səla mandundi səlahani. Manda wa rveri wani. Ka vɓantá makɗakatandan ta mbrakwani, nda dughurukwani, nda ga mgham dagala ta tsa nimtak ya. ³ Ka nghanja yu ta balatá sani ma tsa ghəŋha tsa nimtak ya manda skwi si dza'a lu dzata. Ama ka mbaftá tsa lkwani ya. Ka ndərmim inda mnduha ta ghəŋa hadik demdem ta tsa nimtak ya, ka sli'i hən mistani.

⁴ Ka tsəɓu hən ta tsəɓu na tsa makɗakatandan ya, kabga vɓantani ta ga mgham ta tsa nimtak ya. Ka tsəɓu hən ta tsəɓu na tsa nimtak ya guli, ka hən mantsa:

«Wa kamtagha na nimtak na na? Wa dza'a lavinta guya kuma nda tsi?» ka hən.

⁵ Ka vɓantá lu ta tvi gi ka ghəɓə tsi ta ghəɓəku ka raraza Lazglafta. Ka vɓantá lu ta mbrakwa magay manda tsaya ka tili fwadɓsak his mida.

⁶ Ka zraftá tsi ta raraza Lazglafta, ka raraza hgani, nda vla nzakwani tani, nda inda gwal ta nzaku ta luwa tani.

⁷ Ka zlanantá lu ta tvi na vulu nda mnduha Lazglafta, na ghuɓasaptani ta hən*. Ka vɓantá lu ta ga mgham ta ghəŋa inda mndəra mndu, nda inda zivra mndu, nda ya ta ghəŋa inda gwada ta gwadə lu, nda ya ta ghəŋa inda hadikha,

⁸ Na tsəɓay inda mnduha ta ghəŋa hadik ta tsəɓu nani, Tsa gwal kul vindaku hga tan ma defteri hafu daga zrafta ghəŋa hadik da Zwanja. Tuwak ya si dza lu ya dza'a tsəɓa tsa tsəɓu ya.

⁹ Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi.

¹⁰ Ka nda fa mndu na ksaghatá da ga vu'a ya ná,

dza'a ksaghaksa lu da ga vu'a. Ka nda fa mndu na dzata nda kafay ya guli ná,

dza'a dza dza lu nda kafay.

Tsaya tama ná, dina ka nzata mnduha Lazglafta nda ksanatá nɗufuf nda ya nda zlgəhay nda nɗufufa tan.

Nimtak ta sabə ma hadik

¹¹ Ka nghanjá yu ta saba sana nimtak guli ma hadik. His dulani manda na zwanja tuwak. Ta gwada guli manda na makɗakatandan.

¹² Mbrakwa tsa nimtak tanjan ya da tsi. Ka marə tsi ta tsa mbraku ya ta kəma tsa tanjana nimtak ya. Ka mblə tsi ta mnduha ma ghəŋa hadik, nda inda skwiha mida na tsəɓu na tsa tanjana nimtak si balana lu manda skwi na dzata, ta mbafta ya.

¹³ Ka magə tsi ta mandərmimi katakata, ha ka klagata tsi ta vu ta luwa ta hadik ta wa ira inda mnduha.

¹⁴ Ka nanaghatá tsi ta inda mnduha ma ghəŋa hadik nda skwa ndərmimay ya vɓan lu ta tvi na magay ta kəma tsa tanjana nimtak ya. Ka'a nda mnduha ma ghəŋa hadik

† 12:14 Grafta nda Daniyel 7:25, 12:7. * 13:7 Aya 5:7. Grafta nda Daniyel 7:8, 25, 11:36, 7:21.

mantsa: «Magafwamaga ta skwa wuyay ɲa vɲaŋtá glaku ta taŋtaŋa nimtak si balana lu manda skwi ɲa dzata, ka mbafta tsi ya,» ka'a.

¹⁵ Ka vɲaŋtá lu ta tvi ta tsa mahisa nimtak ya ɲa vuslanamta hafu ta tsa skwa wuyay tsaf lu manda tsa taŋtaŋa nimtak ya, ɲa gwadayni ta gwada, ɲa pslatani ta inda gwal kul vɲaŋtá glaku.

¹⁶ Ka tsa mahisa nimtak ya mantsa: Tahanafwataha ta ɲizla ta dzva zeghwi, ka ma bizlbizla kuma a tsi ta zwani, nda galata mnduha, nda la ka gadghəl, nda la ka pdu, nda la kul had ka vu'a, nda la ka vu'a tani.

¹⁷ Ka had tsa ɲizla ta nzakway ka hga tsa nimtak ya, ka mbsaka hgani a tsi ya, ta tsa mndu ya wu katsi, yaha da skwa skwi, yaha da dzawaptá skwi guli, ka'a.

¹⁸ Wana fitika zlagakwa mndu ya nda difil ma ghəŋani. Mndu ya nda difil ma ghəŋani ná, dza'a nda sna ta skwi ta kumə mbsaka hga tsa nimtak ya ta mnay. Tsa mbsak ya ná, manaka hga mndu ya. Mku' dərɲək nda mku' mbsak mku' mida nzakwani.

14

Laha gwal varagaha lu

¹ Ka nghanjá yu kay guli ta Zwaŋa Tuwak ta sladu ta ghwá Siyuna. Ta sladu mnduha dəmbu' dərɲək nda fwaɗ mbsak fwaɗ mida kawadaga nda tsi. Inda taŋ, nda vinda hga Zwaŋa Tuwak nda hga Dani guli ma bizlbizla kuma* taŋ.

² Ka snanjá yu ta sani lwi ta ghudzagata manda ghudzaga mghama zala nda ya manda ghudzaga ɲəzla luwa. Tsa lwi ta snə yu ya ná, manda ghudzaga htimbil ta dzə lu ya nzakwani.

³ Lfida laha ta fə tsa ndəghata mnduha ya ta kəma dughuruk, nda ya ta kəma tsa skwiha fwaɗ nda hafu ma həŋ ya, nda ya ta kəma tsa halata mnduha ya. Had sana mndu ta laviŋta taghaftá tsa laha ya, ka tsa mnduha dəmbu' dərɲək nda fwaɗ mbsak fwaɗ mida si ta hadik vara lu ta həŋ ya a tsi wa.

⁴ Hahəŋ ná, ɲriŋ a həŋ ta vgha taŋ nda hliri wa. Ksanaksa həŋ ta vgha taŋ, ka nzata həŋ hezle'. Mista Zwaŋa Tuwak ta mbaɗa həŋ ta mbaɗa dər ta dza'a diga tsi. Varagap mataba mnduha lu ta həŋ. Nda nza həŋ ka taŋtaŋani vɲaŋ lu ta Lazglafta nda ya ɲa Zwaŋa Tuwak.

⁵ Ta sna a lu ta tsakalawi† ma wa taŋ wa. Had sana maslvinza ta həŋ guli wa.

Duhwalha Lazglafta hkən

⁶ Ka nghanjá yu ta sana duhwala Lazglafta ta ndrə ma ghuvanata luwa. Mamu Lfida Gwada ɲa kdekedzeŋ da tsi ɲa mnay ɲa mnduha ta ghəŋa hadik, ɲa inda hadikha, ɲa inda mndəra mndu, ɲa inda mndəra gwada ta gwadə lu, ɲa inda zivra mnduha.

⁷ Ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Zlənawazlənə ta Lazglafta ka zləzlvə kuni, kabga saghasa fitika tsayni ta guma. Tsəlɓawatsəlɓa ta tsəlɓu ɲa mndu ya ta magaftá luwa, nda hadik, nda drəf, nda dzuɓayha‡,» ka'a.

⁸ Ka sabə mahisa sana duhwala Lazglafta. Ka'a mantsa: «Kweŋ tama! Nda zləmɓa Babila ta nzakway ka luwa dagala. Snusna ta ima inabi ta inda mnduha, sa tsa ima inabi ya ná, hliri ya manda ɲani§,» ka'a.

⁹ Ka sabə mahkəna sana duhwala Lazglafta guli. Ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Ka ta tsəlɓay mndu ta tsəlɓu ɲa tsa nimtak ya, nda ya ɲa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, ka tsu'aftá tsi ta ɲizla ta bizlbizla kumani ka ta dzvani a tsi,

¹⁰ dza'a say tsatsi guli ta ima inabi gatá sida Lazglafta kul had sana skwi gaɓam lu mida. Tsa ima inabi ya ná, ma leghwa ɓasatá ɲuɗufa Lazglafta pghamta lu. ɲa gay lu ta iri ɲani ma ghandanda ta vu ta kəma mnduha Lazglafta nda ya ta kəma Zwaŋa Tuwak*.

¹¹ Diŋa tsa vu ta gə lu ta iri ɲa taŋ ya ná, dza'a gdavagda ta ɲlu ta luwa ha ɲa kdekedzeŋ†. Tsa gwal ta tsəlɓu ɲa tsa nimtak ya, nda ya ɲa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, nda inda gwal ta zlghaftá tsa mbsaka hgani

* **14:1** Grafta nda 7:3. 8, Izekiyel 9:4. † **14:5** Grafta nda Sefuni 3:13. ‡ **14:7** Grafta nda 10:6. 7 nda skwi ya ɲa ɲanata. § **14:8** Grafta nda Isaya 21:9, Irmiya 51:7. 8. * **14:10** Grafta nda Isaya 51:17, Zlrafta 19:24, Izekiyel 38:22. Həga vu: Ngha ta Lukwa 17:29 nda skwi ɲa ɲanata. † **14:11** Grafta nda Isaya 34:10.

ya ná, had mbi'a vgha tañ ma ghuya ðañwa nda fitik tani, nda rvidik tani wa,» ka'a.

¹² Tsaya tama, kaghuni gwal ta snatá zlahá Lazglafta, ta zlglaftá Yesu nda ñuduf, gdavawagda mantsa ya.

¹³ Ka snañtá yu ta sana lwi ta gwadagata ta luwa. Ka'a mantsa: «Vinda! Daga ndana ná, "Rfu da gwal ta rwuta ma slna Lazglafta," ka'a. "Mantsa nzakwani, kada mbi'a hən ta vgha ma slnaha tañ, kabga ta dza'a mista tañ slnaha tañ,» ka Sulkum.

Guma Lazglafta ta ghəŋa mnduha ta ghəŋa hadik

¹⁴ Kə'a ka yu guli ná, ka nghanťá yu ta ghwayak ka ñusliñ. Ta tsa ghwayak ya, mamu sana mndu manda Zwanja mndu[‡] ta nzaku tida, nda wa ta zewazewa dasu ma ghəŋani, nda ñatá vdu ya nda za ma dzvani guli.

¹⁵ Ka sabə sana duhwala Lazglafta guli ma həga Lazglafta. Ka'a nda lwi dagaladagala nda tsa mndu ta nzaku ta ghwayak ya mantsa: «Kla ta tsa vuda gha ya, ka tska ka ta skwi ta vwah, kabga saghasa fitika tska skwiš ta vwah. Nda ndəha nimaya ta hadik,» ka'a.

¹⁶ Ka wudidinta tsa mndu ta nzaku ta ghwayak ya ta tsa vudani ya, ka gi tskata lu ta nimaya ta ghəŋa hadik.

¹⁷ Ka sabə sana duhwala Lazglafta ma həga Lazglafta ya ta luwa. Mamu vdu ya nda za da tsaya.

¹⁸ Ka sabə sana duhwala Lazglafta ma gwir, ya ta nzakway ta ga mgham ta ghəŋa vu. Ka'a nda lwi dagaladagala nda tsa mndu ta ñanata vdu nda za ya mantsa: «Wudidinjwuda ta tsa vuda gha nda za ya, ka tskanata ka ta yakwa inabiha ta hadik, kabga nda ndəha tsa yakwani ya,» ka'a.

¹⁹ Ka gi wudinťá tsa duhwala Lazglafta ya ta tsa vudani ya ta hadik. Ka tskata tsi ta yakwa inabi ta hadik. Ka pghamtá tsi ta tsa skwi tska tsi ya ma mghama glifina basata ñudufa Lazglafta.

²⁰ Ka hu'anaptá lu ta tsa yakwa inabi ma tsa glifin ya ta hula luwa. Ka mbəzagaptá us mida ka ta ta vgha ka mbađa manda

zala ha meli hkən dərmək*. Latani guli, ka lamla plis dida ná, ghəŋghəŋ yeya dza'a nghaku.

15

Kdavakta ghuya ðañwa

¹ Tahula tsa, ka nghanťá yu ta sana ñizla dagala nzakwani ta ndərmim lu nda ndərmima. Ka nghanťá yu ta duhwalha Lazglafta ndəfán nda ñanata ghuya ðañwaha ndəfán ma dzva tañ guli. Tsahaya kdavakta ghuya ðañwa, kabga tsahaya dzatá ghəŋa basa ñudufa Lazglafta.

² Ka nghanťá yu ta sana skwi manda drəf ta wudaku manda dalagar, nda vu mida guli. Ka nghanťá yu guli ta gwal ta ghubasapta tsa nimtak ya, nda tsa skwa wuyay tsaf lu ya, nda tsa mbsaka hgani ya. Ta sladu hən ta tsa drəf ta wudaku manda dalagar ya, nda ñanata htimbil ya vlan Lazglafta ta hən.

³ Fa laha ya si ta fə Musa ta nzakway ka kwalva Lazglafta nda laha ya si ta fə Zwanja Tuwak, ta fə hən. Ka hən mantsa:

«Mgham Lazglafta ta mbruta, dagala slna gha ya ta magə ka, ka skwa ndərmimay nzakwani. Kagma Mgham ta ghəŋa inda hadikha. Inda skwi ta magə ka ná, tdukwatdukwa nzakwani, kahwathwata nzakwani guli.

⁴ Mghama da!

Wati ma mndu ya dza'a kwal kul vla glaku ña gha ka zəzlva kagma na?

Kagma turtukwa gha ya nda ghuba.

Dza'a sli'agaghasli'a mnduha ta inda hadikha da tsəlbə ta kəma gha, kabga nda ngha hən ta inda skwi ta magə ka ná,

tdukwa nzakwani*,» ka hən.

⁵ Tahula tsaya guli, ka nghanťá yu ta gunatá həga tumpul ma həga Lazglafta ta luwa[†] ya ta kəl mnduha ka guya vgha nda Lazglafta.

⁶ Ka sli'agaptá tsa duhwalha Lazglafta ndəfán ya kay ma həga Lazglafta, nda ñanata ghuya ðañwaha ndəfán ma dzva tañ,

[‡] 14:14 Grafta nda 1:13, Daniyel 7:13. § 14:15 Grafta nda Yuwel 4:13. * 14:20 Aya 19:20. Grafgra nda Isaya 63:1, 6, Nəda ghəŋ 1:15. * 15:4 Ngha ta Sabi 15:1nda Irmiya 10:7, Zabura 86:9. † 15:5 Grafta nda Sabi 38:21.

nda sudatá lguta n̄uslin̄ tilil ta wdaku ta vgha tañ.

⁷ Ka hlaftá sani mataba tsa skwiha fwað nda hafu ma hən̄ ya kay ta leghwaha ndəfán̄ ka dasu ka dasu, ka vlan̄tá tsa duhwalha Lazglafta ndəfán̄ ya kay. Tsa leghwaha ya ná, nda ndagha nda ndagha hən̄ nda bas̄a n̄udufa Lazglafta ta nzakway n̄a kdekeden̄.

⁸ Ka ndəghanaftá d̄in̄ ta sabi ma glakwa Lazglafta nda ya ma mbrakwani[‡] ta tsa h̄əga Lazglafta ya. Had̄tvi n̄a ləglama mndu da tsa h̄əga Lazglafta ya, ha ka dzatá gh̄əna tsa ghuya d̄an̄waha ndəfán̄ da tsa duhwalha Lazglafta ya wa.

16

Leghwa basatá n̄udufa Lazglafta

¹ Ka sn̄ə yu ta sana lwi dagala ta sabi ma h̄əga Lazglafta. Ka'a nda tsa duhwalha Lazglafta ndəfán̄ ya mantsa: «Lawala da pghadata ta had̄ik ta tsa leghwa basatá n̄udufa Lazglafta ndəfán̄ ya,» ka'a.

² Ka sli'aftá tan̄tan̄a duhwala Lazglafta, ka laghwi pghadatá n̄ani ma leghwa basata n̄uduf ta had̄ik. Ka slaftá ghwadak ghwadaka lkuha ta kuzlaku* ta gwal nda n̄izla n̄imtak, nda ya ta gwal ta tsəl̄u n̄a tsa skwa wuyay tsaf lu ya, ta hən̄.

³ Ka pghadatá mahisa duhwala Lazglafta ta n̄ani ma leghwa basata n̄uduf da dr̄əf. Ka nuta dr̄əf manda usa mndu nda mta. Ka rwuta inda skwi nda hafu ma dr̄əf.

⁴ Ka pghadatá mahk̄əna duhwala Lazglafta ta n̄ani ma leghwa basata n̄uduf da ghwa nda ya ta dzuḅayha. Ka mbədavaftá imi ka us†.

⁵ Ka sana duhwala Lazglafta ya ta n̄anatá imi ta sn̄ə yu mantsa:

«Kagha ná, nda tvani tsata ka ta tsa guma ya.

Manda ghalya ka,

mamu ka ndanana guli.

Nda ghuḅa nzakwa gha.

⁶ Tsa mnduha ya ta pghin̄tá usa mnduha gha nda la anabiha gha, Lazglafta.

Tsaya ta kəl̄ ka ka vlan̄tá us ta hən̄ n̄a say tañ.

Mutsaf mantsa hən̄ ta skwi ta ran̄ta hən̄,» ka'a.

⁷ Ka sana duhwala Lazglafta ma gwir ta sn̄ə yu mantsa: «Mantsaya nzakwani Mgham Lazglafta ya ta mbranaghata inda skwi. Ta tsay ka ta guma kahwathwata nda tvani,» ka'a.

⁸ Ka pghanaftá mafwada duhwala Lazglafta ta n̄ani ma leghwa basata n̄uduf ta fitik. Ka mutsaftá fitik ta tvi n̄a dra mnduha nda vu.

⁹ Ka kdah̄ə tsi ta mnduha ka n̄dan̄a. Ka raz̄ə mnduha ta h̄əga Lazglafta, ya nda mbraku ta gh̄əna tsa ghuya d̄an̄wa ya. Ama ka kwalaghutá hən̄ ta paya tva tañ n̄a vla glaku n̄ani.

¹⁰ Ka pghaftá mahutafa duhwala Lazglafta ta n̄ani ma leghwa basata n̄uduf ta dughurukwa n̄imtak. Ka nutá ga mghamani td̄ik ka grusl[‡]. Ka hpad̄ə mnduha ta sli'in̄a tañ, kabga vəl̄ bas̄a kuzlakwani.

¹¹ Ka raz̄ə hən̄ ta Lazglafta ta luwa ta gh̄əna lukwa tañ, nda ghuya d̄an̄wa tañ. Ka kwalaghutá hən̄ ta paya tva tañ ma sl̄naha tañ.

¹² Ka pghaftá mamku' a duhwala Lazglafta ta n̄ani ma leghwa basata n̄uduf ta ghwa dagala ta hḡə lu ka Ifrata. Ka su'itá tsa ghwa ya n̄a paya tvi n̄a mghamha ta sli'agafta nda ma mnd̄əra luwa.

¹³ Ka nghan̄tá yu ta saba ghwadaka sulkumha hk̄ən̄ manda kl̄əy manda kl̄əy ma wa makd̄akatandan̄, nda ya ma wa n̄imtak, nda ya ma wa ghwadaka anabi.

¹⁴ Tsa ghwadaka sulkumha ya ná, sulkumha halaway ya ta maga skwa nd̄ərmimay. Ka laghu hən̄ slanaghatá mghamha ta gh̄əna had̄ik demdem, n̄a hagaktá hən̄ n̄a vulu bad̄u tsa mghama fitik ta nzakway ka n̄a Lazglafta ta mbruta ya.

¹⁵ «Wya yu ta lagha manda ghali. Rfu da mndu ya ta nzata h̄zlen̄a, ta ngha lgutani da mbad̄ə tsi ta mbad̄a ka f̄ərdi'u, da ksutá tsi ka hula da mnduha,» ka Mgham.

¹⁶ Ka tskanatá tsa sulkumha ya ta tsa mghamha ya kay, ma sana vli ta hḡə lu nda gwada Hebrew ka Harmagedun̄.

‡ 15:8 Grafta nda Sabi 40:34. 35, 1 Mghamha 8:10. 11, Isaya 6:4. 7:17. 21. † 16:10 Gray nda Sabi 10:21. 22.

* 16:2 Ngha ta Sabi 9:10. † 16:4 Gray nda Sabi

17 Ka pghadaftá mandəfáŋa duhwala Lazglafta ta ŋani ma leghwa ɓasata ŋuɗuf da ghuvanata luwa. Ka snagaptá sana lwi ma dughuruk ma həga Lazglafta. «Nda kɗa!» ka'a.

18 Ka wɗə luwa ta wɗu, ka hlə lu ta wi, ka ŋzlə luwa ta ŋzlu, ka ghudzavafta hadik. Ka yawu ka yawu fatá mndu, ta ghudzavaf a hadik katakata taɓ ta tsaya wa.

19 Ka kwahavaptá tsa luwa dagala ya hkən. Ka hwanzaɓtá inda luwaha ta ghəŋa hadik guli. Ka havaktá Lazglafta ka luwa dagala ta nzakway ka Babila, ŋa sunustá leghwa ɓasata ŋuɗufaniŋ katakata ya.

20 Gi rək, zwazwada inda hadikha ta tsatsamta ma drəf. Gi lpay nghəgla a lu ta ghwáha guli wa.

21 Ka rkagatá paplaha* dagaladagala ta luwa ta ghəŋa mnduha. Ka rarazə mnduha ta Lazglafta ta ghəŋa tsa ghuya ɗanwa taŋ da tsa paplaha ya, kabga fərtufərtə tsa ghuya ɗanwa ya katakata.

17

Guma taghəŋa Babila

1 Tahula tsa, ka gavagaghatá sani turtuk ma tsa duhwalha Lazglafta ndəfáŋ ta ŋanata leghwaha ndəfáŋ ya tavata i'i. Ka'a mantsa: «Sawi ka maraghata yu ka lu dza'a tsa guma ta tsa mghama hliri ta nzakway ka luwa dagala, ta nzafta ta imiha ya ɓa.

2 Nda tsatsi ndəramta mghamha ta ghəŋa hadik ta hliri, ka ghuytá mnduha ta ghəŋa hadik durin da tsa hliri* ya,» ka'a.

3 Ka lamə Sulkum da i'i, ka klaghatá duhwala Lazglafta ta i'i da mtak. Ka nghanjá yu ta sana marakw ta nzafta ta nimitak ka dva ghlez hada. Rakwatsak, vivindatá ta hga rarazatá Lazglafta ta tsa nimitak ya, ndəfáŋ ghəŋani, ghwanɗ dulihani.

4 Tsa marakw ya ná, lguta dvanɗvəŋa nda ya ka dva ghlez sudava tsi, nda rka ta rka nda mizidikwa dasu, nda ya nda pala ta wɗaku, nda ya nda zidaha nda bla nda bla dzvani. Leghwa dasu ŋana tsi ma dzvu nda ndəghata manzakɗaway, nda ghwadaka skwiha ma vəl hlirani mida.

5 Nda vinda hga ɗifatá skwi ma bizlbizla kumani. «Luwa Babila, mani ma gwal ta hliri, nda ya nda manzakɗawayha ta ghəŋa hadik.»

6 Ka nghə yu ta ghuyatá tsa marakw ya da usa mnduha Lazglafta, nda ya da usa masləmtsəkha Yesu.

Na tsa nghanjá ɗa mantsa ya ná, ka ndərmimə yu nda ndermima katakata.

7 Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i mantsa: «Nya ta ndərmimə ka mida? Dza'a mnaghamna yu ta klatá ghəŋa ɗifatá skwi ta ghəŋa tsa marakw ya, nda ya ta ghəŋa tsa nimitak ya nzaf tsi tida, ndəfáŋ ghəŋani, ghwanɗ dulani ya.

8 Tsa nimitak nghə ka ya ná, si mamu ghalya, ama ta had ndanana wa. Dza'a safsa ma gudzuvrurɗ† ka dza'a da vla zadakwani. Mnduha ta nzaku ta ghəŋa hadik, tsa gwal kul vindaku hga taŋ ma deftera hafu daga ma zrafta ghəŋa hadik, ya həŋ, ŋa ndermimay taŋ nda ndərmimə nghanɗər həŋ ta tsa nimitak ya. Nziya nza tsi, si mamu tsatsi ghalya, ama ta had ndanana wu, ta dza'a zlagapzлага guli.

9 «Hadna, nda nza na fitik na ŋa snanɗa skwi nda mahizl, nda ya nda ɗifil mida. Tsa ghəŋha ndəfáŋ ya ná, tsaya ghwáha ndəfáŋ nzanzaf tsa marakw ya ta həŋ. Nda nza həŋ guli ka mghamha ndəfáŋ.

10 Hutaf gwal ta zlambuta mataba taŋ. Ta teke'a sani turtuk. Ta sagha a sani guli karaku wa. Dər saghaha tsatsi dazlaykatsi, sira a dza'a nzɗavata tsa ga mghamani ya wa.

11 Tsa nimitak si ghalya ya kay, kul had ndanana ya, tsatsi dza'a nzaku ŋa matghasa mgham. Tekw tsatsi mataba tsa mbsakha ndəfáŋ ya, ama ta dza'a da vla zadaku.

12 «Tsa duliha ghwanɗ nghə ka ya ná, mghamha ghwanɗ‡ ta kul mutsaftá ga mgham ya. Ama dza'a mutsafmutsa həŋ ta ga mgham ma fitik kwitikw kawadaga nda tsa nimitak ya.

13 Ka skwa turtuk ndana tsa mghamha ya ŋa zlananɗa taŋ ta mbrakwa taŋ, nda ga mghama taŋ, ta tsa nimitak ya.

§ 16:19 Gray nda Isaya 51:17. * 16:21 Gray nda Sabi 9:23. 24. * 17:2 Aya 1:2 Gray nda Irmiya 51:13, Isaya 23:17, Irmiya 51:7. † 17:8 Ngha ta 11:7 nda skwi ŋa ŋanata vindinɗ lu mistani. ‡ 17:12 Gray nda Daniyel. 7:24.

¹⁴ Dza'a vulay hən ta vulu nda Zwanja Tuwak, ɲa ɲrapta Zwanja Tuwak kawadaga nda mnduhani gwal hagaf tsi, gwal zabap tsi, gwal ka ɲərmani ya, ta hən. Zwanja tuwak mgham ta ghəɲa mghamha, tsatsi mali ta ghəɲa maliha guli,» ka'a.

¹⁵ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i guli mantsa: «Tsa imiha nghə ka nzaf gwal ta hliri tida ya ná, mnduha, nda dəmga, nda hadikha, nda gwadaha ta gwadə lu, tsahaya.

¹⁶ Tsa duliha ghwanɲ nghanɲ ka nda nimtak ya, dza'a husanɲhusa tsa marakw ta hliri ya ta hən, ɲa sudata taɲ ka zlanɲa ka fərđi'u, ɲa zuta taɲ ta slu'ani ka zadánata nda vu.

¹⁷ Mantsa ya ná, Lazglafta ta fanamta hən ma ndana taɲ ɲa magata taɲ ta skwi ya ta kumə tsi. Ka sagha ndana taɲ ka skwa turtuk, ka vlanɲá hən ta ga mghama taɲ ta tsa nimitak ya ha ka sagha fitika dzatá ghəɲa gwadə Lazglafta.

¹⁸ «Tsa marakw nghə ka ya guli ná, tsaya luwa dagala ta ga mgham ta ghəɲa mghamha ta ghəɲa hadik,» ka'a.

18

Zlambata Babila

¹ Tahula tsaya, ka nghanɲá yu ta sana duhwala Lazglafta ta saha daga ta luwa, dagala glakwa mbrakwani. Ka tsuwadakaanafá tsa glakwa mbrakwani ya ta ghəɲa hadik demdem.

² Ka gugudatá tsi nda lwi dagala dagala.

Ka'a mantsa:

«Nda zlamba!

Ya nda zlamba Babila ta nzakway ka luwa dagala.

Nuna ka luwa nzakwa halaway ndana tama.

Hada vla difa inda ghwadaka sulkumha nda ghwadaka zarakha ta mbidu lu.

³ Zlambuzlamba luwa Babila,

kabga fafa ta ghəɲani ka maga sli'insli'inɲ.

Sasusasa inda mndəra mndu ta ima inaba kbatá tsa sli'insli'inɲani ya.

Fa fa mghamha ta ghəɲa hadik ta ghəɲa taɲ ka maga sli'insli'inɲ nda tsi.

Nuna gwal ta tsakala ta ghəɲa hadik ka gadghəl

nda skwiha ta tadaku iri tida si da tsi,» ka'a.

⁴ Ka snanɲá yu guli ta sana lwi ta gwadagata ta luwa. Ka'a mantsa:

«Mnduha dá! Sli'apwasli'a ma tsa luwa ya, kabga yaha kuni da ɲlamta ma tsa dmakwani ya,

da dədamtá kuni ma ghuya danwa

manda ɲani guli.

⁵ Sli'apwasli'a, kabga fərtufərtá ndikata tsa dmakwani ya dikw ta luwa.

Zanap a Lazglafta ta tsa ghwadaka slnani ya wa.

⁶ Ghuyanapwaghuya ta danwa manda va ya ghuyanap tsatsi ta mnduha! Manda va tsaya manda va tsaya his ka kuni planamtá skwi ya magana tsi ta sanlaha.

Ka leghwa wud'turtuk ka tsatsi tanafta ima inabani ta mndu ya,

ka leghwa wud'wud' his ka kaghuni planamta.

⁷ Ta6 ta tsa glakwani nda zatá mghamani ya ka kuni dza'a ganap tiri ka niɲta ka skwa hidahida.

Ka'a ta ndanay ma ghəɲani na:

“Nda nza nzakwa dá ka mgham, nza a yu ka wadgu wu,

walanɲa a yu ta nzata ka skwa hidahida wu,» ka'a.

⁸ Tsaya tama, bađu va tsa fitik turtuk ya dza'a slanaghata ghuya danwani

ta nzakway ka mtaku,

nda nzaku ka skwa hidahida,

nda maya, ɲa driɲta nda vu guli.

Mgham Lazglafta ná, Lazglafta ta mbruta ya.

Tsatsi ta tsanaghatá guma*,» ka'a.

⁹ Nghanɲa inda mghamha ta ghəɲa hadik ta gutá sli'inɲli'inɲ nda tsi, ta zutá mgham da tsi ta diɲa tsa luwa ya ta draku, dza'a tawin tawa hən, dza'a ɲadɲɲadá hən ta ghəɲ.

¹⁰ Di'inɲ dza'a nzakta hən, kabga zlanɲa tsa ghuya danwa hada ya. Ka hən dza'azlay mantsa:

«Aya! Aya Babila ta nzakway ka luwa dagala,

luwa ya ta mbruta!

* **18:8** Vli ɲa gray nda aya 4:8. Aya 4: Isaya 48:20, Irmiya 50:8, 51:6, 45. Aya 5: Zlrafta 18:20. 21, Irmiya 51:9. Aya 6: Zabura 137:8, Irmiya 50:29. Aya 7:8. Isaya 47:7. 9. † **18:10** Aya 9:10. Gray Izekeyel 26:16-17.

Gi hadahada ná, tsaghaghata guma† tsa re!» ka həŋ.

11 Ka taw gwal ta tsakala ta ghəŋa hadik ta taw, ka ŋada ghəŋ ta ghəŋa tsa luwa ya, kabga had mndu dza'a skugəltá huzla taŋ wa. Tsa huzlaha ya ta nzakway ka

12 dasu, nda dzindar, nda palaha nda bla nda bla dzvani, nda skwiha lwi, nda lgutha kulefedfeda, nda lgutha ka dva ka dva, nda lgutha ta wdaku, nda sanlaha ma lgutha dinadina, nda inda mndərga udzuha nda bla mutsay, nda inda mndəra skwiha magaf lu nda sli'inja gwi'an, nda skwiha magaf lu nda kufur ka ghuvazwan zwan. Sanlaha guli ná, magaf nda pala lu.

13 Ta dzawapdzawa həŋ guli ta urdiha kavghakavgha, nda sluhwaha zdazda zi'akwani, nda ima inabi, nda rfi, nda hupu, nda hya, nda slaha, nda tuwakha, nda plisha, nda vu'aha ta nzakway ka mnda səla guli. Ta had mndu ta skugəltə həŋ wa.

14 Ka tsa gwal tsakala ya nda tsa luwa ya mantša: «Nda zada inda tsa skwiha ta zdəgaghata ya, zwaduzwada inda gadghəla gha, nda inda skwiha ta zə ka ta mghama gha tida.

Mutsəglaf a ka wa,» ka həŋ.

15 Tsa gwal tsakala ta tsakala tsa skwiha ma tsa luwa, ka nuta həŋ ka gadghəl ya, di'inj nzakta həŋ kabga zləŋa tsa ghuya danwani‡ ya. Dza'a taway həŋ ta taw ŋa nzakwa taŋ ka skwa hidahida.

16 Ka həŋ dza'azlay mantša:

«Aya! Aya Babila! Ta nzakway ka luwa dagala,

si ta rkaftarka nda lgut kulefedfeda,

nda ya nda lguta dva,

nda ya nda lgut ta wdaku,

nda ya nda mizidikw. Magaf nda dasu lu ta sanlaha,

nda palaha ta dinuta sanlaha.

17 Gi hadahada ná,

ka zadānata mndərga tsaya ma gadghəl re!» ka həŋ.

Ka nzaktá inda gwal ta swa kwambalu, nda gwal ma kwambalu tani, nda la sludza

imi tani nda gwal kasa klipi tani, di'inj nda tsi.

18 Na nghanj taŋ ta dukwakwa diŋa drakwa tsa luwa ya, ka wahu həŋ ta wahu. Ka həŋ mantša: «Wati luwa ya dagala ŋa gray nda tsa luwa ya na?» ka həŋ.

19 Ka tsədə həŋ ta hadik ta ghəŋ, ka taw, ka ŋada ghəŋ, ka wahu. Ka həŋ mantša:

«Aya! Aya luwa dagala!

Luwa ya ta nanaftá gwal kwambalu ka gadghəl.

Gi hadahada ná, gi zadānatá§ tsa re!» ka həŋ.

20 Kaghuni gwal ta luwa, rfawarfa kaghuni ta rfu ta ghəŋa zadānatá tsa luwa* ya. Kaghuni mnduha Lazglafta nda gwal ghunay, nda la anabi. Rfawarfa ta rfu kaghuni guli, kabga tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghəŋa tsa skwi magaghuna tsi ya.

21 Tahula tsa, ka klafta sana duhwal nda mbra ta nzakway ka duhwala Lazglafta ta sana pala dagala manda buna ka vzaghata da drəf. Ka'a mantša: «Mantsaya dza'a vzidiŋta lu ta Babila ta nzakway ka luwa dagala, ŋa kwal kul nghəglanŋta.

22 Had lu dza'a snəglanŋta ghudzagata htimbil, dər gwal ta fa laha ka dza dewdew, nda gwal ta vya siŋlak, nda gwal ta vya talakwa tani ma luwa Babila wa. Had lu guli dza'a sləglanaghatá gwal vivda dər má wati ma sana skwi tsi wa. Had lu dza'a snəglanŋtá ghudzaga buna ma luwa Babila guli wa.

23 Had tsuwadaka pitirla ta dza'a tsuwadakəglaku ma Babila wa. Had lu dza'a snəglanŋta lwa zwanamidzi nda makwamidzi ma Babila wa. Ghalya ná, malaghumala gwal ta tsakalaghatá tsakala ka pdakwa sanlaha ta ghəŋa hadik. Nda tsa mbədakwa gha ya gataghata ka ta inda mndəra mnduha†,» ka'a.

24 Ta ghəŋa tsa guli ná, ma Babila slanaghata lu ta pghatá usa la anabi, nda usa mnduha Lazglafta, nda usa inda gwal psła lu ta ghəŋa hadik‡.

‡ 18:15 Aya 11:15. Gray nda Izekeyel 27:31, 36, 27:12, 13, 22, 27:31, 36. § 18:19 Aya 17:19. Gray nda Izekeyel 27:29 34. * 18:20 Gray nda Irmija 51:48. † 18:23 Aya 21:23. Gray nda Irmija 51:63. 64, Izekeyel 26:21, 26:13, Isaya 24:8, Irmija 7:34, 25:10. ‡ 18:24 Gray nda Irmija 51:49.

19

Laha zatá ghwa

¹ Tahula tsa, ka snañtá yu ta lwi dagala ta n̄zlata ta luwa manda lwa tskata mnduha.

Ka'a mantsa:

«Zl̄əzlvawa Lazglafta, tsatsi ta mba mnduha.

Ña Lazglafta mu glaku nda mbraku tani.

² Nda tvani manda ya ta raku ta tsa tsi ta guma.

Ka tsanaghatá tsi ta guma ta tsa mghama sli'ij

ta ɓadziñta hadik nda tsa sli'in̄sli'in̄jani ya.

Ganapga Lazglafta tiri

kabga v̄əl pslatani ta kwalvahani,» ka'a.

³ Ka h̄əj ka mahis mantsa:

«Zl̄əzlvawa Lazglafta.

Had tsa diñ ta dukwaku ma v̄əl dra tsa luwa ya dza'a hlata wa,

ñə kdekedzeñ dza'a ḡdavata tsi,» ka h̄əj.

⁴ Ka gi zlambatá tsa halata mnduha hisamsak fwaɗ mida ya, nda tsa skwiha fwaɗ nda hafu ma h̄əj ya, ka tsəl̄bu ta kəma Lazglafta ta nzaku ta dughuruk. Ka h̄əj mantsa: «Amin! Zl̄əzlvawa Lazglafta,» ka h̄əj.

⁵ Ka gwadagapta sana lwi ma tsa dughuruk ya. Ka'a mantsa:

«Inda kaghuni kwalvahani,

kaghuni gwal ta zl̄əzlvay,

zwani nda galata mnduha tani,

zl̄əzlvawa Lazglafta,» ka'a.

⁶ Ka gi snañtá yu ta sana lwi manda lwa tskata mnduha, ta ghudzagata manda zala dagala ma ghwa, ta n̄əzlu manda n̄əzla luwa ta ghudzagata nda mbraku. Ka'a mantsa:

«Zl̄əzlvawa Lazglafta! Mghama mu Lazglafta ta mbruta,

tsatsi ta ga Mgham*.

⁷ Rfamarfa ta rfu, waɗah ká mu nzata, v̄lan̄mavla ta glaku,

kabga nda maga fitika klay Zwan̄a Tuwak ta makwamidzani,

nda hba v̄gha makwamidzani guli.

⁸ V̄lan̄v̄la lu ta tvi ña suɗavatá lgut kulefed fedá,

ta wudaku, nda ghuɓa guli,» ka'a.

«Tsa lgut kulefedfedá ya ná, slna tɗukwa maga mnduha Lazglafta ya.»

⁹ Ka sana duhwala Lazglafta nda i'i mantsa: «Vindafvinda kazlay: Rfu da gwal hagaf lu da vla za skwa zaya klay Zwan̄a Tuwak† ta makwa» kə'a. Ka'a nda i'i guli mantsa: «Nana gwadaha na ná, gwada Lazglafta ya kahwathwata,» ka'a.

¹⁰ Na tsa snañta da mantsa ya, ka zl̄əmbata yu ka tsəl̄bu ta kəmani. Ama ka'a nda i'i mantsa: «Nawa, ma magə‡ ka mantsa! Mnda ksanatá slna ta Lazglafta yu manda va kagha, manda va zwanama gha ta ñanatá kahwathwata ya marigiñ lu nda ma Yesu. Ña Lazglafta dza'a tsəl̄ba ka ta tsəl̄bu,» ka'a.

Tsa kahwathwata marigiñ lu nda ma Yesu ya ta vlata mbrakwa kla lwa Lazglafta.

Mndu ta ñla plisa ñusliñ

¹¹ Tahula tsa, ka nghan̄tá yu ta gunatá luwa, gi ka zlagapta sana plis ka ñusliñ. N̄ərma mndu nda v̄ərɗa mndu ta hga lu ta tsa mndu ta tsa plis ya. Tudukwa ta tsa tsi ta guma§, tɗukwa ta vula tsi ta vulu guli.

¹² Manda zlghakwa vu ya irani. Nda ndəgha zewazewaha ma ghəñani. Mamu sana hgu vindaf lu ta vghani. Tsa hgu ya ná, had sana mndu nda sna wu, ba tsatsi turtukwani yeya nda sna.

¹³ Lgut tsghumam lu ma us suɗava tsi ta vgha. «Gwada Lazglafta» h̄gani.

¹⁴ Mbaɗa la sludziha ta luwa ka sli'i mis-tani ta plis ka ñusliñ ka ñusliñ, nda susudata lgutha kulefedfedá, ka ñusliñ ka ñusliñ, nda ghuɓa nda ghuɓa guli.

¹⁵ Ka sabə na kafay nda za wani pit ma wani ña zaɗanatá mnduha kul snatá ñani, ña gayni ta mgham ta ghəña tan̄ nda mani'uwa kufur, ña hu'anaptani ta h̄əj manda hu'a yakwa inabi ma glifiñ ña d̄iza imani ya. Tsaya dza'a marañta kazlay: Katakata ɓasatá ñuɗufa Lazglafta ta mbruta kə'a.

¹⁶ «Rveri ta ghəña rveriha, Mgham ta ghəña mghamha,» ká lu vindaf̄ta hgu ta lgutani nda ya ta rkufani.

* **19:6** Aya 5:6. Gray nda Zabura 135:1, Izekiyel 1:24, Zabura 97:1, 99:1. † **19:9** Gray nda Mata 22:1-14, Lukwa 14:15-24. ‡ **19:10** Gray nda 22:8-9. § **19:11** Gray nda Izekiyel ... 1:1, Zabura 96:13, Isaya 11:4.

¹⁷ Tahula tsa guli, ka nghanjá yu ta sana duhwala Lazglafta ta sladu ta fitik. Ka gugudata tsi nda lwi dagala dagala. Ka'a nda inda zarak ta ndaraku ma ghuvanata luwa mantsa: «Sli'akwa sli'a ka tskavata kuni na za skwa zaya skalu dagala da Lazglafta.

¹⁸ Sawa da za slu'a mghamha, nda slu'a mghamha sludziha, nda slu'a gwal nda mbra nda mbra, nda zlu'a plisha nda gwal tida tani, nda slu'a inda mnduha ta nza-kway ka vu'a, nda gwal kul had ka vu'a, zwani nda galata mnduha* tani,» ka'a.

¹⁹ Ka gi nghanjá yu ta tsa nimitak ya, nda mghamha ta ghəna hadik, nda sludziha tan tani, ta tskavata na vulu nda tsa mndu ta nzafta ta plis ya, nda ya nda sludzihani tani.

²⁰ Ka gi ksuta lu ta tsa nimitak ya kawadaga nda tsa ghwadaka anabi si ta magatá mazəməməha ta kəma tsa nimitak ya. Nda tsa mazəməməha maga tsi ya nanaghata tsi ta gwal ta tsu'afá nızla tsa nimitak ya ka tsəlu na skwa wuyayni ya. Ka pghaghatá lu ta hən his his ta ndiri ta ndiri da duda vu ghandand.

²¹ Ka gi pslatá lu ta sanlaha nda kafay ya ta sabi ma wa tsa mndu ta nzafta ta plis ya. Ka babaghutá zarakha da slu'a tan.

20

Vaku dəmbu'

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta saha duhwala Lazglafta daga ta luwa, nda klatá makuɓla gudzuvruŋ nda ya nda mghama zida ma dzvu.

² Ka ksafatá tsi ta tsa makɗakatandan dzidza nahadik, ta nzakway ka mghama ghwadaka sulkum, halaway hgani ya. Ka habafta tsi na za vaku dəmbu'.

³ Ka vzaghatá tsi da tsa gudzuvruŋ ya, ka hunustá tsi ta wa tghani ka nərzlafta, kada kwala tsi ta nangəltá mnduha ta ghəna hadik ha ka hdatá tsa vaku dəmbu' ya. Tahula tsaya, na zliginŋa na vaku kwitikw.

⁴ Tahula tsa guli, ka nghanjá yu ta dughurukha*. Ka vlanjá lu ta mbrakwa tsa guma ta gwal ta nzaku tida. Ka gi nghanjá yu ta hafa gwal ɗatsaghu lu ta ghəna tan ta ghəna

vəl mna gwada Yesu nda ya ta ghəna gwada Lazglafta. Hahən ná, tsəlan a hən ta tsəlu na tsa nimitak ya nda ya na skwa wuyayni tani wa. Had nızlani ta kuma tan nda ya ta dzvuha tan wa. Ka vramtá hən, ka gə hən ta mgham kawadaga nda Yesu Kristi ka vaku dəmbu'.

⁵ Tsaya tanŋa sli'agapta ma mtaku. Sanlaha ma gwal ta rwuta ná, vrəglam a hahən nda hafu ha ka kdatá tsa vaku dəmbu' ya wa.

⁶ Rfu da tsa gwal ta sli'agapta tanŋa ma mtaku ya, nda ghuɓa hahən. Ta had mahisa mtaku nda mbraku ta ghəna tan wa. Hahən ná, dza'a nzakway hən ka gwal ta dra skwi na Lazglafta nda ya na Yesu Kristi, na gay tan ta mgham kawadaga nda Kristi ka vaku dəmbu'.

Kdatá mbrakwa halaway

⁷ Manda kdatá tsa vaku dəmbu' ya, na pliginjá halaway ma gamakani,

⁸ Na sabani da nangəltá mnduha ta ghəna hadik demdem, ta nzakway ka hadika Gwagw nda Magwagw, kada tsanata tsi ta hən na vulu. Manda wutak ma ghwa mbsaka tan.

⁹ Ka sli'agaghata hən ma inda vli ta ghəna hadik, ka wamtá hən ta ghuɓa mnduha Lazglafta nda tsa luwa ɗvu Lazglafta ya tani. Ama ka saha vu daga ta luwa ka dughwadutá hən.

¹⁰ Ka gi klaftá lu ta tsa halaway ta nana hən ya ka vzaghata da duda vu ghandand ma vli hada tsa nimitak nda ghwadaka anabi ya, na giri na tan hada nda fitik tani, nda rvidik tani ha na kdekeden.

Dzatá ghəna guma

¹¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta sana dughuruk ka nıslin dagala, ta nzaku mndu tida. Ka nutá hadik nda luwa lay ta kəmani. Nghəlanŋa a lu ta hən wa.

¹² Ka gi nghanjá yu ta gwal ta rwuta, galata mnduha nda zwani tani ta nzaku ta kəma tsa dughuruk ya. Ka gwananaftá lu ta defteriha. Ka gunanaftá lu ta sana defteri ta nzakway ka deftera hafu. Ka tsanaghata lu ta guma ta gwal ta rwuta

* **19:18** Aya 17:18. Gray nda Izekiyl ... 39:17-20. * **20:4** Gray nda Daniyl. 7:9, 22.

taḅta slnaha taŋ ta magata həŋ manda va ya nda vinda ma tsa defteriha ya.

¹³ Ka varanaktá drəf ta mnduha ya si rwana tsi. Ka varanaktá mtaku nda vla tska vgha gwal ta rwuta ta ya si da hahəŋ. Ka tsanaghatá lu ta guma ta həŋ taḅta slnaha taŋ ta magata həŋ.

¹⁴ Ka gi klafta lu ta mtaku nda vla tska ta vgha gwal ta rwuta tani, ka pghaghata da duda vu. Tsa duda vu ya ta nzakway ka mahisa mtaku.

¹⁵ Ka slanagha a lu ta vindatá ta hga dər wati ma mndu ma tsa deftera hafu ya wu katsi, dza'a klafkla lu ta tsa mndu ya ka vzaghata da duda vu.

21

Lfida luwa nda lfida hadik

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta sana lfida luwa nda sana lfida hadik. Lula taŋtaŋa luwa nda taŋtaŋa hadik, ta had drəf guli wa.

² Ka gi nghanjá yu ta saha luwa dagala nda ghuḅa, ta nzakway ka luwa Ursalima ta luwa daga da Lazglafta. Nda rkarkani manda makwa ta dza'a da zə'al.

³ Ka snanjá yu ta sana lwi ta gugudagapta ma dughuruk. Ka'a mantsa: Wya həga tumpula nzakwa Lazglafta mataba mnduha! Na nzakwani kawadaga nda həŋ, ŋa nzakwa taŋ ka mnduhani, ŋa nzakwa tsatsi guli kawadaga nda həŋ,

⁴ ŋa masanaptani ta həŋ ta inda ima taw ma ira taŋ. Ta had mtaku dza'azlay dekdek wa. Ta had taw dza'azlay dekdek guli wu, dər wahu, dər kuzlakwa skwi, kabga lula* taŋtaŋa skwiha.

⁵ Ka tsa mndu ta nzafta ta dughuruk ya mantsa: «Ndana tama, wana yu ta magaftá inda skwi demdem ka lfidani,» ka'a. Ka'a guli mantsa: «Vindaf vinda, kabga na gwadhaha na ná, kahwathwata nzakwani, skwi ŋa faftá ghəŋ tida ya,» ka'a.

⁶ Ka'a nda i'i guli mantsa: «Nda kḁa tama! I'i zraftani nda kḁavaktani, i'i nahani nda kwanahani. Mndu ya kuzlanja ndala, dza'a vlanjla yu ta dzuḅaya imi ta vla hafu ka mbalay.

⁷ Mndu ya ta zatá ghwa, dza'a vlanjla lu ta tsa skwiha ya. Dza'a nzakway yu ka Lazglaftani, dza'a nzakway tsatsi guli ka zwanja† da.

⁸ Ama gwal ta yadi, nda gwal ta mbrəs, nda gwal ta maga manzakḁaway skwiha, nda gwal ta pslatá mndu, nda gwal ta maga sli'injli'in, nda gwal ta mbaḁaku, nda gwal ta wuya skwi, nda inda gwal ta tsakalawi ya, da duda vu ghandand dza'a pghaghata lu ta həŋ. Tsaya ta nzakway ka mahisa mtaku,» ka'a.

Lfida Ursalima

⁹ Tahula tsa, ka sagha sani turtuk mataba tsa duhwalha Lazglafta ndəfán, ta ŋaŋanata leghwaha ndəfán, nda ndaghatani nda tsa ghuya danwaha ndəfán ka kwanahani ya. Ka gwadgihatá tsi, ka'a mantsa: «Saghasa! Ka maraghata yu ta makwamidzi ta nzakway ka markwa Zwanja Tuwak,» ka'a.

¹⁰ Ka klaghatá tsi ta i'i kay guli ma Sulkum ta sana ghwa‡ dagala nda slra. Ka marihatá tsi ta luwa dagala nda ya nda ghuḅa ta nzakway ka Ursalima ta saha ta luwa daga da Lazglafta.

¹¹ Tsa luwa ya ná, ta wdaku da glakwa Lazglafta, ta wdaku manda pala nda sgit tida, manda pala dzasfa ta wudaku manda dalagar.

¹² Nam ma muhul dagala nda slra lu ta tsa luwa ya. Ghwanjpdə his watghaha tida, ghwanjpdə his duhwalha Lazglafta ta wa tsa watghaha ya, nda vivindatá hgəha tida guli. Hgəha mndəra zwana la Isra'ila ghwanjpdə his tsa hgəha ya.

¹³ Watghaha hkən nda tvə mndəra luwa, watghaha hkən nda tvə Nur, watghaha hkən nda tvə Sud, watghaha hkən nda tvə Mazu\$.

¹⁴ Ta palaha ghwanjpdə his thafta lu ta mndəra tsa muhula tsa luwa ya. Ka vivindaftá lu ta tsa palaha ya ta hgəha gwal ghunay ghwanjpdə his, gwal si ta dza'a mista Zwanja Tuwak.

¹⁵ Da tsa mndu ta gwada nda i'i ya ná, mamu dafa dasu ma dzvani ŋa graftá tsa

* **21:4** Aya 1:4. Gray nda Isaya 65:17, 66:22, 52:1, 61:10, Izekiyel ... 37:27, Livitik 26:11-12, Isaya 25:8, 35:10, 65:19.

† **21:7** Gray nda 2 Sam. 7:14, Zabura 89:27-28. ‡ **21:10** Gray nda Izekiyel ... 40:2. § **21:13** Aya 12:13. Gray nda

Izekiyel ... 48:30-35. * **21:15** Gray nda Izekiyel ... 40:3.

luwa ya, nda watghahani, nda muhulani* tani.

¹⁶ Fwad slərpa tsa luwa ya. Ka gragra tsa slərpuhani ya guli. Ka graftá tsi ta tsa luwa ya nda tsa dafa ya ka meli dambu' his nda fwad dərmaək. Slrakwani nda bughwatani, nda lafani ta luwa, ka skwa turtuk tsahaya.

¹⁷ Ka graftá tsi ta slada tsa muhul ya, ka mbədaftá tsi ka səla dərmaək nda fwad mb-sak fwad mida. Manda va ya snu mnduha ta mbəday mbədafta duhwala Lazglafta.

¹⁸ Baf nda sana pala ta hgə lu ka Dzaspa lu ta tsa muhul ya. Tsa luwa ya, baf nda dasu dze'dze' lu manda skwi ka dalagar.

¹⁹ Thatá mndəra muhula tsa luwa ya ná, nda palaha kavghakavgha ya ta dínuta katakata rkanafu lu ta rka. Tanja palaka thatá mndərani, nda palaka Dzaspa. Mahisani, nda palaka Safir. Mahkənani, nda palaka Kalsedwan. Mafwadani, nda palaka Imrud.

²⁰ Mahutafani, nda palaka Sarduniksa. Mamku'ani, nda palaka Sardwana. Mandəfəni, nda palaka Krisuwalit. Matghasani, nda palaka Beril. Matəmbayani, nda palaka Tupaz. Ma ghwanani, nda palaka Krisupraza. Maghwanəpdə ndəni, nda palaka Hyasiŋta. Maghwanəpdə hisani, nda palaka Tista.

²¹ Tsa watghaha ghwanəpdə his ya ná, palaha ghwanəpdə his ya. Tsa palaha ya ta hgə lu ka Perla. Tvi ma tsa luwa ya ná, ka dasu dze'dze' nzakwani, ta wdaku manda dalagar.

²² Ma tsa luwa ya, ngha a yu ta həga Lazglafta wa. Mgham Lazglafta ta mbruta ta nzakway ka həgani, mantsa ya Zwanja Tuwak guli.

²³ Zba a tsa luwa ya dər fitik, dər tili ŋa tsuwadaka vli mida wa. Glakwa Lazglafta ta tsuwadaka vli mida. Zwanja Tuwak pitirla tsa luwa ya.

²⁴ Dza'a mbadə ma tsuwadək inda mndəra mnduha ta mbada, ŋa hladamta mghamha ta ghəŋa hadik ta gadghəlha tan da tsa luwa ya.

²⁵ Had lu dza'a walaŋta hahaftá watgha tsa luwa ya giftik wa, ta had rvidik dekdek

hada wa.

²⁶ Dza'a hladamhla lu ta inda skwiha dínadina nda gadghəla inda mndəra mnduha da tsa luwa ya.

²⁷ Had skwi kul ghuəaku dza'a lami da tsa luwa ya dər mndu ta vziŋtá ghəŋani ka maga manzakdəway skwi, nda gwal ta tsakalawi wa. Ba gwal nda vinda hga tan ma deftera hafu da Zwanja Tuwak† yeya dza'a lami.

22

¹ Tahula tsa, ka marihatá tsa duhwala Lazglafta ya ta ghwa ima ta vla hafu, ta wudaku manda dalagar, ta mbəzagapta ma dughurukwa i Lazglafta nda Zwanja Tuwak*,

² ta mbada ta tvi ma tsa luwa ya guli. Ta slərpuha tsa ghwa ya guli, mamu fwa hafu. Ghwanəpdə his kə'a ta yafta ma vaku. Tili tili kə'a ta yaku. Ta mbamba inda mndəra mnduha lu nda sluhwahani.

³ Had skwi ksi'af Lazglafta† dza'a lami da tsa luwa ya wa.

Dughurukwa Lazglafta nda ŋa Zwanja Tuwak dza'a nzaku ma tsa luwa ya, ŋa tsəlbəy kwalvahani ta tsəlbə ŋani.

⁴ Dza'a nghanŋa həŋ ta kumani, dza'a mamu hgan ma bizlbizla kuma tan guli.

⁵ Had ta a rvidik dekdek wa. Zbəgəla a həŋ dər pitirla, dər tsuwadaka fitik wu, kabga Mgham Lazglafta dza'a tsuwadaka həŋ ŋa gay tan ta mgham ha ŋa kdekeden.

Vragata Yesu Kristi

⁶ Tahula tsa, ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i mantsa: «Kahwathwata na gwada na, gwada ŋa faftá ghəŋ tida ya, Mgham Lazglafta ya ta valantá Sulkumani ta la anabi ta ghunaftá duhwalhani ŋa maranata kwalvani ta skwi ya gi dza'a magaku,» ka'a.

⁷ Ka Yesu mantsa: «Wya yu gi ta lagha, tfawi ta ghəŋa gwal ta ŋanata tsghata lwa Lazglafta ma na defteri na!» ka'a.

⁸ I'i Yuhwana ta sənəta nda sləməŋa da, ka nghanťa yu nda ira da ta tsa skwiha ya. Manda sənəta da ka nghanťa yu, ka zləmbatá yu ta kəma tsa duhwala Lazglafta ta maray ŋa da ya, ka tsəlbə ŋani.

† 21:27 Aya 23:27. Gray nda Isaya 60:19-20, 60:3-5, 60:11, 52:1, Izekiyel ... 44:9. * 22:1 Gray nda Izekiyel ... 47:1, Zakari 14:8. † 22:3 Gray nda Zakari 14:11, Zlrafta 3:17.

⁹ Ama ka'a nda i'i mantsa: «Nawa, ma magə ka mantsa! Mnda ksa slna yu manda va kagha, manda va zwanama gha la anabi, manda va gwal ta snatá gwada ma na defteri na, ɲa Lazglafta tsəlba ka ta tsəlbu,» ka'a.

¹⁰ Ka'a nda i'i guli mantsa: «Yaha ka da kwal kul mna na tsghatá lwa Lazglafta ma na defteri na, kabga ndusakndusa fitik.

¹¹ Ka ghwadaka skwi kumanj mndu ta magay ya, kdayni ta maga ghwadaka skwani. Ka skwi ɲa mbiday nda mbida kumanj mndu ta magay ya, kdayni ta magay. Ka nzaku tdukwa kumanj mndu ta magay ya guli, kdayni ta magay. Mndu ya nda ghuḅa ya, ka kda tsi ta nzakwani nda ghuḅa‡,» ka'a.

¹² Ka Yesu mantsa: «Wya yu gi ta lagha, dza'a kladanaghata nda nisəla yu, ɲa vlanṭá inda mndu taḅta slnani maga tsi.

¹³ I'i zraftani, i'i kdavaktani. I'i nahani, i'i kwanahani. I'i tanṭanani, i'i kdavaktani,» ka'a.

¹⁴ Nda tfawi ta ghəɲa gwal ta ghuḅaptá lguta tanj. Hahəɲ gwal dza'a mutsaftá laviṅta za yakwa fwa hafu§, nda lami nda ta watgha tsa luwa ya.

¹⁵ Ama gwal ta nzakway ta magaku manda kriha, nda gwal ta mbəḁaku, nda gwal ta maga sli'inqsli'inj, nda gwal ta pslatá mndu, nda gwal wuya skwi, nda inda gwal

zɔḁagana tsakalawi, ta tsakalay həɲ guli ya, ma bli dza'a zlanata lu ta tsahaya.

¹⁶ «I'i Yesu ta ghunaftá duhwala da ɲa mnananṭá tsa skwiha ya ta Igliz. I'i ná, zivra mghama Dawuda yu, gumbəzla ta wdaku gasərdək yu,» ka'a.

¹⁷ Ka i Sulkum nda makwamidzi mantsa: «Saghasa,» ka həɲ.

Ka inda mndu ya ta snay guli mantsa: «Saghasa,» ka'a.

Mndu ya ta kuzlanṭa ndala, ka sawi tsi da sa ima hafu, dza'a vlanjvla lu ka mbalay*.

Dzatá ghəɲani

¹⁸ Ka yu ta mnananṭá dər wati ma mndu ya ta snanṭá na tsghatá lwa Lazglafta ma na defteri na ná. Ka sganaghasga mndu ta sana skwi katsi, dza'a ganapga Lazglafta tiri nda tsa ghuya danwaha vindam lu ma na defteri na.

¹⁹ Ka klanaghukla mndu ta sana skwi mataba gwadaha ma na defteri† ta nza-kway ka tsghatá lwa Lazglafta na katsi, dza'a klanaghukla Lazglafta ta mayakani ma yakwa tsa fwa hafu ya, nda ya nda tsa luwa nda ghuḅa ya, manda va ya nda vinda ma na defteri na.

²⁰ Ka na mndu ta nghanṭá na skwiha na ta mnay ná, «Anj, wya yu gi ta lagha.»

Amin! Saghasa gha Mgham Yesu‡!

²¹ Ka nza zɔakatahuda Mgham Yesu nda kaghuni demdem.

‡ 22:11 Gray nda Daniyel. 12:10. § 22:14 Gray nda 2:7, Zrafta 2:9, 3:22. * 22:17 Gray nda Isaya 55:1. † 22:19 Aya 18:19. Gray nda Vrafta ta zlahu 4:2, 13:1. ‡ 22:20 Gray nda 1 La Kwarenjt 16:22.